NOT REMOVE
FROM THIS POCKET

'ORONTO LIBRARY

PL
248
R37S4

Rasim, Ahmet
Şehr mektublari

3692

18/91

١ — ٤٠
٢ — ١٥٧
٣ — ١٦٢
٤ — ١٢

شهر مکتوبلری

Rasim, Ahmet

احمد راسم

Şehr mektūbları

طابع و ناشری

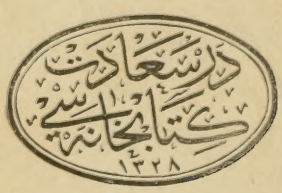

درسعادت — « قدر » مطبعه‌سی

١٣٢٨

PL
248
R37S4

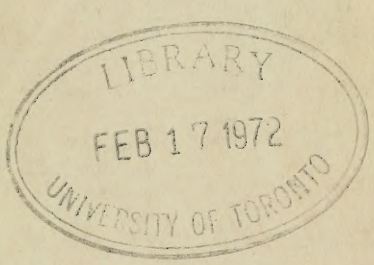

شهر مکتوبلری

۱

نه دیر سکز؟ ایام خجستهٔ بهار بربرینی ولی ایدن یاغمورلرله طراوت طبیعیه‌سنی غائب ایده‌رك سنبللری پریشان ، رخلری صولغون، آغلامش بربکر جمالی آکدیردی. هرصباح شاخسار-کلده شبنم تحریسیله تجدید مضامینه بهانه جوی اشتیاق اولان شاعرلرمز غالباهر سحر سیجیم کبی دوشن بارانه طوتوله‌رق بو تازیانهٔ سانحات بر اندازك تأثیریله بتون بتون لال اولدیلر . بو سنه عندلیب بی‌نوایی دیکلیه‌مدم، بر ورد مطرا قوقلایه‌مدم دیه اظهار تأثر ایدن شاعرك برینه دم خزانی توصیه ایتدم .

بهار، بقیهٔ عمر فانیسنی آطه‌لرده کچیرمك اوزره او جزایر دلنشینه چکیلمش کبی اورالرده پرتاب و طراوت طوریور . کویا چمنلر یکیدن بیتیور ظن ایدیله‌جك مرتبه‌ده سبز آکین، چاملر یکی یاپراقلانمش کورینیور . بو موسمك ایجابات طبیعیه-سندنمی نه‌دندر نه قدر بلوطلی، یاغمورلی اولورسه اولسون ینه

سویلیور. دکزده‌کی موجه‌لر اك شدتلی صغناقلره هدف اولدیغی حالده بیویه‌میور . او سرت روزکارلر اوشوده‌میور . کونش کیتدکجه ایصیدییور . آقشاملری غروب ، صباحلری طلوع منظره‌لرنده ینه بر جیادت صافیه وار . اکر بهارك بر قسمنی صیفه نقل ایدن یاغمورلر دیکوبده بر ایکنجی بهاره ایریشه‌جك اولورسه‌ق سزه بر بهار ثانی مقاله‌سی یازار ، زواللی شاعری متسلی ایده‌جك بعض اخطارات دوستانه‌ده بولونورم .

§ بوغازایچی اهالیسی شرکت خیریه‌نك تزیید اسفارایده‌جکنه تزیید حاصلات ایچون بیلت فیئاتنی آرتیرمغه تشبث ایلیه‌جکی خبرندن پك زیاده اندیشه ایتمکده‌درلر . بو سنه پك چوق خانه کیرایه ویریله‌مدیکی کبی اکر بو درلو بر تشبث دخی وجوده کله‌جك اولورسه کله‌جك سنه ایچون دها زیاده بر تدنی حاصل اوله‌جغی بدیهیدر .

§ مقری کوی بلدیه باغچه‌سی ایدیلن اهتمام فوق العاده نتیجه‌سی اوله‌رق ایجه دونانمش . مثلا قرمزی خنا چیچکلریله ، شب - بویلرله، درلو درلو اوتلرله طرح ایدلمش . نظر دقتی اك زیاده جلب ایدن بر ماده وار ایسه او ده آقاسیا وامثالی آغاجلرك صاریشین یاپراق آچملریدر . بر روایته نظراً اراضی کاملاً کیرچلی اولدیغی ایچون اشجار قوهٔ نامیه‌دن محروم قالیورایمش. بر روایتده‌ده دیکیلن آغاجلر باشقه بر جنسدن ایمش . انسان باغچه‌یه کیردیمی زمیندن عکس ایدن رنك احمر ایله بالادن اوران رنك اصفردن مرکب برلون ممتزج ایچنده قاله‌رق قاوون ایچنه

منشابه برمنظرهٔ سیاره‌یه دونیور . تحلیل طیف مراقنده بولنانلر بورایی زیارت ایدرلرسه مستفید اولورلر .

§ یکی باغچه‌یی فراموش ایتمیه‌لم. بوسنه اوطرفلری‌ده‌اولدقجه شن . جوار اهالیسی کاملاً اورالره یاییله‌رق آقشاملری تنزه ایتمکده درلر .

§ « داللری باصدی کرازی » شمدیلك « چیـك بال » باصدیردی. اولرده باشی دینج اوطورمق ، چوجق اویوتمق ، خسته اویالامق، براز صحبت ایتمك ، خلجانسز برساعت کچیرمك قابل دکل. طبله‌یی باشنه آلان سوقاق باشندن کندینی ویردیمی چین چین اوتدیریور. برصداکه ازقضا (اوپرا فرانسه‌ز) ده اوتسه بنانك آقوستیك فننه مطابقتی حسبیله حضارك قولاق زارلری پانلار و صاغر یتشـدیرمك ایچون بر آلت اختراع ایدلدیکنه بتون آوروپانی ایناندیرر . حریفلر متمرد ، معند ، رجابیله ایدلسه قولاقلرینـه کیرمیور . بز مهاجر آرابه‌لرینه کورینور قضا دیرکن برده باشمزه کورنمز قضا چیقدی. باقه‌لم. ویشنه براز اوجوزلاسون . آندن نه‌لر چکه‌جکز ؟

۲

بوغاز ایچی یریر مسیره‌لرینی آچیور . ینه ایام صفا عودت ایتدی . بقیهٔ بهار، اوائل صیف ایله برلشه‌رك نه‌یك ترله‌دیجی، نه‌ده اوشـودیجی نسیملرله او مدخل ظریفك کنار و تلالنی طراوتیات ایله‌مش . انسان درحال برقایقه ویا صنداله آتلایه‌رق

غروبده تپه‌دن تپه‌یه عکس ایدن ملاعبهٔ الوانی، ساحلدن ساحله اوران رنکلی دالغه‌لری تماشایه هوسلنیور. نظر اطرافه انعطاف ایدوب طوردقجه، او طاراجق یرده تراکم ایدن لطافت بی مثال طبیعی‌یه حیران قالدقجه ذوق وشطارتك بویرلری ترك ایده‌جکنه اینانه‌میور . اعتقادمجه خلیج یالکز بر سعد آباد ایله بورالره قارشی ادعای تفاخر ایده‌مز. کوکصو منظره‌جه آندن آشاغی قالیرمی ؟ آقشاملری سوزوله سوزوله وادی‌یه صوقولان صندللر ، طرف طرف آرام ایدرك غروب ایله کوچوك صو اوکنه چیقدقلری زمان صولرك سیر خروشاننده‌کی الهامات حزینانه کاغدخانه عودتنده بولنور، کوریلور تماشالردن دکلدر . کوکل اورالرده کیجه‌له‌مك ، فردایی کورمك ایستیور. کیجه، ردای مکوکبنی سمایه فرش ایدراتمز خاطره ، یورولمش ذهنلره فرح وشادمانیدن عبارت بر حس سرور کلیور. ترله‌مش ناصیه‌لره راحت و سکون ویره‌جك روزکارلر تماس ایدییور .

کوکصو ، سایه‌لر ایچنده قالدیغی زمان افول ایدن کونشك صوك شعاعی او تیرکیٔ خفیف ایچنده آیری بر بدیعهٔ انعکاس حصوله کتیرییور. صویه طوغری اکیلن یاپراقلرك اوجلری، زمینه توجه ایدن دالرك هر یانی قاراره‌رق تضاد تلون آشکار اولیور . او زمان تا ایچریلردن آغر آغر کلن ، کیتدکجه خفیفلشن برولوله ٔبعیده بر وقت اورالرده عکس ایدوب قالان آواز مسرتك عودتنی اخطار ایدییور. کویا خاطره، بر صدای ضعیفه تبدل ایتمش کبی متصل تکرر ایدرك کوکل عاللرینه

خاص برحزن غریبانه حس ایدیلیور . انسان بهانه جوی بکا اولورکن سوینیور . صندال ایلریلدکجه سایه قویولاشیور . بر یره کلینیورکه آندن اوته‌یه کچیلمیور . اوزون ، قرا کاق ، مهتز ، درین بر قوریدوری آکدیران بربوشلق ، برتنهائی رقت کزین عزیمته مانع اولیور . ایشته کوکصونك منظرهٔ اخرای شاعرانه‌سی .

کیجه اورادن چیقیلمغه کلز . آشیان پروردکان طیور کویا حضور بشردن محظوظ ایمشلر کبی آره‌صره او سمای نجم آلوده ، اوآب جاریٔ پرسکونه باقه باقه اوتوشیورلر . پرواز یوق . یالکز آلهی برلحن طبیعی هوالرده اوچوشیور . قرار ایده‌میوب . ینه آشیانه دونیور . آیین طلوع ، رسم ماهتاب آیری آیری زمزمه‌لرله اجرا ایدیلیور . نجوم زاهره کسیك ، تأثیرسز ضیالرله اورالره اسمر کولکه‌لر یاغدیریور .

بن بو تماشالره تصادف ایده‌جکمی بیلدیکم ایچون بوموسمی اورالرده کچیریرم . دون ینه اوراده ایدم ، کیجه کنارنده مشغول تفکر اولمقله انتها بولدی .

ایشته کوکصوددکی احتساساتمی سزه یازدم . کیجه‌دن بحث ایتدیکم جهتله بر آرالق خاطرمه کلدی . بر امتحانده طلبه‌دن برینه : — حیوانات لیلیه‌یی تعداد ایت . دیرلر . بی‌چاره‌شاکرد جاننك فوق‌العاده یانغینلیغندنمی نه‌دندر درحال باشلایه‌رق :

— سیوری سینك ، تخته بیتی . تاتارجق ، پیره‌دییه سویله‌نیر .

نصل سزده هنوز بو سویملی مخلوقاتدن شکایت یوقمی ؟

§ بن دالری باصدی کرازی چیك بال باصدیردی دیرکن شمدی بویادکار چفتلشدی . قوری قایماقلی . ویشنه‌لی طوکد - یرمه‌م ! دییه کیجه کوندوز سوقاق سوقاق طولاشانلری نه یاپه‌لم ؟ زواللی شاکرد بونلری صایمغی اونوتمش اولمالیدر . اکر صایایدی بلکه تام نومرو آلیردی ؟

§ الله بیلیر آ ، آرتق یاغمورلرك آردی آلیندی‌کی . فقط کوزیمز ییلمش هواده برسحابپاره کورر کورمز ایشکیلله‌نیورز . مقری کویندن آلدیغم خبرلرده باران . بلدیه باغچه‌سنده ایچه فیض وبرکت حصوله کتیرمش . مخصوصاً یاپیلان حوضی طولدیرمش .

۳

مسافرلك هر وقت ایی دکلدر . فقط نه چاره ؟ یاز کلدیمی انسان شهرمزی احاطه ایدن وهربری آیری آیری بر بهارستان بی مثالی آکدیران مسیرلره کیتمك هوسندن‌ده کندینی آله‌میور . مثلا بوغازك حصارلردن اوته‌ده نه قدر قریه‌سی ، محله‌سی وارسه هیچ اولمازسه بر کیجه قالمق ، آطه‌لری صره‌سیله کزمك ، قاضی کویندن باشلایه‌رق قالامش ، فنار ، قیزیل طوپراق ، کوزتپه ، ارن کوی ، مالتپه ، قرتال طرفلرینه طوغری اوزانمق بنم کبی هوادارانه همان همان لوازم حیاتیه‌دن ایمش کبی کلیور . بوسیروتنزه اثناسنده‌ده اجبادن برینه تصادف ایدیله‌رك اونده قالمق ضروری حکمنی آلیور . یالکز بو کبی

حاللرده نظر دقته آلنمسی ایجاب ایدن بر نی وار ایسه اوده احتمالاته قارشی احتیاطلی طاورانمق وموقعك احوال هوائیه وطپوغرافیه‌سنه وقوف پیدا ایله‌مکدر . اکر بودرلو بر تدبیره رعایت ایتمیه‌جك اولورسه‌کز اکثریا راحتسز اولورسکز.

کچن کون سودیکم دوستلرمدن بریله کوپریه قدرکلدك. دوستم یلکنك جبیندن ساعتنی چیقاره‌رق :

— واپوره یکرمی دقیقه وار. بکا مساعده ! دیینجه :

— وای ؟ بوغاز ایچنه‌می ؟ دیدم . بر طورلاقیدی ایله جواب ویره‌رك :

— ارن کوی طرفنه .

— بو سنه اوراده‌میسکز ؟

— خیر . مسافرلکه کیدییورم . بو کیجه اوراده‌قاله‌جغم. چولوق چوجق‌ده برابر .

— پك اعلا ! اللهه اصمارلادق .

آیریلدق . ایرتسی صباح مطبعه‌یه ایرکن کلدیکم ایچون کیمسه‌یی بوله‌مادم. کوپری اوزرنده‌کی غازینولردن برینه کیدوب برنارکوله تلندرمك ایسته‌دم. برنجی غازینویی کچدم. ایکنجیسنه اوطورمق ایسته‌دم . تا آطه قهوه‌سنه قدر کیتدم . حیدر پاشا واپوری‌ـه کلدی . مراق بویا . کیملر وار ؟ دیه چیقانلری سیر ایدرکن دوستم مع عائله چیقمسونمی؟ بنی کوردی. ایکیمزده بر حیرت ! بی‌چاره آرقداشم ! قیزاموغه اوغرامش کبی جیلق قیزیل . قیزی کیجه‌دن بری ایتدیکی فریادلره طویه‌مامش. حالا

بهانه جوی بکا. اوده قب قیرمزی. ایکیسی‌ده متصل قاشینیور. درحال استفسار خاطر ایتدم بردنبره دیدی‌که :

— سنك مکتبلینك سیوری سینکله‌تخته قوریسنی‌حیوانات لیلیه (!) دن صایدیغنده حقی وار ایمش. بزه صباحه قدر حورا تپدیردیلر. اویومق دکل طورمق بیله غیر قابل.

§ ایشته قارپوز . ایشته قابوغی : ایشته دکز حماملری ! فن سباحتده مهارتی اولانلر حاضرلانسونلر. بزه بر مشغولیت دها چیقدی . کویلرده دکز مداوملری وهلةً بللی اولور . بیلمم هیچ دقت ایتدیکزمی؟ اکثریا باشده آلافرانغه برتاقیه، کتن کوملك ، بورمه‌لی‌ده اوجی طوپوزلی بیون باغی ، آچیق رنك بر چاکت ، بلده جیمناستیق طوقه‌لرینی آکدیرر برکمر، طار ، خفیف بر پانطالون ، رنکلی چوراب ، شیق ترلك آزمانلرندن بر اسقارپین، بر الده قاییشله مربوط حمام طاقمی، بر الده‌ده صارمتراق قماشلی بر شمسیه . بوکا برده کوزلك علاوه ایدرسه‌کز دکزه آلافرانغه طالیجیلردن برینی کورمش اولورسکز. بونلر حامده نارکوله ایچمزلر، چوقجه‌اوطورمازلر، برسیغاره یاقوب سوندیردکدن صکره اوفاجق طونی چکدرك حاولی ایله تر قوروتمق بهانه‌سیله کزیندکدن صوکره مردیونك آنندن جورب ! دییه قعر دریایه آتیلیرلر . قولاجلامه ، کوپکله‌مه ، صرت اوزری ، بالقلامه ، یان چاپرازی ، طالمه ، یارامه طارامه طرزلرنده یوزه‌رك وبعدالخروج باشلرینه برر مشربه طاتلی‌صو دوکه‌رك کینوب‌خانه‌لرینه کیدرلر. دوژه‌نه‌میدر

دینه‌میدر نه‌در اودرلو یمکی یرلر . اوفق بر اویقویه یاتارلر . تبدیل قیافت ایدرك ایشلرینك باشنه کیدرلر . بوانتظام فقط دکل بوحال صباح، آقشام عین ساعنده وقوع بولورکه حسابجه یدی دفعه کینمك سکزدفعه صویونمق ایجاب ایدییور . برشی دکل : یالکز بنه ایشمه کلمز . غزته‌جیلر بو فقره‌یی کوررلرسه سوینه‌جکلردر . چونکه کندیلرینه ایچه سرمایه چیقار . محررین طبیه خامه بدست استعجال اوله‌رق (حفظ صحت استحمام فی البحر) دیه مقاله‌لر یازمغه حاضرلانه‌جقلر ، بزمکیلرده (تخلیص)، (غرق) سرنامه‌سیله برقاچ فقره‌یازارز دیه شئونات یومیه‌یه کرمی ویره‌جکلردر .

§ بن یوزمه بیلمدیکم ایچون اکثریا قالامش سواحلنی سورم . ایسترسه‌کز دکزك اورته‌سنه قدر کیدك . صولر بلدن یوقاری‌یه چیقماز . هم برازده صیجاق اولور . فنارده آندن آشاغی قلیور . مقری کوی حمامله‌ری‌ده بو سهولتی جامعدر . کوپری‌یه هیچ سوز یوق . یالکز نه زمان کیرسه‌م آلتنده‌کی دوشه‌مه‌نك برطراقهٔ هول انکیز ایله بدن حمامدن افتراق ایده‌رك خلیجه طوغری شناورلك ایده‌جکی قورقوسی وارد خاطر اولور .

§ کچن سنه ریختیم شرکتنك سیار حمامله‌ر یاپه‌جغی سویلنیوردی . اختراعات نافعهٔ بحریه‌دن اولان بویله بر بنانك شهرمزده دخی وجودی الزمدر . اکر شرکت بو تشبثنده موفق بالخیر اولورسه خیلیجه قازانیر ظن ایدرم .

§ بو درلو حاملرده خاطری صایلیر مضحکه‌لر وقوعه‌کلیر. یوزمه بیلمه‌ینلری قورقوتمق ، دکزه ایتمك ، صو سرپمك عادات قدیمه‌دندر .

کچن پازار کوپری دکز حمامنده بولنیوردم . طانیمادیغم موسوس برذات صویونمش اولدیغی حالده یانمه کلدی . کوزمده کوزلك اولمسی حسبیله بنی دوقتور ظن ایتمش . بردن بره دیدی که:

— دوقتور بك ! دکزه آچمی طوقمی ، یوقسه ایکیسنك اورته‌سیمی کیرمه‌لی ؟

کندیمی هیچ بوزمه‌دم . اطبایه مخصوص اولان وقار ایله دیدم که :

— شمدی نه حالده‌سکز ؟

— آج !

— اویله ایسه طورمیك کیرك .

بن جمله‌یی بیتیریر بیتیرمز صویك اورته‌سنده برشی پاتلادی. مکر اوسباح موسوس فکرنجه آج کیرمك طرفداری ایمش. بن سویلر سویله‌مز اطمئنان قلب ایله کندینی قاپوب حمامك اورته‌سنه فیرلاتدی . فقره‌یی رفقادن برینه آکلاتدیغم زمان رفیقم دیدی که :

— یا او ذات وقت استحمامی صوره‌یدی نه جواب ویره‌جکدك ؟

دیدم که :

— بوندن قولایمی‌وار ؟ نه زمان وقتك اولورسه اوزمان دیردم . بونك اوزرینه ایچه کولوشدك . شمدی خاطرمه

كلدى ، سيورى سينكلردن آزاده اولان دوستمه كاشكى دكز حمامنى توصيه ايده‌يدم . بر روايتده دكز صويى اندفاعات جلديه‌يه پك زياده نافع ايمش .

§ دكيزدن بحث ايديورز آ . بر خواجه‌نك فطانت حالنى تخطر ايتدم . شاكردك برى صورار :

— خواجه افندى . بوغولانلر نيه دكيزك اوزرينه چيقيورلر ؟ خواجه بونك حكمتنى بردن بره عقل ايده‌مز . فقط او ذكى شاكرده بر جواب مقنع ويرمك مجبوريتنده بولنديغى ايچون ديركه :

— چوجقلر كورسونلرده عبرت آلسونلر ديه .

---

§

آلافرانغه كچينن رقفادن برى كچنلرده «معلومات»ك بر بحثى فراموش ايتمكده اولديغنى بيان ايدنجه كمال استعجال ايله صوردم:

— او بحث هانكى بحثدر ؟

— اسپور

— اسپورمى ؟ اسپور نه ديمكدر ؟

— اسپور انكليزجه بر كلمه‌دركه بزده قوشو ، يارش مسابقه ، كورش وبوكاممائل اكلنجه‌واويونلرك جمله‌سنه شاملدر . حتى صيدوشكار برى وبحرى دخى بونك داخلنده‌در .

بن تفصيلاتى آلدم آ . بونقصانى جبر واكمال ايچون تصادف ايتديكم ، طويديغم شيلرى برر برر يازه‌رق سزه مكتوب

کوندرمکه قرار ویردم . فقط نه غریب تصادف ! آرقداشمله هوانك صیجاقلغندن . آفشامك سرینلکندن بحث ایده ایده «شیشلی»نك ماصلاق و زنجیرلی قویو طرفلرینه طوغری کیدن جاده‌سندن یوریوردق. اوته‌دن بردوماندر سوکدی . سرعتده برق خاطفی آکدیران برجن آرابه‌سی کورنمکه باشلادی . سوقاقلر مزده آلابیلدیکنه کزن، حیوانات وانسانات غریبه‌یه بیله دهن کشای تعرض اولان کلابدن برقاچی‌ده آردینی براقیوردی. بو کلیش اویله عربده‌جویانه کلیشلردن دکل ایدی اوکده بر تکرك ، او تکرلکك محیطنه چکیلن خط مماس استقامتنه طوغری اکیلمش بر وجود ، آندن اوته‌ده ینه بر تکرلك ، متصل حرکت ایدییوردی .

بو آلت سوارك یاقلاشدقجه علائم وجهیه‌سی ، قیافتی طوری، حالی آشکار اولیوردی. اوزونجه، صاریشین، قادینلرك برغمودی دیدکاری رنکك دها آچیق طوننده ، باشنده بوعالمه مخصوص اولان دامالی قاسکه‌تا ، صیرتنده لیمونی ، کتن‌واوکی عادتا یلکلرك یانلرینی قپایه‌جق درجه‌ده دوکمه‌لی بر چاکت ، خام ایپکدن معمول بر کوملك وار ، طاقه یاقه‌لی، پوسکول بیون باغلی ، اوموزلری کنیش ، عضلات کتفیه وعضدیه‌سی قوتلی ، بلی بر قوشاق ایله محصور ، براوجی قوشاغه دیکری بسمارق رنکلی قیصه‌پانطولونك جیبنه‌طالمش کوموش‌ویانیکلدن معمول برزنجیر ؛ آیاقلرنده دیزه‌قدر اورتن خفیف قهوه‌رنکی بر چوراب ایله آلافرانغه چاریق وار ایدی . ترله‌مش ،

آقشامك نسيم بى قرارى وه‌لوسپيدله اوكده دونه دونه‌هاولايان قيش باجاقلرك قلدير دقلرى غبارى متصل يوزينه اعاده ايديپوردى. وجهى كيرايچنده . قولتوقلرينك آلتى آق جكر وقره جكر استقامتنه طوغرى بر زمين نمناك حالنده ايدى . اسپور ! ديه سويلندم. سوارى بزه برنظر غرور ايله باقه‌رق يانمزدن حيزله كچدى. لمحة البصرده اوزاقلاشه‌جق ديه مشغول تماشا ايكن كردباده طوتولمش بر شى كبى برقاچ دفعه دونر كبى اولدى . نظرمز دكمش اولمالى كه بى‌چاره اوسرعت مكتسبه‌نك ويرديكى قوت ايله ديوريله‌رك آلت بر طرفه . كندى خندقك يانه يووارلاندى. بوحاله آجينيردكمى؟ فقط بن كوله‌دن يانه كيده‌مدم. رفيقم طور مخصوص فرنكانه‌سيله يقلاشه‌رق فرانسزجه‌قضانك نه‌دن انبعاث ايتديكنى صوردى. ماكينه‌نك چيويسيمى دوشمش. تكرلكيمى ايكرلمش، الحاصل بر شى اولمش . كچمش اولسون ديدك . مكر وقعه بونكله صاووشميورمش . ايشك دها دهشتليمى وارايمش. ماكينه‌يى قوجاقلايوب كوتورمه‌لى ايمش. طوغريسى يا ! يورغونلغك ، دوشمه‌نك اوزرينه بوينير ، يوتولور شى دكل .

آرتق بويله بر وقعه‌يه تصادف ايدلدكدن صكره نه‌قونوشيلور؟ رفيقم بو آلتك اوروپاده موجب اولديغى اكلنجه‌لر حقنده تفصيلاته كيريشمشيدى. آمان يارب! وقوسپيد ديوبده كچميكز . منافع ماديه‌سندن ماعدا صنايعده تطبيق ايدلمش. مثلا سرقت، تعقيب، قيزلرى، قاريلرى اغفالده پك چوق دخلى وار ايمش.

حمد اولسون اوچنجی مادەیه تماس ایدن وقوعاتدن برینی‌ده بز شهرمزده کوردك ایشیتدك. بك اوغلنده کچنلرده سرزدهٔ ظهور اولان و بر وەلوسپید سوار ایله اغنیادن برینك قیزینك بیوکدرەیه انتقاللرینی تصویر ایدن حکایهٔ معلومه بو وەلوسپیدك اختراعات اخیرەسندندر .

بو آلتك مسیرەلرده حاصل ایتدیکی تأثیر کیتدکجه غرابت اولاسنی تزیید ایدییور . اکثریا کنجلر بزم قیزاق قایارکن طورنه قطاری دیدیکمز طرزده دیزیلەرك پیشدارك کوستریکی وضعیتی بالتعقیب خوش آینده بر رسم کچید اجرا ایدییورلر . آرەده بر صف مسابقه تشکیل ایدرك باشدن اوتدیریلن دودوکی متعاقب تحریك اقدام و محل مقصوده قدر خرام ایلیوب دونیورلر. طابور تعلیملری کبی ایکیشر، دردر اولیورلر. برحرکت منتظمه ایله چرخەلری کوزەدەرك صیره صیره قوشوب طوریورلر . بونده یالکز بر جهت نقصان وارکه اوده صاغدن کریلر یك چابوق اجرا ایدیلەمیور . تورنستانمیدر تورنهایتمیدر ؟ نەدر حرکت رجعیه اصلا یوق . محل ایجادی ممالك مترقیەنك الك برنجیلرندن اولدیغی ایچون رجوعه دلالت ایدەجك امارات کافەسی محو ایدلمش ایمش !

ایکی آیاقلی ، ایکی تکرلکلی اولان بو مخلوقات سیارەیی کوردکجه « هفتەلك معلومات » ك سیار محرری خاطرمه کلیور. کچنلرده یازدیغی بر مکتوبده سیکیر علتنه کرفتار اولدیغی ایچون سیر مدام اوزره بولندیغنی بیلدیرییوردی . ایتدیکم تحقیقاته

کوره وه‌لوسپید دکز حاملرندن زیاده اصلاح اعصابه خدمت ایدییورمش . بزم محرر ایچون بونك قدر موافق، بوندن دها لذتلی بر علاج اوله‌ماز. بر دانه آلسون . ذاتاً طبانلری متاعب مشی وحرکته آلیشقین ، بر طرفدن کزر ، علتك الجاآت زورازورینه تبعیت ایلر، بر طرفدن‌ده کندیسنی تداوی ایدر. ایکنجی درجه‌ده هرآی باشی ویره‌جکی بوطین پاره‌سندن قور - تولور، اوچنجی درجه‌ده ایسه هریره‌وقتی‌وقتنه یتیشیر، هله‌دردنجی درجه‌ده اوله‌رق معلوماتك سیار محرری وه‌لوسپیدلیدر دییه غزته‌سنه شهرت آلدیرر .

ظن ایدرم‌که بو وه‌لوسپید مراقی برم موزعاره‌ده سرایت ایده‌جك. موزعین قدیمه‌اختیار، حالسز، قوشه‌ماز، باغیره‌مازلر. براز کنجلری‌ده تقلید اسلافه مجبور اولدقلرندن غزته‌صاتوبده انتفاع ایدن بر طاقم اطفال مزورمیه یتیشه‌مامکده‌درلر . بنم رأیمه قالیرسه موزعارمز اوبالدیری چیپلاقلره رقابت ایچون مطلقا وه‌لوسپید قوللانملیدرلرچونکه. هم‌راحت، هم‌ده فائده‌لی.

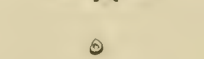

٥

اوچ‌کوندن بریدر کوز آغریسندن مضطربم. کویا کوزلریمه یاقیجی بر ماده دوکمشلر کبی جایر جایر یانیور ، قاشینیور ، قانلانیور، آجیور . بو الم روز افزون بنی قورقوتدی. سودیکم ومعلوماتنه کووندیکم کحالمزه مراجعت ایتدم .

کمال بر مدت معاینه‌دن صکره دیدی‌که :

— کوز قپاغك آلتنده ، ایچنده ، حتی بیکك اوزرنده بیله مواد اجنبیه وار .

— مواد اجنبیه‌می ؟

— اوت .

— فقط ... نصل اولور . بو قدر مواد اجنبیه بنم کوزمه کیدرده بن حس ایتمزمی‌یم ؟

— عجبا مطبعه‌ده شقا ایدرکن ریك فلان دوکمسونلر .

— خیر . بویله بر وقعه‌یی تخطر ایده‌میورم .

— بو هفته نره‌لره کیتدك ؟

— فناره !

— ها ! سببنی بولدق . آرابه پیاسه‌سی : توز ، دومان .

— اوت ، خاطرلیورم . پك چوق توز وار ایدی . بر حالده‌که یارم ساعت صکره کوزمك درجهٔ رؤیتی آزالدی ایدی .

حتی یکرمی اوتوز آدیم اوته‌ده بولنانلری کورمك قابل دکل ایدی . غبار ، شفافمسی بر حائل کبی زمیندن سمایه طوغری قالقمش ایدی .

کمال کوزلرمی ییقادی . تمیزله‌دی . آسیدبوریکلی صو ویردی . صورت استعمالنی کوستردی . کوزلرمده اوفاق اوفاق جریحه‌لر اوله‌جغی والتهاب بولندیغی جهتله واپور دومانی کوزلك استعمال ایتمکلکمی توصیه ایتدی . کوزلکی آلدق . طاقدق . آمان افندم ! نه بلا شی ایمش . کندمی آقشام اوزری کوپریدن

كچيـورم ظن ايتدم . تحف بر قرا كلق . دوشـه‌جكم ديـه قورقيورم . آينه‌يه باقدم . غريب بر شكل آلمشم . دهاسى وار . تا بورنمك اوزرنده بر بار كران . ترله‌دكجه اورنه‌لق قاراريور . متصل سيلمه‌لى . دائما عمليات تنظيفيه ايله اشتغال ايتملى والسلام.

كحال كوزلك ديديكى زمان نصلسـه تك كوزلك حقنـده فكرينى صوردم . بكا :

— كوزلر دائما مساوى قوتده دكلدر . هانكيسى رؤيتجـه ضعيف ايسـه آكا كوره نومرولى طاش ، جام ويريلير ، تك كوزلك اساساً اقتصاد ايچون ياپيلمش ايسه‌ده (اكسانتره‌ى سيته) يعنى حويپالق ايله زوپپه‌لك آره‌سنده‌كى اعتياداتى شيقلق ادواتى آره‌سنه ادخال ايله‌مشـدر . چفت كوزلك آلنه‌رق برينه عادى جام قونولسه دها ايى اولور . ديدى .

كوزلك‌ده آزمضحكه وجوده كتيرمامش دكلدر . حقنده اختراع ايديلن حكايات ويا وقوعه‌كلن كولنج شيلر پك چوقدر . بيوكاردن برى كوزلكه مبتلا ايمش . كنـديسى غايت تيتير ، وقور ، عظمتلى ، حـديد اولديغى ايچون خـدام و بندكانى قورقارلر ايمش . بر كون اوك ايچنده بر قيامت قوپار . حرم ، سلاملق قارمه‌قاريشق . هر كس افندينك كوزلكنى آرايور . آيواز ، آت اوشاغى، باغچوان باغچه‌ده . بيوك كهيا ، كوچك كهيا ، قهوه‌جى ، ابريقـدار صوفه ايله سلاملق اوطـه‌لرنده ، آشجى ، ياماقلرى ، كيـلارجى، آيواز مطبخ ايله مشتملاتنده، اسپير ايله آرابه‌جى ، چراقلرى آرابه‌لرله فايطونده، دادى، باجى،

دایه قادین حرمك صوفه واوطه‌لرنده، خلایقلر، افندینك یتاق، یمك، چماشیر، تووالت خانه‌لرنده، خانم افندی، کریمه‌لری اللری بوکرنده، افندی هم حرمده، هم سلاملقده تحری ایله مشغول. برولوله، بر آزار، بر تکدیر، بر فریاد، بر آغلامه، برخومور-دانمه، بر میرلتی، بر قورقو حکم‌فرما. آیواز صاپ صاری، کهیا اندیشناك، آرابه‌جی شاشقین، آشجی متحیر، دادی، باجی کوزلکه لعنت‌خوان، خلایقلر، «شیطان آلدی کوتوردی، چاله‌مدن کتیردی» ادعیهٔ جلبیه‌سیله دم‌ساز. ابلیسه سوکن‌سوکنه!

بو حال خیلی سورر، او خلقی‌ده یورغونلقدن نفس آلمق ایچون برریر بولورلر. او آرالق باش کهیا حضورینه چیقار. اولجه تلاش ایله حزم واحتیاطنی قاچیرمش ایمش. بر آرالق کندینی طوپلایوبده افندیسنك یوزینه باقنجه نه کورسه بکنیرسکز: کوزلك افندینك آلننده طوریور. فقط افندی ینه‌تر ترتپنیور. کوزلك بولنمازسه جمله‌سنی قوغه‌جغنی سویلیور. کهیا سوزینی بیلیر طاقدن اولدیغی ایچون افندی‌یی کورلك ایله اتهام ایتمك ایسته‌میه‌رك تهدیدات واقعه‌یه قارشی:

— مراق ایتمك افندم. بولورز. شمدیلك آلنکزده‌کی کوزلك ایله وقت کچیشدیرك‌ده بزده اوته‌کنی آرارز.

دییه جواب ویره‌رك افندینك حدتنی یکر.

هر نه ایسه! بزه برفناره کیتمك کیسه‌مزی بوشالتدیردی اما کوزلرمزی طولدیردی. وجودجه حس ایتدیکم آغریلره کلنجه قالدیرملرك بوزوقلغی حسبیله بلم ایچه رخنه‌دار؛ تنم محتاج

استحمام ، کوزلرم آغریلقلی ، باشم ، بینم اوغولتیلر ایچنده . البسه‌می صورمه‌یك ، یاقه ایله جهات سائره‌سی رنك اصلیسنی غائب ایتمش . یلنکك دوکمه جهتلری بشقه ، قولتوق ویان طرفه کلن یرلری ینه بشقه . قالبجیدن اوتاندم . حریف سپورکه ایله قسمی سوپوروبده شاق ! شاق ! النه اوردقجه اون چوالی کبی توزییوردی . عادتا آغارمش . بر مصرف دها !

§ فنارك اکلنجه‌سی سویلندیکی قدر یك خوش دکل . انسان آرابه‌لره تابع اولوبده متصل کزه‌جك اولورسه دواره علتنه اوغرایه‌جق . اورامی کویا آرابه سیرقی ایمش کبی دوران برکمال . امانه آرابه‌لر ؟ چك چکلردن طوتك‌ده پاراشول ، باغ آرابه‌سی ، فایطون ، بریق ، قوپه ، لاندو ، یارم لاندو ، تك آتلی ، چفت آتلیلرك کافه‌سندن بر دانه وار . آتلرك طونی‌ده مختلف . قیر ، بقله ، دمیر قیری ، آل ، سیاه ، مخلوط ، بنکلی ، بنکسز ، آبراش ، بیلمم دهانه‌لر ! مرکب سواران بیله اوتیزهکاهده آره صره کورینیور .

§ توواليت ، بوراده ایکی شق کوستریور . قادینلر یا بیلدیکمز کبی چارشافلی ، یاشماقلی ویاخود یلدیرمه‌لی . چارشافلیلرله یاشماقلیلر اکثریتله آرابه‌لرده . یلدیرمه‌لیلر پاراشوللرده ، باغ آرابه‌لرنده . فقط نظر تدقیق اکثریا ساده‌لکدن حظ ایتدیکی ایچون ایکنجی قسم حق رجحان قازانیور . مثلا طوله ، حلوا طباقلرینی ، ینه‌جك یمش وسائره‌یی حامل اولان سپت ترتمیز اولدیغی حالده آرابه‌ده صف نعالده بولنیور ، آنك اوزرنده ماماداری ، آنك اوزرنده بیاض دادی ، آنك اوزرنده بك ،

کوچك بکدن صکره کوچك خانم ، آندن صکره چاتیق چهره‌لی بیوك والده ایله کوچك آننه اخذ موقع ایدییور . آرابه‌جی‌یی صورمیك : کله مطروش. اوزرنده اون تل پوسکوللی قالبسز، اسکی فس. کردن، صورت باقر کبی. صاریشین بیق ، جیلیز ماوی کوز ، بوروشوق آلین . کردندن صکره قرمزیلی بر منتن . یلك کبی بیاض دوکه‌لی . بلده ینه قرمزی قوشاق ، صاری ایله سیاه آره‌سنده بر پوطور . چورابسز آیاقلره کچمش آلتی کرپیچلی یارم قوندره‌لر . الده قامچی . دوداقلری متصل چیق چیق ایدییور .

ناطق اولدیغنی اثبات ایتمك ایچون‌ده ! واردا ! دستور ! دییور. آرابه‌ده شیق: اوزونجه برکره‌وت. طوانی محدب. بیاض اورتولی. اورتونك یانلری پوسکوللی. ایچریسی شیلته‌لرله، قارکبی چارشاف ویاصدیقلرله مفروش . یوررکن غیجیردایبور . قو - شدیمی ایچریده‌کیلرده یرنده طورمق قابل دکل . اوزرنده بر ظیپلامه. سسلر غایت تیترك، آره‌ده برفریاد. کوچك بك دیلنی ایصیرمش. آغلایور. ماما دادی، شکر ویریبور . بیاض دادی کوز یاشلرینی سیلیور. بیوك آننه مراقلانیور. کوچك آننه صوصسون دیه‌الله چیل غروش صیقشدیرمش. آبلاسی صوص! عیبدر دیه آزارلایور. بیچاره‌سپت شانغیردی ایچنده، صاللانوب طوریبور. شمدی فناره کیدرمیسکز؟ ایشته سزه برمسیره !

٦

کوپری ایله قاضی کوی آره‌سنده‌کی مسافه‌نك قاچ میل اولدیغنی بیلمیوردم . بن قریه‌یه آمدشد ایدن واپورلرك کمال مشقتله طی مراحل ایدرك یارم ساعتدن اول وارمه‌مدقلرینی کوردکجه شاشیوردم. ذاتاً قاضی کوی واپوری لسان مطبوعاتده بطائنه دلالت ایدن اشارت وعلامات مخصوصه‌دن ایسه‌ده بونده مبالغه اولدیغنه حکم ایدیوردم. کچن کون بالمناسبه بنه اوواپورلردن برنده بولنیوردم . واپور حرکت ایتدکدن برایکی دقیقه صکره برولوله قوپدی. کوپشته‌یه قوشان قوشانه ، هرکسده بر قورقو . نه وار دیه بن‌ده سکیرتدم . نظرلر اوته‌دن بری طولو یلکن کلن برماونه‌یه دیکیلمش طوریور. آمان مصادمه اوله‌جق دیین دیینه. اوستی باشی اولدقجه تمیز بر ذاته دیدم که :

— مصادمه‌دن بزم ایچون نه تهلکه وار که بو قدر قورقیورسکز ؟

آدمجکز دقتله یوزمه باقدی. دیدی که :

— نصل یوق . کچنلرده بونلردن بری واپورك چرخنی خرد خاش ایتدی .

مکر قورقان ساده اهالی دکلمش . قپودان‌ده اندیشناك طوریوردی. باشی، الی برطرفده. وارقوتیله، تورنهایت، استوپر. دیه باغیریوردی. هرنه حال ایسه قضایی، تهلکه‌یی آتلاتدق . یرلرمزه اوطوردق. آرتق مصادمه اوزرینه آچیلان مباحثه‌لرك حد وپایانی یوق. فقط ایچارنده تحفجه برذات دیدی که :

— دقت ایتدیکزمی ؟

— نه کبی ؟

— امان دقت ایتدیکزمی ؟

— خیر .

— بردهادقت ایدك. قپودان تورنیهایت دینجه، ماکنه‌لردن یوقاری‌یه طوغری کسیك کسیك بر آمان صداسی کلیور .

(فونسپیت) دیدیمی بو آمانلر براز ـ براز می‌یا! ـ حس ایدلیه‌جك درجه‌ده بر سرعتله تکرار ایدییور. اسکله‌یه یناشدیغمز زمان قپودان کمال مرحمتندن استوپ! دیدیمی بر (اوح!) صداسیدر چیقیور .

بو تعریف، فوق العاده بر مهارتله وکافهٔ تفصیلاتیله اجرا ایدلدیکی ایچون ایچه کولوشدك . کویه مواصلتمزه یقین کوزیمه دکز اوزرنده برزیختم مقدمه‌سی کورلدی. بو نه‌در؟ دیه واقع اولان سؤاله: ـ لیمان آغزیدر ؟

دیدیلر. — نه‌یه یارایه‌جق؟ دیه صوردم.

— اکمال ایدیلیرسه بورایه یناشه‌جق واپورلری ، سائر مراکب بحریه‌یی لدوسك تعرضاتندن قورتاره‌جق دینلدی. فقط علاوةً بر سنه‌دنبریدر آنجق ایکی مترولك بر انشا ایدلدیکنی‌ده سویلدیلر .

§ ادارهٔ مخصوصه ایله شرکت خیریه آراسنده‌کی اختلاف پك چوق اولسه کرك. بو ایکی اداره یکدیکریله ائتلاف حاصل ایده‌مدیکی ایچون اولملیدرکه بربرینك اسکله‌لرینه اوغرامیورلر. مثلا قاضی کویندن صاری یاره کیده‌جك اولان بر ذات کوپری‌یه

اینوب اورادن شرکت خیریه‌واپورلرینه بیندکدن صکره کیدییور. عجبا بوایکی اداره بوبابده بر مذاکره ایتسه‌لرده ساعات معینه‌ده بوغاز ایچنه، قاضی کوی وآطه‌لره وقاضی کوی ایله آطه‌لردن بوغاز ایچنه برقاچ پوسته ایشلتسه‌لر اوله‌مازمی؟ بویله بر تدبیرك حاصل ایده‌جکی منفعت آزادهٔ تفصیلدر ظن ایدرم.

§ قاضی کوی بیودکجه بیویور. بر قاچ سنه ظرفنده حیدر پاشاایله برلشدیکی کبی زعدی پاشا محله‌سنه، قیزیل‌طوپراغه طوغری‌ده قول آتیور. فقط شوسه نامنه برشی یوقدر دینلسه بجا. هله حیدر پاشا ریختیمی همان قالمامش دینه‌جك برحالده.

§ ریختیم بلاد ساحلیه‌نك عادتا شیرازهٔ انتظامیدر. استانبول ریختیملرینك شهرمزه ویردیکی منظرهٔ جدیده نه‌قدر خوشه کیدییور. فقط غلطه ریختمنك بونجه یاپیلان صلاشلر پك زیاده مناسبتسز. انهدام وسائره‌کبی وقوعات ظهور ایتمه‌دن بورنرینك کمال‌شدتله معاینه‌سی ایجاب ایدر. دیکر بر تحفلق دعا وار: هر صلاشك اوکنده کوجلی، قوتلی برر غارسون. حریفلر للرندن کلسه مارین وعابرینك قوللرندن طوتوب زورایله اوطورتدقلر. بیورك! بکم! افندم! موسیو! کیریا! اوریستی! کلمه‌ری قولاق پاتلاده‌جق درجه‌ده شدتلی شدتلی عکس ایدییور. کچمك قابل دکل. انسان صیقیلیور. بو غارسونلر اولجه کمرك اوکی کبابجیلرنده چالیشمش طاقدن اوله‌جقلر. آنلرده عین طرزده، عین لسانده‌درلر. کوزلرینی صیره‌سیله کچنلرك کوزلرینه دیکدرك

اللريله‌ده لوقطه‌نك قپوسنی کوسترلر . کیرمکه تشبث ایدر ایتمز سزی براقوب ایکنجی بر مشتری‌یه آصیلیرلر . بن بو حاللردن متنفر اولدیغم ایچون دائما یکی جامع طریقنی اختیار ایدرم .

§ صباحلری ، آقشام اوزرلری بیوك جاده‌لرده طالغین یوریمك قنا نتیجه‌لر حاصل ایدییور . کچن کون ینه ریختمه کیتمك اوزره باغچه قپوسی اوکندن کچرکن (معلومات!) دییه قولاغمك دیبنده پاتلایان صدادن اورکدم . بردن بره دوندیکم صیره‌ده مدهش بر صاغناقه طوتولدم . بوسنه یاغمورلرك کثرتی جهتیله ایصلانمغه آلیشمش اولدیغمزدن وهلهٔ اولاده نزول بارانه احتمال ویره‌رك شمسیه‌یی آچمغه طاوراندم ایسه‌ده ترقوس بوریجیدرینك اثر سماحتی اولدیغنی آکلاینجه لاحول کویان اوله‌رق یوله دوام ایتدم .

٧

لیرا . پاره دینلدیمی ذهنك مطالعاتی درحال دکیشیور . انسان الك طاتلی دوشونجه‌سنی بردن بره فکرندن قایدیره‌رق وزنه دائره‌لرینه ، بانقه‌لره ، کوشه صرافلرینه‌قدر کیروب چیقیور . مبادلاتده اولان اهمیت مطلقه‌سی حسبیله پاره‌نك تأثیر صفا بخشاسی اعصابی حسن صورتله کوشه‌دییور . استقراض مسئله‌لری برر برر کوزیکیور . بیلدك صرافلرك چهره‌لری تکر تکر پیش انظار استرحامدن کچیور . مطبعه‌لرده‌کی اداره مأمورلرینك وجوه التفاتنی کورمکلکه اشتیاق حاصل اولیور . ایام تأدیه‌ده

بر آن اول مطبعه‌دن چیقیلوب‌ده مبلغ متخصصی درجیب ایتمك آرزولری اویانیور. مدیر بك ویا افندیدن بوخصوص استیذان ایدلدیکی زمان غایت متأنیانه ویریلن جوابك لاویا نعمه نتیجه ویره جکی زمانه قدر چکیلن خفیف، یورك اویناديجی اضطرابی وارد خاطر اولیور. بعضاً اداره مأمورینك ویردیکی کسیك انکلیز لیرالریله قره‌میسلر، سیلیك مجیدیه وچاریکلر یوزندن ترتب ایدن ضررلره، زیانلره اهمیت ویرلمه‌مك ایسته‌نیلیور. بو حاللرك کافه‌سنی سنزك سیار محررله قونوشدیغمز زمان تکرار ایده‌رزده بویمزی بوکرز. بزم محررلك عالمنده بوکبی وقوعاته یك اهمیت ویرلمزسه‌ده مسئله بودرم حساباتی قدر مهم اولدیغندن بر دها لسان همته آله‌رق وضع انظار ایلیورم.

§ سیلیك چاریکمی دیدم؟ بودرلو پاره‌لری سورمك خصوصنده شرکت خیریه واداره‌ٔ مخصوصه بیلتجیلرینك کوستردکلری غیرت بزم اداره مأمورلرینك غیرتندن یك زیاده فضله‌در. بر آز سویلنه‌جك اولسه‌کز:

— بنم جانم یوقمی؟ بنده آلیورم دییه انسانك یوزینه صیرتاریورلر. بو حسابجه‌حقلری‌وار. فقط میدان تداول بتون شرکتك، ادارهٔ مخصوصه‌نك بیلت محللری دکل‌که، هر آقشام بویوزدن چارشوده خیریاتی، ظیریلتی چیقیور. انکلیز لیراسنك، قیره‌میسك کسیکلری فنا حالده جان یاقیور. یوز یکرمی‌یه آل یوز سکز بچغه صرافه دکیشدیرت. بوده موافق انصاف دکل.

§ لیرا بحثی غریبدر. وهلهٔ منظور اولیشی انسانی حیرتده

براقیر . حتی مدت عمرنده بر لیرایی مجتمعاً، یکپاره کورمش و بو درلو بر آچقه‌نك بر دانه‌دن عبارت اولدیغنه اینانمش اولان ضرورت پروردکان امتدن بری آرقداشنك دست تصرفنده بر دیکر لیرانك پارلادیغنی کورنجه فوق‌العاده بر تلاش ایله :

— آمان برادر اوچ سنه اول بو بنده ایدی. سکا نه‌زمان کلدی. دیه استظرافه چالیشمشدر.

بزده اویله‌یز . ان‌شاأه سیار محررمزده بویله بر قاچ دانه‌سی بولنورده آله‌جغی وه‌لوسپید ایچون اوفاق بر سرمایه بریکدیریرز .

§ سیار محررکزك توصیه‌سی خوشمه کیتدی . بکا دها زیاده کسکین کوزلك آله‌رق کزینمکلکمی توصیه ایدییور . بنده عجمیلکی حسبیله سوار اوله‌جغی بیسقلتك آلافرانغه بوروسنی زیاده‌جه اوتدرمسنی توصیه ایدرم. اکر اوتدورمزسه ایچه اوقوعاته محل ویرر .

§ شهرمزده کوزلك پیاسه‌سی پك مختلفدر. مثلا (وردو)دن آلنان بر کوزلکه اوتوز ، غلطه‌ده آلنان عینی بر کوزلکه یکرمی بش، کوپری باشندن، باغچه قپوسندن آلنان اون بش ، سیار کوزلکجیلردن آلنان اون غروشه ویریلیور . آره‌ده‌کی نسبت عددیه‌یی کوریورسکز آ. هپ چاریك . مکر کوزلك آلمقده‌ده موقعی کوزتمك ایجاب ایدییورمش ! اکر حکیمك راپوری وارسه فیأت ایکی قات آرتیور . بونك ایچون خلیجه دقت ایتملی . مثلا (وردو) یه کیتمکدن ایسه کوپری اوزرنده‌کی

غازینولردن برنده اوطوروب اوفاق جامکانی ایله کزینن تجاردن برینه انتظار ایلیلی . صیقی پازارلق ایدرسه‌کز سکز غروشه قدر آلیرسکز .

٨

« معلومات » آقشاملری ریختیمده بیره‌خانه‌لرده کیف‌چاتان، صلاشلرده ساده‌سی زهر کبی آجی ، شکرلیسی بولاشیق صویی کبی معده بولاندیریجی برتك قهوه ایله حلول‌لیله قدراوطوران ساحل شناسانك کیفنی قاچیردی. آقشام اوزری ریختیمده اورانك یادکارلری طولاشمقده‌در . بو پیاسه اولدقجه مهمدر. ایچلرنده کردونه نشین اوله‌رق بر کره کچیشنده شکارنی الده ایدنلرله ساعتلرجه یوریوب ، اطرافه صیریتوب آقشام ایدنلره وارنجه‌یه قدر جمله‌سی ریختیمك آب وهواسندن استفاده ایتمکده ایمشلر .

§ یادکار دیدمده « اقدام » ك اوروپاده‌کی تولدات شهریه حقنده یازدیغی فقره خاطرمه کلدی . پارسده بو یادکارلرك ایچه محصولی وار ایمش . مکر اوشهر شهرده مولداتك یوزده یتمش بری اولاد غیر مشروعه‌دن ایمش . بو حالده اوتوز طقوزی صلاغلام قالیور . شهرده علی‌التخمین ایکی بچق ملیون نفوس وار ایسه محصولات مذکوره‌نك ازدحامنی دوشونك . انسانه حیرت کلیور . رفیقمزك عبرت دییه ویردیکی نتیجه‌یه بزده سوریسنه برکت دیه بیلیرز .

§ غلطه ، غلطه! بو موقعی تعریف ایده‌بیلمك غایتله کوجدر . برکات تناسلیه‌نك شهرمزه اوغرادیغی تنوع اکثریتله بوجوارك تأثیرات وخیمه‌سندندر. نظر عفت اورالرده‌ترامواید، آرابه‌یه بینوب کیتمکدن ماعدا بر طریق مستقیم کوره‌مز . پولیس یکرمی درت ساعتك یکرمی دردنددده وقوعانه انتظار ایتمك صورتیله ایفای وظیفه ایدر. فساد اخلاق نامنه نه قدر سیئات وار ایسه هر بری ایچون اوراده نمونه‌لر بولونه‌بیلیر . کچن کون آمریقا تیاتروسی اوکنده ساعتلرجه تماشا ایدوب عبرت آلنه‌جق بر وقعه‌یه تصادف ایتدم . وقعه‌نك تقدیر اهمیتی ایچون اول امرده غلطه سوقاقلرنده کلخن بکلکنی اساس معیشت اتخاذ ایدن سفالت پروردکانی وایکنجی‌درجه‌ده اوله‌رق «کوپلی» دنیلن عشرتکاه سفیلك مداومرندن برنی دوشونك. لهلی ویا آوستریالی اولدیغی آکلاشیلان ایری بویلی ، قالینجه بر عیاش سوقاغك اورته‌سنده طوریور .

باشنده اسکی ، بیرتیق ، سیاهیندر شاپقه‌لردن بری وار. بو شاپقه ، لکه‌جی دکانلری موستره‌لری کبی رنکارنك، سقفنك اورته‌سنده کاغددن یاپیلمه بربایراق تموج ایدییور. قیر صاچلری اوزامش . کیرلی ناصیه‌سنی ، اکسه‌سنی قاپلایور . برون موس مور ، پورتوك پورتوك . یوز قرمزی . شیشکین . کوزلرشاشی اولمیوبده بو حاله دوشنلرده کوریلن طورده یعنی قپاقلری شیش، پیکارلری طولغون ، استقامت نظریه آز دکیشمك اوزره دائما یکدیکره مخالف . بیق ، صقال دوداقلرك داخله طوغری

چویرلمسندن ناشی بتیشیك . کردن قتمر قتمر ، عریان ، غیر مستور اولان سینه‌سی ایله برابر میداندە. ییرتیق بر ردینغوت. ییرتیق بر پانطالون ، ییرتیق بر پوطین . قوللر دائما صارقیق . پارمقلر قالین ، پیس . اندام اوکه . صاغه ، صوله ، آرقه‌یه میال ، اوفاق برصدمه‌دن متأثر ، نازك ، آیاغی طاقیلیر طاقیلماز دوشر. آنك ایچون آلننده چیزیکلر ، یاریقلر. یوزنده ازینتی نشانه‌لری وار . صرتنده‌کی پالطونك اتکنه سجیم ایله قوجه بر غاز تنکه‌سی طاقیلی . اطرافنی بکلر آلمشلر کوپ! کوپ ! دیه باغیرییورلر . آنلر باغیردقجه اوده‌شتوم غلیظه ایله مقابله ایدییور. نصل بو اکلنجه‌یی بکندیکزمی؟ غلطه‌ده معصومانه اوینانان قومدیا پارچه‌لرندندر .

§ بو سرخوش آزمانلرینك تربیهٔ ملیه اوزرینه سوء تأثیری پك زیاده‌در . بونلر کیتدکلری یرلرده حرکات سیئه‌لرایله جلب نفرت ایدرلرسه‌ده‌عبرت ویرمزلر. آنك ایچون کورمه‌مك دها ایدر. (کوپلی) مداومینی آره‌صیره غازینولره، قرائتخانه لره‌ده کیروب تسئل ایتمکده‌درلر. قیافت ، طور ، حال ، باقیش، طوروش بردر. یالکز ایچلرندن بری صدقه ویره‌نه ، ویرمینه بر ایوالله ! چکه‌رك چکیلیور .

§ دارالعجزه‌نك کشادندن بری سائلین آره‌سنه دوشن قیران برمدت بزی راحتجه کزمکه ، قونوشمغه مظهر ایتمش ایکن بو کونلرده ینه بی‌حضور اولمقده‌یز . حتی کچنلرده کبار بر عائله‌یه منسوب اولدیغی اطوارندن بللی اولان برخانم افندی‌یه کوپریده‌سیپ

سیوری بر دیلنجی تقرب ایده‌رك تا کوپرینك اورته‌سنه‌وارنجه‌یه قدر ازعاجاتده بولندی . قادین بوزوقلق اولمدیغندن بحثله کیتمسنی سویلدی ایسه‌ده کیم دیکلر؟ بی‌چاره صیقیلیر. بوزولور. حریف متصل اوموزی باشنده . النی اوزاتمش، ویره‌سویله‌نیر. بر حال‌که تعریف ایدلمز . الك نهایت بر چاریك ویره‌رك باشندن صاوودی. بن بو منظره ایله مشغول ایکن بری طرفدن بر فریاددر قوپدی . اعمی بر دیلنجی قادین باغریپور . مأمورین کندیسنی دارالعجزه‌یه ایصال ایچون آرابه کتیرمشلر . قادین کیتمم دیه حایقیریپور، چیرپینیور ، اطرافه صالدیریپور . منظره بیوك ، عبرت آموز . حکومت بر فردی ذل سؤالدن ، سفالتدن قورتارمق ایچون کندیسنه بر آشیان سعادت احضار ایتمش دعوت ایدییور . سفیله کفران نعمتده بولونیور . دیلنه‌جکم دییور مرحمت عمومیه‌یی تحقیر ایلیور .

§ بزده دیلنجیلر آیری بر صنف تشکیل ایدرلر. آره‌لرنده مجذوب ، احمق ، بدلا ، اعمی ، طوپال ، صارصاق ، تیترك ، صولو ، عیاش بولندیغی کبی فقرای صابرین دیدکلرمزك بر آز میدانه چیقمشلری‌ده واردر : سبیلجیلر ، اوقویه اوقویه کزنلر ، سنطور ، نای ، قوال ، کمانچه ، کمان ، آرمونیك ، ساز چالانلری بوطاقدندر آقشاملری قصائد و منظومات اوقویه‌رق بر یرده توقف ایتمیلری اکثریا جلب مرحمت ایتدکلرندن اوستلری ، باشلری تمیزجه‌در قط دق باب ایدرك اوك الك زیاده مشغولیت ایچنده بولندیغی بر زمانده تعجیز ایدنلر سویلمیورلر . بونلر آره‌ده ، صیره‌ده آیاق قابی سرقتیله‌ده ایش کوررلر .

— عنایت اوله چالیش، دیینلره بن سندن نصیحت ایسته‌مدم . پاره ایسته‌دم. فقره‌سنه یناشانلرپك چوقدر. حتی کچنلرده بری غریب بر صورتده ادارهٔ کلام ایتدی. پاره ایسته‌دیکی ذات: الله ویرسون دینجه : الله بکا ویره‌جکنی سکا ویردیکی پاره‌یه قسمت ایتمشدر. دیدی. بو درلو حکمیات سائلانه نه قدر مفسد اخلاقدر !

§ کوپریجیلر آره‌ده ، صره‌ده ینه آزدیرییورلر . فقیر اولوبده حتی ویره‌جك اون پاره‌سی بولنمیان وحال و قیافتندن مخدراتدن اولدیغی آکلاشیلان نسوانه زبان درازانه معامله‌ده بولنیورلر . کچن کون سیاهی بر قادینه بر کوپریجینك سویلدیکی سوز او درجه‌ده بی ادبانه ایدیکه انسان لسانه آلمقدن استحیا ایدر. کوپری امور خیریه‌دن اولمغله پاره‌سی اولانلرك ویرملری درجهٔ وجوبده‌در. فقط اولمیانلردن صدقهٔ حکومت اولمق اوزره آلدیرلمامليدر .

٩

قورقومدن مطبعه‌یه کیده‌میورم . بر قاچ کون دوام ایدن خسته‌لکم حسبیله مدیره بر عریضه یوللادم . اوقور اوقوماز آتشپارهٔ حدت کسیلمش ودرحال یرندن قالقه‌رق :

— بوندن بیوك قباحت اوله‌ماز . خسته اولان مطلقا بر یارامازلق ایتمشدر . انسان طوروب طورركن کیفسزلنمز دیمش . مخاطبی :

— افندم . صغوق آلمش . نه یاپسون ؟ دینجه دها زیاده حدتلنه‌رك :

— پنجره‌لری قپایوب یاته ایدی . هله او مطبعه‌یه کاسون‌ده کوریر . دییه جواب ویرمش . برکره بو حالی دوشونك . برده بنم خوفمی ! بن چوقدن ایی اولدم اما کیده‌میورم‌که . او هفته‌اق معلوماتك سیار محرری‌ده طیاق مسئله‌سنی یازمش . بتون بتون اختیارم الدن کیتدی . نه یاپه‌یم ! هیچ باشقه چاره یوق . کوپریده فلان تصادف ایدوب شیقجه بر تمنا ایله استعفای قصور ایتملی‌یم دیرکن لچن‌کون قارشی قارشی‌یه کلیه‌لم‌می؟ بنده بر خلجان ، دیرکتورده بر حیرت !

کمال وقار ایله خطاب ایده‌رك و :

— بو کون مطقا مکتوبکی یاز ، مطبعه‌یه یوللا. طرزنده امر ویره‌رك بلا سلام آیریلدی .

بنده بر سوینج ! طوروب طوروب هانیا قاضی کوینه ایشله‌ین بش نومرونك استوپ قوماندانسنی متعاقب چیقاردیغی اوح ! اوح! ادات نداسنی تکرار ایدییوردم . لکن نه یازمالی؟ انسان غریبدر. حسنه اك زیاده تأثیرایدن‌شیاری دماغنده تکرار ایدر . بنم‌ده دماغمده متصل رنك رنك صدالری دونیور ، تعبیر جائز ایسه دماغم برولوله‌ٔ رنکین ایچنده بولنیوردی .

بو تأثیرله یوریرکن کوپرینك اوزرنده بر غلبه‌لك پیدا اولدی . بر طرفدن آطه، قاضی کوی ، اسکدار واپورلری ، دیکر طرفدن آناطولی ، روم ایلی قیلرینه ایشله‌ینلر

اسکله‌لردن طوپلادقلری اهالی‌یی بوشالدیریپیورلرمش . تام وقتی! هم‌ده بوندن مناسب زمان اوله‌ماز . شو رنك كلمه‌سنی تعمیق ایده‌یم دیدم .

§ نظرم بردن‌بره نار چیچکی فسلی، قهوه رنکی پالطولی ، بیاض یاسکلی. بسمارق پالطولونلی، قیرمم الدیونلی، جام کوبکنك قویوسی اوستی لاده‌ن بنکلی بیون باغلی برافندی‌یه تصادف ایتدی. ایسقارپینلری نه رنکده‌در دییه باقه‌یم دیر ایکن بر چفت قولا آتلی بر آرابه حائل اولدی . اسپیر: قیربیقلی، دوه تویـنك آچیغی قوسـتومده ، واردا ! دیبوب طوریپور . بر مادامه فقط شیق. باشنده‌کی شاپقه‌یه بزم باغچه‌نك چیچکلرینی یپغسه کز ینـه آز کلیر . کل قوریسی رنکنـده قار طوپی کبی ایکی چیچك، آزه‌سـندن پارلاق قویو افلاطونی بر توی ایله ایکی طرفـندن آل ابرولی ایکی توی دها . شـاپقه‌نك کنارینك براز یوقاریسنده بر صره ویشنه چوروکنی آکدیرر ، کلنجك آلنه بکزر، لیلاقی چیچکلر وار. بیاضی چوق، سیاهی آز بر تول. آندن صکره غالیباردانك آچیغی، بومبه‌لی، کردن طرفندن روزکار ایله قباریق چاکتمسی برشی. یکلرنده خروس ایبکنك آچیغی دانته‌لالر. بلده طوقه‌لی سیاه انکلیز کمری، پیشمش آیوابر ژوپون، آیاقلرده بال رنکی برایسقارپین. آنك‌ده نه‌درلو چوراب کیدیکنی کوره‌یم دیه‌بالدیرلرینه طوغری مدنکاه ایدرکن برفریاد جانخراش بنی تیترتدی. کوچك برچوجق. زواللی یاورونك مینی مینی آیاغی دلیکلر- دن برینه کیرمش. دکزه دوشه‌جکم قورقوسیله تیر تیرتیریپور.

بیوك والده‌سی اوله‌جق، اختیار برقادین کووه‌زمسی فراجه‌لی، مانغال قپاغی یاشماقلی ، اصول عتیقه اوزره یاپیلمش روغنی یازم بوتین، النده دارچینی برشمسیه وار. درحال قوشدم. کوربوز برچوجق. قورقه‌اوغلم! فلان دیه‌رك قورتاردم. آلدیغم دعانك حد وحسابی یوق. بن بوخدمتی بتیردیکم اثناده ایدی که قارشی طرفدن ده بش آلتی دانه‌سی کچیوردی . آمان نه چارشافلر ! انسان تماشا ایله طویه‌میوردی. الکتریق آلوی، ینار دونر، آقشام کونشی، پارلاق نفتی، بولطافت رنکارنك برخرام عشوه فزود ایله کذار ایدرکن برسس دها پیدا اولدی. قارکی بیاض بر یلدیرمه‌یه التجا ایتمش اولان بر سیاهی بر شیلر سویلیور. دقت ایتدم: شمسیه‌سنك اوجی ینه او دلیکلردن برینه کیروب قیرلمش . او قوزغونی چهره‌نك اوزرنده‌کی پارلاق کوزلر متصل دوکه‌جك برآدم آرایور. آرتق او چارشافلیلرك رنکنی صورمیك. کچن سنه‌دن باقی موده محصولی اولان کاه اوردك باشی ، کاه قومری کوکسی، کاه سنجابی ، کاه یانیق آل ، منکشه موریله قاریشیق ایپك داشی ، شفتالی چیچکی رنکی اوزرینه سرپیك صیرمه رنکنی آکدیرر ایشلمه‌لی ، موده‌یه درجهٔ تابعیتی صاحبه‌سنك بویادکاره اعتباری نسبتنده اوله‌رق فس رنکی، صمانی ، فندقی ، نخودی. مائی. طحنی ، مور، لاجورد ، آل، قناریه صاریسی، زیتونی، شرابی، دکزی، شکر رنکی ، اکشی قره‌طوت، توز پنبه‌سی، بونلرك آچیغی، قویوسی مخلوط اوله‌رق قومیك انکلیزك قارنوال عالمنه بکزتمکده حقی اولدیغی صورتده مستور ، غیر

مستور بیکلرجه وجود پیشگاه نظرمدن کچیوردی.

آراده طورو آته بینمش برسواری، آق صاچلی بر پیر هرم‌رسیده، بقله قیری، یاغز، دمیرقیری بارکیرلر، بوزبرمرکب، آلاجه انتاریلی بری، آبراش برحیوان، واپوردومانی کوزلیکلی برعلیل، ماعون بویالی بر چرچیوه، قیر چیل برغزته موزعی، کووم کوزلی برقیز چوجغی، هوائی کاغده صاردیغی پاکتی قولتوغندن طوتان بر آغا، لاپسقه، قومرال، سیاه، صاچلی مادامه‌لر، تیرشه‌یه چالار رنکده برسر وصندق، اسمر، بیاض، سیاه، بغدایی، کشمیری انسانلر، پنبه فراجه‌لی برخانم، والحاصل الوانك درجه درجه تنوعنی کوسترن برپانوراما که بونی‌هریرده کورمك نصیب اولماز.

§ کوپری اوزرندکی روم ایلی وآناطولی قرائتخانه‌لری شو موسمده او درجه‌ده بهرین اولیور که انسان ساعتلرجه چیقمق ایستمیور. نظافت، طهارت، خدمت صوك درجه‌ده اولدیغندن شهرمزده امثالنه تصادف ایتمك کوججه‌در. فقط اسکی کوپری ایله یکی کوپری‌نی ربط ایدن کچیدلرك مردیون محللری پك زیاده تهلکه‌لی، یان دمیرلری قویمش، قیرلمش اولدیغندن انسان اینرکن براز سنده‌لیه‌جك اولورسه دکنزه ویاخود دوبه‌لرك اوزرینه دوشه‌جك.

§ بنی کوپریجیلره کیم خبر ویرمش. کلوب کچرکن بربرلرینه کوستریبورلر. اخطارمز سمع قبوله آلنمش وتنبیه ایدلمش اولمالی که بو کونلرده احوال غیر لایقه کورلمیور. حتی پاره

ویرمینلره برکره اخطار اولنیور. غالبا بو اخطارده طالغینلقدن ایقاظ ایچون اولسه کرك .

١٠

« بابا یاوره » ده دیه

کچنلرده احبای عزیزدن بری اشکمبه و اشکمبه‌جیلر بند مخصوصی حقنده دوران ایدن مباحثاته طاله‌رق غلطه لوقانطه‌لرینك اطعمهٔ روزمره‌سی حقنده اجرای تدقیقاته باشلامش وبو بابده دردست ایتدیکی لیسته‌یی طرف کمترانه‌مه یوللامش اولمغله لفاً وعلناً تقدیم حضور شکمپروریلری قیلندی .

— چوربا —

قوقولی اشکمبه چورباسی .

— اتلیلر وبالقلر —

پاچاوره خاشلامه‌سی، قلیبج کبابی ، قالقان کبابی ، شیش کبابی، سونکو کبابی، چوبان کبابی، کچی کبابی، اورمان کبابی، قوزی باشی، هفته باشی، فیله‌طوپانه ، بن کول اولدم یانه یانه ، بین طواسی ، طون طون هواسی ، قوزی فرونده ، اوملت دوژاردن، قوتلت دواسکی شاتن،قیزارتمه، صارارتمه، موراتمه، اوق میدانی مکتوبجیسی بزه بوقدر صارمه، پانطالون پاچه‌سی، قوش دیلی، ات میدانی، طاش قصاب (هپ بر حساب) ، یخنی قپان، عجم عشیران ، صالمه طومروق .

— سبزه‌لر —

سمیز اوتی باصدی ، آفتوس صورتی آصدی ، ترامواى سیلکمه‌سی ، زیتون یاغلی چنار طوله‌سی ، یکی باغچه ، بوستانجی .

— خمیر ایشی —

عصیده‌مع قصیده ، مانطارلی پلاو ، قنطارلی چیلاو ، اون قپانی، آلتی کره آتی، آصمه آلتی، یل دکرمانی، بولغورلی، پنجره کوزله‌سی ، سکاه مایه .

— طاتلیلر —

قایماقلی طولومبه طاتلیسی ، خرطومك ایکی قاتلیسی ، بالجی قیزی (دهـا طاتلی) ، دلبر دوداغی ، صبا بوسه‌لك ، سودلاج ، آغزیکی آچ .

— تجره خارجنده بولنانلردن : صلاته‌لر —

لیمونجی کوفه‌سی، باق‌بازاری مخطره‌سی، سرکه‌جی بوفه‌سی (قدحی غروشه)

— میوه‌لر —

طوپ آتان ، ده‌قادان ، آدم آمان نه‌درده ؟ (نه سودایه اوغرادی غریب ، باشم نه‌درده !) ، شفتالی سوقاغی ، انجیر کویی ، فیستقلی فندقلی ، باغلر باشی نارلی قپو

— شربیات —

اوردك راقیسی، پهلوان یاقیسی (اطبانك رأینه‌کوره اجزا-

خانه‌لردن ویرلیور .) زوکورتلر شامپانیه‌سی ، ترقوس قومپانیه‌سی، چای مع وای وای، قیزیل ایرماق، زنجیرلی‌قویو.

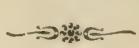

١١

تازه حوادث :

جناس وتجنیسه میل و آرزولریله مشهور اولان (اسکیلر آله‌یم) تجارینك بعدما (اسکیلر صاته‌لم) نامیله آنونیم بر شرکت تأسیسنه قرار ویردکلری وکیفیتی اشتایین ، مایر ، ویقتور تیرینغ مغازه‌لریله بالعموم ادبای جدیده‌یه اخبار ایتدکلری ایشیدلمشدر . نوهوسلر سوقاغه چیقمیك !

§ (تریبونا) غزته‌سی اخیراً یازمش اولدیغی برمقاله‌ده ایتالیالی حکیم شهیر (ویقو) نظریات عالمانه‌سنده شکل ترقی‌یی خلزونی اولمق اوزره توصیف ایله‌مش اولمغله ادبای جدیده‌مزك دخی بواثره سلوك ایده‌رك وفقط دها سیمین اولمسنه دقت ایلیه‌رك برشکل وجوده کتیرمکه چالیشدقلرینی درج ایلیور .

§ (دردینه‌دوا بوله‌مایانلره) سرلوحه‌سیله غزته‌لره اعلان ویرن دوقتور ایله مسابقه ایتمك اوزره مشهور قاضی کویلی قنبور ترزی مطبعه‌مزه کله‌رك عتیق آچقه حسابیله یوز درهمه دیکلیه‌جکنی بیان ایدییور . اوق میدانی مکتوبجیلری حاضر اولك .

§ سؤ هضم ، اشتهاسزلق ، قان قوتسزلکی ، قلب

راحتسزلیکی کبی خسته‌لقلری (شایان حیرت برسرعتله) ازاله ایدن (فوسفودین) نام علاجك مرورزمان ایله اختیارلایه‌رق کونده ایکی میل قطع ایده‌بیلمکده اولدیغی اجزا خانهٔ ترکیه‌نك کچیلرده آتدیغی پارا کنته حساباتندن آکلاشلمش ایمش .

§ معلوم آ . نزله‌نك هر ایکی نوعی‌ده کچیجیدر . روایته نظراً کچمه‌مسنی ایسته‌ینلر پورتقالیس شروبندن ایچدکلری حالده کمال حدتله موفق اولیورلرمش . العهدة علی الراوی .

§ اجزا خانه‌لرده پهلوان یاقیسنك هر طالبه ویریله‌میه‌جکی واوته‌کی بریکنك امور طبیه‌یه مداخله ایده‌میه‌جکی رأی طبیبانه‌سنك تحریٔ اسبابنه متوسل اولان بردات انجامکار حل مشکل ایده‌بیلمشدر . معلوم اوزره :

بیکیت لقبیله آ کیلیر .

§ رژی‌اداره‌سی اخیراً «بافره» توتونلری حقنده‌کی نظردقتنی دکیشدیرمشدر . ادارهٔ مومی الیها بو توتون پاکتلرینك یالدیزی کاکان باقی قالمق ویکرمی بش غرامدن بش غرامی طرح وتنزیل قیلنمق شرطیله بهرنی ایکی غروشه فروخت ایتمکده‌در . توتون فیئاتنی ایندیرمیور دییه رژیدن شکایت ایدنلر کوزلرینی درت آچسونلر !

§ صحنهٔ عالمده جا بجا مشهود اولان غرائب طبیعیه جمله‌سندن اوله‌رق بر تیاتروده اویون اوینـاندیغی صیره‌ده بر دمت منکشه ظهور ایدرك قوقلایانلرك بورنی دوشوردیکی خبر ویریلیور . (عجبا بن‌ده قوقلایه‌یم‌می دیرسکز ؟ نه دیرسکز ؟)

§ ویره‌سی‌یه ایچنلر ایکی دفعه سرخوش اولورلر حقیقتنه نظراً مشاهیر عیاشیندن بکری مصطفانك بیك بو قدر سنه یشامش اولدیغنی یکی تقویم یازییور .

§ بوتون شعرای جدیده‌نك بر آره‌یه کله‌رك (قار یاغدی ، قار باصدی ، قار طوپی ، قارلی‌طاغی بن آشدم کلدم ، قارکبی بیاض، قارفیچه ، قارلق ، قارتال، قارغه) عنوانلریله‌منظومه‌لر یازه‌جغی شایع اولمسی اوزرینه بابا یاورك قارحلواسندن فراغت ایتدیکی سویله‌نیور .

١٢

علاقه‌یه دائر . . .

معلوم آ . عشق ومحبت صو کوتورر شیلردن دکلدر . انسان بر کره فتیلی آلدیمی اداره قندیلی کبی تا بسحر یانار طوتوشور . هانیا بکجینك بری بر اوه کیرمش . اوطه‌ده ، صوپاسی دیزنده محبته طالمش‌ده قادینك قوجه‌سی کایر کلمز یوکه طیقیلمش ، بر اسنه‌مش بر دها اسنه‌مش ، طالار طالماز . رؤیاسنده نوبتجی کلمش اوده یانغین وار دیه باغیره‌رق بتون محله‌لی‌یی آیاغه قالدیرمش دییه بر حکایه یوقمی ایشته انسان او حکایه ده‌کی او بکجی کبی بانغیر بانغیر اونلر. فقط هر کسه رؤیاده نوبتجی کلمز . هر کسك ده علاقه‌سی بر اولماز . کیمیسی ایچندن یانارده بللی ایتمز . یالکز جانانه لهیب‌جانسوز

عشقی آه صورتنده کوستررر. یاخود منظور چشم ابتهاجم اولان شودرلو برمکتوب ایله آ کلاتمغه چالیشیر :

« سوکیله جانانم .

بنی سونمز آتشلره یاقان دیدهٔ فتانکی کورمیه‌لی قلبم جهنم علولریله خراب اولدی . یانیورم . او کوندن بری یانیورم . خاطرکده‌می ؟ او کیجه بن سکا کومورلکده اعلان عشق ایدرکن بکجی یانغین وار دیه باغرمشدیده سن عجبا نره‌ده ؟ دیه قولاق ویررویرمز اللریکی سینهٔ صد پاره‌مه [*] کوتوره‌رك یواشجه :

— بوراده ! دیمش ایدم. ایشته خانهٔ دلده اوکیجه باشلایان آتش هنوز سونمه‌دی وسونمیه‌جك‌ده .

بو نار ایله بن قبره کیررسه‌م بیلیرم که
دوزخ طوتوشور شعلهٔ آه الممدن

§ مکتوب لطیف دکلمی؟ لکن بلایه باقك که جانان مکتوبك حاوی اولدیغی نکات محرقهٔ شاعرانه‌یی جدی تلقی ایده‌رك بر آه ایدرسه اوی، کومورلکی آتشه ویرر دیه بی‌چاره‌یی بردها قبول ایتمه‌مش! بنجه‌ده جانان حقلیدر. فقط. بن بو آتشدلی اله کچیریرسه‌م مطبعه‌ده‌کی حجرهٔ مخصوصه‌مه حبس ایده‌جکم. زیرا مانغال بیله یاقیلمدیغی ایچون زمهریر ظرفاسی کبی تیریل تیریل تیتریییورم. او بکا دردینی یانار بن‌ده دیکلر ایصینیرم .

[*] شرقیدر

§ زیاده‌جه چاقیر کیف اولمق معتادی اولان میکشان زمانه‌دن بری کچن کیجه‌لرده دوشه قالقه خانه‌سنه کیدرکن یولده صیزه‌جغنی نصلسه کسدیرمش وفقط اورته‌لغك چامور اولمسی حسبیله دردینه برچاره بولمغی‌ده قوره‌رق کنیشجه‌حلقه‌لی براوك قپوسنه قولنی کچیروب قائماً نائم اولمش ایکن او آرالق خانه صاحبی طیشاری‌یه چیقمق ایچون قنادی حیزله چکر. حال‌بوکه قناد داخله طوغری بوکولنجه نائمك قولی آجیر ، کندینی قورتارمق ایچون اوده آصیلیر . او آچار بو قاپار. مدت مدیده دوام ایدن بوعربده اك صکره سرخوشك چامورلر اوزرنده برسجدهٔ شکرانی و صاحب خانه‌نك دخی قول دمیرینی ظهربابه کمال سرعتله وضع ایده‌رك فریاد وفغانی ایله خاتمه پذیر اولور .

§ آل طاوانلی یوکسك اوده
کلینمی اولك کلینمی اولدك ؟
اول سن بنم ایدك
شمدی ایللرکمی اولدك ؟

منظومه‌سنده وزن وقافیه اولمدیغنی ادعا ایدنلرك :

بوینمه قباق طاقارم
خواردایی کوزندن چاقارم
آدینغا دینغا دین قباق
... سودیکی قیزه باق

شرقیسنده‌کی قوافینك مقید اولدیغنه قرار ویردکلرینی قارشی غزته‌لری یازییورلر .

§ كثرت عيش ونوشدن دبل آلتى اولان برى كچن قنديل كيجه‌سى فتيل كبى طولاشمقده ايكن دوشوب كله‌ٔ بى مدارنده قالديرم چيچكلرى پيدا اولمغله ظرفادن برى بيت آتى بى بالانشاد مومحاليه ويرمشدر .

قنديل كونى كوك قنديل اولوب كزمه سوقاقده
بيرام كونى ميخانه‌ده يات قالمه قوناقده .

— معلومات —

پك ابى اما رمضانده نه ياپسون !

— مكتوبجى —

ليال ماضيه‌يه محسوباً آقشامدن آيلمغه غيرت ايتسون .

١٣

« حوادث بلديه » تركيبنى قبول ايدرميسكز ؟ بو تعبير جديده عادتا حوادث مدنيه نوعندندر . يكديكرينه پك زياده يقيندر . « حوادث مدنيه » ستونى آلتنده بولنان فقرات اختراعات جديده‌دن ، كشفيات مهمهٔ علميه وفنيه‌دن ، اصلاحات وترتيبات صناعيه‌دن وسائر شيلردن باحث اولديغى كبى حوادث بلديه دخى يالكز بزم شهرده ايجاد ايديلن شيلره انحصار ايده‌جكدر . بو هفته ظرفنده حوادث بلديه‌يه دائر مطلع اولديغم حوادث مهمه‌يى معتبر معلومات غزته‌سنه ارسال ايديورم :

§ بقرى كوينده اقامت ايتمكده اولديغم جهتله قريه‌نك احوال

بلدیه‌سنه اولدقجه وقوفم واردر. مدیر سابق بیك زحمت ، بیك مشقت ایله اوراده بر باغچه وجوده کتیردی ، باغچه‌ده آغاجلر، چیچکلر بیتدی. اوتلر ، چمنلر چیقدی. «لاق» دیدکلری بزم بیوك حوضلردن بر دانه پاپیلدی . صو ویره‌جك ماکنه‌سی یرلی یرینه قونولدی . نسوانه، ذکوره مخصوص یرلر آیرلدی. الك صوك بورایه بر مستأجر بولمق مسئله‌سی چیقدی. مستأجر بولوندی. آنلرجه مناقصه قائمه‌سی دنیلن کاغد نشر ایدلدی . امضالر تعاطی قلندی . فقط بر مسئله معلقده قالدی ؛ بیرایه اذن ویره‌لمی ویریه‌لمی؟ ایکی قومشو خیراولمازدیر. ضابطه‌بزجه بر مانع یوقدر دییه جواب ویرر . باغچه قهوه ایله ایشله‌مز . تکرار بلدیه‌یه مراجعت ایدیلور . بر شیئه بکزه‌دیرز جوابی ویریلیر . نصل ؟

§ قاضی کوی بلدیه‌سی‌ده حیدر پاشا ریختمنی املا ایچون اوکنه کلن یرده طوپراق طولدیرمقده‌در . پك اعلی ! فقط یرلر مقاومتدن عاجز اولدیغی ایچون کچن کون باغ آرابه‌لردن برینه راکب اولان بر فامیلیا خلقی آرابه‌نك طولان یرلردن برینه باتوب دیویرلمسی یوزندن آز چوق رخنه‌دار، جریحه‌دار اولدیلر . کوچ حال خانملر ، آرابه قورتولدی . ظن ایدرم که براز دقت ایچه بیوك قضالری صاوشدیرر .

§ مناسبت کلمش ایکن دوائر بلدیه‌یه برر جاده بولنه‌یم : بزم آرابه‌جیلرمزك حالنی کندیلری بزدن دها ایی بیلیرلر . بر کره دها تنبیه ایدلمزمی که مرقومان عنان اختیاری هریرده

بارکیرلرك چکلرینه براقمسونلر. باغچه قپوسندن کوپری یه کیتمك قدر شهرمزده تهلکه آتلاته‌جق بریر تصور ایدلمز . یا کوپری باشنده ! معـاذالله. زمان اولیورکه اهالی این‌المفر دیه بربری اوزرینه چیقیور. اوستی باشی تمیز بر ذات کورمسونلر! یکرمی دانه آرابه بردن بره حرکت ایده‌رك ذاتاً موقعه نسـبتله طار اولان او میـدانی قاپلایورلر . کچن کون ایکی قدین ایله اوچ یاورو بونلرك آره‌سنده بربرینی غائب ایتدیلر . چوجقلر آنه! آبلا ! دیه باغیریشـیر ، قادینلر قتزیم ، اوغلم ، قرداشم دیه حایقیریرلر . فقط کیم دیکلر ! ینه کردونه رانان: بك افندی ! افندی ! کوچـك بك ! کوزلکلی افندی ! پاشـا بابا ! خانم افندی ! کوچك خانم ! دیـه فریاد ایتمکده دوام ایتدیلر . قادینلر ، چوجقـلر کوچ حال ایله قاووشدیلر . اوچ دقیقه‌ده بر حسرت‌که تعریف ایدلمز .

§ خاطرده‌میدر ؟ تزیینات بلدیه نامنه اوله‌رق آرابه‌جیلرك یك‌نسق روبا اکتساسنه مجبور ایدیله‌جکلری سویلندی ایدی . بو فکر بر کره وجوده کلسـه ایدی نه قدر شـیق اولوردی . اکر بوکا همت ایدیلیر وقامچیلرك ایپلری‌ده کوچولدیلورسـه حقیقةً بلدیه نامنه خدمت ایدلمش اولور .

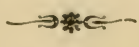

١٤

صیجاقلر زیاده‌لشدکجه‌سرین یرلر آرامق عادتا طبیعی بر احتیاج حاله کیرییور . انسان بوغازده یوکسلدکجه یوکسلیور . بن بیله

موقتاً کوکصوینی براقه‌رق صولره طوغری آقدم . بیوکدره‌ده براز اوطوروب قارنمی طویوره‌یم دیه‌رك اوزونجه ، باغچه‌سی دکزه منتهی بر لوقانطه‌یه کیردم . سفره‌ده آلافرانغه بیـاض ، قارکبی اورتو . طاقلر تمیز . اورته‌ده بر لیسته .

بن ذاتاً دکز هواسنی پیلیرم . بنی هر زمان آجیقـدیرر . لزومندن زیاده مصرفه صوقار . لیسته‌یی اله آلیر آلماز مرتباتك کافه‌سندن برر طباق یمك ایسته‌دم . نه‌ده کوزل ، نه‌ده ماهرانه یازیلمش :

پیلیج صوینـه شوربا ، پیلیجلی پلاو ، پیرزولا ، طاس کبابی، اورمان کبابی، شیش کبابی، طاغ کبابی، بیوکدره کبابی، بطلیجان کبابی ، قوزی جکری ، قوزی باشی، قوزی فرونده، ازمیر کوفته‌سی . بونلرات نوعندن . کلهلم سبزواته ؛ بطلیجان بکندی ، بطلیجان موسقا ، بطلیجان اوطورتمه‌سی، بطلیجان سلکمه‌سی ، بطلیجان امام بایلدی ؛ بطلیجان طولمه‌سی، عایشه قادین . باربونیه ، چالی فصولیه‌لری ، بامیه (اتلی) ، طوماتس طولمه‌سی ، درلو (کووج ایله) بالقلر : باربونیه (طاواسی) . کفال (پیلا کیسی) . یمشلر : قاوون ، قارپوز ، شـفتالی ، آرمود (آچقه) . شراب انواع پنایر (؟)

تمام ! هرشی وار . فقط هانکیسنی ییه‌یم ؟ چوربا : هوا صیجاق . تره‌یاغلی پیلاو: صـکره. پیلیجلی پیلاو ؛ بردن بره طیقار . پیلیج قیزارتمـه‌سی : قوب قورو . پیلیج صغوغی : سوکوشدن نه چیقار ؟ پیلیج اکشیلیسی : کیم بیلیر نصل‌شی؟

بفتك : بوراده پیشیره‌مزلر. فیه‌طو : انسان (یانی) ده اولوبده یمیلی : پیرزولا : بزده‌ده یاپیورلر . طس کبابی : یمدن بیقدم. اورمان کبابی : بوراسی یری دکل. شیش کبابی : برازطوردم . طاغ کبابی : ایشیتمدیکم بر طعام . بیه کدره کبابی. شاشدم . بطلیجان کبابی : شیش کبابندن نه فرقی وار؛ قوزی جکری : وقتی کچدی . قوزی باشی : اشکنبه‌جی دکانندهمی‌یم ؟ قوزی فرونده : شمدی طادسزدر . ازمیر کوفته‌سی : هیچ سوم . بطلیجان بکندی؛ بطلیجانی از ، اوزرینه طاس کبابی قوی . ویر مشتری‌یه ، یمز . بطلیجان سیلکمه‌سی: کذا. بطلیجان امام بایلدی : زیتون یاغلیدر. بطلیجان طولمه‌سی : بر دانه‌سی یمیر. عایشه قادین، باربونیه، چالی فصولیه‌لری : سبزه دیدك آ . بامیه (اتلی)! صیویشیق. طوماتس طولمه‌سی . ایی پیشیرن اولسه ، درلو: قارمه قاریشیق شیدن حظ ایتمم. باربونیه: بوفنا دکل. هم آلافرانغه‌ده اوکجه‌دن بالق یمیر. کفال پیلاکیسی: شمدی هیچ یمز. قاوون : عجبا طوپ آتامی؟ قارپوز : صغوقمی؟ شفتالی: صولیمی: آرمود: پورسیونی قاچه؟ شراب: یرلیدر. انواع پنیر: معلوم آ: قشار، بیاض ، غرویر، فلمنك .

بن بوملاحظه، بوتردد ایچنده ایکن جن‌کوز بر غارسون:

— افندم! نه بیوره‌جقسکز ؟ دیدی . آرتق دوشونه‌یم اولماز. شیش کبابی‌دیدم. دیدی‌که: یانه بر آزفصولیه قویسونمی: بکی، فقط اوکجه‌دن بربار بونیه ویر. شراب کتیر. یمش‌ده کتیر. دیدك. امرلرم صرمسیله اجرا ایدلدی.

طعام اثناسنده صوردم. بورایه نه دیرلر؟ پاموق یانی. پاموق یانیمی؟ دقت ایتدم . طوپوز کبی بری . بیاض بیقلی ، قارنی ، چکه‌سندن زیاده‌ایلری‌یه فیرلامش. پك اعلا. آغزمزی سیلدك. بورجمی صوردق. حریف پاموق دکل پولادایمش، ۳۵ دیمسونمی؟ اغنیای احبامدن بریله بعضاً بویله یرلره کلوب‌ده بن غارسونك حسابنی تدقیقه قالقشدیغمده :

— طوقونمه . بورالرده حساب صورمق عیبدر. دیردی . کاشکی دیمز اولایدی. هرنصیحتی طوتمامده بوضررلی نصیحتی طوتارم. قوزی کبی ایکی مجیدیه‌یی ویردم . سیلیك بر چاریکی درجیب ایدرك دوشونوبده قوهٔ هضمیه‌یی اخلال ایتمه‌یم دیه بردن بره طیشاری‌یه فرلادم .

— دها قپودن چیقارچیقماز برآرابه طوردی. بنم اغنیای احبادن دیدیکم ذات ایچنده . ایچمدن بر آز اول کلسه ایدك نه اولوردی؟ دیه سویلندم. ایکی طرفدن بر وای! در کیتدی . صوردم :

— نره‌یه ؟

— بندلره! هایدی برابر کیده‌جکز.

— اولور.

آرابه‌یه آتلادق . دها عمرمده بندلره کیتمه‌مش ایدم . بوزیارت اولادن حاصل اوله‌جق سونجك زیاده اوله‌جغنی تخمین ایدییوردم. هرنه ایسه! آرابه ظیپلار، بز ظیپلارز. مالطز محله‌سندن کچدك . قره‌غولك اوکندن بیوکدره چایرینه کیردك .

اینجه، پروزلی برزورنا صداسی، کورولتیلی برطاوول بزی قار-
شیلادی. اسکی طونج رنکینده ایکی قبطی، بردن تمنا ایدرك
آرابه‌یه یاقلاشدیلر. رفیقم، برازشیق. عادناحوپیاجه اولدیغندن:
— براز دیکلیه‌لم. دیدی. طوردق. زور ناجی بوغازینك
یان طمارلرینی شیشیره‌رك بر مدد! قوپاردی. یاهی! طاووله
باصو طوتیور. عشاق اوستندن براز کزینیر کزینمز:

آللینك آللیسی‌یم بن
قاره‌قیزك آیلاسی‌یم بن

دیه برفریاددر قوپدی. مکر اوچ‌درت نازنین جمال‌اطرافزی
صارمشلر. باشارنده طبیعی چیچکلرله مزین اورتولر، رنکی
آتمش، اوکی پیرنیق ماوی یلدیرمه‌لر، قیرمزی رنکده
شالوارلی انتاریلر، اوخنالی پارماقلر، راستیقلی قاشلر، قار
کبی دیشلر. سیجیم کبی اورولی پرچملر. آرده‌ده برکوبك
حوپلامه‌سی، نصل تعریف ایده‌یم برنغمه، برطرب که حقیقةً
قبطیانه.

هوا دکیشدی. ینه هپ بر آغزدن:

بودیکم بروسه‌لی بروسه‌لی
بکا کل هر صالی هر صالی

ترکیسنه کیردیلر. آرده‌ده بر مانی:

آدم آمان: نه‌درده: بلایه نه‌اوغرادی غریب باشم نه‌درده؟
بن آنك قربانی‌یم بنی سومز نه ایدرده؟
اوح! یاهی! یشا!

یارم ساعت بویله‌جه آرام ایتدکدن صکره ینه یولمزه روان اولدق . سلطان صویی دینلن محله کلدك . بر آلای‌ده اوراده قوپدی ، زورنا، قلارینت ، طـاوول، چفته نقـاره ، لاترینا بر مجمـوعهٔ طرب‌که آلاتورقه‌سی‌ده وار . آلافرانغه‌سی‌ده. اوراده‌ده برقاچ هـوا دیکله‌دکـدن صکره ینه یوللاندق، قنبور دینیور بر یره کلدك. بوراسی ساکن . کورلتی یوق. قارشو- مزده قوجه بر مقسم . پاپیلیر شی دکل . کمال تواضعله آلتندن کچه‌رك یوریدك . بندلر ، حقیقةً آثار مدنیهٔ عثمانیه‌دن نشـان ویره‌جك مؤسسات جسیمه‌دن ایمش . حیرت ایچنـده قالدم . موقعك لطافتی ، او اورمانلرك کوزللکی فکر شاعرانه ایچون ایچه سرمایه ویرر . نه چاره‌که زورنا بزی اوراده‌ده یاقالادی .

§ بیوکدره پیاسه‌سی پك کوزل اولیور . آقشامك ساعت اون ایکیسنده ابتـدا ایدن بو کزینتی کیجه‌نك اوچنه ، حتی دردینه قـدر امتداد ایدرك کوندوزین چایر چایر یانان آتشلر دکان کیجه‌نك طراوت بی‌قرارندن شویله‌جه استفاده‌ایدییورلر. موقعك انظار وافکاره بخش ایتدیکی رونق حسبیله بوپیاسه‌لرك پارلاقلغی زیاده‌لشیور . فقط غازینوده اوطورمق ایچون ایچه یورك ایستر . کندینه کوونمه‌ین ایچری‌یه کیرمسون. نه‌دییورلر بیلیورمیسکز؟ انـسان بیوك درمه‌یه پاره یمکه کلیرمش. طوغری. فقط واپور پاره‌سنه قدر صـویولورسه بوراسی بر آز اندیشـه ویرمزمی ؟

§ كانئ شهيرمز طاتيوس بو سنه ينه چيرچيرده كانى اوتديريير. فصللر بايير. قره قاش، قانونى شمسى، طنبورى يووا كم برلشمشلر. فقط كچن بازار كونى كبى ياغمور ياغه‌جق اولورسه تنته آلتنده اوطورمق خوش قاچميور. مع مافيه ديكلنه‌جك برساز طاقمى‌ده وارسه اوده آنجق بو طاقدر. چير چير صاحبنك حسن طبيعتى ذاتاً مسلمزدر. ديرمه چاتمه شيلره التفات ايتمز.

§ نه ديرسكز؟ طوزلى شيلر ييوبده صولره كيتمك عادتى هنوز غائب اولمه‌مش. بن بيله سوق طبيعى ايله ساردالیا ييوب كيتمه‌يمى؟ ايچ بره ايچ! انسان قيربه‌يه دونيور. بركت ويرسون صو طورميور. آقيور. يوقسه بن ده استانبوله طاووك كبى بر قارين ايله اينه‌جكدم.

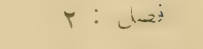

١٥

(عاشق ايله معشوقه بابده‌در.)

فجيع وغايت سوزشلى قومديا

پرده : ١

فصل : ٢

تابلو : ٣

قانطو : ٤

بالت : ٥

(پرده آچیلدقده) آلافرانغه بر یتاق اوطه‌سی . یان طرفده برمرمر ماصه اوزرنده لاومانا . آنك یاننده اورتولو، آیاقلی، چکمجه‌یه بکزر بر شی . صیقی صیقی‌یه قپانمش پنجره‌لر. تك ، معدنی ، قباریق بر قاریوله، قناپه، اسکمله ، صندالیه ، قولتوق ، یاصدق ، کییك اوینی مصور بر لوحه . قارپوز ، اوزوم ، شفتالیلی بر لوحه دها . یاز مهتابی . هوا صیجاق . عاشق آیاقده ترینی سیلیور . معشوقه کوشه‌ده اوطورمش کوزلرینی سوزییور . مکالمه فرانسزجه جریان ایدییور)

معشوقه — سز بنی سوییورمیسکز ؟

عاشق — بتون قلبمله مادام .

— نه وقتدن بری سوییورسکز ؟

— (بر خیلی دوشوندکدن صکره) . . ایشته اوکوندن بری . . .

اوف ! . . هواده صیجاق . شو جاکتمی چیقا ـ ریرمیسکز؟ . .

— (باش اوستنه ! ویشنه چوروکی، اوزری سیاه غیطان ایله اویمه‌لی ، یاقه‌سی صارمسی دانته‌لالی ، قیصه وطاز قوللی جاکت چیقاریلیور. اوفاق، دوز برکزدن ایله برقاریش مساحهٔ سطحیه‌ده ده‌قولته برکوکس ، بوموق ایکی اوموز کورینیور)

— (سوزوله‌رك) حالا سوییورمیسکز؟

— شبهه‌می وار مادام . . . کورمیورمیسکز ؟ نه‌لر چکیورم ؟

— هواده پك آغیر! شو قورسه‌مك باغلرینی چوزرمیسکز؟

— باش اوستنه مادام ! (چوزر چـوزمز یوف ! دیه برکوکس صداسی . دومبه‌لك بر قارن شیشکینلکی .)

— اوح ! براز کینشله‌دم .

— اوت . . .

— بندن اول بر بشقه‌سنی سودیکزمی ؟

— قابلمی ؟ ایلك علاقه‌م. بن‌یالکز سزی سودم، سورم، سوه‌جکم ، سوییورم .

— تشکر ایدرم. فقط سزده صیقیلیورسکز . جاکتکزی چیقارك .

— باش اوستنه مادام ! . . . .

— یانمه اوطورمازمیسکز؟ لکن بو حرارت نه اوله‌جق؟ ژوپون بیله صیقنتی ویریور چیقاریرمیسکز ؟

(بیاض دانته‌لالی دیکر برشی دها .)

— لکن سزده ترلیورسکز. یلکلکزی چیقارك. بویون باغکزی چوزك .

— بکی . باش اوستنه مادام ! . . . .

— عشق حقنده فکرکز نه‌در ؟ . . . .

— سزدن بشقه فکرم یوقدر . یانیورم .

— باری کوملکزی‌ده چیقارك .

(اینجه تن فانیله‌سی . آره‌لغندن برایکی کوکس قیلی برچمی) .

— آه ! مادام . . .

— سویلهیك موسیو . . .

— فقط ایسقارپینلرمده . .

— چیقاره‌یم ...

— زحمت اما چورابلرمی‌ده چکرمیسکز ؟

— باش اوستنه ! ...

— یاسز پانطولونکزی نه‌دن چیقارمیورسکز! آمان ! . نه قدرده اسنه‌یورم ...

— قاریوله‌کزه یاتسه‌کز آ ...

کوم‌دیه بر سس . مادام یتاقده . موسیو آیاقده . ؛

— سزك اویقوکز کلمه‌دیمی ؟

— اویویه‌لمی ؟ مادام . .

— البته ! . .

(کوم دیه ایکنجی بر سس دها . آه ! اوح ! اوف! ...) عاشق کندی کندیسنه :

— باشمده بر آغرلق وار . اوت . اوت . اویومالی‌یم . چاره‌سز اویومالی‌یم ... (درین ، دیك سسلی بر اسنه‌مه . کوزلرده صو هجومی . چکه آیرلمه‌لری . اوفاقدن نفس . کوزلرده آلازاپونه استطاله . بر اسنه‌مه دها . بر دها . قالین ، حایقیرتیلی بر اسنه‌مه دها . پسدن بر خورولتی . برون ایصلیقلری . بر ایکی آغز شاپردیسی . . تك توك لافسی صدالر . . . خورولتی)

— بو موسیو مطلقا احمقدر ... مطلقا بنمله اکله‌نیور . . بنم کبی قادین ایله اکلنمه ها ..

(کوم دیه اوچنجی برسس دها. موسیو قاریوله‌دن آشاغی‌یه.
آمان صدالری ... چیرپنمه . آپارتمانده تلاش اماره‌لری ، نه وار
صدالری . آناختار شاقیردیلری . . موسیوده تلاش . . یره
دوشمش .. یرده آقشامدن قالمه قدح وار ایمش. آیاغنه تصادفله
قیرلمش . کسمش . قان آقیور . باصه‌میوب سه‌کیور . قپودن
طیق طیق ضربه‌لری . آچـك دیه باغیرتی .. بو نه رذالتـدر
سوزلری.. مکرصراحی‌ده دیوریرلمش. آشاغی اوطه‌یه آقمش ،)

١٦

(جناب حق شهر صیام مبارکی جمله مؤمنین
ومؤمنات حقنده متیمن ایلسون آمین)

شو صورتله عرض تبریکات ایله‌یشمدن مقصدمك نه قدر
صمیمی اولدیغنی البتـه حس ایتمشسکزدر . کرچـه بك چوق
سویلنمشـدر . فقط کوکلار طوغری حس ایتدیکنی طوغری
افاده ایتمك ایچون بشـقه تعبیر بولمغه احتیاج کورمز دکلمی ؟
کلهلم صدده :

الده اشکمبه قنار آرقه‌ده زنبیل سحور
کیجه فصلنده شکمخواره‌لرکدر میدان

بیت برجسته‌سنك ناظم ابدی الاشتهاری اولان ثابت مرحوم

شمدیکی استانبول شهرینك تنویرشرکتنی ادرا که موفق اولمش وزنبیل موداسنك کچمش بولندیغنی کورمش اولایدی مصراع اولی نه درلو بر شکل ادبیه وضع ایدردی ؟ بونی حل ایدەنه طرف ناچیزانەمدن بیوجك بر آفرین ویریله‌جکدر. ایشته بز شعرایی، ادبایی ینه مرحومك :

یوم شك نیتنه شیره صیقارکن یاران
صیق بوغاز ایتدی کلوب شحنهٔ شهر رمضان

مطلع کزیده‌سنك ناطق اولدیغی صیق بوغاز ایتمك مصدر مرکبیله شویله بر زمانده صیق بوغاز ایدەرز . ار اولان میدانه چیقسون . ایکنجی مصراعه کلنجه اوراسنی بابا یاورمز حل ایتسون .

§ اوروج حالی بویا ! وقت کچیرمك لازم. الده یرلره سورونور قوقا تسبیح، بلده دفع جوعه مدار اولور فکریله یوك قوشاق. دیلده مانع حرارت اولور زعمیله شاپردی، بلکه اوته بری کوزیرم هوسیله کوزده کوزلك ، اوموز ایلری، صرت کری، خرامان، نازان، دیدەلر سوزوك ، صورت اوچوق ، دوداقلر (ارتعاش عصبی) [١] ایله لرزان، ییل باشی، یوم شك دیه آقشامدن زیاده‌جه قاچمش اولدیغی ایچون وجودك کافهٔ نواحی [٢] وقصبات [٣] واجواف [٤] وعضلاتی [٥] پران اوله‌رق کزینیرکن خاطرمه ینه بزم غزته‌لر کلدی. آمان افندم!

[١] اصطلاحات فنیه‌دندر .
[٢ ـ ٣ ـ ٤ ـ و ٥ ـ کذا

کول بره کول! نه لطیف شیلر! بونلرده طون طون! او نه تحف اسملر! نه لر. نه مقاله لر! هله اعلان قینسمنه باقك. بزم موسیو «بالدو»نك قوت ویرمك ایچون اسپرتوسز خالص انکلیز قینه قینه سنی درحال کوریرسکز. بل آغریلرینه شفا ایمش. براز دها ایلری یه کیدك. ینه آنك بالق یاغی. انسانی سمیرتیر ایمش. رجا ایدرم براز دها کوز کزدیرك: (اهل مراقه) مخصوص ترزی مغازه سی [٦] ضیق نفس وکوکس نزله لرینه مخصوص علاج [٧] آلتی آیده فرانسزجه اوکردن بر استاد شهیر، فرنکی. بلی صغوقلغی. طوزلی بالغام، میاصیله باقان بر خانم. کوشه یه صیقیشمش بر لطائف جزؤدانی. کچن یازدن قالمه غالبا خانم الندن معمول بر صولغون دمت، آقشام اذانیك اون ایکیده اوقونورمش اولدیغنی کوسترن تقاویم یومیهٔ رمضانیه. (اجمال ملاعب) نامیله سوریه دن کلمه بر اویونجی، ینه پورتقالیسك شروبی، حیرت! سرلوحه لی بر صاج بویاسی، میخیوتینك قونیاغی، ایکی فکر اوزرینه مقبولدر دیه روجه دن فرانسزجه یه فرانسزجه دن ارمنیجه یه، ارمنیجه دن ینه روجه یه روجه دن بر دها فرانسزجه یه ترجمه ایدلدکدن صکره لسان عذب البیان عثمانی یه انتقال ایدن برشی، یکی جامع عیاریله حرکت ایدن ادارهٔ مخصوصه واپورلری، ایکی کوزم بانق عثمانینك یوزده بش فائضلی اعلانی، معده نك منبع امراض اولدیغنی بشرك تحریٔ

[٦] خسته خانه اولق احتمالیده وار.

[٧] ترامواى شرکتنك نظر دقتنی جلب ایلرز.

حقایقله مشغول اولدیغی زمانلرده آکلادیغی بیلدیرن نفاست لذت... آدلی، صانلی، شانلی بر ورقهٔ تبلیغیه . طمله تداویسنه مخصوص بر اولوق بولندیغنی مبین مژده‌لرده کورورسکز . اوح ! ای خنده ! نرده‌سك ؟ براقك او صحیفه‌یی کچك مباحث مهمهٔ روزمره‌یه! «ثروت»ده شهزاده‌باشی فاتح، خلیج، اقسرای، فیدقلی مخابرلری غیرتلاق غیرتلاغه کلمش ، صاره‌جق آدم آرایورلر. «اقدام» برنجی دائرهٔ بلدیه علیهنه نیه یازمش دییه بر مقاله . بری قالدیرملر بوزوق ، اوته‌کی صاغلام ، بریکی هنوز تعمیردن چیقمش، دها اوته‌کی هیچ قالدیرم یوق دییور. افندینك بلبلی ، «لاموز اوتومان» دیه بر مغازه ، ادبیات جدیده حقنده ادوار ادبیه‌مزدن معمول متحرك بنفسه بر خلاصه ؛ بوغاز اچنده خولیا موقعنده بر تماشا، حاجی رشید بی‌نوانك دکاننده آصیلی اولان معهود :

چای ماخوشکوار و شیرینست

شکلنده‌کی و مابعدلی قطعه ، درایتلی یولجی ایله یا روم ایلی ویا آناطولی شمندوفرلرینك درایتلی چلتجیلری آره‌سنده قومیك، نشیق ، بر طرفی آلافرانغه ، بر طرفی آلانورقه ، رنك آمیز شاپقه‌لی، فسلی بر محاوره. بیرتیجی حیوان شکلنده بر قادین [٨]، جبر اعلایه و حتی تمامی و تفاضلی‌یه مناسبتی اولان بر معادلهٔ سودا ، خلیج درسعادت واپورلرنده یولسیزلق وقوعه کلدیکنه

[٨] آمان یاربی .

دائر اقدامك بر فقرهٔ لطیفه‌سی، شهر مکتوبجیسنك هفته‌ده بر اجمال ادبی یازه‌جغنی تصدیقاً آیاس آغا مخبرینك خاجانلی افاده‌سی ، منظور کنز اولور .

آژانس انتر ناسیونال

[ییل باشی مناسبتیله براز کیج وارد اولمشدر .]

سرکه‌جی : ۲۹ کانون اول — هفتهٔ ادبی محرری اوچ سنه‌لك منتظم ثروت فنون قوللکسیونی حاملاً بورادن حرکت ایتدی .

کذا — آثار اسلافك کثرتنه واقدامده ده‌قادانلر علیهنه یوروین ذواتك همتنه مبنی مصادمه‌نك منع وقوعی ایچون چاره‌لر آرانیورمش . هر ایکی قوللکسیونده صالون کوشه‌لرینه وضع ایدیله‌رك تشهیر ایدیله‌جکمش . •

١٧

بن ذاتاً روزه‌داران امتدن اولدیغم ایچون صیامدن پك متأثر اولمام. بیلدکارمدن‌ده پك چوق کشی بنم کبیدرلر • نه اوله‌جق ؟ کونده غروشه اشکمبه چورباسیله ، یارم باش صوینه صالنمش سوکوش ایله بسیلنن معده‌لر آلام جوعه آلیشمش دیمکدر • فقط نه حالده‌سکز ؟ بوراسنی آکلامق ایسترم . عجبا اوده مامادادی‌یه بر پارچه برشی صاقلاتوب کوزلجه بیدکدن وآقشامه قدر امتداد ایده‌جك قوهٔ

تجملیه‌نی درجهٔ شدتندن دوشورمه‌مك ایچون بر قاچ بارداق صوایچدکدن صکره تسبیح بدست اوله‌رقمی چیقیورسکز؟ دنیاده بوطور ریا کارانه‌نی یوتمایانلردن بری ده بزم آیاس آغا مکتوبجیسیدر. ها! کوره‌یم سنی دیبك. بنزه اوروجسز اولوبده کندیسنی خلقه صائم کوستیرن نه قدریك، افندی، آغا، خانم وارسه جمله‌سنی بر بر سچوب آییرر. بو مهارتی نه‌صورتله اکتساب ایتدیکنی صوردیغمده دیدی که:

— بوندن قولای بر شی یوق. بر کره چهره‌سنه باقارم اکر محرور چهره‌لی ایسه اوروجلی. دیر کتور سیماسنده ایسه اوروجسزدر. چونکه بو ایکیدن بری سنه‌نك کافهٔ فصولنده مطلقا آج، دیکری محقق طوقدر.

§ رمضانده طالغینلق دینلن جدی ویا جملی حالك موجب اولدیغی قومندیلر انسانی کولدورره هله بن قارانبول منظره‌سنه بابیلیرم. برینك صاغ قولی اوته‌کنك صول قوله حیزلیجه تماس ایدر ایمز بر یارم دور اجرا ایدیاور. باشده فس بر حرکت اهتزازیه ایله تبدیل موقع ایدرك پوسکوللر آزیجق هوالنیر. فقط کوزلر بر استقامت معکوسهٔ انعطاف اله‌رق آقلر بلیرر. دوداقلر مخارج اصواتی آچوب قپامق ایچون بر مانیوه‌لا ایمش کبی تیتره‌مکه باشلار. بو لرزش آنی آل وپاز مقره وعادتی حسبیله قاچه‌لردن دیزلره قدر سرایت ایده‌رك سنده‌له‌مه‌دنیلن حالت فیسیولوژیقیه حصوله کلیر. قلب بالطبع ضربانی آرتدیره‌رق معده اوستلرندن خنجره‌یه طوغری

اورپرمه نوعندن لحمی وشحمی بر قبارمه ایله اختناق علامتلری حس ایدیلیر. مایهٔ سکر وحضوری مختلف الوزن اولان وشکل وقیافتی جنسه منحصر بولنانلرده یکدیکره قارشی کوستریلن غمزه‌لر، ایمالر، مژه‌لرك اینوب قالقمسی، صقال اوینامه، چکه، غیرتلاق آتمه‌سی کبی حالات متنوعه پك غریبدر. ایشته بتون بودرلو حرکات رقاصیه‌یه شدت کلدیکی زمان طرفین فك دهانه مجبور اولور. مثلا:

— کورمیسك؟ دیه بوغوق ویا کورلتیلی برسس چیقار. آنی متعاقب درحال:

— کور سنسك! دیه ایکنجی برسس ایشیدیلیر. بو، بوشانمه بتون قوای الکتریقیی قاشلری چاتیق بر شکله افراغه مجبور ایدر. لسان حالك لسان بیان وافاده‌یه بکزه‌مدیکی آکلاشیلیر. چونکه اوسس:

— هایدی! هایدی مبارك کونده... شمی بلایه صوقه!

دیه برحسبحال ناطقانه‌ده بولنور. حال بوکه بوضربهٔ لسانیه‌نك قارشی طرفده حاصل ایده‌جکی عکس العمل نوعه، یعنی متانت قلب وحدت آرزویه کوره متبدل اولدیغندن اوله‌بیلیرکه:

— سندن کله‌جك بلایه حاضرم! مثللو بر صدا چیقار. آمان‌اه! ایشته قیزیلجه قیامت قوپیور. هله مارین وعابرینندن بش، اون، اون بش، یکرمی دانه‌سی بیریکیر واچلرنده بر ایکی قیویرجق بك‌ده بولنورسه آتش صچاغه صارار. کفر؛ بربرینی ولی ایدرك آره‌ده صیره‌ده مشهود باصرهٔ دقت اولدیغی اوزره

یومروقلر ایتمکه ویا اللر یاقه‌لره صاریلوب معاملات جزیه‌یه کرمی ویریلیر. معلوم اولدیغی اوزره حصول ترقی مطلقا برندای تشویقه محتاجدر. بشریت بو حسی، بو ندایی قلبنده طوته‌ماز. میانه‌یه کیرنلردن اهل صلاح اولانلر:

— عیبدر! ایتمیك! دیدکلری حالده دیکر فرقه:

— اور! وای حریفه باق! دیزغالی صاللاندی! موروغه هامپیر! دیه تلطیفات مجادله‌پرورانه‌ده بولنور. آرتق آل آشاغی، ویر یوقاری! الك نهایت پولیس آییریر. صوك پرده هپسندن شیقدر. صولویه صولویه بری بر طرفه، دیکری اوته طرفه کیتدکلری حالده اودونوك کوزلر متصل یکدیکرینی تعقیب ایدر. بو انظار حدتده هرشی ممتزجدر. طیاق، سیله، طوقات، شامار، بیرتمه، طیرمالامه، توکورمه، آیاق التنه آلمه، تیکمه، چفته، چیمدیك، ایصیریش، قولاغنی چکمه، بورنی قاناتمه، قفاسنی یارمه، بوغازینی صیقمه، بوش یرینه اورمه، قولنی قیرمه، کوکسنه ایغه، چکسنی طاغیتمه، دیلنی قوپارمه، آوورینی بیرتمه، جکرینی سوکوب آلمه، قانی ایچمه، بیننی طاغیتمه، باغرصاقلرینی دوکمه کبی شان وحشته جسبان هر نه وار ایسه برر برر او نظرلردن فیرلایوب اورته‌لغه یاییلیر. ایکی قفا یکدیکرینی آییران مسافه‌ایله مبسوط امتناسب اوله‌رق صاللانیر. ایکی الك شهادت پارمقلری دخی بو تناسب داخلنده سن بونی بلله!

اشارتنی چکر. کاه برینك الی جیبدن بر مندیل چیقاروب ناصیهٔ خویکرده‌سنی، بیق وصقال کبی لعاب ایچنده قالان یرلرینی

سیلر. کاه دیکرینك الی یومروق حالنه کیره‌رك جیبه صوقولور. فقط اوموزلر دوداقلرله برابر بر مدت دهـا حرکات مکتسبهٔ اهتزازیه‌یی غائب ایتمز. کوکس شویله بویله اوکسورمه حالنده شیشر، بوغاز صوصار، دیل پاسلانیر، غیرتلاق اینوب چیقار. تا دیزلره رخاوت کلنجه‌یه قدر جیمناستیق آدیمه بکنزر بر خطوهٔ غیر منتظمه ایله مشیت قهرمانانه محافظه ایدیلیر. بو قومدینك الك صوك پرده‌سی هر ایکیسنك دکانده اوده، قلمده، یواده، جامعده، ترامواید. ترنده، تونلده، طون طونلرده، شرکت خیریه واپورلرنده، سمیدجی، چورکجی فرونلری اوکلرنده، محله قهوه‌سنده. قرائتخانه‌ده، تیاترودە، قره‌کوزده، چایجی دکانلرنده، افطـارده، سحوردە، دیرکلر آره‌سـنده راست کلدکلرینه آکلاتمه‌لریله تا ایرتسی آقشامه وطولاییسیله بایرامه، براز دها ایلری کیدیله‌جك اولورسه کله‌جك شهر صـیامه قدر سورر.

١٨

هانیا تمر هندی شربتم! دیبه فولاغمده پاتلایان آواز شدید بنی او درجه قورقوتدی‌که حیرتمدن آز قالدی آلابیلدیکنه‌کیدن واوزرمه طوغری کلن آرابه‌نك آلتنـده قاله‌جقدم. کنـدیمه کلوبده بونعره‌نك کلدیکی طرفه دقت ایتدیکمده سیب سیوری،

کوربوز ، دلیقانلی ، باشنده کچه کلاه ، صرتنده سالطه ، باجاغنده پوطور ، طولومبه‌جی یمنیسی جنسنك سویلیزه طاقندن آیاغنده بر یمنی بولنان و آرقه‌سنه سماورمسی صاری بر کوکم آلمش اولان برینی کوردم . دقتمی آ کلار آ کلاماز :

— بو .. و .. ز کبی ! دیبه بردهـا حایقیردی . بن حالا صورتنه باقیورم . اوده متصل سویلنیور :

ـــ شفالیدررر ! حرارت سوندوروررر .

شاشیردم . کیم بیلیر نه درلو بر حالده قالمشم که شربتجی یانمه طوغری کله‌رك اوکنـده‌کی بارداقلقـدن بر بارداق چکدی . باشنی اکه‌رك :

ـــ شیر! شیر! دییه طولدوردی. صیوالی‌قولنی اوزاده‌رق بزه بردانه صوندی. چار ، ناچار ایچمکه باشلادم. بن ایچیورم. او بنی عاله شاهد طوتیور .

ـــ دیشلرینی طوکدیردی ! هانیا بو ...ز !

دییـه باغیرییور . مکر بونلر ازمیردن بورایه قدر کلمش ارباب تجارتدن ایمش. آ کلار آ کلاماز مجروحین غزات‌عثمانیه حقلرنده کوستردکلری اثر فتوت خاطرمه کلدی. حریفجکزی درحال سودم . حتی قازانسون دییه بر دانه دها ایچه‌رك تسکین آتش ایلدم .

§ بن بارداغی تسلیم ایدرکن یانمده برسس دها پیدااولدی. دوندم : قربان اوسب . بو یادکار مضحك‌ده صوصامش . فقط ویردیکم اشارت اوزرینه شربتجی بارداغی طولدیرنجه‌یه قدر اك منتخب تقلید تناسخ کارانه‌سندن اولان متوفا چالغیجی جوانك شکلنه کیردی . ایچدکدن صـکره قنبورینی چیقاره‌رق یوریمکه باشلادی. شربتجی‌ده شـاشه قالدی. بو سفر حیرت ایتمك بندن اونعره زنه انتقال ایتمشدی .

§ كچن كون كوپرى اوزرنده تدقيق الوان ايله اوغراشه‌رق خلاصهٔ مشاهداتمى سزه يازمش ايدم . مكتوبك طرز تحريرى ارباب قلمدن برينك خوشنه كيتمش وبنى زيارت ايتمك كبى برتوجهده بولنمق اوزره بنده خانه‌يه قدر كلمش ايسه‌ده بوله‌مامش. بونى خبر آلنجه بالطبع « اعادهٔ زيارت » ايتدك . او بنى بوله‌مامش اما بن آنى بوله‌بيلوم . درحال بحث رنكلر اوزرينه آچيلدى . طولاييسيله لسانه انتقال ايتدى . ديدى‌كه :

— اكر لسانمزايچون‌ده بررنك يازمقلغك ايجاب ايده‌يدى نه ديه‌جكدك ؟

طوردم . سؤال غريب اما مهم . شاشالادم . لسانه اثبات رنك ايديلير مى؟ مائى ديسه‌م اولماز ، قيرمزى، ترنجى ياقيشماز. آل ، پنبه ، سياه هيچ مناسبت آلماز. النهايت :

— بن ياقيشه‌جق شيئى بولامدم. سزك خاطركزه كليورمى ديه صوردم . كولدى ، ديدى‌كه :

— بن بولدم ! لكن بررنك دكل . مجتمع . رنك‌ده‌دكل، بر قاچ رنكك اجتماعندن حاصل اولان « موزائيك » .

— موزائيك ! صحيح پك مناسب. اويله‌يا! عربجه،فارسى، ايتاليانجه ، هله شمديلر فرانسزجه ، ترڭجه قيامت .

— اوت . لسان بيودجه يكى كلماته محتاج ايمش ، مثلا طاتلى كلمه‌سى پك اسكى ، قوللانلماز ايمش . آنك يرينه نوشين كلمه‌سى اقامه ايديله‌جك ايمش . بعدما حلواى نوشين ، نوشين قارپوز، نوشين رنك ، نوشين سخن، نوشين ديل دينيله‌جك .

— فنا دکل . فقط ترکجه‌سی قالقوب فارسیمی کلیرسه لسان تجددمی ایدر ؟

— آنی ارباب قلمدن صور ، حتی کچن کون مشهور بورژه‌نك (ایدیل تراژیك) نام اثرینی اوقورکن بریرنده (قاره‌س بلو) ترکیبنی کورنجه ادبای جدیده‌مزه حق ویردم . انسان بونی نصل اولورده مائی رنکلی اوقشایش ویاخود نوازش کبودرنك ویامسئله نظر اوزرینه اولدیغی ایچون نکاه کبود فام دییه ترجمه ایتمز !

محاوره‌مز شو درلو شطحیات اوزرنده ایکن معلوماتك او کونکی نسخه‌سی‌ده کلدی . غریب شی! رنك مسئله‌سی‌وار . بر کون پنبه مندیل، بر کون مائی مندیل . بربرمزه باقیشدق . اوده کولدی بن‌ده . نهایت مخاطبم دیدی‌که :

— دیرکتورك همتی . یازیلان حکایه‌نك حامضمی اولدیغنی آکلامق ایچون برمعامله‌ کیمیویه احتیاج کورمش . اوزرلرینه تورنسول بویاسی دوکمش . بورنکه کیرمش .

§ الفاظ جدیده اولدیغی کبی تعبیرات جدیده‌ده چوغالیور . مثلا شو موسمده برینه شو آدم نصلدر ؟ دیسه‌کز اوبرودتك عکسی اوله‌رق مقام تنفرده صیجاق ! دییه جواب ویریور . سیبنی صوردم . مقابله‌ : بو کون بزی ازعاج ایدن نه‌در . صیجاقلق دکلمی ؟ اوحالده بن‌ده بو آدمك حضوریله ازعاج ایدیله جکمدن پك صیجاق دیرم دیدیلر وحق ده قازاندیلر . بو فکر بنده ایچه حسلر اویاندیردی . کوزم آغردیغی ایچون

سالوللی پاموق قوللانیورم . کورسه‌کز نه قدر یوموشاق ! تعقیم‌ده ایدلمش . میقروبدن‌ده خالی . قوقوسی براز یبانجی اما رنکی آه ! اورنکی بیاض، پاموق والسلام. کوزمه‌سوردم‌می برنوازش سفید فام کبی تأثیر ایدییور ، بن بوحسك آلتنده یوموشادیغم ایچون هانیا لسانمزده « سکا کل ایله طوقونمام » تعبیری یوقمی آنی‌الغایه قرار ویردم . بوندن صکره یازدیغم ، سویلدیکم‌زمان سکا سالوللی پاموقله‌طوقونمام دییه‌جکم. هم‌کلدن، بلبلدن بیقدق. هم سالول دافع التهابدر . یاکل ایله طوقونیلان یرده اوفاق بر سیویلجه آغزی اولوبده اورادن میقروب کچرسه . انسان سودیکنی بویله قضالردن اسیرکرسه محبتنی اثبات ایتمش اولور .

§ دلائل اخیره ومستشهدات جدیه‌ایله دخی ثابت‌اولیورکه لسان عثمانینك تمامیٔ توسعی ایچون مطلقا فرانسزجه‌دن ترجمه‌یه احتیاج واردر . هر عصر کندی کلمه‌سنی دوزلتمه‌رك دیکرعصره باقیور . اوده برقات دها دوزلتوب دیکرینه تودیع ایدییور . بزده شمدی او احتیاج ایچنده‌یز و احتیاجمزی دردست ایتمك اوزره‌یز . برزمانلر « هامه پیرای تعظیم وتکریم اولان مود تنامهٔ والالری» دیلیرکن ساده‌لك جهتنی التزام ایدنلر بوکلمه‌لری زائد کوره‌رك وصمیمیت وطبیعیتی بساطت افاده‌ده آرایه‌رق « قرداشم مکتوبکی آلدم » طرزنده یازمشلردی . فقط ساده لکجیلرده دیکیش طوتدیره‌مدیلر . زیرا قرداشم مکتوبکی آلدم . پك بیاغی اولیور . روایت ایدلدیکنه کوره بو جمله‌نك

ساده‌لکی محافظه ایدلمکله برابر کلمه‌دن برینك طمی وابطالیله شو حاله یعنی قرداشم اوبیاض ویا مائی رنکلی کاغد اوزرینه یازدیغك سطرلری حاوی اولان ظرفی قبول ایتدم . طرزنده یازیله‌جقمش .

الحاصل رنك آشنا اولمق هرکس ایچون لازمه‌دندر .

§ رنك آشناق دیدم ده کچن صباح شرکت خیریه واپورلرندن برنده یاپدیغم رنك خاطرمه کلدی . ایلك واپور . دها کیمسه یوق . وارسه‌ده برقاچ فرنك . سیغاره‌یی یاپدم . کبریتی اونوتمشم . آشاغی‌یه بوفه‌یه کیتدم . قهوه‌جی قورولمش، اوطوریور . کمال تواضع ایله :

— بر کبریت وارمی ؟ دیدم

— یوق . دیدی .

دوشوندم . اوماصه کبی یرده بر اسپرتو طاقمی طوریور . حریفه هیچ رنك ویرمکسزین دیدم که :

— بن قهوه ایچه‌جك اولورسه‌م بونی نه‌ایله یاقه‌جقسك ؟ بوسوز الکتریق دوکمه‌سنه‌باصمش کبی حریفی‌یرندن اویناتدی . درحال :

— بولورز افندم . آرایه‌یم . مساعده ایدك . دیمکه‌باشلادی . فی‌الحقیقه بولدی . چاقدی . یاقدم . یوزینه شویله‌جه برنظر ایتدکدن صکره :

— قهوه ایچمیه‌جکم ! دیدم . حریف اویله بوزولدی‌که یوزینك رنکی بیله دکشدی .

١٩

دقت ایتدیکزمی ؟ برنجی کونی اکثر ذواتده اللر تیتریبور ، باشلر کردن اوزرنده بر حرکت رقصیه اجرا ایدییوردی. اون بره طوغری کوکسلرك درجهٔ انبساطنه کوره آغزلر طولوسی اسنهمهلرك حد وحسابی یوق.ایدی هله :

— اوهو! اوهو! دیه اوکسورمهلر چکیلمز درجهدهایدی.

مراق بو یا! دوقتوره صوردم :

— عجبا نهدرلو برخستهلق اوله ! دیدی که :

— بونلرك جملهسی بایرام ایرتسی کچر.

§ رمضان اولورده بعدالافطار حاجی رشید بی نوایه باش اورولماز اولورمی؟ دون آقشام ینه مصاحبت سکرینی ایلهدمساز اولدق. ینهاوحالده، اوطاتلیلقده، اوقیافت، اوطوردهده. شاعر اولدیغی جهتله اورتهده دونوب طولاشان (دهقادیزم) کور-لتیلرینهده آکاه. حتی حق شاعرانهسنده تا بغداددن یوللانان بر غزلی ویرهرك شعرای مومی الیهمك نظر تقدیرلرینه عرض ایتمکلکمی نیاز ایلدی . برای خاطر یازییورم :

چایکز رنکینـدر لعل لب دلبر قدر
صحبت اخوانکز شیریندر سکر قدر
کرچه بن مهجوریم خوشدرینهدکانکز
منبع آب بقـا و چشمهٔ کوثر قدر
مجتمعـدر بزمکزده دائمـا اهل هنر

کرچه اولسهم بن کورنمم ذرهٔ کمتر قدر
نامه کوندرمشدیکز حقمده لطف ایتمشدیکز
شکر وحمد ایتدم اولطفه قارشی دنیالر قدر
امرکز اوزره بوبش بیتی سزه تقدیم ایله
عرض اخلاص ایلرم یار وفا پرور قدر

ظن ایدرم که شاعر شیرین ادا کبابجی زاده ندا بك افندی برادرمز بوغزلی تنظیر ایله بزلری شاد ومسرور بیوررلر .

§ تازه حوادث :

پروکار شهیر سلانیکی «موطوش» ه اعانه سرکیسی پیانقوسنك طقوزنجی کشیده سنده ١٧٠١٩ نومرولی بیلتنه ١٠٢٠٣ اشیا نومروسی بدلی اولان اون عدد لیرای عثمانی اصابت ایلدیکی ومومی الیه کیمسه یه سویله مه مك شرطیله قالفه سی محمدی کوندرمش ایسه ده ازدحامدن کیروب آله مامش اولمغله بوکون کندیسنك کیتدیکی خبر ویریلیور .

یوزده یکرمیسنی بکا ویریرسه کیمسه یه سویله میه جکمی تأمین ایدرم .

§ کندیسنی او خلقنه بیله روزه دار کوسترمك هوس طفلانه سنی بردرلو الندن، دیلندن دوشورمه ین سبحه بدستان امتدن بری خواب کران عطالتدن بیدار اوله رق در حال آغزلغنه سیغاره یی طاقمش و بر ایکی نفسله ذهن پریشانی دوزلتمك اوزره قپونی سورمه لکی اونوتمش اولمغله نصلسه یکنی ایچری یه کیرمش .

طبله‌نك ایچندن فضایه طوغری یوکسلن دومانی کورنجه :

— وای ! طایی بك .. ها ... سنده‌می ؟ ... دیه اظهار تعجب ایدر . بی چاره ازیلیر ، بوزولور . فقط درحال بر جواب مناسب بوله‌رق دیرکه :

— سحوردن قالمه سیغاره !

(کیم بیلیر بویی قاچ مترو ایمشدر ؟!)

§ پولیس ایله سیغاره ایچن آره‌سنده :

— افندی سیغاره‌می ایچیورسکز ؟

شاشقین شاشقین :

— اونوتدم .

— نه‌یی اونوتدیکز؟ . . .

— سوقاقده اولدیغمی .

٢٠

١٠٠٠ لیرا

اعانه سرکیسی پیانقو بیلتلرینك یکه تازی وارقام مقیده‌نك سرفرازی اولوب حصهٔ سفالت بر اندازانه‌سنه بیك عدد لیرای عثمانی اصابت بیوره‌جغی جدول مخصوصنده مذکور ومسطور وجمله‌نك کیجه کوندوز خولیا ومعناسنده سایر ومنظور اولان دافع رنج وعنا وزمان کشیده‌سی هنوز شرف حلول ایده‌مدیکی جهتله شمدیلك سالب حضور وصفا اولان المشهور والمعروف

٤٩٧٧٥ نام رقم حافظه آرانك اولرده قاری قوجه ، باباوغل، چولق چوجق ، خدمتجی اوشـاق ، آشجی، آیواز ، اسپیر سایس میانه‌لرنده وخارجده شرکا ، رفقا . قونو قومشـو ، والحاصل کافهٔ آشنا آره‌سـنده موجب جدال ونزاع اولدیغی وپای مسئله‌سی ایله بکا نه‌ویره‌جکسك ، نه ویریرسك مباحاتنك کل یوم متقابلاً بر آوردهٔ زبان استفسار قلندیغی مطبعه‌مزه‌خبر ویریلیور . جناب حق جمله ایله برابر بوقوللرینده شاد وخرم بیورسون . شاید نیجه زماندن بریدر باشمده بر بلای مبرم وبر مصیبت همدم اولان طالع وارون از قضا بر تقلا قیلوبده باشی یوقاریده، آیاقلری یرده دوزکون برحاله کله‌جك وهر کشیده‌ده دست‌رعشه‌دارمده بیپرانمه صورتیله طوره‌رق بکا بر قاچ دفعه کوزلك سیلدیرمه ، کوز شاشالامه‌سی و باش دونمه‌سی صورتیله ناز وعشـوه ایدن نومروی ناچیزانمم ١٣٨٧١ نام رقم عجزه توأمه لطفاً وتنزلاً اصابتنه دلالت ایلیه‌جك اولورسـه یوزده اون حسابیله عامهٔ فقرای محرریه و کافهٔ ضعفای مخابرینـه یوز عددینـك اعطاسنی کوزمه کسـدیرمش اولدیغمی بیـانه مسـارعت و اکر حاولو ، مندیل چیقارسـه برابرجـه سرشـك محرومیتی سـیلمکه دعوت ایله برابر بغه چبـوقدن برر نفس چکمکه مأذون اولدقلرینی و سـیغاره کاغدلری مسئله‌سنه کلنجه تقسیم وتوزیغنده الآن ترددم باقی وصیرمه‌لی صیرمـه‌سز اوچقورلره کلنجه دخی بو بابده کیمسـه‌نك شق شفه ایتمکه حقی اوله‌میه‌جغی وعائدتی حسبیله معنیدار بولندیغی

غیر خفی اولوب بونکله برابر آلبوم کبی پارچه‌لانمسی قابل اولمیان اشیای سائره‌ده تمامیت مالکیتمی جداً محافظه ایده‌جکمی دعوت واقعهٔ کمترانه‌مه ذریعه حسنه اتخاذینه جرأت ایلرم .

فی ٣ رمضان ١٣١٦ سنه فی ٣ کانون اول ١٣١٤

امضا

شهر مکتوبجیسی

§ تازه حوادث :

«اجزاخانه ترکیا»نك معمولات نفیسیه‌سندن اولوب بیقاندقجه اللری ، یوزلری یوم یوموشاق ایدن ورایحهٔ ولطیفه‌سی صفا بخش مشام عشاق اولان آللی ، مورلی ، یشیللی ، قیرمزیلی «نالپاس» صابونلرینك نزاکت ولطافتنه مبنی (خانم الی) نامیله توسیمنه قرار ویرلدیکی ولکن آلافرانغه مراسمه رعایت ایدلمك مقصدیله یعنی او عادتده ال اله طوتوشلدیغی زمان (بونژور) و(بون‌سوار) دیمك ضروری بولندیغی جهتله بو ایکی کلمه‌دن برینك بر طرفه . دیکرینك اوته طرفه یازلدیغی منظور چاکرانه‌م اولمشدر .

§ «بالدو»نك مشهور اسپیرتوسز قینه‌قینه‌سندن ایچنلرك هجوم اشتها ایله افطارده دیوان اطعمه‌نك کافهٔ صحائفنی هرج ومرج ایتدکلری بابا یاوردن منقول روایات موثوقه‌دندر .

— دیوان اطعمه —

جلد هندیدن اولور انفس چوربای شکم
دیه آندایچدی بزه دون کیجه بابای شکم
تازه قییمه‌یله یمورطه یاقیشیرمش صکره
بویله‌مش قاعـدهٔ عاقل آبای شـکم
نه قدر خاطره‌لر یاقسه کبـابك قوقوسی
ینه یانماز آنك آزارینه اسمای شـکم
طوره‌ماز خرچین اولور معده‌برازا کشیرایسه
تربیـه ویرمیجك نیلیـه لالای شـکم
نعمذا طولهٔ یاپراغه خلف اولسه سزا
او طاووق کوکسی کبی دلبر حلوای شکم

٢١

معارف بیتیه‌یه دائر . .

اولرده اطفالی کوچك یاشدن تحصیل وتعلیمه باشلاتمقده‌کی اصولك بزده دهاقدیم اولدیغنی تبین مقصدیله معلمات قدیمه‌مزدن بری آتیده‌کی بر پرده قومه‌دیی صوب چاکرانه‌مه ارسـال ایله‌مشدر .

پرده : ١

ایکی چوجق . صفه‌ده .

ایکیسی بردن — برم برم بر ایکی ، وارك صـایك قاچ ایکی • (ال چیرپه‌رق) اون ایکیدر اون ایکی •

برم برم بر آلتی . دکیز دیبی قوم آلتی ، صایه‌لم : اون آلتیدر اون آلتی •

[ابه خانم کیرییور • چاتیق قاش • طورونلرینی چاغیرییور • قوشیورلر] •

ابه خانم — دونکی اوکرتدکلرمی ازبرلدیکزمی ؟

ایکیسی بردن — اوچ اوچ قیرلانغیـج • قـیرلانغیجك صاچاغی ، اسکیجینك پچاغی ، المی کسدم تیله‌یم ، یاغلق کتیر سیله‌یم • یاغلغمی یوغوردم ، کلنجکی طوغوردم • بالجی قیزی پچاقده ، قهوه دوکن اوجاقده • آتلره بیندیره‌یم . کـویلره کوندره‌یم .

ابه خانم — کچن کون اوکرتدیکمی‌ده اوقویك باقه‌یم؟.

ایکیسی بردن — انبارلر هپ آچیلدی، آلاجه بونجـوق صاچیلدی • آلاجه خاص بونجوق ، ایلیك دوکمه غیطانجق استاد ترزی دیکدیکی ، ینکم خانم کیـدیکی ، کیبوب شـامه واره‌سك ، شامدن اوزوم آلاسك • اوزومی، قیزلره ویره‌سك، قیزلره حلال ایده‌سك • ای قیزطاشی قیزطاشی ، یوزکك الماس طاشی، سنك باباك بك ایسه، بنم بابام صوباشی • صو باشنك کلنجکی، ایوالغك بوروجکی • صالینه‌سك کوره‌یم، صیرمه صاچك اوره‌یم • کتیر قهوه ایچـه‌یم . آقسرایه کوچه‌یم . آقسرایك کلیدی .

ایلیم ایلیم ایلیدی . آقشامه کلن کیم ایدی؛ دایم اوغلی موساجق قولی بودی قیصه‌جق ، یمورطه‌دن بیوجك ؛

ابه خانم— آفریں ! هانی بونك آشاغیسی ؟ . .

ایکیسی بردن — قیزلر کیدر حلبه . آننه بن‌ده کیده‌یم . اللی دوه کوده‌یم . اللیسی قطار قطار . آل کوملك صویه باتار . آل کوملك بنم اولسون، ایچنده تنم اولسون. علی قرداشم اولسون، ولی یولداشم اولسون ، اون پارماغم کوموشدن ، اوزون یول بوجاق بوجاق ، ایچنده تیمور اوجاق ، تیمور اوجاق ییقلسون ، مالار بزه دوکولسون .

ابه خانم— ایشته بوکونکی درسلری‌ده ویریبورم، دیکله‌یك.

—بکم اوروم ایلنده. اوروم ایلی طاشلیجه ١ خانم سمور قاشلیجه ٢ ینکم چوجوق طوغورمش، دینغاله قباق باشلیجه ٣ الف پات پات ٤ ، مهر چات چات ٥ . ابا بلبل ٦ صاچی سنبل ٧ لبلبی خانم ! لبیك . بر المایی نقشله‌دم ٨ . ادرنه‌ده کوموشله‌دم ٩ . ادرنه‌نك یکیتلری ١٠ ، بلنده‌در دیویتلری ١١ . قلم طوتار یازی یازار کاغدجیسی ایشلر بوزار .

[چوجقلر کمال دقتله دیکله‌دکدن صوکره بر بر چکیلیورلر.

ابه خانم یالکز :

١، ٢، ٣، ٤، ٥، ٦، ٧ — قوافیٔ مقیده‌یه مثال

٨، ٩ — قوافیٔ جدیده‌دن

١٠-١١ — قوافیٔ مقیده‌دن

— اوف! طاتلی بلالر! نه یاپهلم! کوچکدن اوکرنسونلر. صوکره جاهل قالیرلر.

پرده اینر.

§ باقك رمضانه دائر نه درلو تلغرافنامه‌لر آلیورم:

بایزید — اولکی کون وقت ظهرده مینی مینی بر پاپوش خیرسزی یاقه‌لانمش ایسه‌ده ناله وفریادینه ومکرراً واقع اولان ندامتنه مبنی تخلیهٔ سبیلی اجرا قلنمشدر.

[آیاق قابلرکزی کوز اوکندن آییرمیك]

بایزید — بعض معذبین اللرنده‌کی اینجه، اوزون مقاصلرله سلك قویٔ تسایحی قطع ایده‌رك اخلال کیف صیام ایلمکده بردوامدرلر.

بایزید — (امیل فاکه)دن انتحال ایدلدیکنه قطعاً شك وشبهه قالمیان معهود (هائله تماشاسندن نه ذوق آلیر) بند معروفی مدافعه‌سنده شهر مکتوبجیسنك نامنك ذکر ایدلمسی جمله‌یی حیرتده براقمشدر.

سرکه‌جی — (امیل فاکه) نك فرانسزجه بندی ایله ترکجه صورت منتحله‌سی اهل خبره طرفندن معاینه ایدلمك اوزره پارسه اعزام قلنمشدر.

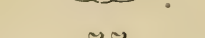

٢٢

تازه حوادث:

§ بر زمانلر ده‌قادانلرك آغزلرینك پرهیزینی ویرمش

اولان طوپ آتانلرك شوكونلرده بر (بوم! بارده‌مان) ایله آنلره اوروج بوزدیره‌جقلری شایع اولمسی اوزرینه ترشی فیثاتنك تزاید ایتدیکنی طریقك (هرزه کویان عتیقه) نام آنتیقه قومیکی خبر ویریور. صاووك نوهوسلر! آچیلك شیق بکلر!

§ شو فقیر خواجه‌یه بر اونلق ویر! دیه سوقاقلرده سحوره قدر دست کشای تسأل اولان ارباب رذالتك تنهالرده باشلرنده‌کی دستاری الت اخناق ایتملرندن قورقولدیغنی بوغاز کسان مخبرمز بیلدیریور.

§ مبحث اشتقاقه مراقی اولان بر ذات ارباب علم ودانشدن برینه (مارتاوال) کلمه‌سنك نه‌دن محرف اولدیغنی صورلمش. مومی‌الیه‌ده:

— بحر طویلدن. دیر دیمز سائل اوفاق بر تبسم ایده‌رك:

— عفو ایدك اما بوده مارتاوال دیمش.

§ (انتحال) مسئله‌سنك آلدیغی رنك دلاویز حمرت ارباب قلمدن درت بش دانه‌سنی دموئ عصبی طبیعتنه ارجاع ایلدیکی ایچون اطبا طرفندن ترك خامهٔ چالاك ایلملری توصیه ایدلمش ایمش

§ موسیقئ عثمانینك تأثیرات عجیبه‌سندن اولمق اوزره هر آقشام فوزیه قرائتخانه‌سنده سامعیندن بر قسمنك ال وآیاقلریله دوم تك آوردقلری، بر قسمنك کوزلرینه تعب کله‌رك دیکله‌مك مقصدیله کوزلرینی قپایوب شکرلندکلری، یورکی یوقنه اولوبده

طیانه‌میانلرك آغلامشه دوندکلری ، بعضیلرینك چکلری صوك درجه‌ده آچیله‌رق اطرافه لقلقه انداز اولدقلری وبعضلرینك دخی بیق صاچ طرامق صورتیله توواللرینه قوت ویروب کمال اتیکتله طیشاریه چیقدقلری کورلدیکندن بو جهتلرك دخی مباحث روزمرهٔ معهوددن دور طوتلمسنی خالصانه توصیه ایلرم .

§ چارسوی کبیرده بر آشاغی بش یوقاری کزینن اشقادن برینك بربیانشین ایله مطلا بیغنی قیویروب دوزلتیرکن سمیدجی سپاسنه ایلیشه‌رك کله قولاق یرنده قالمق ولکن فس اوزاقلره فیرلامق منظرهٔ مضحکه‌سیله یرلره قپاندیغی چورکجی قپوسندن دومانی اوستنده آلنان قوقولی حوادثدندر .

§ برنجی دائرهٔ بلدیه داخلنده‌کی سوقاق وممرلرك چاموردن کچیله‌میه‌جك درجه‌ده اولدیغنی اعلان ایدن اقدام غزته‌سنك بیاناتنه رغماً چارشو ایچنده جیویق چامور اولدیغی کورلمش اولمغله رفیقمزك مقالات مبالغه‌کارانه‌سنی تکذیبه مسارعت ایلرم.

§ بابا ایله اوغل آره‌سنده :

اوغل — بابا ! انسانلرده جیو جیو کبی یمورطه‌دن‌می چیقارلر !

— اوت . اوغلم .

— آننه‌مده یمورطلارمی ؟

— (باشنی صاللایه‌رق) هر صباح هر آقشام اولادم .

— اویله ایسه هانیا اوته‌کی قرداشلرم ...

— جیلق جیقیور یاوروم .

§ ایکی زنپاره آره‌سنده :

— تام آقشام اوتی ایدی . بردنبره آرابه‌یه بیندیلر . باقدم . یوق . . آرابه .

— آرقه‌سنه بینه ایدك ...

— خاطرمه کلمه‌دی دکل ... فقط بندن آتیکی وارایمش ... سقالك اوغلی بیندی ...

— بن سنك یرکده اولسه‌یدم آرابه‌جی آرقه‌کده‌باق دیه‌باغیریردم .

— بو شیطانلغه بنم عقلم ایرر می‌یا !! ...

٢٣

صولره کیده‌جکم دییه کیجه ایرکن یتدم . اوك سوقاغه ناظر اولان اوطه‌لری براز هوا آلدیغندن شو موسم کرما کرم خوی آورده چکیلیور . ذاتاً کندی کندیمه اویاندیغمی بیلمم . یا سمیدجی ، یا بورکجی ، یا سبزواتجی بنی ایرکندن اویاندیرر . او کیجه‌ده فنا حالده طالمشم . اوطه‌نك ایچنده :

— قوری !.. دییه بر نعره طنین انداز اولنجه صیچرادم . شاشیرمشم . نعوذباله ! بن قوری‌یی ایشیتدم آ . آلت طرفنی‌ده اویدوردم . قوری چشمه‌ده یانغین وار ظن ایتدم . ساعته باقدم بش . تأسفلر ایدییور ؛ انشا اه چابوق سونر دییوردم . برده اوصدا براز اوته‌دن عکس ایتمسونمی ؟ کیم ایتمش بیلیورمیسکز ؟ طوکدورمه‌جی . حریف کیجه یاریسی :

— قوری قایماقلی! دییه بانغیر بانغیر باغیریور. او نه دهشت افندم!

صباحه قدر اویویه‌مدم. ذاتاً مقصدم بزم بوغاز ایچی مخبر بی‌قرارینی بولمق ایچون ویردیکم قراری ایرکنجه میدانه کتیرمك، اوده بولوب صیق بوغاز ایده‌رك بر کووج عالی یاپدیرمق ایدی. کونش چیقـار چیقمـاز ایلك ترنه بیندم. صولوغی کوپریده آلدم. مکر پازار کونی ایمش! بندن اول کلنلرده وار ایمش. یوقاری صالونه چیقدم. ماحشراه: قادین، مادامه، مادمازل، دام، میس، لادی، قوقونا. طوطی، هپسی موجود. فقط نه غریب منظره!

انسان چیچکلکده اوطوریورم ظن ایدییور. شاپقه‌لرده‌کی چیچکك حدو حسـابی یوق. بعضیسی منکشـه سپتنی ترس کیمش کبی ایچی چیچکلی، طیشی سـاده. بعضیسی قوجـه اورتانجه، کل، یاسمن وازوسنی بزم طوله‌جی زنجیلر کبی زیب هامهٔ اعتبار ایلمش، قباریق، دالی بوداقلی کورینیور. الحاصل رنکارنك بر تماشای لطیف!

بر یر بولوب اوطوردم. هوا صیجاق. قسـمتده اولانك قاشیغنده چیقار دیرلر. بزه‌ده دائما قسمت اولان هوا بو سفر یلپازه‌دن چیقدی. مکر ایکی شیشمان مادامك آره‌سنه اوطورمشم. اوترلیور. بریکی ترلیور. او یلپازه‌یی صاللایور، بریکی صاللایور، طرفیندن قورتولان هوای معطر یالکز بنم یوزیمه چارپیوردی. قارشومده بیغی صقالی مطروش، قالین کوزلیکی، اختیارلغیله

غیر متناسب درجه‌ده شیق، وقور رانکلیز ایله عنادینه حوپپا، زوپپا ، قالقیق اوجی سیوری ، پوماده بیقلی ، یناغی قیزارنجه‌یه قـدر پرداخت ایدلمش ، خفیف ماوی کوزلکلی ، جین کوز ، صوك مودایه کوره کینمش ، دیك‌ده بوکمه یاقه‌لی ، پارماغنـده اوزرینـه (سووه‌نیر) فلان یازیلی اوچ درت یوزوك بولونان ، یاریم فراقی ، ژاکت فرانسزمی ، نه‌در هانیا انسانك نه اوکنه نه آردینه خیری اولمیان‌شیدن‌کیمش، پیکه یلکلی، کورولمیه‌جك درجه‌ده اینجه قوردونلی، پارچه‌سی آز بول پانطولونلی، قیرمزی بنکی اولان چورابلی بر بیوکدره موسیوسی اوطوریپوردی .

پارسـدن آتلایوب ، ویانه‌دن کچوب ، برلینه عطف نظر ایدوب ، ایتالیانك میلان . روما ، ناپولی شهرلرینی خریطه‌ده کوردکدن صـکره لوندره‌یه بر آه تحسر یوللایان ، آمریقـانك واشینغتون . نیویورق ، فیلادلفی کبی بلادینی « اکسپوزیسیون» زمانلرنده رهنمالرده اوقویان ، سیاحتی یلکزبزم ازمیری کوره‌رك قوردونده آشاغی، یوقاری کزمکدن عبارت بولنان بوشیق‌موسیو، غالبا او انکلیز ایله آشنا اولمالی‌که بکا طوغری کوزلکنك یانندن یاقدقدن صکره پیس بر فرانسزجه ایله دیدی‌که :

— قارشوده‌کی موسیو بو ایکی ات بالیه‌سی آره‌سنده نصل هوا آله‌حق ؟

بوجمله آغزندن چیقار چیقماز انکلیز کوزلرینی کوزلکنك اوزرینه چیقاره‌رق باقدی . لب نوشین بی رنکنی بوزدی. فقط صاغ طرفده‌کی مادامه لسـان بیلیر طاقدن ایمش . بردن بره خطاب ایدرك صاغلام بر فرانسزجه ایله :

— يلپازه‌لرمز امرلرينه تابعدر .

ديدى وبكا دونه‌رك :

— موسيو شيشمانلغمز سزى تعجيز ايتميور دكلمى؟ طرزنده بيان توجه ايلدى .

نه ديرسكز؟ موسيو او صيجاق هواده بو تكدير ناز كانه اوزرينه نه ترله‌دى ، نه قيزاردى . حريف ، معهود بيره‌جى بومونتينك بوز طاقمى كبى .

آرتق زمانى كلدى . مادامه‌يه التفاتندن طولايى اورته برفرانسزجه ايله تشكرلر ايتدم. يانلرنده بولنمق شرفنه نائليتمدن طولايى نه درجه‌ده بختيار اولديغمى تعريف ايده‌مم . قادينلر نه شكل وتناسبده بولنورلرسه بولنسونلر شايان حرمتدرلر ، باخصوص سزك كبى ظريف . نازك ، تربيه‌لى، كوزل ، اصيل، ملتفت مادامك التفاتى، حسن نظريله بنم كبى محتاجينك بووجهله وايه‌دار مفخرت اولمسى طبيعيدر كبى جمله‌لر صرف ايتدم . درحال المده‌كى سيغاره‌يى يره آتدم . مادام سيغاره ايچمكلكمى مصرانه تكليف ايتدى . كمال تواضعله بر سيغاره دها تللنديردم، منديلى يره دوشدى . عجله اكيله‌رك آلدم تقديم ايلدم . بكا كوله‌رك ، او چيچكلى باشنى اكه‌رك مرسى! ديدى. بر محبت بر مصاحبه‌كه آكلاده‌مام. اسمى صوردى. سويله‌دم. مأموريتمى صوردى . « معلومات » غزته‌سنك سيار مخابريم ديه جواب ويردم . مسئله دكيشدى . غزته‌جيلك اوزرينه بحثلر آچلدى. فقط عيب ايمش ! بن مادامك اسمنى صوره‌مدم .

§ مادام اویله آتیله جق مادامار دن دکل. شیشمان اما معلوماتلی. او فرنك مقلدینی بیله بوزدی ، اوتوز سکز ، قرق و از. تناسب اندامی خوش. سوزلری لطیف . لکن متصل ترلیور . بن ده ترلسون دییه دعا ایدییورم. آرناوود کوینه کلنجه یه قدر شرف مصاحبتیله متلذذ اولدم. هیهات که اوراده بنده کزه وداع ایده رك آیریلدیلر. آیریلیر آیریلماز غریب بر حادثهٔ هوائیه حصوله کلدی. صولمده کی مادام یلپازه یی صاللادقجه صول طرفم سرینلنیوردی. انکلیز صرتنی کونشه ویرمش مادامك قالقدیغنی کورنجه منحل اولان او محلك اوکنه کلدی دیکیلدی . یرك آتشی کچسون دییه بکله دی . واپور ببکه طوغری کلیرکن اوطوردی. شیق موسیو حالا انکلیزه او پیس فرانسزجه ایله جناسلر سویلیوردی. نه دیرسکز؟ موسیو بکاده صولانمسونمی؟ اومعهود لسان ایله :

— موسیو ! ایتدیکم ایلیکی اونوتمازسکز ظن ایدرم دیمسونمی ؟ پاتلایه جغم شیق فرنکجك قارشومده قورلی مانغال کبی طورییور . آکاده :

— تشکرلر ایدرم. دیدك .

انکلیز ببکه چیقدی. والحاصل شیق موسیو (سمرپالاس) می دییورلر نه دییولر اورایه کیده جکمش. اوده طرابیه یه ایندی ! بزده بیوکدره غازینوسنده اوطورانلره خنده زن اوله رق مسار برونه واردق . چیقار چیقماز بزم مخبرك نصلسه قرار ایتدیکی هدایتك باغنه دوشدك . اتکنه صیقی صیقی صاریلدم.

بنی کورنجه کولدی .

— اصابت! بن‌ده کووه‌جی حاضرلادم ایدی دییه‌رك جیبندن قوجه بر کاغد چیقاردی. مکر حاضرلادیغی کووج دکل صاری یار کووجلرینك تعریفی ایمش. او اوقودی بن آجیقدم. طوزینی، بیبرینی ، بهارینی آکلاتیرکن صوصادم. الك نهایت وقت، ساعت کلمش اولمالی‌که هدایتك اوشاقیردیلی باغندن قالقه‌رق اوه کیتدك. حقیقةً کوزل بر کووج ییه‌رك چیرچیره یوللاندق .

§ چیرچیرده کندی کندیمه :

— آه ! دیرکتور ! کل‌ده بزم شو سکونمزی کور . بری سیار، بری بی قرار. فقط بوراده شمدی اوطورییورلر دیرکن مخبر :

— جانم صیقیلدی. خنکار صوینه کیده‌لم دیمسونمی! یاالله؟ قالقدق . بوقوشك باشندن مرکبلره بینه‌رك چیقمغه باشلادق .

بن ده‌درلو برتهلکه اوزرنده اولدیغمی بیلیوردم آ. نه‌یاپه‌یم‌که برکره اویدق. تام یولك اورته‌سنده بزم دابهٔ بی‌مجال یوارلانمسونمی « آتدن دوشن اولمز اشکدن دوشن اولور » دیرلراما بو مثل هر وقت طوغری چیقمیور . حیوانی اورایه براقدق .

§ خنکار صویی خنجا خنج. کوچ حال ایله برر اسکمله بولدق . اوطورر اوطورماز النده تپسی طوتان سیار غارسونلردن بری بوز کبی بر قهوه ویردی . دومانی استنده بر شیشه صه کتیروب فیرلادی.

٢٤

وای ! ! . . . استانبولده بر صو قباغی کشف ایدلمش . ده‌قادانلر دیمش که بو قباق سائر بال قباقلرینه فائقدر ، طوپ دیمش که خیر، دکلدر . زواللی صو قباغی ایکی مختلف کوز اوکنده مدت مدیده طوره طوره کندندن کچمش . برکت ویرسون سبزه آشنایان دهردن بری یتیشمش . اوده پاقش . ایچی چینغیر چینغیر ایدییورمش. الك نهایت دیمش که : بو ، هم بال قباغی هم‌ده صو قباغی جنسندندر . ایسترسه‌کز سزه نسبتله ده‌قادان قباغی دییه‌لم ایسترسکز معهود قاوونه بر یولداش اولمق اوزره طوپ آتان قباغی دییه‌لم . فقط نه چاره ؟ نظر عرفان انتقادده هرایکیسنك تفریقی ممکن دکل. چونکه یکی نائلی جدیدمزك بیوردیغی کبی :

ده‌قادانلر طوپ آتانلردندر

طوپ آتانلر ده‌قادانلردندر

§ (صباح)ك تیاترولرمنقدی (تحمل) نام اویونك (محفظه‌سز بیله‌ریك)ه تحویل ایدلمشنی سیر ایتدکدن وبو پیه‌سك الك نازك نقطه‌لرینی شرح ایلیوب پروز خانمی دخی نائل تقدیر ایلدقدن صکره لوجه‌ده آقیتدیغی سرشك تأثری قوروتمه‌دن دییو که :

— جاذبه رولنی ایفا ایدن او مینی مینی (مینیون ویرژیی) خانم ایسه الك مشکل اولان بورولك ایفاسنده اویله صمعتلر(١)،

(١) نه کبی ؟

اویله مهارتلر (٢)، اویله نکته‌لر (٣)، اظهار ایلدی که اویونك (٤)، اقتضاسی اوله‌رق آکا قارشی بر نفرت (٥) طویانلر بیله صنعتده‌کی (٦) موفقیت کامله‌سنی والهانه (٧) ال چیرپیشلریله آلقشلامقدن کیرو طوره‌مدیلر . هله بر آره‌لق : « اوف بو ارککلردن ... (٨) » دیر ایکن کوستردیکی طورجدی‌یی صوك درجه تقدیر ایتدیلر .

§ ذون کیجه (ك . حسن)ك تیاتروسنده بر پرده‌قومدی اویناپان (قانبور محمدك) اشکال و شمائلنی تدقیق ایدن شاعر شیرین ادا کبابجی زاده ندابك برادرمز ابیات آتیه‌یی انشادایله معکوساً متناسب اوله‌رق تشفیٔ صدر ایلمشدر :

کشف و رأیمجه دوزلمز او چیقینتی بالفرض
اولسه‌کز تسویهٔ سطحنه عالم مأمور
غم یمز یاغسه‌ده شمسیه‌سی وار آردنده
قانبوری حائل اولور اوستنه دوشمز یاغمور
داوولی آرقه‌ده مهتر کلیور ظن ایلر

(٢) عجبا نصل ؟
(٣) بر دانه‌سنی قید ایده‌یدی اولمازمیدی ؟
(٤) ماقه‌می ، طاوله‌می ؟ زیبکمی ؟ دانسمی؟
(٥ قادینلره قارشی نه‌درلو اولورسه‌اولسون سویلنمسی جائز اوله‌میان اویون بوزان لافلردن
(٦) کیم بیلیر ؟ نه قدر لطیفدر !
(٧) کوز صولی ، آغیز آچیق اوله‌رق دیمکدر .
(٨) زیاده صیقیشدیرنجه بویله اولور ایشته !

بر داووجی ! دیه اطرافه باقان صاحب سور
طیاسه شویله‌جه قانبورینی دیواره اکر
بر تونل حاصل اولور خلق ایدر آسوده مرور
آرقه‌سی اوستنه یاتسه یره دکمز آیاغی
آیاغی دکسه‌ده باشی اولور اول مرتبه دور
نه قومیکدر، نه‌تحف سوزلر ایله‌دانس ایدییور
کورمه‌مش چشم‌فلك بویله تحف بر قانبور
نخوتندن‌سبب عیشه تشبث ایتمز
بو العجبکم شو قپاقتله ایدر چرخه غرور
بو سببدن طولایی اویقویه یوز اوستی یاتوب
اوزانور بستر نرمینه بی‌درد وفتور

§ کچن کون درت سیاحی حاملاً زنجیرلی قیودن قعریه جامعنه کیدن آرابه‌نك صاغ طرف، بقله‌قیری آچینی بارکیرینك اوراده بریکن چامورلر ایچنده غرق اولمسنه رمق قالمش ایکن بقال، عطار، سقا، محله بکجیسی، قهوه‌جی، سودجی، سبزواتجی، تخلیصیه چیزمه‌لرینی چکه‌رك بیچاره‌یی بر موت محققدن قورتارمشلردر.

جادهٔ مذکوره‌نك آقیندیلی و درینجه قویو چامور اولمسنه مبنی اموات مسلمه‌نك تابوتلری دخی آرابه‌لره بالتحمیل ادرنه قپوسنه قدر بو منوال اوزره کوندرلدکلری مسموعدر.

انصاف یاهو !

٢٥

موسیقی‌یه اولان شـدت انتسابمی اولجه بیلدیرمش ایدم . دویکلر ، دوم تکلر ، هکلر ، تاهکلردن طوتك‌ده زنجیر ، چنبر ، ضربین ، فرنکی فرع ، لنك فاخته ، یوروك ، آغر آقصاق ، باخصوص جورجنه اصولنه آشنا اولدیغمی وشمدی مستعمل اولان مقامات عشره‌ده صاحب رسـوخ بولندیغمی عریض وعمیق آکلاتمش ایدم . فقط مباحث جاریه‌نك کیتدکجه کسب اهمیت ایتمسی وایشك ایچنه اسماعیل بك کبی اساتذه‌نك قاریشمسی نظر دقتمی بر قات دها آچه‌رق بنده‌ده فکر تدقیقی ایلریلتدیکندن وارقوتی غیرتلاغه ویره‌رك ایچه معلومات ایدندم.

فیسیولوژی فنی مختصینه وبالخاصـه علم تشریح علماسنه جلی وبزم موسیقی شناسـانك کافه‌سـنه خفی اولدیغی اوزره معدهٔ انسانی :

قیرآته اوردم قنه‌یی
آتلادی کچدی طونه‌یی

هواسنی تابدایت اختراعندن بری چاله چاله قفالر شیشیرن معهود غایده شکلنده‌در . رجا ایدرم دقت بیـورك . اشـبو معده‌نك ایکی فوهه‌سی اولوب فوههٔ علیاسی جکرجیلرك دلوب صبریغه آصدقلری والسنهٔ مشرحینده خنجره‌دیدکلری غیرتلاق وفوههٔ سفلاسی دخی طـوعریدن طوغری‌یه باغیرصـاق ایله التصاق پیدا ایلشدر . بیلدیکمز غیرتلاق یدی بوغـوم اولوب

هر بوغوم (صول، فا، می، ره، دو، سی، لا) نوطه‌لرینه تقسیم ایدلمشدر . فوهۀ سفلادن صکره کلن طاقم یعنی بومبارو شیردن وسائره دخی طبقی غایده‌ده اولدیغی اوزره باضو خدمتنی کورور. فن اشتقاق علما سنجه باغیرصاقك اصلی (باغیرسه‌ق) شرطیه‌سی اولوب چونکه باصولر آقومپانیه ایتمه‌یجه هیچ برسسك طادی طوزی قالمدیغی محققدر . حتی بزده آوازی چیقدیغی قدر باغیرانلرك نواحیٔ بطنیه‌سنده اینوب چیقمه علامتلری عیاناً کوریلور . کلهلم ! اصل بحثه ! بو یدی برده‌دن (صول) معده‌دن اعتباراً برنجی . (فا) ایکنجی ، (می) اوچنجی، (ره) دردنجی، (دو) بشنجی، (سی) آلتنجی، (لا) یدنجی بوغومك اوزرنده محکوك ومنقوش اولمغله موسیقی شناس اولان آدمك چشم معنویسی بو نوطه‌لری کورر. مثلا برتیز کردانیه باصه‌رق آنی عودی سلیمك تقسیملری قدر اوزاتمق صورتیله حسینی اوزرندن دوکاهه آشیرمق ایسته‌دیمی ایکنجی بوغومی بوزرو اوچنجی بوغومی یواش یواش چوزه‌رك چاریك ویاریم پرده‌لرله یعنی بوعوم آره‌لری اهتزازانیله بشنجی بوغومده دوکوملر . اولور آ. قبازاستاو ستندن بر چفته تللی نغمه‌سیله زاویل ویاسوز دلارا فصلنه کچیلمك آرزو ایدیلیر. درحال برنجی بوعوم تیتره‌یه تیتره‌یه‌معده‌نی صاللارومعاء رقیقك اوفاق عورولتیسی نیم باصو خدمتنی کوره‌رك :

تاراری رام تارای ر ارام .... دیه اوتمکه باشلادیمی قبا نغمه‌لر تافوهه‌نك سوپابی اوزرینه قدر اینوب چیقه‌رق عادتا

پیانو ویا آرمونیك کوروکارینه بکزه‌ین آق وقره جکردن ممدوحك رباب ترنماتنی آکدیران برنوع اوغولتی پیدا اولور. ودردنجی ایله آلتنجی بوغوم براز صیقیشیر صیقیشماز بشقه درلو بر صدای اختناق ایله ینه برنجی بوغومه اینیلیر. ایشته بری تیز پرده‌دن، دیکری پس پرده‌دن اولمق اوزره کوستر - دیکم شو ایکی مثال موسیقینك عناصر ابتدائیه‌سنی تشکیل ایدر. فقط بیلوب بیلمه‌دن موسیقی‌یه قاریشانلر پرده‌لری یدی بوغومدن زیاده‌یه چیقاریرلرسه ریاضیٔ شهیرمرك کندیلرینی صیق بوغاز ایده‌جکنده شبهه یوقدر.

دیرکلر آره‌سی: ٨ کانون ثانی — حاجی راشید بی‌نوانك آرزوی وجدانیسیله ده‌قادان اولمسی اوزرینه عنوانی بکلکه تحویل اولنمشدر.

دیوان یولی: کذا — ملت باغچه‌سنك آرقه‌سنده (جبل مزخرفات) نامیله برطاغ کشف ایدیله‌رك (به‌ده‌کر)ك رهنماسنه قید ایدلدیکنی تنظیفات آرابه‌جیلری سویلیورلر.

٢٦

خواجه مرحوم برکون جوز آلمش. اوه کیرر کیرمز هوان النی یاقه‌لامش. جوزلری قابوغیله‌دوکه‌رك یمکه باشلامش. قاریسی بوحالی کورنجه:

— آمان افندی نه یاپیورسك؟ جوز قابوغیله یمز. دیمش.

خواجه حلیله‌سنك تنبیهی صاقلغنه ویره‌رك :

— سن حقیقةً بدلا ایمشسك . اکر جوز قابوغیله یمیه ایدی قابوغیله برابر طارتیلوب صاتیلمازدی . دییه مقابله‌ایتمش . شمدی بنم حالمده خواجه‌نك حالنه بکزه‌دی. سوقاقده کزمك قابل دکل . حاجی رشید بی نوا یاقه‌لار :

— سنی کوچك یاشدن بری طانیرم . بنی ده‌قادان اولمش دییه یازمشسك . بنم سنم مساعد دکل . یاپه کناهدر دیر . خیالی کاتب صالح کوجنمش ، قوجونور . حسن اعلانلرمه باقه : سنی‌ده یازارلر یولنده کنایه‌لر آتار . کوچك اسماعیل کورنجه یان یان باقار ، خواننده وسازنده‌لر: نه ایسته‌دکده چالمادق . بزی نه ایچون تشهیر ایتدك دییه شکایت ایدرلر. بقال اوکلکنی آتمش. دکاندن فیرلار. بنم پاصدیرمه‌لرم، صوجوقلرم خالص اینکدر . قیصرینکدر. مبارك کونده آلیش ویریشیمی طوردیردك . یازقدر اوغل ! ایته دییه ترتر تپنیر . بلدیه مأمورلری چیده. نه‌وقت تنظیفاته دقت ایتدك. بزی اتمکمزدن می ایده‌جکسك ؟ دییه طاریلیرلر . کوپری مأمورلری: مخدرات اسلامیه‌یه سب وشتم ایتیورز . ایدرسه‌ك آغزمز قوروسون‌دیه تأمینات ویریرلر . آرابه‌جیلر: نه یاپه‌لم یوللر یوقوش . آرابه کندینی آلوب کیدییور. جزای نقدی ویرمه‌دن ایمانمز کوره‌دی دییه سویله‌نیرلر . ترامواجیلر آتلرمز لاغر ، ناتوان. قباحت اداره‌نکدر. سن یازدقجه بزدن کسبورلر وادیسنده صیزلانیرلر. ده‌قادانلر طرف طرف اولمش کیمیسی هرزه وکیل ، کیمیسی

هذیان نویس اولدیغمی اوتلده ، قاوبده ، دانس اوطه‌لرنده ، صالون ، ورەسپسیونده، مادامه‌لر یاننده، شکرلمه‌جی دکانلرنده ، رمضاندن اول بیره‌خانه‌لرده ، رمضانده سوواره‌لرده (طریق)ده اعلان ایدرلر . بابایاور پرحدت: نظری دکدی. برشی بیه‌میورم. مبارك کونده افطاره چاغیرمیورلر دیـه باغیروب طورور ، یکی نائیٔ جدید : بنی دنیایه مسخره ایتدك . پلانلرمی محوایلدك. شاعرلکمی خلقه بیلدیردك. جمله‌قونوشمه‌طرزنده ستملرده‌بولنور. قاضی کوینه کچه‌جك اولورسـه‌م تونلك قاپیشی قوپار ، اجزاجیلر شیـشه ، انبیق ، صـارغی ، پوماده ، پودره الده بیـات اجزا صاتمیورز ، یالان سویله ، اوجوز رچته باپیورز ، آووقاتلغیله بنی الزامه چالیشیور. آرتق اصناف ومأمورین سائره‌یی‌ده سز ذهنکزده بولك . زواللی بن ! بیچاره بن ! آغزمی بیچاق آچمیور. ساکن، ساکت ، بیك لیرایی بکلیورم. او شهزاده، خلیج ، بك اوغلی، غلطه ، اسکی علی پاشا ، اوق میدانی ، اسکدار ، طوپطاشی ، رمضان ، مخابرلری یازیپورلر . بنی اله‌باشی اولمق اوزره کوستروب هجوم آزاردن قورتولیورلر . باقك بن‌ده یازارم . یازارم اماحقلی یازارم . مثلا ترامواى آرابه‌لرینه یدکجی، طون‌طونلرمه رومور- کور ، تونله یکی قاپیش ، خلیج واپورلرینه سلامت ، روم ایلی شمندوفری مأمورلرینه درایت، اجزاجیلره مروت، دوقتورلره حذاقت، غزته‌مخابرلرینه حسن نیت، دیرکتورلرینه سماحت، اداره مأمورلرینه قوت، محررلرینه ثروت، اقدامه‌طاقت، طریقه وسعت، ترجمانه تبلیغ مرام ایچون قدرت. صباحه لطافت، تیاترو منقدینه

بر کیجه تا بسحر خدمت ، بلدیه‌مأمورلرینه نظافت . کوپریجیلره دقت ، آرابه‌جیلره بصیرت ، ازیلوب وفات ایدنلره رحمت ، یاره‌لنوب بر طرفی قیریلانلره عافیت دعاسیله ایشه کیریشه‌رك مرابحه‌جیلرده انصاف . پیشین یوزده اون فائض آلان صرافلرده قوری لاف ، ترامواى آخورلرنده آرپه ، صمان ، یولاف ، اتحال بحثنده طرفین ایچون اختلاف ، ده‌قادانلر ایله طوپ آتانلر آره‌سنده چارهٔ ایتلاف . اتمکجی اصنافی کبی اصناف ، لوقانطه‌جیلرك یمکلره درلو درلو یاغ وصاچه قاریشدیردقلری دعواسنده خلاف یوقدر دیر و بحثی کاه و بیکاه دکیشدیره‌رك باشنده‌صاریق ایله دیلنجیلکه قالقان ادبسزلری ضبطیه نظارتنه حواله ، زنجیرلی قویودن تا ادرنه قپوسنه قدر کیدن جاده‌نك تعمیرینی ایکنجی دائرهٔ بلدیه‌یه احاله ، استانبول شهرینی تنویر شرکتی ایچون خامهٔ چلاکی بالاجاله موسیقی بحثنه دخی غایده ایله خاتمه ویرمك خصوصنده طرفین آره‌سنده خاکستر ایچنده طوران نار بی لهیب خصومتی اشعاله بذل ماحصل ایلرم . ظن ایدرم که بو یازدقلرم هیچ بر وقت مجرم عدایدلمکلکمه سبب اوله‌ماز . باخصوص تنهاده اوروج یینلری تشهیر ایچون باجمله مأمورینه کوستردیکم صنعت کاشفه بنم نه یمان نقادسیما اولدیغمی بیلدیردیکندن یوزیمه دیك دیك باقانلرك فکرینی آکلامقده مشکلات چکمیه‌جکم طبیعیدر .

٢٧

جناب نقاش ازل صبغهٔ دلاویز قدرتیله کافهٔ مخلوقات واشیایی وکائنات حس ومعنایی رنك رنك عظمتیله تلوین بیوره‌رق بیاض ، صاری ، اسمر ، بغدای ، یاغز ، قره ، قیرمزی ، طونجی ، ترنجی ، آل ، مور ، پنبه ، کل ، ماوی ، سماوی ، لاپسقه ، کستانه ، فستیقی ، فندیقی ، جوزی ، سیمین ، زرین ، کووزی ، بلوری کافوری ، توز پنبه‌سی ، لعل و بونلر آره‌سنده‌کی کافهٔ نوآنسی ذوی الارواحه وطیوف شمسیه‌یه داخل اولان عامهٔ الوان منقسمه ومنحله‌یی دخی اشیایه خاص قیلدیغی جهتله انسانلر دخی صنع کریم پاریدن حصه‌یاب عنایت اوله‌رق اوته بری بویادقلری کبی بوکونلرده دخی میر «نقاشیان» کتبه و خدمه وعونه‌سیله برابر اون کونلك یاورولر بویامغه آرزوکش اولدقلری وبونك ایچون دخی اول امرده برورقهٔ اعلانیه ایله کوز بویامغه چیقدقلری رهکذار مطبوعاتده قولاقدن قولاغه چارپان حوادث ملونه‌دندر.

(ده‌قادان) و (ده‌قادانلر) مسئله‌سی اوزادقجه صماخ دقت واعتبارده وز نوب کیدییور . حتی (ده‌قادان) لغت عربیه‌سی حقنده (لاروس)، (لیتره)، (بشه‌رل) کبی قوامیس صحیحه‌یه مراجعتله حل معما ایتمك آرزوسنه غلبه ایده‌مین برصاحب عزم، عنان وپالانی طوپارلیوب اورته‌یه برصپا موده‌سی چیقاردی .

کیفه کیف ویرر شو قهوه‌نك قاینامه‌سی
اشکی چله‌دن چیقارر صپانك اوینامه‌سی
بیلمم ؟ شوبیت بر جسته موزونمی دکلمی ؟

§ شيق ، تحف ، قوميق فقره اوقومق ايستەينلر پنجشنبه كونلرينه قدر حبس نفس وتضييق قلب ايدەرك (ثروت فنون) ك انتشارينه انتظار ايتمليدرلر . سز نه ديرسكز ؟ ثروتك استانبول پوستەجيسى رمضانك بدايتندن ١٢ كانون ثانى ١٣١٤ تاريخنه قدر غزتەلرده ايكى يوزدن زياده فقره كورمش ده ايچنده (صحيحاً لطيف اولەرق يا ايكى دانه كورمش يا اوچ !) . طبيعت بويا ! بن ده ثروتك استانبول پوستەسنه بايليرم . هله بو هفتەنك چكمجه كولنده‌كى سياحت صيادانەيى مصور اولان پارچەلرى حقيقةً شاعرانه . بر كره كوز كزديرك . ياخود (بر تك بلوط بيله يوق ... وزان اولان خفيف لدوس ياز ملتمى كبى . . .) دن آشاغيسنه طوغرى بر سوزولك . كولك بر مرأت سيمين كبى پارلاديغى كوروب كنارينه قوشەرق بر كره قيافتكزه باقك ، چكمجه قصبەسنك بيوك كوپريسى كنارنده صنداله بينك . يلكنارى فورا ايدك . بركره‌ده ثروت فنونك ٤١١ نومرولى و ٣٣٣ رقملى صحيفەسنده‌كى رسمه باقك. بشير فؤاد بك مرحوم ايله تربيق برشاعردومنده‌اوطورمش، «مناقيان»ك يلكن آردندن الده تفنك بر سمت مجهولى ارائه ايتديكنى عيناً كورور و يلكنك سنجاق طرفندن بوم ! ديه عكس ايدن تفنك صداسنى ايشيديرسكز . بو منظره بولنماز و تصويره صيغماز نماشالردندر . (ثروت فنون) پوستەجيسى (صو و بال قباقلرى) مسئلەسنه اهميت ويرمش اولمالى كه مقالهٔ مزاح جويانەسنك خاتمەسنه بو قباقلردن برينى باغلامش . فقط آغلامامش .

§ (فردی وشرکاسی) نام اثر بهترینی اعلان سر نامه‌سی ظنیله استانبولده سوقاق سوقاق کزن ذاته اخطار ایدرز که بو عنوان بررومان آدیدر . ذهول بیورلمیه !

§ رفقامزدن برینك ده قادانلق بحثنده مشهود اولان حالی مشهور دال قاووق حکایه‌سنی آکدیریبور . بر کون لهده ، ایرتسی کون فنا حالده علیهده بولنیور . هانیا کبـاردن بری کهیاسنه :

— بکا بر دال قاووق بول . دیمش . کهیا برینی بولمش . کتیرمش . افندی دیمش که :

— سن دال قاووقیسك ؟

— اوت . افندم .

— فقط بکزه‌میورسك ؟...

— نصل افندم ! اك برنجی دال قاووغم .

— خیر خیر . دکلسك ...

— افندم ! نیه اینانمیورسك ؟... دالقاووغم .

افندی باقمش که اوله‌جق کبی دکل . حریفی چیقارتمش . بر ایکنجی دها کلمش ... اوده بو منوال اوزره سویلنمش ... آنی‌ده دفع ایتمش . نوبت کلام اوچنجی‌یه کلنجه ... افندی ینه باشلامش :

— سن دال قاووقیسك ؟

— اوت افندم .

— فقط بکزه‌میورسك .

— اوت . افندم بكزه‌مم .

— يوق .. يوق ... استعدادك وار .

— واردر افندم .

— فقط بك ايى دال قاووق اوله‌ميه‌جقسك

— بنده كز قصورمى معترفم

دينجه افندى بر كنيش نفس آلمش . اوح ! ! اوته‌كيلر دال قاووقلق دكل عادتا جمله غوغا ايديورلردى دييه‌رك حريفى يانده آليقويمش . ايشته بزم صباحده بويله ! ده‌قادانلره صپا ديديرنجه يه قدر اوغراشدى . آرتق سوه سوه بيوتسون ؟

§ (ثروت فنون) ده مندرج (تنقيد حقنده) نام مقاله‌نك مكرر اولديغى مآل شناسان زمان طرفلرندن روايت ايديليور .

§ فيغارودن ماخوذ تحفلق :

برموسيو برقادين حقنده سويله‌نيور :

— اودرجه‌ده بد چهره ، اودرجه‌ده چركين‌كه صورتنى آصدقجه كوزللشيور .

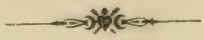

٢٨

هرزمان كوه‌زه‌لك اولمازآ . برازده جدياتدن بحث ايده‌لم . مثلا عالم طبيعتدن دم اوره‌لم . فنون طبيعيه‌نك اذهان و افكار بشره بخش ايلديكى انشراح و وسعتى تقديراً چاليشه‌لم . حل و استكناه معضلات ايله اوغراشه‌رق اوروپا مهرهٔ طبيعيونه

طاش ، طوپراق چیقارەلم . کویا دەقالمره وارباب لسانه کول یوتدورمق ایچون (مدافعه) نام اثر مجف کبی تألیفات یتیشدیرەرك بینمزك دونبەلك ، قارنمزك طبل تهی آواز ، احتیاجات عصریەیی آ کلامقده ، دیکلەمکده ادرا کمزك نه قدر آز اولدیغنی بیلدیرەلم .

ای قارئین کرام! شو حسب حالمی معذور کورك. چونکه مسائل ادبیه ولسانیەیه قاریشمەمق خصوصنده یمین درجەسنده برتوبه ایتمش ایدم . فقط دهرك هر رەکو محررلری انسانی کندی حالنه براقیورلرمی؟ فرانسزلر مفعول بهی عربلردن آلمش دیه بانغیر بانغیر باغیران مدنیت غربیه مستهزیلری میداندە بولندقجه چلەدن چیقمەمق ممکن اولورمی ؟

هرنه ایسه . کلەلم طبیعیاته : یاهو ! برکره اولسون صحنهٔ عالم تیاتروسنه کیتدیکزمی ؟ اوراده قفس ایچنده برمایمون وار. ظیبلایور ، صیچرایور ، قیزییور ، تخته قفسی بر اوروشده طاغیدییور . ایپه صاریلیور . لوجەلرك کنارتده پیره کبی سەکیور ، صیریغه چیقیور . ماندولینەیی آیاغنه صیقیشدیروب صوییور . درلو مسنحرەلقلر ایدییور . کوزنی سوزییور ، دیشلرنی کوستریور . اوفاجق دنبالەسنی صاللایور. بردن بره شاشبردم . کندی کندیمه : عجبا مایمونمی . انسانمی دیدم . دیدم اما طوکه قالدم. هانیا حکیم شهیر (داروین)ی اوقورکن:

متغشی ربوده منهیات

دوشونوردم جهان کشمکشی

متحسر ، غنوده حسيات
اولوبده صوردیغم آنده ، اوکشی
دوشیوردی زمینه پات پات پات

دیین شاعر دهقادانی نرهده ؟ کلسونده شو مسئله‌یی حل ایتسون . انسانلرمی مایموندن آزمه‌در ، مایمونلرمی انساندن آزمه . دیرلرکه داروین، او قوجه انکلیز، انسانلری مایمونلردن آزدیرمش. ینه دیرلرکه بوحکم، مشارالیهك اطرافنده‌کیلر بیقسز صاقالسز اولدیغنی کوروبده بدلقا اولدقلرینه اشارت ایتدیکندن کنایه‌در . بردها دیرلرکه داروین انسانلری مایمونلردن وحتی سباع خونخواردن دها زیاده جانی کوردیکی حالده براثر نزاکت اولمق اوزره بویله دیمش . فقط ینه عجمك دیدیکی کبی :

جهان بکردد ولیکن نکردد ش احوال .

خیر. انسانلر مایمونلردن آزمه دکلدر. مایمونلر انسانلردن آزمه‌در . ایشته صحنهٔ عالم . کیدك باقك . حریفك اوزرنده‌کی پوستی چیقارك . ایچندن سزه صقاللی برانسان چیقسون .

§ صحنهٔ عالم حقیقةً اکلنجه‌لی. هله پروز خانم ایله ویر.. ویر... ویرژینی مین‌یون خانمك دوئه‌تو طرزنده اوقودقلری شرقیلر ، باخصوص (کیمسه‌نك خاطری قالمسون . بنم برمناسبتم یوق ها !) مادموازل ویبولتك ناز وعشوه وکرشمه وجلوه واداو لطافتی ، بیوك آمالیا خانمك طوپ طوپ کردنی اوزاقدن اویله کوز آلیورکه بعضلرك قولنجه انسانك درحال

صحنه‌یه آتیله‌رق آنلرله کوریشوب قونوشه‌جغی کلیور . بن بیله اویله ایمرندم‌که آغزمك صوینی آقدیغنی کورمسونلر دیه جمجه ماندولینه‌لردن آله‌رق چیکه‌یه چیکنه‌یه چکدرك قوهٔ طحنیه و لعابیه‌سنی محو ایتدم . انشاء اه (ساخته تابل دوت) اویونه دعوت ایدیلیرزده اکل طعام و حلویات وشرب انواع مشروبات ایله شیرینکام اولورز .

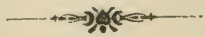

٢٩

پیاسه شیق قاچیور دیدم آ . سز یالکز بو سوزیمه دقت ایدك . عجبا خاطرکزده قالمشمیدر ؟ برزمانلر :

اوستی آچیق فایطونده
کزه‌رم پیاسه‌ده
حرف آتارم قیزلره
براقیرم مراقده

یار ایچون تره للی هاح هاح های
یار ایچون تره للی هاح هاح های

یولنده بر قانطو وار ایدی. ایشته بو قانطونك مدلول ذی مألنی بویله آقشامارده کورمك پك زیاده خوشمه کیدییور . طقوز نومرو فس ، اوفاق ، مینیون قولاق، چکیك قاش ، سرپمه بك ، الا کوز . دوکمه برون . تربیق غنجه دهن ، دیك، اوکی یارم پارمق آچیق یاقه ، ماوی ایپك اوزرینه بیاض

قراوات، آلالمان ، نیم‌فریزه،سیاه الدیون، آلچی بوکدیرمه‌سی باسطون ، چیزکلی سیاه پانطولون ، دوز ، لوسترین بوتینلرله فایطونك بر کوشه‌سنه قورولش یوقمی، انسانده تماشاایچون طاقت براقیور . قلباً بنی سومه‌ین قادینده عجبا حس وارمیدر دیدیکنی اشراب ایدن نظرلری ، کوکلم هیچ برینی سوه‌میه‌جك دیه اوزولدیکنی بیلدیرن یان طوروشلری ،

اونو جوانم که نکاهم وجوه نسوانه
تنزلم صاییلان اعتلالرمدندر .

بیتنی ترنم ایدر کبی کورینن دوداقلری ، یاقه‌لغك اعصاب واوعیهٔ فکیه‌یه‌وقوع بولان‌طاقینتیسنی منع ایتمك ایچون قیردیغی بیونلری کورمك قدرذوق آوروجدان اولان برشی‌وارمیدر؟ هله کندی کندیسنه ایتدیکی حسبحاللری دیکله‌مك قدر خوش بر مصاحبت اوله‌ماز ، باقیکز، سوزولوب سوزولوب نه‌لردیور؛ آمان ! اوسیا جارلی نه قدر دقتلی باقیور ! عادتا بیه‌جك . اوف ! اولا جورد چبوقلی چارشافك ایچنده‌کی نه چیرکین ! اونه‌در او ؟ او یایوان قوپه‌یه کیملر بینمش ؟ هاح هاح های ! کوزلیکلی اختیاره باق ! — آه! ایکی کوزم !... خانم افندی کچیور . نه قدر نازکدر ! فقط بر از کجکین !

بو قادین‌ده هر زمان بکا کولومسر ، حالنه باقازده . . . ! آمان الله آل بر دانه‌سنی دها ! نه‌ده شیشمان ! انسان یانه وارمغه قورقار . آی ! آی! دوشوب اوله‌جك. زواللی آرابه‌ده طوره‌میور . ضعیفمی ضعیف ! چیروزمی چیروز ! چارشافی

دری کبی کمیکلرینه یاپیشمش ! او ! ! . . . مادام . . . . نك بوراده نه ایشی وار؟ قوجه‌سی‌ده یاننده! بزم شو عادی پیاسه‌یی کورمکه کلمشلر ... آه ! او عالملر ! سالزبورغده ، ویانه‌ده کچیردیکم آقشاملری خاطرلیورم ! بو صاریشین کوزلجه خانم کیم ؟ فقط پك کبرلی ! کیرپیکلری سیرك اولمسه حقیقةً پك کوزل اوله‌جقمش ! الآمان بو سیاهیلردن ! هر آرابه‌ده بردانه وار ! طانیدم اسکی یادکار ! شمدی قوجه‌یه وارمش ! عجبا راحت طوریبورمی ؟ نه ممکن ! [بو اثناده صاغ باجاق صول باجاق اوزرندن ابنوب صول باجاق‌صاغ باجاق اوستنه قونه‌جق بیقلر خفیفجه معاینه ایدیلوب الده‌کی قامچق باستون بر ایکی صاللانه‌جق ، آرابه‌جی ! عثمان بابا تربه‌سنی کچ، شهزاده حامعی قپوسی اوکندن دون ! دنیله‌جك ، دنیله‌جك اما قیر آتلی آرابه کورینور کورنمز : دونمه ! دونمه ! دیه امر ویریله‌جك] ینه او! ... بربرمزی کوره‌مزسه‌ك اولمیور. سومیورم. فقط حظ ایدیبورم . ایکی اوچ سنه‌در بویله‌یز . آدم سنده ! عمر اویالانمقله کچر ... کوکلم بوم بوش ! بکا مغرور دییورلر . بیلمیورلرکه کندیلری‌ده سویله‌جك مخلوق دکللردر ... آه ! پاتی .... اوسنك کوچوجك، مینی مینی پنجه‌لریکی اوپدیکم زمان نه‌لرطویویوردم!... آرابه‌جی! اوکده‌کی قیر آتلی‌یی براقه ! یاننده کچ ... متصل یاننده کچ ! ... اوت . بوقادینك تبسمنده بشقه لطافت وار ... آه! آه! نه قدرده قولته‌کینمش! ایشته هپ بویله اولمالی. یالکز چهره سیر ایتمکدن نه‌چیقار؟..

فقط اواوچوق آل پەلوزی براز ، ده موده ! اوف ! ینه جانم صیقیلیور ! .. هیچ برشیئك طادی یوق .

— آژانس انترناسیونال —

قلامش : ١٢ کانون ثانی — بو کیجه طفل نوسودای دل باشنك اوستنده صاری شعشعه‌لرینی سرپوب کویا ساکت برنجی. انسانك قلبنی بوتون آجیلرندن بیقایان منور چیچکلردن مرکب برنشیدهٔ رؤیا سویله‌ین بر ثمریه‌نك آلتنده و یواش یواش ، عادتا لطفکار بربشیك کبی صاللایان دکزك اوستنده اویقویه طالمش ایکن آناطولی شمندوفرلری لوقوموتیفنك استفراغ ایتدیکی جهنمی نفسدن اویانه‌رق صباحه قدر آننه ! دیه باغیرمشدر. دادیسی لوقوموتیفه انکسار ایده‌رك پاتلا! کور اول الهی! دیه سویلنمشدر .

سرکه‌جی : کذا — (و) عاطفه‌سنك کثرت استعمالنه وقولاقلری زور ایله اشغالنه مبنی منتسبین ادبك هرکوردکلرینه، سلام یرینه (وعلیکم السلام) دیمکه قرار ویردکلری خبر آلنمشدر .

٣٥

چوچقلق خاطراتنه دائر . . .

یر آلتنده بابام بینی ! نه‌در اوبیل ؟ دیه کوچك ایکن دادیکز ویا قومشو حبیبه ملانك سویلدیکی بیلمجه‌یی حل

ایتمك ایچون نه قدر زحمت چکدیککزی خاطرلیورمیسکز ؟ اسکی قادینلر چوجقلرك تشخیذ اذهانی ایچون بو کبی معمالره مراجعت ایدرلردی. آه ! شمدی اوقادینلر نرده ده ؟ باخصوص اوذکی چوجقلر نه اولدیلر ؟ او چوجقلرکه بیلمجه سویلنیر سویلنمز قاشنی چاتەرق پارمقلرینه باقەرق بردن بره :

— پراصه ! دیرلر وحضاری دهاء فوق العادەلرینه مفتون ایدرلردی . شمدی آنلرك هپسی بیودیلر ، بیقلی ، صقاللی اولدیلر ، بشقه بیلمجەلرله اشتغال ایدییورلر . آه ! آه! انسان نصل تأسف ایتمز . او ذکالر سوندیده فتیلی قالمامش لامبەیه دوندی . هله بر آلتنده قنەلی خاووج ، بر اوستنده بابام باشنك لاحنه ، (قاپوسنی اوردم کوم دیدی ، ایچریه کیردم بوم دیدی) نك حمام ، (ماصال ماصال ماتی طاس، قاین آنامك باشی طاز ، چقوره دوشدی چیقەماز ، پیر پیر ایدر اوچەماز)ك پیره، (کیدی کیدی ویر. شوکیدی بی طوتوویر ، نه طاتلیجه اتی وار طوتولمغه نیتی وار)ك بالق ، (بن کیدرم اوکیدر اوکمده تین تین ایدر)ك صقال ، (بر آلتنده قزغان قاینار)ك قارنجه ، (چات بوراده، چات قپو آرەسنده)نك سوپورکه، (نه یردەدر نه کوکده جمله عالم ایچنده) نك آیینه، (سوردم قوصدی چکدم کوسدی)نك قهوه ، (بر کوچك فیچیجق ، ایچنده‌در ترشیجق)ك لیمون اولدیغنی بیلنلر سناً خیلی ایلریلدیلر . هانیا یولده برقدین ایله بر ارکك کیدرکن شحنهٔ شهر چویرمش‌ده قادینه صورمش‌که بویانندەکی ارکك کیم؟

قادین آلمش، — جانمك جانی جانمك جان پاره‌سی یکیتك آناسی قوجه‌مك قاین آناسی دیمش . عجبا او ارکك کیم ایمش ؟ سؤال مقدرینه وهلةً :

— قارداشیدر . دیینلر ، کل اوغلان ، دیو آننه‌سی ، (فسلکنجی قیزی فسلکنجی قیزی، فسلکن اکرسك، فسلکن بیجرسك ، فسلکنك یاپراغی قاچدر ؟) (بك اوغلی بك اوغلی یازی یازارسك کتاب اوقورسك ، بزده ده‌قادان قاچدر ؟). (آننه بولغور صیقدی بی) (قیزدم آننه کله‌یمی ؟)، (عایشه قیز بالقلری نیتدك) مصاللرینی دیکله‌ینلر بیله اختیار لادیلر . شیمدیلر قره کوزده بکری مصطفادن قورقانلر بیوك (مسلم)ده نعره زن، یالوه صفاسندن ممنون اولانلر پیاسه‌ده حرف انداز ، قانلی قواقده آغلایانلر رومانجی ، حمام اویونده ترله‌ینلر نزله‌لی ، فرهاد ایله شیرینی دیکله‌ینلر طاغ دویرن، قره کوزك بکلکنده توواليت یاپانلر شیق ، باغچه دعوتنه کیدنلرده قادان، طاووق پازارنده شاعر سیرایدنلر طوپ آتان اولوب ظهوری قولنده تکرله ، بالق پازارنده کوزله بکلر اولدیلر . هی کیدی زمان هی ! نه‌ده چابوق کچدی . دها دون جوز اوینایوردق ..

وار برزمان‌که نازه پشمان ایدر سنی
بن شمدی سویله‌م اوزمان سویلرم سکا

— آژانس آنتر ناسیونال —

طاووق پازاری: ١٣ کانون ثانی — مشهور آصقیلی قهوه‌یه آتیده‌کی معما تعلیق ایدلمش :

بوحوادث نره‌دندر عجبا !
ده‌قادانلر طوپ آتمشلرمی ؟
پنبه رؤیالری سیر ایتمك ایچون
قیرمزی اویقویه یاتمشلرمی ؟

سرکه‌جی : کذا — انتحال مسئله‌سندن بیزار اولان ارباب قلمك روح ناجی‌یه بالالتجا :

بنمسه‌مش بزم اوچ بیتی بر نشیده فروش
آنك جهانه تبسم کلیر بو حالندن
بنم‌می بوقسه دکلمی ترددنده هنوز
دیمك‌که یوق خبری کندی انتحالندن
دیمکده‌درلر

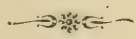

٣١

آقشام پیاسه‌لری شیق قاچیور . بلکه افطاره طوغری اوزار قورقوسیله ایکندی اوستی تراش اولان نه قدر مینی مینی ، بو صمه ، فسنی قالبلی ، یاقه‌لنی تمیز ، پالطوسی دوزکون ، پانطالونی اوتولی ، پوتینی بویالی ، زلفی پریشان ، کوزلری مخمور ، (نشئه وخنده‌دن مهجور) ، اللری غانته‌لی بك ، بك زاده ، افندی ، افندی زاده وار ایسه جمله‌سی وزنه‌جیلردن عثمان بابا درکاهی اوکنه قدر سبیلخانه بارداقلری کبی دیزیلیورلر . آره‌لرنده صاریشین ، قمرال ، بیاض ، کافوری بیاض ، آز

اسمر ، عادتا اسمر ، بغداي رنكلى ، قـويو اسمر ، بر از قهوه قاريشيغى ، صارى اوستنه بياض، صاچى سياه بيغى قرال، كوزلرى مائى، طره‌سى قاره، ايرى آياق، مينيون ال، بوجور، بودور ، قيصه اورنه بوى ، ايرى بوى ، ياغز ، لاغر ، اتنه طـولغون ، باقى اتلى ، آز ملحم ، چقيق قارين ، شيشمان ، خرمان ، نوادا ، نونهال ، نازك اندام، پايتاق ، بوكوك‌باجاق، اوموز صاللايان ، يان كيدن، برقاريش كردن ، مارنل، ديك، يانيق ، فليكس فور ياقه‌لقلى، دور باغلامه، رنك آميزقراواتلى، باستونلى ، شمسيه‌لى ، شمسيه‌سز ، اپپك منـديللى ، حسن انتخـاب مغازه‌سنده دوزينـه‌سى اون درت اون پاره‌يه آلنان چيريش قـ لالى‌ياغلقلى، بلده قوشاق،طوقه، آصقيلى،قوردونلى، قوردونسز، فولارلى‌فولارسز، اوكسوروكلى، اوكسوروكسز، نزله‌لى ، باش آغريلى ، كـولنج ، متبسم ، محزون ، عاشق ، عـلاقه‌لى ، يانيق ، طـوتوق ، مبتلا ، فرقت زده ، كامران ، طارغين ، غوغالى، قضالى ، بلالى‌ده بولنيور . يا آرابه‌ده كيلره نه ديرسكـز ؟ امان الله ! او وضعيت ابتلا جويانه ! مطلقا صوله ياصلانيله‌جق ، فس آلنك صـاچلردن آيرلديغى محلك براز آشاغيسنه طوغرى اينيك ، قالبلى طـوره‌جق ، اكر بيقـلر ماشه‌لانمامش ، بيانتين‌لنمه‌مش ايسه ايكيده برده قيويريله‌جق بو كولى طوروب شايد آرابه‌نك ايچنه برينك . . . . آنك نظرى كيره‌جك اولورسه لوسترين بوتين كورينه‌جك. (آه ! يازاولسه اسقارپينك بيرتماجندن ايپكلى چوراب‌د كورينوردى .) اويله

بر طور آلنه‌جق که یانیورم معناسی اشراب ایدلمك ایسته‌نیلیر سه قارشی قارشی‌یه کلنجه کوکس عادتا کوروك کبی ایشلیوب، کوزلر قاپانوب آچیله‌جق ودرونه حامض فحم قاریشمش اولان هوای حاردوداقلرك بیکره آچلمسیله هوح! دیه طیشاری‌یه چیقه‌جق. اکر مقصود بر مصراع برجسته ایسه اسمسز قارت ویزیت کاغدی اوزرینه مثلا :

یاندم آتشلره ای مه‌سنی کوردم کوره‌لی

کبی برشی یازیلوب آرابه‌لرك تقابلنده آتیله‌جق . بویله اولمیوبده سنی وفاسز ، سنی یالانجی دیمك مطلوب ایسه کوزلر نیم سوزولمك حرکتیله کلمه صاللانه‌جق ، یوق بوده نامحل دوشوبده (سکا برشی سویلیه‌جکم) خطابی قصد ایدیلورسه صاغ الك شهادت پارمغی دوداقلره طوقونور طوقونماز ایکی اوچ دفعه حرکت ایده‌جك . اولور آ ، مسنفك فکری بویله دکلدرده بز بویله آکلامشزدر .

سکا ای جانمك جانی افندم
قیریلدم کوسدم ایخیندم کوجندم
بنم نورسته باغ بلندم
قیریلدم کوسدم ایخیندم کوجندم

شرقیسنك مضمونی صرف ایدیله‌جك . بوندن قولایی یوق! باش، خفیف برحرکت دوریه ایله اوته طرفه چویریلوب طمف دیکرده بولنان کوزك قویروغیله باقیله‌جق ، بوده خریطه ده وار : تشکر ایدرم باندیره‌سی چکیله‌جك ، یا ال فسسه قدر

كيدوب دوزلتمه بهانه‌سيله بات چاقيله‌جق ويا خود محمود پاشا قهوه‌جيلرينك باعيردقلرى كسمه ! نوعندن بر بويون بوكونتيسى كوستريله‌جك . كوكل عالمى بو ! نه‌لر اولماز نه‌لر اولماز؟ ايشك ايچنده كله‌يمى، كليه‌يمى ده واردر. بونك ايچونده اولا صول كوزقيرپيله‌جق. آ كلاشيلماديمى نه ديرسك مقامنده قفاسيلكنتى صورتيله صاللانه‌جق . سكا حسرت قالدم يرينه آووج قوقلانه‌جق . قيصقانيورم معناسنه منديل ايصيريله‌جق ، بايلدم افندم ، بو نه ظرافت بونه لطافت نكته‌سنى صرف ايتمك ايچون بردن بره آرابه‌نك آرقه‌سنه ياصلانيله‌جق، آمان كورده‌مدم . ايواه! قاچيردم اشارتنى ويرمك ايچون دخى مه‌لره قدر پنجره‌لردن صارقوب باقيله‌جق . نه يايه‌لم ؟ انسان علاقه‌دن اوصانماز ايمش . برينى براقوب ديكرينه كوكل ويريرمش: اسكيسى كوريلنجه مستهزيانه كولنه‌جك ، تازه‌سنه . پك يكينه تصادف ايدنجه كولومسه‌مك شرطيله اوكه طوغرى آغير ، اما پك آغير اكلمه حركتى اجرا ايديله‌جك :

يايالرى صورميك . آنلر پاسترا ، چيمديك ،الله‌مه ، اوموز اورمه، منديل قاپمه ، شمسيه چكمه، يولى قپامه، يوز قيزارتمه، الماسم ، ايكى كوزم ، آه ! جانم ، سن بنم اولسه‌ك ، بن سنك اولـه‌م ، نه‌ده شيق ، واردا دستور كبى سوز آتمه‌لرله دمكذار اوليورلر . بر اكلنجه ، بر اكلنجه‌كه تعريف قبول ايتمز .

٣٢

سزه اوفاق وفقط معنیدار بر افطار لیسته‌سی عرض ایده‌جکم. بونك ایچون اول امرده یمك صالونك مزیناتنی آکلاته‌یم. نه بولونور ؟ دیرلرکه موصاندیره اولماز . فقط کلنجك تقلیدی بر بوکت ایله کوشه‌لره سرپیلمه قوری قانطورون ، دلبند ایچنده صاریلی لوانطه ، آینه اوکنده یازدن قالمه صاری قاطیر طیرناغی خوشکزه کیدرمی ؟

کله‌لم طعامه :

قپلومبغه چورباسی

قاز فیله‌طوسی

صوجوقلی یمورطه

اوردك طولمه‌سی

هندبا باصدیسی

لابادا ازمه‌سی

ارکك پارمغی

جکر پریانی

آغزی آشاغی

خروس ایبیکی

تل قطائفی (پکمزلی)

ایچ پیلاوی

قوجه یمش قومپوستوسی

§ بابا یاور دشکم پرورك «چوربا» یه اولان حرص وآزی شو کونلرده جوش واشتهای معده فرسای بی‌نیازی کیجه کوندوز خروش ایتمی اوزرینه صحن صحن خانهٔ امکانه وضع وتعلیق ایدلمك ومرأت نکات ومضامنیده بر عکس مدید براقق اوزره بالارتجال انشاد ایلدیکی منظومهٔ آتیه‌یی طباخ شهیر دده افندی‌یه دەدیه ایلمشدر .

(چوربا)

قانه قوت . کوزه فر، بطنه جلادر چوربا
علت جوعه دوا ، محض غدادر چوربا
صاغلره ، خسته‌لره عین شفادر چوربا
اغنیا دوستی ، محب فقرادر چوربا
حاصلی خواهش ایله اکله سزادر چوربا

(صحنهٔ لوپ) ده آغز لعبنك ایلك پرده‌سیدر .

هر زمان اوکده یورور اطعمه سرکرده‌سیدر
بنجه هپ بطن بشر چوربا جلا کرده‌سیدر
بتون افراد اجانب «صوپا» پرورده‌سیدر
عالمك سوکیلیسی دینسه بجادر چوربا

رمضانده هله بیك جان ایله هرکس کوزلر
دها کوندوزدن آنی معدهٔ خالی اوزلر
چوربایه دائر اولور سفره‌ده یاغلی سوزلر
او ایسه بقلوانك راهنی طورماز دوزلر
اویله بر راهبر باد هوادر چوربا

اکشیلی ، تربیه‌لی باشلار ایسه آهنکه
کیریشور طبع شکم نغمهٔ چنکا چنکه
بویانور کیسه‌یه ، افکاره کوره هر رنکه
طار بوغازلرده کیرر کیرسه قاشیقله جنکه
او زمان صدقله محتاج دعادر چوربا

— آژانس آنترناسیونال —

کوچك لانغه : ١٥ کانون ثانی — کچنلرده سلطان احمد جوارنده کشف ایدیلن (جبل مزخرفات) ك غیر طبیعی سود قرنداشی اولمق اوزره اخیراً صماتیه ترامواى جاده‌سنده (بحر العذاب) نامیله بر چامور دریاسی کورلمشدر .

§ فیغارودن مأخوذ تحفلق :

(بایرامدن بر آی صکره . اوقونورسه طادی چیقار)

نائلیٔ جدیدك اقربای جدیده‌سندن بر آصورجی برتیاترونك یان اوطه‌لرنده اوطورمش ، اوته‌کیله جلوه‌لشیور ، بردن بره هیجانه کله‌رك :

— آه ! نکاهکز بنی سرمست ایدییور .

اوته‌کی‌ده جواباً :

— اکر دائما قادینلرك نکاهیله سرمست اولایدیکز ، بو رنکز عادتا بویله قیپ قرمزی اولمازدی .

٣٣

آشجی باشی مملکتدن هنوز کلمش اولان عمی زاده‌سنی آله‌رق جوارده‌کی قیرده کونشلنمکه چیقمش. شویله بویله کزینیرلرکن چوجق تپه‌لی بر قاچ قوش کورمش . سوینمش ، شاشالامش. صورمش ؟

— بونلر نه‌در ؟

آشجی دقت ایتمش . فقط دقتدن نه چیقار ؟ اوده مدت عمرنده بویله برقوش کورمه‌مش. دوشونمش دوشونمش دیمش که

— بونلر اونلردر !

چوجق آلدیغی جوابدن محظوظ اوله‌رق ایشی اوزاتمش. ینه صورمش :

— یا باشلرنده‌کی ایبو بوکلر نه اوله‌جق !

آشجی باشی حاضر جوابلغه آلشدیغی ایچون بردن بره دیمش که:

— بونلر اونسز اولماز .

ایشته اورته‌ده دونن مسائل لسانیه‌نك شکل حاضری . عثمانلی لسانی عربجه ، فارسی بیلنمه‌یجه یازیله مازمش . دهاسی وارمش :

عالم تحریر کنیشدر. آت اوینادهبیلمك ایچون لسان مشترك مدنی اولان فرانسزجه‌یی‌ده اوکرنمه‌لی ایمش . اولدی درت . ایکی اوچ سنه‌دن بری باغیره باغیره سسی قیصیلانلرده آرتق افاده‌یه مجال قالمدی. بر کره آ کلامیانلر اورته‌دن چکیلسه‌لر اوزلاشمق قابل بزم ایچون شایان امتثال اولان دستور شوندن عبارتدر.

[معلومات وسيعهٔ بشريه‌يى استيعاب ايده‌بيلمك ايچون ذهن وعمر طاردر ، قيصه‌در . افرادى كندى لسانندن بشقه لسانه مفتقر اولمقسزين اخذ معلومات ايتمكه سوق ايده‌جك بر طريق بوله‌لم] .

§ كوريپورسكز آ. موسيقى بحثى ديكلنه‌جك حاله كيريپور. لكن طرفين هر نه‌دن ايسه يازدقلرمه احالهٔ اعتبار ايتميورلر . غايده مسئله‌سنى آكلايه‌مديلر ايسه اوباشقه . حكمت طبيعيه علماسنجه مصدق اولديغى اوزره هرهانكى بر صوت چيقاران دودوكلر ايكى درلودر : بونلرك بردرلوسى ديللى ، ديكردرلوسى ديلسزدر. ديللى دودوكلرك اساسى بوغداى صاپندن، چوجقلرك سكوددالندن يايدقلرى ظيريلتيدن طبقه طبقه يوكسله‌رك فلارنيتدن زورنايه قدر ايريشوب قالير، ديلسز دودكلر اوزون چارشى اويمه‌لرندن ، اويونجاقجى شيشيرمه‌لرندن باشلايه‌رق ، چيغيرتمه ، قوال ، نصفيه ، مستحسن ، كرفتدن طوتديره‌رق نايه قدر واريز . فقط بونلرده بوغوم معتبر دكلدر . يارمق حسابيله آهنك طوتولور. طبيعت بويا! ديللى دودكلردن قلارينتده ماندیره هواسنى، زورناده (ياندن كل) ى، ديلسز دودوكلردن‌ده چيغيرتمه‌ده سماعى قوشمه‌سنى ، قوالده (باغچه‌لرده قيزيلجق)ى، نصفيه‌ده تام پرده اوزرندن (نار آغاجى نارسز اولماز ، كل آغاجى كلسز اولماز . بنم يارم بنسز اولماز، شالى شالوارى‌كى)ى، مستحسن‌ده (نازلى نازلى سكر سكر اوف)ى، كرفتده (سنده‌در بى چاره كوكلم سنده‌در)ى ، نايده‌ده قباراستى سورم .

§ هزاران تأسف ! حاجی رشید چای فروش ایله بیوك اسماعیلك‌ده قادان اولدقلرینه یانوب یاقیله‌رق درونم آه‌وواه‌ایله طولوب بوشـالمقده ایکن برده شاعر شیرین ادا کبـابجی زاده ندا بکك بوسلك معروفه داخل اولدیغنی طویدم .

باقك (ترجیع خیال زمردین قلم) عنوانیله یازمش اولدیغی منظومه بوروایتی تصدیق ایتمیورمی ؟

المده پنبه قلم زمردین خیال ایدرم
کوزمده مائی سیه برلونت و آرژانته
یانمده بر کومه اوراق فکری اوغمانته
ایدر وطبع شغف‌داره امتثال ایدرم
یشیل خیال ایدرم پنبه اقتدارمله
زمینی ، بحری ، سمایی ، مکوناتی بتون
و دیزنووی‌یم نه‌یوقده تفرد ایتمك ایچون
نکات بو قلمون رنك اشتهارمله .
المده پنبه پلوم زمردین خیال ایدرم
کوزمده اینجه یشیل تك لونتله سرتاسر
یانمده بر ییغین اوراق انحالاتی
قاریشدیریر طوریرم ... پنبه اشتغالاتی
نیچون ، نه‌دن ایده‌لم ترك سویله ای یاور [*]
دوام ایدرسه بوحال اسکداره دك کیدرم

[*] بابا یاور

٣٤

صحنهٔ عالمده بر کیجه

نظرم اودرجه آثار تلاش ایله چیرپینیورکه اوست قات لوحه‌لرك برندن چیقوب دیکرینه صوقولور صوقولماز او آشیان محبتدن پررر ! دیه اوچه‌رق یانده‌کنه، دها اوته‌کنه کیرییور ، متصل سوداوی بر نکاه ، مبتلا بر مغز شوریده ، سوزکون دیده‌لرله آغلامش بر صورت ، قیمیل قیمیل اوینایان صولوق بر دوداق ، یوتقونه یوتقونه محرکندن اوینامش بر غرتلاق ، دوشونه دوشونه خصیر چوپنه دونمش بر کردن، اوزوله اوزوله سینه ایله خنجره آره‌سنده چوکمش براویوق ، آییله بایله طمارلری چیقیق، پارمقلری قوری برال ، صاللانه صاللانه عظام فقریسی ایکیلمش. برصیرت، تپینه تپینه یاصصیلانمش ایکی ایاق ، آغلایه آغلایه ایصلانمش بر مندیل ، قوقلانه قوقلانه ییپرامش برچیچك، یازیله یازیله خیرپالانمش برنامهٔ محبت، صاقلانه صاقلانه چورومش برماندولینه ، بیك کیلوغرام بارغرام آلتنده ازیله ازیله بلیرسز اولمش بر حس آشکار، شقشقه‌دن پانجاره دونمش بر ایکی آووج ، لقلقه‌دن قورومش بردیل، اوکسورکدن آزرده برجکر، هیجاندن پژمرده برقلب، انکسار اشتهادن بی مجال برمعده ، چفته تلیده حوپلامه‌دن بایغین برکوبك ، عارفك قومیقلکنه کولمه‌دن حالی قالماهمش بر آدم ، قوای مادیه‌یه اسیر اولمش لایتجزا بر قاشینمه، دیدیکم

نومروده قالبلی بر فس ، بیلدیکم غوستوده بریاقه‌لق ، سودیکم طرزده بر قراوات ، ایستدیکم کبی برپالطو ، کییدیکمه بکزر بر چاکت ، بر تك دوکمه‌سی قوپوق بر یلك ، یاندن جیبلی بر پانطالون ، پوتینی اسکی لاستیکی یکی برپابوش ، اوزری ایپکلی باش پارمق طرفی پیرتیق بر چوراب ، تیریقو برطون ، آل طاوانلی یاندم الله بر فانیله ، بری یوکسك ، بری آلچاق ایکی اوموز ، ضربات هجراندن چوروك ایچنده قالمش برکوکس ، شیقیر شیقیراوینار برچفت قول ، فیقیرفیقیرقاینار برکووده ، قره ، صاری ، تر ، پالا ، پوس ، بوکمه ، قیرمه ، قیویرمه ، بری آشاغی ، بری یوقاری ، ماشه‌لی ، فیرچه‌لی ، قوزماتیکلی ، سیوری ، اوجاری کود ، یاییق ، دیك ، یوموشاق ، قیرانته ، قیرچیل ، قیر ، آق ، هیچ یوق بیق ، بوخط ، نورسم ، آلاغره‌ك ، فاووری ، چتال ، ماتال قاچ چتال ، طوپ ، قبا ، تخته ، سیرك ، کوسه‌مسی برصقال ، چانیق ، آز آچیق ، اکلی ، دوز ، ایخجه الفی ، اوکه دوشوك ، قالقیق ، کور ، بر قاش ، یناق دوکن ، اوزون ، قیویرجیق ، دوکوك ، آرپه‌جق فلاکت زده‌سی قیریك ، آلابروس ، یاندن ناطاسلی ، قیویر قیویر ، پریشان ، طره‌لی ، مزلف ، آرقه‌دن بومبه‌لی ، برطاقم صاچ ، ایری ، اوفاق ، مه‌لی ، یاپیشیق ، صیوانی ، دبکیلی ، یکدیکرینه اش ایکی قولاق ، کل ، قرنفیل ، کودك ، طیرناق آرایور . پرده هنوز اینیك ، بش عضودن مرکب براورکسترو ، بش کشیدن متشکل برایخجه ساز طاقمی آره‌ده صیره‌ده ترنم ایدییور . هرلوجه‌یه برهوا غازی مه‌سی معلق یانیور ، سیغاره

دومانلری طوپ طوپ اوله‌رق طـوانده‌کی بوریدن بوکـوله بو کوله خارجه آقیور . صحنه‌نك اوك طرفی فیرطولایی ممه‌لی ، بانقه‌لر خنجاخنـج ، یوقاریدن باقیلنجه کلنجك تارلاسنده بش اون دال پاپاتیه بیتمشه بکزییور . مختلف مختلف سسلر :

— هانیا صوجی !

— سمید !

— نه اعلا پورتقاللر!

— اونلغه ماندالینه .

— ۱۸نجی پیانقو نومرولری .

— شهر مکتوبی آلتنجی .

— صوجی به !

— کلیور !

— ایکی دانه ! یوق .. یوق .. پورتقال.

صماخ دقت نه‌ایشتمز: کوکلرده‌دونن صدالری بیله طویار.

— بو کیجه (مینیون ویرژینی)ده وار .

— صحیح می ؟

— ماپارول ! صباحدن اعلانی وار ایدی . . . باق باق !

٦ نومرویه ! محررلرده کلمش ...

چین ! چین ؟ پرده آچیله‌جق .

تارارام تارارام تات تیری ریت تیت تام

تات تام ، تیت تام ، تیت تیت تی‌تی تام . . .

نه کولنجلی اویون ! قاری قوجه میرناو ! ارکلك فندی

قادینی یکدی. نه !!!... معاذاه ! قادینلق بو! بدلا قوندیره‌جی! بو لوحه‌یی نیه آصارسك ؟!... آصه‌جق شی بوله‌مدکی؟ کیت خطاطك برینه :

هر سحرده بسمله‌یله آچیلیر دکانمز
اوقجیلر باشنده‌در پیرمز استادمز

دیه بر شی یازدیر . . . زمانه‌ده شاعرمی یوق . . . حمد اولسون اسکیسی . یکیسی نوهوسی چوق . قومه‌دی‌یی کیم دیکلر ؟ لادسه کیم اهمیت ویریر ؟

آه ! قانطولر ! ایشته ویبولت ، اوچ قاریش کووده ، بر طوپاق صاچ ، آووج قدر یوز ، قاره‌قاش ، قره کوز ، قوزی کردنلی ، اینجه بللی . اوفاق اللی . طراق آیاق . قیصیله قیصیله چیقان سسیله حایقیرمق ایستیور. اوینایور عادتا ، ظبلیور . ال شاقیردیلرندن خط ایدییور . صولده‌کی لوجه‌دن برینه صیق صیق باقیور . مینی‌مینی قورناز کیمسه‌یه چاقدیرمیور . دیبورلرکه بو « سورپت » بیودکجه بر آفت اوله‌جق !

آه ! قانطولر! ایشته ویرژنی مینیون . . آمان نه مینیون! خوابیده . صاچلر بوروشوق ، اوفاق بر کیسوبنده اسیر ، فکری قید ناز ایله فیریل فیریل دونیور ، یناقلری پودره‌لی ، بتون ناصیه‌سی کیرچ اوجاقلرینك زمین سفیدینی آکدیرییور . بوده خفیف کردن ، او قوللر، کاه قلبه، کاه سینه‌یه‌طوقونیور.

آه ! قانطولر! مادموازل فلورا آه ! بو بالقان قیزی. صحیح

البنیه . لاپسقه صاچلرینی طوپلامش ، مائی یشیل کوزلریله ؛ هنوز عجمی نکاهیله بر شیلر آرایور ، قوللری دائما مقوس . های های های ! دهی دهی دهی !

سرخوشم آرقداش دیلم طولاشیر

دیه ایکی طرفه ییقیلیور. نه قدر قومیك ! هجوم خنده‌دن قاتیله‌جغم . فقط بوده چیچك ! ویوا ! چاق فلورا !

باقك کیملر چیقیور! مادمازل آمالیا! حالا اوتیور . آلن دوز ، کوز کنارلری بورام بورام . نظریکی چیقمش صوبا آتشی کبی سونمکه میال ، یناقلر تبسمات دورا دور فلکدن پر چین ، دوداقلر ذوق خنداخند لیالدن پروزلی .

بو چاتیق قاش ، کوزی مکحل ، کیم ؟ بو قاوون ایچی فیستولی ، پروز خانم‌می ؟ شمدی مینیون ایله برابر دوئه تویه چیقه‌جق ! انجه ساز قییردییور .

بن حالمی عرض ایلدم آ کوزل سکا
ای عاشقلر همت ایدك رام اولسون بکا

دییورلر ، فقط مینیوندن وقتمی وار ؟ همزك الندن آلیور :

کندی حالنده کزرکن دیوانه‌ك اولدم
آ بنم طونبول چوبانم سکا قول اولدم

دیه دوش بدوش وصلت اولیور .

٣٥

— تخليص —

اولكى كون ادرنه قاپوسندن زنجيرلى قويو سمتنه طوغرى فونده يوكلو ، پوپا قولاق ، قيصيق قويروق شدرحل ايدن برمركب هرنصلسه اورته چامورلرينه قاپيلمش و غرق اولمسنه رمق قالمش ايكن بيچارەنك نهيق استمدادينه و قومشولرك فريادينه يتيشن افرادطرفندن كوچ حال ايله تخليص ايدلمشدر. رؤايته نظراً كوشەدەكى بقال ديزلرينه قدر باتمشدر .

— دكيزده افطار —

آقشام اوستى ساعت اون برى چاريك كچه كوپريدن حركت ايدن طون طون مشتريلرينك سليميه قشلەسى اوكلرنده افطارد بتيشدكلرينى قاضى كوى محبرمز يازييور .

افطار

صيرمه كبى سپوركەمك اينجه تلى : بوم
هيچ توزقويمازسوپورورهر يرى: بوم
سوپوركەلرى صاتارسەم شمدى : بوم
دونر كيدر اويمه راحت ايدرم : بوم

حصیر سپورکه‌سی

حصیر سپورکه‌سی

حصیر سپورکه‌وار

حصیر سپورکه‌وار

قانطوسنده‌کی (بوم) لرك طوپ آتانلر طرفندن ده‌قادانلره برر دخمه اولمق اوزره ایجاد و اختراع ایدلدیکی شایع اولمغله تکذیبنه مسارعت ایلرز .

— سوسیولوژی —

خدمت غزته‌سنده محرر اولان سوسیولوژی مقاله‌سنك (لاروس) دن و (غراندآنسیقلوپه‌دی) دن مأخوذ اولمیوب اسپنسردن منتحل اولدیغی حقنده بوراجه دوران ایدن روایتی (آهنك)ك شهرمکتوبجیسی ردایده‌رك بونك محصول شوراشور وتتبع وتدقیقدن دورادور اولدیغنی بیلدیریور . شوریده مغز ومدید البصر اولان ذواته توصیه‌سی بجادر .

— قانطو —

مینیون ویرژینی خانمك بعض طبل تهی آوازو مشغول ناز ونیاز اولام قورنازلره مخصوص اوله‌رق رمضانك یکرمی برنجی لیل بی‌انبازنده :

طاووملك ايچى نارچيل
اكلنن بكم ! آچيل صاچيل
بن سنكم ، سن بنمسك
كوز اوكنده طورمه ! قاچيل

كفته‌لى بر قانطويه آغاز ايده‌جكى ايشيدلمشدر .

— كونش —

ازقه واسواقده جابجا مشهود عيوى دقت اولان چامور وصو بريكينتيلريله‌مز خرفات سائره‌نك امتزاجندن طولايى آرابه تكرلكندن ، باركير آياقلرندن ، ايرى قوندره‌لردن وسورچمه ودرلو درلو حركات غير منتظمه سببيله فيرلايان زيفوسلردن بيزار ولكدار اولان افرادناسك :

(ويرالله ويرير قيزغين كونش)

مصراعيله دمساز اولدقلرى ايشيدلمشدر .

٣٦

چالغى‌ده بر كيجه

بايزيدده تراويحى قيلوب ماهيه‌جينك كشيدهٔ سلك بر هوا قيلديغى اوچ چفته پياده‌يى سير ايتدكدن صكره نازان، خرامان ديركلر آره‌سنه شتابان اولديغكز وارمى؟ نه او؟ قوجه‌ميدانده كچه‌جك يول بوله‌مديكزمى ؟ بورانك هر طرفى چامور دكل آ.

بر آزده یاندن کلك . بزم مملکتده سرپنتی یی، زیفوسی ، طام آقطارمه‌سنی ، اولوق طاملەسنی ، دیوار یاشلغنی ، قوندیره پاستراسنی حساب ایدن سوقاغه چیقماز. کلك کلك. کاغدجیلر قالدیرمنه‌چیقك. بوراده اولسه‌اولسه دکان آلتلرینه، بودروملره دوشوب باجاغکز قیریلیر ، اینجینیر ، شمسیه‌کز طاقیلوب چیت دیه (شکسته تاب غفلت) اولور . یا کوپریدن کچسه‌کز نه یاپه‌جقسکز ؟ ینه بوراده دکزه دوشمکدن مصونسکز . هله بر آز دهـا یوریك . پاکه قالدیرم . وزنه‌جیلر حمامی . آی ! یکیچریلر . دایلر حالا آیاقده . وای ! فونوغرافجی دکانی . کلسون یاقومینك باصی ، آللینك آللیسی ، آیوازلا نصف‌شبك محاوره‌سی . آفتك قانطوسی ؛ واسیلك تقسیمی ، محسن نکته دانك حجاز کار کردیسی ! محله‌یجیلرده آرتق چوق اولیورلر . سویله‌یك بابا یاوره برطباق طاووق کوکسی ویرسونلر! واه ! واه ! باشی صاریلی ، بکزی او چوق آغلامش چهره‌لی بر کشی وار . بونلر نه طوریورلر ؟ آکلادم . حمدی بکك اجزاخانه‌سی. آمان ! بو کچن نه بیچمسز حریف ! صالاپوریه کبی آیاغیله آز قالدی چیکنه‌یه‌جك ایدی ... اوف! اوموزباشم! آل بر قاقه دها ! جانم بو آرابه‌لرله حالمز نه‌اوله‌جق ؟ جاده‌یی قاپلامشلر . اوو ! ! او ! ! ! خیالی کاتب صالح ! ساخته صقال اوینایور . مادموازل کاغد آمالیا بر پرده ، مادموازل دوه دریسی ایکی پرده قانطو سویلیه‌جکمش . هایدی ! ! بر سوری انسان ! چاره یوق . آره‌سنه قاتیشه‌جقسکز! عثمانلی تیاتروسی،

سفیه تحصیلداری اوینایه‌جق . ایشیدییورمیسکز ؟ آمریقادن دکز جنواری کلمش . هم جانلی ، هم صاغ ایمش . آه ! صحنهٔ عالم. خنده‌خانه ایله قارشی قارشی‌یه. بر طرفده موسیو (پاتی) ! هر طرف چایجی ! بیورك بکم! بیورك افندم! نعره‌لری اسکمله طاقیردیلریله برابر جوسمایه پران . ك . حسن نه قدر شیق اولمش! صاچلرینی دوکمش، قپونك اوکنده طوریور . غالبا فراقلی نامه‌لری اوینایه‌جق! اوطورمازمیسکز؟ حاجی رشید بی‌نوایی براقوب نره‌یه کیدییورسکز ؟ چالغی‌یه‌می ؟ دییورلرکه بتون نغمات موسیقیه‌مز بورایه بریکمش . فقط نه قدر غلبه‌لك ! چیقارك چانطه‌لری . قپونك یاننده‌کی بانقه‌لره اوچلکلری تسلیم ایدك . آلك مارقه‌لری. ایلری‌یه. ایلری‌یه! اوح ! ! هله یر بوله‌بیلدیکز ... موسیقی شناسانمز ایسته‌دکلری قدر ادعا ایتسونلر . هرکس بر تلدن چالار. ایشته سازطاقمی. کمانی ممدوح : ضعیف سیوری قوز فس ، توتون دومانندن کوزلری آغریمش‌ده سیاه کوزلك طاقمش . اکلی غیطان‌بیق، یاغیزك آچیغی، اینجه کردن ، کولج یوزلی ، ایشته بغوص : قوندورمه فس ، نیم آلابزوس کیسو ، اوده اسمر ، قالین دوداق، اوقورکن آغزی صولانیر کبی میال اشتها. عجبا یاننده‌کی کیم ؟ آی ! قره‌قاش ایمش ! آلتی اوستی برفس . کاکلرینی دوکمش ، آز لحیه‌دار ، کوزلری فیریل فیریل. شمدی قانونیمزه بر حرف آته‌جق، دفتری اوکنده . صاغلام آلیش ویریش

ایستر . شمسی افندی پرده آکلاته‌جغم دیه طینغیردییور . فقط کیم دیکلر ؟ عودی سلیم حالا فالصو نواده ظیر ظیر! سه آتیکی صورمیك . کوزلری قپالی . صبور ، متحمل ، نه اوله‌جق دیه متفکر. احمدبکی اونوتمیه‌یم دیه صول قولاغنه یاقی یاپیشدیرمش. ممونك دردنجی بیتیله کریزه حاضرلانیور . یاهو ! نه قیافت ! درت یوز فسك درت یوزی‌ده آیری . پالطولی ، جاکتلی ، لاطه‌لی ، جبه‌لی ، صقاللی ، بیقلی ، بیاض ، حبشی ، اسمر ، زنجی ، چوپور ، بودور ، شمسیه‌لی ، باستونلی ، هپسندن برر ایکیشر غونه وار . باقك شو مرددریادله ، هم اویویور ، هم دیکلیور . یاننده‌کی اسنه‌مك اوزره دهن کشا . غارسونك بری بیك پاره‌یه ! هوا غازلری صالقم سکود فانوسلر ایچنده دوماندن هاله‌دار . درین بر کورلتی قرائتخانه‌نك دیوارلرینه اوردقدن صکره اوك ، آرد قاپولردن فیرلایور . آرتق دیکلیك سزه برراست فصلی ! دوه قطاری کیدرکبی. برانین پس. بش طاش اوینار کبی کوشه‌دن کوشه‌یه قاچار بر ایکی چارپما ، طاوله‌ده قپو آلیر کبی بر طوراق ، بیلاردوده سورده سو دینیلن طرزده قایمه بر تقسیم ، آلاجه قماشی آکدیرر بر آره نغمه‌سی! دیکلینه نه‌موطلو! هرکس کومه‌کومه اولمش. موسیقی بحثی اوکه‌سورولمش، فیثاغورك غامندن، آرسطونك طامندن، بایزید حمامندن، کوزلك جامندن، اوته‌کنك پیاسه‌ده خرامندن، دده افندینك هزامندن ، برینك صحنهٔ عالمه صیق صیق دوامندن ، حالا ییل باشی آقشامندن، اوکمزده‌کی شکر بایرامندن ، عشقك

اکدار و آلامندن ، دمقادانلرك ساعات سمنفامندن ، طوپ آتانلرك دیدهٔ بادامندن ، طون طونلرك چرخ بی آرامندن، کوپرینك صوك واپورهنکامندن طوتدیرهرق (ازمیر) غزتهسنك مخبر پرده بیرونی ، عبدالرزاقزك وفاتی خبر کدورت نمونی ، عثمانلی تیاتروسنك درونی ، صحنهٔ عالمك میمونی ، خیالخانهدهکی مادموازل «النی»نك چهرهٔ کلکونی، (التکرار حسن ... ...) قولنجهینه قاضیکوی طون طونی، اون بر نومرونك دومنی قیریلهرق حیدر پاشایه اوغرایهیم دیرکن ساعت ایکیده کوچ حال ایله قاضی کوینه دوشهبیلدیکی بهانهسنه تردیفاً قونوشیورلر.

آژانس انترناسیونال

دیرکار آرهسی : ۲۳ کانون ثانی

اولیکی آقشام تیاترودہ آقتور آقتریسه دییوردیکه :

— دیمك بندن آیرلمق ایستیورسکز ؟

آقتریس — آخ افندم، اولورم آرییلمام سندن.

اهالی — :

آیوازمی طولدور، می طولدور
چوجق سن طولدور سن طولدور
سنی اسکداردن آلدم
باشمی سودایه صالدم
چاملی بله یقین قالدم
آیوازمی . . . . . .

٣٧

چوجقلر ! هم آغلانه‌جق هم‌ده سوینه‌جك زمان كلدی . كوره‌یم سزی ! كچن سنه ویردیكم نصیحتلری اونوتمیك . فقط كارعاقل نه‌در ؟ هنوز بوراسنی بیله‌مدیككز ایچون بعض خصوصی تعلیمات ویره‌یم :

كیجه‌دن ایركن یاتك . صباحه قارشی اویانك . پدر، والده اوروجلی اولدقلری ایچون هنوز اویقوده‌درلر . اصلا آلدیرمیك . صفه‌یه چیقوب اولاصول قولكزی دیرسكدن دیواره یاناشدیروب باشكزی اوزرینه طیایك . بل وقالچه‌طرفلری ایله دیوارك سطح شاقولیسی آره‌سنده قرق ، قرق بش درجه‌لك بر زاویهٔ مسطحه حاصل اولسون . بو وضعیت حاصل اولنجه $\frac{9}{8}$ ویا $\frac{8}{9}$ نسبت عددیه‌سنی (ره)به مول چاشنیسیله طوتدیره‌رق ($\frac{27}{24}$)ویا($\frac{24}{27}$)یه ضرب ایدرك اوفاقدن دیه‌زله‌مكه باشلایك . معلومكزدركه ره‌به‌مولی دودیه‌زه نقل ایتمك ایچون اول امرده بروندن صیق صیق نفس آلمغه ابتدار ایدیله‌رك كوز قپاقلری كیرپیكلرله برابر بر حركت سریعه اجرا ایتملیدر . باقدیكزكه كوز یاشی حاصل اولمیور . بایرام طاوولنی ، بكجینك یمنی ، مندیل ، چوراب ، قیره‌پ ، كیسه ، آستار . باصمه ، قماش آصیلی اولان هئیت محتشمه‌سنی كوز اوكنه كتیرك . آرتق دوشونك . بتون محله چوجقلری كینمش . سز كینمه‌مشسكز . الده خروس شكری ، دیلده قایماق معجونی ، جیبده صاریلی قوزحلواسی اولدیغی حالده

برابرجه کزینه‌میورسکز، توسیع خیال ایدك. فاتح صالنجاقلرینی، دونمه دولاباری، فلکك قره قاچانی، صالغم قویروغك یك چشم مدیللیسنی، طوپال کیغورقك بقله‌قیری بارکیرینی، جندی میدانندەکی آتلی قره‌جه‌یی، اوچ بیق خره‌لامبونك لاترینا‌سنی، صاری، صولوق پالطولی لهلینك پانوراماسنی، قوش لوقومجی‌یی، سرویلی روانی‌جی‌یی، کوشه‌ده‌کی لقمه‌جی‌یی، شکرلی فیریلداق چورن حاجی‌یی، آل اورتولی آرابه‌یی، مور فراجه‌لی ماما دادی‌یی خاطرلایك، باذن الشیطان نفسلر صیقلاشیر. آغزکزده آغیر آغیر صولر جوشار. بو مقدمهٔ جوش وخروشدن کیرپیکلر کزده صولانیر. آمان غیرت! براز دها! هله بر طامله یاش کلسون. کلدیمی؟ بوغازکزه بر اثر تضیق حاصل اولدیمی؟ کندیکزی ویرك. دوداقلرکز قیملداسون! کوزکزدن اینن طوزلی صویی دیلکزك اوجیله یالایك. بوندن بیوك مدار بکا اوله‌ماز. باقك. ایکنجی طامله‌ده اینیور. اکر برپارچه‌ده خفیفدن ایکلرسه کزبتون بتون آغلارسکز. ها چوجغم ها! ایچنی چك. قویو ویر. ها بردها! اوح نه اعلا. انسان غریبسه‌مینجه آغلایه‌ماز! هر کسك چوجغی چیچك کبی کینسونده سن بویله قاله‌سك. بواوله‌ماز. زواللی یاورو! بایرام کونی اسکی البسه ایله کزینه‌جك. اوته‌کیلر غیجیر غیجیر فوتینلی، حیشیر حیشیر روبالی، صیرمه‌لی مندیللر، خاله‌سی یوز پاره، طایسی برایکیلك، ینکه‌سی ایپکلی مندیل، باباسی چیل غروش، آناسی قیقیرداق بوغاچه‌سی ویرمش. قومشونك خانمی ایچری‌یه آلمش‌ده رچل

یدیرمش . تحمل ایدیلیر شی دکل ، آغلا ! ای کوزلرم آغلا ! نه کلن وار نه کیدن! وای! سن ایی آغلایه‌میورسك. اکر بویله دوام ایده‌جك اولورسه‌ك آقشامه‌قدر ایش کوره‌مزسك. سوزمی دیکلرسه‌ك صول باجاغنی براز قیمیلدات . سسکی چیقار . سن هیچ دیکیش ماکنه‌سی کورمدکمی؟ برطرفدن آیاقلرك ایشلسون برطرفدن آغزك، بورنك قانوا یاپسون ! تپین! براز دها کورله! کوزلریکی اوغوشدور. اوح! نه موفقیت! صاقین طورمه، متصل آغلا. صیزلا. آمان تپین!... براز دها!... باق ایجریدن بر سس کلیور .

— اوغلان ینه نه آغلیورسك ؟

سسکی یای! صدالر چاتلاق چیقسون! براز بورون نغمه‌سنی، کوکس ترنمی فیرلات. اوکسوره اوکسوره آغلا. آقصیره آقصیره ظیپلا. باق! باباك قالقدی . اوروج حالی . بلکه دوکر. طیـان . اورورسه آوازك چیقدیغی قدر باغیر .

— ایسترم .

دیه کندینی یردن یره اور . نه ایستیورسك ؟ دیرلرسه برشی سویله‌مه ، یالکز ؛

— ایسترم ! دیه هونکورده .

بابا کدن قاچار کبی یاپارکن قهوه چوملکنی دویر . مردیو-نلردن برایکی آدیم حیزلی آتیلوب دوش. بورنك قانه‌سون. قانه-سون که آننه‌کده بابا که صیرتارسون . آغزیکه کلنی سویلسون . قرق ییلده بربایرام دیه سنی مدافعه ایتسون . آمان . . . رجا

ایدرم . شانغیردی‌یی اونوتمه . واه ! یمانسك . غاز تنکه‌سنی اویله یووارلادك که کل حسن بیله بویله کورولتی یاپه‌ماز. هاح! هاح ! های ! باغچه‌ده‌کی طاووقلره باق ! شرکدن دیواره اوچمشلر ! آفرین ! کوزیکه طباق ماباق ایلیشمیورمی ؟ او کوشه‌ده طوران نه‌در؟ لامبامی؟ اوفاجیجق طوقون؟ هایدی!. غازلرده دوکولدی . پات ! وای ! آمان باباجغم ! دیه یالوار . باغیر ! آننه‌جکم آننه‌جکم ! دیه وار قوتکله حایقیر . اه ! بومنظره اولورمی ؟ باباك یاکلشلقله پاچه تجره‌سنه کیرمش . اورته‌لق آللاق . بوللاق . طورمه ، یوقاری‌یه سیویش ! یوق... ایشته بو اولمادی. نه قورقیورسك ؟ کلیور دیه جاملی اوطه‌یه قاچ ! قپویی سورمه‌له . ایکیسنی طیشاریده براق . شمدی پینمه صیره‌سی آنلرکدر . ایشته بوکونلك درسکز بوقدر . یارین چارشوده یاپدیغکزی یازارم :

٣٨

ایکی محرر چیقدی میدانه . بری برندن مردانه
« یارای ..... جیف جوف جوف جیف جوف . . »
چیچك‌جی اوغلی

— بکزر ؛ بکزر ؟
— تیه بکزر ؟
— ثروت فنونك روایتنه کوره پالیاچویه !

— بیله‌مدك كلمخنی !!

— صباحك اشتقاقنه كوره اوزون قولاق یاورویه !

تحف دكلمی ؟ بری اونه‌كنك كوش اطـلاعندن یاقه‌لامش چكر . دیكری بریكینك دنبـالهٔ ازقه پیماسنی طوتمق ایسـتر . بنده‌كزله برابر عامهٔ قارئین كرام حنده‌لر ایلر . بتون جهان قادانی مغبر، بتون مضحكه پردازان دهر قاصیق باغی قوللانمقده مضطر .

اوق میدانی مكتوبجیسی آقشامه دكین سیر معانقه‌دی مسحور، خلیـج كوزه‌سی واپورلرك بطائتنـدن طولایی ذوق تماشـادن مهجور ، حصار كسكی بعدیت مسـافه‌دن ناشی محروم ودور ، آقسرای كلی رنك صفادن مخمور ، دیركلر آره‌سی بلبلی كثرت شقشقه‌دن سكوت واستراحته مجبور ، عندلیبمز كریه ایله خنده آره‌سنده قالمش شق شفه ایتمكده معذور، حالیجی اوغلی یازیجیسی آلتی مرمرده اوطورمش قارنی ایدر غورغور، هیـچ برقباحتی اولمدیغی حالده ایچلرنده :

— اوده واردر !

دیبه شهر مكتوبجیسی دخی قاتیشدیرلدیغندن بی‌چاره‌بالكلیه معذور اولوب لیل ونهار دست پولاد وقلم آهنین فریاد تعرضدن مصون اولمق دعاسیله مشغولدر .

معلوم عموم اولدیغی اوزره (ده‌قادان) كلمه‌سی هیـچ برزمان (صپا) معناسنه موضوع اولمیوب (بال قپاغی و (صو قپاغی) و سیما منتحل ، مقلد، شاعر ، ناثر ، ناظم طاسلاغی معنـالریله

دخی آره‌لرنده بروجه مشابهت یوقدر . یالکز (خبر صحیح) ك حاشیه‌لی لغتچه‌سنده مذکور ومسطور اولدیغنه کوره الفاظ مترادفه‌نك وجودینه اعتماد ایدنلر نزدنده (طوپ آتان) ترکیب خاص الخاصی ایله اوموز اوپوشدکلری وحتی آره‌لرنده مجادله وقوعنده دوکوشوب طرفینك بضاعهٔ نزاکت وظرافتیله مبسوطاً واغیارك ظنیات وتلقیاتیله متکافیةً متناسب اوله‌رق سوکوشدکلری معتبردر . بونلرك هر ایکیسی‌ده رمضانده صائم ، صحوردن صکره نائم وایکی ضلع اوزرنده قائم اولمغله برابر ادعالرنده مصر ودائم اولدقلرندن زاویه‌لری مجموعی قوس اعتباریله منفرجه‌دن کوچوك وحاده‌دن بویوك وارتفاعلری رأسلرندن قواعد صرف ونحوه ایندیریلن عمود ضرباتدن کودوکدر . هندسه‌شناسانك (اشك دعواسی) دیه یاد وتلقیب وثروت فنون ارکانك قدح وتعییب ایلدکلری وجهله بر مثلثك اوچ زاویه‌سی مجموعی ایکی قائمه‌یه مساوی اوله‌لیدن بری آذان امته ومسامع اهل بصیرته کنکرهٔ آفاقی بو یولده ولوله‌دار ایدن بر صدا وارد اولمامشدر. همان جمله‌مزی باشدن چیقاران شیطان میرمهران ایله حضرت احمد احسانی مشاتمات ادیبانه‌ده دائما خطوه جنبان ایلسون .

تازه حوادث :

ترامواى آرابه‌لرینك ضرب روزکار ایله رخنه‌دار واجزای متانت وصلابتی تار مار اولمسی حسبیله مشتریلرك یاغمورلی کونلرده برابرلرنده برر شمسیه بولندیرمه‌لری جانب مدیریتدن

ایجاب ایدنلره تنبیه واخطار قلندیغی اولکی آقشام دکل دها اولکی آقشام پیاسه‌ده دوران ایدن شایعات ساره‌دندر .

§ فیغارودن مأخوذ تحفلق :

[املا بحثی ساده بزده دکل فرانسه‌ده دخی غریبه‌لر اویاندیرمشدر . برکت ویرسون املاجیلرمز بزم املایه کلیر صویدن اولمدیغمزی آکلادیلرده بحثی کسدیلر . فقط فرانسه‌ده حاله دوام ایدییور .

فرنکستانك نائلئ جدیدی اولان (بووارو) کچنلرده بر مغازه‌یه کیرمش . کنج ، کوزل قیزلرك یازی ماکنه‌لری ایشلتدیکنی کورمش . حتی ماکنه‌لری صوك درجه‌ده تمدیر ایتمش دیه قیزلردن برینه دیمش که :

— باری ایشلدکلرینه کوره املالری درست یازییورلرمی؟

٣٩

— عبدالرزاق افندی‌یه —

کچمش اولسون . هرنه قدر طارغین ایسه‌مده ینه سنی سومکدن وازکچه‌م . خاطرات مضحکك هنوز کوکلمده‌طوریور . سن شو حیات فانیه‌یه وداع ایتسه‌ك بیله نامك حافظهٔ انامده خیر ایله قاله‌جقدر . نه اولوردی ؟ مطبعه‌یه کلوب حجرهٔ فقیرانه‌می زیارتله جمله‌مزی صحت وعافیتکی کورمکله ممنون ایتسه ایدك !

سنی وفات ایتمش دیه غزته‌لری اغفال ایدن شخص پك مروتسز، عادتا قبا . شقاسی آجی ، حسود بری ایمش . انشاه بو شایعهٔ کاذبه طول عمریکه دلالت ایدر. بتون تبعهٔ صادقهٔ شهریاریلرینك سبب حیات وباعث نجاتی اولان ولی الامر بی مدانی افندمز حضرتلرینك نور نظر مکارم اثر شهریاریلری سنك وبزم ایچون اك بیوك مدار زندکانیدر .

§ خبرکز وارمی ؟ اوروپاده یکی بر خسته‌لك دها کشف ایدلمش . بو خسته‌لك ایلك هجومنده پول ورانی آلوب کوتوردیکی کبی بالآخره دیکر رفقاسنه‌ده سرایت ایتمش ایمش . آدی (ماوروماتی) یعنی هرشیئی سیاه کورمك مراقیدر . فیسیولوژی علماسنه معلوم اولدیغی اوزره قحفه‌لك درونی ، مخ ، مخیخ وبصلهٔ سیسائیه‌دن عبارت اولوب بونلر بربری اوسته کریلش ام الصلبه ، غشاء عنکبوتی ، ام الرقیقه نامنده اوچ آستار ایله محفوظدر . مادهٔ بیضا دنیلن شی الیات ومادهٔ سنجابیه دخی حجیرات عصبیه‌دن متشکلدر. اعصاب محکه ومحسسه دنیلن سیکیرلر قفا طاسنك آلتنده‌کی دلیکلردن مرور ایدر . ایشته ماوروماتی بی حصوله کتیرن میقروب بی ثقبات قحفیه‌دن بالمرور بصلهٔ سیسائیه‌یه هجوم ایدییور واوراده شکره قارنجه اوشمر کبی طوپلانه‌رق بالواسطه اشیای خارجیه‌نك ارتسام ایتدیکی طبقهٔ شبکیه‌یه طوپلانیور ایمش . بر کره‌ده طوپلاندیلرمی آرتق هر شی سیاه کورینیور ومصابك اثرلرنده‌ده بر عکس تأثیر براقیور .

La richesse des sciences contemporains یعنی ثروت فنون نام مجموعه‌ده کوریلن تفصیلاته کوره مصابین نأس، خسران، اضطراب ، مرارت حس ایده‌رك کندیلرینی ظلمت ایچنده وماتم حالنده ظن ایله متمادیاً نالان وکریان وبعضاً خندان اولیورلر کوکسلرینك ایچلرنده بوز کبی صغوق ، آجی دمیر کبی سرت برالك ، بر منچهٔ مهلکك ، قلبلرینی صیقدیغنی حس ایده‌رك:

— طیقانیورم. بوغولیورم دیه فریاد ایدییورلر. بینلرینك اوزته‌سنده بر اورپرمه حاصل اوله‌رق اوشویوب تیتریییورلر . باشلری آتش کبی یانیور . طامارلری کریلیور . شقاقلری صانکه آیریله‌جق. آچیله‌جق کبی اوله‌رق کوزلری بولوتلانیور. یانلرندن شمندوفرقطاری کچیور ایمشجه‌سنه قولاقلرنده براوغواتی پیدا اولیور برایکیلتی چوکیور . وجهلرنده احتقان ، جلدلرنده پنه بر حرارت ، نبضلرنده سرعت حصوله کلیور ! قلبلری بتکرار چارپیور . چکه‌لری کایدلنیور ، دیشلرینك غیجیر !! غیجیر !!! ایتدیکنی ایشیدییورلر . حتی اکثریتله : روحلرمز پارمقلرمزك اوجنده ، کیرپیکلرمزك اوجنده ، جلدلرمزك اوزرنده قیویره ! قیویره ! (آق کرمانلی دکلمش) چیرپینه ، چیرپینه طولاشیور، آمانك یتیشك، قاچه‌جق. طوتك اوچه‌جق» دیه شدید بر خوف سیاه ایچنده قالیورلرمش . نظرکاهلرنده باجمله اشیا قره بر حجاب ایله مستور اولدیغندن کندی قارا کلقلرندن (؟!!) کندی خیاللرندن (؟!!) کندی نفسلرندن (؟!!) کریزان اولمق ایستیورلر . دهاسی وار ایمش . مثلا بر صالون

كوشه‌سنده اوطوروبده اله بر كتاب واوراق سياه سرنامه‌لى بر مقاله آلسه‌لر كلمه‌لر ، سطرلر بر هرج ومرج بى‌نهايه ايله‌طالغه‌لانه‌رق ، قارنجه‌لانه‌رق بررقص متمادئ مشوش اجرا ايديبور‌لرمش كبى نظرلرى قاراريبور ، صحائف سياه اوزرنده تموج ايدن سياه خاره‌لى قورده‌لالر مثللو هر شيئى احاطه ايديبور ظننده بولنيورلر. كنديلرينى متسأذى ايدن بودر آغوش متموج سياهدن ، سياه اشيادن والحاصل پريشان تخيل نظر ايچون بر قاچ كره كوزلرينى يوموب آچيورلر وبعده پيش نكاهلرنده مينى مينى شمسپاره‌لر پيدا اوله‌رق قيص ! قيص ! كولمكه باشليورلر فقط نتيجه طاتلى ! بر قيز ، كوشه‌ده طوران برزهرهٔ آل يشيل كوزلى بر زنباق كبى بوينى بوكوب بونلره تبسم ايديبور . عجبا بو خسته‌لك بزم ارباب ادبه سرايت ايدرسه نه درلو سياهلق كوستريرر ؟ جناب حق كافهٔ اقلامده قادانيه وطوپ آتانيه‌يى بونك شرندن محافظه بيورسون .

٤٥

ياز كيجه‌لرى هجوم حرارتله بيزار اولوبده بك اوغلنك كنيش جاده‌لرنده سوزوله‌رك شيشلى طرفلرنده اوفاق اوفاق اسن پويرازه كوكس ويرمك‌ده‌ده بر لذت وار ايمش . اولكى كيجه چوقجه يمكدن متحصل شيشكينلكى كيدرمك . اوطوروب ترله‌مكدن وجوده كلن تعب وكسالتى دفع ايتمك مقصديله بويله

بر سیاحته لزوم کورمشیدم . بزم توقادلیانده احبادن برینه ایکیسنه جام آرقه‌سندن سلام ویردکدن صکره یوریرکن اورته‌لغی بر چنغراق صداسی طوتدی. بو صدا چوقدن بری ایشیدلمه‌مش اولدیغی ایچون بنی حیرت ایچنده براقدی . دقت ایتدم . تراموای بارکیرلرینك بوینده بر دیزی چنغراق وار . حیوانلر بو درلو موسیقی‌یه آلیشمدقلرندن هم آرابه‌یی چکیورلر ، هم‌ده خوف ایچنده اولدقلری حالده بر نوع خویلانمه طرزنده رقصلر اجرا ایدییورلردی .

کیجه یولجیلغی حقیقةً خوشدر . باخصوص قیرده پك لطیفدر . شیشلینك کاغد خانه اوزرینه ناظر اولان تپه‌لرینك اویله ساعتلرده اخذ ایتدیکی مناظر مهیب اولمقله برابر حسه ، وجدانه آیری بر آرزوی تماشا کتیرییور . بوراده قراکاق ، بعید تپه‌لرك اوزرنده اوتلایان قویونلر آذان دقته قدر کلوب سونن مه‌له‌مه‌لری . کوسمنك معهود چنغراق صداسی ، برغریبك قوالی ، کاغدخانه کوینه اینن کجیکمش بر کویلینك ترکیسی ، کبی صدالر وار .

§ تحفدر ! لسانمزده بعض کلمه‌لر واردرکه صرف ترجمه‌یه ترجمه ایدیله‌جك اولورسه طادی قاچیور . مثلا لب دعوت . بو ترکیب شو حالده غایت معنیدار ، حتی تجسم خیال ایچون پك طبیعی . لکن بونی صرف ترجمه یاپك . بیورك دوداغی ، کلسه‌کزه هایدی کیده‌لم دوداغی شکلنه کیرییور .

شیشلیده بو خاطره ایله خیلی اوغراشدم . اوه عودتمده

اویقوم قاچمش اولدیغندن بو بحثی تعمیق ایتدم . مثلا فرانسزلر Quatre fois heurex دیرلر . درت دفعه مسعود دیمکدر . بو ترکیبی عربی وفارسینك یاردمیله ترجمه‌ایده‌جك اولور ایسه‌ك مسعود مربع ، مسعود چارمین دیمك ایجاب ایدیور . ذاتاً مسعود مضاعف ترکیبنی اولدن قبول ایتمشیدك . بویله ترکیبلره بویله یکی کلمه‌لره غرابت لسانیه نظریله دییه باقانلر غریبدرلر . لسان منزلیدرکه دائما کوردیکمز تراکیب وکلماتی قوللانه‌لم .

معلومدرکه هر لسان کندینه مخصوص بر طاقم تراکیب وعبارت وجوده کتیره‌رك تاریخی ، ملی بعض کنایات ایله تزیین افاده ایتمکده‌در . بزدن‌ده بونوع صور واشکال ترکیبیه حصوله کلمسی لازمدر . مثلا لب دعوت ، لب استئقال ، لب زیارت ، لب موجات ، شوخ دهان ، بی‌وفا قولاق ، اویناق‌ال ، قهرمان بازو ، طیار باجاق ، سربیار ، چشم خونریز ، سرشك سیاه ، لعب اصفر ، دندان استحقار ، شکم مضاعف ، کبی تراکیبك هر برینه بر رجای استعمال بولمق قولایدر .

§ روزکارلی بر هواده سرکه‌جی استاسیونندەکی بیره‌خانه‌ده اوطوررسه‌کز سرشك سیاهی کوریرسکز . روزکار معدن کمورلرینه اوروبده هوایه قالقان غبار رقیق بر کره‌کوزلرکزی طولدیردیمی سزده غیر اختیاری بر آغلامه حصوله کلیور . بو آقان یاشلر اوذرات غیرمتناهیهٔ معدنیه ایله قاریشه‌رق آقیور . بیره‌خانه‌جی‌یه سویلسه‌کز سزه لب انفعال کوستریور . حریفك قولاقلری بی‌وفا . براز ایلری‌یه کیده‌جك اولورسه‌کز دندان

استحقارنی بالارائه اوینـاق ال و قهرمان بازوسـنه مراجعت ایده‌جك کبی کورینیور . انسان بویله یرلرده آلافرانغه‌ده‌عادت اولدیغی اوزره دهان شوخ وشن ایله اوشکم مضاعف صاحبنی تکدیر ایده‌جك اولورسـه درت آیاقلی بر کله کبی چکیـلوب کیـدییور . کوردیکزمی ؟ شو عباره‌نك نره‌سـنده شیوه‌یه مغایرت وار.

§ بعضاً دقت ایده‌رم . هیچ اوفاق پاره‌م بولونمـاز . روم ایلی شمندوفری اهالینك تمامیٔ استراحتنی آرزو ایتدیکی جهتله بیلت پاره‌سنك تمـامی تمامنه حاضرلانمسنی وکیشـه‌لرده پاره بوزولمامسنی عادت ایدینمشـدر . نه یاپه‌یم ؟ صـورتی آصـار . بیلتجی‌یه بر بونژور دیر ، آندن صـکره سنی‌ده فرانسزجه سویلرم . بیلتجی درحال مجیدیه‌یی بوزار ، شابقه‌سنی چیقاریر، سلاملر . ترنده‌ده اویله. فرانسزجه، آلمانجه بیلیرسه‌کز قوندو کتورلر سزی طقیز یره کوتورمزلر . آیری بر یر بولورلر .

§ کوکصـو هله اولطیف دره‌جك بر ایکی سنه صـکره اك منتظم اك لطیف بر مدخل ایله زینت یاب اوله‌جقدر . ذاتاً دره بوغاز ایچنـك سعد آبادی اولدیغی ایچون فصـل بهاران مرور ایدر ایتمز ایام صیف وخزانی اوراده کچیرمك ایسته‌ینلر همان هرکون ایچون اوراده بر سرمایهٔ نشـاط بولمقـده‌درلر. مثلا چهارشنبه ، جمعه، پازار تیاترو وار. پازار ایرتسی، پنجشنبه ظهوری قولی اوینـایور . آره‌ده بر جمعه ایرتسی ایله صالیمی اکاده دیکلنمك ، اوده اوطوره‌ق کبی لذت کفایت ایدر . فقط

کوکصویه بر لطافت دیکر ویره‌جکنی سویلدیکم ماده‌یك مهمدر. دها شمدیدن آناطولی قیسنه بر مقدمهٔ عمران حاضرلانیور .

دره‌یه کیردرکن صاغ طرفنده‌کی بیاض دیوارلری کوردیکزمی؟ بونلر درت بنا ایچون حاضرلانمشدر .

بو درت بنادن بری اك منتظم بر غازینو ، ایکنجیسی فوق‌العاده بر تیاترو خانه ، اوچنجیسی صوك درجه‌ده ظریف بر بلدیه‌دائره‌سی، دردنجیسی‌ده اك راحت، اك آسوده بر قایقخانه اوله‌جقدر .

بو یرلرك صاحبی اولان ذات بر مقاولهٔ مخصوصه تحتنده اولمق اوزره بنالری انشا ایتمك ایچون مراجعت ایده‌جکلرله‌ده ائتلافه روی موافقت کوستره‌جك ، بر مدت معینه ایچون حق ایجاردن واز کچه‌رك احاله‌یه راضی اوله‌جقمش ! نه قدر اعلا ! نه قدر کوزل! کوکصویمز بو بنالرله‌ده پیرایه‌دار اولورسه بوغازمز ایچون کوکل آلیجی بر مسیره حالنه کیرر . نصل مژده‌م ! دها زیاده دکدیمی ؟

٤٧

اتمك فیئاتی ساده شهرمزده یوکسلمامشدر . پارسده وحال سائره‌ده دخی ترقی ایتمشدر. فقط ایجه دوشونیله‌جك اولورسه انسان قناعت ایله زماننه کوره کچینه‌جکدر . بنجه‌ده ات بهالانجه

اتمکی چوق یپوب اتدن کسمه‌لی، اتمك بهالننجه بول سبزه ایله ادارهٔ مصلحت ایدیورملیدر. بو سوزی فرانسه‌ده اصول حمایه طرفداری اولان بری سویله‌مش. مطبعه‌ده اوقومشلر.

§ ترقیٔ فیئاتدن اك زیاده ضرردیده اولانلر کیملردر دیه تحریات وتدقیقاته کیریشنلردن بری نتیجهٔ تحقیقاتنده لوقانطه‌جیلر اولدیغنه حکم ویریـیـور. معلوم اولدیغی اوزره لوقانطه‌لرمزده عادی اوقه‌لق اتمك من القدیم یوز پاره‌یه، اوچ غروشـه قدر صاتلقده‌در. اون پاره‌لکدن براز اوفق برپارچه ایچون علی السویه یکرمی پاره آلنیر، یکرمیلك، کوچك، براز اوزون فرانجله‌نك یاریسی ینه یکرمی پاره‌یه ویریلـیر. بو حالده اوتوز اوتوز بش پاره‌یه آلدیغی اتمکی یوز پاره‌یه صاتان بردکانجی شمدی اللی بش پاره اوزرندن یوریده‌جك اولورسـه خیلی زیان ایتمش اولور. لوقانطه‌جیلردن صکره بقالار کلیورمش. اتمکك اوجوز وقتنده ویردیکی اون پاره‌لك پارچه‌نك جانبیندن قطعیه حقی چیقاران اصناف مرقومه هرکسك اتمك آلیرکن نظر دقتنی شدتله عطف ایتمسی حسبیله قطعیه جهتی بر از دها اوفالیورمش.

§ اتمکك پیشکینی خمیرك ایسـندن اولور دیرلر. حقیقت حالده بونی تأیید ایدییور. پای تختك محال مختلفه‌سنده بولنان اهـالی قسم قسم اولدیغی کبی غلطه وبك اوغلنده چیقـاریلان اتمکلرده استانبولك برقاچ فرونی مستثنا اولدیغی حالده جمله‌سی پیشکین ولذتلیدر. ساده اتمك دکل رژی بیله توتونك اك ایسنی اوراتوتونجیلرینه ویرمکده‌در. بونده‌کی سبب بردرلوا کلاشیله‌میور.

§ مقری کویك کیتدکجه شهرت آلان بلدیه باغچهسی یواش یواش تخلیه ایدلمکه باشلامش. موجر ایله مستأجر آره‌سنده ظهور ایدن منازعه بو سنه ایچون‌ده باغچه‌نك تأخیر انتظامنی موجب اولمش.

§ کویده‌کی تدارکات صیدیه‌یه باقیله‌جق اولورسه بو سنه بیلدیرجینلر پك چابوق عودت ایده‌جکلر. دها شمدیدن آوقوستوملری ایصمارلانیور، بیلدیرجینلر ایچون فشنکلر طولیور، تفنکلر سیلینیور. غالاطاریه کبی کویلرده یاتیله‌جق یرلر حاضرلانیور. بیلدیرجین ایله شویله دورلو اولور، بویله کباب یاپیلیر سوزلری دوران ایدییور. برمنظره‌که تعریف ایدلمز. صید وشکار عالمنك مضحکلرینه حد وپایان اوله‌میه‌جغندن برقاچ کونه قدر ایشیده‌جکم وقایعی یازارم.

٤٣

سیوری سینکدن، تحته قوریسندن، معهود پیره‌دن، تاتارجقدن، تره‌نك دودوکلرندن، طوکدیرمه‌جی آوزاندن خیلی زماندن بریدر امتداد ایدن طاش مسئله‌سندن بیزار اولان مقری کوی وحوالیسی اهالیسی سکزنجی برپاتیردی ایله صباح اویقوسنی کسدیرمامکده‌در. بو پاتیردی موسم شکارك حلول ایتمسی حسبیله سلاح بدوش اصطیاد اولان ارباب مراقك کویك حدودینی آشار آشماز خروسی، ناملوینی، نشانکاهی،

تتیکی ، دیچیکی شاشالایوب اوکنه کلن ، هواده اوچان ، آغاجه قونان ، یرده کزینن ، باغ دیوارلری اوزرینه سریلن ، کوتوکلر آراسندن قاچان ، کومسلردن چیقان ، یووالرندن اوچان خروس ، طاووق ، پلیچ ، قاز ، اوردك ، هندی ، (طاوشان ظنیله) کدی ، اوکیك ، بیلدیرجین ، صاری آصمه ، سرچه ، فلوریا ، سقا ، ایسکلته ، اسپنوز ، قره قارغه ، تحتهلی ، آری قوشی ، تارلا قوشی ، قویروق صاللایان ، یبان کوکرجینی ، قمری ، آلاجه ، قارغه ، صیغرجیق ، یوسفجق ، وامثالی حیوانات صیدیه و اهلیه‌یه قارشی صاچمه آتملرندن تولد ایتمکده‌در .

دان ! ویا بوم ! دیر دیمز ایلرویه طوغری اوزانان مائمسی ، دومائمسی ضعیف ، خفیف بر ماده‌دن صکره آوجیسنه کوره ایری ، شیشمان ، ضعیف ، شاپقه‌لی ، فسلی ، کچه کلاهلی ، سپرلی ، چانطه‌لی ، طوربه‌لی ، پوطورلی ، چاریقلی ، یمنیلی ، اسکی پوتینلی ، قایشلی ، حمائللی بر وجود قوشیور ، اوره‌بیلمش ایسه شکارینی آلیور .

§ آوجی دیوبده کچمیه‌لم . مودا بونلری طاغده ، قیرده ، بایرده ، دره آره‌سنده ، باغلقلرده ، ساحلده ، دکزده ، چفتلکلرده بیله یاقه‌لامش ، زیر اطاعتنه آلمشدر . آلافرانغه کیینلری : باشلرینه ایکی پارمق ارتفاعنده ، قره طاغ قالپاقلرینك طرز آخرنده برنوع بوناتا ، تنلرینه ساتن ویا سائر قماشدن پاپیلمه قراواتلی برکوملك ، اتکلری هم اوکدن هم آرقه‌دن

جیبلی برنوع چاکت ، پانطولونمی برشی، آیاقلرینه آلافرانغه برترلك کییورلر ، بللر کمرلی، کمرك یاننده نیکل برزنجیر صارـ اوجنده بچاغه بکزر برچاقی بولونیور . طاشـیدیغی کوپکلك بوغازنده یالکنز برطاسمه وار . کوزلك اولورسه وار یا . دکمه بك آوجینك کیفنه .

سحر تووالتی : یالکنز قولونیا صویی سرپیلوب صـاچلره بر قاچ طراق ، فورچـه اوریله‌جق . یوز ، سـاده صو ایله ییقاندقدن صکره بیقلر آز قوزماتیکله‌نوب اوجلری ینـافلره طوغری بوکوله‌جك . الدیونلك ، باستون ، شمسیه آلنمیه‌جق. یالکنز بونه‌تانك اوکنه قولالی برسپر قونیله‌جق . کوزلك قالین برغیطان ایله صول طرفه ربط ایدیله‌جك. تفنك صاغ اوموزده فشنکلك بلده بولنه‌جق.

سـحر طعـامی : برپارچه اتمك ، سـود ، قهوه ، براز چیقولاته .

§ کویده استاسیون جوارنده طوروبده عودت صیـادینی سیر ایتمك قدر خوش برمنظره تصور ایده‌میورم . تر ایچنده قالان او کیرلی ناصـیه‌لر ، ضعف و تعبدن کوچمش چهره‌لر ، یوریه‌مین باجاقلر ، تفنکی طاشیه‌میان قوللر ، برده تهی جیب بولینش اولدقجه قومیقدر .

فقط بو آوجیلرك سوزلرنده‌کی تضاد نه‌دن حاصل اولیور بیله‌میورم : دون صباح ایلك تصادف ایتدیکمه صوردم :

— آو وارمی ؟

لاقیدانه برجواب ویره‌رك :

— تك توك ! دیدی

ایکنجی‌یه صوردم . جواباً :

— توی اوچیور . دیدی . کچدی کیتدی .

اوچنجیسی :

— فشنکاره باروت قویمسنی اونوتمشم . نافله یورولدم .

دردنجیسی :

— آو وار اما . . . بوخنزیر کوپك قالدیره‌میور .

بشنجیسی :

اون اون بش دانه اوردم دیدی : اما میدانده برشی کو-
رنمیوردی .

آلتنجیسی :

— نافله . . . یورغونلك ! بوسنه قوش یوق .

یدنجیسی (کوزی باغلی) :

— نصل اولدی باروت بردنبره پارلادی . آز قالدی کو-
زمی چیقاریوردی .

سکزنجیسی (طوپاللایه‌رق) :

— سیاوش پاشا چفتلکی کنارنده یاردن یووارلاندم.

طقوزنجیسی :

— بو آو دکل . بلا . . . آز قالدی ایش چیقاریوردق.

اونجیسی کوله‌رك وبردوزینه قدر بیلدیرجین کوستره‌رك:

— بو کون آز کزدم بر آز دها کزه‌یدم یکرمی قدر یاپاردم . دیدیلر .

بو فروق مهمه اولدقجه جای دقتدر دکلمی ؟

§ آوجیلقده بلیات مضحکه اکثریا واقع اولور . بر کره کوز قیزدیمی انسان دنیانی کورمز . کچن کون رفقادن بری بویله کوز قیزغینلغی ایله‌اولدقجه مضحك بر خلجان کچیرمش. بیلمم نه قوشی ؟ الحاصل بر آو کوزینه ایلیشمش . درحال تفنکی دوزلتمش ، تتیکی قالدیرمش، کوزلرینی او جهته دیکمش، یواش . . . یواش یوریمکه ، آوه یاقلاشمغه باشلامش . قوش بر جویز آغاجنك اوزرنده ایمش. کندی کندینه :

— آه برکره آغاجك دیبنه وارسه‌م ! دیبه یوریوورمش. طالمش. مکر باغك کنارنده خندق وارمش . بی‌چاره آرقداشم کورمه‌مش. برده آیاغی بوشه کیدنجه‌پالدر کولدور یووارلانمازمی، تفنك آتش آلمازمی ؟ صاچمه‌لردن بری کوپکك قیچنه اصابت ایدر . حیوان هم باغیرر، هم قاچار ایمش، بزمکی طارمه‌طاغان، یوز صورت بیرتیلمش . قوش باری یرنده طورسه نه ممکن ؟ قنادلانوب اوچمش .

§ بو رفیقم کچن سنه‌ده برخلجان کچیرمش ایدی: نصلسه ولی افندی طرفنده‌کی بستانلردن برینه کیرر . آغاجك برینه بر اوکیك قونمش . آنی کوزتله‌مکه باشلار . فقط تقرب ایچون تتیکی چکر . تفنك قولتوغنده یورور . او آرالق :

— هی بکا باق چیق بستاندن دیبه بر صدا عکس ایدر .

صدا قوتلی اولدیغندن حیزلی دونجه تتیك اینر . قـولتوغنده پاتلار اما نظر دهشتی اوکنده بر کره درین بر «ایواه !» دیر. خلجانلر ، هیجانلر اوشـوشور . بو قضـای فجیعك موجب اوله‌جغی کدری دوشونور . اورالری کندینه زندان اولور . مجروحك تهلکه‌لی اولوب اولمدیغنی آکلامق ایچـون اوطرفه سکیرتیر . برده نه باقسون ؟ دوشن بستان قورقـولوغی دکلمی ایمش ؟ !

§ آوجیلرك آو حقنده‌کی فکرلری‌ده مختلفـدر . بونلرك فقیر اولانلرندن برینه رأینی صوردم .

— بش اون پاره چیقاریرم . دیدی .

زنکیننه صوردم :

— اکلنجه‌در . دینیه جواب ویردی .

دیکری :

— الك ایی جیمناستیق حکمنده‌در .

ینه بر دیکری :

— بستان پاطلیجانی ایله ایی قاچیور .

اوبری :

— ایشم یوق . کوجم یوق . ایشته بر مراق. وها اوبری:

— طبیب چـوق کزمه‌لیسـك دیدی‌ده ایشی بو یوله دوکدك .

ملحم بر ذات :

— وجودمه او قدر ایی کلیورکه تعریف ایده‌مم .

کزدکجه قارنم اینیور .

ابیات ایله متوغل بر کنج :

— صید وشکار کوزل قافیه آرامقدن بشقه برشی دکلدر.

بر طبیب :

— آو ، ذهنی بر نقطه‌یه سوق ایتـدیکی ایچـون بر نوع استراحت معنویه‌یی دعوت ایدر .

خواجه :

— مباحدر. انك ایچون هر کسك حقی واردر .

اصنافدن بری :

— قصابه اولان منت آزالیور .

بر محرر :

— غزته‌یه سرمایه چیقیور . دیدیلر .

٤ ٤

خزان ، شاعرلری آغلادن ، ورم دوشـکلرینه سریلمش نیجه پری رویان دهرك چهره‌لرینه بکزه‌ین ، آغاجلقلر آره‌سنده کزینیرکن آیاقلر آلتنده چیتیردایان یاپراقلرك مآل بی معناسیله ارباب حکومتی دوشوندیره‌ن بوموسم حزین ینه حلول ایتدی. صباحلری، آقشاملری حکم ایدن طراوت کیتدکجه زیاده‌لشیور. بوغاز ایچندن، جوار کویلردن کوچ اماره‌لری کورنمکه باشلادی. عجبا قیشه پك یاقینمی‌یز ؟ مجارسـتان طرفلرنده ، فرانسـه‌نك

بعض محللرندن قار دوشدی ، طولو یاغدی کبی حوادث مهمهٔ هوائیه آلنیورسه‌ده بزده بو کبی تبدلات دها کورونمدی . صوك بهار یاز ایله قیش آره‌سنده بر فصل وصل اولدیغی ایچون طبیعیدرکه صوکلرینه طوغری بر آز سرپینتیلره اوغرامق احتمالی واردر . فقط یازین یاغان یاغمورلر عجبا بو قیشین قاره تبدل ایدوب بر تناسخ هوائی وجوده کله‌جکمی ! بورالرینی بیله‌میز .

§ لوفری اونوتور کبی اولدق. قوروق لوفری، چینه‌قوپ، لوفرفلان دییه هر سنه بوغاز ایچنده ظهور ایدن عربدهٔ صیادانه‌دن بوسنه اثریوق . بعضلری بوسنه یاغمورلرك باغلره‌زیاده‌سیله طوقوندیغی جهتله،قوروق لوفری اوله‌مامش اولدیغندن اتفاق ایتمکده‌درلر .

§ صیادان بر به حقنده یازدیغم مدیحه‌نامه‌لر مأمولك فوقنده اوله‌رق مظهر ستایش اولدیغی دونکی کون بر قفس درونده بنده‌خانه‌یه براقیلان ایکی دیری بیلدیرجیندن آکلاشیلدی . مکر نشریات واقعه ایچه‌منافع جرینه‌خادم ایمش.بوحالده اوچنجی بر مکتوب احضاریله اشتغاله باشلادم .

§ خزان بزه ایکنجی بر مژده‌یی تبشیر ایدییور . بو مژده ایام مطالعه‌نك عودتیدر . قیشك اوزون کیجه‌لرنده یازدن بریکدیریلن آثارك مطالعه‌سی حقیقةً چکیلیر . فقط مقری کوینده‌کی طاش مسئله‌سی بیتمزسه بنم بو فرصتدن استفاده ایده‌جکم پك زیاده مشکوك کورونیور . کرچه آوجیلرك دان

دانی کسیلیر اما بو طاشلرك تمادیسی ومتجاسرینك قیشدن استفاده ایدەرك دها زیاده تخریباته قیام ایتمسی تحمل ایدیلیر قورقولردن دکلدر. «معلومات»ك بوبابده مأمورین محلیه‌یه عطف ایتدیکی مسئولیت پك حقلیدر . (سنك انداز بی انباز) ك بو درلو حرکاتیله حکومت محلیه‌یی استخفاف ایتدیکی آکلاشیلیور. قائممقاملغك نظر دقتی جلب اولنور .

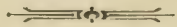

٤٥

وای لوفر وای ! دییه قوجه بالق پازارینی ایکیم ایکیم ایکله‌تن بالقجیلر مکر آتش پوسکوردکلرندن باغیرییورلرمش . لوفر سوزینی طویوبده بر پارچه اولسون دونوب باقیه‌جق استانبوللی فرض ایدەمم . بو ماهیٔ لذیذی سونلردن بری‌ده بن اولدیغم ایچون خفیفجه صوقوله‌رق :

— آرقه‌داش ! قاچه ویریورسك . دیر دیمز الندەکی زیبقینی چوالیه‌یه صاپلی طوران قیویرجیق ، پالابیق ، ایجه شهلا، قیرجیل بیرتیق دوداقلری کفره آماده ، مایدانوز طردلی، بر الی بوکرنده آصیلی ، مضره‌باز ، آنلره مخصوص اولان فیاقه‌لی بر دیکیزدن صکره :

— یکرمی‌یه ! ! ! جواب مدهشنی ویردی ، رفیقی بنی مانده‌پسی‌یه کتیرمك ایچون :

— وای لوفر وا ...ی !! دییه بر نعره آتدقدن صکره یناشه‌رق :

— آل افندی آل ! صوکیدر . تعبیریله بنی قولتوقلادی اما بن او قولتوغه کلهمدم . مباحثه باشلادی : او یمین ایدر ، بالغك کوزینه آند ایچر ، بن ایندیریرم . هر نه حال ایسه اوتوز غروشی ویره‌رك ایکی بچق اوقه قدر آلدق . اوه کوندردك .

§ اوشاق لوفرلری کوتوررکن اوچ درت سنه مقدم صید بحری‌یه اولان مراقمی دوشوندم . اوایری لوفرلری . لوفر ، قوفانا دیه سویلنیوردم . سرده بالقجیلق وار آ، یوز بالقلرینی یونسدن طوتدیره‌رق فالیانوس، اورکینوس ، قلیج دیه‌صایدم. دیب بالقلرینه انتقال ایدرك پوچیتا، آلتی‌پارمق، طوریك، پالامود، کستانه پالامودینی خاطرلارکن لا کرده‌یی‌ده اونوتمه‌دم . خائن تراقونیانك معذبلیکی ذهندن چیقارمی؟ لورك، اسپندك، کفال، ایلاریا ، دونوس ، سیدیکلی ایلاریا (چوجقلر ایچون مدار مدافعه اولور دیه یازدم) پولانریا، خاص کفال، اسقومری ، قولوریدیا ، قولیوز ، لپاری باربونیه ، تکر ، ایزمارید ، استرونکیلوس ، قانجور ، قیراچه ، استاورید ، قحبه کوموش، قالقان پیسی، قیرلانغیج ، کلنجك ، اسقورپیت ، مزید ، قیا ، دیشلی قیا ، خرما قیاسی ، کمورجی قایه‌سی ، مینه‌قوپ، ایسپاری قره کوز، صارا اوس، چورچور، لاپینا، کیقلا، خروس‌پینا ، زارغنا، مرجان دخی برر برر کوزاوکندن کچدی. اونه هوس ایدی ؟ کاه صاچمه ایله ساحلده دولاشیر ، کاه عادی اولطه ، یوکلی، سکیرتمه‌لی یملی،زوکیته، چاپاری ، مائریاایله اوغراشدقدن فضله دالیانده ، آلامانه‌لرده، ایغریبده ، مانیاطده، قلیج آغنده

قانیالی و طوریکده، پیسی، اسقومری، استرونکیلوس چویرمه‌سنده چوکرتمه ، کرنه پاتیردیلرنده، اوغراشیردم . لیواردہ بالق صاقلامق، سپتله یمه چیقمق ، طوکوزده آراشدیرمق ، سکیرتمه ایله سورتمك کفچه ایله یاقالامق ، قاقیچ قولانمق ، چامچاقله قاینی تمیزلەمك، زوقالری جیوه‌لامق ، مازغال ایتمك، مسینالری تجربه ایتمك ، قاتلرك بوزوقلغنی دوزلتمك ، قولاج ایله اسقندیل ایتمك صباحدره قدر آیازده طورمق ، اوشومك، اویقوسز قالمق هپ بنم ایشم ایدی. شمدی او اوچ‌درت سنه‌دن بری بویله آرلردن محروم قالان، لوفره حسرت چکن بنم کبی بر آدمه آقشام طعامنی بکلەمك یراز کوچجه‌در .

§ وای لوفر وای ! او کون نره‌یه کیتدم ایسه بو صدا قولاغمدن چیقمدی . ساعت اون بر بچقده اوه کلەرك وای لوفر وایك خیزیله :

— بالق کلدیمی دییه صوردق .

— آشجی باشیده‌در. دیدیلر. اللرمی برقاچ اوغشدیردقدن صکره یوقاری‌یه چیقدم . آنام لوفر : اسقاره‌ده جایر جایر نار کبی قیزاریرمی! قیزاریر قیزارماز زیتون‌یاغ، لیمون، خردالی صالچه ایچنه آتیلوب‌ده استراحتی ایچون بر مدت براقلدن صکره صلاطه یاپراقلری آره‌سنه کومولوب بو لباس احضره پك زیاده متناسب اولان مایدانوسله‌اوزری اورتولورمی؟ هم افندم: قوجه قایق طباغك ایچنه یاتیریلان او اشتها آوران دریادن چیقان رایحهٔ لطیفه‌یه هیچ بر طعامك قوقوسی رقابت ایده‌مز .

باخصوص اون كشينك چاشنى بخش كام لذذى اولان او بياض اتك لذتى هيچ بر بالغك لذتنه اويماز . او قورناز لوفر اتنك نه قدر طاتلى اولديغنى بيلديكى ايچون طوتولوركن ايتديكى ناز ، صكره يابديغى قورنازلق آوجيسنى فوق‌العاده تحريص ايلديكندن انسانك چيك چيك ييه‌جكى كلير .

§ واى لوفر واى ! دييه باغيران او بالقجى بنم يرمده اولايدى بنمله برابر سفره‌ده بولنه ايدى ، حريف آلابيلديكنه آشجى‌يه كفر ايدرك :

واه لوفر واه! دييه بلكه آغلاردى. چونكه بزم بالقجيلرمز بالغى طانيدقلرى كبى پيشيرمسنى‌ده بيليرلر . بزم آشجى باشى ايسه لوفرى پالامود ظن ايدرك پارچه‌لامش . قيزغين طاوه‌يه صوقه‌رق قوپ قورى چيقاروب سفره‌يه يوللامش آمان افندم چيلديرمق ايشدن دكل . وهلةً اودن‌ده پالامود آلدقلرينه حكم ايده‌رك سفره‌ده كيلره :

لوفر وار ايكن پالامود ينيرمى‌ديه چيقيشدم. بى‌چاره‌لر بالق آلمدقلرينى بيان ايدنجه كوزلرم درت آچيله‌رق پارچه پارچه ايديلن بزم لوفرلر اولديغنى آكلادم .

§ شمدى آشجى‌نى دوكه‌ليمى، دوكه‌مليمى ؟ بن او حدتله مطبخه اينه‌رك براز سويلمك ايچون قپوسنى آچدم ، آشجى باشى مشغول ، حريفه طباغى كوستره‌رك :

— بو نه‌در ؟ دينجه هيچ طورينى بوزميه‌رق :

— بالق ! ديدى . آرتق قيزمشم :

— بونه بالغی ؟ آشجی ینه او طوریله ؛

— بیلمم !

— سن نه بیلیرسك! دیدیجه حدتمی او زمان آ کلادی . لاقیدلکنی براقه‌رق :

— بن طاوا ایستیورسکز ظن ایتدم. بیله‌یدم پاپاس یخنیسی یاپاردم دبیه‌رك بر عذر دیله‌دیکه قباحتندن بیوك اولسه کرك . فقط اصل قباحت بنده ایمش . بن اوبالقلری بزم سیاهی‌دادی‌یه تودیع ایتملی ایدم .

§ لوفرك ظهوری بزم ایچون مقدمهٔ سرد ایامی اخطار ایدر . صوك بهار یوریور . کستانه‌جیلر باغریور ؛ طوندیر-مه‌جیلری ، آوجیلری سحلبجیلر استخلاف ایتدی . صباحلین اویومق قابل دکل . صباحه ایکی ساعت قاله سوقاقلر آرده‌سنده اوفاق فنارلریله :

سحلب ؟ دییه باغیران اصنافده عجبا بر آز انصاف یوقیدر؟ حریف آلابیلدیکنه :

— سودلی ! دیدیمی برنجی هجانك کسکینلکی پنجره‌لری اوینادەرق عدد اهتزاز شدتی ایله قولاقلره چارپیور . کستا-نه‌جیلر نه ایسه ! آنلر کوندوزلری سیر ایدییورلر . ایواه ! اونودییوردم . بو قیش کیجه‌لرنده (لیال تتبع) بندنی یازان محرر ایچون بوزاجی ، مصر بغدایجی ، سمیدجی ، کبی اوچ دانه معذب دها وار . باقه‌لم لیال تتبع صاحبی بو اوچنك ولولهٔ دهشت مدارندن نصل آزاده قاله‌رق (تربیهٔ مدنیه)

بحثلرینی ایلری‌یه سوره‌جك ؟ اکر خانه‌سنده آرقه اوطه‌ده اوطورسه بلکه بر شی یازه‌بیلیر . بن بیله لوفره حسرت چکدیکم اولیلهٔ یلدای اشتهاده آرقه اوطه‌یه چکیله‌رك شو مکتوب سوزش اسلوبی تحریرده کوجلك چکدم .

سزه اوقه‌ده خفیف ، بویجه جوجه ، سیماجه کوسه ، ملتجه موسوی ، کوزلری مائی ، اون طقوز کیلوغرام ، طقسان ایکی سانتیمتره بر فطانت مجسمه‌نك اوزرمده حاصل ایتدیکی تأثیری وبو مخلوق نادرك بر هفته تمادی ایدن مصاحبتمز اثناسنده مطلع اولدیغم احوال واخلاقی حقنده معلومات ویره‌جکم.

٤٦

طائفهٔ یأجوج ویا مأجوجدن حسب الخلقه آیریلوب سلانیکده طوغدیغی کبی بیویه بیویه ید ترتیب فطرتك ایلك ترتیب وانتظامنی محافظه ایدن بواقصر القامه (حیاتی) نامنده‌در . ربع عصری آلتی سنه مرور ایدن بر زمان نشو ونما بو خارقه قصرواندکی اوزرنده بویجه براثر ترقی کوستره‌میه‌رك یالکز سکز آیلق بر چوجق چهره‌سنه آنجق بکزه‌یه‌بیلن سیماسنی آلین وکوزپیکارلری جهتندن بروشدیرمش ، صافیت وجهیه‌سنی تغییر ایده‌رك چیللرله بنکله‌مش . بر آز سمن ویرمش ، قفاسنی آرقه طرفه طوغری طاشیمغه مجبور ایده‌رك بر کرهٔ مستطیل شکلنه قویمش . آغزی کوچوك ، دیشلری آز چوروك ، طرف بنا کوش غرابتنده آصیلی طوران قولاقلری اوفاق ، چکدسی مدور

كردنى ايكى پارمق ، سينه بر بچـق ، بوى درت قاريش ، ٩٢ سانتيمتره اوفق طونبول اللى ، مينى مينى آياقلى اولوب ترجه فرانسزجه ، روجه ، اسپانيولجه ، ايتاليـانجه‌يه ، واقف ، حالنه كوره ظريف بر تحفهٔ روزكاردر .

§ مديرمزك اوزرنده فرط توجهى اولمسى حسبيله مطبعه‌ده قالديغى كونلرده صباحلين . زيارته كلديكى زمانلرده كلير كلمز درحال الفى اوپمسى عادات جديده‌سندندر . حيـاتى . بو وظيفهٔ عنديه‌سنى بيتيرير بيتيرمز بزلره‌ده دونه‌رك :

— بونژور موسيو ! قومان ووپورته‌وو ! ديه استفسار حال ايدر . هيئت تحريريه نزدينـه كيده‌رك كمال صميميت ايله اوراده دخى :

— بونژورى باصديرير . فرصت بولورسه بيك مشـقت ايله اسكمله‌يه چيقه‌رق اوطورر ، اشتغالات تحريريه‌يى سير ايلر . حياتينك شو وضع مؤدبى جمله‌مزى خشـنود ايتديكى ايچون كنديسنه :

— صو ديركتور ! يعنى مدير ثانى عنوانى توجيه ايلدك .

§ حياتى ، يتيمدر ، اوكسوزدر . بر اوزندن غيرى كيمسه‌سى يوقدر . مطبعه‌ده كرك مدير وكرك محررين طرفلرندن كورديكى مأثر توجهدن پك زياده ممنون قاله‌رق بزه ايصينمش وحسن تربيتله جمله‌مزى كنديسنه ايصنديرمشـدر . فقط بشر قصوردن خالى اوله‌ماز . حيـاتى‌ده افراد بشردن حتى بويجه

وجودجه طبقات بشریه‌نك قامت واندام مشهرنده اك قیصه اولانلرینه میدان اوقویه‌جق قهرمانلرندن اولدیغی ایچون تنیهٔ دلاویز خرامانه مطابق ایکنجی بر اش آرایانلردندر . آنك ایچوندرکه یولده کیدرکن ، بك اوغلنده کزینیرکن ، تصادف ایتدیکی مادامه‌لره مادموازللره نکاه عشق ومحبت ایله باقمقدن کندینی او اوفاجق کوکلنی بر درلو آله‌میور .

§ طعامده پك زیاده قناعتکار . همان ایکی اوچ یاشنده بر چوجغك ییه‌جکی قدر ییور . آلافرانغه تربیه ایدلدیکی جهتله چتال بچاق قوللانمقده اولدقجه مهارتی وار . مسکراته قارشی غایت ممسکدر . ایکی قدح دوز جمع نشئهٔ خاطرینه مدار اولیور . سه‌ده اوچنجیسی مائی کوزلرینی قپاتوب آنی عیاشن مشهوره‌نك اکثریا حال نومدییه کندیلرینه اسناددن خالی قالمدقلری صیزمق فعلنی صباحلره قدر تصریف ایتدیریور .

§ قیافت اولدقجه شیقدر . فس رنکی فسی طابله‌لی قالبه اورولمشدر . صاچلری هر صباح طارانه‌رق ایکی‌یه بولونیور . سرپوش اکثریا آلننك یاریسنی قپامقده‌در . قولالی صوك موده کوملك ، اوفاق ، رنکلی بیون باغی ، ردینغوت ، سیاه یلك ، اینجه آلتون قوردونه مربوط ساعت ، چیزیکلی پانطالون ، پوتین ، ٤٢ سانتیمتره قامش باستون ملبوسات عمومیه‌سندندر . بوینه کوره‌سمین اولدیغندن روبالر ایدن ایی‌یه وجوده یاپیشمقده‌در .

§ ایکنجی نوع ، زیوانه‌لی سیغاره کیف چاتدیغی زمانلرده مینی مینی پارمقلری آراسنده یانار . دومانی بورنندن صاوردیغی اثنالرده کوزلرنده حاصل اولان یانغینلق درجهٔ ذوق ونشاطنه دلیلدر .

§ اعتقادی تعصب درجه‌سنده یوکسله‌مامشدر . امور دینیه‌ده، پرهیزلرده لاابالی کورندیکی حالده ایام دینیه‌ده سیناغویه کیتمك معتادیدر . عثمانلیلره صوك درجه‌ده محب اولدیغندن محاربهٔ یونانیه حقنده‌کی احتساساتی آکلاتدیغی زمانده بو درلو صمیمیت محبانه‌دن متأثر اولمامق قابل دکلدر .

§ عثمانلی موسیقیسی سودیکی نغمه‌لردندر .

§ تیاترو آنك ایچون نظر دقتی جلب ایده‌جك بر تماشاکاهدر . باخصوص قانطولری پك زیاده تقدیر ایتدیکندن :

بن بر کویلی‌یم نه کوزل رقص ایده‌رم،

دییه کندی کندینه رقصه قیام ایتدیکی‌ده آره‌ده صره‌ده کورینن حوپپالقلردندر . مکالمات خصوصیه وعمومیه‌ده غایت ادیبدر . یالکز بزم سیار مخابری چورباجی ملتیادی ایله شقالاشمقده مسامحه ایده‌مز . بری عنادینه ظیپیر دیکری عکسنه قصیر اولان بو ایکی مضحکه‌پردازك محاوراتی دیکله‌مك اك کوزل قومدیالرك ویردیکی شوق خنده‌یی احساس ایدر .

§ معاملات عمومیه‌سنده استثنایی اوکرنمش اولدیغندن کباردن بر ذاتی سلاملادیغی زمان یره قدر اکلکده ، لاابالی کورشدکلرینی شویله‌جه کچیشدیری ویرمکده‌در . اك زیاده

سودیکی یمکلر : بالق. ات نوعنه منحصردر، سبزه اکثریا مظهر التفاتی اوله‌میور . یمش ، برآز نظر اشتهاسنی جلب ایدییور، قارپوز ، اوزوم سودیکی شیلردندر .

§ ثروت ذاتیه‌سنی صورمغه حاجت یوقدر ظن ایدرم . بزم کبی سرواندامان دهرك جیبلرنده بر ایکی مجیدیه‌یی آشه‌میان قوهٔ نقدیه بویله یردن بیومه بر یتیمده ظن ایدرم‌که ایکی چاریکی کوچ آشار. فقط بو آنه قدر پاره نامنه آغزینه برشی آلمامشدر. کندینه کوره‌حیثیت ووقارنی محافظه‌ایدر. معاملات بی ادبانه‌دن صوك درجه‌ده متنفر اولدیغندن تصادف ایتدیکی تقدیرده چین جبین کوسترمك عادتیدر .

§ یوریرکن صاغ النی باستون ، صول النی پانطالونك جیبی اشغال ایتدیکندن بوروش مکانت کارانه چوق کیمسه‌لری الدا تمقده‌در . فقط حیاتی سویملی اولدیغی درجه‌ده جربزهٔ لسانه مالك اولدیغندن صحبتیله کیمسه‌یی صیقماز . سوزه آتیلمق عادتی دکلدر . یاشجه بندن بر فضله اولان بو رفیق، بر متره یدی سانتیمده قیصه اولدیغندن یولده بزی کورنلر بابا اوغل ظن ایکیتمده‌درلر

٤٧

بابیلیرم . خیالمدن کچدکجه ایچم تیترر. کوچوك بر اوطه، اوفاق بر صوبه ، پوفلا یتاق ، یومشاق یورغان ، ایچنده بن ! طیشاریده لاپه لاپه قار . آغزمك صویی آقار . هیچ طورمه .

یورغانه صاریل یات دنیلن هوا دنیـاده آنجق بو قدر شرین اولور . روزکارك جاملری ظینغیرداتمسی ننی کبی تأثیر ایدر . صوبانك چاتیردیسی غیدیقلار . فقط مانغـالدن فیرلایان چیتی سومم . هانیا انسان بعضاً طالارده مانغال کنارینـه چوکر ، غریب غریب دوشونورکن مثلا آلت دوداغنك صـول بیق جانبنه طوغری :

— چیت ! دیه بر شی باپیشـیر ، آجی آجی یالانیر . خوشمه کیتمز . بویله کونلرده بر آزده معده‌نك تطییبی کبی شیلر دوشونیلور . بن بویله اولـدم بشقه شیلر ده دوشونورم آ . هرکسك قلبی بر اولماز . بابا یاور طرخانه چوربا‌سـنه ، لطیف شیش کبابنه ، پاچه بورکـنه ، صـاچلی صقاللی یاصصی قطائفیله مشترکاً اکل ایدلمك اوزره خرما طاتلیسنه ، طاووق صوینه نخودلی پلاوه طیانه‌ماز . حاجی رشیده صورارسـه‌کز ممالك حاره‌ده نه کوردم ؟ دیه شعر بلیغ اوقومق ایستر . لکن سز ینه بنم کبی دوشونك : صباحه قارشی اویانیلوب صـوبانك آتشی یوقلانه‌جق . اللراوعوشدیریله‌رق ، پیتیرپیتیر قوشولوب آغوش حارجانانه عودت ایدیله‌جك . درحال :

— آمان قالقمه ! توء . . . دیسه‌ك طوکیور . دنیله‌جك اوفاق اوفاق قونوشـیله‌جق . بویله زمان و بویله مکانده ایلك علاقه‌یه دائر بحثلر نه قدر اوزادیلیرسـه او قدر فائده‌لیدر . تحفدر ؟ حالا سببنی آکلایه‌مدم . نیه انسانك بر باجاغی دیکر باجاغی ایصتمیورده بشقه‌سنك تك باجاغی ایکی باجاغنی ایصیتیور !

شاشیله‌جق‌شی ! دیه‌فیسیولوژی‌یه عائد برغریبه‌دن دم‌اوریله‌جق!
هانیا زنپاره‌نك برینه :
— انسانی‌اك زیاده ایصتن شی‌نه‌در ؟ سؤالی‌وارداولمش‌ده:
— یورغان التی ! دیمش . جوابی‌کوله کوله سویلنه‌جك.
خفیف ترتیب اوله‌رق :
— شورادن قونیاغه‌اوزانه‌بیلسه‌م. برر دهاچاقیشدیرردق.
تمنیاتنه یول ویریله‌جك . کوزلر بر ایکی قیرپیلدقدن صکره بللی
بللیسز بر اسنه‌مه ایله یاخورول خورول ویاخود میشیل
میشیل اویونیله‌جق .

بودرلو اویقولرك رؤیاسی‌ده قومیق اولور . شمدی شویله
بر منظره‌ده بولنان یاتاقده غنودهٔ استراحت اولان شخص
نه کورملی ؟ نائلیٔ جدیدك کمرك اوکنده النده قوجه بر صوپا
اولدیغی حالده :

— صامسونه، کیرسونه، طربزونه ، دیه دلال باغیردیغنی می
کورملی ؟ انسان بویله بر رؤیایی توقاتلیانك کیجه‌لکی برمجیدیه‌یه
کرایه ویریلن اوتلنده بیله کورسه جانی صیقیلیر. اوراده اویو-
یانلرده اکسیك اولمیان نزله‌یه طوتولور . اوکسورور ، ظیبلایه
ظیبلایه یتاقدن خارجه اوغرار ، ترلکسز مشمعلره باصه‌رق
قارنی غورولتیلر ایچنده قالیر ، ترقوس صوینی قره قولاق
دیه ایچرده تر تر تپینیر ، حدتنی آله‌ماز . یاندن صاپه‌رق وقتی
کچمش بر چوربا ایله فرونده قیزاریرکن نیجه نیجه پارچه‌لرله
برابر یانمش اولان بر طاس کبابی ، بقیه‌سی چوربه‌لغه آیریلان

یارم پیلاو یر، طویمازسه بر ایکی‌ده غاطو یوتارده معده فسادینه اوغرار، صکره «صباح» غزته‌سنده‌کی مدافعه‌یی اوقورده برشی یازماز. بزی‌ده تبعهٔ عثمانیه‌دن برینك کندی لوقانطه ، قهوه‌خانه وغازینو واوتلنك اوستنی بر موسقوفلی‌یه جیرو ایتدیروب قمار اویناندیغنی اعلانه مجبور ایتمز .

بز توقاتلیانه درت کشی کیرمش اوچ کشی چیقمش دیدك ایسه بونك ایکی شیئه شمولی واردر . بری درتدن برینك مصرفلری ویرمسی حسبیله فنا حالده بوغونتی‌یه کتیرلدیکی ، دیکریده یاندن اوتله کیروب بنم کبی میشیل میشیل اویودیغیدر. بو مثللو معمالری درج ایتمکدن مقصد قارئین کرامك تشخیز اذهانی موجب اوله‌جق وسیله‌لر تدارکیدر بزم بشقه درلو غرضمز یوق فقط عوضمز وار . شمدی صباح عوضنی آلدی صیره بنمدر .

تازه حوادث :

طوب آتانلردن بر قاچینك قومشو قادینه مراجعتله مردیون آله‌رق زیرك یوقوشنده طورنه قطاری طرزنده‌قیزاغه چکیلدکلری سویله‌نیور .

§ قاضی کوینه ایشله‌ین (طورمش) واپورینت حیدرپاشایه آمد وشد ایدن (قالامش) واپوریله بجایش خدمتلری ایفا ایدلمش اولمغله لام الفعلی حذف ایدیله‌رك نامی یول اوزرنده (قالمش) تسمیه ایدلدیکنی «اقدام» یازییور .

٤٨

بنم عقلم، فکرم حلولیله مشرف اولدیغم آیوقوزیه کیجه‌لرنده توقادلیانك یوقاریسنه صعود و اوراده مشهود و موجود اولان یادکاران حسن وجمالی سیرمقصدیله کوشهٔ ترصدده قعود اندیشه سنه باغلانوب پریشان اولمش ایکن مکرر بیقماز، اوصنماز وحسابات مهه‌یی درپیش نظر دقت ایتمکه اوشـنمز بر ریاضی پیانقودن حصهٔ عاجزانه‌مه شرف اصـابتی محقق کورینن بیـك لیرایی نه زمان دردست ایده‌جکمی قیلی قیلمه اولچوب بیچر ایمش . حتی بکا یازمش اولدیغی بر مکتوبده دییورکه :

(لچنلرده حصه‌سنه بر باستون دوشن بر ذاتك بیانه کوره هر شخص آنحق اون دقیقه‌ده اخذهدیه‌یه موفق اولیورمش. معلوم اولدیغی اوزره سرکیده یوز الی بیـك هدیه وار ! بو بو زالی بیك هدیه‌نك بهری اون دقیقه‌ده ویریله‌جك اولورسه بحساب المجموع عدد دقیقه بر ملیون بشیوز بیك ایدر . بونی ساعته تحویل ایده‌جك اولورسـه‌ق یکرمی بش بیك سـاعت طوتار . حال بوکه اوست اوسته کونده بش سـاعت توزیعاته دوام ایدیله‌بیلمك ممکن اولدیغندن بش بیك کون یعنی ـ بر آی یکرمی آلتی کون اعتباریله ـ یوز طقسان ایکی آی سکز کون چیقارکه کیبسا سنه‌لرده داخل اوله‌رق ختامی اون آلتی سنه بر هفته‌ده میسر اوله‌جقدر .)

بن بو سطرلری اوقور اوقوماز درین درین دوشـوندم .

طالعسزلکم مشهوردر . حق بایرامده بیله معاشمی ویرمیوب محزون براقانلر بیله اولدی اوله‌جق‌اولور مثلی معروفدر. هرنه ایسه! شمدی ایسترمیسکزکه صوك نومرو حصهٔ ناچیزانه‌مك مارقه‌سی بولنان (١١٣٨٧١)ه چیقسونده بنده بر ایپکلی مندیل خاطره‌سی ایچون اون آلتی سنه بر هفته بکلیه‌یم ! ای انتظار ! سن‌نه وقت بیتوب توکنه‌جکسك ؟

§ کچن آقشام شاعر شیرین ادا کبابجی زاده ندا بك‌افندی برادرمز توقادلیانده دستنه «طریق» غزته‌سنی آلوب کمال‌یأس‌ایله (یأسدن صکره) سرنامه‌لی حکایهٔ بلیغه‌یی اوقومقده وغلبه‌لك ترکیب سقیمنك ده‌قادانلرجه طرز تحریر مستقیمی اولان (قالابالغك بر ادای استغنا آلارق دوندیکی نقطه) یه کلمکده ایکن آغزی شکر چیکنر بر دلبر خوش خرام نصلسه کوزی اوکندن کچر . شاعر درحال متهیج اوله‌رق شو منظومه‌یی سویلر:

نه‌در واشیء حیات آور شکم پرور
او پنبه بوی دل آرا و رنك جان بخشا
که شکل منتظمی جلب اشتها ایلر
مهندسین معین دیر اعوام ایسه صامسا ؟
بو فکر نومیده
بو طرز نو جدیده
نظر کنان اوله‌رق اوخ‌خ ... او پنبه امیده

اوت بو بقلوادر
شكمده بى بهادر .
ودرسه كيم جبادر
برر برر يوتارم
بيليرميسك آنى اى دلبر فنون ديده ؟

§ تازه حوادث :

قارناوال موسمى اولمق حسبيله كيجه‌لرى توقادليانك لوقانطه وقهوه‌خانه وقارسالوننده طاوول زورناچالنه‌جغى دانس مراقلىلرينه اعلان اولنور . مذكور لوقانطه‌نك مديرى سنيور ميغيرديچ افندى اهالئ كرامى ممنون ايتمك مقصديله مشتريلرك يانه كليه‌جكنى‌ده آيريجه بيلديريور .

§ اولكى كيجه توقاتليان افنديلرك لوقانطه‌سنه درت كشى كيرمش ايسه‌ده اوچ كشينك چيقمش اولديغى سويلنيور .

آژانس انتر ناسيونال

بك اوغلى ...

دون اقشام بك اوغلى‌سوقاقلرنده مشهور لوقنطه صاحبى مغرديچ توقادليان اغانك آرزوى وجدانيسيله ده‌قادانلغى قبول ايده‌جكى حقنده چيقان شايعه بك اوغلى محافل ادبيه‌سنده خيلى تأثرى وقيل قالى موجب اولمشدر . بو خبر شمدى‌يه قدر تأييد ايتمامش ايسه‌ده صحتى تقديرنده محافل ادبيه مومى اليهك ده‌قادانلغنه قطعياً ممانعت ايتمكه قرار ويرمشلردر .

٤٩

بایرام منـاسبتیله قره آننه‌مه کیتدم . سز بنم قره آننه‌می بیلیرسکز دکلمی ؟ هانیا کچن سـنه کاغد خانه‌یه کیتدیکی زمان زلف پیچاپیچ عنبر بوسـیله مزین باشنه قوندوردیغی خطوزی یازمش ایدم‌ده نه قدر مودا مراقلیسی خانملر وار ایسه جمله‌سی کندیسنه تقلید ایتمش ایدی. عادت اولدیغی اوزره دیشی سیاه، ایچی باقیر رنکنده بیاضلانمغه مستعد اولان النی اوپدم . یانـنـه اوطوردم . حال وخاطر صـوردم . ایی ایمش . یالکز بر قاچ کوندر صول کوزی صیق صیق سکیریور ، اویقوسندن بردن بره اویانیورمش . لاف لافی آچار مضـمونی اوزره دره‌دن تپه‌دن قونوشیوردق. پیانقو نومرولری! دیه برنعره فیرلادی. درحال بر دانه آلدق . قره آننه‌مك نومروسنی آرامغه‌باشلادق. طـالع بو ! قره آننه‌مه نه چیقسه بکنیرسـکز ؟ لادن ! رنك آشنای دهر اولانلر بونده‌کی حکمت تصـادفی تقدیر ایدرلر . بونك اوزرینه بنی بر دوشونمه آلدی . کندی کندیمه :

ـ عجبا مشاهیره نه چیقسه مقبوله‌کچر . دیه درین درین طالدم . ساده طالمدم قلمی‌المه آلوب برکاغدك‌اوزرینه شویله‌جه یازدم :

ـ بزم کل حسنه : پروقه

ـ قنبور محمده : قورسه

ـ کوچوك اسماعیله : بیوك اسماعیل

— حاجی رشیده : اشعار جدیده
— خیالی شاعر عمره : عاشق غریب دیوانی
— کاتب صالحه : الف اللیلة واللیله
— غزته محررلرینه : عیارلی دیرکتور
— غزته‌دیرکتورلرینه : قرق بارکیر قوتنده یازی‌ما کنه‌سی
— اداره‌مأمورلرینه: پاره‌م‌یوقدردیرمز دونوب کیدن محرر
— بابا یاوره : زمانه چوجغی
— طون طونلره : قزغان استوپوسی
— عودی آفته : نخودی نغمه
— طوپ آتانلره : ده‌قادانلر
— ده‌قادانلره : طوپ آتانلر (بونده‌بیلنمیه‌جك‌نه‌وار؟)
— توقاتلیانه : تقیه‌جی قالبی اکسه
— عندلیبه : کلستان حاشیه‌سی
— اوق میدانی مکتوبجیسنه : بخوردان
— دیرکلر آراسی مخبرینه : یوزلر قاره‌سی بر پچه
— مدافعه نام اثرك صاحبنه : غیر مجلد (فصل الاذعان فی تعریف العرفان) رساله‌سی
— بلدیه مأمورلرینه : النظافة فی الایمان لوحه‌سی
— موسیقی مباحثانه : یوف بوروسی
— ترامواى بارکیرلرینه : اوتلقجیلرده آخور
— خلیج واپورلرینه : مشهور ومتعارف اولدیغی اوزره (العجلة من الشیطان)

— قومیق حقی بکه : یانار دونر چارشاف
— قومیق عارفه : دونر یانار شالوار
— ثروت فنونه : قارناوال قوقوزلری
— صباح غزته‌سنه : نغمهٔ سحر
— اقدام جریده‌سنه : قولتوق دکنکی
— طریق ورقهٔ حوادثنه : چوپ آرابه‌سی
— ترجمان حقیقت آرقداشمزه : (دروغ مصلحت آمیز به آرراست فتنه انکیز) ترجمه‌سی
— شهر مکتوبجیسنه : بیك لیرا (١٠٠٠)

تازه حوادث :

طـوتدقلری وحوش و اوردوقلری قوش ایله جوش و خروش ایدن مینوشـلرك جیبلرینی بوش اوله‌رق آپو - قوریه صـفالرینه حوالهٔ کوش ایتمکه قرار ویردکلری بزم توقاتلیانك حساب مأموری کینالاروشك روایاتندندر .

§ قاضی کوینه آمد شد ایدن یدی نومرولی واپور تعمیره اشد احتیاج ایله محتاج اولدیغنی بیلدیرمش وطلبی وجهله اسمی (طورمش) تسمیه اولنمشدر .

٥٥

لوفر حقنـده طویدیغم آجیلی سزه نقل ایتـدیکم کون آرقداشلردن وعجمی صیادان بحریدن بری الی صاریلی اولدیغی حالده زیارتمه کلدی بی چاره صارارمش ، مورارمش ، پك

چوق آجی چکمش اولمالی که مردیونی زورایله چیقه‌رق اوطه‌مه کله‌بیلدی .

— کچمش اولسون ! برادر . نه اولدك ؟ دییه صورنجه :

— سنك لوفرك دردینه اوغرادم . دیدی آره‌مزده شو یولده بر محاوره آچیلدی :

— او نصل درد ؟

— جانم ! بو سنه بوغاز ایچنه کیتمدکمی !

— اوت .

— هرکس بالغه چیقه‌لم چیقه‌لم دییه تشویق ایتدی. بن‌ده برمشغولیت، بر اکلنجه اولمق اوزره ایشه کیریشدم . اوچیوز غروشه بر صندال آلدم . اولطه‌لری تدارك ایتدم. زوقه‌لری پایدیردم. آلات‌ادوات دیدیلر: قانجه، قاقیچ، سونکر، چامچاق، سوزکیچ فلان بولدق . بزه بیك غروش مصرف ایتدیردیلر. آره‌ده صره‌ده ایزماریته فلان چیقدم. الحاصل لوفر سوکدی . کچنلرده امور یری اوکنده اولطه‌لری ایندیردك . یکرمی اوچ قولاجده طوریبورز. لوفرده ایصیریر ایصیرماز. آقشام بالغنی تاملایه‌لم دیرکن بردانه‌سی طاقیلدی. عجله ایله چکدم. شویله برلوفر . اورته‌لقده قاراردی . قاراره‌جق . همان صاریلدم . بردن بره جانم چکیلیور ظن ایتدم . مکر طوتدیغم دراغونیا ایمش. صاریلیر صاریلز اوردی. آز قالدی اولیوردم.

— واه! واه ! صکره !

— صکره‌سی حالا چکیبورز .

— دیمك آودن واز كچدك.

— ایرتسی كون جمله‌سنی صاتدم.

§ دراغونیا دنیلن اواژدر مصغر، مدهشدر. آنك بارسام نامنده بشقه برمدهشی دهاواردركه ساحللرمزده آفات بحریه‌دن معدوددر. دقت لازمدر. لوفرده بركره دیشلرسه اوده آجیتیر. فقط كفته‌خوار نه‌قدر ایصیرسه ایصیرسون صكره بزده آنی دیشلیوب، ایصیروب ازوب، یوتارز آ.

§ مشهور اولدیغی اوزره بزم آشجی باشی كبی بالق آكلایان اوشـاقلردن برینه ینه بنم كبی صافدل بر ذات لوفر صمارلار. حریف كیدر، ایكی پلامود آلوب كوتورر. افندی بونی كورنجه:

— آیول بونه‌در ؟

— بالق !

— بالق اما بو پلامود. لوفردكل.

دیر. فقط اوشاق بزم آشجی باشی كبی دكل بر آز سـوز آكلار اولدیغندن درحال كمال استغراب ایله افندیسنك یوزینه باقه‌رق :

— اما یاپدك افندی ها! صانكه بری دكزك دیبنه ایمش‌ده بالقلره اسم قویمش كبی سـویلیورسك دییه برجواب ابلهانه‌ده بولنور.

§ مراق بویا! بالق زارنده‌كی بالقجی‌یه كیده‌رك بزم لوفرك حكایه‌سنی اكلاتمق وبالقجینك نه دیه‌جكنی اوكرنمك ایسته‌دم. كیتدم. اومایدانوس طره‌لیسی اوراده طـوریور. بنی كورنجه كولومسه‌دكدن صكره فیاقه‌جی‌یه دیدی كه :

— بك افندی بالغی طانیور اما پاره‌یی آز ویریور. مقصد شقا دکلی؟ بزده چکلری آچدم:

— اوباقده ذاتاً سنك کوزك قالدی.

— استغفراه بکم! نه اولدی! کوپکمی قاپدی؟

— خیر آشجی قاپدی.

— بعضلری اویله‌در. بزم بر افندی وار. او ایی بر بالق کوندردیمی آقشام آشجیسی پیشریر. بر صکره کدی قاپدی دیرمش. صاقین او آشجی سزه کلسون؟

— اویله دکل. بزم آشجی اولوفرلری نه یاپسه بکنیرسك؟

— قوقو تمشمی؟

— خیر پالامود...

— آکلادم آکلادم. او حریفه سن آرموده ویرسه‌ك ینه طاوه ایدر.

بزم بالقجیده‌کی سرعت انتقال نصل؟ فقط بز بر یکرمی بش دها صولایه‌رق ینه بر مقدار لوفر آلمغه مجبور اولدق.

§ بالقجی کوپکمی قاپدی؟ دیه صورنجه خاطرمه جراح پاشاده‌کی قورناز بر سوقاق کوپکی کلدی. بو حیوان ذکای مخصوصنی سرخوشلرك اللرنده‌کی بالقلری قاپمقده حسن استعمال ایدردی. آقشام ساعت یارم راده‌لرنده جامع شریفك اوکلرنده اویومق طوریله بوزولور. کوزی‌می آشامان دهری تا اوزاقدن طانیدیغی ایچون اکر او سرمست نشه یارم اوقه ایله

قفـایی توتسـولدکدن صکره النه بر اوقه‌ده اسـقومری ، ایکی اوچ پالامود آلمش ایسه تایانندن ویا حذاسندن کچنجه‌یه قدر یرندن قیمیلداماز . ایکی اوچ آدیم ایلرولر ایلر ولمز قالقار ، یواش یواش بالغك قویروغنه دیشلرینی کچیریر . برابرجه یورور سرخوشمز فرقنه واروبده :

— هوشت ! دیه حیزله چکنجه اوده آشاغیدن آصیلیر . برحالده‌که صاپلر قوپنجه بالق یره دوشر آرتق قاپیشان قاپیشانه . فقط بوصیاد ماهی طیاغه دخی صیرت ویردیکندن بالغی بیتنجه‌یه قدر باستون ، طاش ، صوپا کورلتیسنه آلدیرماز .

۵۱

(بلهوس) و (بوالهوس) مسئلهٔ معلومه‌سی ایچه‌مباحثات لسانیه‌یه میدان آچدی . هنوز مقدمهٔ تشکلده بولنان (بوسه) بحثی دخی قریباً اسماع اصوات ایده‌جك کبی کورینیور . کچن کون حصاردن عودت ایدرکن ایکی کنج ادیبدن بری بوسه‌نك بوسه اولدیغنی دیکری اولمدیغنی مصرانه‌ادعا ایدییورلردی . بوسه اولدیغنی ادعا ایده‌نی بمله کوز آشنالغی اولدیغی ایچون مقام استشهاددە رأیمی صوردی . بلایه باقك‌که بو سؤال اوزرینه بن‌ده حیرتده قالدم . دیدم‌که :

— ایچه کسدیره‌میورم اما . . . با ایله اوله‌جق . فقط بنم بورأیم جریان مباحثه‌یی تعطیل ایده‌مدی . بوجهتله متصل دوام ایدییوردی .

تصادف بو یا ! یانده فرانسه‌ده دشمن راعیان اولان حریفك رسمنی حاوی (پتی پاریزییه‌ن) وار ایدی . بونوع غزته‌لرك هفته‌لق پوسته‌لرنده ایچه زوز کلکلر بولنه‌کلدیکندن اوقویوردم . مکر اوراده‌ده بر پوسه بحثی وارمش . فقط نه غریب شی ؟ باقك سزه اسکی ادبیات جدیده اوزره ترجمه ایده‌یمده آ کلایك .

(انکلیز سیاحلرندن بری لوندره ایله بریغتون آره‌سنده ایشله‌ین ترنلرك برنده یاننده بولنان برقادینی زور ایله اوپر واجرا قلنان محاکه‌ده اشتیاق بوسه‌دن بودرجه‌ده آثاراحتراص کوسترن مناسبتسز حریفك اوچ آی حبسنه قرار ویریلیر .)

(ایچه طوزلی بر بوسه !)

بو وقعه آوستریا غزته‌لرندن بری طرفندن نقل اولنان بر حادثهٔ بوسه چینی‌یی بورایه‌ده درج ایتمکلکمه طبیعتیله بنی سوق ایتدی .

مذکور غزته دییورکه :

(نشانلیلر (فرنکلرده بزده دکل) یکدیکرینه یازدقلری نامه‌لرده بیکلرجه بوسه تعاطی ایدرلر . فقط بو بابده‌کی آج کوزلیکلرندن بو بیکلرجه‌یی‌ده آز کوره‌رك دها زیاده‌سنی آرزو ایدرلر . فقط مسئله عملیاته انتقال ایدنجه بودرلو آثار محبت و مصافاتك بودرجه‌ده مبذولاً تعاطی ایدلدیکنه تصادف اندر وقوعه کلیر . مع‌مافیه بردفعه‌یه مخصوص اولمق اوزره بیکلرجه بوسه چین اولمق درد آزمایان ابتلادن برینه میسر اولمشدر .

مذكور غزته‌نك روايتنه كوره دها كچنلرده آوستريا بلاد صغيره‌سندن برنده برصالونده مسائل قلبيه‌دن بحث ايديلير كن ايچلرندن برى ـ ايستاتيستيقجى اولديغنده شبهه‌يوق ـ حضاره خطاب ايده‌رك برزمان معين ظرفنده نه قدر بوسه تعاطى اولنه‌بيله‌جكنى صورار. صورار صورماز لوند اندام بركنج پرستيدهٔ جانى اولان نشانليسنى اون ساعت ظرفنده اون بيك دفعه اوپه‌بيله‌جكنى خوش برلسان تهالك ايله بيان ايدر. اينانلمز. كنج هر يارم ساعتده خفيف برمشروب مفرح آلمق شرطيله بحثه كيريشير.

بوسه‌لرده باشلار. برنجى ساعتده ايكى بيك ايكنجى ساعتده بيك، اوچنجى ساعتده يدى يوزاللى بوسه تعاطى اولنور. (كوريليور آ رزالت كيتدكجه آزاليور) فقط اوچنجيدن صكره ايش بيتر. نه اولور بيليورميسكز؟ كنجك دوداقلرى او درجه‌ده مؤلم براهتزاز عصبيه اوغرارکه عقلنى غائب ايدر. نشانليسنه كلنجه بى چاره بوسه‌داد بايغين دوشر. آقشامى اك شدتلى برحماى عصبيه طوتوله‌رق كونلرجه اسير فراش اولور. اولور اما تاريخ ازدواجده برسنه قدر آتيه تعليق ايديلير.)

نصل؟

§ (پتى پاريزييه‌ن) او هفته‌لق پوسته‌سنده بزه فوق العاده كوچوك واسملرى اكر كيمسه‌جه مجهول اولان برقاچ حكومتدن بحث ايديور. بونلردن برى (مورسنه) حكومتى ايمش كه بلچيقا ايله آلمانيا اره‌سنده وليه‌ژ شهرندن اون طقوز كيلومترو

اوزاقده واقع ومساحهٔ سطحیه‌سی بش هکتار اولوب اهالیسی دخی برقاچ یوز کشیدن عبارت ایمش. حکومت مرقومه ١٨١٥ سنه‌سنده حال بی طرفی‌یی وضع ایدلمش و چینقو معدنلریله اکتساب شهرت ایتمشدر .

بوندن برازدها بیوکی فرانسه‌ایله اسپانیا حدودی اوزرنده آندور نامیله بنام بر حکومت ایمش مساحهٔ سطحیه‌سی ٤٥٢ کیلومتره و ٥٨٠٠ نفوسی حاوی اولوب ١٨٧٥ سنه‌سندن بری طرفینه اوچر عسکر وهر ایکی حکومت بیننده تقسیم ایدلمك اوزره ٢٧٩٥ فرانق ویرکو ویرمکه مجبور ایدلمش ایمش .

— بونلری اوقورکن خاطرمه بزم ١٩ کیلولق ٩٢ سانتیمتره‌لك حیاتی کلدی. اوده طبقی آندور حکومتی کبی. بزم چورباجی میلتیادی آصمانیدی ایله قهوه‌جی محمد آغانك اره‌سنده غائب اولیور . قهوه‌جی‌یه بعضاً اون یکرمی پاره ، چورباجی‌یه اکثریا فیت ویریور .

§ هوالرك بولانق کیتمسی ، اورته‌لغك چامور ایچنده قالمسی بزم آرابه‌جیلره یارایور . حریفلرده ذره قدر انصاف یوق . او زبون حیوانلره قیرباجی یرلشدیرنجه آلابیلدکلرینه سوریبیورلر. (واردا) ، (دستور) ك غالبا قیشین موداسی کچیورکه آغزلرینه آلمیورلر . فقط (زیفوس) ه نه‌دیه‌لم . حیوانك آیاقلری ذاتاً یکدیکرندن برمترو قدر فاصله ایله آیریلان ایچی صو، و چامور طولو چوقورلردن برینه خیزله کیردیمی اطرافه وولقان آغزندن لاو فیرلار کبی پارچه پارچه چامورلر

سرپیلیور. روبالر بنك بنك . یوز ، کوز اوسطوره چیپانه قالایجی چاموری سورنمش کبی آلوده. آمان دیین دینه. آرابه‌جی‌ده شقا ایتدم کبی برصیریتیش . منديللری چیقاروب تمیزلمه‌دن غیری چاره یوق. فقط یالین آیاق باشی قباق کزینن بزم‌بالدیری چبلاقلری نه یاپه‌لم ، آنلرده انسانی صاریپورلر .

§ آرابه‌جیلرك مشمع کیمیه‌لری مشترلر ایچون خیلی مشکلاتی موجب‌اولیور. کردونه‌ران برکره‌قولاقلرینی‌قپادیمی بر دهاسس ایشیتمکدن بری قالیور. کوپریدن باب عالی جاده‌سنه دییه‌رك بیندیکم آرابه‌دن نافعه نظارت جلیله‌سی اوکنده اینه‌بیلدم . حالبوکه بن یاغمورك یاغمسندن طولایی باشیمی طیشاری‌یه چیقارمدیغمدن جامه اوره اوره ، آرابه‌جی دییه باغیره باغیر ایچریده هلاك اولدم . شمدی برکره‌ده نظارت مشارالیها اوکندن معلوماته دونوشی حساب ایدك . بزم چاریك هبا اولدی کیتدی . نه یاپه‌لم ؟ آره‌به‌جیلرمز نصل یوله کتیرلم . حیرتده‌یم .

٥٢

قیش کلدی . فقط یاغمورلرك آردی کلدی . هم اسیور ، هم سرپیلیور . کوپریده ، یکی جامع کمری آلتنده ، تونله کیرکن ، ترامواپه بینرکن ، قاضی کوی واپورلرندن چیقارکن ، بون مارشه‌یه کیدرکن ، یایا قالدیرملرنده یورورکن شمسیه قارانبولندن چکدیکمك حدی ، حسابی یوق . شمسیه‌م بشقه‌

سنککنه چارپمسون دیه دقت ایدنلر اوته‌کنك بریکنك آیاغنه باصیورلر. خفیف برایکیلتی حاصل اولیور. باخصوص ناصورلی اولانلر برده تك آیاق اوستنده غریب بر رقص اجرا ایدییورلر. شمسیه‌لر بربرینه چارپنجه اوج دمیرلری سیوری اولان دیکرینه طاقیله‌رق خراش سینه‌یی آکدیرر جایرتی ایشیدیلیور . چهره‌لر آزغین، طارغین، قیزغین، شمسیه‌سی بیرتیلان کویا کندیسی دقت ایدییورمش کبی سویله‌نیور. بیرتان آرقه‌سنه باقه‌دن وبو مجادله‌ده احراز غلبهٔ تام ایلدیکندن طولایی یورییوب کیدیور. بو پاتیردی آره‌سنده قوقولته‌لی اولانلر کوزلر زمینه ناظر اولدیغی حالده تعاطیٔ مطریه‌دن قورقه‌قورقه یورییورلر. بر حالکه تعریف ایدیله‌مز .

§ شمسیه‌نك اوق کبی تأثیری اولدیغنی دها کچن کون نفسمده تجربه ایلدم. کوپریده غلطه قله‌سنك آچدیغی وادیدن طوغری کلن روزکاری بیلمه‌ین یوقدر . ایشته او روزکارك تمادی ایتدیکی اثناده نصلسه اورادن کچیوردم . بردن بره کوکسمه بر شمسیه صاپلاندی . کمال خوف ایله چکیلدم . یره دوشدی . فقط قارشمده بری ، النده بر کراز صاپ اولدیغی حالده حیران حیران بکا باقیوردی. او زمان آکلادمکه شمسیه ناتورل صاپ ایمش . کچدیکی دمیردن (سوق روزکار) ایله آیریلوب اوچووریرمش . فقط شمسیه‌نك کوودمسی بنم کوودمدن قوتلیجه کوستردیکی حرکت دورانیه‌نك تماشاسی طویوله‌جق منظره‌لردن دکل ایدی .

§ شمسیه قومدیاسی کیتدکجه زیاده‌لشیور . تصادف بو قومدیایی او درجه‌ده مضحکانه مظهر ایدیورکه تعریف ایده‌م. یکی جامع کمرینه طوغری یاقلاشان بر آرابه تونلدن حیزله‌کچمکی تصمیم ایتمش اولملی‌که حیوانلره اینـدیره‌جکی قامچی‌یی هواده بر شاقلاتیر شاقلاتیر اما قامچینك ایپی مارینندن برینك شمسیه سنه صاریله‌رق الندن چکوب آلیر. شاقلامه حیوانلری سورر، آرابه‌جی قامچیدن شمسیه‌یی قورتاره‌ماز . آرابه ییلدیرم کبی کیدییور ، شمسیه صاحبی پر تلاش آرقه‌سندن قوشـیور . قوشدقجه آرد تکرلـکلرك فیرلاندیغی زیفوسه بولانیور. کفر، سوکمه ، حدت طوپوقلردن آشیور برده شمسیه قورتولوبده چاموره دوشـمزمی ؟ ای آرتق ! بوکا تحمل ایدیله‌مز . بو آرابه‌جیلره بر سوز آکلاتمالی . دکلمی ؟

§ لغتده شمسیه شمسیه‌یه کلك مجادلهٔ نسوانه اطلاق اولنور. فقط لغت جدیده بوترکیبی تعمیم ایدرك ارکلکلرك‌ده شمسیه شمشیه‌یه کلمسنی تجویز ایدییور . ایدییور اما تخصیص ایده‌رك دییورکه : شمسیه شمسیه‌یه کلك شرکت خیریه واپورلرنده (ارکلك حقنده) یکی شمسیه‌سی بولنان برذاتك یانه اوطوریلوب اسکی شمشیه‌یی‌ده اوته کینك یانه قویمق و حین خروجده ایشی یا کلشلغه کتیره‌رك یکی شمسیه‌یی دردست برله صاووشمق دیمکدر. فقط صاپلرك تطابقی کوزه دیلورسه استعمالنده اصلا بأس یوقدر، مثال: [معلوماتك شهر مکتوبجیسی یکرمی بش غروشه آلدیغی یکی شمسیه‌سنی دها ایلك استعمالنده صورت تصرفنده مسامحه کوستردیکی جهتله شرکت

خیریه واپورلرندن برنده بیلمدیکی وصکره‌دن اسمنی اوکرندیکی بر ذات کندیسیله شمسیه‌یه کلمشدر. معلومات شهرمکتوبی].

§ شمسیه دونمه‌سی طاتلی بر اکلنجه‌یه میدان ویریور. بو تماشا نه قدر کولنج، روز کار اوقبهٔ تنکنای پرستونه کیروبده ساعد زور آوری بوکر کبی کری‌یه قیویردیمی وجود بتون او استقامتی محافظه ایده‌رك پوسکول، پالطو اتکلری، بیون باغی اوجلری، کوزلر، قوللر، آیاقلر ایلری‌یه طوغری توجیه ایدییور. بر حالده‌که نظر وهلهٔ یکی بر آلت جریه اختراع ایدلدیکنه حکم ایده‌رك انسانلرك قوای طبیعیه‌نك اك مؤثرلرندن اولان روز کاری یالکز یل دکرمانلرنده، الکتریق استحصالنده قوللانمیوب یوك حیواناتی کبی کندینی جکمکده دخی استعمال ایتمکه قرار ویردیکنه ذاهب اولیور.

§ تاریخ مدنیت بشر ایدن ایی‌یه تتبع ایدیله‌جك اولورسه کوریلورکه انسانلر شمسیه‌یی چادر دورنی کچیردکدن صکره استعماله باشلامشلردر. بناءً علیه بو آلتك منشأی ینه حوالیٔ حاره اوله‌جغنده شبهه یوقدر. بو حقیقت تاریخیه‌نك دلالتیله دخی آکلاشیلیرکه قادین شمسیه‌لری ارکك شمسیه‌لرندن صکره ایجاد ایدلمشدر. چونکه قادینلرك کی شمسیه ومطریه‌لرك کوردیکی خدمتی ایفایه منحصر اولمیوب سوسه متعلقدر. ایپکلی مندیل؛ عادی مندیل، چووال، شال، قوقولته باشلق شمسیه‌نك الده طاشینمسندن متحصل یورغونلغی دفع ایچون اختراع ایدلمش ایسه‌ده پك زیاده عاقلانه دوشونلمش دیمکدر.

§ قوقولته ، باشلق دییه یازدیغم اثناده بر باشلق حکایه‌سی خاطره‌مه کلدی. افندیدن بر ذات قپودن چیقه‌جغی اثناده یاغمور باشلار . آدمجکز ، اوشاغنه دونه‌رك پالطوسنك قوقولته‌سنی ایسته‌مك مقصدیله :

— باشلغی کتیر. دییورر . اوشاق کیدر . آرادن برخیلی وقت کچر . افندی باغیریر . نهایت اوشاق کلیر . بر محاوره‌که نعوذبالله :

— نره‌ده ایدك به حریف ؟

— افندم آرابه‌یی حاضرلامشلردی‌ده .

— آرابه‌یه بینمیه‌جکم .

— اوت افندم . حیوان طورمه‌دی . اوغراشدم اسپیرده یوق .

حریف . نه ایله اوغراشدك ؟

— حیوانك باشلغنی چیقارمق ایله .

اوشاغك درایتنی نصل بولدیکز ؟

§ قوقولته کیمك صحت نقطهٔ نظرندن مضر ایمش دییورلر. فقط شمسیه‌دن اوجوز چیقدیغی ایچون اقونومیك . یالکز نظر دقتی جلب ایدن شی اوجنده‌کی پوسکولدر . بو پوسکولك اورایه زینت ایچون تعلیق ایدلدیکی بدیهی ایسه‌ده هر شیئی سوء استعمال ایدنلر بو شیٔ ناچیزی‌ده خیره یورمیوب شرده قوللانمقده‌درلر .

کچن کون قوقولته‌سی باشنده اختیارجه بر آدم دوراسواق

ایتدیکی صرده عاله کولنج اولمشدر . بی چاره‌نك قوقولته‌سنه او پوسکول یرینه قرمزیلی ، یشیللی بربرینه کرفت کاغددن بر اویمه ایله برده ماشاالله طاقمشلر . آدمجغزك خبری یوق آ . سوقاق سوقاق کزینورکن باغچه قپوسنده بارکیرجی جینویزلرینك کوزینه ایلیشدی . آمان یاربی ! رذالت دیزده یوزییور . اختیارك آردینه دوشمشلر اکلنیورلر . بریسی اوکنه کچمش کوبك آتیور . بر ولوله‌که صورمیك . سالدیده اختیار قالمش ، آزارلایور ، باغیرییور . فقط کیم دیکلر ، نهایت مأمورلردن بری ایشه واقف اوله‌رق او آوازهٔ ضحك انکیزی چیقاردی . زواللی‌یی‌ده قورتاردی .

٥٣

« طبان » مسئله‌سی اوروپاده جالب دقت مخصوصه اولمقده بر دوام ایمش . بزده طلومبه‌جیلرك ، غزته موزعلرینك ، تراموای وارداجیلرینك ، بارکیر سوریجیلرینك ، کوشکلیلرك سحردن شامه قدر سوقاق سوقاق طولاشان ، لاحنه ، پراصه ، اسپناق ، صوغان ، صالاطه ، الما ، کستانه ، تل قطائف ، اسکیلر آلایم ، محلبی ، هانیا ترلکلر ، پانتوفله‌لر ، ظریف باصمه‌لرم!!! ، قوز حلواسی ، طحن حلواسی ! دیه باغیرانلرك موجب حسدی اوله‌جق مرتبه‌ده قوشوب یوریینلر چوغالیور ایمش . حتی یونانستانده اجرا ایدیلن معهود اولمییاد اویونلرنده طبان سوار اولمقده جمله‌یه تفوق ایدن یونانلیدن یدی یوز متره زیاده

اوله‌رق بو کره دخی فرانسه‌ده بری ساعتده اون یدی کیلومتره ٤٦٨ متره یوریمش .

§ یاپیلان ایستاتستیقلره گوره کچن تموزده‌لفتون نامنده بری ولوسیپد ایله ساعتده قرق طقوز کیلومترو ٨٩٣ متره قطع ایتمش ایکن بر انکلیز ایلولده اللی ایکی کیلومتره ٤٩٠ متره ، بوخور نامنده بر فرانسز ایکی ساعتده ٩٩ کیلومتره ٤٥٨ ، فلمنکلی قوردانژ نامنده بری ٢٦٦ کیلومتره ، ینه وه‌لوسیپدجی اون ایکی ساعتده ٥١٠ کیلومتره ٧٠٢ متره ، ینه او فلمنکلی قوردانژ یکرمی‌درت ساعتده ٦٩١ کیلومتره ٦٥١ متره قطع ایتمشلردر . تأسف اولنورکه بزم وه‌لوسیپدجیلر حقنده هنوز معلومات صحیحه آلنه‌مامشدر .

§ بنم الك زیاده نظر دقتمی جلب ایدن‌ماده وارایسه اوده ظیپلامه وصیچرامه‌ده مسابقت‌واقع اولدیغیدر . حتی‌فرانسزلردن بری اوزونلغنه اوله‌رق ٦ متره ٣٢ سانتیمتره ، بر دیکری ٦ متره ٦٥ سانتیمترو آتلامشلردر . بزده یاغمورلی هوالرده یکی قپو ، طوپ قپو ، ادرنه قپوسی ، سیلوری قپوسی ، اکری قپو ، طرفلرنده مازین و عابرین درت بچق متره ، صاری کوزل ، آقسرای ، لانغه ، صماتیه ، بالاط ، آیوانسرای ، کراسته‌جیلر ، قاضی کوی ، حیدر پاشا ریختیمی ، فنار یولی طرفلرنده درت ، محال سائره‌ده چامورك درجهٔ قوام ومایعیتنه کوره درتدن ایکی ، متره ودرت بش سانتیمتره‌یه قدر متتابعاً ظیپلایانلر اولدیغی کورلمکده‌در .

§ بزده بوظیپلامه وصیچرامه ادمانلر بلدی برجیمناستیقدن متولد اولمغله یورغوناق حس ایدلمز بالعکس ظیپلایانلردن بری جورب! دییه چاموره باتدیغی اثناده قهقهه‌لر حاصل ایدرك کوزل بر قومدیا وجوده کلیر . یالکز فرانسز ، و انکلیز، هولاندا صیچرایجیلری بزم آرابه‌لردن صیچرایان زیفوسلردن بك آشاغی‌یه قالیرلر .

§ کچن کون خواجه پاشادن کلن بر آرابه‌نك اجزاخانهٔ ترکی‌یی اوتوز متره قدر مرور ایتدکدن صکره النده اجزا شیشه‌سیله چیقان بزم سیار محرره بر قاچ زیفوس صیچراتدیغنی کوزمله کوردم .

§ بزده‌کی زیفوسلر طولانی ومستعرضی دکلدر بوکاده سبب تکرلکلرك حرکت دورانیه‌سیدر. آنك ایچوندرکه یردن حیزله قالقان چامور کتله‌لری تکرلکلرك محور دورانیسی حرکتنی تعقیب ایده‌رك کروی بر شکل آلدقلرندن پوسکورمه وباشدن کیمه طرزنده صیچرامقده‌درلر.

§ کلهلم شمندوفرلره : ١٨٩٧ سنه‌سنده فرانسه‌ده بولنان شمندوفرلرك ساعتده قطع ایتدکلری سرعت صوك درجه‌یه وارمشدر. فرانسه‌نك شمال ترنلری (بوزینیی) دن سن قانتنه قدر ٩٥، بوردودن لانغرنه کیدن ٨١ ، پارسدن ره‌یمسه کیدن ٧٩ ، اورلئان وپارس ٧٦، شارترومان ترنی ٧٠ کیلومتروقطع ایتمکده‌درلر. بزده بوسرعتك اصغری کورلمامشدر . روم ایلی تیمور یوللری ساعتده الك سریع زمانلرده آنجق قرق بش

كيلومترو يوريمكده‌در . فقط بدايتندن بری بو سرعتی محافظه ايده‌رك دوام ايده‌كلمكده ايمش. حتی بر روايته كوره شمندوفرلر حتمنده تدقيقات تاريخيه‌ده بولنمق آرزوسنده اولان بر ذات طوغريجه بزم روم ايلی شمندوفرلری دائره‌سنه كلمه‌رك (استه‌فانسون)ك ايلك اثرينی كوره‌جك ايمش . بو روايتی طويان رفقادن بری بكا نقل ايتديكی صيره‌ده ديدی كه :

— عجبا استه‌فانسون مزاردن قالقه باقسه‌زادهٔ عرفانك هنوز مطلوب وجهله يوريه‌مديكنی كورنجه نه قدر محزون اولور.

---

٥ ع

قره‌دی ويا اعتبار دينيلن شيئه پك زياده كوونمه‌ملی . انسان بر كره بويله آليشديمی اكثريا دوچار اولديغی ضرری حس ايده‌ميور. «ويره‌سی‌يه ايچن ايكی دفعه سرخوش اولور». مثلی بهوده سويلنمه‌مشدر . كچن كون يانمده بر عثمانلی ليراسی اولديغی حالده توقادليياندن ايچری‌يه كيردم. بر آقشام‌اولی اوراده ييوب ايچمش، بورجمی آصمش ايدم. او آقشام هم‌ييوب‌ايچمك هم‌ده اسكی بورجی اوده‌مك نيتيله ينه طعامه باشلادم . چوربا ، فيله ، كككليك ، بالق ، براز چرز ، بر ايكی بيرادن صكره حسابمی صوردم . اون طقوز ديديلر . ليرايی باصديردق . غارسون پاره‌نك اوست طرفنی كتيرديكی اثناده ايدی‌كه ديكر

غارسون النده بر آقشام اولکی بورج پوصله‌سی اولدینی حالده عرض اندام ایده‌رك :

— اولکی بورجکزی ویره‌جکمیسکز ؟

دیه صوردی. درحال قرق بر غروش صولادق. برسیغاره تللندیرمك اوزره ایکن دیکر برغارسون دها کوزیکه‌رك قرق بر غروش بورجم اولدینی تبشیر ایلدی . شاشیردم . بویله بر بورجم وار ایدیسه‌ده ویرمش اولدیغمی سویله‌دم . فقط اقناع قابلمی ؟ بز بومحاوره اوزره ایکن براوچنجی دها ظهور ایده‌رك قرق بری ایسته‌مسونمی ؟ کندی کندیمه الله دردنجیسندن اسیرکسون دیمکه باشلادم . فقط اوچ غارسونك بریرده اجتماعی برکت ویرسون که بینلرنده تردد حصوله کتیردی. دوشوندیلر، طاشیندیلر ، یکدیکرینی قونطرول ایچون او کیجه یعنی ویره‌سی‌یه یمك ییدیکم کیجه اوچنك‌ده بنم ویره‌سی‌یه‌می ضبط ایتدکلرینی آکلادیلرده یاقه‌می براقدیلر . یوقسه لیرادن برپاره قالمدقدن ماعدا اوسته‌ده قرق اللی غروش بورجلی چیقه‌جق ایدم .

§ ویره‌سی بحثی آچلدیمی بزم بقالك (ذمم دفتری) ایله سقا وقهوه‌جنك (تباشیر) ینی . غزته موزعنك حساب‌دهنیسنی، سودجی واتمکجینك چتله‌سنی ، سبزواتجینك آی حسابنی ، قصابك پوصله‌سنی ، توتونجینك قورشون قلمنی ، اداره مامورینك درین درین دوشونه‌سنی اونوتمق بنجه قابل اوله‌ماز .

§ بزم اسکی محله‌دکی بقالك الندن قورتولنجه‌یه قدرچکدیکمی

بن بیلیرم . محله‌دن طـاشینیرکن یوز اوچ غروش بورجمزی ویردك . اسکی بقال نصلسـه ذمم دفترندن سـیلمکی اونوتور ، مملکته کیدنجه یکی بقال دفتری دربغل ایدرك مطبعه مطبعه بنی آرامغه باشلار . نهایت یاقه‌لادی . بن ایشی آکلاتدم . فقط او آکلارمی ؟ هرکون مطبعه‌ده . دکیشیك دکیشیك آدملر تمنـا ایدر ایتمز :

— اوسته سلام سویله‌دی. پاره‌یی ویرمزسه دعوا ایده‌جکم دیبور. بن دردمی کیمه آکلاده‌یم. نهایت ذمت قدیمه‌نك محرر اولدیغی دفتری کتیرتدم. اوپاپراغی بیرتوب پاره‌یی ویردم،

§ « سقا تباشیری کبی چفت یازار » دیرلر . صحیحدر . هر صباح اودن چیقارکن قپونك آرقه طرفنده طوران بیاض خطلر کویا زمانه تابع ایمش کبی بن پاره ویردکجه بر پارچـه آزالیر ، ویرمدکجه چوغالیر ترقوس صوبی آلنسه‌اوده ساعت کبی ایشلیور. ماکنه‌لرك جریقود خصوصنده کوسـتردکلری مهارت ترقوس قومپانیه‌سنك ساعتلرنده درجهٔ کماله واردیغندن انسان صو کبی پاره‌خرج ایتمش اولسه ینه بونلره رقابت ممکن اوله‌میه‌جق ظننده‌یم.

§ قهوه‌جی انصافسز اونورسه‌حریفك قیاقلغنه نهایت اولماز. هله برکره ـ قاچ قهوه اولدی! دییه صورك. درحال قرق بش، اللی اوچ ، اوتوز یدی عددلری دهـان حرص و احتکارندن فیرلار. برکت ویرسون‌که برچاریك ایله باشدن صاومق هرزمان میسر اولیور .

§ غزته موزعنك حساب ذهنیسی تناسب هندسی ایله فلان

دکلدر . آی باشی حسابیله‌در . ایسترسه‌کز آیك اورته‌سنده پاره ویرك. آیك نهایتنده ینه آی باشندن حساب کورور. بر آز صیزلدی ایتدیکزمی :

— افندی. بز ایکی پاره قازانیورز. بورایه قدرده طبان تپیورز. یازیقدر. چوالق چوجق صاحبیم. دیه انسانی حقسز چیقاریور. اکر هر کون اونلغی ویررسه‌کز هفته آره‌سنده اوچ درت کون کتیرمیور. متصل ویره‌می‌یه سورمك ایستیور. بونده‌کی حکمتده معلومدر .

§ سودجی واتمکجی چتله‌سی قپو اوکنده دقت متمادیه‌ده بولنمغله قابل تسویه برحاله کلیر، یالکز برجهت وارکه اوده بوایکی نوع نعمت پیاسه‌یه تابع اولدیغندن سود ایکی غروشدن یوزلکه اتمك قرق پاره‌دن قرق بشه چیقدیغی تاریخلری اونوتمه‌مق وچتله اوزرینه اشارت ایتدیرمك لازمه‌دندر . یوقسه ...

§ سبزواتجینك آی حسابی لاحنه، پراصه ، کرویز ، شالغم وسائره‌ده پك زیاده اهمیت پیدا ایتمزسه‌ده انکنار، فاصولیه ، پاطلیجان، طوماتس . صلاطه مسئله‌سنده خیلیجه فیرلار. مثلا طوماتس غروشه صاتلدیغی اثناده صباحلین سبزواتجی‌یه :

— اوچ اوقه طوماتس ! دیوبده فیئاتی صورمه‌دن کیدر- سه‌کز او اوچ اوقه آلتمشر پاره‌دن یازیلیر .

§ قصابك پوصله‌سی ایکی جهتدن دهشتلیدر. بری : زیاده

یازیله‌جق بر اوقه‌ده مطلقـا بش ، آلتی ، یدی غروش ضرر محققدر . دیکری ! اوه کیدن اتك تام اوقه اولوب اولمدیغیدر. قصاب برینی تزیید ، دیکرینی تنقیص ایتدکجه بودجه‌ده حصول موازنت‌ده او درجه‌ده تغیر ایدر، عادتا امکان خارجنه چیقار . باخصوص قیویرجغه بدل قره‌مان ، داغلیـج ارسـالی خاطری دها زیاده قیرار .

§ توتونجینك‌کی‌ده اولدقجه جالب دقتدر . آیده آدم باشنه آلتمشـلقدن درت ، ایکیلکدن اوچ ، یوزلکدن بش ، اوچ اون پاره‌لقدن آلتی یوتدیرسه دکان کراسی ایله اوشاق پاره‌سنی هوادن چیقارمش اولور.

§ اداره مأمورینك درین درین دوشونمسی بونلرك جمله ـ سندن مدهشدر. پاره آلنه‌جغی زمان میرمومی‌الیه برکره‌قاشلرینی چاتوبده دوشوندیمی برلرزه آلیر. باخصوص نتیجهٔ تفکر اوله‌رق:

ـــ کچن سنه بر فرانسز ویردم‌می ایدی؟ ویردم، ویردم اویله‌یا ! حتی باش مرتب یانمده ایدی ؛ دیدیمی ، نفی و انکار ایچون دفتر تأمیناتی ودهان قسمی آچوب بانغیر بانغیر باغیرمق، ترتر تپنمك ایشدن دکلدر. اوت پاره‌یی تماماً آلیرم آما ، بنده‌ده نه حال قالیر نه‌مجال! هله‌چاریکه هیـچ دییه‌جك یوقدر. مجیدیه‌یی استرداد ایچون‌ده خیلیجه اوغراشیرم .

§ شو سطرلری یازمقدن مقصدم قارئین کرامی ویره‌سی معاملاتدن تبریددر . فقط ویره‌سی طرفدارانندن بر قسمنك

پاره‌یی صـالامق خصوصنـده ماهر اولدقلری اوته‌دن بری ایشیدلمکده اولدیغندن بونلر ایچون نصیحتمزك تأثیری اوله‌میه‌جغی اشکاردر .

٥٥

وای قارناوال وای ! .. لکن نه صـورت نه بیچم بری قپالی، دیکری آچیق. تقویمده‌رذالت‌دوکومی فورطنه‌سی‌یازییور. صـولولقمی دیدیکز ؟ دریا . حتی ماسکلی ، ماسکسز نه قدر طبع ابدار صاحبی وارسه بو موسمده آزوب طاشار؛ سوقاقده غازینوده ، بالوده جوشار . کیم کیمدن آشاغی‌یه قالیر ؟ مسخره سیر ایده‌جکز دییوبده‌مسخره اولمه‌دن‌دونن نوادردن‌معدوددر.

کمر آلتنك پطلیجان رنك یناقلی دلبرلری ؛ چیچکجینك بورنی دوشوك قحبه‌لری ، درویشك سبحهٔ روز کاره دیزلمش ایخیلری، فرانجیله‌جینك خاص پیده‌لری، لیناردینك چاچالری، تیمونیـنك غاجالری ، یکیشهرك اسکی مالری ، دولابك کوزی یاغلیلری ، بلبل دره‌سنك قویروق صاللایانلری ، فری کوینك سونوکلری. طاطاوله‌نك‌دونوکلری، آغاجامعنك بکلری، فیچی‌جینك قیریق چنبرلری، طوغری‌یول آشکاره‌لری، قالیونجی قوپوقلری، قومرسـك طوپ آتان طاقمی، قورونك باش آچیق کروهی ، ترشیجینك آلیشمش خوارده‌لری برکره میدانه دوکولمسونلر !

ایشته رذالت دوکومی دیه بوکا دیرلر. دومنلی، دومنسز نه‌قدر صالاپوریه وارسه باشدن قره ایدر.

فن صرفده ادات نسبت دیه کوستریلن (کی) لفظی هر یرده بروجه مناسبت بولور. مثلا: بنمکی، سنکی، آنکی، فقط بزمکی، سزکی، آنلرکی هنوز غیرمستعملدر.

§ شعر، او نازنین خیال بوموسمده تأثیر مرقصانه‌سندن خالی قالمیور. هرکوبکده برشیقیردی!.. هردوداقده بر شاپیردی. بونکله برابر هر یرده بر پاتیردی. بر از دها تعمیق ایده‌جك اولورسه‌ق هراوده برچاتیردی. بعض سوقاقلرده ایکیلتیلر برلشوب اوغولتی کبی فیرلیور. برکت ویرسون، تکنی زورنا، دومنی چفته نقاره آلوب صاووریور. ایسترسه‌کز:

بش غروش ویردم امامه
نکاحمی قیدی تمامه
امام‌ده دوشدی حمامه
آمان‌ده آمان شکرم آمان
اولی‌ده دکلم بیکارم آمان

دیه سزده دوشك.

§ بکنمدیککز ایری‌بویلر بوکونلرده چاپراست یورویشلی برر پالیقاریا اولورلر. هپسنده ال آیاق ترتمیزدر. چاچاسنی قاپان صولوغی طوغری یولده آلیر. امان افندم! اونه کبار فرنك! اوز اوروپالی... شی!؟... آقشام پیاسه‌سنده ماشه‌ایله‌بوکدیردیکی

بیغنك بر کوشه‌سنه باقدقدن صکره برده کلن کچنی سوزمه‌سنده‌کی لطافتی سیر ایتمك قدر انسانی تماشادن بیقدیره‌جق بر حال تصور اولنه‌ماز .

§ معلوم آ. شمدی بتون قورنازلر آیاقده‌در . بوغونتی‌نك باسنی بیلن میدانه چیقار . فقط جمله‌سنك‌ده علامت فارقه‌سی واردر ، بعضلری کوشه باشنده متبسم جوابه مهیا طورور ، صاقین آلدیرمیك. یاپیشیر . چالغی‌ده ایری بیق قیرمه ، کوزلر فیریلداق کبی دونر . هرنظری بردوکمه‌یه‌در. بالوده دانس اثناسنده محبته‌قاریشیر، صیویشیر، بیلیشیر . قاچینك. شکرله‌مه‌جیلرده‌باستون ایله شمسیه‌یه فوق‌العاده اهمیت ویریر. صیقی بولونك. قیزمه‌یه‌کلمز. تابل دوتده حیزله قالقار . آمان قوردونی کوزه‌تك. سوقاق آره‌لرنده‌یرده برشیلر آرانیر. تتیك طورك. او ایچلرنده اورور کسر ایمش دیه مشهوردر. یورکلکز اوینامسون . قماردە پتالیه‌جیدر. طاتلی سوزینه‌قانمیك. غلطه‌ده راجون کسر. دیکله‌میك.

تازه حوادث :

مشهور کبابجی حاجی خلیلك (قارناوال کبابلری)عنوانیله اشکمبه چورباسی ، مدیه طولماسی و باربونیا طاواسندن مرکب بر پیه‌س یازمقده اولدیغی بك اوغلی محافل کبارنده سویلنیور. بیورك .

§ مباحثات لسانیه و ادبیه‌نك شمدیلك صحائف مطبوعاتده

کوریله‌مامسی اوزرینه بونلرك دخی آپوقوریه اکلنجه‌لرینه داخل اولدقلری ظن ایدلمکده ایمش .

§ ماسکدلی ؛ ماسکه‌سز هر نوع مسخره‌لره مخصوص اولمق اوزره فی‌مابعد هر کیجه توقاتلیانك اوست قاتنده‌کی بوله‌لرده بر بالو ویریله‌جکی خبر ویریلیور .

§ سرکی پیانقوسنك ۳۸نجی کشیده‌سنده بروجه آتی اشیا مطبعه ارکانندن بروجه آتی ذواته اصابت ایله‌مشدر .

دیرکتوره : (ماروکن) قولتوق

دیرکتور معاونه : ایکی قارپوز

برنجی محرره : توی قلم

ایکنجی محرره : مرکب حقه‌سی

فرانسزجه مترجمه : آلماس و لورن خریطه‌سی

آلمانجه مترجمه : مچ

انکلیزجه مترجمه : طالغه

اداره مأمورینه : احسن الاقتصاد فی‌المصرف والایراد رساله‌سی

پوسته مأمورینه : خرج نظامنامه‌سی

باش مرتبه : یکرمی درت پونطو اوزرینه (آه من‌العشق و حالاته)

کافهٔ مرتبینه : اون ایکی پونطوایله: (احراق‌قلبی‌بحرارانه)

ماکنه‌جی‌یه : دائما دوباره کلیر طولو زار

یاماقلرینه : ارکته واسیلی قانطوسی
قهوه‌جی‌یه : ویره‌سی‌یه دفتری
مصححلره : مائی کوزاك
کافهٔ مخابرینه : قارت ویزیت
سر موزعه : تقسیم غرما مسئله‌سی
عربجه محررینه : بر کاسه یغورت
اعجزا العبادوالمحررین شهر مکتوبجیسنه : مخیلات عزیز افندی

٥٦

بیك لیرا. آه ! ای بیك لیرا. سنی تخطر ایتدکجه صارارمامق ممکن دکل. حتی موس‌مور اولوبده کدرمدن پنبه دوداقلرمی یاقان لهیب جکرسوز افتراقکی کوزلرمدن آقان سیل سرشك ایله سو-ندورمك ایستیورم . حتی دون کیجه کندی کندیمه بر سماعی سویلیه‌یم دیرکن :

افندم هو نصیبم بوتجلی ، تقصیرات یاهو
کیسه‌م یاندی کباب اولدی یتیش امدادمه یاهو

دیمشم . آ کلایك . نه‌درجه‌ده یاندم . طوتوشدم . کول اولدم . شمدی هوایه صاوروله‌جغم .

§ فقط بن کرم وسرد عالمی کورمش کچیرمشلردنم . اویله بیك لیرالرك هیچ برینه یانمام . برکره بنی . برده شو حالی

دوشونك . تمام اون بش سنه اول برشمندوفر آلدم . تا او زماندنبری یوز سکسان دفعه چکیلدی. تلتیك حساب سومدیکم ایچون بهر کشیده‌ده اون بیك لیرادن آیرلدیغمی دوشونك. یوز سکسان بیك ایدر. بویکون معظم ومحتشمدن آیریلان آغلارده ملرده دکلمی ؟ ایشته بیك لیرانك شرف اصابتندن محرومیتمدن طولایی قلباً حاصل ایتدیکم کدر بو بیکلکك ما-ضیده‌کی بیکلره منضم اوله‌رق یوز سکسان بربیك ایتدیکیدر.

§ کوکل نه آرزو ایدر بیلیرمیسکز ؟ از قضابغه چبوق بکا چیقمالی. درحال قاپوپ بیك لیرایی آلان ذاتك قارشوسنه کچه‌جکم. اولیرالری صایسون. بن فسور فسور جکیم . آرتق کیفمزی صورمیك دکلمی ؟ برطرفدن نیجه دمدن بریدر مهجور رخساری اولدیغم لیرالرك طنین خاطر نوازی ، دیکر طرفدن لوله‌دن چیقان دومانك قانغال قانغال ویاخود بورام بورام هوایه صعودی. اوح ! یشا !

§ تحفدر ! انسان طوروب طوررکن درلو درلو خولیا-لرده بولنور. سوزمثالی اولارق سویلیورم. عجبا اوبیك لیرایی قازانان ذات بوبنده‌لرینی خاطرلارمی ؟ مثلا مکتوبجی آل شو اللی لیرایی . حاضر قارناوال زمانیدر. بالو قپولرنده محزون محزون ، بیراخانه کوشه‌لرنده ملول ملول طورمه. بی ، ایچ . ترشیجی یانقویه کیت. چالغی‌ده :

افه‌یم سوه‌رم ، بن ذوق وصفایی

قانطوسنی چالدیر . اورته‌یه پالدیر کولدور مجیـدیه سرپ حرصنی آله‌مدك ایسه اورادن قالق قورونه چیق . اوراده‌ده چاق . خوانده‌لره برر ، سازنده‌لره ایکیشر مجیدیه طوقه ایت .

ادالی بر یوصمه قرارم آلدی

حسینیسنی طوتدور . یانکده برایکی دانه قیویرجیق بو - لوندور . کوزیکك اوجیله اشارت ایت . قدح ، بارداق ، صراخی قیرسونلر . حسابمز قاچ دیر دیمز غارسونك اك قورنازی :

— آلستا ! بکم ! دیدکدن صکره افتـامیسی ، اوختو ، ده‌قا ، ایقوشی ، فلان دیه صایه‌رق سکز یوز طقسانده قرار قیلسون . آنلری‌ده ویر . سنی قپویه قدر :

یانغینم اوف باصقینم اوف
والله بالله سورم خوارده‌یی اوف

دیه تشییع ایتسونلر . چیق طوغری یوله . خبرویرسونلر ایکی زورناجی دوشسون . یولده بر ایکی غاجه چویر .

.. چیفته تللی اورولسون .

دیه باغیر . آنلر چالسون ، اوته‌کیلر اویناسون ، که کاه ! تابصباح کومبور . کومبور ! صکره آرابه‌یه بین . غیلدیر غیلدیر ! دیرمی دیرسکز ؟ دیرسه ایواه دیرم ! دیمزسه نه دیـه‌یم ؟ فقط نه یالان سویله‌یم . دیرسه یوقمی ؟ بك اوغلی آه ! بك اوغلی ! آه توقاتلیانك اوستی ! هیچ اولمازسه جیجمه برفستان ، آمان ! بلالم آمان ! بابیلیرم ! جیجیمه بابیلیرم . اولورم ، کبریرم .

٥٧

صباحلین بك اوغلی جاده‌سندن هیچ کچدیکز می ؟ اولور آ. صباحه قارشی قفا دونوك ، کوزلر شاشی ، قیاقلری شیش ، آغیز آجی ، اللر مهتز ، پالطونك اتکلری پران ، بیون باغی قوپوق ، یاقه‌لق کیرلی ، (جیب دلیك ، جزدان پریشان) دونرسکز . بره مدد ! باجاقلر ذاتاً تاب و تواندن کسیلمش ، تیرتیرتیترر ، بری طوقونسه یره دوشه‌جکسکز . آرابه یوق و یاخود وارده کیسه بوش . یعنی آچیق سویلیه‌یم . بینه‌میه‌جکسکز . انسان بو حال ایله بر کره کندینی غلطه سرایی اوکندن تونله طوغری‌ویردیمی شاشالیور . سوقاغك نه قدر ایری بوی قایش باجاغی وارسه بر سپورندی کومه‌سنه اوشوشمشلر . اورته‌لق خرخرهٔ مزدوجه ایچنده پر آهنك . بر آره‌لق جمله‌سی کله‌کله‌یه کلمش ایکن ایچلرندن ایکیسی بر خری متعاقب قفا طوتمغه‌باشلایور . فقط نه قفاطوتوش . اسنان قاطعه فیرلاق ، دیده‌لر خونخوار ، اینجه ، قالین هاوهاوك آردی یوق . دیرکن کوندوز طوغمش ، کیجه بویومش بر بقال چراغی النده سپورکه فیرلایور . بر ایکی سپوریر سپورمز قیص قیصه‌باشلایور . هابره‌ها ! ایکیشر ایکیشر دیزیلیور . اوك آیاق اشیجی آرد آیاق ده‌شیجی ، موجب قیل وقال اولان میان قباریق . اورته‌لق قیامت ! آلتده قالانك جانی چیقسون ! برینك قولاغی یپرتیلمش ، قانی آقه آقه این المفردیه صاپیور ، برینك باجاغی بوزوك وای آمان نعره‌سیله دیوار دیبنه‌صوقیلیور . دیکری قورد

کونده‌سنه کلمش آشاغیدن یوقاری‌یه آتیلمق ایستیـور ، اوته‌کی غیرتلاقلامش قولتوق آلتلرینی قاریشدیریور ، بریکی خیرپالامش طوروب طوروب سیلکینیور . قوپیلك بری کورلتی‌یه کلمش جیاق جیاق باغیریـور ، فقط کومه‌ده قاریشیق نه‌قدر لاحنه ، پراصه ، پاتاتس ، انکنار ، طورپ یاپراغی ، فصولیه ، نخوددانه‌سی ، اشکمبه قیرینتیسی ، پاصدیرمه دیبی ، پنیر رنده‌سی ، اتمك اوفاغی ، صوغان قابوغی ، قارنابهار قوچانی ، آیوا کوبکی ، قاملیاصابی ، دستی قولپی ، شیشه قیرینی ، پانطـالون دوکمه‌سی ، اوجی قیریق یورغان ایکنه‌سی ، کیرلی حساب پوصله‌سی ، اوریانك ریغامی ، قره‌ساچانك فاتیسی ، قوپه‌نك آصوسی ، ایسپاتینك باجاغی ، طاووله زاری ، هپ یك کلیر طولونك قیمتلی تکی ، ساده دیبی قالمش پوتیری ، زیوانه‌سز اوچنجی نوع پاکتك کناری ، یوغورتلی کباب بقیه‌سی ، قماش پارچه‌سی ، صـاری خویار دوکونتیسی ، اونلق کراز آغزلق ، وولطونك قپاغی ، مشهور سیغاره ایزمارینی ، صاردالیه قیلچنی ، پوتین اوچه‌می ، چوراب قونجی ، لاستیك اسکیسی ، سـحلب طبـاغی ، بورك ایچی ، چاودار اتمکی ، دوز قـوقولی پاچاوره ، ماستیقه‌لی پودره قوطیسی ، بیسکوئی چیکننمشی ، مادراقوللق ، لاوطه‌مضرابی . تقویمدن قوپارلمش‌ده ٦ مارت تاریخلی و آلتنده (عصرك بیوك اتحاللری) دیه مطبوع پارماقله اشـارت ایدلمش حاشـیه‌لی بوکوك بیرتیق کاغدلر ، چایجینك یاقه‌میوب آتدیغی مارصیق ، بیره قدحی قولپی ، یوز درهملك ، ترلك فیـونغه‌سی ، فاطوره نمونه‌سی ، کبابجی حاجی خلیلك چراغنك یولده کلیرکن

دوشوردیکی شیش، قارشـیسنده‌کی بقالك چووالندن دوشـمه بوکروجه، آشجی بونه‌تاسی، فیچی چنبری، شـمسیه دمیری، فس ایبیکی، شـابقه قورده‌لاسی، تنباکو لوله‌سی، پورو کولی، خاشلانمش هندبا صلاطه‌سی، مارپوچ تلی، تخته کوردان، الدیون پارماغی، بارکیر قیلی، درت دیشی قالمش بیق طراغی، پنجره‌دن اوچمش کیرلی لابسقه صاچ، تك یاپه دیش، قوردون حلقه‌سی، تسبیح امامه‌سی، نعلین طاسمه‌سی، کمر طوقه‌سی، تنکه چتال، معدنی بوکوك قاشـیق، یانمش اونلق. بون مارشـه اوسکیسی، قرارمش ساقیز، بقله ایچی، یومورطه صمانی، سابق بالو بیلتی، مکتوب ظرفی، لادس کمیکی، یدی سکز تمغالی علاج رچته‌سی، (پیس بوغازمی آرادیکز؟) طوت قوروسی، توقاتلیانك پروتستوسی، مهری ییرتیلمش بورج سـندی (طاریسی باشـمزه) قارفیچه چیویسی، قوری نانه والحاصل سویلنوب سـویلنمیه‌جك نه‌لر وارسه جمله‌سی‌ده پریشان، مضمحل غریب، سردر هوابرحالده قالیور. هایدی کچك باقیم! بو سفرده آرابه‌جی سـپورکه‌یی چویرمش، عربده‌جویان کلابه یرلشدیرییور. زواللینك بتون زحمتی هبـا اولمش. قیزمازمی؟ اور همشهرم اور! آکلادیکز آ. ایش دهشتلی! یا کوپکلر هول جان‌ایله ایصیریرسه! یا سـپورکه قضاءً سزه اینرسه! طوغریسی جسـارت ایسـتر. بوکا چاره؟ یا تنظیفات آرابه‌لرینی قالدیرمالی (که ایشیمزه کلمز) یا کوپکلری دفع ایتملی. (که هیـچ اولماز)

٥٨

معلوم اولدیغی اوزره قره کویدن بك اوغلنه درت واسطه ایله چیقیلیر . وسائط اربعهٔ مذکوره‌نك برنجیسی واسطهٔ طبیعیهٔ مشی وحرکت اولان طبان (اکثریا بنده‌کزده واقع اولور)، ایکنجیسی یکرمیلك ویره‌رك تونل ، اوچنجیسی بر آلتمشلغه ترامواى (فقط اقشام یتیشمك ایستینلر ایکندی وقتی بینملیدرلر) دردنجیسی اك آشاغی یدی بچغه آرابه‌در .

اکر طبان ایله چیقه‌جق اولورسه‌کز معهود مردیونلی یوقوشك ایلك قدمه‌سنی کچر کچمز صول طرف دکانلرینه باقمغه چالیشمالیدر. چونکه یوقوش تحمل فرسادر. باقه باقه، تماشا ایده ایده، فوطوغرافی قوپیه‌لرینی، اسکی تابلو بوزونتیلرینی، یونان خرافات مصوره‌سنی، رسمجی دکانلرینی، اوتل قپولرینی، چناق چوملك سرکیلرینی، فاله‌باقان قوشی، سنطور ایله تسئل ایدن عمایی ، دکز جنوارینی ، آووردینه یمش طولدوران مسخره مایمونی، محلبیجی‌یی، کوزلکجی دکانی، برصیره قوندیره‌جیلری، بزم بوغاچه‌جی‌یی، شاعر الٓهی مشرب شیخ غالبی، اسراردده‌یی خاطرلایه‌رق مولویخانه درونی، مایرك البسه مغازه‌سنی، ترقوس قومپانیاسنك شهرمزی تزیین ایچون بیك زحمت وبیك مشکلات ایله وجوده کتیروب خراب بر حالده براقدیغی چشمه زاری، اختیار فرانسز کتابجیسنی ، بورکووی‌یی ، آلات بصریه تاجری ژان وردونك دکانی ، وایسی، آنتیقه‌جی چیچکجی‌یی،

كتابجى قائلى ، لوبونى ، استرازبورغ بيره‌خانه‌سنى كوره‌رك بازار آلمانه ، بون مارشه‌يه ، شكرله‌جى‌يه، قونقوردیا، قيريستالى كيجه‌يه براقوب پاپى‌يه ، غامبرينوزه ، سانتراله قومرسه، قره‌ماـ نويه كيمسه وارميدر ديبه اوغرايه‌رق غلطه سرايى اوكنه دوشولورسه كرچه يورغونلق حاصل اولور اما او درجه‌ده حس ايدلمز . هله اوسته باشه چكى دوزن ويريلوبده قورونك عنادينه رووايالە كيريله‌رك برده ساده قهوه ايچيلديمى، توقادليانك بيوك پنجره‌لرندن ايچريه باقيلديمى ، لوكسانبورغده اوطورانلره بركوزكچيرلديمى شيشلى ترامواينه آتلامه‌دن غيرى چاره يوقدر.

§ كلستان باغچه‌سى عشرت ايدلمه‌مك شرطيله بزم ايچون ساعت ايكى‌يه قدر پك كوزل بر آرامكاه اوله‌بيلور . برى آلاتورقه ديكرى جيرجيرلر ديدكلرى آلافرانغه ايكى چالغى وار . فقط ياكيلوبده ايچه‌جك بر شى اصمارلايه‌جق اولورسه كز مزه بحثى قباريور . مثلا ايكى الما ايكيشر غروشدن درت ، برپورتقال اوچ ، پلامود اسكيسى قليج درت ، باربونيانك (بزم حياتى قدر اولان) تكر جنسى بش، پنير (برديليم قشار) ايكى،صوده پيشمشى اوچ غروش. هانكى برندن اصمارلارسه كز ياری شيشه‌ده مزه‌سز قالينيور . چونكه بوفه‌ده‌كى مزه طباغى تقسيماتى بويول دوشونيله‌رك اجرا ايديليورمش .

§ كلستان باغچه‌سندن عودتده ترامواى سيار سرخوش آرابه‌سى حالنده اولديغندن تركى، مانى، شرقى، صيزمه، توكورمه

کبی احوال نشئه‌دارانه‌نك کافه‌سنی برر برر کوررسکز. غلطه سرایندە اینوبده قورونه کیرمك نیتنده ایسه‌کز فوق العاده احتیاطلی طاورانمه‌کز لازمدر. بوراده‌کی مزه مسئله‌سی اویله کلستان باغچه‌سنکی کبی دکل. غارسونلر اللرندن کلسه آلتمشلق توتونی اوچلمکه صاته‌جقلر (رژینك نظر دقتنی جلب ایدرز.)

واسیل، ینه بو سنه قورونك بلبلی اولمش. اوغرامامق‌ده قابل دکل. اوغرانجه بوغولمامق‌ده امکان خارجنده : اوطار، اومتعفن غازینو متصل طولوب بوشالیور. فقط ایکی شیشه‌دوز. اوچ طباق مزه‌یه یارم انکلیز ویریلنجه انسان سرخوشلغنی‌ده اونودیورده عادتا آییلیور. صباحجی قهوه‌لرنده صیزانلره بر کره‌ده قورونده کیف چاتمه‌لرینی حسب‌الانسانیه اخطار ایدرم.

§ قره‌مانویه قمارجیلر بیتیریم یری دییورلر. بوکبی قهوه‌لر حقنده‌اجرا ایلدیکمز تحقیقاته کوره بوراسی عادتا ملجأ بی‌پارکان اولوب ساعت درتدن صکره یری‌اولمدیغی ایچون سوقاق‌سوقاق کزینه‌جکلر برکره‌ده بوصوبالی یره‌باش اوره‌رق اوطوررلرمش. غارسونلرده نه ایچرسکز دییه صورمه فلان‌یوق. صوایسترسه‌کز کتیرییور. تا صباحه قدر اوطورسه‌کز کیمسه آلدیرمیور، فقط طاوله شاقیردیسنی . بزیك پاتیردیسنی ، پیکت کورولتیسنی، باربوت آلانی ، پاساته دالاوه‌راسی ، دیکله‌مکه قولاق ایستر .

§ قافه دو قومرس اسمندن دخی آکلاشیله‌جغی اوزره برتجارتخانهٔ جسیم اولدیغی ایچون اوراده بر مدت آرام ایچون

حیده لا اقل برمجیدیه‌نك بولنمسی شرائط‌دخولیه‌دندر. بوراده آلانورقـه چالغی اجرای آهنـك ایلیور . راقی ومزه بحثی قورونك عینیـدر . یالـکز قورونده بیلاردو اولمیوب بونده ایری بر بیلاردو صالونی وارکه بامقوته ، قارنبول ، ایتالیـان، اسپانیول وسائره اوینانمقده‌در .

قریسـتال ، قونقوردیا بر نظرله تدقیق ایدیله‌جك بنالردن اولمدیغندن ایکنجی مکتوبمی بونلره حصر ایده‌جکم .

احمد راسم

شهر مکتوبلری

ایکنجی جلد

طابع و ناشری

درسعادت — مطبعهٔ « قدر »

۱۳۲۹

شهر مکتوبلری

٥٩

یکی کوردم اما نه غریب شی ، مکر کـومورجیلر قارده، طوکده بورام بورام ترلر ، لطیف ، صیجـاق کونشـلی هوالرده تیریل تیریل تیترلر ایمش. کچنکی بورالرده بزم محله‌ده‌کی کومورجی‌یی کوره‌یدیکز شمدیکی حالنه باقوب آجیر و :

— زواللی آدم ! کیم بیلیر قاچ آیدنبریدر ستمه چکیور ، دیرسکز. بیچاره! برکت دیدیکی کومور طوزلی کورکنی رنکجه پك فرقی اولمیان قولاقلرینه قـدر چکمش ، اسکمله‌سـنده اوطورمش ، آرپه‌جی قومریسی کبی دوشـونیور . برینه بو حالنی صوردم :

— فقرانك آهیدر، دیدی .

دیکرینه صوردم :

— هله قار یاغسونده کور . نه قبادایی اولدیغنی کوستریر دیدی .

برینه دها صوردم :

ـــ کلن کچنی اوشومکه ایمرندیرییور. بونلر هم اصنافدن هم صغوق مقلدلرندندر ، دیدی .

§ اوده مانغال باشی عالمی هنـوز قسمت اولمـادی . بن بورایی کورور کورمز کورمورجی‌یه یناشه‌رق برمقدار آلمشدم. فقط اوقدر پشیمان اولدم‌که بر دها پرووا ایتمه‌دن کـومور آلمغه یمین ایتدم . افنـدم ! مانغله یناشمق ممکن دکل . کـویا آدم کلدیکنی حس ایدییورمش کبی بر چاتیردی کیدییور . چیت ! چات ! دیرکن اوفاق بر قغلجم کنـار دیده‌یه صـوقولیور . هانیا شاعرك :

که بر آجیقلی آجیقلی آمان صداسی کلیر .

دیدیکی یوقمی ؟ او آمانلرك فریادلی صویندن . الکوزده، کوز قان ، یاش ایچنده بن بویله ایصینمق کورمدمدی .

§ صوده پیشمش کسـتانه‌یی سومم . مطلقا کبـاب کستانه یملی‌یم . اوده بوغاز مصرفنـه کلی دخلی اولان بو میوه قیش کونلری مانغال عالمنك الك صفالی صحبتنه مدار انشراح اولور . حتی مشهوردر: اسکی اختیارلردن برقاچی کولده کستانه‌پیشیرمکی عقل ایدرك اولردن برنده طوپلانیرلر . کستانه‌لر کلیر. برر برر مانغاله استیف ایدرلر . آه ! انتظار سن نه قـدر روح نواز ، طاتلی ، سوداوی ایمشسك ، بو درد اوسـالدیدکانك‌ده کوزی اوکنده پیشمکده اولدیغندن تناولنه موفقیت حاصـل اولنجه‌یه

قدر صحبته باشلارلر . ایچلرندن بری اسکی محاربه‌لردن برنده بولنمش ، آرتق آچار . بزم طابور شویله ایدی. بن اوزمان ملازم ایدم . قلیجی چکدم . دوشدم اوکارینه . آرسلان کبی عسکرلر. ها بابام ها! یاغمورکبی قورشون. فقط کیم آلدیریبور. کوزمزی قان بورومش . قارشومزده استحکام وار . آکا هجوم ایدییورز . دومان غیرغیر قورشونلرك بری صاغمدن بری صولمدن کچیور . دیرکن یناشدق . دشمن قاچیور . بز یوها دییه باغیرییورز . فقط یوها نه قدر تأثیر ایدییور . بز باغیردقجه اوطبانلرینی قالدییور . آه ! بر کره کورسه‌کز اونه طاتلی شیدر . بایراقدار استحکامه کیرر کیرمز اورایه بایراغی دیکر. فقط دقت ایتملی. بیك درلو دشمنلك اولور . حتی بزده‌ده اولدی‌یا ! تام استحکامه کیردك برده افندم کومبور کومبور ! دییه جیخانه پاطلامسونمی ! دیرکن مانقالده‌کی کستانه‌لرده فیرلامسونمی ؟ آرتق کیمده یوز صورت قالور. اورته‌لق آتش ایچنده! فی‌الواقع بزم کومور بوقدردهشتلی دکل ایسه‌ده طوتاراقی طوتدیمی آندن‌ده آشاغی قالمیور .

§ ها کومور ، ها قیش ! قیش دیینجه‌ده بك اوغلی ! کچن کون یازدیغم مکتوبده سویلدیکم وجهله اورالرده کمال احتیاط ایله کزینیورم . مثلا قومرسه کیررسه‌م . جیبمه بر ماندارین ، بر الما صیقیشدیروب کیرییورم . کچن آقشام ینه‌اویله کیردم . بر مقدار نشئه یاب اولدقدن صکره غارسونی چاغیردم .

معلوم آ . صوریله‌جق ،

— غارسون !

— بکی افندم .

قاچ غروش ؟

— تریبا ، بنده ، ده‌قا ، دوده‌قا .

کوریبورسکز آ . حریف متصل تعداد امتحانی ویریرکبی ایلریله‌یور .

— نه‌دن ؟

— بر بچق سیسه . آلتی . بر پورتقال ایکی .

— پورتقال بنم .

— (نیم تبسم ایله) خیر افندم بن کتیردم .

— اه اه بن کتیردم. شو قارشوده‌کی مناودن آلدم. ایشته بردانه‌سی‌ده جیبمده .

— اوت افندم. بن‌ده ایکی دانه کتیرمش ایدم .

درحال انتقال ایتدم . حریف بنی صویه‌جق . نه یپایم ؟ غوغا چیقارمه‌دن ایسه پاره‌یی ویروب دفع اولمسی اهوندر دیه‌رك اون ایکی‌یی صولادم .

§ حاضر بك اوغلنده‌یز . بر ازده بون مارشه‌یه کیره‌لم . صاقین برنجی وزنه‌دارك اوکنه کیتمیك . بو شخص لنك آدمی درحال طیشاری‌یه اوغراتیور . افندیدن حتی بیوك ذواتدن بری کچن کون بونك حضور طفره نشورینه کیدر . اوچ غروشلق برشی آلمش . فقط اوله‌جق آ. بر پاره بوزوقلنی بولنماز دیرکه : بوزوق پاره‌م یوق . لیرام وار . بر فرانسزایکی

چاریك ، یاخود یارم انکلیز قرق بش غروش ویریرسه‌کز اویوشورز . شمدی بونی وزنه‌دار دیکلرمی ! درحال : اولماز آمان موسیو اولماز اولماز . بنم کوستردیکم طریق سزك آجقه فرقندن طولایی خیرلیدر. حریف ینه اولمازده مصر. افندی. سز اویله ایسه تجارت آدمی دکلسکز . وای افندم وای ! او ایکی طرفنه سکه سکه کیدن حریفی کورمه‌لی او افندی‌یی بون مارشه‌دن طیشاری‌یه آتدیره‌جق . لکن یغمامی وار ؟ آنك حدتنی کیم دیکلر؟ اوبو حالیله کیمسه‌یه یتیشه‌مز. بومسئله‌ده بر ایش وارسه اوده بون‌مارشه کبی بر مؤسسهٔ تجاریه‌ده کوریلن نقصانئ تربیه‌در . انسان اورایه کیتمکدن نفرت ایدییور . (بازار المان) ده کوریلن نزا کته حیران‌اولورم . هر شی یرلی یرنده .

٦٥

دون صباح بزم کومورجینك استفسار خاطری ایچون دکانته کیتدم . ایچری‌یه کیرر کیرمز شاشیردم . صاری کورك . فسك اوستنده قیرمزی یازمه ، شام قماشندن کوملك ، طاقه کومش قوردون سیلنمش، بلده شال، آیاقده شالوار، قوندره‌لر بویالی ، الده ماویلی بیاضلی الدیون ، طولاشوب طوریبور . آمان ! بزم کومورجی دیرلمش !! آ کلادم . ینه قار یاغه‌جق ! دیدیکم کبی اولدی‌یا . آقشامه یقین اوفاق اوفاق سرپینلر ،

ساعت یارمه‌طوغری قوش‌باشی دوکولمکه باشلادی . اوه‌عودت ایدرکن حریفك سسی کلیوردی.

ـــ های بابام های ! یاغ ! شمدی‌یه‌قدر نره‌ده قالدك مبارك! دییوردی .

§ قارمی ؟ هیچ چوجقاق عالمنی تخطار ایدییورمیسکز ؟ هانیا او چوجقلق ! شمدیلر نه قیزاق وار ، نه‌ده قار طوپی ! آنلر اسکی عالملر ایمش . بزده هیکلتراشلق قاردن آرسلان یاپمقله باشلامشیدی. محله چوجقلرینك آلایی‌ده ایچه‌مضحکه‌لره سبیت ویرردی . چوقور قازوب اوزرینی بر قاچ دکنك ایله اورتمك ، کلنی‌کچنی دوشوروب طوپه طوتمق آز رزالتلردنمیدر؟

§ قار طوپی دیدیکم‌زمان بزم محله مکتبی‌خواجه‌سی‌خاطرمه کلدی. ذاتاً بر سوقاقده اوطوردیغمز ایچون‌خواجه‌نك نظرندن قورتوله‌مازدم . آدمجکزدن اودم یاتلاردی . کندیسی بر از ملحم ، آچیق ، دوز ، یایوان اکسه‌لی ، دموی بر ذات ایدی . بر کون ینه بویله قارلی بر کونده ایکی اوچ چوجق سوقاقده قار طوپی اوینایوردق ، بن اوك باغچه‌سنه آقشامدن طوپ یاپوب آیازه ترك ایتدیکم ایچون بر ایچری ، بر طیشاری کیروب چیقه‌رق اوته‌کیلره آتیوردم . آنلرده بنی کوزتیوردی. بر ایکی دفعه آلنمه‌یدم . کمال حدتله باغچه‌یه کیدوب ایریلرندن بر دانه سچدم . قپویی آچار آچماز فیرلاتدم . فقط ایواه ! بزم خواجه‌ده اوینه کیدییورمش . بنم طوپ کیدوب کیدوبده آنك شیشمان اکسه‌سنده کوم دیه پاتلامسونمی ؟ آمان ! وای !.

ایواه بیتدم . اوله‌جکم . اویله‌یا! خواجه‌نك اکسه‌سنده پاتلایان طوپ ، یارین بنم طبانلرمده پاتلایه‌جق. آه ! اندیشهٔ فردا دیه اصل بوکا دیرلر ! او کیجه رؤیالرم بتون فلقه اوزرینه ایدی . ایرتسی کون سوکلوم ، بوکلوم مکتبه کیتدم . خواجه یوق . اوخ ! فقط کلیر . مکر بی‌چاره آدم ، قهوه‌دن قالقدیغی زمان صغوق آلغینلغندن شکایت ایده‌رك قالقمش ، اوده ترلتمشلر ، فلان ایتمشلر ایسه‌ده کچمه‌مش. ایکی اوچ هفته قدر مکتبه کلدی. کلدکدن صکره‌ده بکا حرف واحد سویله‌مدی .

§ اکسه‌دن قایدیرمه اوفاق قار پارچه‌سنك وجود اوزرنده حاصل ایده‌جکی تأثیر باردی دوشوندکجه تویلرم اورپریور . انسان قیملدادقجه بلك اورته‌سنه طوغری آغیر آغیر اینر . باری اوراده طورسه . حرارت بدن ایله اریدکجه ظیریل ظیریل آقار . آقدقجه تیتره‌مه آرتار، تیتره‌مه آرتدقجه انسان قیملدانیر.

§ قیزاق قایمه‌خوشمه کیدراما یولده قایوب دوشمك خوشمه کیتمز . فقط دوشنده‌ده کوله‌مك المدن کلمز . کچنلرده‌کی قارده بر یوقوشده اویله بر دوشدم‌که شمسیه‌م ، کوزلکم ، فسم ، آیاغمده‌کی لاستیکلر هربری بر طرفه فیرلادی، آز قالدی اجزای وجودم برر برر آیریله‌رق آنلرده برر طرفه یاییله‌جق ایدی. بو حاله کوره کوپری اداره‌سی لطفاً کونده بر ایکی دفعه قوم سرپسه سلامت عمومیه‌یه کوزل بر خدمت ایتمش اولور .

§ قرهوانك زهرینی آلیر دیرلر. فقط شهرك چامورلرینی

صورت مدهشه‌ده تزیید ایتدیکی ایچون (زیفوس) مسئله‌سنك قریباً میدانه چیقه‌جغنده شبهه یوقدر. هله آرابه‌جیلرك جلادانه ارخای عنـان ایله‌ملری بو دهشتی تشـدید ایدییور. مطبعه‌دن کوپری باشنه کیدنجـه‌یه قدر کوز اوکنده طولاشـان تهلکه‌نك حدی‌حسابی یوق. کمرك حمالری، ترامواى، مهاجر آرابه‌لری، قوپه‌لر، فایطونلر هـله باغچـه قپوسی طرفنـده سبیلك اوکنده بابالرینك مالکانه‌سی ایمش کبی طوران بارکیرجیـلر، کوفه‌لی وارداجیلر، عادی حمالر، سبزواتجی، یمشجی، قوز حلواجی کورلتیلری انسانی صوك درجه‌ده شاشیردییور. بلدیه چاوشلرینك بو بابده منظور اولان تکاسلی شایان تأسـفدر. یوقاریدن او قدر غلبه‌لك ایچنده طولی دیزکین کلن بر مهاجر آرابه‌سنی طوردیرمق، حریفی خـیرپالامق، جزای نقـدی آلمق، سلامت عمومیه‌یی محافظة لازم ایکن بو جهته آلدیرمیورلر.

§ قار هوانك زهرینی آلیرمی دییورلر. بونی سویله‌ینلر غالبا دون، بو کون زهر کبی اسن پویرازی یمینلر اوله‌جق. نه بورنم، نه قولاغم، نه‌ده پارمقلرم قالدی. کوپریدن خیزله یوریه‌رك صیجاق بریره قپاغی آتمق اوزره ایکن برده قولاغمده بر الم شدید حاصل اولمسونمی؟ بردن بره دوندم. کوزلرمدن یاش آقیور، هرطرفم صیزلیور. قارشومده بیلمدیکم برشخص. بی چاره او درجه‌ده‌اوتاندی‌که حرف واحد سویله‌مه‌دی. مکر بکزتمه‌یه اوغرامش، قولاغمه بر فیسکه اورمش! حرصمدن هونکور هونکور آعلایه‌جقدم. آدمجغز معلوم اولدیغی اوزره:

ـــ پاردون ! دییه‌رك دوندی. آرتق بنی صورمایك نه‌حاله کلدم . ال شقاسی صیجاق هوالرده اولور! بویله صغوق هوالرده اولورسه بر آز صغوق دوشر ظن ایدرم .

٦١

ـــ آمان ! مادام !

دیمکه قالمدی . اینجه ، یوصمه ، بالدیر کشا ، یاقه‌سی کورکلی بر مادام جورب! دبه غلطه سرایی قارشیسنده‌کی چوقوره طولان طولو صولرینه باتدی . باتار باتماز بر ایکنجی جورب ! دها اورته‌لغه زیفوسلر صاچدی . ایواه ! ایری اوزون شاپقه‌لی بر موسیو صیرت اوستی، کیتمش ، بویلی بوینه یاتمش، شمسیه آچیق، سوق‌روزکار ایله‌دونیور. کلن، کچن ، پنجره آرقه‌سندن کورنلر کولیورلر . دهشت ! بیاض آتلی بر آرابه ییلدیرم کبی کلیور . حیوانلر طولویی ییدکجه کمی بوشه آله‌رق حیزلنمش ، آراباجی قوقولته ایچنده . کوزلر قپالی . آصیلیور . جاررت ! اوقی اوته‌کی آرابه‌نك پنجره‌سندن ایچری کیردی . شانقیردی دوام ایدییور . آمان اه ! کوك کورلیور . کوزنی قیرپیشدیران قیرپیشدیرانه . بره‌مدد ! ترامواى کلیور ! نره‌یه کیده‌لم ؟ دکانلر طولو ! کینك آلتلرینه قایش باجاقلر صیغینمش ، انسانه یر ویرمیورلر . آل بر دها ! نه کزرسك آمبارك ! شمدی بورکك وقتیمی ؟ کیم یر ؟ کوردکی ؟ انکناردیه صباحك سحرندن

آقشامك برینه قدر محله‌لی‌یی تعجیز ایدرمیسك ؟ ایشته بویله یووارلانیرسك . اوح ! اولسون ! ترامواپه بینرکن یان اوستنه یووارلانان اختیاره یورکم یاندی ! هم دوشدی . هم بر ایکی دفعه دوندی . هم ترامواپه بینه‌مدی . هم اوستی باشی چامور اولدی . شمسیه‌سی قیرلدی ، کوزلکی طاغیلدی ، شاپقه‌سی ازیلدی . الی صییریلدی . فنا حالده قورقدی . شاشیردی ، اوتاندی . کولنلره قیزدی . او حدتله کفره باشلادی . قوندوکتوره پارماق صاللادی ، ترامواپه لعنت ایتدی ، اورته بکلرینك قهقهه‌سنه طاریلدی . ایکنجی دفعه بوشانان طولویه طوتولدی . بلدیه چاوشی آرادی بوله‌مدی . ترامواپك نومروسنی صوردی . کیمسه سویله‌مدی . ساعته باقدی . طورمش ! طوغریسی آجیدم . انسانه بلا کلیرسه‌صیرت‌صیرته کلیر دیرلر . طوغریدر ، زواللی ! الی بوزوك ، باجاغی آقصاق ، باشی چپلاق ، اوست باش نمناك یوله دوزلدی . نره‌دن‌ده کوزمه ایلیشیر ؟ هیچ بو قدر کولدیکمی بیلمیورم . اختیار بر مادام ، اوفاق بر شمسیه النده . یوریور . غالبا کندی کندینه سنده‌لیورم ظن ایتدی . طوردی . قفاسنی قالدیرر قالدیرماز (اقدام)ك نخود قدر دیدکلرندن بردانه‌سی اوشومش ، قیزارمش بورننك اوزرینه چات ! دیه یاپیشوب حائز اولدیغی قوهٔ الاستیقیه وعکس العمل قاعده‌سیله صچرایوب دوشدی فقط مادام :

— مغا !

دیمکه وقت قالمه‌دن بر آقصیریق ایله ایکی طیقصیریق آره‌سنده قالدی .

— هپ شو !

صدای مهملی کریزان اولور اولماز شمسیه الندن دوشدی. آجیدن کوزلری یشاردیغی ایچون اطرافی کوره‌مدی. قوللریله برشی آرانیور کبی طوردی . فقط طولو طوریبورمی یا ! او متصل نشانکاهنه توجه ایتمش بر اوردیغی یره بردها چارپیور. قاتیلدم ! بویله شیلره کولمکده ایی دکلدر اما انسان صبر ایده‌میور .

یا ! اوته‌کی بکلره نه دیرسکز ؟ قوقولته‌یی چکمش ، بر الیله عبانك اوکنی طوتمش دیکری بوشده ، او قیامت ایچنده :

— هایدا !! دیه قوشیورلر . ایسترسه‌ك چات ! آغز طولوسی لاف !

شاعرك بری :

الی بوش قالدی شوخلقك طولودن .

دیمش . مارت آثار جویه‌دن بزه برطولو کوستردی بکنمدیکمز ترامواپلر بیله طولو ایدی . یاغدیغی مدتجه بینمك واینمك حرکاتندن بر شی کورونمیوردی . یاغموردن قاچانلر طولویه طوتولدیلر .

§ تازه حوادث :

شیشلیده دونر کبابلرینه دادانان بر نوع فیلوقسرا تخملر - ینك کچن طولویی متعاقب آچیلان کونشك تأثیریله بیك بر چیچکه سرایت ایتدکلری خبر ویرلیور .

§ لاله ، فوليه زرين ومنكشه‌يه مبتلا اولان زهره شناسان زمانه‌دن برينك بو كونلرده چيچكجى دكانلرينه دوام ايده‌رك :

ساقسيلرده زنباق

بن كوله‌يم سن باق

بيتنك قائلنى آرامقده و :

كلمز ديكنسز اولماز

اول كل‌ده بنسز اولماز

ديه اوته‌كنه بريكنه سوز آتمقده اولدينى چقور بستانده سويله‌نيلمكده ايمش

٦٢

محاوراته دائر !

قوجه‌مارت ! بوقدر هزارمشرب اولديغنى بيلميوردم انسانك عادتا سويلنه‌جكى كليور . قيزان قيزانه ! چيچك آچمش اريكلرى قاووردى . جاده‌لرده نه قدر توز وارسه جمله‌سنى صاووردى . قار ، تيپى ، ياغمور ، صغوق ، صيجاق ، كونش ، دها نه‌ايستر-سكنز ؟ فقط نه اولديسه كومورجيلره اولدى . سوينسونلرمى ، يرينسونلرمى ؟ بزلر پالطولرى چيقاره‌لمى چيقارميه‌لمى ؟ بيلمم قاچ سنه اول ايدى . پدر مرحوم صاغ ، والده حياتده ، رحمتلى قره آننه‌م بزده ، چامليجه‌ده‌كى كوشك ييقلمه‌مش ، اقسرايده‌كى اوى دها آلامش ايدك . خيال ميال حاطرليورم . بزم نظامى همشيره‌مك بيوك اوغلى يوقمى شمدى شيئه . . . شيئه . . .

رسوماته دوام ایدر . تفتیك پالطو کیبر ، آقشاملری صرافیمده اوطورر ، ها کوره‌یم سنی طانیه‌میه‌سك . اه اه ! رمضانده بزه افطاره کلدیکك زمان ایچریکی اوطه‌ده عود چالان کیم ایدی ! ها صحیح ! او آقشام سن یوق ایدك . اویله‌می‌یا ! یوقسه سز کیتدکدن صکره‌می کلدی ایدی؟ هر نه‌ایسه جانم! فقط کورسه‌ك مطلقا طانیه‌جقسك . قابل دکل ! سن نظامی‌یی بیلمیه‌سك ! تحف شی! طور ! طور ! صولرده کاغد حلواسی آلدی ایدك‌ده اوتاندی، بکك شیقلغنه طوقوندی‌ده یمدی .. اصولجه یانمزدن قالقه‌رق طلعتك یانه کیتدی . ایدی طلعتی‌ده‌می بیلمیورسك ؟ بزم تیزه‌نك اوغلی دکلمی ؟ یکی صقال صالیویرمش . پروکاره کلیر . حسام‌الدین ایله داندینی بك دیه اکلنیر . هانیا قندیل کیجه‌سی بایزیدده چورکجی ایله‌غوغا ایتدی . سبحان‌اه! طور! شمدی طانیه‌جقسك . بر کون سنکله فیطونه بینه‌رك کاغدخانه‌یه کیتمش ایدك . صوکره آنی‌ده یانمزه آلدق . قارشومزه اوطوردی . کبجه بزده قالدی . نه کچمش زمانی برادر ؟ دها کچن سنه ! سن دقت ایتمه‌مشسك اویله‌یا ! دنیایی کوره‌جك کوزمز وارمی ایدی ! او حریفك‌ده راقیسی ایچیله‌جك شی دکل . زهرمی زهر! لکن نه مزه ویریور !! هم بونلر بویله‌در بزه‌ده مزه ایی‌ایسه اورانك راقیسی ایچلمز . ها ! نه دیبوردم؟ بزم نظامی یکی طوغمش ایدی . بر کورلتی بر قیامت ! حرمده مسافر، سلاملقده مسافر . دوقتور رضابك، اه سلامت‌ویرسون شمدی دیاربکرده‌در سامی بك ، بزم فن ثروت معلمنك برادری

اسحـاق افندی ، سنزك پدر . . . اه رحمت ایلیه . ایکیسی‌ده رحمتلك اولدی‌یا ! چوق سویشیرلردی . برابر بر قلمه کیرمشلر ، اولنجه‌یه قدر جان جکر ! بزمکی براز حـدید ایدی اما بنی پك سوردی . هیـچ بر سوزمی قیرمازدی . نورلر ایچنده یاتسون . برکره چوجقدم . نماز قیلیورمش . بن نه بیلیرم ؟ سجـده‌یه وارمش . کیدوب باشنه اوطورمیه‌یم‌می ؟ زواللی طوغرولەماز . طوغرلسه بن دوشه‌جکم ، طوغرولمسه نماز فاسـد اوله‌جق . برکت ویرسون قوجه‌یه ویردیکمز تاران‌در کورمش ، قوشـه قوشـه کلدی . بنی قاپدی . هی کیدی زمان‌هی ! انسـانه دها دون کبی کلیور ! بول اوعاللری باقه‌یم ! آت ، آرابه ، اوشاق ، آیواز ، آشجی ، کهیا ! حرمده کذا . خلایق ، خدمتجی ، بسلمه ! بنم بر میدیللیم وار ایدی . آدام ! چوجقلق تحفدر ! اوزرینـه بینردم . بزم برده طناش اسمنده سایسمز وار ایدی . اوده برابر کلیردی ! کیم بیلیر ؟ زواللی نه‌اولدی ؟ اولدیمی ، قالدیمی بیلمیورم . امکدار ایدی !... دیه‌جکم ، ایشته او زمانلرده ینه بویله برمارت آیی !.. قهوه‌لر ، شربتلر ایچیلیور . قونوشیلیور . اکله‌نیلیور .

سوز کلیشی مارتدن آچیلدی . هیـچ اونوتمام ! بر مختـار صالح افندی وارایدی . پیر فانی . فقط اسکی زمان آدمی ! دینج ! سنك بنم کبی اون دلیقانلی‌یی صاتون آلیر . یوزی قیپ قیرمزی ! دیشلری صاغلام ! اوده اوراده . بر ازده نکره ! بیلمم هانکی ذاتك یاننده وکیلخرجلغی وار ایمش ! بزم محله‌ده بر او آلمش ، چولق چوجق صاحبی اولمش ، لکن ایی آدم ایدی ! پدرده

سوردی . ذاتاً پدرانك اولجه وكيل خرج اولدينى ذات ايله كوريشيرلرمش كيدر كليركن بونى‌ده كوررمش . تا او وقتدن طانيرمش ! محلديه‌ده مختار ايدن مرحوم ايدى‌يا! نه ايسه‌اوراسى لازم دكل ! صالح افندى ديدى‌كه : مارت قپودن باقديرر قازمه كورك ياقديرر ! دوقتور كولدى . ديدى‌كه بو سوز اونه قدر جائزدر . اونندن صكره كچمش اولا ! آمان افندم !! آمان افندم ! مكر طيشاريده قار ياغيورمش ! اوشيورز ديپورلر . نه‌دندر ديپه دوشونيورلر . برده افندم طيشارى‌يه باقسونلركه بر قاريش قار !

٦٣

كيمدن آشاغى‌قاليرم ؟ ترلجه‌نك ايلريسنى دوشوننلر، رجب بشه‌لر ، عاشق جوشقونلر ، ايزبوداقلر وار ايكن بن‌ده بردیش بوداق كسيلير ، بويلى بوينه اورته‌يه آتيلير . يالكز چام دويرمكدن قورقارم . ده‌قادان ، طوپ آتان اوله‌مدم ايسه‌ده چوكور شاعرلرينه‌ده بكنزه‌مم . اوواده ، بايرده ، طاغده ، باغده ، قيراچده ، يالى بوينده ، اورمانده ، دره‌ده ، تپه‌ده كزدم . دها كچنلرده دكيزده ، بزم همشهرى رجب بشه‌نك اولو يالاق ديديكى صوده يل اوفوردى سيل كوتوردى. اوطور- ديغم ير بيله كويدر . ناه! ايشته سزه بر (كيجه هونكورديسى) يازدم .

دیکله بك :

ممش کیدر دره تپه دیمز اوف
باقه آغام شو چناره ایچی قوف
سوز آکلارسه بو جوشقونلر بکا یوف
اوفلار سازم چاله چاله آشینیر
آلان آلیر بو خصه‌یی قنادن
صاقله بزی کوتو ایشدن یارادان

ممش طورماز طاغه باغه طاشینیر
سوز آتسونلر دیه جوشقون قاشینیر
کیمه دییه‌م دردم بنم یوجه‌در
کوزل قیزك قوجه‌سی وار جوجه‌در

کیجه اولور سلاحمی بیلرم
(بزه حقدن ایلیکلر دیلرم)
طورماز آقان کوز یاشمی سیلرم
کروان کلیر طورور کچر صینه‌ماز
یارسز یاتان قیش کونی ایصینه‌ماز
جیویق اولور شو طاغلرك چاموری
جوشقونمك نرده بیلمم طابوری
اوتر ایسه ایی دیمك بو بوری
کلك قیزلر صو باشنه کیده‌لم
کیتمز ایسه‌ك بورده طوروب نیده‌لم

یاغمور یاغار دره طاشار تارلایه
ایپلك قالدی یوره‌جکم پارلایه
تکری بیلیر بو کون هوا قارلایه
یوری کوزم آقشام اولدی اووادہ
قوردلر قاپار طورمه صاقین بوراده

سوز آ کلاماز باقك دوستلر کبشه
نرده قالدی ، نرده ایره‌جب بشه
ساعت کلسه دکل اونه اون بشه
ینه بیتمز جوشقونمك یلانی
دره‌لری ، سورولری ، چوبانی

تازه حوادث :

بك اوغلی مخـابرمزك دون کیجـه طوروب طورورکن سویلدیکی قطعهٔ تاریخیه سمت مذکور محافل ادبیه‌سنده حسن تأثیر حاصل ایله‌مش اولمغله بن دخی تعمیم نفعی مقصـدیله عیناً درج ایلیورم :

بر شکرجی دکانی واردرکه ایتدکجه دخول
بر مکمل لومباغو عارض اولور هر بریله
یوص یووارلاق آرقه‌سنز بر چوق بابا صندالیه
ممکن اولمازدی اوطورمق طوتمینجه ال اله
حضرت میر مغیردیچ یاپدی بر راحتجه بر
طوقماغندن سیوری آبادك خلاص اولدق هله

٦٤

هر کیجه بك اوغلنده کزدیکم حالده توقادلیانه — یازین قلندره کیدرکی — هفته‌ده، ایکی هفته‌ده برکیدییورم. مستأجری غارسون انتخابنده زیاده‌سیله ماهر اولدیغی ایچون بونلر قپودان کیره‌نك برکره یوزینه باقیورلر . قهوه‌می ، بیرامی . دوز رقیمی ، کوراسومی ، قونیاقی ایچه‌جك یمکمی ییه‌جك درحال اکلایورلر . اکر قهوه‌لك ایسه‌کز کیمسه آلدیرمیور ، یمك دنیلدیمی غارسون‌ده برشتابدر کوریلیور . (سرویس) حاضر- لانیور . (مه‌نو) تقدیم ایدیلیور . فقط بعضلرنده کورلدیکی اوزره اکثر اوراده طعام ایدنلر غارسونك ایستدیکنی ییورلر. مثلا غارسون ، مشترینك قارشوسنه دیکیلدیمی مشتری :

— آنطوان نه ییه‌یم ؟ نه وار ؟

بر آز دوشندکدن صکره :

— کککلیك ، باقاچه ، یبان اوردکی ، لورك : مایانوزلی... شی . . .

— کککلیکمی ؟ تازه‌می اما ؟

— دها بو صباح اورمشلر . (یالان)

— کتیر.

غارسون صاغدن کری حرکتنی اجرا ایدر ایتمز مطبخك کیشه‌سنده صولوغی آلیور .

— یارم طاووق ، آلاپردیری (کککلیك اصولی) اورادن قانجه یالله مشتری‌یه ! بر لقمه . خیر . بو کککلیك دکل (مع

هذا بن فرقنه‌وارمدم‌ده ککلیك دیه ییدم. یوتانه‌عشق اولسون).
طین ، طین ، جات ، جات .

— موسیو !

— آیول. بو ککلیك دکل .

— نصل افندم ! دکلمی؟

— دکل !

— یمکدن اول نه ایچدیکز ؟

— دوز .

— آ کلادم . دنیاده ایچلمیه‌جك بر شی وارسه اوده دوز راقیدر .

— (حیرتله) نه‌دن ؟

— آغزك چاشنیسنی بوزار .

نصل توقادلیانك غارسونلرینك اوردیغی ککلیك شیق دکلمی؟ آرتق سز باقیسنی قیاس ایدك. مع‌مافیه اوطوریله‌جق یر . هله جمعه، پازار کونلری اوك پنجره‌لردن برینی قپوبده بر ساده‌قهوه ایچوب اوکله‌دن آقشامه قدر پیاسه‌یی سیر ایتدیکزمی ؟ عمر ! فقط توقادلیان بو عمر تماشا کارانه‌یی سومز ظن ایدرم .

§ سانترال ؛ توقادلیانك کورلتیسز بر پارچه‌سی . بوراده مشتری‌یه لاف سویلنمیور انسان دیلسز مکتبنده اوطوریورم صانیور. یمکلر عین بچمده اوده‌پلیجی، ککلیك دیه‌یوتدیریور.

§ آلافرانغه سفراده یمك قاچ درلو ینه‌بیلیر؟ سؤالنی حل ایتمك ایسته‌ینلر اسپونیکه تشریف ایتسونلر . فرنك اولمیوبده

فرنكلك هوسنده بولنان ، آلاتورقه‌دن اوصانان ، فقط بر آز زوكوردجه اولانلرك كافه‌سی بوراده . زیرا (تابل دوت) ٦ غروشه . درت درلو یمك . شراب وار . ایچری‌یه كیروبده فسی ویا شابقه‌یی چیقاروب یارم ساعت اول بالخاصه طارادینغكز صاچلریكزی كوستردیكزمی درحال‌سزی فرنك‌ظن‌ایدییورلر. بالق ، ات ، خمیر . بردر كلیور آرتق اوچتال بیچاقلرك شقشقه‌سنی ، اودرلو فرنكلرك لقلقه‌سنی ، طباقلرك طقطقه‌سنی صورمیك . اكر صراخیده‌كی صولر بر هفته دها طوره‌جق اولورسه ترقوسه خاص اولان اوفاق ، صاری ، مینیك قوربغه‌لرك‌ده وقوقه‌سی ایشیدیله‌جك . او قدر تمیز !

§ طشره‌ده بولنان قماربازلره حوادث ویره‌یم . معهود خاناكی سیئات معلومه‌دن طولایی زیر زیر ایدلیور . فقط اربابنجه مسلم اولدینی اوزره ، یاننده ، قارشوسنده اوینانه‌جق بر خیلی یرلر دها وار .

§ كچن آقشام بزم كمانچه‌جی واسیلك معهود قوروندە چالمقده اولدینی فكریله ایچری‌یه طالدم. نعوذباه ! عمرمده بویله ولوله‌یه تصادف ایتمدم . آلافرانغه چالغی . هم نصل آلافرانغه بزم ماندارین كیتارا ، بیلمم نه‌لی چالغی. قولاقلرم بردن بره :

— زونق! زونق! ایدنجه كندیمی طیشاری‌یه زور آتدم.

§ كیجه اویقوسنه مراقلی اولانلر بزم (پاسقو) نك اوتلنه كیتمه‌لیدرلر . زیرا نه وقت اویانسه‌لر اوتلك قراكلغی حسبیله صباح اولمدی فكرینه دوشه‌رك كوزلرینی قاپارلر . كچن

كون نصلسه ياتدم . اويو بره اويو ، اويانبرم كيجه! ياخود شفق سوكيـور . ها بره ها ! خورول ، خـورول . آرتق برحاله كلدم كه مانغافا اولدم . سرسام سرسام قالقدم . يقاندم . كيندم . برده سوقاغه چيقه‌يم باقه‌يم كه ساعت طقوز ! آشـاغى محله‌دن يوغورتجيلر كچيور .

§ (اربعين) ك حاولى بعضيلرينى ايچه اوركوتمش اولملى كه كيجه‌لرى بك اوغلنده‌كى ازدحام سنين سائره ازدحامنى آكديره‌ميه‌جق درجه‌ده آزدر . هله قـونقوردياايله معهود قيريسـتال طنغير طنغير اوتيور . قونقوردياده‌كى شانتوزلر آره‌سنده شايان نظر اولان يالكز بر فرانسز شـانتوزى بولونيور . مادمازل اوقودينى شيلرى كمال لطافت ايله اسماع ايديور . فقط ايكيز چيقدقلرى زمان يانده‌كى اركككك طور باردى انسانى طوكديرييور . كويا قوميك اوله‌جق !

قيريستالده بو مزيت بيـله يوق . فقط نه‌دندر بيلمم . بن بعضاً يالكز ويا بر رفيقمله برابر بورالردن برينه كيرسه‌م اوراده بولنان غارسونلردن برينك ديكرينه بر نوع اشـارت ويرمكده اولديغنى حس ايديورم . عجبا قمارمى وار ديرسكز ؟

زيرا بر كيجه مناسبتى اولميان بر محله اوچ شيشه قونيلمش ايدى . كويا اوراسى كيلارمسى برشى ايمش ، اورادن ايچريه كيرلمز ايمش سوسى ويرلمش ايدى . هرنه حال ايسه بو بزه عائد دكل . البته ضابطه بندن دها ايى بيلير ، آكلار .

٦٥

تاریخ طبیعی‌یه دائر ...

حکیم شهیر (وولتر) ك (میقرومغا)سنی فرانسزجه‌سندن اوقویانلر ویاخود ترکجه‌یه ترجمه ایدلمیشنی کوزدن کچیرنلر مطلقا (پیره) یه میقرو ، (فیل) ه مغا دیرلر . یعنی پیره بیومش بیومش فیل اولمش ، فیل کوچولمش کوچولمش‌ده پیره اولمش معناسنه‌در . فقط آره‌لرنده نه عظیم فرق وار دکلمی ؟ برنده قوجه بر خرطوم ، ایری ، سیوری ایکی دیش ، اینجیریاپراغی بچمنده ایکی قولاق ، برنده راحت ! قوماندا‌سنه آلیشمش بر چفت کوز ، پایوان واوستنده تختراوان کوشك بنا ایدیلور بر صرت ، آبانوز دیرکلری آکدیرر درت آیاق ، اوفاق بر قویروق ، دیکرنده ـ طوته بیلوبده میقروسقوپك آلتنده ضبطه مقتدر اولورسه‌ك کوررسك ـ عجل عجائب، فیریل فیریل دونر، یالانیر، اوزانوب قیصالیر کذابر خرطوم. ویجیر ویجیر قاینار برقاچ آیاق، صرت، کوزواردر. یالکز طبیعتلری بربرینه اویماز. برینك یانه کیدلمز ، دیکری انسانك هر طرفنه صوقولور. بری حیوانات وحشیه‌دن، دیکری حیوانات اهلیه‌دن. بری اوه صیغماز، دیکری راحت طورماز . ظیب ظیب ظیبلار . منـدرده کزرکن ماما دادینك اکسه‌سی بودر دیه یاپیشیر . یتاقده آیاقلره صاتاشیر ، صفه‌ده کردنه صولانیر مردیوانده باجاغه طولاشیر، طاشلقده قالچه‌لره دیش کچیریر ، مطبخده بل کمیکی اوستندن خفیف خفیف یوریه‌رك قولتوق آلتی طریقیله سینه‌یه یناشیر . یوکده یورغان

آرقه‌سنه صیقیشیر ، باغچه‌ده سپورتی‌یه قاتیشیر ، تخته‌بوشده چماشیره آصیلیر ، یاز کیجه‌سی سیوری سینکله طالاشیر ، ایکی پارمق آره‌سنده اوزولور ، حیله‌سندن بوزولور ، براقنجه یواش یواش سوزولور ، آلدیرمازسه‌ك سرعتله یوله دوزولور ، فندقچی ، حوبپا ، زوپپه ، معذب ، سویملی ، کفته خوار بر حیواندر .

لسانمزده هر ایکیسی‌ده داخل اولدیغی ترا کیده مهمجه بر موقع اشغال ایدر . مثلا چوق یینلره : مبارك فیل ، فیلمیسك مبارك ، اویالان بو یالان فیلی یوتدی بر ییلان ، دینیر . کلمات عربیه‌دن اولوب عجملر پیل صورتنه قلب ایتمشلردر . شمدیلك ترکجه‌سی یوقدر . شعرده مشبه ، مشبه‌به اولدیغی زمان (که‌دنیا بر پیره‌در کونش‌ده فیل) دیه زبانزددر ، پیره مصادر ترکیه‌دن سزینمك وقوشقولانمق مرادفی اوله‌رق پیره‌لنمك مصدرینی حاصل ایتمشدر . آتیك اولانلره پیره کبی ترکیبی بعضاً وصف اولور . اختیار قادین معناسنه اولان (پیره‌زن) ده‌کی پیره بومعنایه دکلدر . آخرنده‌کی ها علامت تأنیث اولمیوب نفس کلمه‌دندر . آنك ایچون (پیره‌زن) دنیلدیکی زمان علمای لسانه کوره پیره قیریجی معناسی صحیح دکلدر . دوه‌جی ایله کوریشن قپوسنی یوکسك آچمالی دنیلدیکی کبی فیلجی ایله کوریشن‌ده مطبخنی کنیش یاپدیرمالی مثلنك وارد اولدیغنی بابا یاورك آغزندن ایشیتدم . صحافك روایتنه کوره فیل ، بیلمك مصدرندن امر حاضر اولان بیل و پیره‌دخی دیکیشده قوللانیلان تیره وزننده‌در . السنهٔ اجنبیه‌ده فیل لفظی محبت معناسنه‌در

(فیلانتروپ) محب انسانیت ، انسانیته عاشق دیمکدر . پیره لفظی کبی (پیرو) دخی کلمشدر . پیروتکنی : علم النار، آتش فنی ، فن آتشبازی دیه ترجمه اولنور .

§ازمیرده‌کی (پیر وپیره‌زن) وقعه‌سنی طویدیکزمی؟ قوجه تیمورجی آلتمش اوچ یاشنده ایکن اللی درت یاشنده برکلبدنه عبایی یاقمش ! ساده یاقامش، طوتوشدیرمش بیله. قادینی آلنجه قاچمش . پیره‌کبی سکمشلر. اوغورلر اولسون. مولام ایکیسنی‌ده بر یاصدیقده اسکیتسون . کوله کوله کیتسونلر . فقط برشیئه مراق ایدییورم . عجبا بونلرك بال آیی قاچ کون سورر ! عجبا نه‌لر قونوشورلر ؟ آمان ! اونه محبتدر . بن آنلرك یرنده اولسه‌م برسنه بال آیی یاپارم . دکیزده ، ساحلده تلال زمردین فامده ، سحرده ، طلوعده، شام غریبانه‌ده ، مهتابده، طبیعتك مستغرق سکون اولدیغی کیجه‌لرده قول قوله کیره‌رك ماضی دنیلن عمر کذشته‌نك خاطرات دورادوری ، آتی دنیلن حیات پیدرپی ورودك مناظر شوراشوری ایله اوغراشیرم ! اویله یا ! کنجلکده‌کی بختیارلق نیه یارار ؟ انسان اختیارلغنده راحت ایتملیدر . مسعود اولمك قدر بو یشایشه یاقیشه‌جق بر خاتمه تصور اولنه‌ماز . آه ! تیمورجی! الك نهایت قادین نامیله آکیلان قلب آهنینی یوموشاتدك دکلمی؟ آرتق اورس ، چکیج اوجاق ، کوروك ، قیصاج بر طرفه ، سن ده چیوی کبی بر طرفه ! یشا !

وقوعات اسبوعیه‌یه دائر ....

(کوز شاشی، سرسم قفا ، معده‌مده عطش سوزناك)

(اویله یاغمش‌که ذیلم حدتله اولمش چاك چاك)

دیه کنارحـوض پاکه اکیلن وطـوغرولوب قالقمق ایسته‌دکجه بر درلو بلنی آله‌میان قدح بدستان زمانه‌دن برینك حرارت متمادیهٔ بدنك سـوق وابرامیـله جورب ! دیه عمان ضفدعه‌پرور باغه سقوط ایلدیکی و :

لبلرم طویماز سکا اوپدکجه ای سکر دهن

سویله الله عشقنه پالوزه‌می جلوامیسك ؟

ترانه‌سیله آغزینی یان مرمرینـه چارپدیغی شو کونلرده مدار بحث ومقال اولمغه باشلامشدر .

§ آتش عشقك سنك ای مهلقا

یاقدی جسم وجانمی سرتا بپا

حسینیسنی طوتدیره‌رق کیجه قراکلقده سیغاره یاقمغه اوغراشـان متزلزلان شب روانان زمانه‌دن بری ایکیـوزی اونلـغه شمعه‌لینك علونی نصلسه حسن اداره‌یه موفق اوله‌میه‌رق بیق وصقال جانبنه اوفاقدن براوتو کچدیکی واوکوندنبری بنمله آلای ایدرلر قورقوسیله‌خانه‌دن خارجه‌خطوه انداز جسارت اوله‌مدیغی غزته‌لرده اوقونمشدر .

§ قریباً (تصفیهٔ لسان) باشلانیله‌جغی حوادثنك شـایع اولمسی اوزرینه دون اقشـام ترکجه شعرلر اون سـکز یکرمی

پاره‌ده ، یکی ادبیات جدیده قونسولیده‌سی یکرمی اوچ آلتی سانتیمده، اسکی ادبیات جدیده اون‌طقوز بشده، اسکی ادبیات عتیقه ١٣ درهم ٤ تومنده قپانمشدر .

§ ترکجه یازی یازمق موده‌سنك شدتله تعمم ایتمسنه بناءً بو کونلرده قریم وحوالیٔ قزانده اوطورغان اوز یازیجیلردن بر چوغنك بورایه قیتارمق املنده اولدقلری خبر ویریلیور،

§ نهیق شدید الشهیق‌خماردن خویلانه‌رق اتمکجی کوفه‌سی ایچنه جان آتان بر ترامواى بارکیری اولکی کون ترك بارکران حیات ایلیه‌رك آخور قپو اوکلرندن‌عازم دریای‌استراحت‌اولمشدر.

طوپراغی بول اولسون !!

§ قوندیره‌جیلرك اوکجه سوکمك عملیات مهمه‌سنده استخدام ایتمك اوزره کوپری تخته‌لری آره‌سنده‌کی مسافات متفاوته‌یی مساحه ایتمکه قرار ویردکلری سویلنیور. شمسیه‌جی وباستونجیلر سزده کوزکزی آچك !

§ عنبر زلفك کتوردی باشمه سودالری
یوقسه نردن دوش اولوردم بو خیال خامه‌بن

دیه کیسوی تارمار دلداردن کسوب کندیسنه بر کوستك اعمالنه هوس ایدن ناپختکان امتدن بری کچن کون پروکارده صول طرف بیغنی قیزغین ماشه‌یه قاپدیره‌رق کودوك موقالدیغی بك اوغلندن بیلدیریلیور .

§ کچنکی مکتوبمده « اسکیلر» آره‌سنده سهو ناسخ وخطای مرتب وذهول مصحح اثری اوله‌رق مکتوبجینك پاره چانطه‌سی

دینه‌جك ایکن دیرکتورك بیون‌باغی ایکنه‌سی دیزلمش اولمغله بیان اعتذاره مسارعت ایلرم .

§ بزم مطبعه‌ده بر کونلك تقویم :

ساعت	یوم پازار
١	آمدن سرمرتب
٢	رفتن حمالان بمشتریان جرائد
٣	مواصلت دیرکتور بحجرهٔ امور
٤	برر برر معاودت مترجمین
٥	صعود مکتوبی باوطهٔ مرغوبی
٦	جدال محررین با مرتبین
٧	اکل الطعام من طرف الکبار محررین کرام
٨	لقلقه وشقشقه
٩	امید وصل نقود
١٠	دامن درمیانیٔ عزیمت
١١	اسپیرویه مواصلت
کیجه	
٢ —	ترنم : (غمزه‌دن خنجر طاقینمش بی‌اماندر کوزلرك) کوزلر ... کوزلرك ... اوف ! اوف !

٦٧

سوقاقلر پرولوله . قوزی سوکوشی ، یومورطه دوکوشی، اصطلاحات بلدیه‌دن اولدیغی اوزره نه قدر (کشت‌وکذار) اصنافندن آشجی وار ایسه تخته برطبله قایمش ، اوزرینه‌قوطی مانغالنه بر تجره اوتورتمش ، یانه بر کاسه قویمش ، ایچنه بر از دره اوتی طوغرامش بش اون صاپ صوغان آییقلامش ، اسکی یوز یاصدیغنه قوزی‌یی یاتیرمش، جکرینی یاغده قیزارتمش اوفاق بر سه‌پایه قاشیق ، چتال ، طباق یرلشدیرمش ، سوقاغه فیرلامش . باغیرییور . فقط نه فریاد ؟ کریه ، سامعه شکاف !

— قایماق ! دیدیمی قبهٔ افلاك چاك چاك اوله‌جق ظن ایدیلیور .

— قوزیدورر !!

— سود قوزیسی !

— جکرم ! کبابم !

ایسترسه‌کز بر غروشلق ویر دییك . مبارك کیمیا ! نه‌ده کسکین پچاق ! او نه نازك ، ایچه طوغراییش ! رنکلی تول پارچه‌سی! وای‌جکر وای ! یانمش کباب اولمش! حریفك اللری ترازو ! تجره‌یه آلتی حمله ایتدیکی حالده ینه یدی دیش چیقا-رییور ! یدیسی غروشه ! سیاه بر صالچه ! یشیل بر مایونز ! بیه‌بیلیرسه‌كی‌یی !

§ بقال دکانلری، کوشه‌باشی یمکجیلری اوکنی کورمیك .

— احمد ! یات !

— طور اولان ! ایچدن اورمسه‌ك آ .

— صاغمام !

— ناه ! قپارمیسك ؟

زواللی بقال ، دکانی بوشالتمش . کندیسی دستکاهده سلاح بدست . کوچك بودوس، اورتانجه پرودوموس، قوزغون اوغلی لامبو، طوپال نیغولی ، تك کوز صاوا ، ییریق طودوری، شیشمان یوردان بر خط محاصره چویرمشلر . بکلرك حرکاتنی تفتیش ایدییورلر . تحف شی ! محله‌لی نیه سیر ایتمسون ؟ سیرك صقال کوشه‌ده‌کی یمشجی ، کوزلکلی عطار ، ترقوسدن صکره استعفا ایدرك ایکنجی بکجیلکه تنزل ایدن سقا ، ماوی خرقه‌لی چومن، سبزواتجی چراغی، قصابك اوشاغی، سودجی اوغلانی، فرون طبله‌کاری، روانیجی قالفه، اویونجاقجی مصدیق، قهوه‌جی تاتار هپسی اوراده .

طوقوشانلر طوروب طوروب جوشیورلر .

— احمد! یان اورمه دییورم . اینه‌جکم ! شمدی . . .

— ویر ! . . .

— ویرمم ! ایچدن اوردك .

— بقال باق ! ویرمیور . سندن ایسترم . .

— ویر اولان ویر . . .

— قاچیور . . . طوت ! . .

ایشته بقالك یورکنی صیزم صیزم صیزلادان نتیجه ! طوته ـ

بیلیرسه‌ك طوت ! حلوا پارچه‌سنی‌ده برابر کوتوریور ایواه ! اوته‌کی‌ده برابر . . .

— پرودوموس ! طوتسه‌ك آ .

اوسته ! سن بیلمیورمیسك ؟ بونلر اله آووجه صیغارمی ؟ بزم یوز اشك دکل‌که باشنه یولار اورامده باغلیام ! ! !

§ اسکیلردن کیم قالدی ؟ دنیلدیمی . قیز قوله‌سی ، برده غلطه قله‌سی دیه جواب ویریرلر . نه قدر طوغریدر ؛ نه قدر طوغری ! فقط تاریخجه دکل ایسه‌ده رنك وشکل وقیافت واسلوب انهدام ایله آنلره بکزه‌ینلرده چوغالدی. مثلا: کوپرینك سطح اخشاب ومعدنیسی ، قاضی کوینك ١٥ ، ٢، ٧، ٨، ١١ نومرولری، استانبول ترامواینلرینك مفهود آرابه‌لری، تنظیفات آرابه‌جیلرینك روبالری ، بنم پوتینلرم (اداره مأمورینك نظر دقتنی جلب ایدرم) . دیرکتورك بیون باغی ایکنه‌سی، صباحك پنبه کاغدی، اقدامك اعلان صحیفه‌سی. آشجی آورامك آشجی باباسی، حاجی خلیلك دونر یانار کباب شیشی، کلستان باغچه‌سنك مزه‌لری، کاغدخانه دره آرابه‌دن بر آرابه‌یه سن بوراده سك ها ! باق!! بز آدمی نصل یاقه‌لارز ؟ مألنی اشراب ایدن پارمق صاللامه‌سی، عاشق ومعشوقه آره‌سنده :

— سن بنی سورمیسك ؟

— سورم ؟

— اویله ایسه بن ده سنی سورم !

محاوره‌سی ، بر روایته کوره ادبیات وفنیاتده شمدیکی

قوللاندیغمز اصول تحریر ، بقالك ذمم دفتر کبیری ، سنوحات شاعرانه تعبیری ، یکی ادبیات جدیده ، ده‌قدان لفظ معروفی ، ترکجه شعر موداسی .

— یومورطه‌لی طاووق ! یومورطه‌سی نره‌ده ؟

— (ال چیرپه‌رق) فوللقده‌در فوللقده !

اویونی وسائره .

§ تازه حودث

کاغدخانه دونوشی (بابا دوپ)ده‌چاقان ویولده آرقداشلرینی براقان ایکی کشیدن برینك النی هر نصلسه دیکرینك صول‌طا‌نه‌سی قاپوب کتورمش اولمغله جمله‌سنك تقسیمده پای اولدقلری خبر ویریلیور .

٦٨

« کاغدخانه‌ده نه کوردم» نام اثردن مأخوذدر . . .

ژنپاره قیباق اولورسه بایلیرم. آمان!! ! اونه‌بیق؟ اونه‌فس؟ اونه درلو طارنمش صاچ ؟ اونه تراشیده چهره ؟ هله شـو کلن فایطونه باقك . اونه طـاتلی باقیش ؟ آمان ! ! اونه یال وبال ، اونه خرام ؟ طقوز نومرو قالب ها !؟ کرچکدن شیق! ! دقت ایدیورمیسکز ؟ نه او ؟ کوزکزمی، قاماشـدی ؟ برشی دکل . ال آینه‌سی ! بیق سپورکه‌سی ، جیب طراغی ؛ فیص دیه اوتن

لوانطه طلومبه‌سی، آرقه جیبده کیزلی پوتین بزی ، قپاق آلتنده سپورکه‌سی، هله قرواتی مطلقا پیکمالیوندن آلمشدر! قوستومی علمشاخك ، پارده‌سوسی ترزی بلاطك ، قماشی اوروپانك ، نه‌جیجی شیق ! نه مینیون چهره ! هله کوز کناری قیللرینی یولدورمش‌ده طبیعی بر قیرمزیلق کلمش ، جانم ماشه ! نه‌ده سیویریلتمش !!! توز پنبه‌سی پات دوداقلرینه جات دیه یاپیشمش دیشلر بیاض، کردن قایماق، برون چکمه! لکن بواوروپالیلرده یامان شی! صاچك آقنی نصل بویایورلر شاشیورم؛ اوح! ایشته عقل دییه بوکا دیرم . یوق . . اما . . . دیك دیك یوزینه باقیك . نه ؟ نه اوله‌جق صانکه ؟ ! قاشنده راستیق وار ایمش ! وار ایشته کرپیکلرنده بیله سورمه وار . نه یاپه‌جقسکز باقه‌یم ! یوزی‌ده پودره‌لی ! دها ؟ ! . . یالکز پارمقلرنده قینه یوق . یوق اما هر ایکی الك سرچه پارمقلرینك طیرناقلری اوزون وسیوری ! هواده بر از صیجاق اولمسون ! انسان طون بیله کییه‌میور ! مع هذا سرینلك وجوده فائده‌لیدر . اینانمازسه‌کز غزته‌لرده اعلانی باصیلان (قادین وارکه مخصوص اعضای تناسلیه طبیب خصوصیسنه) صورك . نه‌در افندم ؟ بر طون ، اوستنه بر پانطالون ، دها اوستنه پاردوسو اتکی . دها اوستنه دیز اورتوسی. دها اوستنه توز! ! چکیلیر شی دکل. آه بونلرك هپسندن قییاق ، جانلر یاقه‌جق اداسنه آه ! کوز دکل غمزه‌دن سیف بران امل طاقنمش، مژکانی تبردار، کوردم‌ده خاطرمه عجمك:

بتیم غمزه توانی که قتل عام کن
نعوذ بالله اگر غمزه‌را تمام کن

بیتی کلدی . قاش دکل. سهم‌قضا. تیراجل . کوردم‌ده خاطرمه :

عشوه طوتمش دامنندن غمزه کیرمش آره‌یه
کلمش ابرولر ینه مستانه خنجر خنجره

تصویری کلدی . صاچ دکل ، سنبل ، قولیه ، زرین .
کوردم‌ده خاطرمه:

سن بویردن کیده‌لی ای صاچی زر
سنی سویلر بکا طاغلر دره‌لر

شرقیسی کلدی . دوداق دکل داللری باصدی کراز .
کوردم‌ده خاطرمه :

لب قیزیل ، رخلر قیزیل ، دستنده جامی قیزیل
کیم قیزیل دیوانه اولماز کورسه رفتارك سنك

مألی کلدی ، بیق دکل ، اینجه قره غیطان . کوردم‌ده
خاطرمه :

خط بر آورده جوانم کیمی سوسه‌م بابیلیر !

مدحیه‌سی کلدی . آه ! تحمل ایده‌میه‌جکم. اوته‌کی آرابه‌یه
نه‌قدر بایغین باقیور . سوزولدی ! . . حاصبه ! . . . فقط نیه
بردن بره فایطونك کوشه‌سنه بوزولدی . ها ! ها ! آندن نفرت
ایدیبور. آنی کورمك ایسته‌میور، آرتق آنی سومیور، آرتق
محبتی نفرته دونمش . اویله دکلمی یا ؟ قیزغین محبتلر آتشلی
خصومتلره تبدل ایدر . خانملر غزته‌سنك حوادث مفکره

ستونه کوز کزدیریرسه‌کز کوررسکز.. ایشته موستراسی! اوشمدی یکیسنی سوییور . لکن آ کاده یوز ویرمیه‌جك . . آغیر طوره‌جق ، اداره‌لی طاورانه‌جق ، کندیسنه :

— سنی سوییورم . دیر ایسه اوعجله ایده‌رك :

— بن‌ده سنی سوییورم دیمیه‌جك‌ده :

— حقمده توجه‌بیوریورسکز ،فقط اینانه‌یم‌می؟ دییه‌جك صوکره اوده آ کا :

— آه ! ارککلر بویله‌در . عشـق حقیقی‌یی دائما تقدیر ایده‌مزلر . جوابنی ویره‌جك . ویردیمی کوزلر سـوزوك اولمق شرطیله :

— تقدیر ایده‌مزلرمی ؟ بیچاره ارککلر بودرلو حسـیاته اصلا معروض بولنه‌مامشلردر . دیه قادینی شابه اوطورته‌جق . لکن هیهات ! دوستم ! سز قادینـلری سـوزبیلمزمی ظن ایدییورسـکز ؟ ایدییورسه‌کز پك زیاده آلدانیورسـکز . دیکله‌یك باقه‌لم .

— سزمی ؟ سزمی بی چاره ؟ اوت . . انصاف ومروتك دنیاده نامی قالمش . طقوز آی اون کوندنبری آنشلر ایچنده یانیورم . قانلی یاشـلر آقیدییـورم ، خلجانلر ، هیجانلر ایله اوغراشیورم . قلبم چورودی. بر دفعه جاریه‌کزك حالنه عطف دقت ایتمکه تنزل بیورمدیکز . شمدیکی حالده قبولکزده محضا نزاکتکز اثریدر .

نصل ؟ . . بن اولسهم طیانه‌مام . سویه‌ورم دیر ایشك ایچندن چیقارم . اما چغانوزه دیمشلرکه :

— نیه یان یان کیدییورسك ؟

— هر کسك بر حسابی وار دیمش . آنك‌ده البت بر حسابی واردر . کوردیکزمی ؟ بیغنك اوجیله کولدیده‌نه‌دیدی؟

— بونلر هوسدر . کچرایکی کوزم.

— آه ! اوت . کچر . کچر اما (الیله کوکسك بر طرفی کوستریله‌رك) جکره دکلمی ؟ . .

٦٦

قربان بایرامی ! اونه تلاش ! پشتمال نرده ؟ دلبندی کتیرك، عود آغاجی یاقك، کل صویی سرپك، چنکلنی طاق! چوقوری قاز ، بیچاقلر هانیا ! ماصاد ! ماصاد ! ویرك ماصادی! چوجقلر مطبخه باقك. آیول ! کوچك خانم ! دادی ! تیزه ! آننه ! ساطور نرده ! آی شاشیردم ! آی کور اول کدی ! ییه‌من اول ! شمدی ها ! . باقسکا احمد اغا ! شو اوغلانه بوبرکی چیقاری ویر ! آشجی قادین ! . بیوك تجره‌نه یرك دیبنه‌کچدی! هو! افندی قهوه ایستیور. هاح! ایشته صیره‌سی! آما...ن !.. توتونندن ، قهوه‌سندن بیقدم . ایشته بیلیور . ایشمز وار . اسپرتو یاننده ! آمان ارککلر ! . .

— آننه !

— نه وار . . . آی چیلدیره‌جغم ! . .

— (براز کوچکی) آننه !

— حسبنا اه! نه وار ؟

— (براز دها کوچکی) آننه !

— آمان یاربی ! مبارك کونده یاربی ! . .

— (براز دها دها کوچکی) آننه !

— (غرتلاغك وار قوتیله) آننه‌سز قالك ...

— آما...ن ! تیزه ! سنده !

(یوقاریدن قالین بر سس)

— یاهو ! برپارچه کلباسی یاپك .

— ایشته بویله‌در . . . ایش آره‌سنده ایش ! . .

چات قپو :

— قپویه باقك ..

طیشاردن :

— اتدن، قرباندن...

— قپویی آچمه ! عنایت اوله‌دی ...

— عنایت اوله !...

— آمان کوچك خانم .. برپارچه‌اتدن . .

چات قپو !

— کیمدر او ؟

— بز .

(قپو آچیلور)

— سلام ایتدیلر . (بزه ضاریلی بر پارچه)

— آننه! قیرمزی پرده‌لی خانملرك ....

چات قپو !

سلام ایتدیلر . (کذا)

— آننه محاسبه‌جیلر کلمی . . .

بیوك خانم اللر دیزنده :

— بزم طورمش نه جهنمده! حسن نرده ؟ آیول یوللا- سه‌کز آ ! بکا باق ! او بودی تاران دله آبیرك ! او کلیر آلیر . بنمکنك بودینی خواجه افندی‌یه کوتورسونلر . (یوقاریدن قالین بر سس)

— یاهولر ! بر پارچه قاوورمه یوقمی ؟

— آننه ! کوریبورمیسك ؟ هیچ دیلی طوریبومی ؟ آمان الله . (اینجه بر باغیرتی)

— آمان . . الم . . . آمان . . .

— نه اولدك ؟ اوغلان . . .

— آمان خانم نینه ! . . آجیور . . یاندی . . .

— اوح اولسون ! عجله‌كنه ؟ پاتلادکمی ؟ صحنه آلسونلرده آندن صکره بیه‌یدك . . .

چات قپو ! (پاییق بر سس)

— کیمسه اولمسون . .

— آننه ! مسافر کلدی . . .

— آلك یوقاری‌یه !

— او کیکلری آییر . . . اشکمبه‌لری بری‌یه چك . . .
هو ! قادین او بودی طاتلیلی یحنی کبی قیر . . او اینجه‌لری
صارمساقلی یاپمالی .
— آمان خانم نینه ! سن باری صوص ! چیلدیره‌جغم . .
— آ ! قیز شاشیردی !
(ساطور یواش یواش ایشیدلمکه باشلار . چات چاتلر
زیاده‌لشیر ، قیون یوزیلوب کسیلیر ، پارچه‌لانیر اما . . . کلبا-
ستینك دومانی اورته‌لقده توتر)

٧٠

کل وبلبله دائر . . .
بهار کلدی . دیکله‌یك آرتق ! نوای عندلیبه مشتاق نه
قدر ناظم ، نه قدر ناثر وار ایسه جمله‌سی کل آغاجی دیبنده
مهماندر .

دره دیبی ساز اولور
کل آچیلیر یاز اولور
بن یارمه کل دیمم
کلك عمری آز اولور

نمونه‌سندن طوتك‌ده :

بر غنجه‌یه بر خاره نکاه ایلدی بلبل
دردی ایکی اولدیغنه آه ایلدی بلبل

شرقیسنه وارنجه‌یه قدر الده ، دیلده وار اولان مضمونلر برر برر کورینور نثرلر قباریر :

(حقیقت ! او مرغ شاعر نهاد طور ادیب وکاملی ایله بو موسمك مدار محض سروریدر. ظریف، نظیف ، عالی‌شرب، صافی طینت اولدیغی ایچون آغاجلقلرده ، دالده ، ایز بوداقده فیض جاوید طبیعته قارشی جوشار . جوشقونلغی زماننده صفای ربیعیدن برآوازوفا کلیورمش کبی حس و وجدانه طوقونور . شمس منیر هنوز پیرایهٔ آفاق وطلعت نشئه بخشای خورشیددن نبعان ایدن ضیای جهانگیر سحر کمال صفوت وجمال عصمتیله صباح الخیر لطافته جلاساز انفلاق اولمدن اول ترنمه باشلار . شاقیر. کائنات سائرهٔ سکوت لیال آلتنده خوابیده ایکن سمواته ارتقا ایدن بولحن فکرت آموز سیرت نادرهٔ عشاقه احسان خدا اولان حسیات وجد واستغراقی اوقشار. کویا فیض نوظهور طبیعت دیللنمش ، بوموسیقار یکتسایه تحول ایدرك شو حاله کتیرمش ، صداسی الحان مؤثرهٔ بشره فائقدر . کل ناز ایدر . او آنك شیداسیدر وصفی آنجق کتاب بیان طبیعته صیغار ، امینم که هرطالب عرفان جودت قریحهٔ شاعریتك اك نازك ، اك دلفریب براثر جوشاجوشی اولان وهر وجهله سزای اطرا بولنان بوپروردهٔ بهارانی سور، نام محبت استیناسی ومیل وحدت شناسی آنی مرغان ریعك مفخری وایام خجستهٔ فیضا فیضك اك محترم، اك ممدوح بزذاکری قیلمشدر. الحاصل آنی سومکده هرکسك حقی واردر . الحاصل جناب شاعرك دیدیکی کبی :

(مدحتنده نه دیسهم احرادر)

مألنی ناطق مدحیه‌لر ظهور ایدر. برقوش اما کیریشمدیکی یرقالماز . عابدانه ، زاهدانه ، جاهدانه ، حیدرانه نه قدرمرثیه، قصیده، غزل صونه، دیتی رامب وار ایسه حتی عید شریفکز سعید اولسون دیه یازیله‌جق تبریکنامه‌لره بیله کیرر . هله عشق مکتوبلرنده ، سر نامهٔ فریاد وآیریاق دردلرینك حکایه‌لرنده، لیلا ایله مجنونده ، طاهر ایله زهره‌ده کل ایله کندیسی مثال شیرین وفرهاد اولوب :

بلبل عشقم که نه‌زیر ونه بم وار

مصراعنده اولدیغی کبی رفعت جاه غرامی رضای ورد رعناده آرار اولدیغی تصویر اولنور . آه ! فضولی ! اوده سنك کبی . رجایی ، نیازی ، سور ، آغلار ، سینه‌سنی داغلار . صو باشنده صولر کبی چاغلار .

بلبللرنده ورد سحر خیز یاودود

مطربلرنده بانك دلاویز یالطیف

دیه کلشنلر ایجاد ایدر . مصور ادب اولان الواح عاشقانه و (خاکپای دامنٔ داورانه‌لرینه من‌القدیم) مقدمه‌سیله باشلایان معروضات فقیرانه‌ده حلم وتواضعه اشارت اولور . مثلا بوبلبل آتشزبان وبوعندلیب مهجور آشیان و صفلریله برابر بولنور . عمم اوغلی ایره‌جب بشه ترکجه‌سنی بوله‌رق اوتلکن قوشی دیه یازار . طریق زهد وتقوا اربابندن ذکر جلال کبریاده و استجلاب نور توفیق خداده آنکله تخلص ایدنلر

واردر . عربجه‌ده ذکی وصحافك قولنه کوره کوزل وجمیل معنا-
لرینه کلدیکی متواتر ایسه‌ده عبرانیٔ قدیمه‌ده ترانه‌سنك صبر
ایوبه علم اولدیغی محققدر .

ایشته سزه برمدت کل ، برسوری بلبل ! ایسته‌ین قوقلا-
سون ، ایسته‌ین دیکله‌سون .

تازه حوادث !

ارتقاده (یاریش وار) سرلوحه‌سیله ترکجه بر مقالهٔ مکمله
یازه‌جق اولانه تقدیمی موعود آلتون ساعتك اجرا ایدیلن
مسابقه‌ده دیرکتوره اصابت ایده‌جکنی (ثروت) و(معلومات)ك بو
مقوله نقرات حوادثی طرفندن بیلدیریلیور .

§ (سنی نه‌دن سویور دل عجب نه نیتی وار)

دیه فریاد ایدن عاشقك بری کچن کون قصداً پرهیزی
بوزمش اولمغله اوچ آی اون کوی یاس طوتمغه محکوم اولمش
ایمش .

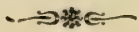

٧١

ازمیرده‌چیقان ونامنك دلالت صریحه‌سیله‌ده آ کلاشیله‌جغی
اوزره خدمتنده بردوام اولان « خدمت » غزته‌سی محرری نه
یامان شی ! ؟ حقیقت ! اوقور یازار طاقمدن ایمش ! بیچاره
انصافی پلامود محصولی ، ناموسی قوطی اینجیری ، غزته‌سطر-
لرینی‌ده دوه قطاری ظن ایدیورده اوکه کچه‌رك اوته‌کنی بریکنی

مدافعه مقصدیله استانبولده یکی یکی قوللانلغه باشلانان شهیق تأثیراتیله بنی آزارلایور. خدمت محررینك اکسه‌سنه‌سله برلشدیرن بن دکلم . باشقه‌لری یازمش ایدی‌ده بن‌ده (لتکرار حسن) فحواسنه اتباعاً یازدم. فقط شمدی آ کلادم‌که سکا طوقوز یومروك براشارت دیرلر ایمش .

بوراده عالمه مسخره اولدیغك ایچون اوته‌کنه بریکینه طاش آتمه دیدم . فنامی دیدم ؟ ایشته بر دها سویلیورم . بنمله اوغراشمه! زیرا :

(دهشتلیجه‌در بنم ستیزم)
(قوردون بویی طارکلیر عزیزم)

سن خدمتکه باق . بوفانی دنیاده اوته‌کیله بریکیله طالا ـ شمقدن نه چیقار ؟ بری ایچون (ای دور دوردورا) دیمشلر. سنك نه‌وظیفه‌ك؛ سن‌ده الکدن کلیرسه (ای‌شورشورشورا)دی. کچ . سن لسان آشناسك . ترجمانك سکا نه فائده‌سی اولور . آ کا برزمان اویوز دیمشلر کیمك امورنده ؟ اکر ارادیب ذی کمالك ؟ (امضاسی) دیدیکك کبی (فوق‌العاده قیمتدار) ایسه خدمت لوحه‌سنی قالدیر ثلث قیرمه‌سیله دیوانی ونسخ بوزمه‌سی اصولی اوزره جلی‌یازدیزغزته‌یی اوشهرتله صات! کار ایده‌جکك محقق ! حتی کندی اعترافك ایله مثبت اولدیغی اوزره خدمتی آغیر کلدیکی ایچون موزعلربیله آ لمیورلرمش ! حاضر فرصت! باخصوص بو قاعده‌یه اوروپاده بیله رعایت ایدلمشدر . مشهور آدملردن بری ذمنه مثلا (وولتر) دیه بر غزته چیقیور .

عیب دکل ! تجارت مشروعدر . قازان‌ده نصل قازانیرسه‌ك قازان ! خدمت ایت ! چالیش ! یاوروم ! بزم سـتره‌لرك آلتنده کیزلی اولان شیلره قدرانفاذنظر ایده‌جکمه حالکه باق ! کندیکی چك چـویر ! برآز آتیك اول ! سـنك خدمت دیدیکك چولپالق ایله اولماز ! صوکره افندی ویا بك بکنمز ! ده ! دیر صالیویرر . آرتق باشی بوش کزرسك ، منمن صحراسـنده ، مغنیسا یایلاسنده ، آیدین ایللرنده سورتمه‌دن نه چیقار ؟ شیقلاش ، بوراده :

قارشی یاقه‌ده ازمیرك کلی
سیران ایدییور النده ملی
بری یاقه‌ده خدمت بلبلی

نه غریب غریب اوتر اوواده

دیه سنی دفه قویماسونلر . هایدی سنی کوره‌یم . کفته‌خور !

تازه حوادث

سینك ساده پکمزجی‌یی دکل بال کلهٔ ترکیه‌سـنك املاسنی‌ده طانور مخلوقات ذکیه‌دن اولمسی حسبیله هوالرك کسـب اعتدال وحرارت ایتمسنه مبنی (اقدام) ك بال اوغلی محررینـك یوزینه قونمغه چالیشمش ایسه‌ده سینك قایدی پرداخنه مقاومت ایده ـ میه‌رك آیاق طوتدیره‌مدیغی شکرجی زاده امضاسیله سرکه‌جیدن وارد اولان بر مکتوبده بیلدیریلیور .

٧٢

دون ایرکندن اودن فیرلامش، مطبعه‌یه طوغری یوللانمش ایدم . اورطه‌لق طوك . پویراز اینجه اینجه قار پارچه‌لری ایله صورتمی قامچیلیور ، بیقلرم طـوکمش ، دوداقلرم چاتلایه‌جق کبی کرکین ، اللرم جیبلرمده . اوده صیجاق یتاقدن چیقوبده مطبعه‌یه قوشمه‌ده نه‌معنا وار ایدی دییه دوشـونیوردم . برده یولده احبادن برینه تصادف ایتدم. بی چاره دکیشمش؛ کوزلری قان چنـاغی کبی قیرمزی ، بکزی صـولوق ، اوچـوق ، اویقوسز ، تیریل تیریل تیتریور . عادتا خسـته . بربرمزی بیلیرز ا. درحال باشلادم:

— قارشیدن می ؟

خیر برادر ! . صورمه .

— جانم اویله شیمی اولور ؟ بو صورت، بوقیافت قارشی دونوشندن بشقه دونوشلره ویرکی دکلدر .

دکل ! آندن دها فنا !

— یا ! اویله‌می ...

— اوده دکل . مسافرلکدن .

— فقط بو نه مسافرلك ؟ سن عادتا خسـته اولمشسك . اویومامشسك .

— اویله اولدی . دون آقشـام بن ، بزم کویك امامی ، برده بزم اوراق مدیرینـك اوغلی صوك واپوری قاچیردق . قارنمزی طویوروب کندمزه بر اوتل بولمغه قرار ویره‌رك سر-که‌جی‌ده‌کی لوقنطه‌لردن برینه کیردك .

(بی چاره رفیقمی مطبعه‌ده‌کی صوبه‌نك قارشیسنه کچیردم تازه بر چای اصمارلادم . آمان نه قدر ممنون اولدی !! بن آز قالدی هیچ چای ایچمه‌مش ظن ایده‌جکدم. اودرجه‌ده صاریلدی)

— برده رفقادن برینی کوردك . دردمزی آ کلاتدق . آمان برادر! نه ممنون اولدم. رفیقمز بزی‌اوینه دعوت‌ایتمسونمی؟ اوتلده قالینیرمی ایمش ؟ اوپیس یتاقلرده یاتیلیرمی ؟ ایمش . بیهوده مصرفك نه لزومی وارمش ! تأسف اولنورمش؟ کندی کبی دوستنك اوی وارکن چات چات قپویی اوروب بزه برر یتاق یاپك یتاجغز دیمدیکمزه جانی صیقیلمش ؟ اوخ! نه اعلا نعم المطلوب! دیدك .. اویله‌یا! اوده‌اوتفاریق قوقولی چارشافلر، قالین قالین یورغانلر ، مانغال ، صوبا صیجاق اوطه شیقیریم صحبت وارایکن اوتل کوشه‌سنده قالینیرمی؟ یمکی بیتیریر بیتیرمز قالقدق . بر آرابه اوه ! فقط برازده سرکه‌جی‌ده اوطورلدیغندن ساعت بشه کلشیدی . چات ! چات ! قپو آچیلدی کیردك. بزه؛

— بیورك یوقاری‌یه دیدی. چیقدق . امان اه! اوطه بوم بوزمش . بلکه مانغال کلیر . دیدك دیمدك آشاغیده بر عربده قوپدی :

— یکرمی کوندر کلمزسك. کلسه‌کده قویروغکه اوچ درت اویوز طاقارسك .

— صوص دیپورم .

— نه‌دن صوصه‌جقمشم . اوك یاریسی سنك ایسه یاریسی‌ده بنم .

— سکا صوص دییورم .

— صوصمیه‌جغم. نه یاپه‌جقسك باقه‌یم .

بز طونارکن ترله‌مکه باشلادق . او صاحبی پر حدت یوقاری‌یه چیقدی.

— برادرلر ، سز آکا باقمیك . اوبراز قاچیقجه‌در . دیر ایکن اوك اسکی امکداری اولان بر قادین‌ده خیزلی‌خیزلی:

— اویله‌یا ! کوچك بکك حقی وار . نه‌دربو ! کیجه ساعت بشدن صکره یتاقی یاپیلیرمش ! واه یاپمام ! دییه حایقیرماسونمی ؟ شقا دکل . طونه‌جغز یا اوتانمق، الویرمزمی ، فقط نه‌چاره ! او صاحبی سز کیدرسه‌کز بن کندمی اولدیریرم دییه آند ایچوب آند ویرییور . قالدق .

اوته‌کی اوطه‌دن برر شیلته، برر یورغان صیرتلایه‌رق یتاقلرمزی یاپوب روبالرله سریلدك . برده شارق دییه قپو کاید لنمسونمی ؛ طیشاریده بری خومورداتیور :

— بن‌نه بیلیرم . بر آلای قوس‌قوجه حریفلری دییور.

— آمان اه ! نه یاپه‌لم. نفس ایله تیتره‌یه تیتره‌یه ایصندق . اویومشز . آره‌دن بر ایکی ساعت کچر کچمز باشمك اوزرندن بر روزکار کچیور . اویاندم پنجره آچلمش صویوق . آقشامکی یمکلر خیزینی آلمش ! حرارتنی براقمش ، دوداقلرم چاتلار . بر حال‌که نعوذ باه ! هله صباح اولدی‌ده فیرلادق بر دها مسافرلکمی ؟ توبه !!!

§ غریبدر! اوینه کوونمه‌ین نه‌ایچون مسافر دعوت ایتمیدر. بر کره‌ده بنم باشمه کلدی. اما وقت یاز ایدی . قاضی کوینـدن صوك واپور ایله ایتمك حاضرلانمش ایدم . شویله‌جه کورشدیکم احبادن بری آندلر ، یمینر ویره‌رك صالیویرمدی . کوز تپه‌ده ارطوردیغی ایچون بر آرابه‌یه بینه‌رك کیتدك. اورایه‌موصلتمزده بکا:

— برادر ! سز غازینوده اوطورك. بن اوته بری سویلیه‌یم دییه‌رك کیتدی . بنده متصل غازینوجی‌یه ساعت صوریبوردم . بر. بربچق، ایکی، ایکی بچق. اوچه چاریك قاله صاری پوطورلی بر باعجی النـده‌بر مکتوب ایله کلدی . اسممزی صـوره‌رق مکتوبی ویردی. آچدق . مکر او رفیقمز پدرینك او آقشام اوه کله‌میه‌جکنی حساب ایده‌رك بنی دعوت ایتمش . آدمجغزده بشقه یرده قلق ایسته‌میه‌رك دونمش اوینه کلمش بکا : « ارض اه واسعه » دوشدی .

شمدی کوز تپه‌دن ساعت اوچده بن نره‌یه کیده‌یم ؟ جانم صیقیلدی. او درجه‌ده‌که غازینوجی بیله فرقنه واردی. صوردی، سببنی آکلاتدق . چوق انصافلی آدم ایمش . بکا :

— آمان بکم مراق ایتمه ! بن سزه شمدی بر آرابه بولورم . چراغی‌ده بیندیرر . سزی اوتل « بل وو » یه یوللارم دیدی . اللرینی اوپه‌جکدم . حقیقةً ده دیدیکی کبی یاپدی ، دیدیکی کبی اولدی . فقط قیش هواده اوته‌کی مسافرلك چکیلمز . تیتره‌مه ، آزار، صوسزلق ، حبس مجبوری بروجهله‌تجویزایدیله‌مزدکلمی؟

قیشین ده‌اوتللر چکیلمز. هله مانغالی اولمیان بشلك اوتللرده یاتیـلماز . او پیـس . قوقـو . کویا بو سفالتـخـانه‌لرك مـدار تمایزی ایمش کبی انسـان ایچری یه گیرر گیرمز اوتلده اولدیغنی حس ایدییور . یکرمی غروشلغنه کیدلسه ینه اوقوقو بورنی طیقیور . بزی اوتل قونتی‌نانتال فلان قبـول ایتمز . غلطه سرایی حمامنده صباحلامق ممکن اما نعلین شاقیردیسی ، ال اورمه‌لر، قپو غیجیردیسی، یناش!، آیاق‌قابی ویر ! آوادیسك شرقیسی ، قهوه‌جینك حاضر، نداسی ، ناطرك برکات ویرسون بکم افندم تشکریه‌سی ، آقشامدن قاله‌لرك برر برر دوکـولوب کـولوشمه‌لری تا اوته‌کی حجره‌ده‌کی شیشمانك خـورولدیسی ، یانده‌کی حجره‌ده آقشامکی صولینك حکایه‌سی، یاقومینك زورناسی تام طاله‌جغك زمان . وقت کلدی، قادینلر کله‌جك دییـه علنی قوغوشـلر انسـانده نه بین نه قفا براقیور . بونك اعـلاسی بر آرابه‌یه بینوب اوه دونمك اکر قابل دکل‌ایسه اوته‌ده بری‌ده صـباحی ایدوب اوه عـودتده یاتوب دیکلمکدر . لکن بوده ذوقمی یا ؟ ؟

اوت . ذوق دکلدر . فقط بك اوغلنـده قالنمق ایجـاب ایدرسه بزم توقادلیانك اوتلنده قالنملیدر دینلر بك چـوق . کچن کون ککلیك مسـئله‌سنی یازدیغم ایچـون غارسـونلر ایله دیرکتور آره‌سنده خیلیجه مباحثات شدیده جریان ایتمش. حتی غارسونلردن بری :

— ساده بزی یازییورسـکز . بر ازده بزم دیرکتـورك

احوالندن خبر ویره‌لمده آنی یازیکز . آنك ایچـون بر آقشام اوتله‌ده تشریف ایدك‌ده کیزلیجه قونوشه‌لم دیدی . نصل جانه منت دکلمی ؟ حاضر اکلنجه .

٧٣

(کاغدخانه‌ده نه کوردم ؟) نام اثردن ....

بویی بوصی یرنده! حتی آرابه منـدرینك اوسـتنه اودن بر مندر دها قویمش اوطورمش‌ده ینه باشی طـوانه ایرمیور . بللی! یاشماقدن کوریلمن اوك طرف زلفلری طاقه . کندیسنك صاچی‌ده وار ایمش اما او حریفدن آلدیغی بویا دوکمش بر شی دکل ! بر پارچه تپه‌سی آچلمش ! کـوچك ایکن خانم نینه‌سی ایکی دیزینك آره‌سنه صیقیشدیرر ، طارار طارار ، اوموزلرینه سرپرمش! کورنلر ماشاءاه دیر ایمش! اوح! ای بهران پرستان زمان ! بوقیویر قیویر تیترك ، ایکی یانندن ایلیشیك ، پرلانطه ایکنه‌لی ، هوائی رنك خطوزه نه دییه‌جکسکز ؟ نه قدر شیق باش ! اورته‌سی فولیه کناری سنبل طولو بوزلی بر فانوسـك شکل معکوسنه بکزه‌میورمی ؟ قادینـلر بونك مذهب ومرصعنه باغچه دیرلر . آلتنـده‌کی چیزیکلره آلدیرمیـنك اوده سـوزمی هر کس دیکله‌سون دییه دائما چاتیق طوروروده آنك ایچـون بویله اولمش! یوقسه راستیقلی، قلین، اوچلری سیوری‌قاشلرینی زور ایله یوقاری‌یه قلدیرر کبی یاپسـونده باقك آنلردن اثر

قالیرمی ؟ نه ؟ کوزلرینی بکنه‌مدیکزمی ؟ اونه باقیش ! اونه‌مؤثر نظر! بك اعلا اولمش ! کچن سنه خسته‌لقدن قالقدقدن صکره کربیکلری براز دوکولمش . آنك یرینه آزیجق سرمه چکیور. هم آلافرانغه‌سنی! نه‌زیانی وار؟ چیپیل دکل آ. باق. دوزکونك قایماقلی طرفیله کوز کنارلرینی صیوامش . نه‌صاریاق وار ؟ نه‌چوروك! یناقلرینه سرپمه، یاپمه‌ین، برون‌یرنده، دوداقلر آل. دیشلر بونیفه‌نك اجزاسی ومهارتی ایله یاپیلمش . ایسترسه چیقاریر، ایسته‌مزسه آغزنده‌طورر . چکدیووارلاق.یالکز کردنی صارقار کبی استعداد تطاول ایله لوپ لوپ ! نه چاره سمیره‌مك الده دکل‌که. انسان بو مثللو آثار طبیعیه‌یه قارشی بویون اکسه دکل آکردن قیرسه ، ایکی طرفه قیریتسه ینه ایسته‌دیکنی یاپه‌میور . فقط فراجه‌نك رنکنی حسن انتخاب ایده‌مزسه حس ظرافتدن محروم اولدیغنی اثبات ایدر دکلمی ؟ مثلا نخودی : یحنی فکرینی اویاندیرر. آل: لخوسه شربتی کبی . مور : سوم قاره طوته بکزر. قیرمزی : نه‌دراو صیریقده جکر ؟پنبه:کوکلم وارسنده . مائی: نظر بونجغی ، صاری : زوکورد تسلاسی . یشیل: تربه قپوسی ، افلاطون : برکوملك بر طون ، خروس ایبیکی : نارچیچکی . قوندوز ؛ کیلمز کوندوز . تن رنکی : قومشونك دنکی. ویشنه: هایدی کیت ایشکه. اشته‌بونلر بکنلمز کبار اولمالی . مثلا ژیله قیرمزی ایسه ، پلوزی صیرمه رنکی خفیف قیرمم. یوق... بیچمی (آنتر قوت)دن یوقاری طیرطیل ویا بلبل طیرناغی دیکیش اوزرینه سرپمه بونجوقلی صاری قطیفه

مایونزلی آتشی ایسه ژیله کول رنکی آچینی ، اوستی اوفاق بوطونلی ویا قانقان صیرتی دوکمه‌لی اولمالی. آه! نه‌ظرافت! تیرشه مائیسی ایپك عنادینه قولسز غانتلر، غانتلر اوزرنده بری صارماش طولاش، دیکری اوطورتمه، صیوانی ، دها دیکری چپ چوره پرلانطه ایشلمه‌لی پوزوکلر کلمه‌لی . آچیق هوائی پانلری کل دنتللی ، مانتلی، کمیك، بوکمه صاپلی شمسیه‌یه اصولجه طیالی طورمالی طارمی طار، دوزمی‌دوز پارلاقمی پارلاق برایسقارپینی چکمه‌لی بو یولده کوشه‌یه قورولمه‌لی. انظار احتراص یوزندن قایدیراق کبی کچوبده ؛

بختیار اولمق‌ده کوج عالمده آه

مصراعنی اخطار ایلدکجه درون چشم استهزادن !

هیهات !

اوضاع تمایل پنجره‌لردن فیرلایه‌رق قاپلومبغه باشی خروجنی آکدیروبده: لسان سودا مأل حال :

آنم روح روانم سون اولسونمی سنی

دیدکجه سینهٔ بی کینهٔ عشق فریبدن :

هاح! هاح! های! ندالری چیقمالی . هله بری یا کیلوبده:

کولرسك کولدورر ا کلندیریرسك

دیه عشق وهوس آره‌سنده مخیر بر کوسترشده بولنورسه وار یا ! درحال ابروی سپهرنك چاتیلوب واوموزلرك اهتزازیله حاصل اولان صدای انفعالدن :

سنی سومك دكل آرویكه باقام بالله

معناسی آكلاشیلمالی . آقشام عودتده خانه‌ده‌كیلره :

— آمان . . . كیمی كولر ، كیمی سوز آتار ، كیمی ییلیشیر . هله‌اویله دكلمی خانم؟ انسانی كندی حالنه براقمازلركه . . . بو اركككلرده آرتق . . . دیملی .

تازه حوادث :

(شو بروسه‌نك كستانه‌سی . اوقه چكر اوچ دانه‌سی) بیت مشهورینی آكدیره‌جق بر حادثه‌نك بكلر بكنده وقوع یافته اولدیغی ولحم وشحم وجسم وعظمنك زیاده‌لكنه بناءً (اشك چكمز) دنیلدیكی مطبعه‌مزه بیلدیلیور .

٧٤

قومدی . بر پرده

بر فصل .

(پرده آچیلیر آچیلماز بر باغچه . باغچه‌نك صاغ طرفنده بر كتاب پیكدسی . اوزرنده یكی اسكی شعر مجموعه‌لری . بری ستره ، پانطالون ، قالوش قوندیره‌لی ، آز قالبسز فسلی ، صاچلی صقاللی ، سیاه قراواتلی ، شمسیه‌لی . دیكری ظفر فسلی ، صفر قالبلی ، ماقفرلانلی ، دیك یاقه‌لی ، شانژان قراواتلی ، ینار دونر ژیله‌لی . پاچه‌سی بول ، دیكر یرلری طار ، اولوقلی پانطولونلی ، لوسترین ایسقارپینلی ، باستون كشا ایكی ذات قونوشیورلر .)

دەقادان .

طوب آتان ! بویله‌میدر تشبیهات
ادبیاته صیغارمی ؟ هیهات ! . . .
قره کوزلی کوزلم آهولر
سنی زنجیره چکن کیسولر
وعرق محشره‌دك بر مستی
وبتون اللره کیرمش دستی
بونی ژان ژاق روصو کورـه اوتانیر
بلکه ویقتور هوغوده صاچمه صانیر
سزده (غو) قالمدی یوقدر (پوئه‌زی)
(پال پی‌تاسیون دوکور) آلمازمی سزی ؟

طوپ آتان

دەقادان ! پك خوش اولور باستونله
شوراده اوینار ایـەك غارسونله
بونی (رایناخ) بکنیرمی عجبا ؟
خیلی مضحك کلیور شمدی بکا
دەقادانلقده اولورمی بویله
سزه پك خوش کلیورمی سویله
پنبه آطلسلی یشیل رؤیالر
مائی جانفسلی صاری خلیالر
مهمیت ایله مشکوکیت
بزی‌ده ایتدی قرین حیرت .

ده‌قادان

وبو سوز « وولتره » عائد اوله‌جق
قیریتیکدن نه زمان قورتوله‌جق
عجبا وارمی فضولی بوراده
طوریبور روحیٔ بغداد شوراده
بزده‌در وارسه کزیده اسلوب
لاجوردیٔ ادبدن محبوب
زردیٔ چهرهٔ فرق خامه
پنبهٔ بهرهٔ شرق خامه

طوپ آتان

طوپ آتانلر ده‌قادانلردن ایمش .
ده‌قادانلر طوپ آتانلردن ایمش
شهر مکتوبجیسی بویله یازدی
اوده وقتیله براز حیلازدی
ده‌قادانلرله ایی اکلندی .
شیمدی‌ده اورته‌یه چیقدی کندی
شهر مکتوبجیسی بویله کیدییور .
سزه کل بزلره بلبل‌می دییور ؟
عجبا مقصدی نه ؟ بر تنقید
سزی ایمکده خطادن تبعید

ده‌قادان

(سه‌ریو) اولمالی بو ای طوپ آتان
مائی کوزلکله بنی مفته صاتان
اقتدارك وار ایسه ای کمراه
یازمالی پنبه ، یشیل ، مائی ، سیاه
تیرشه رنکنده قرار ایتملیدر
صوکره بون مارشه‌یه‌دك کیتملیدر
(مه‌دیتاسیون) (له‌نووول) بشقه اثر
کورمدم بونلری اما نه کدر ؟
الویرکه ده‌قادان اولدم بن
وامینم . . . رافادان اولدم بن

طوپ آتان

سنده وارمی عربه سوداسی
شیماریق بر چوجغك خولیاسی
بکا کل ایله رفاقت کوزلم
اسکداره کچه‌لم اکلنه‌لم
دیمم آرتق سکا حوپلا ! چوجغم
عقلکی باشکه طوپلا چوجغم !
کتابجی : (بردن بره کورینه‌رك)
طوپ آتانلر ، طوپ آتانلر سزه بوم !
ده‌قادانلر . ده‌قادانلر سزه بوم !

(شاعر شیرین ادا کبابجی زاده ندا)

٧٥

تازه تازه حوادث :

برکات تناسله مثال :

شهر شهیرمزده لیل ونهـار دنباله بدوش اضطرار اوله‌رق دور اسـواق و یاتوب قالقه و یوب ایچمه صورتلریله دغدغهٔ عالمدن کف دامن مشـاق ایدن برقاییش باجاق کچنلرده آیاس پاشاده برخانه‌نك باغچه‌سنده اوجاع و آلام حملیه‌نك شدتنه و محافظهٔ جنس مقصدینك حسیات حیوانیه‌یه بخش ایلدیکی غیرتك فرط غلیان وحدتنه بنـاءً اولا بش وبرهفته صوکره دخی ینه بش یاوری دنیایه کتیردیکی وبونلردن برنجی بشلرك پرنج قازه‌ویسی ایکنجی بشلرك دخی پترول صندوقی درونده اسکان ایدیلدیکی صورت مخصوصه‌ده بیلدیریلیور. سوروسنه برکت !

§ (راوند هندی . کوچك بك طـایه بیندی) دیه کلن کچن بك افـندی‌یه قارشی ال چیرپه‌رق ، کوبك آته‌رق اعلان شـادمانی ایدن کلخنیلردن بری هر نصلسـه کوشه‌ده‌کی اختیار عطار لحیه‌داره کوجنمش وفوران غضب وانفعالی آره‌سـنده اورته‌ده طوران طونج هوان الی پك زیاده بکنمش اولمغله آقشامه طوغری دکانی جامی وچرچیوه‌سی شکسته وبی چاره‌یی خسته براقدیغی صورت مخصوصه‌ده خبر ویریلیور .

چوجقلره ایلیشمیك !

§ برزماندن بریدر قره قولاق ، کچه، قانلی قواق و طاش دلن صولری موقعلرینه عین حیات ودمخانه وشربتخانه بنالرینه

هیکل ممات نظریله باقان توبه‌کذاران زمانه‌دن برینك کچن آقشام وجودینه عارض اولان طوروجق ! عاتنك ویردیکی تعب درمان کداز اضطرابه تحمل ایده‌میه‌رك پورتقال کوفه‌سیله لیمون اسکله‌سندن فك لنکر اقامت وکوزلر قپالی ، اللر آصیلی اولدیغی حالده سالماً وآمناً اوینه مواصلت ایلدیکی صباحلین جبین آتشیننده اوقونان نقش وخط خونین مألندن استخراج ایدلمش ایمش .

آه ! صوك قدح آه !

بوایشلری باشه کتیرن هپ سنسك.

§ اولکی آقشام یل یپه‌رك یلکن کورك صوك واپوره یتیشمك اوزره صوك ایستمله طبانه قوت کوپریه صولت ایدن جانطه‌لی برینك هر نصلسه پوتینك اوجی سکز سانتیمتره ارتفاعنده بوی کوسترن وابر نیسان ایله براز دها یوکسلن قیلاغوز چیویلردن برینه ایلیشمکله درحال اوراده ناصیه‌سای وقف اولدیغی حالده سقوط وچانطه درونندن هول جان‌ایله فیرلایان پورتقاللر اورته‌یه ظاغیلمقله‌برابر بعضیلرینك آغوش بحره هبوط ایلدیکی هرکون برنوعی مشهود عیون وقهقهه بخش حاضرون‌اولان احوالدن اولدیغنه بناءً تفصیلندن صرف نظر قیلندی .

§ یکی چیقان (ظفر) فسلرینك تطهیر وتعمیری و شکل مناسبه افراغی ایچون اسکی زمان قالبلرینه احتیاج مس ایتمکده و اوزون چارشوده دخی برزماندن بریدر بوجنس قالبلر حادهٔ

اعمالدن کچیریله‌مامکده بولنمسنه مبنی صفر نومرو کینلره کوکصو ساقسیسی ، کناری تپه‌سی برکینلر خروس اوغلنك یارم‌اوقه‌لق چای قوطیسی وعصبه‌سی قیصه کینلره اوچیوز درهملك بال تنکه‌سی واکری ، سیلوری ، مولویخانه ، طوپقپو ، ادرنه قپولریله قره‌جه احمد ، طوپماز دره ، چوروکلك ، زندان آرقه‌سی ، قار یاغدی وحصار قبرستانلری مجاورین سکانه دخی مزار طاشی قالب نمونه‌لری توصیه‌سنی حاوی وارد اولان ورقه عائدتی حسبیله کلاهجی اوغلنه ارسال قیلنمشدر .

٧٦

ظهور نشئهٔ مثلث ایله نغمه کنان وافتان وخیزان واصل سرمنزل جانان اولان برباغری یانیق عاشق حیران . دق باب مرام ایده‌جکی صیره‌ده چهرهٔ عبوس شبخون ایله تلخکام وکندی کندیسنه :

— های شیطان های ! شمدی نه سویلیه‌یم ؟

دیه شکوه خوان بخت نافر جام اوله‌رق زمانك مروری وسوقاقدن اوته‌کی بریکنك عبوری حسبیله شاشیرمش واك نهایت :

— آمان قارنم آغریپور . سزده زنجفل وارمی ؟

دییه‌بیلمش ایسه‌ده غایتله پس وقالین وحدت وشدته مقارن برخطاب پرعتابك :

— بورالی اوله‌جقسك . كوشه‌ده‌كی اجزاخانه‌نك :

« كیجه‌لری آچیقدر »

لوحه‌سنی كورمدكمی ؟

طرزنده عكس اندازسامعهٔ حجاب اولمش اولدیغی موسوسین شب زنده‌داران زمانه طرفلرندن روایت واوته‌ده بروده كوله اوینایه حكایت ایدلمكله هم عیناً وهم‌ده مألاً درج وتزیینه مسارعت قلندی . اولبابده .

§ بن سنكم سن بنم
ای مه‌نرمین تنم
بلبلك اولسه‌م نه وار ؟
كلبدنم . كلشنم
سینه‌مه باق یانه‌ده
صانكه ایری كلخنم
هجر وفراقك ایله
دوزخ اولور مسكنم
شویله قونوشمه‌ق نولور ؟
ایشته آچیق روزنم

غزل بی نظیرینی انشاد برله ظرف سنك احتوای وصلته ادخال ویانده‌كی باغچه‌یه حیزله ارسال ایده‌رك طرف بنا كوش دقتنی جوابك جهت ورودینه دوندیرمك صورتیله اشتغال ایدن ناشكیبان وصالدن برینك :

— آمان باشم !

دیه آشجی قادینـك فریاده آغاز وبو کره حقیقةً معصوم اولان محله اطفال وسکنه‌سی غیابنده انواع انکسار وشتمه بدل اوراده‌کی طاشلره ایصال دست دراز ایلدیکنی ایشیدوب کور- مسیله درون حسرت آشیانه‌یه اختفا ایلدیکی محلندن باتذکره اشعار قیلنیور .

§ کنغریدن بروجه آتی یازیلیور .

(درعلیه‌ده یکی تورین عمم اوغلی ایره‌جب بشه‌یه سـلام ایدرم ، عمته‌مك دونوری اوغلی ابزبوداغه سلام ایدرم . ممش چه‌چه‌مك قانی جوشقونه سلام ایدرم . منداواله کیـدن قانم ایکی‌مازاق قیصیغنده صاغلقله دوندی. یکن اوغلی‌طورمش کلن صواش آینـده اول طرفه واره‌جق زاخرالری طاحان پازارینه ایلتوب صاتدقدن صکره بورجلره ویره‌جکم. کوچك نصوح نصوحـدن اول طرفه کله‌جکم امه یول خرجلغم یوق. بکا طاوارمازاغنه قدرالتی یکرمیلك کوندور.)

نه دیرسکز ؟ دیرکتور بك، کوندوره‌لمی ؟

§ بندن پوسکول مسئله‌سنی صورانه جواب .

عزیزم !

پوسکول فس‌اوزرنده معانیٔ عدیده‌یه اشارتدر. هرطرفده قوللانیله‌بیلیر. ساده‌جه اوکده اولور وفسك قالبی یرنده بولنور- سه اثر ذهولدر . یوق . یار تکمه‌سی اوزرندن آشوبده اوجی آلنه طوغری اینرسـه چینغاره ایواللهم وار دیمکدر که قیباق معناسنه‌ده کلیر . بعضاً صوله توجه ایدر . بونده‌ده نظر واردر.

قولاغك قوسنه عموداً واقع ایسه (چاچاما سلام) ه ، دكل‌ده یا (اوكه) ویا آرقه‌یه طوغری ایسه (ایلیشمه كیفمه) امرینه دلالت‌ایلر. صاغ طرفده بولنیشینی تفسیر ایدنلر «آورته كسرم» معناسنی اشراب ایتدیكنه ذاهب اولیورلر. ایبیكك اوجی آرقه‌یه ناظر اولوبده آرددن اوكه آتمه صورتنده پوسكوروك طور مسنه كلنجه (اویله‌ده اولور بویله‌ده اولور) قولنی ناطقدر . بوندن اوته‌سنی فسجی ناصبه ویا ایپكجی آغوبه صورك . بو اوضاع عدیده‌یی كمركبی صاران مائیلی ایپكلی (یاردن آیرلدیم) ده‌ده اهمیت مخصوصه وار ایمش ایسه‌ده بن حالا چاقه‌مدم .

٧٧

اسرار مطبوعاته دائر ...

غالبا بزم دیركتوری انصافه كتیره‌جكلر ! كتیره‌جكلرده ایكی متالیكه صاتیلان معلوماتی بر متالیكه صاتدیره‌جقلر اولورآ. یاپارده . ایسترسه بش پاره‌یه‌ده چیقاریر . فقط نصل یاپار بیلیرمیسكز ؟ صباحلین طوغریجه وایركنجه كلیر . كوزلكنی طاقار . فسنی آتار . اوكونكی غزته‌لرك اك روحلی ، اك جان آله‌جق حوادثنی (باش یازیجیلق) مقامنه مخصوص بر لسان ساده ایله خلاصه ایدر . ایدركن شهادت پارماغنی چنغراغك دوكمه‌سنه طوقوندورر. فرانسزجه مترجمی كلیر. صورتی آصه‌رق :

— بوكون كلن فرانسز غزته‌لرینی خاشلایوب خلاصة

الخلاصه‌سنی چیقارمه‌لی . پوصه‌سنی آتمالی. دیر. ینه او پارماغنی ایکنجی بر دوکمه‌یه باصار. آلمانجه مترجمی کیرر. اوکنه باقه‌رق:

— ویانه پوسته‌سنی ایچـه یوقلامه‌لی . بر شی قاچیرماملی دیر. اوچنجی دفعه اولمق اوزره بردوکمه دها باصار. انکلیزجه مترجمی اوکده، عربجه مترجمی بر آدیم کری‌ده اوله‌رق قارشو سنه دیزیلیرلر .

— تایمسـه ، اسـتانداردہ ایجه کوز کزدیرملی . مهم کوردکلرکزی آلمـالی . بکا باق ! عربجـه غزته‌لردن بر شی آکلایه‌میورم . هیـچ برحوادث ویرمیورسك . ثمرات‌الفنوندن هنوز طاده‌مدق .

دیر . دردنجی بر حمله‌ده مصحح ایله برابر اوطوران جیلیز محررك تتیکنه طوقونور . عرض اندام ایدر ایتمز :

— ترجمه‌اوطه‌سنك ویردیکی‌مسوده‌لری چابوجق‌وکوزلجه تصحیـح ایدوب درحال مرتبخانه‌یه ویرملی . هایدی ! . .

دیر . دیدکدن صکره بر دها بر دوکمه‌یه باصار . ایچری‌یه کیرن قپو اوشاغی موسیو جونه :

— مکتوبجی‌یی چاغیر . (بنم اوطه‌نك زیلی ، دوکمه‌سی ، فـلانی یوقدر) امرینی ویررکن باش مرتبی‌ده جلب ایچون مرتبخانه دوکمه‌سنه‌ده بر پارمق باصار ، بن پالدیر کولدور یوقا- ریدن اینه‌رك ، او برق شتابان کبی آشاغیدن چیقه‌رق برآنده حضورینه کیره‌رز. سلام وثنادن وخاطر شریفلرك استفسارندن صکره :

— ایرکنجه یازارسه‌کز ممنون اولورم ایشته (معلوماتی)ده دیدیککز کبی اون پاره‌یه ایندیردم . استانبول خلقی کوندوزك حوادثنی آقشامه طوغری اوقویه‌جقلر . تلغرافلر ، پوسته‌لر هپسی یکی ! . بیلمم‌که دها نه یاپه‌یم ؟ دیه حسبحال ایدر . وباش مرتبه دونه‌رك :

— ساعت بش بچقده غزته صحیفه حالنده بولنه‌جق نه‌لازم ایسه آل . یاپ! دیر . باش مرتب بر معتاد صیریته‌رق کیدر . بز ینه باش باشه ، قاش قاشه قالیرز .

§شقا دکل . اکر معلومات اون پاره‌یه اینه‌جك اولورسه بنم‌ده‌ایشم‌شیق! شووسیله‌ایله هرکون‌استانبول غزته‌لرینی‌اوقور. برر خلاصه‌ده بن یاپارم . کوله اکلنه یازی کچیریرم .

§ (صباح)ده حیات مطبوعات صاحبی اولان ذات وقتیله (اقدام) ده سهو مرتب اوله‌رق (جاهد)ك « جاهل » دیزلمسی اوزرینه قلباً حاصل ایتدیکی اغبراری بردرلو یکه‌مامش اولمالی‌کی نائلۀ قدیمك : « هوس جاه ایله جاهل متلاشی کورینور . »

مصراعنی حاوی اولان‌قطعه‌یی علی‌العجله تنقیده کیریشه‌رك کهکشانه قارشی باقدیغی شعلۀ تحلیل ضیاسنده :

« هرکسی کندی حالنه براقه‌رق « آکلامیورم » دیینلره اکلادیغك اثرلری اوقو ! » نصیحتنی ویریبور. فقط‌بویا کاش! بز هم آکلامغه ، هم آکلاتمغه محتاجز . مجبورز ، بوپیاسه‌ده کوتوری سوز اولماز ، اولمیاجق ، اوله‌مازده .

§ ترکجه‌نك لزوم تعمیمنی مؤید بر مثال :

افندی ایله اوشاق .

اوشاق — « قپودن کیره‌رك » افندی ! حطب کلدی.

— سویله براز قهوه اوجاغنده اوطورسون .

— ....

— نه طوریبورسك ؟

— افندی حطب کلدی .

— دیدك آ. قهوه اوجاغنده اوطورسون .

— آدام فلان دکل افندی . آ کلاته‌مدم . اودون کلدی.

— بنمله اکلنیورمیسك ؟ ها ! اوکجه حطب کلدی دیـور صکره اودون ! چیق طیشاری‌یه !

٧٨

غلطه ، بك اوغـلی، ببك ، بون بون مشهرینـه دونمش استانبولده‌ده طرف طرف قوری یمشجی جادرلری قوریلیور . فقط نه خـوش ببکلر ! زیللی ، زیلسز ، کوزنی قپـایوب آچانلرك ، بزم قادینـلردن بعضیلرینه ماشـاء اه دیدیرنلرك ، چوجقلری ساعتلرجه دکان‌لراوکنده طوردیرانلرك، جیمناستیق وضعیتنده طورانلرك ترامپت قوریلنجه آکلاشیلماز بر هـوا چالانلرك ، تکرلکله یوریینلرك حدی حسابی یوق .

§ یمشجی جادرلرینه‌ده دیه‌جك یوق : ایری بادم شکری ،

الما ، پورتقال ، طاتلی لیمون ، خرما ، کستانه ، فندق ، جوز ، نار ، آرمـود ، قوری ایجیر ، باچیق ایجری ، رزاقی ، دیش بادمی ، ایشته بونلرك جمـله‌سی آیری آیری برر موقعـده بولنیور . چادرده ، چادرك اوکنده مطلقا قوم قپو ، صماتیه ، لانغه ، بالق پازاری بالقجلغندن آزمه ، طولومباجی رئیسلکندن کله ، محـله‌ده قبادایی طانیلمش ، قره بچـاق آلتون اولوق ، آصمه‌لی ، ایجیرلی ، بیوك مسلم ، اوزون اوطه‌لر آقشامجیلرندن سیاه ، پوسـکولی یاندن آتیلمه ، یاردن آیرلدم صـاریلی صفر فس ، قیویرجیق پرچم ، چیزیك بر آلن ، اوزون ، کوزینك اوزرینه طوغری متمایل قیرانته قاش ، آز قانلی کرپیکسز کوز ، شکلی هر شیئی آکدیران برون ، اوزون بیق ، یارم سـاعت اول تراش اولسـه ینه قیللری درحال چیقان یناق ، چکه ، قارارمش دوداق ، بوکلوم بوکلوم کردنلی ، مائیـلی منتانك آلتندن صیریتان کوکس کاکلی ، صیرتی صیرمه‌لی ، اوکی قطیفه جبکن ، بیاض قوشاقلی قـولك بری بالق ، دیکری آناختـار دوکمه‌لی ، شهادت پارماغی قالین ، مهر کبی اکلی یوزوکلی ، مور رنکده یانلری بر ایکی پارماق اکلیلکده زهلی پانطـولونی ، ماوی تیره چوراب اوسـتنه چکیلمش یمنیلی بری طـورور . بو — تشبیه جائز ایسه — او مشهرك مهندسیدر . کانی کچنی کوزیله اولچر ، البده‌کی ترازوسیله طارتار .

چادرك ایچروسی غالیاردا رنکنـده کاغـدلردن یاپیلمه

اویمه‌لرله مزیندر . ایشته بو ترتیب بزده (ییل باشی)نك قریب الحلول اولدیغنه اشارتدر .

§ بزم محرمده (هوی غـوی غوی)ه چیقدقلری کبی بو اثناده‌ده کاغدله مزین فنارلر، داربوقه‌لرله ارکتمه‌یه چیقارلر. دها شمدیدن فستانلر حاضرلانیر ، مدالیونلر سیلینیر بیله‌زیکلر تعمیره ویریلیر ، یشـیللی ، آللی ، ماویلی قورده‌لالر آلینیر ، پودره‌نك ، دوزکونك ، آللغك اعلاسی سچیلیر ، بونمارشـه ، بازار المان ، قوقوجی دکانلری ، تحاجیلر، کزیلیر ، زورناجی‌یه چالغیجی‌یه پی ویریلیر، قارشی‌ده دوست‌صاحبی اولانلر احباسنی بر بر کـزر، دعوت ایدر. تام او آقشام ساعت یارمه کلدیمی، چیجکجی ، آطـه ، درویش، وندیك ، اوچ کلین، سیدیکلی سوقاقلردن بر ولوله‌در قوپار ، ساعت درتده یواش یواش جام، قدح ، صراحی کورلتیلری چیقار . نعره‌لره میـدان آچیلیر ، رقصلر باشلار . غازینولرده قمـار پیکلری دوزولور ، مجـار ، قالیـونجی ، یکی شهر ، ترلا باشی ، دولاب دره‌سی ، پانقـالتی آلتلری ، کمورجی سوقاغی ، اوستی ، مردیون آره‌لری ، قشله آردی حمامنه قدر غلطه میدانی، بالوزلر ، ییقیلمه‌مش اولایدی معهود خاناکی ، قره‌مانیو ، ینه قـومرس ، ینه قـورون ، خنجاخنج طولوب بوشـالیر ؛ فقط کاغدخانه موسـمندن باقی طودی شرقیلری قارناوالده بر دها عرض اندام ایتمـك اوزره بو کیجه‌دن اعتباراً دهان نغمه‌کاردن ساقط اولور .

§ ییل باشـنده اك زیاده مظهر رغب اولان چالغیجیلر ،

یاقومی ، مصدیق ، قندیل ـ احمد ، کانجی شرف ، لاوطه‌جی آرتین ، قانونی حاجی بغوص ، ایری باصان قاپریل ، کانچه‌جی نیقولی ، چبغیرتمه‌جی خورشید ، خواننده آغوب ، مجارلی پارسیخ ، یاسف ، سه‌پتایك اوغلی وامثالیدر . بونلر ایکی قسمدر . بری بوغار ، بری اوقور . بوغیجی صنفی اوطه‌دن ایچری کیرر کیرمز تبسم ایدنی ، آلتمشلق توتونه ایلك اول اوزادانی ، قدحه برنجی صاریلانی ، سنزی کچن سنه‌ده کورمشم دیینی ، الندەکی دفی ویا لاووطه‌یی براقوب سوزه قاریشانی ، مشترینك بریله صماتیه‌ده دیکریله لانغه‌ده احباب اولانی ، ایچسه‌کزه ! حطاب سخاوت مندانه‌سنه : سایه‌کزده ایچیورز دیه مقابله ایدنی ، آتیلان مجیدیه ، چاریك ، یوزلك ، ایکیلکی یره دوشمه‌دن هوادن آوجنه آلانی ، اورتەلق جیوی‌نجه ایلك اوکجه قالقوب مساعده ایسته‌ینی ، قضارا راقی شیشه‌سنی . بیره قدحنی دویره‌نی ، ایشی سرخوشلغه اورەب صیویشانیدر . فقط بونلر او درجه برمهارتله پاپیلیرکه اکله‌ننلر کویا فرقنه وارماز . اوقویانلر قیامت قوپاریر .

§ بونلرك هیچ بر معامله‌سی کوجه کیتمز ، بر سیغاره‌لك توتون آلیرکن پاکتك یاریسنی کوز کوره آووجلرینه نقل ایتملری کیدر . یا پاره‌نك آردی کسیلنجه قورنازلرینك صورتنه نه دیرسکز ؟ کویا آله‌جغی وارمش کبی اغبرار کوستریشنه نه بیوررسکز ؟ بك اوغلنه مخصوص لسان ایله یواشجه :

— آینه‌سز ! دیدیکنی ایشیدیرسه‌کز نه اولورسکز ؟ ایشته خیر بونلردن چیقار . براز آلینغان اولانلره خیز بویله

ویریلیر. صاحب خانه پتالیاجی قویمش ایسه کیسه‌یی تسلیم ایتمه‌دن بشقه چاره یوقدر . اوته‌کیلرده برر ایکیشر مجیدی‌یه ویردیمی آرتق ایش بیترن‌صرافدن کمال منت ایله‌قالدیریلن اوچ‌فرانسز، ایکی انکلیز ، درت مجار ، اودن آشیریلان بش التی محمودیه بوزوقلغی ، برر برر چکیلیر . فقط بو اخذ واعطاده چاریکك ایکی طرفی‌ده سیم‌سیلك اولسه بلا مانع تداول ایدر . صباح اشکنبه چورباسنه ، تونله، کوپری‌یه پاره قالیرسه او خوواردا بختیاردر . هم ایی اکلنمشدر . آنك ایچون قورنازلری چاکتك صاغ یان جیبنه بر ابکی چاریك آتار ، چفت تونل بیلتی آلیر، یلکك اوست کوزینه‌ده برغروش ویا بر یکرمیلك یرلشدیرر. بوتهیئات اوعالمه مخصوص حرکات احتیاطکارانه‌دندر. نه اولور نه اولمازی بیلنلرك معرفت مخصوصه‌سیدر .

§ قارده بایلانلر ثابتك :

کیجه فصلنده شکم خواره‌لر کیدر میدان

دیدیکی کبی ماصه‌دن قالقار قالقماز او او طولاشیرلر. بیلدك کوردکلری یره چومولوب اوطوررلر ، صباحجی قهوه‌سنده اویومه‌دن چالغی ایله دم کذار اولمق ، سوکوش طاووقدن ، قان پورتقالندن، هدیه المادن، معهود خرمادن یمك آره‌ده، صیره‌ده چاقمق، شرقی‌یه‌قاریشوب باغیرمق، حصول‌انتظام عشرته نظارت ایتمك، اوفاجق اونلقدن آچیلان اوتوز بره ، ماقایه ، باربوته ، پاساته‌یه ، فاراعونه قاریشمق ، اون غروش ایدینیر ایدینمز طراپوله‌یی اله آلمق ، صویه‌بیلیرسه صویمق ، صباحلین ،

چوربایه اشتراك ایتمك . اوكلهیه طوغری اوه دوشمك البته خیرلیدر .

§ ییل باشی صباحی آقشامك نشئه‌سندن بیزار اولانلری كورمك ایستینلر براز كبارجه‌لرینی پاپی‌ده، قیریستالك آلتنده‌كی شكرلمه‌جیده. روواياله‌ده، شویله‌لرینی اشكنبه‌جیده، بقالده، قالیونجی قوللغنده ، قسطیده ، غلطه‌ده صیره قهوه‌لرده ، بوغاچه‌جینك یاننده‌كی فابریقه‌ده، كوپری‌باشنده تونل آغزنده، مایرك اوكنده، آطه قهوه‌سنده، بالق پازارنده ، لیمونده حلبلی اوغلنده، حاجی بكده ، بقله خاننده ، طاش خانده ، بعضلرینی‌ده ایكی قپولیده غازوزجی كوفه‌لری یاننده ، اجزاخانه‌دن چیقارکن، اجزاخانه‌یه كیررکن ، یولده دوستی بر دوقتوره دردینی آكلاتیرکن ، قرنفیل ، هندستان جویزی چیكنرکن، یوغورت یرکن ، لیموناطه، پورتقالاته ایچرکن، كوزلرینی‌اوغوشدیرکن، كوشه‌ده اویورکن، اوكسوررکن ، سرسام سرسام یوررکن، ترامواید بوروسندن ، آرابه كورلتیسندن قورقارکن ، چارپوب سنده‌لیه‌رك‌دوشه‌رکن، كوپری‌مأمورلریله‌غوغا ایدرکن. آدم كوزتلرکن، آرابه‌ده ، ترامواید ، قرائتخانه‌لرده ، میخانه‌لرده صیزارکن صباحه قارشی ، صباحلین ، قوشلقده ، اوكله وقتی ، ایكندی‌یه طوغری، آقشام اوزری اوه دونرکن كوره‌بیلیرلر . كیجه‌سی اولانلر ینه قالیرلر .

§ مكتوبی بیتیرمك اوزره ایكن قپو چالنه‌رق :

نائل بك كلدی دیدیلر . نائل بكی بیلمه‌مك اوله‌ماز.

کندیسی اجلهٔ خوشکویان زمانه‌دن اولوب موسیقی‌یه اولان انتسابنی هر شرقیدن بر مصراع ، بر نغمه آله‌رق هر زمان هر استنادیکی وقت اوقودیغی نیم بیاتی شرقیلریله و فلسفه‌ده اولان اقتدارینی :

— انسان یر ، ایچر ، کزر بر مخلوقدر دستوریله اثبات ایلشدر .

مشرب رندانه‌سی آنی اکثریتله بی‌قرار قیلدیغی کبی خاطر نوازلغی آره‌صیره زیارت احبا صورتیله تجلی ایلدیکندن او کون دخی بنده‌خانه‌یی تشریف ایتمشلردی . خوش بشدن، قهوه ایچوب بر سیغاره تللندیرلدکدن صکره نکاه مخمورینی بعدالعطف اثنای مکالمه‌ده نظردن صاقلایان کوزلرینی قپایه‌رق :

— ییل باشنه مخصوص اولمق اوزره برتصویر یاپدم‌دیدی. درحال تماشاسنه جان آتدق . حقیقةً لطیف ! صاچلری طپوقلرینه قدر دوشمش، ابروسی، مژکانی ، رخساری، غبغبی قیرمزی قورشون قلمیله یاپیلمش ، بش پارمغی‌ده آیری آیری ترسیم ایدیلن اللری ایکی طرفنه عموداً طاقیلمش بردختر.

٧٩

بندن فاره‌لر حقنده سؤال صوران بك افندی‌یه :

ایریجه بر قپان یاپدیر. کیجه‌لری ایچنه کیر. یات. اوله‌مدیغی تقدیرده آنارله بر صورت تسویه بول . اویوش. فکر استهزا-

کارانه‌کزله بو درلو مسخره‌لق ایده‌جکمزه دردینه درمان اوله‌جق بیویه‌جك بر تکر بولوب کونده یارم پورسیون جکر اعطاسی صورتیله یانی باشنده اویومغه آلیشدیر . اوك آلتی مساعد ایسه بر بقال دکانی یاپدیر . زیرا بو کبی دکانلر خانه‌لره شرینغه ویا مسهل کبی تأثیر ایدرك درونده نه قدر حیوانات مضره و متنفسه وار ایسه جمله‌سنی آشاغی‌یه چکر . مساعد دکل ایسه قومشونك کیلاری طرفنه بر رهکذار آچ . ترامپه صورتیله کچینسونلر . بزم بیلدیکمزه کوره اوطه‌لرده بو قدر فاره اولمیه‌جق. عجباسز (الی خلاء الناس) ده‌صیزیورسکز؟ میرم.

§ یکی عقلا دنبه‌لکلرندن اولوب (ازسلالهٔ آدم . عبده حاجی بادم) عنوانی طراز لوحهٔ اشتهاری بولنان بر ذات شرکت خیریه حقنده ایکی سؤال وایکی جواب ارسالنه عنایت بیورمش اولمغله بروجه زیر درج قیلندی .

س ـ ناس کوپری‌ده، اسکله‌لرده واپوری بکلر ایکن عجبا شرکت خیریه واپورلری اورته کوی اسکله‌سنده‌وقت حرکتدن بشقه دها نه بکلیوب طورورلر ؟

ج ـ استانبوله اینه‌جك اولان شرکتك بیوك مأمورلرندن برینی (شیق!)

س ـ مادام‌که شرکتك اصول سیر و حرکتنده بویله بر توقف مجبوری وار ایمش . نه ایچون اعلانلرینه درج ایتمیور ؟

ج ـ شمدیلر اصول تصرفه اصول سیر و حرکتدن زیاده اعتنا قیلنمق ایجاب ایتدیکی ایچون (شیللق !)

§ اکسیك اولمسون . عبده حاجی بادم بك کرك اثر فکر ایجادی و کرك سعی انتحال و اجتهادی اوله‌رق خیلی مسائل مهمه‌یه دسترس اولمش وبو کره مطویاً یوللادیغی ورقه‌یه انظار ارباب دقتی جالب بر قاچ سؤال دها علاوه ایله‌مشدرکه لطافتی سببیله آنلر دخی ذیل ایدلدی .

١ — کوکدن طولو یاغارده نیچون بوش یاغماز ؟

— مکتوبجی —

سنك کبی بوش بوغاز چوغالیر دییه .

٢ — قوری چشمه وارده باش چشمه نیچون یوق ؟

— مکتوبجی —

سنك کبیلر صولانمسون دییه .

٣ — باغچه قپوسی وارده باغ قپوسی نه‌دن یوق ؟

— مکتوبجی —

کیرر . اورته‌لغی بربرینه قاتیشدیررسکز دییه .

٤ — یخنی قپان وارده پلاو قپان نه‌دن یوق ؟

— مکتوبجی —

قپارمیسك ؟

٥ — کاغد خانه وارده قلم خانه نه‌دن یوق ؟

— مکتوبجی —

عمله‌سنه ارباب قلم دیه‌رك سزك کبی منشیانه رعایتده قصور ایدیلیر دیه .

تازه حوادث:

ادارهٔ مخصوصه‌یه‌اسکی حمام اسکی طاس دیین (اقدام) غزته‌سنده کورلدیکی اوزره ادارهٔ مذکوره واپورلرینك زنجیربند استراحات اولدقلری محالك (چوروکلك) نامیله تسمیه قیلنمسنه قرار ویرلمش ایمش . فناده دکل .

§ مشهور املاجی قنبر افندینك مژده سرنامه‌سیله ویردیکی اعلانده مندرج (عقل ایچون طریق بردر) حکمتنه کمال رعایتی حسبیله (طریق) غزته‌سندن ماعدا دیکر غزته‌لری اوقومامغه عزم وجزم ایلدیکی مومی الیهك دستور قرائت نامیله یازدیغی کتابده اوقونمشدر.

٨٠

سجع وقافیه‌یه وشعر وشعرایه دائر ...

تدقیق طبایع اربابی نزدنده معلوم اولدیغی اوزره سجع وقافیه دنیاوب بری نثرك، دیکری شعرك عادتا قهوه دوکوجیسنك هینغ دیننك هینغنه بکزه‌ین توافق حروف واصوت باذن اه تعالی اطفال محلات ویکدیکرینه لاف یوتدورمق هوسیله وسیله جوی انطاق اولان اشخاص صاحبة المعلوماته ویرکی خصائص مبتذله‌دندر.

مثلا :

— الکده‌کی نه ؟

— ویشنه !

— (بردن بره و سوینه‌رك) آت کبی کیشنه !

ویا :

— شو کورینن نه ؟

— بولوت !

— سن بونی اونوت !

ویا :

— دکیزده یوزن‌نه ؟

— بالق !

— های قوجه آلیق !

ویاخود :

— بوقاچ ؟

— طوقوز ؟

— باشنه دمیر طوپوز .

کبی لطائف باره‌دیه هرزمان تصادف اولنور . فقط تا صغر سندن باشلایه‌رق دور ! کتهانه قدر دوام‌ایدن بومراق، عمومی اولدیغی قدر طبیعی دخی اولدیغی ایچون بوقبیلدن یکیدن یکی‌یه دیللرده دائر نیجه مضامین نادره‌دن برقاچنی شـوراجغه درج ایدییورم .

— بو نه ؟

— شرکتك یکی اعلانی !

— یوق یوق. اداره پلانی

— الکده‌کی نه ؟

— توتون پاکتی !

— یوق یوق فیشقی دمتی.

— نه کوتوریوسك؟

— میحیوتی شیشه‌سی !

— یاندی جکرمك کوشه‌سی !

— نه اوقیورسك ؟

— حیات مطبوعات !

— بیاتدر بیاتدر بیاتدر بیات !

— هفته‌لکلردن نه وار ؟

— ثروت فنون !

— عقلی قیصه صاچی اوزون

— دها بشقه ؟

— معلومات .

— طورمه همان اویقویه یات .

نه اولمش نه اولمش ؟

— تیره بولی اوکنده حسن پاشا

— اوطورمشمی طاشه .

تازه حوادث :

ادارهٔ مخصوصه‌نك حیدر پاشایه ایشله‌ین بطیءالسیروالحرکه ومسما بالهرکه، اوزون اکله‌مه باجالی وسکز نومرولی واپوری کچنلرده سلیمیه پیشکاهندن آهسته آهسته کیتمکده ایکن نصلسه

ماکنه‌سنه نزول اصابتیله یوریه‌مز حاله کلدیکندن مرقومك برای تداوی چوروکلك اجزاخانه‌سنه تودیع ایدلمك اوزره اولدیغی اون برنومرونك قپودانی طرفندن بحسب الاخوه‌رجا والتماس قیلنمشدر .

§ فرتك دوزینك مداوملری طرفندن وارد اولان بر ورقه مالنه نظراً مذکور دوز قیشین حرارت ویازین طراوت بخش خاطر اولدقدن ماعدا نامنك آلمانجه حاضر وتمام معنالرینه کلمی اعتباریله انسانی روم ایلی ترنلری سرعتیله رهرو مقصود ایلکده ایمش !

٨١

اصول انتقادن دائر ....

استاد ادب وعلامهٔ ادب شهر مکتوبجیسی بك افندیه .

(کمال عجز و افتقار ایله بویالادیغم شو منظومهٔ ناچیزانه‌می نظر کمالات اثر ادیبانه‌لرینه عرضه جسارتله برابر حق کمترانه‌مده توجهات شاعرانه‌لرینك بقاسی تمنیاتنه جرأت ایلرم اولیابده .

شاعر شیرین ادا کبابجی زاده ندا بك
افندی بنده‌لری

ده‌قادان

— ١ —

بر قیزارمش خیاله بکز تسه‌م
نار شمسدن یانیق شو سیمایی
عطفه تشبیهم اولمیورمی اتم
اوقشامازمی سیاهلری ، مائی
کلسه لطف ایلسه بکا ده‌قادان
سویلسه بونلری یکان یکان .

— ٢ —

احمرار ایله‌مش او سیماده
اولسه نیم سیه عذار مثلا
کلسه فکرمجه درعقب یاده
پنبه بررخ دیسه‌م خطامی آ کا
نام الوانی ایلسه اعلان
لطف ایدر ذات حضرت ده‌قادان

— ٣ —

سایه انداز اولان او سیمایه
بر یشیل زلفی بولسه دل مقبول
مظلم اولغله عکس ایدن سایه
فکر مذکور اولورمی نا معقول
اوزمه الله ایچون بنی ده‌قادان
رأی تلوینی ایت بکا اتیان

— ٤ —

بن او سیمای پرتو افزایه
عاشق ودل ربوده اولمشکن
اوغرامشکن بیاض بو سودایه
لون تصویری سویله‌مزسك بن
رنك هیچیٔ عشقمه شایان
بر چشید و بر بکا آمان ده‌قادان

— ٥ —

لیل دیجور عشق ایچنده بنی
ازمه‌ده قیرمزی تفکرلر
فکر ایدنجه اومورلی آق بدنی
اشتداد ایلیور تحسرلر
نام سیمای اسود جانان
سبزکون ایتدی عقلمی ده‌قادان

— ٦ —

کیزلی پك چوق خیاللرم واردر
پورتقالی ، لیمونی ، الماوی
سویله‌مم شمدی اونلری بربر
اونلرك هپسی عشقمی حاوی
سودیکم دلبر فقط جانان
آللی سودا کز ایتمسون جریان

— ٧ —

ایلرم نور اصفره تشبیه
دلربامك ضیای چشمنی بن
اولمسون قصد فی‌المجاز تکریه
فرقی یوق قهوه رنکنك صاریدن
بر یره جمع ایدلسه هپ الوان
اورته‌سندن چیقاردی برده‌قادان

— ٨ —

ای قیزارمش خیال بی امید
دهشت انداز صمت روحم اول
اختلاج اوزره ای سکون مدید
باعث صفوت سنوحم اول
پنبه بخنم کبی بکا ده‌قادان
ایتمیور عطف نظرهٔ امعان .

— مکتوبجی —

صباغنه صد تبارك اه !

بو منظومهٔ ملونه‌کز ازهار بهاردن مرکب بر دستهٔ دلاویر سخن وصفنه شایان ! برنجی قطعه‌ده‌کی :

بر قیزارمش خیاله بکزتسه‌م
نار شمسدن یانیق شو سیمایی

شو بیت صنعت معنویه ولفظیه نقطهٔ نظرندن حقیقةً بدیع! انسان هم دوشمش المایی آ کلایور هم‌ده :

النار فاكهة الشتاء

مضمون بليغنى درخاطر ايديبور .

ليل ديجور عشق ايچنده بنى

ازمده قيرمزى تفكرلر

فكر شوخانه‌كزه دلالت ايدر . لطيفدر .

قيشين‌ده ينير . يمكلر ايچون الك مقبول صالچه‌در . بو سنه بزده ازوب قوانوزه باصديره‌جغز .

فكر ايدنجه او مورلى آق بدنى

طوله‌سنه ، برده قيزارتمه‌سنه ، امام بابيلديسنه بابيليرم .

تام سيماى اسود جانان

بر آز مغلق اما ينه پاطليجان اولديغى نكته‌شناسان زمان نظرندن قورتوله‌ماز .

(آللى سودا) دن مقصدكز غالبا :

اى خون ديده بن دييه‌م ياره دردمى

سن روى‌زردم اوزره كلوب ترجمانم اول

بيتنى ناطق بر صورت موجزه اولمالى .

ايلرم نور اصفره تشبيه

دلربامك ضياى چشمنى بن

ديدبككز كبى (قصد فى‌المجاز تكريه) صنعتنه تماميله موافق . اكثريا صاريلق علتنده كوزلر بو حاله كيرر .

بر يره جمع ايدلسه هپ الوان

اورته‌سندن چيقاردى بر ده‌قادان

بر جسته !

اوخ ! روحم تيتره‌دى . برادر . سن حقيقةً نارسوزان

عشق ایله کباب اولمشسك . هایدی باقهلم . طوپ آتانلر حاضر اولك ، کلیور :

ای قیزارمش خیال بی امید
دهشت انداز صمت روحم اول
[هپ بر آغزدن : آرش !]
بوم !

۸۲

بزم مطبعه ، مطبعه دکل قویومجی دکانی . نه حل ایدرسهك ایت . ایسترسهك صو ایچنده شکر اریت . مطلقا هدیه اوله‌رق برایکنه ، آلتون دوکه ، کوموش بیله‌زیك ، قفقه باستون ، مرجانوفك پیریول ساعتی ، باقر اوستنه ایشلمه قرردون ، قپانیر آچیلماز برونز سیغاره قوطیسی نیکل بیون باغی طوتاماغی ، کموش صوینده بولنمش فیرکته باشلغی ، آلتون صوینده یومو-شامش پیرپیر ایدر اوچه‌ماز کلبك آلیرسك . بو سفرده صرف ترکجه بیلمم نه یازه‌جق اولانه یوکده آغیر ، بهاده خفیف بر یوزوك ویریله‌جك . فقط بر کره پارمغه طاقیلمسون . انسان ایچون بر نشانهٔ فاخره اولوب قالیر .

بن سزه هر زمان سویلرمده اینانمازسکز . استانبول خلقی مودایه آلیشقاندر . مودا سز یاشایه‌ماز . حتی (حیات مطبوعات) صاحبی‌ده بو بابده بنمله هم افکار اولدیغنی (صباح) ده اعلان ایدییور . بی‌چاره باغیروب چاغیرییور قهوه‌خانه لسانیله یازی

یازلماز دییور. دییور اما لاقیردیلری کومه کیدییور . زواللی فرقنده دکل . هر نه ایسه : کچهلم . صیره‌سی کلیرسه آندن‌ده بحث ایدرم. مراق‌بویا ! دونکی (اقدام) ده مندرج تلغرافنامه صورتنی ترکجه‌یه ترجمه ایچون اوغراشدم. آمان نه تحف اولدی! ذاتاً پارلامنتو مذاکراتی‌ده تحفلقدن قورتوله‌مازآ . آنك ایچون تحفلغی قتمرلشدی :

(صورت ترجمه) [١]

(افرنج طائفه‌سنك وزیرلرینك باشی‌الاکه بونی ایسترم دیه آیاق دیره‌مش اولمغله طانیشیق دونوشوك یرنده اوطورانلرك طوپی یبانجی طائفه‌لرك ایشی ایچون آکلاشیله‌جق شیلر کری قالمق اوزره بشقه آکلاشیله‌جق ایشلری پازار ایرتسی کونی بویله اولسون یوق بویله اولسون دیه قونوشمغه‌وآوور ظیویرلی طوتوملرك قونوشلمسنه پنجشنبه کونی باشلانمغه سوز ویرمشدر. طانیشیق دونوشوك یرینك تاصول‌اوجنده اوطورانلر باغیروب چاغیره‌رق تپینه‌رك ، غیرتلاق غیرتلاغه کله‌رك قونوشدیر - تمیه‌جقلرمش .)

نصل ؟ آکلادیکزمی ؟اویله ایسه ترکجه یازه‌لم. یازه‌لم که بر یوزوك آله‌رق پارماغمزه طاقوب کزه‌لم .

صورت اصلیه‌سی : [١]

پارس — رئیس وکلانك طلبی اوزرینه مجلس مبعوثان امور خارجیه‌یه متعلق استیضاحات مستثنا اولمق اوزره سائر استیضاحاتك پازار ایرتسی کونی موقع مذاکره‌یه قونمسنه وتدابیر

سیاسیه حقنده‌کی مذاکراته پنجشنبه‌کونی باشلانمسنه قرار ویرمشدر. منتهای یسار فرقه‌سی کورولتی ایله مذاکراته مانع اولمغه قرار ویرمشدر .

(اقدام)

§ اکمال انشاآتی هنوز صحیفه پیرای ختام اوله‌میان قاضی کوی مندیرکنی بیلمه‌ین یوق کیدر . بونك شو حال مذبوحانه‌سنی کورنلردن بری دیدی‌که :

(وقتیله مسکین خانه‌یی تخلیه ایدوب ایچنده‌کی ضعفانی یکی بر دائره‌یه نقل ایده‌جکلرمش . ایده‌جکلر اما مسئله‌نك اك آغیر جهتی مرضانی اوته‌کی دائره‌یه اعزام ایتمك اولدیغندن مدیر اولان ذات بر تدبیر معقول دوشونور ونتیجه‌سنده هر مسکینك یاننه کیده‌رك مثلا بریسنه :

— سن هفته‌ده ایکی آرشون ،

— سن کونده یارم پارمق ،

— سن ساعتده بر سانتیمتره ،

یوریه‌جکسك دیه هر برینك غیرت وفعالیتی نسبتنده امرلر ویریر . آره‌دن وقت کچر. باقارکه هفته‌ده ایکی آرشون یوریه‌جك اولان یرندن قیملداماش ، متصل دوشونیور . قاشلرینی چاتار . یناشور . کمال حدتله :

— هانیا ! سن هفته‌ده ایکی آرشون یوریه‌جکدك . دیر. خسته بو خطاب پرعتاب اوزرینه نصلسه لسانه کله‌رك :

— اوت، اویله فقط اونوتمشم. ایکی آرشون یوریه‌جکدم

اما ، اکنه‌می بوینه‌می؟ بوراسنی کسدیره‌مدم. جوابنی‌ویریر.
شمدی بزده صورسه‌ق اولورمی ؟ بو مندیرك اکنه‌می بوینه‌می بیته‌جك ؟

§ ایام صیفك حلولی مناسبتیله مطبعه اشتغالاتنك وقت وزمانی دکیشمك ایجاب ایتدیکندن دیرکتوراق معرفتیله دیواره الصاق ایدیلن روزنامهٔ موقت هرکسك معلومی اولمق اوزره بروجه آتی درج اولنور .

ساعت	ایضاحات
صباح ٨	ابتداء دوران ماکنه
٩	آمد وشد حمالان
٩ـ	مجادلهٔ ماکنه جیان با سر موزع
١٠	توزیع جریده
١١	مواصلت مأمور اداره
١٢	ایقاع حریق فی المنغال با معرفت قهوه فروش
١	کشاد پوسته اوطه‌سی
٢	تشریف دیرکتور ومعاینهٔ جرائدونقل الحوادث واعطای اوامر ومقدمة الخیر التکدیرات والتعزیرات والتوبیخات والتعلیمات وبعده صعود صولت نمود الی حجرهٔ اشتغالات المحررین و اوراده دخی تنبیهات

بعدالظهر

٤— پایدوس

٥ اکل الطعام من طرف المحرین الکرام
(تعرفه‌لرك بوشقی اصلا دکیشمز)

٥— آمدن بقال . فاصولیه پیازی مع پانجار
ترشیسی، پلاموط طاواسی، انواع پنایر،
مارول ، جاجیق، کراز .

٧ بتکرار بدء اشتغالات

٨ درون مطبعه‌نك دیرکتور طرفندن
معاینه‌سی

٩ شهر مکتوبجیسنك اوته‌ده بریده‌سورتوب
کلدیکندن طولایی قاش چاتمه‌ومبرلدانمه
وحدتلنمه وکفرله قاریشیق سویلنمه،
مکتوبجینك اصلا وقطعا امورنده
اولمامه .

١٠— مطبعه‌دن خروج واستاسیون بیره‌خانه‌سیله
ریختیم بوینه یاییلمه

کیجه

١— سنی آه ناسه‌پو الی
مه‌زو مه‌زور نامیس قایمه‌نی

٨٣

(قره بو یازاده ویشنه) بك نام مستعاریله صوب چاکرانه‌مه

ارسال وداد نامهٔ مخالصت علامه‌یه تنزل بیـوران ذاتك معالجهٔ عشق وهوایه دائر (اقدام)ك توصیه ایتدیکی پابوجی بیوکدن آلوب یوللادینی ترتیب باذن الشـیطان دوچار فراق وهجران اولان ارباب سـودایه بره‌بر کلدیکی تأمین ایدلدیکی جهتله عیناً درج ایدلدی .

(ودخی معلوم اوله‌که : هر کیم قرق بوغوم آیریق اوتی کوکی بولوب سودیکی وآناسنك اسمنی بیـلوب بونك اوزرینه یازه ، اوجاقده یاقه ، کولنی سودیکینك قاپوسنه سرپه . ودمده سودیکی قیزیل دیوانه اولوب آیاغنه کله، خواجـه اویسی ایدر . صحبت ایچون یول چوقدر اما بوندن دهـا تأثیرلی یول اولمیه وبونده سو دیکینك عشقی زیاده اوله. وبونك خاصه‌سنی دکیزلر مرکب وآغاجلر قلم ویریوزی کاغـد وجمله انسـانلر کاتب ، مطبوعات ستونلرینی دوه قطاری ظن ایدنلرله پیرولری غزته‌جی اولوب قیامت آخر اولنجه‌یه قدر یازسه‌لر توکده‌میه‌لر . ودخی معلوم اوله‌که هر کیم بوکا شك وشبهه کوتوره واینانمیه الی‌الابد نار فرقتدن قورتلمیه ..)

تازه حوادث :

قاضی کوی مخابر ماهرمزك اشعارینه کـوره چاریقجی‌ده ترس ایسقارپین کیمك صـورتیله تا مصرلی اوغلی باغنه قـدر طبان ته‌پن برینك وقوع بولان طلب اصراری اوزرینه پابوشی النه ویرلمش ایمش .

§ یکی ویا طوغری یولده بر مسبع پارچه‌سی :

الانتظار اشد من النار

سوزنده طورمیانلر وار

بونی بیلیر صانیرم یار واغیار

بوکا حدت ایلدم چارناچار

بالقلیده بکلهمك دشوار

او کیجه بکا بك اوغلی اولدی طار

بونده‌ده طبیعی حقم وار .

دیه بندلرده برزلفی پریشانه باغلانوب دیکرینك یورکنی داغلایان وغلبهٔ یأس وفتور ایله آه آلمدن قاچیردم نداسیله آغلایان ایری چاپده برینك کدرله خسته دوشمسی اوزرینه طبیب مخصوصی طرفندن زهرنا ایله تداویسنه موفقیت حاصل اولدیغی وتدابیر وقعه‌دن طولایی کندیسنه برتحسین نامه ویردیکی صو یولی واسطه‌سیله آقوب کلن خبرلردندر .

اویله‌می . . . . ! ! !

§ نیاز ایلر بو افتاده

بکا بر باده ویرساده

سوزنا کنه مفتون وآره‌صیره :

بر آچیق یاره‌یه دوقتور اورولورمی نیشتر

مخیریله اوته‌ده‌بری‌ده مرهون اولان نبض آشنایان زمانه‌دن برینك کچن کیجه چکل کویی جوارنده آصیلی قالدیغی چویجی زاده تاریخنده یازیلی ایمش .

§ اولنجه رنك لطافت اوكلعذاره چراغ
ايدر هزاری رخك كبی لاله‌زاره چراغ

دیه دیه قندیل وبالآخره تبدیل طور ایلیه‌رك فتیل اولان بری نصلسه اوپنجره‌دن قپانوب آچیلان غازك دلالت ایتدیکی معنادن صوك درجه‌ده آتش اوله‌رق :

تناب جلوه کردر عشقده بیکانه جمع اولماز
بلی شمع ایله بلبل ورد ایله پروانه‌جمع اولماز

فحواسنه تبعاً سنك انداز تعرض اولمغه قالقیشمش ایسه‌ده شیطان آیاغنه چارپه‌رق دوشمش وایرتسی صباح قهوه‌یه چیقار چیقماز محله‌لی :

— نه اولدك ؟

— کچمش اوله برادر !

سرنوشت عاشقانه‌سنی آکدیران زخم جبینی استفسار مقصدیله باشنه اوشوشمش اولدیغی کوشه‌ده بقالك چراغی طرفندن آشاغی محله‌نك سقاسنه خبر ویرلمش ایمش .

کلنلر وکیدنلر

دیرکتوربك یالی بوینه ، مکتوبجی قالامش قوینه، اوته‌کی آشناسیله کوکصوینه عزیمت وآطه‌ده هرشیئی چاقارم ادعاسیله اوکله‌دن صکره اویقو سونلردن بری دخی ارن کوینه عودت ایله‌مشلردر .

٨٤

— آجیور آنه‌جکم آجیور !!..

— واه ! اوغلم واه ! آمان سکا پك یازیق.. . کسدیلرمی

یاوروم! کسدیلرمی ایکی کوزم ! ... واه ! اوغلمه واه !

— آمان ... آجیور ...

— آغلامه کوزمك ببکی! آه! بنم مینی مینی طوسونم ...

آه! بنم کوزل خروسم! آغلامه‌سن .. سن آغلامه

آمان ... آمان ... آجیور .. آجیور.

— واه! واه ! آه! بنم طـوره‌مانم ... آداملر.. جانی‌ده

پك طاتلیدرده طاتلیدر . طیانه‌مز ... آغلامه طون طونم ...

سن آغلامه بنم کوزل پاشام !

— آمان .. آمان.. (مقام ایله) آمان ...

— واه ! شکر اوغلم ...

— (مقام ایله آغلانه‌جق) شکر ایسترم ...

— پکی کوزم.. ایسته‌دیکك شکر اولسون.. (شـارب !

یناقدن صولوجه بربوسـه) .. سن آندن‌ده طاتلیسـك ...

بنم بال اوغلم ..

— (کمافی السابق مقام ایله) بال ایسترم ...

— بال‌ده آلایم .. (شـارپ ! برصـولوجه دها) بنم

قایماق اوغلم ..

— (کذا) قایماق .. ایسترم ..

— آله‌یم .. سن بی بکا سود اولسون...

— (کذا) سود ایسترم..

— شمدی یاوروم ... بنم فدان اوغلم ..

— (کذا) فدان ایسترم...

— آقشامه باباك کلسون‌ده ایصمارلایه‌لم ..

— (كذا) بابامی ایسترم . .

— كلیر . . . كلیر . . . آبنم طونبولم . . .

— طونبول ایسترم . . .

— . . . . . .

(صفه‌دن قائن والده)

— آ . اوغلان طونبول ایستیور . دها طور باقه‌لم . . .

یكی كسدیلر .

— (خیزله) كسدیرمم . كسدیرمم . كسدیرمم ... (تپینه‌رك)

— تپینمه كوزم . . باغی چوزولور . . . قایار . . . محلبی یاپدم یرمیسك ؟ .

— یمم !

— سودلاج ؟

— یمم ! (حایقرمه ،)

— چیلك !

— یمم (حایقرمه . باغیرمه)

— كراز !

— یمنم (حایقرمه ، باغیرمه ، اونله‌مه)

— قره‌طوت !

— یمم (اولكیلر و تپینمه)

— زردالی !

— یمم (اولكیلر و آرقه‌سی یاتوب اولومه)

— شام فستیقی !

يمم (اولكيلر ويوز اوستى قپـانوب پوتينك دميرلى اوجيله‌ترامپته)

— طوكدورمه !

— يمم (ا ولـكيلر وبوكورمه)

— زفتك پكينى بى آلهى ! ينه طمارى طوتدى .

(صفه‌دن قاين والده)

— آ . آ . كسيله‌لى خويسز اولدى . . .

— كسديرم . . . كسديرم . . . كسديرم . . . (كوزده ياش ، بروندە اوفوروك وصابون قبارجغى)

— اوغلان نه ايستيورسك ؟ . . . آمان آننه بايله‌جغم . ايچيمه بايغينلقلر كليور ... سويلسه‌ك آ. خنزيرك طوغوردينى...

(صفه‌دن قاين والده)

— لا حول ! ايكيسى‌ده چيلديرمش . . .

— آمان آننه ! سن‌ده . . . شمدى واللهى . . .

— نه واللهيسى ! . . . بر چوجغى صوصديره‌ميورسك . براق بكا ... بجريكسز . . . هيچ ! ! سزه قالدى ايدى چوجق طوغورمق . . .

—اوغلم!

— (اوهوله‌مه)

— پاوروم ! بنم مينى مينم ! . . .

— (ايخيلامه)

— آرسلان اوغلم ! ! . .

— (پخیلامه)

— نه اایستیورسك ؟ . .

— (قیام و دیواره اتکا ایدرکن صالیویرمه)

— آ . آ . . . اوغلان خوینی دکیشـدیردی . . . نه اولیورز ! آیول . . .

— (ایچه بر فریاد) یانیور . . . یانیـور . . . آمان یانیور .

— نه یانیور ؟

— آننه ! بو اوغلان صوصارمی ؟ نردن پیداه ایتدم . باباسی قیلقلی کافر ! . . .

— آ . قاری چیلدیرمش . . . باباسندن نه ایستیورسك ؟ . . باباسنك پابوجنی یی . . .

مابعدینی آکلارسکز آ . اوك ایچی طارمه طاغان بوندن صکره صورتی آصان اوطه‌سنه چکیلیر . . .

§ تازه حوادث .

غرائب ادبیه‌دن اوله‌رق (لسانك ساده‌لشدیرلمسی) تعبیرندن واز کچمیه‌جکنی بالادعا (کوك) کلمه‌سی طـورورکن (سما ، سپهر ، فلك ، آسمان ، کردون) کلمه‌لرینی قوللانمغه نه‌احتیاجمز اولدیغنی درمیان ایدن ذاتك باصدیغی یری کورمیـه‌جك قدر دوربین اولمدیغی سویله‌نیور . فسبحان‌اه ! لاحول ولا قوة الا بالله ! سوز آکلایان بری‌یه کلسون .

٨٥

تازه حوادث :

— اعلان —

ایکی محرر چیقدی میدانه
بری برندن مردانه
یارای ٠٠ جیف جوف جوف جیف جوف ٠ یارای ٠ ٠
هوپ ٠٠ بیللی بیللی (قرانفیل اوغلی)

بالاده مسطور ومذکور و طرز ادا وبیانی بالخاصه اطفال مختونه نزدنده بیله بدیهی ومشهور اولوب حقه اویونده مهارت کاملهسی معلوم انام واطوار مضحکهسی خنده فرمای خاطر خواص وعوام اولان معروف قرانفیل اوغلی جملهٔ منتخبهسنی، شو آرالق (حیات مطبوعات) صاحبنك عربکیرانه وطرفکیرانه مدح وثنا وهله مباحث لسانیه واتحالات عصریه یه دائر یازیلوب (ثروت فنون) ده مندرج وعادتا کافهٔ خطیئات نظریه وسراپا تعبیرات ملونه ایله ممتزج بولنان محتویاتنی اطرا ایلدیکی مقاله یه اسناد ایتمك ایسته ینلرك بالکلیه ذهول ایتمکده اولدقلری اجرا ایدیلن تحقیقات نتیجهسنده تبین ایلش اولمغله تکذیب کیفیته اجترا قلندی ٠

§ آل شمسیه ، قرمم اورتو، مور بلوز، صاری ایسقارپین کیبرك آچیق هوائی غانتلی النك برنده چاغله بادمی آچیغی کوبکلی ، یانلری بلبل دیشی ، منکشه فیستولی مندیل طوتان برهزار رنکه آشنا و مبتلا اولوب طراز ونقش تزینی آل فس

اوستنه مائی پوسکول ، قهوه رنك کیسو ، بنلی ، اوستوبو اسمری ، قره‌قاش ، قره‌کوز ، حقه آغز ، لوپ کردن ، داماسقو لباس وفقط هم موسوس وهم‌ده وسواس اولمق‌اوزره متعارف بولنان بر ساده‌دلك :

(طوتولدی دام زلف یاره کوکلم)

فحو اسنجه علی ملاءالناس :

— آه ! سنی سوییورم . . . دیدکدن صکره اینجه دو - داقلرینی قیپرداده‌رق :

(بن دکل مفتون حسنك مبتلا عالم سکا)

غزل بی بدلنی تغنی ایدرکن خیزله کلن بر جین آرابه‌سیله بالمصادمه چارپیلوب یره دوشدیکی قاضی کوی (فنار) جیلری طرفندن بیلدیریلیور .

§ قهر اولدی شتا آچدی هوا وقت صفادر
قربانك اوله‌م کلدی بوغاز سیری زمانی

شرقیسیله بری بر چفته بیاده‌یه دیکری ایکی چفته صنداله راکب وکوکصوده شویله‌جه تفرجه راغب اولان وفاداران عشاق وسبق آموزان فراندن مرکب برچفت چاشنیٔ زهر آکین هجرانی کیدرمك وکام آلوب کام ویره‌رك تلذیز دماغ ایله‌مك مقصدیله چایرده‌می بیلمم چمنده‌می بسط بساط صحبت وفرش اهرام محبت ایلدکاری شحنهٔ شب روان دورانك مصادف نظر دقتی اولمغله هرایکیسی‌ده صیق بوغاز و :

اکشیلی یحنی دوکولمش بقلوانك فوقنه

مصراعنی مؤید اوله‌جق‌صورتده مجبور نیاز ایلدیکی اوطرفلرده کزوبده ایشیدن نه قدر کوه‌زه ، زوپپه بوش‌بوغاز وار ایسه جمله‌سی طرفندن آواز آواز وطول ودراز سویلنمکده اولمغله محضا کتم رازمقصدیله طرف چاکرانه‌مدن دخی‌یازیله‌رق تزیین صحیفهٔ التماس قیلندی .

§ بر دم کلیرکه اورماز اولور قلب نا امید
کلز بو روح مضطربه حس انتباه

(ایشته او دمده ، او زمانده ، اوکونده ، او کیجه‌ده ، او آیده ، او سنه‌ده ، او عصرده صوك ضربهٔ شکایتم سنك ، آه ! سنك ، ای وفاسز سکا سویلیورم ! سنك نامنی ذکر ایده‌رك نهایت بوله‌جق ولسان ترانه‌دار غممدان یالکز سن چیقه‌جقسك) دیه بروقتلر زانوی بی موی دلبرده کریه ریز اشتیاق وآره‌ده صیره‌ده بهانهٔ افتراق ایله میانه‌ده وسیله جوی نفاق وشقاق اولان بر سودازده‌نك حمولهٔ اضطراب ومحبتنی قاوانچه ایتمکده ایکن یاقه‌یی دست پولاد رقیبه ویره‌رك صوکی کلك بیلمین وسیله طوقاتدن مرکب اولان طیاق تأثیریله جیباق جیباق باغیردیغی محله وقهوه‌ده ساکن باجمله چابوق آیاق و تتیك قولاقلر طرفندن ایشیدلمش اولمغین سائره عبرت ومداوملرینه شفا بخش ندامت‌اولمق اوزره نشرینه‌ابتدار اولندی .

۸۶

کل و بلبله دائر ...

ای بلبل او کل زیب سر بوالهوس اولدی
سن هجر ایله افغان ایله کلزارده قالدك.
آه ! کل! واه بلبل! باقینك حقی وار ایمش :
چکمزدی خارخارینی کلزار عالمك
ایکلتمیه یدی بلبلنی زار زار کل

اویله دکلمی؟ ایشته کللر آچیلدی. بلبلك‌ده چکدسی آچیلدی. شرق شعرلرینك مضمونلرندن بری قوقمغه، دیکری اوتمکه باشلادی. فقط ارنلر ! کوکللرده اویاندی . طوپ آتانلر کومه کومه اولمش اك کلده. قولاق بلبلده کزییورلر. همان قوپاره‌یم، بر آغاج دیبنه یاصلانوب بلبلی دیکلیه‌یم مراقیله اطرافده سور - تیورلر. نه ممکن ؟ یغمامی وار ؟ باغچه‌یه قوزی آره‌یه موذی کیرمش. یوقسه :

اول کلی چوقدن ایدردم زیب دستار وصال
باقسه‌یدم عندلیبك ناله و فریادینه

کیم بیلیر؟ ده‌قادانلر نه صولرده‌درلر ؟ غالبا آنلر نه کلی سوییورلر ، نه بلبلی ! بنم بیلدیکمه کوره آنلردن بعضلری فجری، سحری، بعضلری ازهار نادره‌یی. برقسمی شو کائنات حس وخیاله برموهبهٔ طبیعت و (ته‌له‌پاتی) فننك ناطق اولدیغی اوزره قلب قلبه قونوشمقدن عبارت اولان تفکری، بر قسمی‌ده کل وبلبله، وامق وعذرایه، فرهاد وشیرینه ، قیس ولیلایه بدل

(آرمان) ایله (مارکریتی)، مثلا پاپاتیه چیچکنی سوییورلرمش. فقط بن‌ده :

هرناله‌ده بر بخل کله قوندی صفادن
هر نغمه‌ده تبدیل مقام ایلدی بلبل

صفت اولانلردن دکلم. هله :

ناز ایتسه نوله جهانه اول کل
برغنجه وصد هزار بلبل

بیتنه ماصدق اولانی سوه‌م. بن :

هراسان اولمسه کلدن دل ناشادك ای بلبل
نه‌لر ایلردی خاره آه آتشزادك ای بلبل

قیلقلی سوداز‌ده‌لردنم. اما دیه‌جکسکزکه ده‌قادانلردن‌ده کل وبلبلی سونلر وار. حتی کیجه وکوندوز :

تظلم ایلدکجه خنده ایلر حالنه باه
عبثدر اول کل رعنادن استمدادك ای بلبل

شوبیتی ورد زبان ومدار انشراح وجدان ایدینه‌رك فنارده، چفته‌حوضده، ساماده، قالامشده، اخلامورده، قیزیل طوپراقده وتخصیص قوش دیلی پیاسه‌سنده چین جبین کوردکجه :

قیل تکلم آچیل ای غنجه دهن کیم کوله‌رك
کاه کلر وسکا که بلبل خوشکو دیه‌لم

دیه کزینلری بیلیورز . بو بشقه ! اویله ایسه هم حالز اویله ایسه ایکیمزده :

کوررڭ اولسه اکر بر کل وفا بویی
بو کلشنك نیجه دمدر هزاری‌یز بزده

دیمکده متفقز. آه! آه! ینه کچن جمعه! فنارده ایدی! آمان! الله! اونه ادا، او نه لطافت، اونه کل رنك لباس و شمسیه کورنلر هم ماشاه! دیدی، هم‌ده:

تن کلرنك کلشن، ارغوانی چارشب کلشن
هزاران بارك‌اه کلشن‌اندرکلشن اولدك سن

دیدیلر. بن بیله:

کلمر کبی آچیلدم اول ورد آله قارشی
کویا که‌بلبل اولدم‌اول خوش‌مقاله قارشی

آنك ایچون:

کلستان عشقه بر رنکین غزل یازدم ینه
عندلیب ازبرلیوب کوش ایلسون تکرار کل.

— ده‌قادانلره عناد —

غزل

اغیار ایله کوردی اوکلی پاتلادی بلبل
فریاد ایدرك آغلایه‌رق چاتلادی بلبل
پرحدت اولوب کندینی یردن یره چارپدی
دالدن داله حسرتله ینه آتلادی بلبل
تسخیر ایچون اول غنجه لبی صحن چمنده
کل یاپراغنی نسخه کبی قاتلادی بلبل

طوت چیقدی قیصیلدی سمی آهنکی بوزولدی
خوش سویلر ایکن اسکیدن آفاتلادی بلبل
کولدرمه‌دی کل یوزلی کلی قالدی زواللی
فریاد ایده‌رك آغلایه‌رق چاتلادی بلبل

تازه حوادث :

قالامشده چاقه چاقه طاقتی قالمامش وفقط یولده چالی دیبنده قیویریلوب قاله‌رق :

بربوسه‌می برکلمی ویریرسك دیدی کوکلم
بر نیم تبسمله او آفت کولیوردی

دیه صباحه قدر وکالةً ادارهٔ خواب ناز وکندی کندیسنه نیاز ایدن بر ذاتك ایرتسی کونی فصولیه پیازینه یاتدیغی اشعارات محلیه‌دندر .

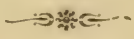

٨٧

دیرکتور ایله بن :

تعریف وتوصیفه، ایضاح تفصیله نه حاجت! دیرکتور بنی سور . هم نصل سور ؟ آی شاشیردم. نصل سور ؟ . . . دیلك اوجنه کلیورده سویلیه‌میوردم. بنده‌کی‌ده قفا دکل که . . . احمدك اوکوزی ! . . صحیح ! نصل سور ؟ طورك . براز دوشونه‌یم بو سوکی اویله بردن بره شرح ایدیله‌مز . . . چیلدیره‌سی‌یه دیسه‌م یاننه فلان کیردکجه آه ! اوف ایتمسی ، کوره‌مزسه‌م

ایده‌میورم دیمسی لازم کلیر . بالعکس رسماً نیم قیام ایده‌رك رسم سلامی ایفا ایدر وکوزلکنك اوزرندن سیمای چاکرانه‌مه باقه‌رق اوفاق برتبسمله یر کوسترر . صاراروب قیزارماز . الی آیاغی تیتره‌مز . ایشنی شاشیرمز . حتی مواد نقدیه‌یه دائر مباحثات مختصره‌ده بولنه‌جغمی چهرهٔ کدر نمای انفعالمدن آکلایه‌جق اولورسه صباحدن بری اوکنده‌قوجه بریغین تشکیل ایتمش اولان اوراق مخابره ومکتوباتی مقراض ظریفله برر برر ، آغیر آغیر آچار ، بعضلرینی اوکمه آتمه‌رق بیان ملاحظه ایلکلکم امریله لافه طوتار . اما بن اطه‌نك برذاتك تأخری وحرکت بطیئه‌سی حسبیله اونی چاریك کچه قالقان اون واپورینه یتیشه‌جکمشم ویا عجله ایشم وار ایمش . اورالرده اولماز . بودلائل محکمه‌دن نمایان اولیورکه بنی چیلدیره‌سی‌یه سومیور . عجبا جان وکوکلدن می سوییور دییه‌جکسکز ؟ بوده براز ذهنمی غیجیقلیور . چونکه جانی پك طاتلی ، کوکلی پك هرجائیدر . سور ، جان وکوکلدن‌ده سوز ، فقط مشاغل کثیره واقدامات جزیله حسبیله دوچار نسیان اوله کلدیکی ایچون چابوجاق اونوتور . حالنی بیلمیه‌نلرك وفاسز دییه‌سی کلیرسه‌ده اویله دکلدر . آوونور ، طالار ، حتی حضورنده طوررکن بکا برشی احسان ایتمك اوزره النی قاصه‌نك آناختارلرینه کوتورور ومرقوم آناختارلر شینغیر شینغیر ایدر طورورده نه ایچون شینغیرداتدیغندن خبردار اوله‌میه‌رق ساعتلرجه یازی‌ماصه‌سنك اوستنده‌کی بر چفت مارنل حقه‌یه باقه قالیر ویاخود بیق فالنه واره‌رق فرانسزجه‌دن ترکجه‌یه

قاموس صاحبنك ایجاد کردەسی اولان (برنوع) استغراق عالمنده پویان اولور . ایشته بودرلو علائم مؤلەدنده تظاهر ایدییورکه بنی جان وکوکلدن سومیوز . فقط سومیور دیەده سوزی کسوب آتماملی . بنی مطلقا سوییور . عجبا نصل ؟ ظاهراًمی دیرسکز؟ یوق... بوحقارته تحمل ایدەمم . اکر ظاهراً سوسه آلدینی بویون باغیلردن بکاویرمز ، ایی برطعام اولنجه بنی چاغیرماز ، خستەیم دیر دیمز واه ! واه ! دییوب یالاندن آجیماز ، علیهمه صادر اولان تفوهاته نیم رسمی صورتده اشتراك ایتمز . اوتەکنه بریکنه سنزده مکتوبجی ایله اکلەنك ، عندلیبه ینه صارمیورسك ؟ آغزیکه کلنی یازین درج ایدرمدیمز بنی اوتەکی بریکی ایله طوتوشدیرماز ، پك صاف دکل ایسەمده عیارلی قورنازده اولمدیغمی بیلەرق قیشقیرتماز ، نه قدر آنغاریه ایش کورر ایسەم طوریلماز ، برینی توصیه ایدەجك اولورسەم آنده برمنفعت عطما توهم ایتدیکمه قائل اولەرق رد ایلەمز ، شهر مکتوبلرنده احبادن برینك ترویج مقصدی ایچون یازدیغم شیلره نشان قویماز . بکا آیریجه براوطه ویرمز ، کیجەلری اوتله کیدەجك پارەم اولمدیغی زمانلرده یتاق چیقارتماز ، باش مرتب حقنده سویلدکلریمی محق کورور . غزتەنك ایلکنه دائر درمیان ایتدیکم مطالعاتی حسن قبول ایدر ایدی . کوردیکزمی ؟ شو مسرودات مقنعەایله دخی ثابتدرکه دیرکتور بنی ظاهراًده سومیور ؟ صاقین محرردر دیه سومسون ؟ فقط اوبنم عجز کاتبانەمی ، نقصان تحصیلمی ادراك ایدنلردندر ؟ بن

اولسهم اولسهم عند مدیرانه‌لرنده مکتوبلریله عالمی اکلندیرر ، اوته‌کنی بریکنی صاراقه‌یه آلیر برمخبر ، بر هوسکذار تحریر اوله‌بیلیرم . حدمی بیلمزلردن دکلم . حتی بو امکدارلرینی برینه تقدیم ایتمك لازم کلسه برمعتاد تبسم ایده‌رك :

— هانیا ! افندم ! شهر مکتوبلری یوقمی ؟ ایشته آنی یازان بودر . بزم بابا راسم !

دیه پرزانته قواعدینه تمامیله رعایت ایدر . شو حالده بنی نصل سور وسویور ؟ بونك اکقولاینی آکلامق ایسترمیسکز ؟ بودرت سوکیی برآره‌یه جمع ایدوب خمیر ایدك . ایجه یوغورك . دیرکتور بنی ایشنه کلیرسه چیلدیره‌سی‌یه ، صیره‌سی دوشرسه جان وکوکلدن ، وقت وساعتنده ظاهراً ، حساباتده محرر دیه سور و السلام . ایشته بنم دیرکتورَ ایله آرده‌مزده حکم ایدن مناسبات بوندن عبارتدر . اوته‌سنی سز تقدیر ایدك . تقدیر ایدکده آرده‌مزی آچمغه قیام ایتمیك . نافله یوریلورسکز . بز بربرمزدن آیریلمیز . بن مکتوبجیلقدن استعفا ایدر ، مطبعه‌دن چیقارم . ینه آنك کوکلی بنده ینه بنم کوکلم آنده‌در . اوبکا طاریلماز ، بنی معذور کورور ، بتون غیرت و همتمك (معلومات) و(ثروت)ه مصروف اوله‌جغنی بیلیر . خارجده بولنمق انقطاع غلاقه‌یی ایجاب ایتمز آ . طاغ طاغه قاووشماز . انسان انسانه قاووشور دیرلر . طوغریدر .

تازه حوادث :

دونکی دکل اولکی کونکی (اقدام) غزته‌سنده ادارهٔ

مخصوصه‌نك آطه‌لره ایشله‌ین واپورلری حقنده مندرجورقه‌نك دردنجی ماده‌سی شایان نظر اولمغله بروجه زیر نقل ایلیورم :

(رابعاً : کوپریدن آقشاملری ساعت اونده حرکت ایدن ١٤ نومرولی واپورك اکثری کونلر بش آلتی دقیقه کچه‌رك قالقمه‌سنه بادی اولان ذاتك یا برقچ دقیقه اول طوراغمسی ویاخود اکر بو واپورلر کندیلرینه خاص ایسه یولجیلر ایچون دیکر بر واپور تخصیص قیلنمسی ادارهٔ مخصوصه‌نك مروتندن انتظار اولنور .

§ شرکت خیریه وادارهٔ مخصوصه حاصلات و وارداتی تزیید مقصدیله الصوك دوشونیلن واتخاذی لازمه‌دن کوسترلن تدابیر مصیبه جمله‌سندن اولمق اوزره واپورلر درونده برده مناولق کشادیله هرکسك یازین چیلك ، کراز ، قاوون قارپوز وامثالی میوه‌لر وقیشین دخی ایکده ، کستانه ، جوز ، فندق ، قوری اوزوم کبی یمشلر اکل ایده ایده سیاحت ایتملرینه وبوسبیله سرعت دنیلن حرکت موهومه‌دن خبردار اولمامالرینه اتفاق آرا ایله قرار ویرلمش ایمش.

§ بیوك آطه‌ده بر آز یوقاریده عربه‌لر مسئله‌سی حقنده بر کیجه ظهور ایدن عربه‌نك آغزدن آغزه انتقال وبتون سکنهٔ آسوده‌یی صباح و اقشام اشغال ایلدیکی اورا بلدیه مأمورلرنجه استحصال ایدیلوب مطبعه‌یه‌اوچورولان پیاملرندندر.

§ نعوذباله آطه‌دن برینه وهن وانهدام عارض اولورسه دیکرلرینك‌ده حصه‌دار مضرت اوله‌جغی حقنده ادارهٔ بلدیه‌جه

ویریلن قرار قبولندن بری طاش اخراجی ممنوع اولدیغی جهتله قالدیریم تعمیراتندن صرف نظر ایدلدیکی وصباحك مخابری اولوب هکبه‌لی‌ده اقامت واجرای مأموریت ایله‌ین ذاته باتلغراف اخبار کیفیت قیلندیغی سویله‌نیور .

٨٨

رزائل عالم آبه دائر....

— وای افندم !!

— وا ... ی بکم ...

— ماشاءاه ! بویله اولمالی . نره‌ده‌سکنز آیول ؟ . .

— بوره‌لرده‌یز ... فقط بر از خسته‌یم ...

— واه! واه! کچمش اولسون . نه‌کنز وار ؟

— معده !

— اوت بنده‌کنزده مضطربم ... (غارسون !

— آ .. ما .. ن عفو بیورك ... معدمم ! ..

— بردانه افندم!..

— آما.. ن .. مساعده بیورك ... اولیورم ...

— ایمه اللهی سورسه‌ك ... بردانه‌دن نه اولور ؟.

— واه! طوقونیور...کچن آقشام ایدردیه ایکی قونیاق..

— هاح ! قونیاق معدویدر ...

— نصل معدوی افندم... برباد ایتدی .. براقدی ..

— نه قونیاغی ایدی ؟..

— یونان ! . .

— ایشته آندن. بوندن فنا قونیاق اولماز... اخلامور صوییله اسپرتو (غارسون !...

— آمان. رجا ایدرم.

— دور افندم ! بوراده بر فرانسز قونیاغی وار .. اکسیر (غارسون! بك افندی یه صباحلری بنم ایچدیکم اوقونیاقدن بردانه کتیر .)

— خاطر عالیکز ایچون .. یوقسه .. قابل دکل ..

— افندم شرفکزه ....

— سزه تحف برشی عرض ایدهیم .. برزمان .. دها سزکله تشرف ایتهمش ایدك .. مرحوم عارف بك .. زواللی شمدی خسته‌در صادق بك . . . دامادی رحمتلی عبدی بك.. فلان هر آقشام برلشیر . ساعت یدیلره قدر چاقارز . افندم شرفکزه !

— عافیت اولسون .

— فقط نصل چاقارز؟ غارسون ! بر قونیاق دها !.

— چوق اولور افندم !

— آدام ! بر ایکی قونیاقدن نه اولور ؟ صراحیلرله ایچردم .. هم‌ده فیچی قونیاغی ! . . . بر صباح قالقدم . فقط نه‌حالده‌یم؟ بینمك ایچی اوغلیور، قلبم اوریور.. کوکسم یانیور. کوزلرم آتش کبی.. دیل پارچه پارچه . . . ال آیاق تیترر . . . معدهم بولانیر . . . دیزلرم طوتماز . . . بوغازم

قوری . . . یوریمك قابل دكل . . . یاتمق متعسر . . . باقدم كه حال فنا . . . كیده جكم . اوزمان ده كنجلك . . .

— آمان افندم ! شمدی اختیار میسكز ؟ اوتوز بش وار میسكز ؟

— وار یوق . . . فقط بزعكسنه یز كوكلرمز قوجادی . . آه ! . . . . عافیته افندم . . مزه دن بیورك . . . صحیح ! قونیاقله شكر كیدر . . . (غارسون ! . . . شكر كتیر ! قونیاق كتیر ! دیمتری بو آقشام سكا نه اولدی ! . . .) نه عرض ایدیوردم ؟ اوت . كنجلك . . قارشیده غلاوانی سوقاغنده برقیز سوردم . . . سور دكل عادتا چیلدیریردم . . . خنزیر قیز ! . . ینه خاطرمه كلدی . . آدام ! . . بو آقشامده بنم ایچون راحتسز اول . نه اولور ؟ اه عشقنه چاق !

— ایچیورم افندم ؟

— عافیته ! . . . طوغریدر . كچمش زمان اولور كه خیالی جهان دكر دیرلر . . . شمدی نه یاپه یم ! اوكیجه ده كیجه م ! مطلقا كیتمه لی یم ! (غارسون ! شیشه می طولدور ! بكده ویر ! . . .)

— آمان قونیاق بوزه جق !

— دوز ایچك . .

— قونیاغك اوستنه بیلمم نصل اولور ؟

— پك اعلا اولور ! . . . (غارسون ! كل كل ! بربوش قدح دها كتیر !) دیركن . . افندمه سویلیه یم . . . بزم عارف بك كلدی . . رحمتلی مطلقا یانده طاشیردی . یاصصی

بر شیشه‌جکی واردی. . طولدورور. آرقه جیبنه. یرلشدیرردی.
اه رحمت ایلسون . . چوق ظریف . نازك قدرشناس بر ذات
ایدی . . بنی یتاقده کورور کورمز کولومسه‌دی . درحال
شیشه‌یی چیقاردی . آغزمه ویردی . آمان ایچه‌م ، چیقاریرم
قنایم ! دیدم ایسه‌ده کیم دیکلر ؟ .. خاطرندن‌ده چیقیلماز . .
ایقینه صیقینه بر قاچ یودوم ایچدم ... شیشه‌یی چکر چکمز ینه
یناشدیردی . . بر یودوم دها ! عافیته !... ها بابام ها ! ...
الحاصل یاریلادم . قفا دوندی . . معده ایصیندی . . شویله
بر طوغرولدم ... باقدمکه براز قوت کلمش ... آ کلادم..
بر قاچ دانه دها چکرسه‌م... بتون‌بتون قالقه‌جغم. دیدمکه آمان!
شو دولابی آچ . بنم آقشام آلدیغم شیشه اوراده‌در . الحاصل
بردانه . بردانه دها! یتاقدن قالقه‌میان اسعد طورپ کبی اولدی..
— اویله‌در ... انسان دوشدیکی یردن قالقار ...فقط
بو معده آغریسی براز قورقوتدی ...
— کیفکه باق . چاق . عافیت اولسون ..
— اوت طوغریدر . بز ایچمزسه‌ك ایده‌میز ...
— غارسون ! کل شو شیشه‌یی تازه‌له !
— شقا دکل . بورانك راقیسی‌ده ایی ایمش ! ..
— ایدر ! بو غازینوجی مراقلیدر . هم ایی حریفدر ..
— اولمیوب نه یاپه‌جق ؟ بز اولمه‌سه‌ق بونلر آج قالور .
— های ! های ! .. فقط بعضلری‌ده ...
— عافیت .. عا .. لیکزه ! '

— تشكر ايدرم ..

— . . . .

— . . . .

— دون كيجه بوراده ينه بوراده ايدم . اوچه قدر اوطورمشم . غارسون ! بر دها تازه‌له باقه‌لم ... هانيا بالق ! [شيمدى] . اوطوررکن برى كلدى . حريفك اطوارندن آ كلادم ... يولده ... نه ايسه قونوشدق . سوزلشدك . بو كيجه ايكيه طوغرى كله‌جك .. ايسترسه‌ك برابر ..

— اوله‌بيلير ..

— هاه ! آدام ! جانسكدر . كلسونمى ؟

— فقط بكا قاللاوى كيديبورسكز ؟..

— نه ضررى وار ؟ شمدى بر يوز درهملك بن ، بر يوز دزهملك سن طولدوريرز . . جيبلره ايندريرز . . راقى دكيشديرمسنى سوىم .

— اويله !!

— كلنجه قالقارز . كيده‌رز .

— پكى !

— غارسون! برر يوز درهملك ... بن‌ده يالكز بولنمسنى سوىم .. آه ! اول نه اكلنيردك !. (بو اثناده كوزلر متصل صيق سيق ، قپو طرفنه چورياور) .. ساعت قاچ عجبا !

— برى اون كچيور !

— ياقيندر ! هاح ! او ! او ! سن طور ! بن چيقه‌يم ..

(آرتق معلوم آ . بكله‌نيله‌جك . آره‌ده چاقيله‌جق . فقط نه‌قدر بكله‌ملى . اون دقيقه . آز . بر چاريك . قرار . . يكرمى دقيقه اوزادى ... يكرمى بش . عجبا؟؟ يارم ساعت .. كجيكدى . ايكى‌يه بش وار . كليه‌جك .

— غارسون ! بر تك دها وير باقه‌لم

(افنديلر ! وقت !)

كليه‌جك . .

— باقسه‌ك آ غارسون . بورجمز وارمى ؟ ...

— وار افندم: ٣ قونياق ٦، التى‌شيشه ١٢ دها ١٨، يارم خاويار يكرمى . بر بالوق ١٣ ايكى يوز درهملك يدى دها ٣٥ قرق پاره‌ده شيشه‌لر اوتوز التى !

٨٩

آژانس انتر ناسيونال

قاضى كوى . ٢ حزيران

بو كون بوراده‌كى دارالعبده دهشتلى بر جانى ايكى قپو آراسنده دوباره‌يه كتيريلوب الى آياغى صيقى صيقى‌يه باغلانمش ووقوع بولان اخطار اوزرينه ايكى بر ديديرتمه‌رك مارس ايدلمشدر . سيرجيلر كمال شوق ايله آلقيشلامشدر ممنونيت بركمالدر .

قاضی کوی . ٢ حزیران

روایت ایدلدیکنه کوره بو جانی وقتیله جانی بر پدرك آورقات اوغلی شهرتی و (دوق دولوسنه‌ی) نام مستعارینله بنام اولوب بالموجی اویونننده (رودیل) میخانه فاجعه‌لری دیه عکس انداز دهشت اولان وقایع روزکارده (وان پرات) ، مسك سوقاغی جنایتنده (والکر) پارس فقراسی آره‌سنده (ویل برون) ، پاچاوره‌چیلرده (غاروس) ، بچه‌لی قادین مسئلهٔ معلومه‌سنده (دیبورسه‌ن) سیمونه ماری فاجعه‌سنده (موریس واسور) آرابه‌جی داستان فجیعنده (لوتوویقو) دیلنجی قاری عربده‌سنده (روبینو) قره دکرمن هنکامهٔ قتالنده (ژابینور) ایکی اوکسوز قیزك حادثهٔ جانخراشنده (مارکی پره‌سلی) ، فالجی قاریده (آناطول دوقورمیه) فضیلت مغلوب اولورمی دیه چیقان ادعاده (قونت مونتالوار) اولدیغنی تمامیله اعتراف ایده‌رك اعتماد اوزرینه هر درلو املنی رقت طبع اربابی دلخون ایده‌جك صورتده اجرا و (موللر) اسمیله فرار ایدن وتعقیبدن بر حیلهٔ مشابهتله قورتولوب (فوئینار) لقبیله دمیرخانه مدیرینك قارشیسنه چیقنجه (غاستون) دیه چاغیرلدیغنی بی محابا سویلیه‌ك ژان ماری وسوزان ایمبر وته‌ره‌زی مترس طوتمق ایچون (تیروفم) آدیله معامله جیلکه تشبث ایله‌ین شوالیه سروئیه‌ر ونام دیکرله پالمیه‌ری آلکساندر. توقات ایچون آیریجه تعمیق تحقیقات ایدلمکده‌در .

آطه : ٢ حزيران

بالخاصه (لادام اوقامايا) درامنده مارکريت رولنی اجرا وآرمان ايله قونتميدر بارونميدر نه‌در ايشته آنی اوزه‌رك خلقی مجبور تماشا ايدن آقتريس مشهور (سارا برنار) ك برای تبديل آب وهوا بيوك آطه‌ده کردونه سوار ناز وعنا اولمق صورتيله کزينه‌جکی ، کزينـديکی ، کزينيورمسی حقنده دوران ايدن شايعه بی اصل واساسدر .

آطه ٢ : حزيران

نيجه سنه‌دن بريدر آطه‌لره سير وسفر ايدن ادارهٔ مخصوصه‌نك قادريه واپورينك قزغانلری درونـنـه فيچی فيچی چمنتو املا ايدلمش ايسه‌ده الآن استيمنی طوته‌مامقده وتوسع داخلی حسبيله قولنی قنادينی اوينا‌ته‌مامقده اولديغی خبر آلنمش ايسه‌ده اخيراً جانلانه‌رق ينه پروازه باشلامشدر .

آطه : ٢ حزيران

چام آغاجلرينه مسلط اولديغی ارباب دقت نزدنده بديهی ويالکز بلديه‌جـه خفی اولان بر نوع قورد ويا طيرطيلك بو کونلرده ايپکلی يووالر انشاسـيله مشغول وبونلرك اوروپاده وولکر قوزه‌سی ناميله معروف اولدقلری سويله‌نيور .

آطه : ٢ حزيران

قينه‌لی آطه اوکنده وصحن دريادە ظهور ايدن حريقـده

آز قالدی طاقم طـائفه محترق اوله‌جق اولان یکرمی نومرولی واپوردن عبرت آله‌رق دیکر واپورلره دخی قوغه توزیعنـه مباشرت اولنمشدر .

کلنلر وکیدنلر

شهر مکتوبجیسی مالتپه ، پندك ، قینه‌لیدن ، دیرکتور بك یالی بویندن (یا خویندندر یا صوینـدن) ، بزم ایکیلی محرر بکقوزدن درسـعادته مواصلت وظرافت طبع و مشربی ایله مشهور مصحح سابق وزمروجی دخی تماشای بدر ایچون هکبه‌لی آطه‌یه عزیمت ایله‌مشلردر .

٩٥

پاپوج عربده‌سنه دائر : . .

محکمه‌یه کیـده‌جکمیسکز ؟ اول امرده نظر دقتکز بر (اون‌پاره‌لك)ك جیبکزده بولنوب بولنمدیغنه منعطف اولمالیدر. یوق ایسه کیره‌مزسکز . زیرا پاپوججی دنیاوب ادبسزلکلریله مشهور اولان بر نوع حریفلر سزی یولدن منع ایدر . اما سز فقیر ایمشسکز . اوکون شهادته ، دعوایه کلمشسکز. یارم ساعت کجیکیرسه‌کز غائب ایده‌جکمشسکز . کیمك امورنده . پاپوججی بو ! انسانك ساده پاپوجنی دکل کندیسنی بیـله ترس یوزینه دوندیرر. حریفلر کورلتی‌یه پاپوج قالدیرمازلر. آغاجه چیقسه‌لر پاپوجلری یرده قالماز . بر کره آنلر آل آبدستنی ویر پاپوجمی

دیمسنی اوکرنمشلر . مردیون باشلرینی کسوب آلمشلر . بز کوچك ایکن :

خلایق ! خلایق

پاپوجمه لایق

قیلقلی شعر پارچه‌لریله اکله‌نیردك اما بونلر جدی شیلر ! بونلر چیقه‌لی اسکی، تربیه‌لی اوطه‌باشیلرك، خدمه‌نك، قپواوشاقلرینك پاپوجلری طامه آتیلدی . پاپوجی بیوکك بددعاسی بیله آنلره کار ایتمز . مبارکلرده‌کی دیل ، دیل دکل پاپوج !

شقادکل. اولکی پارار ایرتسی کونی ساعت آلتی راده‌لرنده برنجی جزا محکمه‌سی دیوانخانه‌سنده ظهور ایدن عربده‌یی کورنلر حیرت ایچنده قالمشلردر . فقیر ، عادتا قوت یومیسنی تدارکدن عاجز بر آدم برای شهادت محکمه‌یه جلب اولنور . بی چاره کهنه پاپوجلرینی برر برر قولتوق آلتنه یرلشدیرر . او ، حال ضرورت وفقریله بر دائرهٔ رسمیه‌یه کیرلدیکی زمان آکا لایق اولان حرمت ورعایت سوقاقده کزدیکی پاپوجلرله کیرمه‌مك اولدیغنی تیقن ایتدیکی حالده پاپوججی رهکذارینه دیکیلیر :

— اون پاره !

— نیچون ؟

— پاپوج پاره‌سی !

— پاپوجلرم قولتوغمده !

— نره‌ده اولورسه اولسون ! اون پاره !

— یوق .

— یوقمی ؟ اویله ایسه کیره‌مزسك . . .

— نه دیمك ؟ بنی محکمه چاغیرمش . . .

— بن بیلمم . . اون پاره ! . .

— واه یوق .

— بوراسی محکمه دکل . یمین دیکله‌م . . . اون پاره . . یاخود طیشاری‌یه .

— چیقمام !

— چیقه‌جقسك . . .

— چیقمام ! . . . ایشم وار محکمه‌یه کیده‌جکم .

— چیقمازمیسك ؟ یاپیش محمد .

(ایکی حریف زواللی‌یه آبانیورلر . چك بره چك . بو آرالق ملتزم یتیشیور . غلبه‌لکی یاره‌رق :

— نه‌در او ؟

— اونلغی ویرمیور اوسته !

— ویرمیورمی ؟ طور ! اویله ایسه ! پولیس آل شونی.

او آنه قدر بی چاره‌یه اینن سیله ، طوقاته قارشی لاقید طوران پولیس قیمیلدایور . اوچ کشی ، برده ملتزم درت . فقیری یاقه‌لاینجه قلبه‌یه طیقیورلر . محکمه مباشری ، محضری بیهوده یره :

— شاهد .. فلان یرلی ... فلان ... کلدیمی؟ دیه قوجه دیوانخانه‌یی اوتدیریور . خبری یوق که شاهدی ملتزم ایله چراقلری ضرب و حبس ایتمشارده زواللی ایکله‌یور .

دائرهٔ عدلیه کبی مهم وابواب معدلت و نصفتی اقویا وضعفایه آچیق اولان برمحلده بوکبی عربده‌لر ظهوری و اورا انضباطنه مأمور اولوب خلاف نظـام وقوعه‌کلن الك اوفاق بر حادثه‌یی رفع‌وازاله وظائف اصلیه‌سندن بولنان پولیسك وظیفه‌سی علیهنه قیام‌ایله بربیچاره‌یی تحقیره میدان‌ویرمسی شایان تأسف حاللردندر. اویله امید ایدرم‌که اشبو معروضات کمترانه‌م نظر انصاف ودقته آلنورده پابوججیلر ابقا ایدلسه بیله ویرمدن آل ! امر عادلانه‌سیله مرقوملرك ایکی آیاغی بر پابوجه قونیلور .

٩١

آطه واپورینـك سـاعت اونی اون ویا بر چاریك کچه قالقمسنه دائر ...

آقشام سـاعت طقوز بچقده ادارهٔ مخصوصه واپورلرینك باندن باشـدن رسن بند اسـتراحت اولدقلری یکانه قرارکاه موقتی اولان کوپری دیلی ویا تختـه مندیرکك اوزرنده قاقمه ، ایتمه، طیانمه، ناصوره باصمه، شمسیه ایله کوزه ، فسه ، اکسه‌یه سورتمه عملیاتنی کچیردکدن و هرکسله اوموز اوموزه اوپوشوب نفس نفسـه کلدکدن صکره آطه‌لر خطی بیلت محلنه مواصلت اولنـور . بوزوق پاره بولنمیوبده بیلتجی‌یه مجیدیه ویریله‌جك اولورسه مخصوصاً جمع و ادخار ایدیلن هر ایکی طرفی سیلیك کاه کنـارندن بر قسمی دندان حرص و آزایله قوپارلمش کاه

صربین اصولیله مجموعی حاصل ضربه غیر مساوی یامرو یومرو اوچ چاریك ایله اوچوق چیویدی مور رنکلی مستطیل الشکل بر بیلت آلنور . کورلتی : قیامت، ازدحام: ماحشراه! او کهنه کوپری پارچه‌سی دوبه‌لرك قوهٔ الاستیقیه‌سیله غوردریایه طوغری متنزل ! جانخراش بر صدا :

— واردا دیه عکس ایدر .

ایستر ایسه‌کز چکیلمیك . هکبه‌لی‌یه بر قونصول طاقمی کیدییور . حمال ترایچنده آدیملر آهنکدار. چارپنجه یارار، ازر، چوروتور ، دوشورر ، ده‌ویرر .

— دستور !

ایستر ایسه‌کز قاچنمه‌یك . بیوك آطه‌یه قاریوله کیدییور. قورولمش کبی اکنه طوتولمش . بش آدملك محلی آچه‌رق اویوپانلری ایقاظ ایده‌جك دهشتله ایلریلیور . اوج دمیرلرندن بری طاقیله‌جق اولورسه روبالرده ، شمسیه‌ده بر جاییرتی، ال، صورت و سائر محلده چیزیرتی ، چوجقلره طوقونورسه ظیریلتی ، کتدینه کووه‌نلره طوقونورسه صیزیلتی ، یمش سپتلرینه تصادف ایدرسه دوکونتی ، مادامك جا کتنه تعلق ایدرسه قوجه‌سنده میراتی حاصل اولور . فقط کیم آلدیرر ؟ هم ایشتمیورمیسکز مأمور باغیرییور :

— واپور قالقیور ! بکلر ، افندیلر ، آغالر ! قالقیور ! فی‌الواقع آغیر دونن بر چرخك پس ، متصوت شارلتیسی اوزاقدن اوزاغه ، استیم طوته‌میان قزغانك اوفاق ، اینجه

دودك بوروسندن سامعه شكاف ، موجب صداع بر پاتيردى يقيندن يقينه قولاغه ايريشير. سزده بر عجله، قالقيور! قالقه‌جق آمان يتيشه‌مزسه‌م .. آه يتيشه‌بيلسه‌م ! عجبا قالقديمى كبى امارات تلاش ! فقط بيهوده بر شتاب ! معلوم آ. عجله ايشه شيطان قاريشير ! بوتينكزك سيورى اوجى كوپرينك دليكنه كيرمش ، بر حمله‌ده ديكيشلرى سوكوليور شمسيه بورونسز قالمش ، وارسون قالسون نه‌ضررى وار؟ ديركن ايكى قپولى بر پارمقلقدن بيلتك بر طرفنى كسه‌رك كچيورسكز . ديك ، قورقولقسز (بركت ويرسون . هيچ چيقامازدق) بر مرديوندن جانباز كبى ترازوليه‌رك كوكرتمه‌يه صعود حركتنه باشلايورسكز . واپورده ايكنجى دودوكى چاليور . بر استيم ، بر استيم ! بر تلاش بر كورولتى ! كوكلر ها قالقيورز نداسيله پر مسرت ، كوزلر واپورك آرقه‌سندن آچيله‌جق رهكذار كف نشاره متوجه ، قولاقلر (لانغير لانغور لانغير لوپ) وزننه موافق ماكنه آوازينه معطوف ، آغزلر ، آطه‌ده اوجوز باربونيا بوله‌جغم اشتهاسيله آبدار ؛ فقط واپور يوريميور. ساعت اون تام وقت ! بر فيصيلدى :

— نيه قالقميور ؟

— بيلمم ؟

— عجبا بزم ساعت ...

— خير افندم . . بنمكى يكى جامع ...

— بنمكى‌ده .. فقط نيه قالقميور ...

— موسیو Quel heure est-il

—Dix heurse

— Juste ?

—Et cinq

— O! diable !

قرداش ! ایلك آغزی طوربه دکلکه بوزه‌سك ! ایشته کوشه‌ده بنه باشلادی :

— آخبار ! ژام قانی ئه ؟

— داسنه !

— آغا که ؟

— چیقا، داسنی مه‌هنکه !

— این‌چو هامار • خونتق هی‌ماق ژامانه‌غه! یرپ بیدی ارتانق نه کوپوغلو ایشد ••• یر داخا بونده اوطوره‌جغز !

— پوته تافیغومه ؟ ئی قاپدنی کیتاقسه مییافورا ؟

— تی اورا ؟

— ده‌قا !

— سوستانی ؟

— نه !! ده‌قا که‌پندی ؟

— آستادیپاولو !

زمان بو ! طورورمی ؟ کچر• ایشته ساعت اونی اون کچیور ! فصیلدی استیمك کورولتیسی ایله رقابت ایدییور • عجبا نیه‌بکلیورز؟ کیمی؟ کیمی‌می؟ باقك•• کوپری مأمورلری•

بیلتجیلر وضعیتلرینی دکشدیردیلر. رسم سلام! اوکار ایلیکله‌نیور. اهه، پوهو! بیق، صقال دوزه‌لیور. سیست! کلیور صدالری ایشیدیلیور. یر آچیلیور: قرمزی فس، اوطورتمه قالب، پوسکول صاغ طرفه ایکیك، بول، قاره، بوکوك قاش، صاغی براز قاچیق سیاه کوز، بغدای رنك، قیرانته بیق، الده قاوون ایچی شمسیه؛ دوه تویك قویوسی غانت، بیاض کوملك، یووارلق دوکمه، فیونغه قراوات، یاندن جیبلی چاکت، پیکه یلك، چیزیکلی پانطالون، قیرمزی پوتین، دیك یوریشلی، حدت وسرور ایله ممتزج، وقار وغرور ایله مزدوج بری کورینیور. ایشته:

الانتظار اشد من النار.

فحواسی رنك حقیقتله بویانیور. دریندن چیقان بر صدا:

— تور نهایت! دیه ماکنه‌لری چویریور اونی، اون، اون‌بش کچه روبراه عزیمت اولیورز. شمدی بو آلایشه، بوحاله قیزوبده (اقدام)ك فقره فقره ادارهٔ مخصوصه واپورلرینه‌قارشی ادارهٔ لسان ایتمسی محقمی دکلمی؟ سویلیکز باقه‌یم.

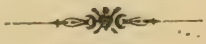

٩٢

اوراق وارده ...

عن بکقوز:

لاقیردی قیتلغنده آصمه‌لر بودایم. شو حوادث قحطنده

شركت خيريه اداره‌سنك آرتق مسلم انام اولان يولسزلقلرى دوام ايتمه‌مش اولسه ايدى زواللى مخابرلر نه ياپاجقلردى ؟ عجبا ادارهٔ مخصوصه واپورلرينه كيروب چيقه‌رق خبر آكلايوب آكلاتمغه‌مى چاليشه‌جقلردى؟ مسموعاته نظراً مخابرين مطبوعات بر قطعه تشكرنامه تنظيم وشركت اداره‌سنه تقديم ايتمشلر وبوندن كنديلرى ايچون بربيوك سرمايه اولان وكل يوم دوام ايدن شومناسبتسزلكك تمادى وازديادينى استرحام ايله‌مشلر ايمش . فقط اعضاى اداره ميانده كنديني صاحب نفوذ طانيان برذات رفقاى مجلسى مهم برتشبثه‌سوق ايتمكده اولديغندن استرحاملرى قبول ايدلميه‌جك ايمش . بوتشبث اوراق حوادثك شركت عليهنه نه يازارلرسه ونه درلو اصلاحات ايسترلرسه عكسنى التزامه اقتاعدن عبارت ايمش . حتى اعضاى مومى اليه بر يرده :

— شركت عنادندن دونرسه استعفا ايدرم ديه يمين ايده‌رك حركات وجدانيه‌سندن امين اولديغنى تأميناً بيان ايتمشدر. اوحالده امين اولماليدركه شركت كنديلرينك وجودى وسرد ايتدكارى مطالعات غير مصيبه ايله امين بر موقعده باشدن قره ايده‌مز . امور خيريه‌ده بيله عناد مقبول دكلدر. نرده قالدى‌كه شركت خيريه‌ده !

§ پانجار ترشيسنه دائر ..

عن قاضى كوى :

چاريقجيده ترس ايسقارپين كييمك صورتيله صولوغى

مصرلی اوغلی باغنده آلان واوراده پابوجی النه ویریلن ذات مکر عاشق ایمش . همده عاشق شوریده دل ایمش . یانیور ، بابیلیور . آنك ایچون ، آه . او بی وفا ایچون اولیور . آنك ایچون چیلدیریور ایمش . حال پر ملالنی ناطق اولان فقره‌یی غزته‌ده کورور کورمز چاقش چاقیشدرمش ، طاقش تاقیشدیرمش . کوز بریانه ، آغز بریانه پانجار ترشیسنه طالمش .. مبارك‌ده بویالیمیدر بویالی .. حس رقابت‌ده بلالیمیدر بلالی ... دوشونمش .. او بی وفایی تخطرله صانمش که کوکلی آغلار .. یوریمش ... یولده مدار زینت دولاب اوله‌جق شیشه‌یی‌ده بیتیرمش .. اما کندی‌ده بیتمش .. قفا دونمش ، بو حرکت دورانیه اعصابنه سرایت ایتمش .. معده‌سی دونمکه باشلامش .. بولانمش .. بر دیواره سر مکدرینی طیایه‌رق کندینی براقمش .. آه! نه کوزل ماهتاب! نه کوزل لیل مقمر! .. آیك شعاعات خفیفه‌سی اورته‌لغی پارلاق سایه‌لرله اورتمش ... اوحالا اخراج باقیات ایله مشغول ... برده نه باقسون ... آغزندن خون جکر بوشانیور . اورته‌لق قیپ قیرمزی ... درحال تقرب موته اشارت ایدن دیز باغی چوزولمسی ، کوز سوزولمسی ، ال آیاق بوزولمسی ، یورك اوزولمسی کبی حالاتر نمایان اولور . بونك اوزرینه کمال خوف ایله باغیره‌رق :

— آدامار ! . . بکا یازیق اولدی ... کنجلکمه مرحمت ایتمدی .. وفاسز .. ایشته سنك ایچون فدای حیات ایدییورم .

نه اولوردی؟ ها.. نه اولوردی! اللهك قولی.. باق شو حاله..
قان قوصیورم قان !..

دیه‌رك پانجارك ایری‌صاپلرینی، پختی، صوینی دم معصومیتی اولمق اوزره کورمش واورایه ییغیلی ویرمش . . .

تازه حوادث :

بیوك آطه‌ده قالدیریم یاپیلمیور دیه (اقدام)ك وآندن نقلاً شهر مکتوبنك واقع اولان شکایاتی عریض وعمیق تدقیق ایدیله‌رك جزیرهٔ مذکوره‌ده بیلمم نه سنه‌سندن نه سنه‌سنه قدر اللی بیك آرشون قالدیریم یاپیلدیغی دفتر اوزرنده مقید کورلمش اولمغله مذکور (اقدام) غزته‌سی وشهر مکتوبی فقره‌سنك تکذیبنه قیام وبونك ایچون دخی هکبه‌لی آطه‌ده مقیم (صباح) ك مخابرینه برینك بالاعزام ایصال پیام قلندیغی محلندن بیلدیریلیور.

§ آطه‌ده دیل دنیلن محلده اوزاقدن اوزاغه ال وآیاق واسطه‌سیله محاوره ایدن ایکی ذاتدن بری :

— سکا دها سویله‌یه‌جکلرم چوق ! . معناسنی اشراب ایدن رشهادت پارماغنك دوداق اوکندن فیرلامه صورتیله بش اون عدد اهتزازدن صکره دوز طورمسندن عبارت بولنان رموز جکردوز اضطرابی ویریر ایکن یان طرفدن بری کورونمش وبی‌چاره‌نك شو طاتلی مصاحبتدن طولایی پارماغی آغزنده جسیم ، کولکلی بر لوحه شکلنده قالمش اولدیغی دون آقشام ایشیدیلوب بو صباح اشاعه قلنان حوادث محلیه‌دندر .

٩٣

یکی شاعرلره دائر ...

ادبیات جدیده‌نك اذهان وافکاره بخش واحسان ایلدیکی فیوضات باهرهٔ سنوحات آورانه نتیجهٔ خنده فرماسی اولمق اوزره شاعر شیرین ادا کبابجی زاده ندا، شاعر سخن آرا چوبجی محمد اغا بنده‌لری کبی حقیقةً اسالیب وقوالیب ودوالیب ادبه واقف آتشین‌شاعرلر یتیشمش ومحصولات حسیهٔ برکزیده‌لرینی ادراك ایلك جمله‌یه میسر اولمش برکیفیتدر . بو جمله‌دن اولمق اوزره اخیراً (قباصقال‌زاده کوسه‌بك) عنوانلی برشاعر لحیه‌دار هر نصلسه آق‌بیق طرفلرندن چهره نمای اشتهار اوله‌رق آتیده‌کی بدیعی ارسال ایله‌مش اولدقلرندن نامنك اعلانی مقصدیله درج ایدلدی :

سزه تقدیم ایده‌یم بر مکتوب
توب توب توب ، توب توب توب ، توب توب
ده‌قادان واری قورولمش اسلوب
لوب لوب لوب لوب لوب لوب لوب لوب
طرز تحریرینه اولدم مجلوب
هوب هوب هوب هوب هوب هوب هوب هوب
نه کوزل منظره عرض ایتدی غروب
روب روب روب ، روب روب روب ، روب روب
کوکلمی ایتدی بولوحه مجذوب
ذوب ذوب ذوب ذوب ذوب ذوب ذوب ذوب

صاری خلیالره طالمش محبوب
بوب بوب بوب بوب بوب بوب بوب بوب
کوره‌رك رنکنی اولمش محجوب
جوب جوب جوب جوب جوب جوب جوب جوب
ترلی ترلی ایچه‌رك قارلی شروب
روب روب روب روب روب روب روب روب
ستمهٔ تیرشه‌یه اولدی مغلوب
لوب لوب لوب لوب لوب لوب لوب لوب

نصل ؟ دانس ایدر کبی دکلمی ؟ تجـددك بر معنـاسی‌ده هوپلامق اولدیغنه کوره صاحب‌شعرك هوای مرقصنه آلدانمیه‌جق کیمسه بولنه‌ماز ظن ایدرم .

تازه حوادث :

آطه‌دن آطه‌یه ایصـال پیام وکاه قنـه‌لی ، برغوس ، کاه هکبه‌لی ، پندك دیه‌رك نره‌ده بر نشـمین استراحت بولورسـه اوراده آرام ایدن یاشلی ، باشلی ، کللی ، فللی ، قیلیق قیـافت دوزکون ، چشم جهـان دیده‌سی سوزکون بر عاشق دلریش کچن کون نیجه زمان بریدر دیش بیلدیکی نازنین خود اندیشه براز زیاده‌جه ایلیشـدیکندن ایش بیومش وبیودکجه پاییلمش اولمغله بامعرفت رقبا مومی الیهك مأوای قدیمی اولان صـاری یاره عزیمتنه قرار ویرلدیکی صولرده چالقانوب طوران حوادث اخیره‌دندر .

§ نه سك سن آدوداق نه سك ؟
بالميسك يا شكر ميسك ؟
صوصارسهك امرميسك ؟
امرسهم شيشر ميسك ؟
آمان آجانم آمان آكلم
نه در بو جفا، نه‌در بوادا
نه در بو اذا آمان افندم

سماعيسيله زانوبزانو مشافهات عاشقانه‌ده بولنان تشنه لبان وصالدن بری ایرتسی کون خانه‌ده وارد اولان سؤاله جواباً : دوداقلرنده حاصل اولان قان اوطورمسنه قاره قبارجق ، سینه اوستنه دیزیلن مورلغه‌خیارجق دیه معنا ویردیکی کندی‌دیلندن ایشیدیلمه مضحکات ابلهفریبانه‌دندر .

§ جمعه ، پازار قاضی کوینده پاپاسك باغنده اجرای لعبیات ایدن کل حسنك شرکت خیریه واپورلرنده ایبش وارمش سرلوحه‌لی فقره‌یی کوررکورمز پروتستو ایتدیکی واو درلوبیلتجیلرك نامی ایبش اولمیوب ایکدیش اولدیغنی باغیره باغیره اعلان ایلدیکی خبر آلنمشدر .

§ ساعت درده‌قدر قنار یولنده (اوتل بل وو)ده سیرماهتاب وادارهٔ اقداح شراب ایلدکدن صکره مست وخراب بر حالده عزم آشیان احباب ایدن بر ذات نصلسه قالامش بوستانلرینه توجیه پای شتاب ایلیه‌رك صباحه قدر اوراده‌کی کوبره زار فناده خورول‌خورول میل خواب قیلدیغی روایات اخیرهٔ مستانه‌دندر .

٩٤

افندی هر آقشام چاقار . اوه کلیر . یمکی ، یر یاتار ایمش.
صباحلین اویانوب‌ده یاکیله‌رق :
— یاهو ! معدمم آغریپور .
دیر دیمز اهلی قاشارینی‌قالدیره‌رق ، بر خندهٔ استخفاف‌ایله:
— راقیدن ! جوابنی ویریرمش. طوغری ! فقط طیرناق مقاصنك اوجی براز زیاده‌جه قایمش‌ده درنجه کسمش ! بوده راقیدن دکل آ . خیر. بر کره‌ده آکا صورك باقه‌لم. ینه او ادا:
— راقیدن !
سیغاره‌یی ترس طوتمش . دوداغی یانمش :
— راقیدن !
ساعتك زنبرکی قیریلمش :
— راقیدن ...
ایچنه صیقنتی باصمض ،
— راقیدن ... کوره‌جك کوز یوق‌که ...
ممیزله آره‌سی آچیلمش ...
— راقیدن ...
دیوارده‌کی سیوری سینکی مومله یاقه‌یم دیرکن صول طرف بیغنی قاپدیرمش :
— راقیدن .
— بن تخته بیتی طویمیورم . عجبا یوقمی ؟
— نصل یوق. بتون کیجه چارپینیورسك ...

— نەدن اویانمیورم ...

— راقیدن .

بی چاره آدم ! فنـا حالده بیزار قالمش . بر کون اوته کی چاتمه‌سنی چاتمش ، قارشوسنه دیکلمش ... دیمش که :

— پاره ایسترم ...

— یوق ...

— نەدن یوق ...

— راقیدن ...

بنم مسئله‌ده بوکا یاقین ... آطه‌ده تنها یرلرده کزمه دیین دیینه . بن‌ده یا کیلوبده :

— نەدن ؟ دیدیمی ؟

— سارا برنار حقنده بر فقره یازمشسك .. بری اوزرینه آلینمش .. سنی قامچی ایله دوکه‌جکمش .

— آطه‌ده یالکز کزمه

— نەدن ؟

— سارا برنار حقنده .. الخ ..

— دیاسقولوسه کیتمه !

— نەدن ؟

— سارا برنار حقنده .. الخ ..

— دیله ، یورغولی‌یه چیقمه

— نەدن ؟

مطبعه‌یه کلیرم . دیرکتور چاغیریر ..

ـــ سارا برنار حقنده ... الخ

ـــ کندیکی کوزت ؟

ـــ نه‌دن ؟

ـــ بکا خبر یوللامش . دوکه‌جکمش ..

بو... ق ال شقـاسنه تحمل ایده‌مم . ال ایله شقا ایدیلز . ال‌صیقیلیر، اوپولور، طوتولور، باغلانیر، ال‌پنچه‌دیوان‌طورولور، ال ویریلور ، ال اله ، بل بله چفته صندال یان یانه دیبه اویون اوینـه‌نیر ، ال آتیلور ، ال برلکیله ایش کورولور ، لکن ال شقاسی ایدیلز . باخصوص ال اله کلمك طرفین ناز کین ایچـون یاقیشماز . بناءً علیه اخطار کمترانه‌مك نظر دقته آلنه‌جغندن امید وارم . بوندن ماعدا تازیانهٔ ترنیت قاش ، کوز چاتمقدن عبارت اولورسه پك چابوق اوصلانیر ، بر دها آطه‌یه سارا برنارکلمش، یوق .. عثمانلی قومپانیه‌سی ژورژ اونه‌نك قونتس سارا نامنده‌کی درامنی اوینایه‌جقمش کبی عقلمك ایرمدیکی شـیلری یازمام . یازمامده شویله‌جه استعفای قصور ایدرم .

تازه حوادث :

آننه بن اورولدم مارول ایسترم
صاره‌جغم یاری طونبول ایسترم

شرقیسیله درون عشرتخـانه‌ده طنبوره کبی کریلش شربت آشامان زمانه‌دن بری باغچـه‌ده‌کی حوضه القـای جسم وجان

صورتیله بوفانی دنیایه کوسدیکنی او خلقنه تصدیق ایتدیردیکی وآییلیر آیلماز ایصلاق ایصلاق اوکنه کلنه صاریله‌رق :

ـــ بر قضا کله‌جکمش ، بونکله صاووشدی دیه اشکریز مسار اولدیغی محله‌دن محله‌یه عکس ایدن شئون مضحکه‌دندر .

§ ادارهٔ مخصوصه‌جه تکثیر وارداته مصروف اولان اقدامات متوالیه نتیجه‌سی اوله‌رق مشاهیر اغنیادن استه‌فانوویچ، اوکنیدیس ، فوستقولوکبی ذواتك راکب اولدقلری استمبوطلر هر هانکی اسکله‌یه یناشورلرسه یناشسونلر اسکله پاره‌سی آلنمامسی ضمننده قپودانلرینه پاصو اعطا قلندیغی وفقرای ملاحیندن ایکی مجیدیه‌دن ایکی لیرایه قدر یناشمه رسمی تحصیلنده دوام ایدلدیکی روایت نوعندن اولمق اوزره سویله‌نیور .

٩٥

بلدیه‌یه دائر ...

پاطلیجانلر موراره موراره قطیفه رنکنی آلدی. چکه‌سنه کووه‌نن ، صرتنه کوفه‌سنی طاقان سوقاقده .

ـــ کمر پاطلیجانلرم دیه باغیرییور ... فی الواقع کوزل سبزه‌در . مسافر آغیرلار . براز هضمی بطیدر اما طویورر . بیقدیرمز . هرشیئه قاریشیر . دورلویه کیرر ، طوله اولور . شیشه‌دیزیلیر. ازیم‌ازیم ازیلیر. امام بابیلدی صورتنده کورینور. فقط طاواسی دهشتلیدر . نرده ایسه چیقار . کون طوغوسی

آنك نفحهٔ خانمانسوزیدر . نه‌ده قولای یمکدر . براز چالی چیرپی ، طالاش ، یونغه ، بقالدن یوز درهم یاغ . سودجیدن بر کاسه یوغورت آلندیمی مسك ! اوده بر مشغولیت پیدا اولور . ایکی دیش صارمساغه هوان ایشلمکه باشلار . دلیکلی قاب صحنلقدن اینر . برر برر ، آلاجه بیچیم کسیلوب دیلیم‌دیلیم طوغرانور . زهری چیقسون دیه طوزلانیر . بر کناره‌چکیلیر . اودونك قوروسی، اورته‌یه ، یاننه مواد مشتعله یرلشدیریلیر . کلسون . یلپازه ، کوروك پوف پوف . علو آلدیمی طاوا اوستنه بوجا زیتون یاغی . اوخ ! نه جیزیرتی یاغ فیقیردار ، دها یانمادی . چیتیردار . براز دها ، حیشیردار . ها ها ها . فقط اوطه‌ده‌کی طوره‌ماندن وقتمی وار ؟ ینه آغلایور .

— هو ! سن اوجاغه باق . بن اوغلانه ممه ویره‌یم .

دیرکن بر فریاد !

— آ دوستلر ! یتیشك .

— نه اولدی ؟

— یانیورز . طوتوشدق .

شانغیرر! قومشولر یانیورز. پالدیرر! دوستلر طوتوشیورز. کولدورر !! ایواللهلر اولسون !

صو ! یغمامی وار ؟ قویو تام اون سکز قولاچ . هم‌ده مطبخده. هانکی قبادایی چکه‌جك. تا کچن سنه‌دن بری قورومندن طورلمیان باجه‌نك کوزی دومانلانمش . آتش پوسکیرییور . اوف دیدکجه دلیکلرندن آلو فیرلایور .

— محله‌لی ! قومشولر !

کیم کیمه ؟ یانده‌کیلر صاری یاره کیتمش! اوست باشده‌کیلر دوکونده . آل پرده‌لیلر دکز کنـارنده ، قنطار جبنـکلکیلر چنکل کوینده . کوشه‌ده‌کیلر تبدیل هواده .

وای وای ! قله کوره‌جك ، اشارت چکه‌جك ، کوشکلی کیده‌جك طولومبه‌لر قالقه‌جق،کله‌جك، صوبوله‌جك، خرطومی طـاقه‌جق ، باصمه‌یه باشـلایه‌جق‌ده یانغین سـونه‌جك ! ! ها بابام ها !

تهلکه‌نك الك بیوکی وار . حاجی نینه ، او اوطبـازلر کبی قدین شاپ دیه صفه‌نك اورته‌سنه ییغیلمش. ایواهلر اولسون ! دیری دیری یانه‌جق . خدمتجی سموری قوجاقلامش قاچیور. آنامی شاشیرمش . اوغلانك قونداغنی چوزه‌میور . اورته‌لغی دومان بوریور .

چاره‌لر یوق. یانه‌جق. آلو یانده‌کی اوك قپلاملرینی یاقیور. ها آلدی ! باق باق ! کیرده‌میدلرك آره‌سـندن دومان چیقیور . صاردی ! . . جاملرك رنکی بیله دوندی . هایدی ! ! قوشـو- شیورلر . یارم سـاعت صکره اورته‌لق دوم دوز . قیزغین بر ویرانه طوتیور . کافر باجا ! صـاللانیرده ییقلماز ، اورته‌ده سیپ سـیوری قالمش . طاوایه باقك . یانغین باقیری دیرلر آ . یامری یامرو!

تحف آدملرده واردر . طوروب طوروب سویله‌نیرلر :

— بر شیئه آجیمدم ! بوطرفده‌کی ساچاغك آلتنده بر قیرلانغیج یواسی وار ایدی . غالبا یاورولری‌ده یاندی .

— زواللی کدی ! طاوان آره‌سنده قالمش . باغیره باغیره کیتدی .

— لکن نه آلو ! او دکل قاو ایمش . اوزرندن کچن قوشلر کباب اولوب دوشدی ...

— نه‌دن چیقمش ؟

— باطلیجان طاواسی یاپیورلرمش . یاغ طوتوشمش .

— سوندیره‌مه‌مشلرمی ؟

— قادین قسمی آتشی کورنجه شاشیریر .

— فقط صولی مناسترککیلریتیشمیه‌یدی یوقمی تا یدی قله‌یه قدر دومه دوز اوله‌جق ایدی .

— خلق معلوم آ. ال آرقه‌ده کزینیر . کیمسه باجه‌نك قورومنی کورمز . اویله‌یا ! آقشام طیش قالپاقجی‌یه چیقوبده دایبلق ایده‌جك دکل آ . عجبا دوائر بلدیه خانه صاحبلرینی ویا کیراجیلری مجبور ایده‌مزمی ؟ مأمور یوللایه‌رق اوجاقلرینی سوپورتمکه اجبار ایلیه‌مزمی ؟ های های ! سلامت عمومیه نامنه حکومت هر شیئی جبر ایدر .

تازه حوادث :

صاری یارده (بك) عنوانلنك چیماجی وحماللردن رنك آله‌رق کثرتله شیوعنه مبنی بعدما بکلربکنك صاری یار وصاری

یارك‌ده بكلربكی تسمیه ایدلمسی حقنده پازار باشنده بر استدعا تقدیمنه قرار ویرلدیكنی مونیتور اوریانتال یازییور.

§ مقری كوینده زیتونلكده آچیلان یكی صو دپوسنك اوستنده‌كی لوحه شایان دقت اولمغله بروجه زیر درج اولندی :

بو صو بر صودركه كورلمه‌مش
كیم ایچر ایسه یكی جان اولور
كوزی قرلنیر بلی دوغرولور
آچیلیر یوزی سه‌چیلیر بویی
كیم ایچر ایسه ایی حضم ایدر
سونر آتشی طورولور قانی
باشنك آغرلغی دفع اولور
ایچی شنلنیر دوزه‌لیر خویی
بو نه كوز تپه نه قره قولاق
نه قایش طاغی نه‌ده طاش دلن
یكیدر بنم كبی اسمی‌ده ،
یاقه‌جق صویی یاقه‌جق صویی

امضا

یكی صوجی

٩٦

معمایه دائر...

بن نه دییه‌یم؟ باری سز دوشونك ، دوشونك‌ده بر تعبیر بولك. آه!.. صدهزاران آه ! عجابه اونه‌در؟ البته بر شیدر. بر شیدر اما نصل شیدر؟ اواندام، اویوریش، بتون کورنلری لرزه‌دار محنت ایدن او اوضاع ، او یان باقیشلر، اوغمزهٔ جادو ، اورنك رنك غازهٔ رخسار، بتون آلن، شقاق، کردن قیرمه‌لری اوزرندن آقوب کلن لطافت کلسی، بتون دوداقلردن ترشح ایدن لعل مایع ، کوزلرك تا اعماق روحه چیقان جاده‌سندن توزی دومانه قاته‌رق شتابان اولان شهسوار نظر، اسکی ، قاپاقلی نازلی آش کاسه‌لرینی کوزدن صاقلایان بیاض ، یانلری قلاپدانلی اورتولر منظره‌سنی آکدیرر باش اورتوسی ، حریری، بنکلی قوللری یاندن صارقیق . اوموزلره آلتدن پارموق ، اوستدن بومبه بوزمه‌لرله معلق مانطو ، بیلکه قدر چکیلی اسربی مائی الدیونلکك قولده حاصل ایتدیکی یوموق ، یوموشاق فصل مشترك ابیض، کوچك فقط پاموق ، اللردن برینه متکا اولان خفیف هوائی ، محیطی دانته‌له ، اینجه ، بوکوك ، اوفاجق ، قیوریق مذهب صاپلی شمسیه ، قوندوز قابوغی اسقارپینلر ایچنده ترله‌ین طونبول قامبره آیاقلر؛ اوکه دوشرکبی سرعتله یوریش، آشاغیدن یوقاری‌یه دونرکبی ناحیهٔ میانك حصوله کتیردیکی اعوجاج و تلاطم ، ایشته بتون بونلر ، بتون بو ظرافتلرك بر

آرەده کورینیشی نەدر ؟ ها ! سزه صورارم نەدر؟ جلوەمیدر؟ عشوەمیدر ؟ ناز وکرشمەمیدر ؟ بن کوردکجه شاشیرییوردم . لکن شمدیلر آ کلادم :

اوباش دکل . عودتده حجرهٔ آرامنـه کلوبده اورتوسنی چیقاردیغی زمان کورك . انسـان بیچارەنك بیوك بر فلاکته اوغرایەرق صاچنی یولدیغنه ذهاب حاصل ایدر. تپەدن بر طوتام یانلردن برر فیلیز، اوکدن بر آووچ، آرقـەدن برطوره صاری دمت چیقاروب قونصوله صیقیشدییور . زواللی سر، چلتیق تارلاسی کبی یامری یومرو قالیور . ناصیه آچیلیور ، قاشـلر دکان جامکانلری اوزرندەکی یازیلرك (ع) چناغی کبی قباریق برر قولب شـکلنده طوغـەرق (وەلوتین) صابوننك قرهٔ استخراجیەسی یوزده اجرای تأثیر وتویلی حاولی دخی ماباقیی تطهیر ایدنجه کوزلر مع قپاق صاریشـین چوروك ، یناقدەکی یاتقین (دووه) لر قبـارەرق صورت دوشوك ، اوك ، اوست صیره دیش طاقمی چیقنجه آوورت چوکوك قالیور. اوموزلر، اصناف ترازوسی کبی خط استوایی شاشیرییور . سینه چکیك ، پستان امل قورو ، بوروشوق ، وجود قورسـەنك اندفاعندن طولایی خیزینی آلەمامش اینوب چیقیور . آرتق اوتەسنی سویلەم . سز بولك ، سویلەیك باقەیم بونەدر ؟ . . .

تازه حوادث :

شرکت خیریه واپورلری میاننده برنجیلك شرفنی احراز

برله شرفراز وبرزمان متانت وصحت سیر وحرکتیله بنام اولوب اخیراً تعمیر خانهٔ دهرده ضربات وتلوینات قدره کردندادهٔ نیاز اولان ٤٣ نومرو قریباً بوغاز ایچنده پروازه باشلایه‌جغنی حس ایدر ایتمز صورتی آتیده مندرج استرحامنامه‌یی بالتنظیم قپودانی دریادل افندی‌یه تقدیم ایله‌مشدر :

پك اوزله‌دی جانم سنی جاناتم افندم
كل وار دیبامه لقلقه افشانم افندم
شبركت بنی تطهیره بدل ایتمه‌ده تلویث
برباد اولیور سوكیلی قزغانم افندم .

مأمول ایدرم بر ایكی كون صكره بو عاجز
بوسفور اوزرنده اوله‌جقدر ینه بارز
سندن دیلرم زورلامه تطییب ایله قوللان
زیرا دكلم اسكی متانتلری حائز

چرخم دونه‌جك صكره پشیمان اوله‌جقسك
استوب دیه‌رك زار وپریشان اوله‌جقسك
رحم ایتمز ایسه‌ك سن بكا كیملر ایدر آرتق
ای سن كه مروتلی قاپودان اوله‌جقسك

انسپکتور اولورسه‌ك بنی عفو ایله جزادن
اولمازسه‌ك اکر صاقله بلیات قضادن
چیرچیر صویی ، فندق صویی آچماز سنی بالله
واز کچ بوستمدن ، بو جفادن، بو ادادن

٩٧

ایواه ! بنی کورنلر :

— واه! واه! شهر مکتوبجیسنه پك یازیق اولدی دیورلر. هم او قدر محزونانه ، او قدر مشفقانه یازیق اولدی دیورلرکه مشهور جهان اولان متانتم غلبه ایتمسه هونکور هونکور آغلایه‌جغم کلیور عادتا غریبسیورم ، یوکسونه‌جك کبی کوکس کچیریورم. ایچمدن طوغری بر آه‌قباره‌قباره یوکسلیور، دوداقلرمی یاقه‌یاقه. آغزمدن فیرلایوب شو فضای بی کران انقلابه صعود ایدییور. کوزلرم فرط کریه‌دن بوزولان ، قباقلرینك کناری قیزاران ، موس مور بر هاله‌ٔ کدر ایله محصور اولان آقی لکه‌لی لکه‌لی خطوط دم ایله بولانیق طوران کوزلره دونیور ، تحف بر شاشیلق عارض اوله‌رق هم اوکمی ، هم قارشومده‌کنی ، هم ده صول طرفه دوشن اشیایی بر آنده کوریور ، قاشلرم مانعهٔ انحنادن قورتیله‌رق اوجلری اوق کبی قالقیور ، بکا اویله کلیورکه برون دلیکلرمی‌ده شیشیریور . آلت دوداغم ایکی میلیمتره‌قدر اوزانه‌رق اوست دوداغمك بیقله قپانیق طرفنه اوزانیور . آجی بر یوتقونمه غرتلاغمی آشاغی یوقاری ایدییور . کسیك بر اوکسوروك قوتلی بر خنجقریق ایله برلشه‌رك معده، باغرصاق،

جکر، بوبرك، طالاق، ایچ یاغی، صفره طوربه‌سی، حجاب حاجز وامثالی دها نه وار ایسه برر کره هوپلایوب ینه یرلی یرینه او- طوریبور . قلبم ، آه ! بیك بلادن آرته قالان قلبم او درجه شـدتلی اوریبورکه صعف وناتوانیدن بغدادی بولمه‌لرینه دونن سینهٔ بی کینه‌مك آلتنده برینك چکیچ اوردیغنه احتمال ویریبورم. او آنده صغوق برتر، یاپراق یاپراق آچیلان بر اورپرمه ایله‌برابر بلك اورته‌سـندن صیزه‌رق یناقلرمدن یوقاری‌یه طوغری قیل وصاچلرك قیامندن طولایی بر فشـافش طویار کبی اولیورم . دیزلرم تیتریبور ، باجاقلرمه اینجه بوزلی صویه باتیریلوب ایچـه صیقلمش بر دلبند صاریلیور ظن ایدیبورم . آووجمك ایچنده‌کی قطرات مترقرق عرق اینجه درینجـه چیزیکلردن قوله طوغری انصباب ایده‌رك اوتوز یدی ایله اوتوز طقوز آره‌سنده حموی آتش آیه‌لرینی چایر چایر یاقیور .

ایواه توکلی کورنلر، بکا :

— مکتوبجی به‌پك یازیق اولدی‌دیمیورلر . بن هپسنی حس ایدیبورم . برکت ویرسون برازمراق ایتمم . بوحال اضمحلالك کیتدکجه بنی محو ایده‌جکنی آکلایورم . زیرا بینمده نیجه‌زماندن بریدر اوتن طنین بی سـود امل آرتق سس ویرمز اولدی . قولاغمده او کوندن اعتباراً چینلایان صدای دهشت ناك امید عکس ایده ایده طاغیلدی کیتدی . کوزلرمك اوکنده دونن خیال بی‌مجال هوس‌سونه سونه‌کورونمامکه باشلادی. آغزمده‌کی ذائقهٔ حیات تلخیٔ دلآشوب هول ایله محو اوله‌رق بر شـیدن

لذت آله‌مامق کبی درده طوتلدم . شـمدی نه یاپه‌یم ؟ دیرکتور شرکت خیریه‌ایله اوغراشه اوغراشه خیری طوقونه‌جق بریرینی برقمادی . هپسـنی بندن بیلدیلر ، ادارهٔ مخصوصه‌یه طوقوندی. بنی تشـویق ایتـدی دیدیلر ، ترامواییلره طاقیلدی ، چکه‌مدیکی ایچون علیهمزه مکتوبجی‌یی سـوردی دیدیلر . شـمندوفرلره یتیشدی ، مطلقا مکتوبجینك خیزی ایله‌در سـوسنی ویردیلر ، سقالره صاتاشدی . ینه بنم ایچون صولاندی حوادثنی یاپدیلر ، تحفجیلره ایلیشـدی . مکتوبجینك زوزکلـکی طوتدی اکلنیور شـایعه‌سی دیلدن دیله کزدی . حتی آطه‌ده یورغـولی‌یه قدر یاییلدی . تونل اداره‌سـیله آلت اوست اولدی . هر طرفدن بکا بددعا . یرك دیبنه کیرسـون دیه اللر آچیلدی . صرافلر ، آه ! صرافلر ، اصل یاندیغم بو ، دیرکتوره حالا انکسار ایدییورم . ذره قدر اعتبارم قالمدی . اطبا ، اجزاجیلر ، اوپراتوروجراحلر ، سولوکجی ، تیمارجی ، خدمه ، بقال ، قصاب والحاصل کافهٔ اصناف بندن روکردان ، کرچه سونلرده وار . لکن چه‌سود ! بنم خویم دکیشدی . آنك ایچون بنده مسلکمی دکیشدیروب آرتق هر کسی مدح ایتمکه مباشرت ایلیه‌جکم . بتون مخبرلرك حوادثجیلرك کتیردیکی ذمیاتی برطرفه براقه‌رق حسناته متعلق اولان پارچه‌لری برحس فاضل تقدیر ایله یازه‌جغم . انسان سـاده فصل ایله دکل برازده فضل ایله متصف اولمالیدر .

تازه حوادث

جسر مصطفی پاشادن : (مداح بمایشبه الذم)

عقلنجه دانا. موسیقی‌یه آشنا، عاشیق شیدا، هرایشی هوا، جسیم الجثه والقفا، کویده شاعر، قصبه‌ده سائر، حسن نزاکتدن معرا، نه ذوق بیلیر نه‌صفا، اوزون اتکلی، قوجه صقاللی، بر عیاش بی‌انتعاش، نهاوند فصلنه مبتلااوله‌رق اهالیٔ قرایه صیرتنه اینمك شرطیله دوم تك‌اوردیردیغی برای معلومات عرض اولنور.

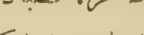

٩٨

ادبیاته دائر ...

ادبیات درسلرینك طلبه‌نك ذهننه ایجه نقش ایدلمسی ایچون معلمك امثال مقبوله ومعتبره ایرادی وآثار ادبادن احتجاجی شرطدر دینلر هرزمان اصابت ایتمش اولمازلر. چونکه خارجدن مثال آرامق دخی جملهٔ وظائفدندر. بو اصله رعایت ایتمینلر شاکردانی ازبرجی ایدرلر. روایته نظراً معلمین جدیدهٔ ادبدن بری فن بیانك اك کزیده بحثی اولان «کنایه»یی ایدن ایی‌یه توضیح ایچون شویله برپوت قیرمشدر :

افندیلر :

سزه کنایه‌یی ایدن ایی تعریف وآنك شامل اولدیغی مزایا وغوامضی بحقٍ توصیفه خادم اوله‌جق بر مثال ایراد ایده‌یم. مثلا بر بزم جوشاجوش. مطرب نغمه‌زن، جام صفا

مدار ساقی الدن اله سفر کزین، نعرهٔ های هوی مستانه عیوقه رسیده، هردلده بر نشیدهٔ هوا، ایشته بوغلغلهٔ نشاط وسرور آره‌سنده نشئه داران حضاردن بری غلبهٔ سکرایله‌رقصان. شمدی شو حالی کوز اوکنده بولندیردك . اکر سز بونی علی طریق الکنایه ادا ایتمك ایسترسکز آنجق شویله سویلیه‌بیلیرسکز :

(قبطیان نغمهٔ چنك و رباب ایله قوجا بر آیی اوینادییور - لردی) لطیف دکلی ؟ ایشته فیض ادب مکتبلرده بویله‌جه اراقه ایدیلیر! بلکه معلومدر. اولدن فرانسزجه امتحاننه نظارت ایدن ممیزلردن بری دها شاکرداندن کیمسه‌نك چاغیرلمدینی صره‌ده کندیسنجه بر حیله قورار. صنفك برنجیسی کلنجه کتابی ترس طوته‌رق افندی‌یه ویریر . افندی پاتی چاقار .

— سایه‌کزده فرانسزجه اوکرندم . بو ترسدر . دیر اما طیشاری چیقنجه ایکنجی‌یه دیرکه :

— آمان دقت ایت . کتابی ترس ویرییورلر .

ایکنجی کیدر . اوله‌جق آ . بو سفر طوس طونمری ویریرلر . اوده پاتی چاقر وممیزك یوزینه کوله‌رك باقوب کتابك ترسنی چویریر .

شو مثال بزده‌کی تدریساتك ترسنه مثال اولسه کرك .

تازه حوادث :

راویٔ رنك آشنای زمان وکاشف سرائر بستانك نقل وحکایتنه اعتماد جائز ایسه صولری وقوقهٔ قوربغه‌دن لحن زار ارغنون واطرافی انواع نباتات وشجاردن سبزکون اولوب صحن

صفازاری مثال کلستان واوراده‌کی باغچوان کلبه‌سی موعد وصال جانان اولان بر یرده واول زمان وآخر زمانده لب بلب ، آغوش باغوش بولنقله تلذذیاب حیات وعالم غشی وخرابیده منکر ممات اوله درجه‌لرینه کلن، بری کل دیکری بلبل‌وبرینك نامی شمع دیکرینك پروانه ایکی سوخته دل بروجه معتاد کچن کون ینه اول طرفه مائل اولدقلری صیره‌ده نصلسه بر انده قیرباج ، بر انده قیرمزی یاغاق بری پیدا اولمش وبی چاره دیشیلی ارکلی ایکی کشی‌یه مقابله ایده‌میه‌جکنی عاشقك دندان حرص وآزندن آکلایوب معشوقه‌نك خوف وتلاش ایله فیرلامسی اوزرینه بلنده‌کی ایخچه قوشاق ایله باب وصلت مأب دلبری سد وبند ایلیه‌رك اوته‌کنی رومورکوروارى دست نرمین استرحامندن طوته طوته چکوب کوتورمش ایمش .

§ هکبه‌لی آطه‌ده نیجه ایام وشهوردن بری انشاسنه کمال کرمی ایله مبادرت اولنان اسکله‌نك دونکی کون طقوزنجی قازیغنك چاقیم عملیاتنه باشلانلمشدر .

§ فرانسزجه (ثروت) ده Criquette امضاسیله مادام ساره برناره دائر بر مدافعهٔ غیر مشروعه‌ده بولنان ذاتك جزای تشهیره اوغرامسی اغلب احتمالات اولمسنه مبنی عندالحاجه وضع انظار قارئین ایدلك اوزره دیرکتورلق جانبندن بر قطعه تصویر دلپذیرینك ویانه‌ده (وایس ئه مایر) اعمالاتخانه‌سنه سپارش ایدلدیکی حوادث ساره‌دندر .

٩٩

فقرات مترجمه :

بزم فرانسزجه (ثروت) اکثریا (نوول آلامه‌ن) سرلوحه‌سی آلتنده اولدقجه لطیف فقره‌لرده نشر ایدر . بن بونلری هجالیه هجالیه ، اوقور ، اکثریا اکولرم . هله آره‌ده صیره‌ده قاری قوجه ومطبوعات عالمنه‌دائر اویله کوزل شیلر بولوب صیقیشدیررکه شرح وتفصیل ایدلسه انسانك برحقیقتك یووارلانه یووارلانه تمسخر ایتدیکنه اینانه‌جغی کلیر ، باقك بر دانه‌سنی سزه ترجمه ایده‌یم :

(موسیو و مادام مالارییو . زوج وزوجه . تأهللرندن بری هنوز اون برآی کچمش . صیجاقلر باصمش . یازلغه کیتمشلر . اوطور بره اوطور . هرکون مادام چاتیق قاش . مناظر طبیعی سیر ایدییور . هرکون موسیو طالغین، غزته‌سیله اوغراشیور . ینه برکون زوج غزته‌سنك صحیفه‌سنی چویررکن مادام شو آن غیر منقسمی فرصت اتخاذ ایده‌رك دیرکه :

— قوجه‌جغم ! آرتق سن بنی سومیورسك . بنی کوکلکدن چیقاردك بن آکلایورم . . . آه . ! نه اولوردی . . برکتاب، رومانلر کوزلی بر صحیفه اولایدمده هرکون بنی اوقویه‌یدك.

— اوت . قاریجیغم ! کاشکی اویله اولایدك . فقط برتقویم اولسه‌یدك دها ایی اولوردك ؟ . .

— نه‌دن ؟

— هر سنه دکیشدیرردم ده ...

فقره ضررسز . بزده‌ده اینجیر آشیسی مشهوردر : حریف باغچه‌سنده‌کی اینجیری کسیورمش. قومشوسی کورمش. صورمش:

— نه کسیورسك ؟

— نصل کسمیه‌یم ؟ شو دالنده برنجی قاریم کندینی آصدی . اوته‌کنده ایکنجی قاریم دوشه‌رك اولدی . . سنزك باغچه‌یه صارقان‌ده اوچنجی قاریمه فنالق کله‌رك دردنجی کونی کیتدی . شمدی‌ده دردنجی قاریمی دیبنده ییلان صوقدی .

قومشو بو افاده‌یی طویار طویماز بر آمان صداسی قوپاریر. دیرکه :

— اه عشقنه صبر ایت. آشیسنی آله‌یم. زیرا یکرمی یکرمی اوچ ییلدیر ... چکیورم .

کیم بیلیر قارئین کرامدن قاچی بو ایکی حکایه‌دن برنجیسنی قاچی ایکنجیسنی بکنه‌جکدر !

تصادف بویا ! بن بو فقره‌یی درخاطر ایدوبده صیریتدیغم اثناده آلتی مرمرده بر خانه‌نك اوکندن کچیوردم . چنغراق کبی برسس اوك پنجره‌لرینی چاك چاك ایده‌رك سوقاغه‌فیرلادی. بر قادین کوپورمش ، حایقیرییور . صقاللی بر آدم :

— حسبناه دییه‌رك سوقاق‌قپوسنی قپایوردی. سسه‌قولاق ویردم . قادین باغیرییور :

— آمان . . دری خانم ! . . اویله سویله‌مه ! بن درت قوجه کوردم بویله‌سنی کورمدم. نه‌در بنم چله‌م ! اوتوز یاشنده

قوجـه قاری اولدم . . . نه میز میز حریف ! کیجـه اوده کوندوز اوده ایش یوق . کوج یوق . یسـون ایچسون ، یاتسون ، کیفنه باقسون صکره‌ده آدی قوجه، های باشنه قوجه طاش دوشسون ! بو سفرده بن فیرلادم دلی‌یه طاش آتمه‌باشکی یارار دیرلر . ایشنه کلنلر بونك‌ده آشیسنی آلیرلرسه فنا ایتمزلر . هم توکلی خانملره مخصوص غزته (مسموعات) فصلنده شـو جملهٔ حکمیه‌یی یازمامش !

(عائله‌سنی کچینیدیرمك فریضهٔ ذمتی اولدیغنی بیلن ارککلرك زوجه‌لری بختیار ایتمشلر ؟ ! !

تازه حوادث.

مطبعه‌ده :

باش محرر — اوغلم! دیمك بزه محررلك ایتمك ایستیورسك؟

محرر نوجدید — اوت افندم .

باش محرر — فقط غزته‌نك کندیسـنه مخصوص عاداتی فلانی وار آنلری بیلیورمیسك ؟

محرر نوجدید — اعلاسنی ... اول امرده یوزاللی غروش قدر قره‌دی ایدرسه‌کز . . .

١٠٠

تازه تازه حوادث :

ضیانك ذوی‌الارواح اوزرنده حصوله کتیردیکی تأثیرات

عجیبه واحتساسات غریبه جمله‌سندن اولمق اوزره اخیراً اولدقجه مهم بر تجربه اجرا ایدلدیکی و بونك ایچون دخی حال منامده بولنان یاورولی بر آرسلان انتخاب ایدیله‌رك اولا کمان و سائر ساز وشرقیلرله یواش ، یواش اویاندیریلوب اصول متخذه وجهله کوزینه آهسته، آهسته ضیا عکس ایتدیرلمشدر. بی‌چاره صدا وضیانك اجتماعندن اطرافنده دونن سوزلری ایشیده‌مدیکی کبی دونن فیریلداقلری دخی کوره‌مدیکندن بر قاشقاریقو ایله قفسه کیرمش وبو آره‌ده یاورولرندن بری دست وصال ضیایه کچه‌رك آشیرلمش اولدیغی بیوك آطه‌ده شایع اولمشدر .

§ (آش طاشنجه کفچه‌یه بهـا اولماز) ضرب مثلی معتبرینی همان‌هرکون مطبخ خدمتنده بالعمل موقع تطبیقه قویان ونیجه‌سنین واعوامدن بری کیزلی ، جلی مرجمکی فرونه ویرمك خلیاسیله کچینن بر طباخ حرص آزما کچنلرده ساحلده شتاء، درد بی دواسنه باقه باقه آه و واه ایتمکده ایکن درون دریادن موجه سوار وکیسوی دلارامیله آب خروشان امله تاز یانهٔ ناز اوره‌رق عریان وبی قرار ظهور ایدن بر دلبر ساخته اطواری کورور کورمز ناشکیبانه کوپوروب اوزرینه طاشدیغی وانفاذ مرامه صواشیرکن اله کچدیکی ینه بیوك آطه‌دن آلنان حوادث مهمه‌دندر .

§ شفتالی موسمنك شرف حلولی مناسبتیله اجرا ایدیلن تجارب عدیده‌ده دوداقلره عارض اولان قره قبارجق چیبانلنك مذکور میوه‌نك تویلری دیبنده‌کی بر نوع میقروبدن نشأت

ایدوب اینجه دریتری تخریش وذهنی تخدیش ایدرجه‌سنه ذوق ولذتی تشویش ایلدیکی تبین ایتمسنه مبنی بعدما شفتالی آله‌جقلرك احتیاط ایله طاوراتماری بیوك اطه‌ده خریستوس اورمانلغندن با مذکره بیلدیریلیور .

§ بیوك آطه‌ده ایکی شـمندوفرله یاتوب اصول تسـویهٔ ترابیده ومساحهٔ طرق و معابر زوریله صبـاحه قدر کوزنی قیرپه‌میان آلفونس نامنده بری صـباحه قارشی خواب غفلته طالمش وکوزنی آچدیغنده وقتك مروری حسبیله شمندوفرلری یرنده بوله‌مامش اولمغله قومپانیا علیهنه دعوایه قیام ایله‌مشدر .

بر معاینه خانه‌ده :

خسته — درد عشقه وارمی دوقتور فن طبك چاره‌سی .

دوقتور — (ستمکارانه) دنیاده کوکل یاره‌سـنه چاره بولنماز .

اعلانات . . .

یازین ضیادن متأثر اولانلر واپور دومانی کوزلك استعمال ایتملیدرلر . قابلری اوزرنده آرسلان مارقه‌سی اولمیان کوزلکلر ساخته‌در .

* فندق صوینده قیریلوب دوکولدکدن صکره بکمقوزده‌پای مسئله‌سنده سوزنده طورمیان و هرنه قدر رجا والتماس ایدلمش ایسه‌ده بش دقیقه اوطورمیان نازنینان مومیانان زمانه‌دن برینك خدمتجیسی آئب و بوغچه ایله برابر غائب اولمش اولمغـله تك باشـنه استانبوله اینـه‌مامش و اسکداره چیقدیغی حالده

قارشی یاقـه‌یه کچمك اوزره قایغه دخی بینـه‌مامش اولغله لیلهٔ مـذکوره‌ده نره‌ده قالدیغی حقنده عریض وعمیق تحقیقات اجرا ایدلمکده ایمش .

١٥١

یکی ادبیات جدیده‌یه کوره شاعر ...

اویله ظن ایدرم که شاعرده بزم کبی نوع بشردن برینـه منسوب ، مشابه بر آدمدر . مکر اویله دکلمش. تعریفات جدیده بو ظنمی ابطال ایتدی. باقك ، نه مقنع بر تعریف که اوکوندن بری آرادم بو قیافتـده بر آدم کوره‌مدیکم ایچون بلکه چین ماچونده ویاآوسترالیاده ویاخود پاتاغونیا ایله آفریقای مجهولده متعیش بر ذی روح اولدیغنه اعتقاد ایتـدم . چونکه بر کره تصور ایدیکز :

آچیق بر آلن . انسانه یاقین بر باقیش ، ایچریسنی کیمسه کوره‌میـه‌جك درجه‌ده قپالی بر یارادیلیش ، اوجی بوجاغی بولنمیان بر بوشلق . دکزلر ، طالغه‌لر ، هنوز تاك یری آغار- مه‌دن اول کورینن اویناق ایشـیقلر ، کیجه‌لر قاراکلغی ، نیار طاغلر، شدتلی شمشکلر، کوك کورله‌مه‌لری ، سرپیلوب کوسمه سندن یوزنده حاصل اولان رنك رنك حوادث . ایشـته بو فطرت یر غرائب بر تجلیکاه ، برعالم دکلیدر؟ ایشته بوعالم... طورك... برآز دها صبر ایدك. زیرابیتمه‌دی. اکمال ایده‌یم..

كوزكزك اوكنه شو قوجه طبيعتى كتيرك . آندن بيوك هم‌ده پك بيوك دنيا قورك. بو دنيانك ايچنده حقيقتلر قناد آچمش اوچيور ، هواسنده بردوداق يوكسك شعرلر اوقويور، صورتنده اك زياده آچيق ، كوزه كورينن ، برآنده آكلاشيلان بر طلعت مبهم طوريور ، مزارلرده كزن خيللر ، طيفلر ، غول بيابانى ، جادو ، پرى ، جن ، والحاصل نه قدر مخلوقات مخوفه وارسه آنلرك كافه‌سى تارك دغدغهٔ كائنات اولمش ، نه‌قدر ارواح وارايسه جمله‌سى اورتوسنك كولكه‌سنده اوطورمش ترلرينى قوروتيورلر ، پاتيرديمى ديددكز. غيرلا. آمان نه هنكامه. نه‌عربده . فقط مسعود ومظلم، شاطرو ناشاد، آكلايورم. يوزكزده حاصل اولان چيزكيلردن هنوز تعريفك ناطق اولديغى شيئى آكلايه‌مديغكز تظاهر ايديورم. آمان. برآز دها صبر ايدك. زيرا بن‌ده شاشيرييورم . ذهنمه طور غونلق كلدى . معلوم آ. نصرالدين خواجه‌يه برى صوسزلقدن شكايت ايتمش. خواجه صورمش ديمش كه :

— سزك قويو يوقمى ؟

— وار.

— اعلا. اورادن چكك. قوللانك .

— پك درين !

— اويله ايسه ترسنه بر قويو يابدير ...

ايشته بويله يوقارى‌يه طوغرى بردرينلك. اجرامك فوقنده برباش كوليور. انسان بوكا باقدقجه لاهوتى بر بوشلق، كنيش

برقناد چارپنتیسی کوریپور .

آرتق آکلادیکز دکلمی؟ایشته بوقارمه قاریشیق‌شی شاعردر. کوردیکز آ. دهشتلی بر وجود. بن اوقورکن قورقدم . اوده چوجقلره آکلاتدم.اوماجی دیه قاچیشدیلر. دیرکتوره اوقودم. قولاقلرینی طیقادی. مصححه کوستردم. بنم بویله کورلتیلی ایشه عقلم ایرمز دیدی .

طوپ آتانلردن برینه نقل ایتدم. بکزی آتدی. ده‌قادانلرك رأینی استفساره قالقیشدم. یکی نفعی! دیه کولدی. کیم بیلیر اشعارنده‌کی آثار رقت و تأثرینه حیران اولدیغمز شاعر ستوده شیم بونی کوروروسه نه قدر شاشه‌جقدر. ایشته حیات مطبوعات صاحبنك اوچ سنه اول (او تجدد) دیه خامهٔ چالاك بی‌باکنه سرمایه ایتدیکی ادب جدید حاضرك بتون کائنات حس ومناظره تماس ایدن پارچه‌لری . اویله مأمول ایدرم که‌بوندن ذره قدر شمهٔ تزییف آلنماز . یالان یوق . تصویر وتصورده‌کی رکاکت وصمیمیت وطبیعتی تااساسندن قلع ایدرجه‌سنه کوریلن غلوواغراق ایسه میدانده .

تازه حوادث :

ارکلی کومورلرندن ظهور ایدن توزلرك ضیاعدن مصونیتی مقصدیله کرپیچ کمور اعماله مخصوص اولمق اوزره اررو پادن سپارش ایدلمسنه قرار ویریلن ماکنه‌نك قره‌مانیان و شرکاسی طرفندن مذکور توزلرك ادارهٔ مخصوصه واپورلرنده موقع استفاده‌یه

وضع ایدیله‌جکی تعهد ایدلدیکی جهتله جلبنـــدن صرف نظر قیلنمشدر .

§ عموم استانبول ترامواپلری مدیری پردیقاریس افندینك (صباح)ده منظور اولان اوصاف ومزایاسنی ناطق بر عرضحال ترتیبنه ثقدیمنه جرأت ایدن بر آرابه‌جی‌یه ایکی معاشی مقدارنده عطیه ویردیکی بین المأمورین شایع اولمغله مومی‌الیهك پاره ویر- مدیکنه ویاخود ویرمیه‌جکم دیدیکنه صحیح نظریله باقیله‌میور . روایته نظراً (صباح) ك مأموری ایش کوره‌جکم‌دیه صیقشمش وصیقیشه صیـقیشه قپوده‌کی آدمك ممانعتنه قارشی چیقشمش ، چیقیشنجه پردیقاریس افندی‌یه‌ده یورك طارلمی عارض اوله‌رق ایکیسنی‌ده خارجه‌اخراج ایتمش ایمش. البته(صباح) بندن ایسنی بیلیر !

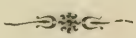

١٥٢

نوم و حالات نومه دائر ....

سیوری سینك،وتخته بیتی، پیره وتاتارجق نامله‌ریله آکیلان حیوانات معذبه‌یه برده صبـاحلری قالین قنـادلی ، ایری قاره سـینکلر پیرو اوله‌لیدن بری نوم و حالات نوم حقنـده درلو درلو نظریه‌لر، درلو درلو روایتلر دوران ایتمکه باشلادی‌اویله‌یا. هم کیجه‌لر قیصـه . هم‌ده کوندوزلر صیجاق . بتـون کون کونشك آلتنده یان ، ترله ، بوغول، ازیل . اقشامه اوه کل.

اورته‌لق براز سرینلر سرینله‌مز یتاغه دوش . بر ایکی اسنه ، کوز قرپ ، کرین ، یورغانی ایت ، تك ، بیاض ، اینجه کیجه‌لکله سریل . اویقو کوزدن آقارکن هوادن بر دندان تیزواز پرتا دوداغك یاننه ویا یتاغك قولاق ایله بر خط فاصل تشکیل ایدن کریزکاهنه قونسون ، دیشله‌سون ، قبارتسون ، قره‌دن اکنه بوینه تنبل ظن ایدیلن بر تخته قوروسی باجاغك بالدیرینه ویا قولك بیلك طرفنه قوزولسون ، امسون ، شیشیر - سون ، آجیتسون . چکیلمز جیبینلك قوللان . مورتوجی الاینه بکزه‌مکده‌ده هیچ برلذت یوقدر . باخصوص رؤیانك حلول و مرورینه و خروج و عبورینه مانعدر . بونك اك ایسی آچیقده یاتمقدر . جانم . باغچه ! طوت آغاجنك دیبی لطافت وطراوتده طرابیه‌یه بکزر . اوح ! اسکی سجاده‌یی سروبده کندینی قویو ویردکمی پوفورده پوفور . بن‌ده بو سر آزاده‌لکی سورم . مکر اوده سور ایمش . اوده هر کسه بو صورتی توصیه ایتمش . فقط قادین قسمی ، باغچه‌ده یاتارمی ؟ یاتسه بیله قورقودن اویویه‌ماز . آنلرده ازیله بوزیله جیبنلکه راضی اولورلر . محبم هر آقشام طوت دیبنه سریلیر ، اویور . آه ! او کیجه‌ده اویله یاپمش . تام اویقوسنه چاریك قاله سیغاره‌سنی تللندیرمش ، یاصدیغه دیرسکنی طیامش ، چکیشدیروب طورورکن شیطان یات دیمش . اویومش . رؤیاده باقمش که یتاغك بر طرفده بر بالدیر ، دیکر طرفنده بر بالدیر ، یتاغك تا اورته‌سنده بیاض بر کوکس ، یاصدیغك اوزرنده‌ده متناسب

برکله طاقمی طوریبور . معلوم آ . رؤیا حالی تحفدر . انسان اکثریا قورقدیغنی کورور ! دقت ایتمش ، ایتمش ، ایتمش برده نه باقسون هر ایکی بالدیره تخته بیتی ، کوکسه سیوری سینك ، یوزده‌ده تاتارجق اوشمش ، یـورلر . آه ! صـوکی کلمه‌ین مرحمت ! انسـان طیـانه‌مزده . خدمتجی ، خـدمتجی اولمغـله جانی یوق دکل آ . آجیمش . او اثناده بر قورنازلق دوشونمش . کنـدی کندیسـنه اکر مومی سوندورمزسه‌م بو حیـوانلر بنی کورر ، قاچارلر . دیمش . بر یوف ایله اورته‌لق زندان اولمش . بر قاراکلق بر قارا کلـق ! اویله قاراکلق که انسانك ال ایله طوته‌جغی کلیور . اولا باجاقبرده‌کی تخته‌بیتنی طوپلامش ، ثانیاً کوکسـده‌کی سیوری سـینکلری اورکوتمش ، ثالثاً یوزده‌کی تاتارجقلری برر برر یاقـه‌لایوب دفع ایتمش . فقط اوغراشه اوغرشه قان تر ایچنده قالمش ایچنه بایغینلقلر چوکمش ، کندیسندن کچمش . برده ملعون برصدا:

ـــ طوت دیبنده ها ! سرین اولیورمش اویله‌می ؟ دییه عکس ایدنجـه اویانمش . نه‌یه اوغرادیغنی بیله‌مه‌مش . آرتق نه دیسون ؟ قهوه ایچه‌جـك . اوك بکی بیشیرمز آ . خانمی‌ده اویاندیرمق موافق دکل . البته خـدمتجی اویاندیریله‌جق اویله دکلمی ؟ فقط کیم دیکلر ؟ آنك ایچـون اوده چولوق چوجق بو معنایی خوش کورمه‌مشلر .

ـــ بو رؤیا شیطانی ! صـاقین کیمسه‌یه سویله‌مه صـکره

ترسنه چیقار دیمشلر . بن نه دییه‌یم ! اه خیرلر ویرسون . فنا رؤیا دکل . الا صحیح اولورسه ..

تازه حوادث :

بروجه محرر رؤیا کورمکه آلیشیق اولان ونیجه کوندن بریدر بویولده سیرفی‌المنام علتیله مضطرب بولنان .. بری کیجه‌لین بویولده طولاشیرکن یانده‌کی پنجره‌دن آشمق چاره‌سنی تحری‌یه قویولمش ایسه‌ده جامك چاتیردامه‌سی وطیشاریده کزیننلرك پاتیردامه‌سی اوزرینه سینمش وبر آرالق بر چاریك ساعت قدر کزیندکدن صکره بتکرار پنجره‌یه حمله‌یه قرار برله یاری بله‌قدر طالمش ایکن آرقه قپودن ظهور ایدن بر صوپالی قیچنه برایکی تك ایتمش اولمغله‌دیزلرینك باغی، چورابی ، قوندیره‌سی‌دوشوب کسیله‌رك فرجه‌یاب فرار اولدیغی خبر النمشدر .

١٥٣

قارك کثرت نزولی ساده کومورجیلری سویندیرمه‌مش ، نیجه ایام وسنین آقسرایدن ، کوپری‌یه ، طوپقپویه، یدی قله‌یه. عزب قپوسندن اورته کویه . قره کویدن شیشلی‌یه آمدوشد ایدن وجمله‌سنك احوال پریشان ونالانی ارباب رقت ومرحمتی دلخون ومتأثر ایله‌ین ترامواى بارکیرلرینی دخی سویندیرمش اولملی‌که آقسرای جوارنده‌کی آخورلردن ایکی کیجه‌دن بریدر لسان جدید مسرتله :

ـــ اوخ ! صدالرینك عکس انداز اولدیغی بر وارداجی طرفندن خبر ویریلیور . فقط مع التأسف استخبار ایدلدیکنه کوره بارکیرلرك شو صورتله اعلان مسار وشادمانی ایتمسی ترامواى اداره مأمورینك صوك دزجه‌ده حدت وغضبنی تحریك وبونمایش مسروراتك کندی علیهنه مترتب برکوستریش اولدیغی ظنی فکر اقتصاد پرورانه‌سنی صوغایة الغایه تهیج ایلدیکی ایچون آرپه، کپك ، صمان کبی احتیاجات مبرمه‌دن خیلیجه تنقص ایله‌مش ایمش.

§ ترامواى بارکیرلرینك شهرمزه مواصلتیله برابر سیر وسیاحتلری حقنده دسترس اولدیغمز معلوماته کوره بویچارلر اولا شیشلی خطنه‌ویریلوب اوراده اوچ‌سنه قدر قوشدیرلدقدن صکره آقسرای خطنه تعیین ایدلمکده واوراده دخی اوچ سنه خدمت ایتدیرلدکدن صکره عزب قپوسنه دور ایدیله‌رك ایکی سنه مدت چالیشدیرلمقده وبر سنه دخی طوپقپوده استخدام قلنه‌رق متباقی عمر طبیعیلری صماتیه طریقنده ختام بولمقده ایمش . شاید ایچلرندن فوق العاده مستثنا اوله‌رق طول حیاته مظهر اولانلری ظهور ایده‌جك اولور ایسه آنلر دخی تبرکاً اشکجیلره فروخت ایدیلوب سوقق سوقق کزدیرلمکده ایمش .

§ دیرکلر آره‌سی مداوملرندن برذات مطبعه‌مزه مکتوب آتی‌یی ارساله عنایت بیورمشدر .

(حاجی رشید شکر ادا ایله بابا یاور مائده پیرا حقنده‌کی

فقره‌لرکزی سوه سوه اوقودقدن صکره کندیلریله کوروشدم هر ایکیسی‌ده سزدن شکایت ایدییورلر .

حاجی افندی فتح دهان عنبر فشان ایله معتبر (معلومات)ك شهر مکتوبجیسی بنم دکانچهٔ ظرافتمی تزیین ایدن ابیات آبداردن:

چای ماخوشکوار وسیرینست

چون لب لعل یار رنکینست

بیتنی مکتوبنه نیچون درج ایتمور . عجبا بوندن بر فائدهٔ نوشین اولور دیومی یازمیور ! دیدی جواباً: حاجی بابا افندی! مراق ایتمکز . اونی‌ده یازار دیدم .

برادر ! بویله شیلری اهمال ایتمیکز . چونکه بزه یازق اولیور . نه‌دن‌می دیه‌جکسکز ؟ چونکه کندیسنك چای شیرینکواری درج ستون ستایش ایدلمامسندن متأثر اوله‌زق سرد شکایاته قویولدیغی صره‌ده :

چای چاشنیسنی غائب ایدییور .

بابا یاور مائده پیرایه کلنجه :

اوده (معلومات)ك مکتوبئ شهریسی‌هنوز بنم‌وقایع اولیه‌می یازییور . او آدملرده یکرمی درت ساعتلك غدای حاضم درت قیه لحم غنم ایله برر دوزینه میدیه واسقومری وانکنار وپاطلیجان طولمه‌لری وبرر تپسی بقلوا وصو بورکی ومحلبیدن وطقوز اون طباق قدرده سبزه‌دن عبارت ایدی . شمدی ایسه اویله دکلدر .

بو کیمدر دیدم ؟ فقط نه تلاش ! چاریك باشنه یکرمی

دکانك قپوسنی آچوب قپایور . قالب قیـافت یرنده . کوملك فلان قولالی. معهود یوزلی لاستیکلر پارل پارل پارلایور. صاغ قولاغنك آرقه‌سنه قیرمزی برقورشون قلم صیقیشمش. سکیردوب طوریور. دیدیلرکه :

— بزده بیلمیورز یکی چیقدی .

— عجله رمضانلقمی ؟

— اویله اوله‌جق .

— اطوارندن برشی آکلامدیکزمی ؟

— خیر .

مراق بویا . بر مدن فیرلادم . آردی صره یورومکه باشلادم . ایکیمزده صولوغی‌بایزید سرکیسنده آلدق . آکلادم. قولاقلری کیریشده ، دیکلیور . بعضاً تبسم ایدییور ، فسنی براز دها قاشلری اوزرینه اکرك آرقه‌ده وضعیتیله یوریور. آره‌ده سیاه غیطانه مربوط کوزلکنی طاقوب بربرون قیرمه‌سیله دوشـوریور . تشهیر ایدیلن مالارك آلماق شرطیله فیئاتنی صوریور . هرکسه دقتلی دقتلی باقیور . بنی کورنجـه قندیللی سلام ویردکدن صکره دیدیکه :

— سزده‌می طولاشیورسکز؟

— اوت .

— یازیله‌جق اوته‌بری بولدیکزمی ؟

— نه درلو اوته بری ...

— جانم غزته ایچون ...

کنیش بر نفس آلدم . آرتق آ کلادم . غزته مخابری ایمش !

دیدم که :

— هنوز برشیئه تصادف ایتمدم . غالبا سز یوکلیسکز .

کمال جدیتله قاشلرینی چاتهرق :

— ایچه وار . بوکبی دیرکلر آره‌سنك منظرهٔ جدیده‌سنی تصویر ایده‌جکم .

— فنا دکل . فقط بحث عمومی‌می اوله‌جق ؟..

— طبیعی ! بر (قودوی) ! بر قوش باقیشی .

— اولدن بری مطبوعاتده میسکز ؟

— خیر، فقط مطبوعاته داخل اولمق ایچون شویله برایکی مکتوب کفایت ایتمزمی ؟..

— چوق بیله .

— آ کلایه‌مدم .

— بونك آ کلاشیلمیه‌جق یری یوق ... بر قارت‌ویزیت یاپدیرك . اوزرینه محررلرندن دیه یازك . اولور کیدر .

— یا هانکی غزته‌دن‌سکز دیه صورارلرسه ...

— هانکیسی خاطره کله‌جك اولورسه ... یالکز دقت ایدیله‌جك برشی وار ... مشهور غزته‌لرك مخابرلری بللیدرلر .

— (طریق) دنم دیرم. ..

— هاح ! اولدی کیتدی ..

بو رفیق نوظهوردن آیریلدم . فی‌الحقیقه کیجه‌سی تیاترو

قپولرنده. قره‌کوز اوکلرنده ، فونوغراف دکانلری جامکانلری صیره‌سنده ، چایجی رشیدده کوردم .

§ بزده غزته‌مخابرلرینی طانیمق قولایدر . رمضانك یدیسی ویا سکزینه قدر جمله‌سنك فویه‌سی میدانه چیقار. تیاترو لوجه‌لری آنلرك قرارکاه دائمیسیدر. نصلسه چالغیلی قهوه‌لرده‌دخولیه ویریبورلر. قارت‌ویزیتلری چارچابوق الدن اله کزر. افطاردن صکره دها زیاده بللی اولورلر. متصلفین منتقدیندن بری حقنده یازدیغمز شو فقره آنلر حقنده دخی قابل تطبیقدر :

(سنی دونکی کون اوکله‌دن صکره کورنلر شتابکده‌کی حکمتی آکلایه‌مازلر. بن بیله کوردم‌ده آکلایه‌مادم. تنهاسو قاقلره صاپدقچه جیبندن چیقاردیغك بعض اوراق مطبوعه اوزرینه علی‌العجله برشیلر قید ایدیبوردك. آرتق‌سنی ترك ایتمك‌اولورمی؟ سن او حالکده اك قومیق بر موضوعسك چونکه او اوراق اوزرنده شهرت سهیله‌کی دها زیاده قولایلاشدیره‌جق بر شی بولدیغك آکلاشیلیوردی . فسك بیله تبدیل موضع ایلدی . کنارینك برجزئی‌سیاه ایچه قاشلرك اوزرینه ییغیله‌رق نظرلرندن بر اندیشه‌پران اوچوشور اولدی . هم نه‌دن اوچوشماسون ؟ طائر فکر وخیال دائما وحشیدر . اوفاق بر سنك اعتراض آنی بر خیلی‌زمان محروم آشیان ایدر . سن بیله یولنی شاشیرمشیدك سنی بو صباح کوردیکمده بن‌ده شاشیردم . متلاشی ، متحاشی، لرزان یوریبوردك . غالبا جیبنه یرلشدیردیکك مقاله‌ء

مصورانه‌یی بیکده بر کشینك باشنه قونان ومعناده همای ادیبانه‌یی تصویر ایدن دهالردن برینه تصادف ایده‌رك اوقومق تشبثنده بولنیوردك . اویله دکلمی ؟ بن بو معنای حسیاتی پك چوق صکره آکلادم . زیرا تشخیص افکار وحسیات ایچون حرکاتکزی کاه مبهمات وکاه مهملات نوعندن عد ایدیله‌مدکجه انتقاداتکزه عقل ایردیرمك ممکن اوله‌میور .

بن بیلمم آ . ارقداشلرکه سویله‌مشسك . خانه‌ده هر صباح اك ایرکن اویانان سن ایمشسك ، پنجره‌یه طیانیر ، موزعی بکلر ایمشسك . کوشه‌یی دونر دونمز یرندن فیرلار ، سحرك نور اسمری آره‌سنده ، مردیونلرده اوطه‌قپوسی اوکنده ، اوطه‌لرده ، بر آشاغی ، بر یوقاری کزینه‌رك یازدیغك مکتوبلری سوزر ایمشسك ، طوپدن صکره رهکزارنده بولنان ایلك قرائخانه‌یه طاله‌رق بر کوشه‌یه اوطورورمشسك . فقط کورنلر سویلیورلر . نه اوطوروش ! شاید بری کلوبده منسوب اولدیغك غزته‌نك بر نسخه‌سنی مطالعه‌یه باشلادیمز سنده بر حرکت جدیدهٔ ادبیه وبر دقت مدیدهٔ عصبیه کوریلورمش .

بی‌چاره قارء! مغالطه‌دن متنفر ، سفسطه‌دن متکدر اولوبده زمانك یالکز حوادث وشئون مهمه‌سنی اوقور واوچنجی صحیفه‌ده‌کی رمضان مکتوبنه عطف لحاظهٔ تنزل ایتمز سه‌لب لرزان تهورکدن :

— بینسز ! اوقونه‌جق شیئی اوقومادی . دشنامی فیرلار ایمش . اولور آ . بر قسم قارئده افکار لطیفه سرپینتیلریله اکلنمك ایچون اوستونلره احالهٔ نکاه ایدر . ینه برندن روایت ایدلدیکنه

کوره او زمان مطالعه‌ك کوزی سنك نقل وحکایه ایتدیکك سطرلره ایلیشیر ایلیشمز باجاقلرك ودیز قپاقلرك ایله طوپوقلرك بربرینه شدتله چارپار وصول النك پارمقلری آره‌سندن کچه‌رك چات! چوت! صداسیله چاتلار ایمش .

ایشته شو صفات کاشفه‌یی نظر دقت اوکنده بولندیران ذوات رمضان مخابرلرینی طانیماقده مشکلات چکمزلر .

١٥٤

چوق شکر ایریشدیره‌نه ؟ همان جناب روزی رسان کائنات روزه‌داران امتی عنایات سبحانیه‌سنه مظهریتله وایه‌دار مغفرت بیورسون !

رمضان دینلدیمی ، اوروج ، افطار ، تراویح ، سحور خاطره کلمه‌ك ممکنمی ؟ فقط آره‌ده ماهیه ، طاوول مراقلیلرینی‌ده اونوتمق اولماز . آنلرك‌ده کندیلرینه کوره اکلنجه‌لری واردر . حتی جوامع شریفده قوریلان ماهیه‌لری کیجه‌سی کیجه‌سنه قید ایده‌رك بو سنه تطبیق ایله اوغراشه‌جق اولانلرده نادردکلدر. طاووله کلنجه ایی ایستر قیرمزی اولسون، ایستر مور ، آندن مقصود دوم تکا دوم تك طرزنده بر صدا چیقارمق اولدیغندن بکجیلرك درجهٔ ذکاوتنه کوره بو آهنك‌ده بر نوع اطراد بولنه‌بیلیر . یالکز محله بکلرینك النه کچمه‌ملی. کچرسه آشجی‌یه ، آیوازه ، مامادادی‌یه ، اختیار سود نینه‌یه ،

پهلوان متقاعدلرینه ، یازین بیوکدره ، بندلر صفاسنه طویه‌میان خوارده قیرینتیلرینه ، بولغورلی ، دودورلی، قرتال کوی دوکونلرینه آلیشیق ارباب سفاهته ، اورته اویونی تماشا کرانه، کل حسنه ، قنبور محمده، قومیق عارفه ، ایبیشه ، تحف عاطفه کوبك آتدیرمق ایشدن بیله صاییلماز .

رمضان دینلدیمی‌ساده شو تعداد ایتدکلرم درخاطر ایدیلز. حاجی رشید بی‌نوا ، بابا یاور شکم پیرا ، نائلی طرفه ادا کبی معروف‌اولان ذوات دخی‌برر برر خاطره کلیر. هله‌چاقاقجیلرك چورکنی ، بایزید سرکیسنی، حاجی بابانك مع خردالیه هندستان ترشیسنی ، میغیرك اسقومری طولمه‌سنی ، آشجی دده‌نك اون چورباسنی ، حاجی بکرك رچلنی ، فوزیه قرائخانه‌سنی ، اون قپانی وچقورچشمه‌نك طاووللی زورنالی قهوه‌لرینی، والحاصل افطار طوپنه وارنجه‌یه قدر نه وارسه جمله‌سنی یاد ایتمه‌مك غیرقابلدر .

§ اوروج ! وای ! .. صائمین آره‌سنده قاتمرلی اولانلرده واردر . باخصوص بجاق سیلیمندن بوکونه دورذمت ایدنلرك یاننه بیله واریلماز ، هپسنك سیکیرلری طوتار . کوز شاشی ، آغزا کشی ، توتونسز قالیش یوقی انسانه افطار طوپنی ماشاءاه‌لر ایله استقبال ایتدیرر . هوالر بویله رطیب قالوبده قالدیرملرده بویله بوزوق ، یاغلی کبی ویجیق قایه‌جق اولورسه آقشام اوستی ترفنده‌یی کسن کسنه‌در ! عربه زیفوسی ، آمان دوشمیه‌یم دیه دیواره طوتونورکن صول باجاغك بورغیلوب

قیچ اوستنه اوطوروش — اولورآ آنلردن برینك‌ده کوره ـ جکی طوتار — قوپار ، دالیـا بر دیه نعره‌زن اولیشی قیـاق منظره‌لردندر .

ظنمه قالیرسه هوا یاغمورلی، قارلی اولدقجـه چارشی ایچی پیاسه‌سی ایلریلر . دیرکلر آره‌سی چایخانه‌لری طولار بوشالماز، بایزید میداننـدن کچـلمز ، آقسرایه طوغری یایان اینلمز ، شهزاده‌باشنده باشدن‌باشه کزیلمز، سیرخوبانه چیقان‌بکلر اوزولمز، عرض اندامه اوزه‌نن کوزللر یورلماز ، کچن سنه‌دن بری ازبر ایدیلن‌مضامین هوا پرستانه صرف ایدیلوب توکنمز، رمضاندر بر آز سوقاقلر تطهیر ایدلمسه دیه بلدیه‌یه سوز سویلنمز، باغچـه قپوسنه کیدن جاده‌نك یرندن چیقاریلوب بر آیدن بری بیغین بیغین طوران طاشلر دوزلمز، فخرالشعرا حاجی رشیده‌طوپدن اول زین الاکلا بابا یاوره طوپی متعاقب حرف آتلماز .

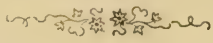

١٠٥

سرکی‌یی زیارت ایدنلر میاننده :

— شورایه کلدك . باری بوش دونمیه‌لم .

دیینلر اندر دکلدر . فقط دونمه‌دن دونمه‌یه فرق اولدیغنی سویله‌ینلرده آز دکل. مثلا بر یاسمین سیغاره آغزلغی آله‌جقسکز. ایام عادیه‌ده ایکیلکه‌و یاخود یوزلکه‌و یرلن اوکودوك سیغاره‌لقلر شو زمانده چاریکه‌در . اوزه‌نه‌رك ، دقتلیجه معـاینه ایده‌رك ،

اورته کویك صوك فدانی محصولی اولدیغنه دائر تأمینات قویه آله‌رق بر دانه بکنوبده تام چاریکی ویره‌جکمکز زمان قولاغمکز دیبندن بر صدا :

— یو...ق ... بزده ایسترز .

مألنی اصدار ایدی ویریور . دوندیکزمی ؟ ایکی سیمای آشنا ، متبسم ، بشوش، مقابلهٔ التفاته مهیا ؛ طبیعیدرکه انسان مغلوب نزاکت اوله‌رق دیورکه :

— آمان ... افندم، نه دکری وار . ایسته‌دیکمکز قدر.

— دکری اولمیان شی ایسته‌نیلیرمی ؟ باخصوص افندمزك احسانی اولان شی قیمتجه دون اولسه‌بیله نشانهٔ التفاتکز اولدیغی جهتله ..

— آمان افندم ... عنایت بیورك ...

دیوب کندی الکزله بر دانه دها سچوب بر بر تقدیم ایدییورسکز . اولور آ. سزی وایکی رفیقکزی بیلنلردن بری دها اوصیره‌ده تقرب ایتمش بولنور. درحال پاصو پارولا اغیزلقجی فرما ایتمش ... حالنجه لطیفه پرداز اولمق ایستر بروضعیتده ... فقط اوچنجی‌ده ایشه آکاه اولدیغی ایچون سوزه قاریشه‌رق :

— واه ... قیصقانیرم . همده فنا کوجنیرم .

— نه امر ایتدیکزده یاپمادم افندم ..

— استغفراه ... امر دکل بنده‌کزدن دریغ عاطفت بیورلدیغنی کورمك البته کران کلیر ...

— عنایت بیورك. . . تنزلاً هانكیسندن امر ایدرسه‌كز.

— تشكر ایدرم افندم ...

معلوم آ. بردانه دها سچیلیر . مجیدیه الدن دوشر یوله دوزولور ... آرتق دیكله‌یك ... اوكسورك ایچون كوكس معده ایچون، قانه قوت ایچون، هندستانك، ایرانك، تورانك، عربستانك، بهاراتیله یاپیلمش معجونلری كچك... ترشیجیلری آتلایك .. برباصه‌ماق اینك ... قارشوكزه رژی شعبه‌سی كلیر.. كلیر اما نه كلیر ... قولاغه بر ایكنجی فیصلدی دها ..:

— جانم عیب اولور...

— نه‌دن اولسون ... الاحسان بالتمام... بو سوز بونیم ادای استرحام یواش یواش سزه‌ده سرایت ایدر . طوغریدر آ. سیغاره‌لغی آل . توتونی ویرمه . عبث ! هم‌ده كوچكلك .. آلدیرمامق دها عبث . آلدیروب صاومق برمجیدیه‌دن دها قاچمق كبی اوفاق برذل ... بونك ایسی قاتلانمق. فقط بركره‌ده اوتاندیرمق لازم آ. درحال صاغ الكزی (پورت مونه)یه آتوب یوریمه‌لی . ایتیشه ، قاقیشه ، صف مهاجمینی بیرته، ده‌شه رژینك كلبه‌سنه وارمالی . بریارم لیرا آته‌رق ـ درت پاكت غیر مقطوع ، زیوانه‌سز ... دیمه‌لی آلمالی ... جامع قپوسندن فیرلار فیرلاماز برر ، برر طاغیتمالی . اویله یا ! دنیا بو ! باخصوص هم زیارت هم تجارت دیه اصل بو كبی صحتی موثوق اولان شیلره دینیر ...

§ (لوپ) مسئله‌سی اوته‌دن بری مشهوردر . حتی حقنده حکایت عدیده بیله واردر . هله شـودرلوسی پك خـوشمه کیدر . افندینك بری افطاره دعوت ایدیلور . یولده یوروکن صاغنه باقارکه بری‌ده کندیسیله برابر کلیور. مراق ایدرصورار:

— سز کیمسکز ؟

— طالقاووغم افندم.

آلدیرماز .. فقط صولنده بردانه دها پیدا اولور زواللی افندی شاشالار . آکاده صورار :

— سز کیمسکز ؟

— بنده‌کزده طالقاووغم افندم.

بی چاره بتون بتون شاشالار . او آرالق بر اوچنجی دها ظهور ایدر آکاده صورار .

حریف دیرکه :

— بنی صاحب خانه طانیر .

اصل دعوتلی اولان بو جواب اوزرینه برآز فرحلانیر . الحاصل محل دعوته کلیر . خانه صاحبی برك یرینه درت کلدیکنی کـورنجه تدارکسزلکندن طـولایی هم اوتانیر هم قیزارر . اوروج حالیله دیرکه :

— بو افندی کیمدر ؟...

— طالقاووق ...

— پك اعلا ... بو افندی ؟...

— اوده ...

آرتق حدتی جوشار . مبارك كونده ، آقشام اوزری كنديسی ايله اكلهنير كبی بيلمديكی بر طاقم آدملر كلسون بو اوله ماز . فوق العاده بر تهورله اوچنجی، ايچون :

— يابو ادبسز ؟

ديلنجه اوچنجی دعوتلی يه خطاباً :

— سزه خانه صاحبی بنم كيم اولديغمی بيلير . ديمدمی . دير .

١٠٦

صباح : (حسن تصادفه مثال)

ادبيات جديده كتبخانه‌سی

برنجی كتاب

حيات مخيل

صباح : (مصاحبه)

(فی الحقيقه بزم قدر محررلكی قولای عد ايدن ، بزم مملكت قدر « خدايی نابت محرر يتيشديرن » ، بزم قدر كوره‌نكه تبعيتله يازی يازان يوقدر . بو مظهريته بيلمم بز نه‌دن نائل اولمشز ؟)

بونده بيلنميه‌جك بر شی يوق . بر از دوشونه‌جك اولورسه‌ق اسباب موجبه‌سنی بوله‌بيليرز . مثلا (احتياج آثار) سرنامهٔ غريبيله مقاله يازان ذاتك آثار موجوده حقنده بر نظريه

یوروتمك هوسیله قوشقولانه‌رق شو یولده بیان ملاحظه ایتمسی اسباب مذکوره‌دن بریدر .

صباح : (مصاحبه)

(لکن رشدیه تحصیلنی کوره‌مه‌مش ، اعدادیدن شهادتنامه آلمامش ، برمکتب عالیده مقتدر معلملرك کرسیٔ تدریسی اوکنده سنه‌لر کچیرمه‌مش وبونلردن ماعدا کندی کندینه‌ده چالیشمامش ، چالیشمغه لزوم حس ایتمه‌مش اولانلرك الی‌الابد یازه‌جقلری اثرلرك ایی اوله‌مایه‌جغی ...)

الی‌الابد یازه‌جقلریمی؟ نه‌تحف تضاد ! بو قدر مانعه تعداد ایدلدیکی حالده حالا یازیله‌جق اثر تصور ایتمك ! ... ایشته برسبب دها .. بو دفعه ایی مذاکره ومشاوره ایدلمه‌مش!..

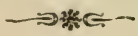

١٥٧

دون ... آه ! دونکی جمعه .. آنك ورودینه قاچ کوندن بریدر منتظر ایدك . هوا بوانتظار عمومیه موافق برانکشاف ایله آچیق سنبلی برنمایش ربیعده بولندی . سوینمه‌مك قابل‌دکل . انسان نوادره انجذابنده بر از عجول اولور . ساعت ایلریلدکجه قیمیل قیمیل قیمیلداغمغه باشلادم . فقط دیرکتور یرندن بیله قیمیلداميوردی . نصل قیمیلداسون ؟ بارمشغولیت آغیر ، بیتمز توکنمز مکتوب ، صوکی کلزلاف . کوزمله اشارت ایتدم . آکلامدی ظاهر طالمش دیدم . باشمله :

— قالق کیده‌لم. پارولاسنی یووارلادم. اوده :

— نه‌وار ؟ مألنده باشنی صاللادی. اك نهایت:

— ساعت قاچ ؟ دیدم . خاطرینه کلدی . فقط ینه امیدمده بوشه چیقدم .

— پروکار کلسون! قوماندانسنی ویردی . آ کلادم. اوچ چاریك ساعت دها وار . چارناچار بکله‌دم. چونکه هر رمضان برنجی پیاسه‌یی دیرکتور ایله برابر اجرا ایتمك بنم ایچون قاعده حکمنده‌در. صاغلی صوللی فایطونه قورولور ، انظار آشنایانه اوحال ، اوقیافت ، اواسلوب ایله کورینورز. هر نه حال ایسه! تووالتی اکمال ایدرك یوله‌دوزلدك. چنبرلی طاشی ، مقاصجیلری اوقجیلر باشنی کچدك. بایزید میدانینه کلدك. ازدحام ، آرابه ییغینی. هله یاپیله یاپیله بیتمك بیلمه‌ین قالدیرم مولوزی کومه کومه . روزکار لطیف ! کونش شویله بویله منعکس . بز کیدییورز . صابونجی خانی دونر دونمز یاواشلادی . پیاسه‌نك دمدار مفرزه‌سی گوروندی . آرابه ! آرابه ! تعبیر جائز ایسه یایا قالدیرملری خنجا خنج . کورکلی ، پالطولی ، صالطه‌لی ، چاکتلی ، مورلی، آللی ، صاریلی، بنکلی، قوملی ، چارشافلی ، خرقه‌لی ، حیدریلی ، جبه‌لیلر آره‌سنده ماقفرلانلی پارده‌سولی بر طاقم خلق . اللرده تسبیح ، باستون ، شمسیه یورور کبی طوریورلر . حدیدی ، بشوشی ، آلایجیسی ، صولوسی . ایی سوز آتانی ، کوز سوزنی، قیرمزی‌مندیلنی یان جیبندن چیقارانی جمله‌سی مشغول. کاه صولوق بربکز سرجنبان

ظهور اولوب غائب اولیور. کاه بر چفت ماوی کوز فیروزه کبی پارلایوب کچیور ، آره‌ده ، عصبی بر چکه میرلدانوب صفت تماشا کرانی یاریبور ، بر قهقهه آرابه‌لردن برینك پنجره‌لرندن فیرلیوب دیواره یاصلی طوران اختیارك ناصیه‌سنده برعکس مدید حصوله کتیرییور ، آمان ... سویلیه‌میه‌جکم ... سویله‌مزسه‌ده اولماز. زمان زمان بر نظر التفات محتاج آرام اولان خلجانلی بر کوکل ایچنه نفوذ ایده‌رك بالتناسخ رعشه حالنده کورینیور . وقت وقت بر وضع اشتیاق مأل نامهٔ استرحام ایمش کبی جوابسز قالیوردی. نه قدر خوش ! نه قدر اکلنجه‌لی برکزینیش ! دیرکلر آره‌سی طوب طولو . ایریلی، اوفاقلی هرکس حاضر جواب، پچه‌لر یرینه کوره آچیلوب قپانیوردی .

بیلسه‌کز نه‌لر کوردك، نه‌لر! نه‌شیقلر، نه پانتومیم قوپوقلری! حتی دیرکتور بیله حاللندی . نشئه‌لندی . سن اولمسه‌یدك بن چیقه‌مازدم دیه سویلندی .

§ هر رمضان بر نوع تووالت ایجادی مقرردر . بو سنه نکنکنی اوکرنمك ایسته‌ینلر شولیسته‌یه مراجعت ایده‌بیلیرلر.

١ — صفر نومرو قالب فس : سیاه. پوسکولی ایری دوبلن اوله‌جق وفسدن یارم سانتیمتره قدر قیصه طوره‌جق .

٢ — صاچلر : بیره‌زیلیا قهوه‌سنك قویو قاورولوب صولو پیشمش رنکنه بویانه‌جق ویان فیلیزلری قولاغك منتهای غضرو فیسنه قدر اوزایه‌جق. آرقه بر آز طوپ. برازده آندریا صالاطه طرزنده قیویرجق طوره‌جق .

— ٣ آلن : فسك صول قاش اوزرينه تمايلى حسبيله نهاية النهايه زاويهٔ رأسيه‌سى اون بردرجه‌لك بر مثلث كرويه شكلنده كورينه‌جك .

٤ — قاشلر : يوقارى يوقارى فيرچه‌لانمش طوره‌جق .

٥ — كوزلر : غايت صولو مكحل ، فقط براز سوزوك .

٦ — يناقلر: ايكى ترسنه پرداخت‌اوستنه خفيف صورتده پنبه پودره ايله يوموشاديله‌جق .

٧ — بيقلر: نه‌كود، نه‌ده سيورى. اوست دوداق اوزرنده برر خط مستقيم كبى دوم دوز طوره‌جق وبرون حذاسنده‌كى خط فاصلى بللى اوله‌جق .

٨ — دوداقلر : بر معتاد قيزيل .

٩ — ديشلر : كولركن دكل ، استركن بيله كورونميه‌جك.

١٠ — كردن . چكنك سينه‌يه ، قورصه‌نك يوقارى‌يه طوغرى اجرا ايتديكى تضييقى حس ايتديرميه‌جك صورتده يعنى برقاتمر كورينه‌جك حالده طونبول طوره‌جق .

١١ — ياقه : ديك ودوز .

١٢ — قراوات : شرتى ويشنه چوروكى .

١٣ — پارده‌سو : دوز سياه اوستنه مائى قوم . اوموزلر چكيك كبى قباريق .

١٤ — يلك : آچيق . چفت دوكمه‌لى .

١٥ — پانطولون : قويو سياه ماوى اوزرينه خاره‌لى. پاچه‌لر دها طار .

١٦ — ایسقارپین : لوسترین . باغلامه .

١٧ — چوراب: خفیف قاووز ایچی اوستنه اسکی برپاره‌لق.

١٠٨

ماهتاب ، پیروبرنا نه قدر توانامفتون مناظر طبیعت وارسه جمله‌سنی ساحله دوکیور . ساقز آغاجی ایله زیتونلك قیسی بونمایش طبیعی‌یه پك زیاده مساعد اولدیغی ایچون آلافرانغه کزینلر پیاسه‌ده بر آشاغی ، بر یوقاری فنك آتمه‌ده ، براز آلاتورقه‌یه میال اولانلرك دخی زیتونلکده کیکا ایتمکده‌درلر . بدایع مخترعات بشریه‌نك براز کوه‌زه‌طاقندن اولان (فونوغراف) بو منظرهٔ لطیف شبانه آره‌سنده نعره‌لر ، هی‌هیلر ، شرقیلر ، مانیلر ، درلو درلو تقلیدلر ایله مسامع ارباب تنزهه بر شیلر فیصیلدییور . بو سور فلك آرای خلقت مینی مینی یاورولری بیله باشدن چیقاردیغی ایچون آنلرك خنده‌لری ، هر اهتزازی کوکلده آیری بر حس ابداع وایجاد ایدن صدالری ، باغیروب چاغیرمه‌لری، متصل تجدد ایدن اویونلری ایله کیجه‌نك دردینه بشنه قدر سوریبور . آندن صکره جرم لامعه بار سکوت لیال آره‌سنده طاسنی، طاراغنی طوپارلایوب بیلمم نره‌لره کدییور. چونکه اویاندیغم زمان آندن بر نشانه کوره‌میورم . له‌الحمد موجب رذالت بر وقعه صدور ایتمیور . هرکس ادب‌وتربیه‌سی ایله کزینیور . هم نصل چیقه‌بیلیر ؟ قدح بدستان بر بچقده

خوابیدهٔ استراحت ، زوپه‌لر قیپی قیپی کریزان ، حوپپالر دهن کشای حیرت اوله‌رق فونوغراف اوکنده ، باشی آغیرلر کندی حاللرنده. جیقسه بیله چیقارانك کریبان مطاوعتی پنجهٔ ضابطه‌دن ، پولیس او قدر فعال ، او قدر تربیه‌لی ، او قدر موسوس . طوغریسی تشکر اولنور .

§ لیال حاره بنم کبی آتشین میده اولانلری دوسوندیر- دکجه دوشوندیریور . چونکه کویده ایچیله‌جك صو یوق . وار . وار اما قیوصویی ویاخلقه‌لی . ایچدیکزمی بوروتی ، قازینتی ، غورولتی اکسیك دکل . بو شماتت داخلی انسانك باشنی آغریتمسه بیله‌جهت معکوسه‌دن خیلیجه‌رخنه‌دارایدییور ، ایی صو آرادیکزمی کویا قاف طاغندن کلیورمش کبی اجرت نقلیه دیه بهر فوچی اون درده ، اون بشه . معلوم آ. اولرده براز صیقی‌یه کلدیلرمی آنکله مندیل فلان‌ده بیقابیویررلر ؛ بقله‌نك طادی یوق شکره فائده‌سی اولور دیه یمکه قوللانیرلر . ایش اولور بیتر . اوجی بزم کیسه‌لره طوقونور .

§ صودن بحث ایدنجه بزم ایاستفانوسلی چلبی‌یی درخاطر ایتمه‌مك ممکن اولمیور. ینه فرانسزجه ثروته بروورقه کوندرمش، آنده طوپوغرافیا ، وایدروغرافیادن دم اوریور . فنا دکل مسئله‌یی فناً ایضاح ایده‌جکز . پك اعلا ! فقط بو طوپوغر- افیا آشنا اولان چلبی اول امرده مصلغك نره‌ده اولدیغنی بیلمیور . مصلق غالاطاریا باغلرنده اما معتکف آشیان محبت اولان کنج افندی هرکیم ایسه آنك یاپدیردینی کوشکك ایچنده

دکل . یاکیلیور . دقت ایتسون . غائب ایدییور . ایجه اکلا-
سون دیکله‌سون . مصلق ولی بك دنیلن برذاتك باغی ایله
ترلاسی آره‌سنده‌کی کچید اوزرنده . یعنی کوشکك شرقی جنو-
بیسنده ! منتظماً یاپیلمش قپاقلی، حتی ایسته‌نیرسه کلیدلنیر بیله.
آناختاری اورالرك قوریجی باشیسنده . قوریجیلر قبا صبا
کورینورلرسه‌ده علی العموم ناموسلی اولدقلری ایچون آنلره
امنیت ایدیلور .

چلبی ایدروغرافیادن‌ده بی خبر. بو صو آیاستقانوسه جلب
ایدیلن صودن آرتیرلمه‌در بر دها تکرار ایده‌لم . بوراده
نه‌چماشیر ییقانه‌بیلیر ، نه سبزه تمیزلنور . بر انسان اوغراشسه
صباحدن آقشامه قدر آنجق درت بش قوغه صوچیقاره‌بیلیر.
صحت عمومیه‌یه کلنجه بو مصلق قدر موافق اولان بر مجرای
کشاده تصوری محالدر. زیرا مضبوط وهر درلو آقیندی ،
چیرپینتی‌دن محفوظدر. هله شو ملاحظه‌سی پك غریب بوراسی
حمام قورنه‌سنه بکزه‌مدیکی کبی اوتوز قرق سانتیمتره بوینده
واون اون بش سانتیمتره قدر اکنده، چوقور ویارم قاریش
ماءجاریدن عبارت اولدیغی جهتله انسان نه ییقانه‌بیلیر نه‌ده
آبدست آلیر . اکر چلبینك Bblution کله‌سندن مقصدی
آبدست ایسه بوکا شرعاً جواز ویریلور وعادتا امر دخی
ایدیلور . بوحالده بیله ینه مصلغك ایچنه آبدست صوینك
بر قطره‌سی فیرلایه‌ماز . بتون بو نوع ملاحظات و مفتریات
چلبینك اساس مسئله‌یه عدم وقوفنی ایما ایدییور . مقری

کوی حکومت محلیه‌سی نه آیاستفانوسك ژاندارمه یوزباشیسنك نه پولیس قومیسرینك نه‌اعضـادن آنکلیدی وخاچیـك ایله غالاتاریا مختاری آندونینك بو نوع اسـنادات طرفکیرانه‌سـیله حکم محقق ویرمکده خط استقامتـدن انحراف ایده‌مز . مادامکه مصلق جد امجد حضرت پادشـاهی سلطان محمود خان عدلینك اثر خیریدر . آکا تفرع ایدن بالجمـله احکام وقفیه وشرطیه آنجق وارث بالحـق سلطنت اولان ولی نعمت عالم افـندمز حضرتلرینه عائد وراجعدر . انك ایچوندرکه بو مسئله حقنده اوقاف همایون نظارت جلیله‌سنك‌ده نظر دقت مهام شناسانه‌سنی جلبه مسارعت ایلرم .

شاید ورقه‌ده بیان ایدیلان ذات کندی خانه‌سنده بویوله برجرأتده بولنمش ایسه بزده چلبی ایله برابرز . فقط آیاستفانوس ژاندرمه وقومیسری واعضـالرینك اجرای تحقیقـات ایده‌رك تنظیم ایتدکاری معهود مضبطه بو مصلق حقنده اولدیغی ایچون چلبیمزك یاکیلدیغنی‌ده اخطاردن واز کچه‌میز .

§ مقری کوینده بر رشدیه احداث ایدیله‌جکی شـایعه‌سی بردن بره قپـاندی کیتدی . عجبا واز کچیـلدیمی ؟ سـوابق خاطراته مراجعت ایدیله‌جك اولورسه قپـاندی ظن ایدرم . چونکه اون سنه‌دن بری رشدیه بحثنی دیکلیه دیکلیه بیقدق . چوجقلرمز سن رشده واردی حالا رشدیه آچیلمادی .

§ کویك نه قدر آرابه‌جی ، سـبزواتجی ، سـودجی ،

طاشجی بارکیری وارسه آقشام اولدیمی باشلری بوش اوله‌رق براقیلیور. چولوق چوجق میداندە. آره‌ده بویون ایصیرمق ، چفته آتمق کبی حاللر اولوبده ایچلرندن بری قولاقلری قیصوب ، دنباله بدوش اوله‌رق کندیسنی میدانه آتدیمی اورته‌ده قالانك وای حالنه ؟ کچنلرده بونلردن برینك آرد آیاغی کوچك برچوجغه تصادفله یاوروجنی زده‌لمش. حکومت محلیه‌نك نظر انضباطنی جلب ایلرم .

١٠٩

پازار. هوا نه قدر کوزل. کونش بتون شعشعه‌سیله پارلیور . یورومه‌لی کزه‌لی . یارین حزیرانك ، تموزك صیجاق کونلری حلول ایتدیمی نه کزیلور ، نه‌ده یورینور . دها شمدیدن تر ایچنده‌یم . عجبا نره‌یه کیتسه‌م ؟ آطه‌یه‌می ؟ یو... ق . واپورلرك مشی وحرکتندن کوزم ییلدی . نره‌یه کیتسه‌م ؟ هایدی بو کون ده بکقوزه کیدیم . بلکه یوزم کوزم آچیلور .

بو حسب حال ایله کوپری‌یه قدر کلدم . هر شی حاضر! شرکتك اوچه چاریك قاله اناطولی پوسته‌سنی اجرا ایدن ٣٢ نومروسی ده بنی بکلیورمش . یکی چیقمه بیلتلردن بردانه آلدم کوکرته‌ده شویله‌جه بریر بولوب قورولدم او..ح! روزکاراسیور ویا اسه‌جك ، بویاجیلر بورایه قدرده کیرییورلر.

بونلر نه غریب مخلوق ! اوکجه‌دن اللریله اوموزه طوقونیورلر ، ثانیاً برنوع لسان اشارتله :

— غلاسه‌ده وار ! دیه سویله‌نیورلر . ایسترسه‌کز آلدیرمیك . . آنلر متصل مشغول :

— بویا . . . بك افندی . . . بویا . . . غلاسه‌ده وار .

— ایسته‌مز . دیدیکزمی کیتمیورلرده . . .

— آیاقلرکز توزلانمش . . .

بونك الك قولایی درحال قوغمقدر . . . فقط او وقتده ایچندن سویله‌نیر . یانکزدن بویاجی آچیلیر آچیلماز برغزته‌جی یناشیور :

— پتی ژورنال ، له‌صوریر ، ژورنال آموزان ! . . صباح . . اقدام . . دونکی ثروت . . .

بوکاده آلدیرمادیکزمی ؟ اوده کیدییور . قهوه‌جی سوکیور .

— لیموناطه ، چیقولاته ! . .

فقط بونلرك نظری دهـا کسکین ، بونلر دهـا آتیك . الکزده‌کی سیغاره‌یی کورور کورمز یانسون یانمسون صوقولوب برکبریت چاقیور ! اویله‌یا . انسان بودرلو اکرامدن‌ده محجوب اولمازسه هیچ برشیدن اوتانمز . الك آشـاغی غروشـه برقهوه اصمارلار . آرتق چشـید ! جان اریکی صـاتاندن طوتك‌ده سمیدجی‌یه وارنجه‌یه قدر واپورده ساکن نه قدر تاجر وارسه جمله‌سی برر برر باش اوریییور .

شرکت شـو حالنده بیله ینه منتظم براداره‌در . تمیزدر .

واپورلری سریعدر . مأمورلری دها تربیه‌لیدر. قپودانلری دها زیاده نظام پروردر .

صوك دودوك اوتر اوتمز برنجی چرخی متعاقب ایلریله‌ییوریردك. بوغاز ایچنی چوقدن بری کورمدیکم ایچون سوینیور‌دم طوغریجه اسکداری بویلادق . ینه معهود اسکله ، یناشیر یناشماز کورولتی باشلادی .

— خانملا... ر ! . . یوریك . . صکره چیقه‌مازسکز . . دادی آبلا ! دقت ایت ! صاری‌یاره برچوال وار . . . بیلتی سنده‌می ؟ .. یوق .. صاحبنده‌در . صاوولك واردا . اسکله‌یی چك . خلاطی براق . مولا ایت . آی خانمك چوجغی ایچریده قالمش . . . تلاش ! قیامت ! اویله‌یا واپورده‌ده میخلی کبی اوطورولمازآ ، هیچ اولمازسه انسان ما کنه سیر ایدر . ایدرکن طالار واپور آچیلمش .. آننه‌سی کل دیر، چوجق آغلامش صوراتله تپینیر . هایدی ! تورنستان ـ . برواویلا!. . اویله‌یا ! قادینك‌ده حقی وار . شمدی ا کسه‌سنه نصل بر طو‌قات ایندیرمسون. آ کا بیك کره یانمدن آیرله دیمش.

هر نه حال ایسه ! براز جیمناستیق آدیم ایله قوزغنجغه واردق. طوغریسی کبار محله ! بتون بنات یهود پنجره‌لرده . اسکله اوستنده‌کی قهوه طولو. ینه کیرن چیقان وار. بو سفرده واپورك استیمی ! انسانده نه قفا براقیور ، نه ذهن ! یازیق اکثر ساحلخانه‌لر خراب ! ریختیملر چوکوك. بکلربکی ! براز دها مفرح ! فقط هرنه‌دن ایسه بنده بو یرلر ایچون برمیل

تنزه اولمیور. هله چنکل کویی، بتون بوغاز ایچنه طارغین کبی چکیك کوروندیکی ایچون هیچ سوم. وانی کویی هجری، قندیللی لطیفدر! بتون بتونه بوغازه ناظر اولدیغی ایچون سویملیدر. دها معموردر. کوکصویه قریب اناطولی حصاری نظرمده درین یوکسك برقوریدور کبی تجسم ایدر.. قاکلیجه آلاآنغلهنك آلاتورقه صورتنده پیشمسی... چبوقلی تنها... پاشا باغچهسی شویله بویله... ایشته افندم بکقوز!

فیرلادم. احبادن ایکی ذاته ملاقی اولهرق جارشی ایچندن یوریدك. قالدیرملر یا بوزوق و یاخود پاپلمغه مهیا بر حالده. چشمه باشی سرین... صو بول ایچنده بیقانان بیقانانه! سود کوکوملرینی صویك آغزینه ویرمشلر سرینلهنیورلر.

چیق بره چیق! چیقدقجه انسان حظ ایدییور. آغاجلی بریول، مشهور قورولغك پیشدارلری کورینیور.

یمکدن صکره بر آرابهیه بینهرك قایماق صغودانمی نهدر اورایه طوغری یوللاندق. کذرکاه اوقدر سرین اوقدر سایهدارکه انسان بولطافت ثابته آرهسنده هر شیئی اونودییور. چایر بیچیلمش! بهارده کی کوزللکی قالمامش،... بر آرهلق آرقداشمه صوردم.

— نرهیه کیدییورز:

— قره قولاغه؟

نه اعلا! بوراده حیلهلیسنی ایچیورز. هیچ اولمازسه عمرمده برکرهده حیلهسزی ایله تسکین حرارت ایدهلم دیهرك

بارکیرلری سوردیردك. فقط نه‌یه یارار ؟ توز پایرجای قیام. قالدیرملر سوکوك... برصارصیلمه ، بر هوپلامه بتون یمکلره تبدیل محل ایتدیرییور.

برکچدك.. بر آتلادك ، بردوندك ، بر چیقدق ، کویمسی بریردن کچدك... الحاصل قره‌قولاغه واردق...

بوراسی بریاردن مفرز ، عادتا اویوق، آغاجلقلی برمحل.. صویك کلدیکی کونکلر کچن سنه بوزولدیغی ایچون بو سنه تیمور بوریلر تفریش ایتمشلر... صو دکل. آب حیات ! شیشه‌یه کیرر کیرمز ترلیور . اوفاجق برقهوه‌سی‌ده وار. برقهوه اصمار- لادق . سرین‌ده . ایچ بره ایچ ! بزه صو کار ایدرمی ؟

عودتده عین حال . . یالکز فضله اوله‌رق انکلیز کمیجیلری چایرده چلیك چوماق‌می نه دیرلر آندن اوینـایورلردی . واپور عالمی ینـه او . یالکز زمان مرورنده‌کی بطائی کوزك سیر ایتدیکی لطافت آره‌سنده طویمیور .

١١٥

آتش کیجه‌سی. بومناسبت کویی خنجا خنج طولدوردی. ترنلر زوار ایله مالامال اوله‌رق کلدی. قومپانیه ینه دودوکنی اوتدیردی .

زیتونلك ساحل دلنشیننده ترنمساز اولان ومشهور عودی ابراهیمك نغمات لطیفه‌سیله طرز احساسی بر قات دها روحه

طوقونان عرب چالغیسی یاللر ، ماوللر ، شفونیلرله رقص آور وجدان اولیور . بو موسیقی دور مقامات نقطهٔ نظرندن قولاقلرمزه یبانجی کلیور . اصولده داربوقهنك ایجاد ایتدیکی برنوع خوش ضربهلر حرکات رقصیهیی دها زیاده تنظیم ایچون احداث اولنمش اولسه کرك . الحان عرب اوکیرینتیلی، بیتر کبی کورینورکن بر دها اوبانان مکرر نغمهلرله عادتا قناعتدن زیاده طماعه خدمت ایدییور .

دون هوا براز روزکارلی اولدیغی ایچون ترلهمك کبی انسانی ازعاج ایدن صیقینتیلر یوق ایدی . هوا باده پرستان ایچون برکشایش لطیف ایچنده قالدیغندن ساعت سکزده قدح چویرنلر اون ایکیه طوغری برر برر دوکولمکه باشلادیلر . فقط نه تماشا! باقیلمقله طویولماز . اسکمله اوزرنده صیزانلر مستثنا اولمق اوزره ایچ قوشاغنی اوسته باغلایانلر، اوموز قالدیرانلر ، بیق بورانلر، اطرافی کورهیم دیه غیرت ایتدکجه کوز قپاغنه تحمل ایدن عجیب التأثیر وغریب النفوذ بر قوتك سائقهسیله کرهٔ عینك یالکز بیاض جهتنی کوسترنلر ، ساعتلرجه ساعته باقدیغی حالده ترن وقتنی بردرلو حساب ایدهمینلر ، قضاءً باجاغی طاقیلوب ماصهیی اندامیله دویرنلر ، کیم بیلیر نه درلو بر خاطرهٔ یار ایله آغلایانلر قوشمه ، سماعی دیوان ایستهینلر کوزلجه اکلندیلر . واسیل کانچه دینلنجه نامی خاطرلرده ، کوکلرده آیری آیری اشتیاق وطرب اویاندیران بو استاد یاننده رفیقی خرستو اوستهلاوطهجی اووریك و سائره اولدیغی حالده ساقز اغاجنده اسپیرونك

دکاننده ، قریه‌نك اك مفرح ، اك زیاده سالب آرام اولان دیلی اوزرنده اجرای آهنك ایدییور . واسیل فیض مخصوص موسیقی پرورانه‌سنی ، موسیقیٔ عثمانی‌ده حائز اولدیغی قوتی ، قدرتی ، موسیقیمزه بخش ایلدیکی طور لطیف ، بزه یادکار براقدیغی ترنمات شاعرانه‌سی اك کزیده ، اك عالی حسیات ایله مالی اولان پیشروی ایله بوراده طبیعتك شو سواحلده اك زیاده مکشوف اولدیغی پانوراماسی حضورنده نشر واثبات ایده‌رك تقسیملری ایله دیکله‌ینلری نشئه یاب ایدییور . واسیل عندنده بر شاعر موسیقیدر . سازینك هر تار محرق ووجد آورندن آهسته آهسته طوغان نغمات شائقه آنك مظهر اولدیغی سانحات کزیده‌در ، واسیلی دیکله‌ملی ، آکلاملی . روح بو نواکاه مؤثردن خروج ایدن نغمه‌لرله محاط اولدقچه محتاج اولدیغی استراحت واستغراق ایچنده قالیور . دون کیجه کندی طبیعت مسلمه‌سنك یعنی استادی اولدیغی موسیقینك کندی روح وقلبی اوزرنده اویاندیردیغی حسیاته مغلوب اوله‌رق کیجه یاریسنه قدر یانی الدن براقمادی کندیسنی سون ، تقدیر ایدن بر قاچ پرستار موسیقی ایله عادتا خصوصی دینه‌جك صورتده بر بزم جوشا جوش ادب وجوده کتیردی وار اولسون .

پیاسه بنم آناسطاشله هم آهنك ، قانونی میخال ایله وایه‌دار شوق . لاوطه‌جی لامبو ایله شن . اولاح چالغیلریله آلافرانغه‌دن مستغنی . تام ساعت درت بچقده میدانه قورولان صندال ایله ایچنده‌کی فشنك قپودان آلولر ، پاتیردیلر ایچنده

قالدی . کوزل بر منظره حصوله کلدی . چولوق ، چوجق ، فاملیالر ، اختیار ، کنج ، کویلی یبانجی اوراسنی طولدیرمشدی. ضابطه‌یه ، پولیسه تشکر اولنور . هرکس امنیت واعتماد ایله کزینوب کولوب اکلندی . خوشجه بر عالم ایدلدی .

§ غالبا بو سنه‌مرمرنك صولرنده بیوك بر تناقص حصوله کلمش اولملی‌که دکز حمـاملرینك فیئـاتی ایکی قات فیرلامش . یکی مستأجر آدم باشنه ایکی غروش آلمغه قیام ایتمش. تحفشی! غریب حال ! بلدیه‌جه شایان دقت بر ماده ! عادی صیجاق حمام التمس پاره‌یه اولورکن دکز حمامی نه‌دن ایکی غروشه اولیور . پشتمالرینك پیسلکی ، حمامك حالی‌ده جابا ! بلدیه‌یه ، حکومت محلیه‌یه مراجعت ایدنلره سز ایکی غروش ویرمیك دیه صودن برجواب ویریلیور . دکزه کیرمك ایچون برده حمـامجی ایله منازعه چیقارمغی عقل سـلیم اربابی تجویز ایتمز . دهـا وار . حمام درونده ایچیلان قهوه‌ده قرق پاره‌یه ! بو حمـامجی دکل صویجی! کویك شو زمانده بر شرفی وارایسه اوده حمامدیدر. ظن ایدرم‌که بلدیه بوشرفی کورلتمك ایچون شو اصوله رعایت ایدییور . یعنی باغچه‌یی علی حاله ترك ایتمك ، حمام فیئـاتلری خصوصنده‌مسامحه ایتمك، زیتونلك طرفنی قوقوتان‌سپورندیلری قالدیرتمامق ، یالکز تنظیفات پاره‌سی ایسته‌مك ایله امرار وقت ایلیور . یازیق ! تأسف اولنور .

١١١

یاغمورلره برکت ویرسون ! صاغناق صاغناق شدتلی شدتلی دوکولن قطرات باران یوقوش اولان یرلرده ایکی طرفلی برر سیل روان حاصل ایتدیده کوشه‌ده بوجاقده ، اورته‌ده طوپ طوپ ویا پرا کنده طوران خس وخاشاك وملوثاتی سیلوب سوپوردی. بو احسان سماوی هم تنظیفات مأمورلرینك وهم‌ده ترقوس‌قومپانیاسنك یوزینی‌کولدوردی. بری آرابه‌لرله‌طاشیمقله بیتمه‌ین شو مزخرفات مجتمعه‌دن قورتولدی . دیکری کویا توکنمسنه بر قاچ کون قالمش‌کبی اسقای اسواقده امساك ایتدیکی صولری قازاندی . اولدقجه‌ده آلیش ویریش قاینادی . هوانك کوزی یاشارنجه چکه‌لری آچیلان شمسیه بازرکانلری اورته‌لغه یاییله‌رق کیمی شمسیه‌سز کورورلرسه آنك قولاغی دیبنده باغیره‌ق صورتیله ایش کوردیلر . یا آرابه‌جیلر ! هیچ آنلر اونودیلیرمی ؟ بویله هوالرده کون آنلرك . هم چاله قیرباج هم‌ده ایکی قات اجرت ! اویله‌یا ! آرابه کلیور . سن کندیکی کوزت ! بر یانه چکیل ! البته زیفوس آتلار .

جانك ایسترسه بین! یاغمورفیرلاق. فیئات نه‌دن‌فیرلامسون؟

یاغمور برکتلیدر دیرلر . سبزوات قوپاریلز . قباق یوق . فاصولیه بهالی . چیلکه اوغورلر اولسون ، کیراز قوردلاندی . ویشنه‌لر چاتلادی.. آرمودلر بنکلندی . انکنارلر قارتلاشدی. باقلالر چورودی . هپ بو یاغمور اصنافه برتازه غرور ویردی.

هاهوا ، هاپیاسه ! ایکیسی‌ده بر . حتی بزده بورسه اویونلرینه هوا دیمزلرمی ؟ ایشته طبقیسی !

صوجیلرده کار ایده‌لم دیرکن رؤیا کورمشه دوندیلر . هم صولری بولاندی . هم‌ده بردن‌بره صیجاق باصدیغی ایچون لیموناطه، پورتقالانه‌یی، عادی صولری، بوز وقار ایله صوغوتمغه تکرار مجبور اولدیلر .

نه اولدیسه :

— هانیا بوزدن ایچن !

دیه باغیرانلره اولدی . بویاجیلره یکی بر فعالیت کلدی . جمله‌سی آلستا ! البته نزله اولانلر چوغالدی. اطباواجزاجیلره‌ده کار کوروندی . اولرده صهرنجی اولانلرله یاغمور صویی کوپی بولنانلر مطلقا چماشیره حاضرلانمشلردر. طاتلی صو ، بادهوا، اوح ! غیجیرده غیجیر ! تخته سیله‌جکلره نه موطلو ! هیچ اولمازسه انسان تخته قوروسیله پیره‌دن بر کیجه‌لك اولسون آزاده قالیر . چایرلره ، چمنلره طراوت کلیر . آقان اولرده آقطارمه لزومنی حس ایدنلر کرچه براز صورت اکشیدیرلر فقط بر قاچ لهمجی فقراسیله کره‌میدجیلرك یوزی کولر ،

قصابلرده بوسرینلکدن حظ ایتمشلردر . بنم کبی سیاراولان مخابرلرك حالنی صورمیك . مصرف یرنده ، بودجه آشدی طاشدی‌بیله ! بر یرلرده طور اوطور یوق. سورت بره‌سورت.

١١٢

غزته‌لری اوقومق ، حقیقةً خوشه کیدییور . چایجی حاجی رشید بی‌نوایه ، بابا یاورشکم پیرایه طاقیلوب قالمه‌دن نه چیقار ؟ نه‌می چیقار ؟ او چیقار . اونه ؟ نه اوله‌جق ! قیصریه‌لی بقالك سئلهٔ لطائف محررینه بو هواده یومورطلادیغی بیضهٔ هوس !

فقط بك اوسته‌له‌مك اولماز . بو یکی مضحکه پرداز ، بوطباخ لطائف ومفتون قطائف اولان ذات بر آز بوغازینه صبرسز اولدیغی ایچون سرورینك بال قباغنه کوز دیکمش ، دیشلرینی غیجیرداتیور . حتی یازیلرك بیله طوزلیمی طوزسزمی دییه طادینه باقه‌رق اوروج بوزمق یرینه غزته محررلرینی بوزییور . دقت ایدك محررلر ! سئلهٔ لطائف محرری انسانی کولدوره کولدوره پکمزله پیشمش بال قباغی کبی قیپ قیرمزی ایده‌جك . صکره‌ده‌دونوب سزلره :

— بال قباقلری دییه‌جك .

انسان براز دقتلی اوقویه‌یم دیدیمی اکثریا بیتر بیتمز کندینی طوپلایه‌میور . مثلا (ا . ص) امضاسیله رحمی بك قرداشمزك اثر نوین مفیدینه دائر بر مدحیه یازان ذاتك :

(عفت نامنده‌کی رومانکزی بیوك بر لاقیدی ایله مطالعه‌یه باشلادم) دییه سوزه کیریشمه‌سی انسانی بردن بره طوردیریور . هر نه ایسه ! بو ذات رومانلرده اخلاق آرایور . فقط مجامع مرقوتهٔ ادبیه‌دن برنده صنعت بشقه اخلاق بشقه ، رومانلرده ،

تیاترولرده اخـلاق اوله‌ماز دییه باغیران مؤاخـذك سوزلرینی کورمه‌مشمی ؟ نیه اوقویوبده مستفید اولمامش ؟

ترکجه‌یی فرانسزجه یازمق هواسنده بولنان کنجلردن اکثری (الحق یعـلو ..) مدلولنه (رعایتله ایمك) مصـدرینك ماضی مفرد غائبی اولدیغی روایت ایدیلان (در) ایله فارسی (است)ك فرانسزجه‌ده مقابلی (Est) اولدیغنی و آره‌لرنده‌کی مشـابهت قطعیه‌یی اساس اتخاذ ایدرك شیوهٔ جدیدعثمانی‌یه السنهٔ غربیه‌دن کلمه نقلنه باشلادقلری سویله‌نیور . روایت طوغری ایسه غزته مترجملرینه ایش قالمیه‌جق دیمکدر .

— طاووغك خرجلق کیسه‌سی دیمش ، کیف بویا ! عجبا سئلهٔ لطائف محرری شوقیلری، کل حسنلری ، قومیق عارفلری، عثمانلی تیاتروسـنده‌کی کلخـانیان‌می ، غازمیریانمی نه در او ، بو مضحـك سیمایی بابیلتـه بابیلتـه کولدیرن وطوزی بیبری ایچنده بولنان محصول غدغداقنی قاچه صاتمشدر؟ دیه بزم بقاله صوردم . بزم بقال دیوبده کچیوبرمیه‌لم . معـارف پروردر . اوقـوماز ، یازاماز اما هر آی باشنده ییغینلرله غزته صاتون آلور . سؤالمی بردن بره آکلایه‌مدی . دیدی‌که :

— یازیلی یمورطه‌می ؟

— یوق جانم ! غزته ایچنده یومورطه‌یی قاچه آلیرسك؟

— پشمشمی پشمه‌مشمی ؟

نه دییه‌یم ؟ درده کیردم . توکلت دیه‌رك :

— پیشمه‌مش !

— قاچ دانه ؟

— بر دانه

— یدی بچق پاره‌یه !

— آل ! دیه اوزاتدم . اوده شاشیردی . کوله‌رك دیدی که :

— بونده بر (ظیرتابوزاق) وار اما اکلایه‌مادم . بن غزته‌یی نیده‌یم ؟ اوقه‌سنی اوتوزه آلیورم .

§ هر کس (سئلهٔ لطائف) محرری کبی یومورطه دیر دیمز بال قباغنی خاطرلاماز آ . هله بزم بابا یاوره صورك . درحال :

— یاصصی قطائفی دیر ! حتی دیدی بیله . فقط یومورطه‌نك بهالیاغنی اوقوینجه صالقم صاچاقلیسندن واز کچه‌رك :

— بو قیش‌ده خط بر آورده طاتلیلرله کچینیرز . دیه ایچنی چکدی .

نه قورقیورسك ؟ آرقه‌کده یومورطه کوفه‌سی یوق آ . دونیویر ! دیرلر ، طوغریدر . سئلهٔ لطائف محررینکی جیلق چیقدی . برازه رفقای سائره‌مزده نه‌لروار آنلری اوقویه‌لم .

لیال رمضان حوادثی :

— اولکی کیجه بش آلتی بك اوغلی آرابه‌سی فرنکلری حاملاً طولاشیورمش !

— اولکی کیجه بك اوغلنده برچوق کبار عائله‌لرك مناسب محللرده بر اکلنتی ترتیب ایتدکلری خبر النمش ! ؟ .

— بر تیاترونك قپوسی اوکنده طوران برغلبه‌لك ایچنده اجرای صنعت ایتمك ایستەین بر یان‌کسیجی، برپولیس طرفندن بردن بره یاقه‌لانمش . (صکره‌ده : بر بربر بر بربره بره بربر بری کل دیمش) .

ایام رمضان حوادثی :

— دون هوایه کشایش کلمش .

— روزکار لدوسله‌مش .

— ترامواىلر ایشلیه‌مامش .

— اوچ آتلی آرابه‌لر ظهور ایتمش .

— دوائر بلدیه حالا قارلری تمیزلیه‌مامش .

لیال رمضان حوادثندن بقیه :

داوول ! دان ! دان !

جانلی فوتوغرافدن مستخرج ووزن ملی‌یه موافق مصارع بر جسته :

— (ثانیه‌نك یوزده بری قدر بر آن واحدده)

— (لحۀ بصر ، بو آنه نسبتیله برسنه دیمك اوله‌جق)

— { کوزلم فوتوغرافله آرتق الفت ایتدك
آنی سیرایتمك ایچون تا اورایه‌کیتدك }

— (کوز کورمینجه کوکل اینانماز) غالبا بومصراع کانی مرحومك ، (کوز کورمینجه کوکل قاتلانیر) مصراعندن مسترق اوله‌جق. مع مافیه آره‌لرنده یومورطه قابوغی قدر فرق وار . بری‌قاتلانیر دییور ، دیکری اینانماز

هایده قره کوزه

حکمامزدن تلون پیشه ، برذات مفاخر اندیشه کچن سنه شهر رمضان شریفده هانی شو مشهور ومعروف « خیالی کاتب صالح » افندی یوقمی . ایشته بو ذاتك خیال اویونی مزین بر طرزه افراغ ایتمش اولدیغی بر غزته‌ده بیان ایله اوزون اوزادی‌یه تقدیر ایتمشیدی . مراق بویا ! اوزماندنبری شو لعبده شناسانه تقدیراتی اونوتمدم . صالح افندینك اثر اختراع خیالی اولان شو نوبازیچهٔ خیالی کورمك ایستیوردم . کچن کیجه بنده‌کز کبی شوریده‌سر بر رفیق دربدر ایله برابر عارفك فرائخانه‌سنه کیتدك . ایچری کیرر کیرمز چیرکلری توقه ایده‌رك « سوزم یبانه » برنجی موقعه ! ! داخل اولدق . برده نه باقارز . پیشکاه پره مجموعنك سنی اونی تجاوز ایتمه‌مك اوزره ایریلی اوقافلی ذکور واناث جنسارینه منسوب اطفال ایله مالی بن کندمی سهواً محله مکتبنه کیرمش ظن ایتدیکم ایچون آرقه‌داشمه « آیول بوراسی صبیان مکتبنه بکزه‌یور یاکلش کلمش اولمیه‌لم » دیمش ایدم . آرقداشم جواباً « دها وقت ایرکندر شمدی آرقه‌ده‌کی صیره‌لرده طولار » دیدی . بکله‌مکه قرار ویردك آرادن برمدت کچدکدن صکره آرقه‌مز- ده‌کی صیره‌لرك فی الوقع صکره‌دن کلان ذوق آشنایان خیال طرفندن ـ کاملاً دکلسه‌ده ـ قسماً اشغال ایدلدیکی کورلدی . اولجه کوردیکمز اعلان ورقه‌سنده ایونه‌ساعت اوچده باشلانه‌جغی

محرر ایدی . حال بوکه ساعت اوچی چاریك، یکرمی قدر کچدی. حالا پرده قپالی ایدی. نهایت اوچ بچقده ورای پرده‌دن معهود قامشك جیزلتیسیله دفك ، ذیللرك صدای مهتزیله هم آهنك اولان کومبورتوسی ایشیدلمکه باشلادی . آلدی بزی برسورکلی قهقهه . متصل کولشیور ایدك. اما نه‌یه ، شبهه‌سزکه اویونه دکل. چونکه هنوز میدانده برشی یوق. حال صباوتی درخاطر ایتدکده آکا کولیور ایدك . بزده بر زمانلر قره‌کوزله حاجیواد (حاجی اوحد) یاخود (الحاج اوحد) جنابلرینك اك صمیمی مفتونلرندن ایدك !! بزه :

ورای پرده‌ده اسرار وار ظهور ایده‌جك مألنی اخطار ایتمش اولان معهود صدای مشوشك اطرافه عکس ایتمسی اوزرینه اطفالی شدید بر شوق و هیجان آلدی . «کیمیسی ها شمدی چیقیور، کیمیسی آغابك دها نه‌زمان چیقه‌جق» یوللو مصاحباته قویولمشلر ایدی . بو مصاحباتك مؤخراً هر پرده آچلدقجه یوکسك پرده‌دن تکرری سببیت ویرمش اوللی‌که بر دفعه‌سنده قره‌کوز جنابلری پر حدت پرده‌یه قوشه‌رق عمو ممزه قارشی آتیده‌کی نطق توبیخ آمیزی ایراد ایتمشدی :

«صوص اولك! یاهو ایچکزده‌شوچوجقلری صوصدیره‌جق کیمسه یوقمیدر ؟ »

بو اخطار اوزرینه آرتق سس چیقارمق کیمك حدی . هر کس لب بسته . چونکه قره‌کوز کوشه پنجره‌سنده هله بر

سس چیقار بقالم ، همان اینوب خاشلایه‌جق . حاجیواد اولسه بو اخطاری دهـا ناز کانه بر صورتده اجرا ایدردی . لکن قره‌کوز اویله پك نزا کته فلان قولاق آصمدیغی جهتله بی‌محابا همان چیقیشیور نه‌ایسه پرده آچلدی . بر خیلی زمان صاقلامباج اویونی کبی قره‌کوزله حاجیـواد مناوبةً پرده‌ده عرض اندام ایتدیلر اما ایکیسنك‌ده اکثر لقردیلری پك طاتسز ، طوزسز شیلر ایدی. آرقداشله ایکیمزه عارض اولان سورکلی خمیازه‌لره رغماً و اویونده بر یکیلکه انتظاراً اویونك نهایتنه قدر بکله‌دك . واسفا که یکی برشی کورمدك . هپ اسکی حمام ، اسکی طاس ، لیال سـائره‌ده دها کوزل اویونلر اجرا اولنیورسـه اوراسنی بیله‌مم . لکن بزه بولندیغمز کیجه کیفیت، منوال محرر اوزره‌ایدی. آیاغمز اوغرارده بردها کیدرسه‌ك اوزمان مشهوداتمی دها اطرافلی یازمق اوزره شمدیلك آدییو .

١١٣

ینه زیفوس موده‌سی توره‌دی. فقط بودفعه طوکمش چامور ضربه‌لری مدهش ! عادتا قامچی اوجی کبی آجیدییورمش . بو روایت باغچه‌قپوسی اوکنده، بر کردونهٔ سریعك آرد تکرلکلرندن آیریلوب قوه عن‌المرکز ایله اوکمده کیدن سیاه مشـمعلی بر ذاتك صول کوزینه اصابت ایدن جرم ثاقب منجمدك شاقلامه‌سی و بیچاره‌نك :

— وای کوزوم !

دیه ایکی النی دیدهٔ مشقت دیده‌سی اوزرینه درحال احاله ایتمسی ایله ثابت اولنجه شاشیردم . فقط بو مرمیات دواره‌دن بن دخی سالم قاله‌میه‌رق دوش یمینمدن تاطپوقلرمه قدر اوفاق اوفاق قارلی چامور لکه‌لری ایله طوناندم . بن کنـدی حاله باقیه‌رق زوالینك بر طرفدن منديل چیقاره‌رق یوزنی کوزنی سیلمه‌سی ، دیکر طرفدن‌ده کیده‌جکی یولی بیله‌میه‌رك مترددانه خطوه انداز اولمسی ایله مشغول اولدیغنی سیر ایدرکن ، یانی باشمده :

— ظیر . ت ! . . دیه بر سس پیـدا اولدی . ایری بر صیریق حمالی قایه‌رق صیریغك طوپوزلی اوجی تام ناصورلی سرچه پارماغمك اوستنه نحوست انداز اصابت اولدی . بر :

— آمان ! ده بنم دهان تلهف بیانمدن خروج ایده‌رك سکه سکه بن کلدم ، اویونك ناطق اولدیغی طور ماشـیانه ایله دیواره یاصلاندم . آرتق یوریمك قابل دکل کوزمدن شدت المله یاش بوشانیور ، آیاغمی یره باصه‌میوردم .

بلا کلیرسه صیرت صیرته کلیر: او آرالق اورالرده طوران بیاض بر سوریجی بارکیری بر کرد یاوروسنك النده‌کی دکنك ایله قارننه طوقونمسـیله اورکه‌رك ، شـاخلانمق ایچون آرد آیاقلرینه یوکلنوبده طوتدیره‌مامسندن قایوب برکورك مقداری چامورلی قاری صورتمه سرپمسـونمی ؟ آرتق رذالت عیـوقه چیقدی، کرد اوغلانه‌چیقیشمغه باشلادم‌چیپیل کوزلی‌اوستمه‌سی آتیله‌رق :

— اوراده طورمیه ایدك . دیدی . براز دها آزیشسه حریف بنی دوکه‌جك . بنم نه‌مه لازم ؟ بویله کونلرده دوشنه، زیفوس یینه آجینیرمی ؟

هوالرك لدوس روزکارینه قاووشه‌رق برودتك کسب خفت ایتمسی سوقاقلری آلت اوست ایتدیکی، سیللر، چامورلرایچنده براقدیغی حالده بلدیه مأمورلری هنوز یرلرندن قیمیلدانمیورلر . کویا تمامیٔ تطهیرات و تنظیفات شهری شدتلی بر بارانه ترك ایتمشلر کبی اورته‌لرده ییغین، ییغین‌طوران قارلری قالدیرتمیورلر.

مژده ! بزم کومورجینك چکمسی آغرییور . بوینی صارمش، نیم مشغول، یاری اندیشه ایچنده اوطوریور ، سببنی صوردم : آغده‌لی قطائف یرکن سکر کشیف کلپتن خدمتنی کوره‌رك آزی دیشلرندن برنی کوکیله برابر چکوب فکهٔ علیا سنه یاپیشدیرمش. صکره عفونت پیدا اولمش،شمدی‌قارحلواسیله تداوی ایدییورمش . عجبا حقیقت حال بویله اولمیوبده لدوس اورمش اولمسون ؟

بر روایته کوره کومورجیلر کوندوزین کیجه‌لین صو طاشیوبده عاله قارشی متهم اولمامق مقصد آبداریسیله دکانلرك اوزرنده ، آیریجه برر پنجره کشاد ایدرك کیجه‌لین آچمغه قرار ویرمشلر ایمش . بوکا سبب بلدیه‌جه یتمشدن اوتوز بشه ایندیرلمسی مقرر اولان کمور فیئاتنه قارشی صو و هوا ایله مقابله ایتمك ایمش ! براوو .

داوولی صیرتلایان میدانه چیقیور . غالبا داوول ! بندینك.

ناطق اولدیغی ایکیوز لیرا (شاعر پاسبان) نمانك سبب اعتراضی فنا حالده قاریشدیرمش اولمالی. فقط یغما یوق ! او اسکی زمان ایمش . شمدی مرکب سوار نشاید اولانلر بیله برچاریك آلهمیورلر .

§ قاضی کوینه ایشلهین (٤) و (٥) نومرولی واپورلرك لدوس اسدیکی اثنالرده دکز اورتهسنده ایکی طرفه دنباله جنبان بطائت اولملری اکثر ارباب صیامك معدهلرینه خلل وخاطرلرینه کسل ایراث ایتدیکی جهتله بونلرك دخی اوروج بوزمق خصوصنده کوستردیکی سهولتدن استفاده ایدن کویلیلردن پك چوغنك سحوره قالقمدقلری مخبر مخصوصمزدن آلنان ورقهدن آکلاشیلمشدر . اویله ایسه :

— کلهجك رمضانه قاضی کوینه نقل ایتملی ، بشقه چاره یوق . زیرا خرج ومصرف حددن آشدی .

عیناً :

ایکی آشجی آرهسنده محاوره :

— قاچه ایشلیورسك ؟

— ایکی قاتنه .

— سن ؟

— اوچ !

— نهدن ؟

— بن برده اوکله یمکی چیقاریورم !

ینه عیناً

— بو کیجه امساك طوپنی طویدکمی ؟

— خیر .

— اویله ایسه آغزینی نه وقت چالقادك .

— دمندن !

ینه عیناً

آشجی قیزارتدیغی قوری کوفته‌لردن برنی صیجاق صیجاق یاکلشلقله آغزینه آتار. اوصره‌ده چراغی‌ده کورور :

— آمان ! اوسته اوروجك یاندی !

دیر ایسه‌ده اوسته کوفته‌نی فوق‌العاده صیجاق اولمسندن ناشی چیکنه‌میوب هول جان ایله یوتار.

سن ساده اونی بیلیرسك . برکره‌ده بکا صور هم اوروج یاندی . هم‌اوچ کناهه بردن کیردم . دیر .

عیناً

بابا یاوره یمك نه‌در؟ دیه سؤال ایدرلر :

— انسانی طویوره‌جق هرشی ! جوابنی ویریر .

١١٤

بر دها ٤ نومرولی ایله٥ نومرو علیهنده یازی یازمیه‌جغم . بونلر کرچه دیکر واپورلره نسبتله چوجقلرك امکله‌مسنی تنظیر ایدر صورتده یورویورلرسه‌ده کووده‌لری قالین .

بچملری قبا اولمغله برابر بطائت ووقاره خاص اولان متانت ایله تخلیهٔ درون ایلمش امکداراندن اولدقلری جهتله لدوسه کوکس کرمکده شرکت خیریه‌نك موقع مزایده‌یه قونولان ١٤و١١ نومرولی آنتیقه‌لرینه بحق مرجحدرلر . دینیلمز اما شیوهٔ جدید عثمانی‌یه توفیقاً دییوره‌لم. بو کوفته‌خورلر، بو ایکیزیوزکجلر بادجنوبینك شدتله ، خفتله ، وزان اولدیغی مرمره حوضهٔ بهشتی نماسنه عرض سینهٔ رخاوت ایدر ایتمز شعرای اخیرهٔ ملمع پردازاندن برینك :

مردهٔ اندرون لحد

کالصبی فی الفراش اوالمهد

مدلولنی آکدیرر صورتده چالقانون دنباله جنبان سرور اولوب ایچنده کیلری اوموزاوموزه،قفا قفایه قارانبول ایتدیرمکده چوجقلری ، ضعیف قادینلری بولاندیروب یرلره سرمکده ، دریاشناسان محلی‌یی کوپشته‌یه چیقمغه مجبور ایتمکده اظهار مهارت ایله‌مکده‌درلر .

§ ٤ نومر ، ٥ نومرو دییه‌رك پستیٔ قدرلرینه حکم ایدن دانشوران دریادن بری بونلرك حالنه باقوب :

او ماهیلرکه دریا ایچره‌در دریایی بیلمزلر مصراع قدیمنی بالتهزیل :

(بو واپورلرکه دریا اوزره تعمیر کورمزلر)

دیدیکی وبرینك دخی تهزیل علی‌التهزیل اوله‌رق:

(بو واپورلرکه دریا اوزره‌در دریاده یوزمزلر)
ادارهٔ مخصوصه قپودانلری امضالریله آلدیغمز بر ورقهٔ شاعرانه‌ده بیلدیریلیور .

§ (کمانچه‌جی واسیلك قومیقلی) سرلوحه‌سیله آلدیغمز بر ورقپاره‌ده دینیلیورکه :

« بو صنعتکار نادر الاقران نشوه‌بخش مسامع حضار اوله‌جق صورتده ترنماز اولورکن اکثریا طبع بدایع آفرینه کوره تار آهنکدارندن بر نغمه فیرلار فیرلاماز وجه بشوشندن اوفاق بر تبسم آشکار اولور . فقط بو تبسم خاصهٔ سرایتی درحال اثبات ایدرك قارشوسنده‌کی دفزن دیده دیکنك مصادفی اولور اولمز آنك دخی صیریتدیغی وبالمناوبه آرقه‌ده بولنان اوچ درت نظراندازك‌ده واسیل بزه‌کولیور دیه اسقامبیل کاغدلرینك صیرت صیرته دیزیلوب یقلمسنده‌کی تعاقب سقوطی آکدیرر . جه‌سنه یوز بوروشدیردقلری کوریلیور . ایشته واسیلك نغمات حزنی آره‌سنده کوریلن مضحکه پردازلغی ! بو منظره جانلی فونوغرافه انتقال ایدرسه فونوغرافده واسیلك نغمه‌لرینی دیکله‌ینلر اوراده شو هیئت متبسمه‌یی اطرافیله ، اندامیله تماشا ایده‌بیلیرلر .

هامش — کمانئ شهیر ممدوحك دخی فصلی بیتر بیتمز :
(کوش جانه کلدی آواز استحسان هنوز)

فحواسنجه درت طرفنه نکه انداز و مترقب تقدیرات ارباب‌ساز اولدیغنی وفقط قاره‌قاشك قاش‌چاتمه‌سندن بوصیریتغانلغك

نه‌یه دلالت ایتدیکنی آکلایوب اوکنه باقدیغنی کورمك قدر خوشه کیده‌جك بر منظره اوله‌مز .

§ (شاعر پاسبان نما) نك سئلهٔ لطائف محررینه لطیفه کونه بیان ایتدیکی برفقرهٔ پرنمکه نظراً موماالیهك قپواوکلرنده طولاشمسی شویله طورسون کردن مفخرتنه تعلیق ایلدیکی طبل پر آوازه الندهکی چوپ قصیر ایله طوقونور طوفونماز :

— بوم! دیه اوتمسندن هراسان اوله‌رق موسیقی شناسك ترك ایتدیکی ، مرکبه را کباً عزم خیالخانهٔ فرار ایله‌مش ایمش!

— بزم بقالك (ظیرتابوزلق) دیدیکی یمورطه حکایه‌سنی اوقویان قاموس پروزان امتدن بری (ظیرتابوز) کلمه‌سنك نه‌دن محرف اولدیغنی مراق ایدرك بقاله قدر مراجعت ایتمش . بقالمز معارف پرور اولدقجه لسانه واقف اولدیغی ایچون ذمم دفترینك بر کوشه‌سنه مراجعتله :

— بونك اصلی (صیرتی بوز) اوله‌جقکه بزم مملکت اصطلاحاتجه دب صغیره علمدر . فقط لسان استعمالده کفته خوارلق مقامنده‌ده مستعملدر . دیمش . نصل بقالك درایتنه نه دیرسکز ؟

§ بابا یاورك شمکیرورلکنه . چایجی حاجی رشید بی نوانك مناقب دورا دورینه حایده نظریله باقان کرسنه چشمان ارباب قلمدن بوکره‌ده بسحاق شیرازینك بیك سنه‌لك دفتر اطمعه‌سنه کوز آته‌رق زرده بخشنده زیروه‌لادیغی وحتی اشکنبه وشیردان طرفلرینه قدر ال اوزاتدیغی و بومباردن چیقان بوی تعفن

زای کراهتی شیرازده اوطورانلرك بیله اشتهاسنی قاچیره‌جق صورتده معدهٔ مطبوعاته نقل ایلدیکی دونکی کون طویانلر طرفندن خبر ویرلدی :

§ بر تپسی بقلوایی کمال عافیتله یین بهادر بی‌بهای زمانه‌نك صیت و شهرتندن غافل بولنان بزم بابا یاور معده نواز بو حادثهٔ پرغلغلهٔ شکم پرورانه‌یی طویار طویماز تسکین حرص و آز ایده‌میه‌رك و کندیسنك مسلك مخصوص اکلده سرباز ممتاز اولدیغنی ادعایه قدر قالقیشه‌رق بر تپسی بقلوایی یین هر کیم ایسه آنکله مسابقه‌یه چیقیشه‌جغنی بیلدیریور . اکلی داخل مسابقه اولان اطعمه بروجه آتیدر .

تربیه‌لی پاچه (عدد آیاق ٤٠)

قوزی قفاسی (عدد ٤)

ایرمیك حلواسی (ایری قاییق طباق ١)

مقارنه (ایری قاییق طباق ١)

قایصی خوشابی (بارداغك عددی: ٢٤)

(اشتها ایچون : ترشی، صالاته ، فاصولیه پیازی، طراتور، جوز ایرمیك حلواسندن اول لیموناطه، غازوز ایرمیك حلواسندن صکره بش اون پورتقال ، ماندارین) درت شیشه یانوس .

١١٥

هوالرك ، بعضاً قارلی، بعضاً یاغمورلی، اکثریا روز کارلی کیتمسندن طولایی ماهیه‌لرك قورولمدیغنه نصلسه دقت ایدن بر ذات رفیقنه :

— برنجی ایکنجی کیجه یازی قوردیلر اما هوالر بویله کیدرسه رسم قوره‌میه‌جقلر ! دیینجه مخاطبی کوله‌رك :

— اشتها کی یازه صاقلا، او وقت ماهیه‌جیلر اوده بطلیجان قوره‌جقلر . دیمش .

§ داوول مودا سنك ایلریلدیکنی یازمشدق . اولکی آقشام ٤ و ٥ نومرولی قاضی کوی واپورلری حقنده دانشوران دریادن برینك تهزیل علی التهزیل اوله‌رق ایراد ایتدیکی :

(بو واپورلرکه دریا اوزره‌در دریاده یوزمزلر)

مصراع بر جسته‌سنی کورن داوللی شاعر ، طبل بی آوازینی بویینه تعلیق ایده‌رك بزم اوك اوکنه کلدی وادای نغمه‌کارانه‌سیله سوزه باشلایه‌رق :

یوزرلر کرچه اغنامی فقط منظاری یوزمزلر
افندی! اسکی‌یه حرمت ایدوب پیرانی یوزمزلر
امکداران بحری چشم استهزاله سوزمزلر
هواسرت اولمدقجه عقدهٔ زنجیری چوزمزلر
بو واپورلرکه دریا اوزره‌در دریاده یوزمزلر

قطعهٔ مربعه‌سنی اوقودی . درحال حقه‌یی ، قلمی ، کاغدی طوپلایوب :

بو واپورلرکه دریا اوزره‌در تعمیر کورمزلر

مصراعنی تربیعه باشلادم . موفق دخی اولدم . ظن ایدرم‌که :

یوزرلر روی دریاده فقط تقدیر کورمزلر
بطیدرلر آنك ایچون سیلیٔ تدویر کورمزلر

نه‌دنسه حال جسبان ناخدا تدبیر کورمزلر
بو واپورلرکه دریا اوزره‌در تعمیر کورمزلر

قطعهٔ شاعرانه‌سی‌ده اوته‌کندن آشاغی‌ده قالماز .

§ تحف شی ! هفته‌لق معلوماتده مندرج مقابلهٔ مشروعه سرلوحه‌لی بنده باقیله‌جق اولورسه اطفال ارباب قلمدن بری ناجی مرحومه تعرض ایدرك مزار طاشلامق قبیلندن برجرأت‌ده بولنمش ایمش . دون صباح مطبعه‌مزی تشریف ایدن شعرای زمانه‌دن بری مزار طاشلامق تعبیرینی بعض مضامن ونکات خوش آینده ایله برلشدیره‌رك افاده ایتدیکنی بیان ایلدی .

§ عبدالرزاق اضحوکه اخلاق ایله کل حسنك اویونلری تکرر ایتدکجه اسملرینه عارض اولان تبدلی حساب ایدن ارباب مراقدن بری عبدی یه‌پك زیاده یاراشان القاب موضوعهٔ مضحکه‌یی بروجه زیر یازوب یوللامشدر .

(ایبیش — طورمش — جنبش — کله‌بك — فیرلاق — اسلیم — غوغوق — طوپلو — موطلو — قیوراق)

§ حریفك برینی اوللری شحنهٔ رمضان دنیلن ضابطه مأمورلری طوتوب یاقه پاچه کوتوریپورمشلر . دیکر بری‌ده صورمش . دیمشلرکه :

— رمضان بیدی !

آدمجکز صیامدن صوك درجه‌ده بیزار اولدیغی وزیاده‌سیله صوصادیغی ایچون درحال یقینده بولنان چشمه‌یه اکیله‌رك:

— یارب شکر بایرام کلمش‌دییه اوروجنی بوزمش. بزده بو

حکایه‌یی بابا یاور شکم پروره آ کلاتدق. فقط خوشنه کیتمدی. سببنی صوردق :

— اوروج یمکله رمضان کیده‌جك اولورسه بنم حالم یماندر . دها افطاره کیده‌جك طقوزیرم وار . بینلر قربان بایرامنه ایلیشمه‌مك اوزره شکر بایرامنی بیسونلر دییه شمدیلك طاتلی ایله‌باشی خوش اولمدیغنی ظرافت ا کولانه‌سیله آ کلاتدی.

§ حاجی رشید بی نوا ایله بابا یاورشکم آرا آره‌سنده بیوك بر اختلاف ظهور ایتمش . حاجی ، لسان هاجیانه‌سیله بابای عتیق دقیقك اقران وامثالندن اوله‌میه‌جغنی آ تشیله دمساز اوله‌رق غزته‌لرده نام چای اتسامنك آ نکله برابر یازلمامسنی وبابای دهشت فرما دخی فتح دهان امتحان ایدرمك چای مشروباتدن اولدیغی جهتله کندیسنك صنعت بی همتای طباخ پسندانه‌سیله متوافق بولندیغنی ادعا ایله‌مشلر ایمش . باقه‌لم دیرکلر آره‌سنده بو ایکی غریبهٔ روزکاردن هانکیسی غلبه قازانه‌جق ؟ اکر غلبه خاجیده قاله‌جق اولورسه بابایی سماورده‌کی صیجاق صو ایله استاقوس کبی حاشلار، بابادہ قالیرسه دکانی سیلوپ‌سوپورور، ایکیسی‌ده مدهش !

حتی بابا یاور دلاورحاجینك شدت‌هاجیانه‌سنی کسر ایچون بعض تدابیره مراجعت ایدرك پك‌طاره‌قاله‌جق اولورسه‌دکانده‌کی کله شکرلرینه آصیله‌جغنی و رشید هرم رسیده‌یه بر درد سر آچه‌جغنی کمال و قار ایله سویلیور ایمش !

١١٦

دنیاده نائل بکله بزم حیاتینك و سیار مخابرمز میلتیادی آصمانیدینك بر آره‌یه کلدیکنی کورمك قدر کولنج برمنظره تصور اولنه‌ماز. انسان برنظرده خیالك پرده‌سی آتیلمش اورته‌ده یالوه صفاسنه کیدن تیریاکی ایله ببروحی ودایی همتی کوریورم ظننده بولونیور . زیرا نائل بك بنك طبیعیٔ بلاهتله سرخوش ومست حیاتینك قدمستنا وظریفی اوچ قاریشدن پست اولدیغی حالده میلتیادینك اندام اسمر فامی وقامت موزون بی خرامی عرضاً ٩٥ سانتیمتره وطولاً ایکی متره‌یه پیوسته‌در . نائل بك حیاتینك قرمزی فس آلتندن عیان اولان زلف دلاویزلوانطه بوینه ، دیدهٔ بسیم کبودینه ، سیمای عریانته ، بوینه ، بوسنه ، کورکلی پالطوسنه باقدقجه :

— نه کوزل چرجق ! دییه‌سوییور ، میلتیادینك چهرهٔ غضب وخشمنا کنه ، اوزون بیق ویمکدن صکره بشقه بر شکله کیرن ریش ناپاکنه . اوطه ایچنده کوستردیکی طربی با کنه‌نظر انداز هراس اولدقجه :

— لالاسیمیدر ؟ دییه صوزییوردی .

بزم اعجوبهٔ روزکار وغرائب ادواردن یادکار اولان نائل بك بر آرالق حیاتینك چکدسنی اوقشایه‌رق مکالمه‌یه باشلادی :

— آدك نه ؟

— حیاتی .

— بیاتیمی ؟

— یوق . حا . . یا . . تی .

— اوتەکی آدك نه ؟

— حیاتی کولەرق صالامون .

— صومون.

— یوق جانم . صالامون.

— صاری مور

آرتق حیاتیدەکی نشئەیی کورمەلی فقط نائل میاتیـادیی کوردکجه تیر تیر تیترەیور ، عادتا صوك درجەده قورقیوردی .

مکر صیره میاتیـادیه کلمش ذاتاً ترکجەمی براز قحط اولدیغندن نائل بك ایجه آکلامیوردی .

آصمانیدی النی بلنه قویەرق ، قاشلرینی چاتەرق صوردی :

— سنك آدك نه ؟

— نائل.

— مایل‌می ؟

— نایل !

— اوتەکی آدك نه ؟

نائل‌بك خیلی دوشوندی. بولەمینجه سوزی دکیشدیرەرك :

— سنك آدك نه ؟

— آصمانیدی .

— باصمەمیدی .

— (باغیرەرق) آصمانیدی .

— (کوزلرینی قیرپەرق ، اللرینی اوغوشـدیرەرق) طاسمەییدی .

— (قیزه‌رق) آصمانیدی . .

— (قورقه قورقه) آصمه دیدی .

حیاتی بو سوزلری طویدقجه کولمکدن قیریلیور، چیرپینیور نائلی استهزایه آلیوردی .

§ نائل بك ، اوته‌دن بری زبان عـذاب البیان فارسی‌یه نتساب ایله‌حائز نصاب کمال اولدیغنی ادعا ایله مسی چای فروش شهرت شعار حاجی رشید نوا کارك کوجنه‌کیده‌رك مسئله دعوایه منجر اولمغله بزم نائل خوش ادا دخی قطعهٔ آتیهٔ فارسیه‌یی بی محابا انشا دو حضور حیاتی‌ده آصمانیدی دخی بولندیغی حالده ذکر وایراد ایله‌مشدر .

آفتاب قدح هوید اشد
مشرق باده در تجلاشـد
مژده ای دل جنت المأوی
جلوه‌کر کشت آشکار اشد
کریپرس کجاست آن فردوس
در (دیرکار آراسی) پیداشد
باده پیمایی چای کلکون رنك
پیر فرخ راشـید داناشد

طبیعیدرکه‌شو قطعهٔ مصنعه‌یی دیدهٔ رشك وحسد ایله کوره‌جك اولان رشیدمز بابا نائلك شیوهٔ ایرانده کندیسنه مرشداولدیغنی تصدیقده متردد قالمیه‌جقدر .

احمد راسم

شهر مکتوبلری

اوچنجی جلد

طابع وناشری

درسعادت — مطبعهٔ « قدر »

۱۳۲۹

شهر مکتوبلری

۱۱۷

صباح اویقولری طاتلیلاشیور . افطاری ایدر ایتمز قپاغی حاجی رشیده آتدقدن ، بابا یاورله براز مصاحبت ایتدکدن ، معهود فونوغرافلردن برینه اوغرادقدن صکره قرائتخانه قرائتخانه کزه‌رك سحوری ایتمك انسانی ایچه یوریور . فقط نره‌یه کیدلسه بر غزته محرری ویا مخبری کوره‌مك قابل دکل .

شقا دکل یا اویقولر طاتلیلاشیور، یاخود بکا اویله کلیور . سحورده اوه کلوبده بو سوکوش ، بو یاپراق طوله‌سی ، بو مقارنه ، بو اوزوم خوشابی دییه برقاچ قاشیق ییدم‌می چکه‌لرم بربرندن آیرلمغه باشلایور. اسنه بره اسنه! کریل بره کریل! جانم اویقو حالی بشقه‌در والسلام! ایچه باصدیررسه انسان روباسنی بیله چیقارمق ایسته‌مز. هله او طاتلی اویوشوقلق، او کوز قپاقلرینك بلااختیار دوشی دوشیویرمسی ، باشك خفیف خفیف دونرکن :

— آی ! های !

دیه اسنه‌مه، چاتلاق، کورولتیلی بر سس ایله :

— بو .. و نداسیله اوفاجیجق اوشومکی متعاقب تیتره‌یه تیتره‌یه مانغال قپاغی قونلمش صیجاجق یتاغه سریلی ویرمه ، اوزری فانیله‌لی چفت یورغانی دوداقلره قدر کشیده ایده‌رك ، آرقه اوستی کریلمه صورتیله دیز قپاقلری چیتلاتمه ، آندن صکره یواش یواش کندندن کچه‌رك صوك بر اسنه‌مه ایله صاغه توجه ایده‌رك کندینی بوش براقمه ، بر ایکی دفعه صول آیاغنی صاغ آیاغی اوزرینه قویوب چکه‌رك بالدیرلره تصادف ایدن بر یرده‌کی قاشینتی‌یی شو دزلو بر حرکتله کچیشدیرمه یوقمی میلیون دکر. آرتق هیچ‌طورمه ویر کندینی اویقویه. میشیل میشیلدن فوصور فوصوره، فوصور فوصوردن خورول خوروله قدر چك طور. آنام اویقو !

§ هیهات بن وبزم او حذاسنده‌کی ایکی اوچ او ایله بتون سوقاق خلقی بونعمتدن محرومز. امساك طوپی وار قوتیله بایزید میداننده بر کره :

— بوم !

دیدیمی صاغده‌کی قومشونك (الله جمله‌نکککنی باغشلاسون) درت آیلق طورامانی فریاده باشلایور . باشلار باشلاماز اولر بیتیشیك اولمق حسبیله اویقودن اویانان آناسنك اینجه، تیترك، اویقو سرسامله‌کیله آغیردن باشلایوب تیزه قدر یوکسلن :

دان دینی دان دینی دان دانه

طانه‌لرده کیرمش بستانه

نداسی رؤیالرم ایچنه قاریشیور . بوفنا دکل ! بکاده افیون کبی تأثیر ایدییور . فقط صولده‌کی قومشونك بش آلتی یاشنده‌کی اوغلنك سسی کوتو ! چوجقجغز هر سحر قیجنه برقاچ شامار ییور. (آننه‌جکم آننه‌جکم آمان آننه‌جکم) یاقه بردها سسیمی چیقارمم !

آواز استمدادکارانه‌سی نشئهٔ بی‌مدار خوابی طاغیدییور . آرتق اویقویه وداع ! بو کورولتی‌یه طاقتمی کلیر : قارشوده‌کی خانمك اون آیلق قیزی‌ده صیچرایور ، بر بشیك کورلتیسی ، بر ننی مسابقه‌سیدر کیدییور . بر آرالق آلت طرفده‌کی حافظ افندی قرائتـه کیریشیور . ایش تمام اولیـور ، تا اورته‌لق آغارنجه‌یه قدر بن بین النوم والیقظه برحالده بولنیورم . بر آره‌لق ینه درون محله‌یه سکون و آرامش خاطر چوکیور . جملهٔ طالیورز . تام اویقو یایلیمنی آلیر آلماز ایری ، قالین بر سس :

— یمیر..ررطا !

آردی صره پس ، سورکلی ، مهتز بر صدا :

— جه . . لل !

ها بابام ها . .

— کره‌ویز . . لاحنا . . پیرا . . صه .

وای جانه یاندیغم حریف ، اونه باغیرمه به !

— سپور . . کهلر !

دیك ، عنادینه کریه بر فریاد :

— اسکیلر آلایم !

چات ! چات ! قپو !

— اتمکجی !

لانغور ، لونغور بر آرابه کورولتیسی :

— سوپرونتی !

کوم‌بور کوم‌بور ! دیه بر عربده !

— قومشونك اوغلی ! غاز تنکه‌سنی یووارلایور !

یاننده‌کی قپودن بر طاقهٔ هول انکیز :

قومشونك افندیسی ایشنه کیدییور .

سوقاقده چینغر چینغر برشیلر !

— اونجی بارکیرلری کچیور !

اوك ایچنده میریلتیلی برکزینیش :

— والده اویانمش ، قومشولره حدتلنیور .

کسیك ، کسیك دودوك کبی صدالر :

— قویودن صوچکیورلر .

شانغیررر . . شانغیر . ایواه !

— خدمتجی صحنلیغه آصیلمش ، قوش خانه‌لردن بری دوشمش .

چاره یوق. قالقمالی. ایشی آزدیرمه‌دن کینوب طیشاری‌یه چیقمالی. فقط طاقتمی وار. باش قالقمیورکه . ساعت دها اوچ بچق. بشه قدر اویوسه‌م ! کسدیریرم اما، راحت یوق. آمان طورك، براز دها طاله‌یم! اوخ! اوف! طبانلرم ! وای! وای !

یانلرم! اوشومشم به ! آقشامکی آیاز نه ایدی یا؟ هله جامع ایچنك صاغاناغی ینیر یوتولور شی دکل !

حدك وارسه‌اویو! شمدی‌ده بزم کوچوکلر! والده‌قیزییور.

— مظهر ایتمه دییورم. شیمدی جنلرم باشمه اوشه‌جك.

— مظلوم ! مظلوم ! حریف مکتب وقتی کلدی . کل سودیکی ایچ !

کیم آلدیرر؟ اونلر آلدیرییورمی؟ هایدی باباسنك اوطه‌سنه:

— هو! اویومه! بونلره برسوز آکلات !

آرتق قالقمالی ! بتون بتون یتاقدن فیرلامالی ! حدتله آشاغی‌یه اینوب ایکیسنه‌ده برقاچ دانه یاپیشدیرمالی دکلمی یا ؟ اوده ممکن دکل . والده درحال مراقلانیور :

— اوغلم ! صاقین اوره‌یم دیمه! آنلر چوجقدر. بیلمزلر. بن قورقسونلر دییه سنی اویاندردم !

بیورك . قان باشده ! اویقو بینمه اورمش! تیریل تیریل تیتریییورم. شمدی مطبعه‌ده نه یازه‌بیلیرم؟ چاره یوق! هله‌یازمه! هله براز اویوقلا! دیرکتور دیم دیك دیکیلیر .

١١٨

بیلمه‌جه :

شیوهٔ لسانده بعضاً اودرجه غریب تعبیراته تصادف‌اولنورکه وهلةً وجه ترکیبی آکلاشیله‌ماز . مثلا ضعیف ، قاره قوری ، اوفاق تفك . آره‌ده صره‌ده بورنی چکر ، بر آز چیپیلجه

چوجقلره قادینلر طوروب طوروبده (چوپدن مناره) کبی بر اسم ویری ویررلردی . اویسون اویماسون . بو آنلرك بر سنبولیدر . آ کلاشلماز ، حل ایدیلز بر معماسیدر . بر نکتهٔ خفیه‌سیدر . استعاره‌لر، مجازلر ، حقیقتلر ، تشبیهلر ، کنایه‌لرله مشحوندر . (حرکت ادبیه !)دن نشان‌ویرن وحیاته طوغری یوریرکن اله کچیریلن بر غنیمت شعریه‌در. فندق قابوغی کوزلی ، قمرال باقیشلی ، طونج پرچملی ، دریا ناصیه‌لی جوز ایچی رنکلی برنوزادك بیویوب کوده‌ك قالدیغنی ایماایدر . بر ترکیب جدیددر.

چوپدن مناره دوشونمز . قورار ، افکاری معلقات مبهمه ومغلقه‌دندر . سنوحاتی تنادیل رنکارنك شهر آیینی آ کدیرر. بون مارشه‌ده ، بازار آلمانده صاتیلیر . طبع شاعریتی متلوندر . روایته نظراً رؤیالری بیله صاری ایله یشیل آره‌سنده تخلف ایدر. فقط بونده‌علم ، شرفه ، مردیون‌یوقدر . کلاهی وارسه‌ده پوسکوللیدر . یورور ، اوقور ، یازار ، هر پاژار پازار ایرتسی پازارینه، هرصالی صالاحغه ، هرچهارشنبه‌چارشویه ، هرپنجشنبه پنجره‌یه ، جمعه‌لری جونبه‌یه ، هر جمعه ایرتسی ترزی‌یه کیدر .

نه‌در اوبیلکز ؟ بوبیلمه‌جه فنادکل! بیلنه عشق اولسون! بیلمه‌ین بر مصراع اوقویه‌جق !

یازیلی بر لوحه‌یی اوقور اوقوماز او آنه قدر صاچمه دیکلدیکنه ذاهب اولان عندلیب هرکسی صوصدیره‌رق وشاقیر شاقیر اوته‌رك :

— یکی ادبیات جدیده . دیدی .

— بیله‌مدك دیر دیمز :

(باغ عالمده اولور کل دیکن آزردهٔ خار)

مصراعیله جائزه‌سنی ویردی .

تا اوته‌ده دوشونن (پارناسیه‌ن) [*] لردن بری :

— صالیانغوز ! دیدی .

— بیله‌مدك دیدیجه :

(باغبان بر کول ایچون بك‌خاره خدمتکار اولور)

دیدی. یانمده دوران بر ره‌آلیست :

— چوپدن مناره اولماز تخته مناره اوله‌جق چهارشنبه طرفلرنده برمحله‌اسمیدر. دیه‌طورجدیتنی‌اثبات ایتدی. آ کاده:

— بیله‌مدك دیجه ، قیزدی . اوده :

(غنجه مه‌کوز دیکنه خار اولورم)

دییه‌رك روح طفلی‌یی سویندیردی .

فقط ناتورالیستلردن بری بیلمه‌جه‌نك مغایر طبیعت صاچمه‌لردن مرکب اولدیغنی اوزون اوزادی‌یه آ کلاتدقدن صکره دیدی‌که :

— بو بیلنمیه‌جك برشی دکل . ایوب اویونجاقلرینك یاپدیغی چفت قندیللی کاغد مناره تقلیدی .

همز بردن :

— بیله‌مدك . دیدك .

---

[*] (پارناسیه‌ن) : ایضاحات اخیره‌یه نظراً وضوح تام طرافداری اولان و مطالعینه اثرلری کلال ویرن شاعرلر .

(خار غم ای کلعذارم باغ عمرم لاله‌سی)
دیه‌رك بیق آلتندن کولدی .
صیره کلدی خیالی‌یه : دوشوندی دوشوندی :
— قره کوزده شاعرلکه اوزه‌نن رزاقی زاده نارچین بك دینجه قهقهه‌لری صالیوردك .
کرچه خیالیوندن اولان بوذات حاجی رشید چای‌فروشك دمخانه‌سنه تعلیق ایدیلن بو معمای معالی احتوانك مدلول اصلیسنی تماماً بوله‌مامش ایدیسه‌ده ایچه یاقلاشمش ایدی . مکر بو معما صاف دل شهیر ، کاتب بلاحت تدبیر ، مهندس درایت سمیر ، رسام و موسیقی شناس وجمله‌نك معلومی اولان نائل بکك ترتیب کرده‌سی ایمش ! اوته‌کی کوشه‌یه بوزولمش طیس طیس کولیوردی .
چشم الاسنی سوزه‌رك، قیرپیق ، قیرانته بیقلی دوداقلرینی بوزه‌رك دیدی‌که :
— چوپدن مناره بنم ! بر مثلم دها اولسه بر ایپ کره‌رك (ماشاءاه) قوره‌جغم ! فقط بوله‌میورم . بر دانه وار ایمش اما یرینی بیله‌میورم .
§ نائل بکه بو درلو هوس معما پروری‌یی بخش ایدن سبب نه اولورسه اولسون کندیسی خوش مشربدر ، صافیتی درجهٔ حماقتی بولور اما اوقور ، چیزر . طبیبان زمانه‌دن برینك تعریفی وجهله:
(نائل بکك احوال فکریه‌سی بر قاچ سنه اول هیچ

اولمزسه قابل حل بر معما ایکن صوك زمانلرده بالکلیه غیرقابل حل برر معما حالنی آلدی .

لکن قیافتی شیق ! باشنده قالبسز بر فس ، صیرتنده یشیل خرقه ، پنبه داللی منتان ، دوکمه‌سز یلك ، آصقیلی پانطالون ؛ آیاغنده لاستیکلی لاپچین، کزر طورر . آکلاماز ، آکلاده‌ماز ، آکلاشیله‌ماز . فقط شعری‌ده الدن براقماز .)

§ نائل‌بك کسدیرمه جواب ویرمك خصوصنده‌ده‌ماهردر . بر کون:

— قاچ یاشنده‌سك ؟ دیین بر ذاته :

— عیبدر ! باباسنك بیلدیکنی اوغلی بیلمز ! دییه‌جواب‌ویرمش .

ینه بر کون :

— اکشی‌یی‌می سورسك ، طاتلی‌یی‌می؟ دییه‌صورمشلر :

— طوزلی‌یی اونوتدیکز . دیمش .

— ینه بر کون :

بایزید قله‌سنه طیشندن‌می چیقیلیر ، ایچندن‌می؟ زمیننده سؤال ایدن ذاته :

— ایچندن‌چیقیلیر امانه‌طرفدن اینیلیر؟ بونی بیله‌میورم‌دیر .

صاچمه‌یه مراقی اولانلردن بری :

— کچن آیك چهارشنبه‌سندن اوچ آرشون اکسیك‌کلمش . اکله‌مك ایچون نه قدر قایصی پستیلی کیدر . دینجه بر خیلی دوشوندکدن صکره :

— اکسیك‌کلن آیی آل . از . ایچ . اوته‌کی آیه اه کریم ! دییه مقابله‌ده بولنمش .

— بزم نائل بك صاحبه آ كلامقده‌ده بهره‌دار عرفان اولدیغی حالده نصلسه‌دون صباح منظور چشم خیره‌داری اولان بر تیاترو مقاله‌سنده‌کی بر فقره‌یی آ کلامامش و بونی دخی حاجی رشیدك قهوه‌خانه‌سنه تعلیقه قرار ویرمش اولمغله معمایه موفق اوله‌جقلره آلاتورقه بر چای ضیافتی وعد ایلیور . معما بر وجه آتیدر :

« سروی... سیلوریلی.. سرورس . . . قطا. . . قوطی... قبطی امینه ... انفیه . . انفیه‌جی . . . انفیه‌جکم ... بوزیه ... هاه‌هاه‌چیقاردم... سیلوری‌قپوسنده انفیه‌جی‌یم. بونه دیمك عجبا؟»

معلومات

بزده حل ایده‌مدك بو نه دیمك ؟

١١٩

آرتق کزیله‌جك یرقالمادی ، عبدینك قومیکلکندن ، کل حسنك مسخره‌لغندن ، مناقك فجایع کریه آوازندن، طورنه ئه‌ده‌نك بیك بر قیافته کیرن بیقسز حریفندن ، فونوغرافلرك ظیریلتیسندن ، چایجی رشیدك صورتندن ، بابا یاورك مناقب شکم پرورانه‌سندن ، غزته مخابرلرینك قره‌کوز ،مرکب ، ماهیه داستانلرندن ، خیالی صالحك صاچمه‌لرندن ، قره‌کوزجی محمدك محاوره‌سندن ، ممدوحك کمانندن ، سحورك طاولندن، چوقور چشمه ، اون قپانی زورنالرندن ، قیی‌ده کوشه‌ده طوران

داربوقه زیللی ماشه‌دن ، سماعی ، داستان ، مانی ، قوشمه یورولمه اوطورمه‌دن ، شیق بکلرك ترزی تلاشلرندن ، آرابه پیاسه‌سنده ، سرکیده :

— قوقولو ! دییه پاپاغان کبی اوتن حاجینك آواز کریهندن، تراموای بوریلرندن ، تنظیفات آرابه‌سی طاقیردیسندن غنا کلدی. کلدی‌اما سحوری‌نه‌ایله ایتملی؟ ایکی‌پارتی‌بزیك، برایکیوز اللی پیکت ، ایکی اوچ طاوله ، بیلاردو باشنده تپنمه ، اوته‌کنه بریکنه سارِاقا ، بزم آرتیستی قیزدیرمه ، امامه صارمه‌دن‌ده لذت آلنمامغه باشلادی .

نه یاپه‌لم ؟ دوشوندك . صوك دفعه‌یه مخصوص اولمق اوزره برده یاقومی‌یه کیده‌لم . دیدك . آلای بویا ! برازده زورنا دیکلیه‌لم . اوچ درت آرقداش قالقدق . فوزیه قرائتخانه‌سنك قارشوسنده‌کی دائرهٔ مخصوصه‌یه (!) کیردك . اورته‌لقده بر :

— مرحبا !در کیتدی. سیوری‌قوزفس، صاغ‌شقاقنه‌قاچیق پرچم ، چاتمه‌قاش ، غیطان بیق ، سیوری چکه ، ایکیسیده ایستدیکی کبی باقار کوز ، آل وفقط یشیل کنارلی منتان،قرمزی پوللی فوطه،سوسطه‌لی ماشه‌لی برغارسون عرض اندام ایده‌رك :

— ساده‌می ، شکرلی‌می؟ دییه صوردی .

زورنانك استرحت زمانی اولدیغی ایچون درحال دونه‌رك، نوا کردانیه اوستندن :

— شکرلی بر ، ساده ایکی، کسمه بر دییه باغردی . یاقومی‌ده چفته تلیدن کیردی . فقط بزم آرقداشلردن برینه

نه اولدی ؟ ایکی اوچ دفعه خفیفجه اوکسوردی ، النی کوسترمکسزین باشنه کوتوره‌رك فسنی اوصولجه چویردی . پوسکولنی یانه کتیردی . آمان ؛ آرقداشه بر شی اولیور . اوموزینك بری ایندی ، بری چیقدی. صول کوزینك وضعیت کبارانه‌سی دکیشدی . بزم بکلرجه (تام بیچیم) ه کیردی، بینی الدن دوشمیور ، غالبا کوبکی‌ده اوفاق اوفاق آتیور ایدی‌که اینیك ، چیقیق اوموزلرنده بر صالینتی کوریلیوردی . اورته‌یه برده اوتوزبرلك تسبیح چیقدی. آمان چفته تللی! برده صول طرفده‌کی آرقداشه باقه‌یم‌که مست سرور ! آغزینك بیرتماجی قولاغنك کوپه‌سنه وارمش ! فقط آره‌ده‌کی تناظره باقیله‌جق اولورسه ایکیسیده عین زمان ظرفنده بر قیافته کیرمش ظن اولنه‌جق درجه‌ده طاریزلری یکدیکرینه مشابه! نه اولدی؟ بیلمم، بو سفرده صاغمده‌کی آرقداش النی جیبنه آته‌رق :

آللینك آللیسی

دیدی. چنته نقاره درحال تبدیل اصول ایدرکن صولده‌کی بر چاریك فیرلاتدی . هابابام‌ها ! دوك بره دوك ! آرتق نه :

بروسه‌لی بروسه‌لی
کل بکا بو صالی

قالدی ، نه :

ایندم دره‌لرینه
بیلمم نره‌لرینه

قالدی . صیره‌سیله اوقونیور ، چالینیور ، زیبك هواسی ، آیدین هواسی ، طودودیلر . کوچکلر ، دیرکن تا کوشه‌دن بر سس :

— آدام آمان ! دییه عکس ایتدی . صیره مانی‌یه کلمش زور ایله چاتلاق ؛ دوداغك یاننده فیرلاق بر آواز ایله مانیجی باشلادی :

روغن‌لی ایسقارپین ایشلمه‌لی چوراب
بویله بر دلبر سون اولمزمی خر ، راب

کلسون آره نغمه‌سی ، آنی متعاقب یورغانجی صادقك دستانی ، آندن صکره :

(آمان طوپخانه‌لی طوپ طوپ کاکلی قیرمه پرچملی)

سماعیسی ، فقط بو نمایشلرك جمله‌سی بزم چاریکلرك توالیسی ایله میدان آلیوردی . آرتق قالقدق . یاقومی لاجل التشییع بزه برده (میدان هواسی) چالدی . فیرلادق .

§ روایت ایدلدیکنه نظرا روزه‌داران امتدن بری غزته اوقومق بهانه‌سیله مقری کوینده بر غازینویه کیرر باشی سرسام. کوزلری دونوك برحالده ستونلری سوزرکن قارشیسنده براسلامك قهوه ایچدیکنی کورر، حدتله نیر فقط اوروج یینك یاننده برده خرستیان بولنیورمش . لکن تیرا کی‌یه سوز آکلادیلیرمی ؟ حدتله یرندن قالقه‌رق :

— بو قهوه کیمك ؟

— (اوروج یین یاننده‌کنی کوستره‌رك) بونك !

— سیغاره ؟

— اوده اونك .

اوروجلی کویا قهوه ایچوب ایچمدیکنی آکلامق ایچون:

— توکور باقهیم ؟ دیر دیمز اوتهکیده بو معارضی دفع ایچون یوزینه طوغری توجیه دهان ایدرك :

— تو ! دییه یرلشدیرر .

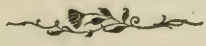

١٢٠

آغلایك چوجقلر ! همده وار قوتکزله آغلایك. بایرام کلیور . فقط ساده آغلامیك ، تپینك .

— جیجی روبا ! ایسترم ! دییه آغزیکزی . یایهرق کوزلریکزدن یاش آقیدهرق ، یرلره سریلهرك ، چیرپینهرق ، مردیونلره صاریلهرق ، طیاق پیهرك ، روبادن بشقه بر شیله صوصمامق اوزره آغلایك ، بر حالده که اوك ایچی ظیریلتی ایله طولسون ، اودرجهده طولسون که نه بابا کزده ، نه آنا کزده کندیلرینه کلهجك طاقت قالمسون دییه دوشونورکن چارشو قاپوسنده بر دانهسنه تصادف ایتدم .

هنوز آلتی یدی یاشلرنده . باشده پوسکولسز ، ایبکك یوقاری قالقیق طورمسندن پاره قومبارهلرینك یاریسنی تصویر ایدر صورتده نیم کروی دیلیم دیلیم بر فس، صاچلر قیویرجیق، براز طونبول ، کیرلی بیاض چهرهلی ، قولاقلری قالقیق ،

کوزلری جین کبی فیرلاق ، یالکز اوده آغـلادیغنی اثبات ایدن صـاغلی صوللی یاش یوللریله یوزی چفت چیزکیـلی ، دوداقلری قیزارمش ، فریاده مهیا ، خرقه‌لی ، آصیلی طونلی ، قوندره‌لری برر طرفه صوك درجه‌ده باصیق برطوراماں آناسنك النه یاپیشمش ، باباسنك ارقه‌سندن یورییوردی فقط نه‌یورویش ، عربده جویانه! کوزلری فیرلداق کبی دونیور ، محلبیجینك اوکنده اوفاجیجق کریلدی . روبا هوسیله درحال اونوده‌رق. ظیپلایه ظیپلایه آغزینی یایه‌یایه یوریمکه باشلادی. الیله، پارماغیله هردکانی کوسـتریور ، سمیدجی‌یه کولیور ، بوغاچه‌جی‌یه ایمره‌نیور ، اوکده‌کی چوجغك پوسکولنی چکیور. آیاغی سورجوب قاییور، آناسنك یلدیرمه‌سنه آصیلیور، ژاپون مالی شیشیرمه دودوکاردن ایستیور ، یشیللی ، آللی مورلی بالونلره صاله‌جك کبی باقیور.

بو کوچك کوزمك اوکندن غائب اولور اولماز سنبلی چهره بر دانه‌سی دها کوروندی صاریشین ، فس بربچق آیلق قانبك تأثیرمتانت بخشاسندن محروم . فقط پوسکوللی ، خرما قبوغندن نعلین ، کموش کوکوم ، شاب ، صارمساق ، یکرمی بر جورك اوتی صاقلی نسخه‌لی ، کوزلری آغلامش ، دوداقلر صومورمش ، صورت آصیق ، غالبا بر قاچ شامار یمیش ، سـتره ، پانطالونلی ، چیقی تیق چیقی تیق اوتن قلوش پوتینلی ، متصل اوکنه باقیور ، بیوك آناسی نخودی فراجه کیمش اوکده . آناسی سیاه جارلی یاننده ، خدمتجی مائی چارشافلی آرقـه‌ده کیدییور . باقیلسـه تحت الحفظ اثوابجی دکانه یوللانیور ظن ایدیله‌جك .

آلك بردها ! فقط بو ماورو. قیویرجیق، بشارت کوزلی، سویملی ، هونکورهونکور آغلایور ، دونوب دونوب اسکته کبی اوتن دودوکلری صاتان یهودی‌یه باقیور .

آلك بر دهـا ! پنبه حوطوزلی اوکی دانتـه‌له‌لی قیرمه‌لی قناریه صاریسی انتاریلی ، النده مور شمسـیه ، ضعیفجه براز آغلامش ، اوده حالنه کوره دیره‌نیور .

بونلرك صوکی کلیرمی؟ فقط بو کلن دهشتلی ! روبالی، قلیـج بلده ، اپولت اوموزده ، عسکر پوسکولی اناسنك حیزله چکوب کوتورمسندن فیریل فیریل دونیور ، اوده تین تین کیدییور ، النده بر سمید کمیرییور .

او ! بو دها یامان ! آمان‌اه ! چارشو بربرینه قاویشـه‌جق باباسی الندن طوتمش ، او یرلره یاتیور ، فس النده ، خنجقره خنجقره آغلایور ، لاستیکك بری فیرلامش ، پانطالونك‌قیچی چامور ایچنده . باغیرمه‌دن قیصلمش صداسیله :

— کیتمم ، کیتمم ! دیه حایقیرییور، باباسی هم چکیورهم:

— یوری حنزیر ! باق اوه کیدمله‌ده سنی نصل کبرتیورم دییه تهدید ایدییور . فقط کیم دیکلر ؛ هایدی !

— نه اعلا . مقره‌لرم وار. دیکیش ایکنه‌لرم! دیین‌یهودی‌یه طوتوندی . باباسی ایکیسنی بردن چکوب کوتورییور ، یهودی حیرتده ! کندینی‌زور قورتاریور. آمان! آمان! طوقونمسون. ایواه ! اختیار قادینك دکنکنـه چارپدی . واردا ! دستور ! بن دیمدمی ؟ بوغاچه‌جینك سهپاسنه آیاغنی طاقدی .

اوح ! بو نه قدر نازك ، نه قدر تربیه‌لی، مائی پوسکوللی آل فسی ، صاری منتظماً کسیلمش صاچلرینه ، قاشلرینه قدر اوطوردلمش ، لاجورد ، ایچی قیرمزی حروانیـلی ، کوزلر آسوده ، نظر مسرورانه ، وقور ، لکن آزیجق اندیشـه‌لی ، پانطولون قیصه، سیاه چورابلری آشکار، باغلامه پوتین اوزرینه تمیز لاستیکلر چکیلمش ، اللر سربست ، تا اوکده ، کبـارانه یوریور ، آره‌ده بالونه فلان باقیورسـه‌ده حریصـانه دکل ، مستغنیانه !

§ بایرام کلیور . دوشونك بابالر ! تلاشـك لزومی یوق ! مصرف قپولری آچیـلیور ! کیم بیـلیر ؟ ایچمزدن قاچ کشی بابالردن برینك اوروج ییین برینی دوکرلرکن :

— نه ایچون دوکیورسکز؟ دیه سؤال ایتمسی اوزرینه :

— رمضانی ییدی! آنك ایچون دوکیورز جوابنه قارشی:

— بایرامی اونوتدیغی ایچـون طرفمدن‌ده برر دانه دهـا ایندیرك تمنیاتنه اشتراك ایدنلر واردر ؟

فقط بونلر ایام سروره مخصوص مصارفدندر. قیصقانیلماز. سوینه سـوینه آلینیر ، کیدیریلیر ، هرکس جمـله‌نك کولوب سویندیکنی ایسـتر. او آغلایان اطفالی، بایرام کونی طاوولك آرقه‌سی صـیره کزیندکلرینی ، آرابه‌لرده ، بارکیرلر ، مرکبلر اوزرنده کیتدکلرینی کورسه‌کز طانیه‌مازسکز. بزمکیلرده‌شمدیدن آغلامه‌طاریله ، یوق اما بویله کیدرسه ، رسم کریه پروری‌یه بزده مطبعه‌ده باشلایه‌جغز. عجبا اوته‌کی آرقداشلر نه حالده‌درلر!

هرکسك بایرامده جیبنده خرجلنی اولور . غزته محررلرینك بر پاره‌سی بولنماز . سببنی صوره‌جق اولورسه‌کز اداره مأمورلرینك بایرام کونی مطبعه‌یه کلسونلرده ایش کورولسون دییه پاره ویرمدکلریدر .

١٢١

غریب شی ! شو آمریقالیلر نه تحف آدملردر ! ایشلری کوجلری یوق ایمش کبی تا یکی دنیادن قالقه‌رق اسکی دنیاده بولنان شهرمزه قدر کلمشلر وده‌موغرافی یعنی بلاد وسکنهٔ بلاد احوال عمومیه‌سندن بحث ایدن فنه تطبیقاً اجرای تدقیقات ایتمشلر . حتی ترکلرله مؤانستی میخانه عالملرینه قدر واردیران آمریقا یادکارلرندن بری نیورق‌ده نشر اولنان Comic-Revieu نام مجموعهٔ مضحکه‌یه یازمش اولدیغی مقالهٔ مخصوصه‌ده (احوال فیزیولوژیه) یه کوره بر طاقم یرلر کوسترمشدر . بو محررك قولنه نظراً شهرمزده :

— کوریلور کوریلمز کمال حیرت ایله کولنه‌جك وکولندکجه قهقهه‌لرك بیویه‌جکی یرلر : تیاترولرله مطبعه‌لرك داخلی .

آغلایه‌جق وزورله کوزلردن یاش کتیرن محللر : بالق وپطلیجان وقتنده بقال دکانلری اوکلری .

آقشامدن اویقوسز قالانلره مخصوص کسدیرمه تعبیراولنان میزغانه‌جق محللر: قاضی کوینك ٤ و ٥ نومرولی واپورلریله خلیج چکدیرمه‌لری وتراموایلر .

غوغا چیقان محللر : کوپری باشلریله شرکت خیریه بیلت باراقه‌لری.

معده خسته‌لغنه قوت ویرن یرلر: علی‌العموم لوقانطه‌لر.

اسهال وباصور وبارصاق عفونتنه علاج صاتیلان دکانلر: فاتح قصابخانه‌لری .

شهرك قطب شمالی‌یه تصادف ایدن قسمی: شمدیلك کومور ده‌پولری .

ملبوسات مغازه‌لری : بات پازاری .

دفع سکره مدار اولان مداوات ابتدائیه مخرجلری. کوفه.

کورینور قضالر : مهاجر آرابه‌لری.

قضا و قدرك اکثر کزینـدیکی طرفلر : باغچه حواله‌لری ایله دیوارلری .

دوشوب قفا کوز یاریلان ، باجاق قیریلان ، قول اینجینن یرلر : سوقاقلر .

پاره ویریلن محللر : دکانلر .

بیهوده پاره آلنان محللر: کوپری، قاضی کوی واپورلری.

کیجه‌لین ایشله‌ین ترامواى : تونل .

کورلتیسی نسبتهً آز اولان محل : قادینلر حمامی .

آلافرانسه طعام ایدیلن یرلر : یانی ، نیقولی ، لوبون ، اسپونك، قافه دو سوویس، غامبرینوز، برتولی بیره‌خانه‌لری .

آلا آلمـان جیمناستیق محللری : آقسرایدن طوپقپویه وصماتیه‌یه کیدن بیوك جاده‌لر .

آلاروس تیریل تیریل تیتره‌نیلن محللر : کوپری اوزری، باش محرر اوطه‌سی ، روم ایلی شمندوفری واغونلری .

قله‌لرك کوره‌مدیکی دومان چیقـان یرلر : سیغاره آغز - لقلریله پیپولر .

صولاق یرلر : قوری چشـمه ، چوقور چشمه ، آینه‌لی چشمه، سلامی چشمه‌سی هفته‌ده ایکی دفعه ترقوس بوریلری.

قوراق یرلر : باق پازاری ، یمش ، اون قپـانی، جبالی ، ایا قپوسی ، فنار ، خاصکوی .

جیـادت هواسـیله مشهور اولان یرلر : قازلی چشمه ، قوربغه‌لی‌دره ، بالاط ، قاسم پاشا .

آلاتورقه دارلمصاحبات : محله قهوه‌لری ، سوقاق ایچلری، چارشی ، کوپریده‌کی انتظار صالونلری .

آلیش ویریش محللری : (حاناکی) ، (مه‌زون روصو) قافه دوقومرسك کیزلی اوطه‌لری؛ قونقوردیانك رولت دائره‌سی، پاله قیریستالك ایچ صالامی ، طوقادلیانك یوقاریسنده‌کی برنوع حجره، طوغری یولده صاحبلری مجهول بعض مساکن خصوصیه.

یاغجی اصنافی : قمارباز یارداقلری.

مقداری کوندن کونه تزایدایدن نفوس: دیلنجیلرله آرابه‌جیلر.

یولده سربست یوروینلر : حماللر .

قطاع طریق : کوپکلر .

صویوجی اصنافی: دوزینه‌سنی اون بشه صاتان، لیکداسیون اعلان ایدن شیق مغازه‌لرله ، تونل باشنده‌کی مزادخانه .

اوت پازاری : عیشتاین ، مایر، ویقتور تیرینغ ، غولدنبرغ.
عطاریه وانواع تحافیه دکانی : بون مارشه .
آنتیقه : غلطه قله‌سی .
تحت الزمین بولوارلر: ایوب، قره‌جه احمد، ادرنه‌مولویخانه قپولری .
ایچ دکز : خلیج، یاغمورلی هوالرده یول اورته‌لری.
طیش دکز: مرمره وحوالیسی.
قصداً ایقاع حریق ایدن : پطلیجان وقتنده کون‌طوغیسی روزکاری.
لدوسه قارشی متریس : قاضی کوی مندیرکی .
پویرازه قارشی تحفظخانه : کمورك فقدانی حسبیله یتاق ویورغان .
کمورجی سویندیرن فورطنه‌سی : قره یل .
بهار مژده‌جیسی : لیلك
یاز خبرجیسی . چیك بال طوت .
صوك بهار منادیسی: آثارخزان، افکار خزان ابکارخزان ردیف وقافیه‌لی قصیدهٔ نونیه صاحبی .
قیش علامتی : (١٢٩٠)ده طبع اولنان تقویمه کوره (وزیدن‌بادشمالی).
ایام معدوده : قاسم، خضرالیاس . رمضان ، بایرام ، عهد ضرورت ودم مضایقه ، اربعین وحاسین وستین .
زوکورت پارتیسی : غزته مخبرلری.

پاره‌لی آلایی : صاحب امتیازلر .
کبار طاقمی : شرکت خیریه‌نك قوزغنجق مشتریلری .
آیاق طاقمی : قوندره‌جی آلات وادواتی .
آحادناس : اون ایکیلره قدر صیره‌سیله کلن افراد .
بك اوغلنك خریطه‌ده اولمیان محله‌لری : الماطاغی، یکیشهر، دولاب دره‌سی ، سینم کویی، قالیونجی قوللغی، مجار (قنادسز).
تداول ایدن مسکوکات: اوسکی، بیاض، چینغارلی موروق اوسکوسی (فرانسز آلتونی) غارغیلی (استرلین) ترازو آشیندیران (نقصانندن طولایی قره‌میس) پنـدی فرانق (طوقات) پاتاقوس (چاریك).
قاموس جدید : لغت غریبه ایمش .
مقالهٔ مذکوره ایچـه مطول اولدیغی ایچون بالانتخـاب بو قسمنی ترجمـه ایده‌بیلدم . بیلمم خوشـه کیدرمی ؟ آرزو ایدلدیکی تقدیرده مابعدینی دخی یوللارم .

١٢٢

نیورقده نشر اولنـان (Comic-Revieu) یعنی مجموعـهٔ مضحکه‌نك محررلرندن آمریقالی یادکار مبحث السنه نقطهٔ نظرندن اجرا ایتدیکی تدقیقات موشکافانه نتیجه‌سنده (آلیش ویریش یرلرنده‌کی لسـان متداول) سرنامه‌لی بندنده السـنهٔ عوام ایله خواص آره‌سنده‌کی فروق مهمه‌یی ایجه تعیین ایتدکدن صکره دییورکه :

آلیش ویریش یرلرنده‌کی لسان متداول بام باشقه‌در . مثلا بر زمانلر قونقوردیانك رولت صالونه کیردیکزمی ایشیده . جککز سوزلر شونلردن عبارتدر :

جارو — رولینه — قاشقاوال — طیرناق — آشووال قویدی بنمکی قاره (مربع) ایدی — روژ — نووار - آپرو جارو ، صفر دیمکدر. رولینه رولت صندوقی ، قاشقاوال برنوع پنیر آدینه‌ده بکزرسه‌ده رولت آلتنك مانیوه‌لاسی ، طیرناق بیلیانك دوشدیکی آرالقلرك خط فاصلی . اشووال ایکی نومرو خط فاصلنه قاره درت نومرو نقطهٔ تقاطعنه پاره قویمق دیمکدر. نومرولرك داخلی قیرمزی وسیاه اولمغله روژ قیرمزی‌یه نووار سیاهه تخصیص اولنمشدر . فقط رولت اویونی دونك وحیله‌یه الك زیاده مساعد اولدیغی ایچون بین المداومین (حیله) یه (قاشقاریقا) وآپرو یعنی حاضراولك دیه‌ندا ایدن اویونجی‌یه‌ده (قاشقاریقاجی) تعبیر اولنور .

§ ترکیاده قمار اویونلری یعنی کریزلر ایکی قسمه منقسمدر. بونلرك برنجیسنه (پاپل کریزی) یعنی کاغد اویونلری دینیرکه علی العموم پاساته ، ماقه ، ونوعما فرعون ناملریله اوچه آیریلیر. دیکری تخته کریزیدرکه طاوله وانواعی اولوب باربوت مهمجه بر مستثنالق کوستریر . دهات چپاقیندن اولان (بوراده چالغیجیلر مقصود دکلدر) زار مسئله‌سنده کمیت و کیفیتجه بعض شواذه قائل اولمشلردر . شواذ مذکور بروجه آتیدر :

كبه زار ـ سورمه زار ـ ايلرى طوغرى زار ـ طولو زار ـ زار طوتمق ـ زار صيقمق.

اصطلاحات عموميه‌سنه كلنجه ، بعض اربابنك ضبط وتحريرلرينه كوره :

ـ پوسته ـ ايچرلى طيشارلى ـ سنك كيده سنك بنم ، بنم كيده سنك بنم ـ قرق پاره‌سى اوكنه ـ بوغونتى ـ صاغلام قفسلك ـ قفسه قويمق ـ خاور (اورتاق) ـ پايجى ـ سكا باقيور ـ زاره باقمق ـ ايى‌يه طولو ـ كوتويه طولو ـ ده‌تيو ـ دانيقاقاواقا (باربوت وپاسته‌يه شامل اصطلاح يكانه اولوب، پاره‌سى بيتن آدم ديكرندن آلدينى اودونج پاره‌ايله اوينار وقزانيرسه هم دينى اعاده ايدر همده قازانجك نصفنى ويرر ، قازانمز ايسه آلدينى پاره‌يى بورجلى قالير .) طوفالامق . ـ قاوانچو ايتمك ـ ده‌نيو ـ (دنكه قويمق) كبى شيلردن عبارت اولوب يالكز طيرناقجيلق ايله طوفاجيلق آره‌سنده عموم وخصوص مطلق واردر.

§ پاسه‌تا (شانس ئه‌غالى) يعنى سنك بنم دينيلن اويونلرك اك منتخب و مستثناسى اولوب آنده دخى متبحريندن قماش على ، چنكانه قسطى ، مانيجى زه‌روخى ، ايليكجى مصديق ، قره‌مان عبدى ، ايكرى بويون نورى ، كلخن احمد و سائره طرفلرندن ويريلن معلوماته كوره بونك دخى موضوعات خاصه‌سى:

آورتا كسمك ـ فاچه ـ فاچه آلمامق ـ فاچه بتون آلتنده بتون ـ ايسقالاته ـ ترسه طوره (آلتنده پاره آلنماز) ترسو ـ صوته آقوزه ايتمك ـ آپاغاييكى پوسته ـ اوچنجيسك! اوچنجيسك

(ایسقالاتاده اوچنجی دوشوروب ٥ پونددارك غائب ایده‌جکنی اولجه خبر ویرمکده مستعملدر) — پونددار (کاغد کسن آدمك قارشوسنده‌کی اویونجی — پایجی — کاغدلره حساب یوق — (نه اولورسه اولسون کاغدلری صایدیرماز) — جیریقجی (غوغا چیقاران ، چینغار آلایندن دهشتلیدر) — چینغار — کلین آلیجیلر : (پولیس وضابطه‌مأمورلری. باصقین اثناسنده متداولدر) — ایسقولیا (کاغدی اوستندن ویا آلتدن، اورته‌دن چکمه) — یاغجی .

§ فارائون ویاحود فرعون‌دنیلن اویون‌دخی (شانس ئه‌غال) قارلردن ایسه چوچورینه یورکی ایله طونوز ابراهیم و قیریپق محمود ، بوکا اصطلاح وضع ایتمکدن بر فائده حاصل اوله‌میه‌جغنده اتفاق ایده‌رك یالکز پاچی — پارولی — شه‌یی — دودیجی — قوندیجی کلمه‌لرینك استعمالنی تجویز ایتمشلردر. ماقادحی بونوعه داخلدر . سکز، طقوز جیفره کبی بر قاچ مخصوصاتی واردر. پیکت‌ده بونلر صیره‌سنده‌در :

ترسا — قووآرتا — اون درت — بش اون بش یکرمی — آلتی اون آلتی یکرمی ایکی — یدی اون یدی یکرمی درت — سکز اون‌سکز یکرمی‌التی — بش اون بش یکرمی، اون درت طقسان درت — آلتی اون بش یکرمی بر ، اوچ آصو، یکرمی درت ، اوچ ریغا یکرمی یدی ، اوینارم یکرمی سکز ، یکرمی طقوز، آلنمش— آصو ، بك ، برلی — اونلی ده‌قارتی ئه‌پتاقارو (یدی اوریا) قارو . اوریا ، دینکری — کور قوپه ، قارنی

یاریق ـ ماچه ـ ایسپاتی، سینك ـ ایسقارتا ـ بیوك ایسقارتا ـ ایلك ـ صاییده قالدیران ـ پارتی ! ـ یوزلك ، آلتمشلق ـ قاپهت بیوك یوزلك .

ایسقانبیل همان همان محله قهوه‌لرینه مخصوص لعبیاتدندر . آنده‌ده فضله اوله‌رق قولتوق آلتی، ایکیلی، قوز ، ویرایسقانبیلنی چیق‌طیشاری‌یه ، طوتوله ، اشارات صامته‌دن : چکه اویناتمه، کوز قیرپمه، دیل چیقارمه، اوموز تیترتمه ، باش پارمق کوسترمه (اونلی اشارتی) ، بورون بوزمه (اوفاق قوز) قاش قالدیرمه (قوز یوق) وقیرمق وبوش ویرمك، کبی لغات‌متداوله واردر.

باصمه ، اوتوزبر ، لاسکینه وسائره حقنده‌کی تفصیلاته آرتق حاجت یوقدر ظن ایدرم .

١٢٣

حاجی رشید بی نوانك عربی وفارسی وترکی اشعارده تسلیم کردهٔ ارباب وقوف اولان اقتدار فوق‌العاده‌سنی‌هر نصلسه چکه‌مین وبابا یاورشکم پیرایی هر کون بر غزل نوزمین تنظیمنه سوق‌ایلین شاعر نادره کوی زمان ونادر بی‌بهای‌جهان حضرت میرنائل کچن کون بایزیدده حلواجینك اوکنده محبوب زمان وآفت جان ودلبر بی‌امان بقلوابی کورور کورمز سابقهٔ رقابتله تپسی‌بی آشیروب عزم‌وحدتخانهٔ وصال ایتمك ایستیمش ایسه‌ده شکیمهٔ شکم یاور او آنده بر دلاور زور آور کبی النی طوتمش

ومیر نائل دخی انی طوتدك ایسه‌ده دیلی طوته‌مازسك دیه‌رك بزم بابا یاورك :

اشتها انکیز قلب ناتواندر بقلوا
رشك حلویات کلزار جناندر بقلوا

مطلعلی غزل سکرینی تخمیسه ابتدار ایله‌مش اولمغله بروجه زیر تزیین اولندی .

(تخمیس نائل بك بر آی بقلوا نامهٔ بابا یاورشکمی)

فخر حلویات فوت بخش جاندر بقلوا
ساحر قلب اکولان جهاندر بقلوا
خیلی دملردر نظرلردن نهاندر بقلوا
اشتها انکیز قلب ناتواندر بقلوا
رشك حلویات کلزار جناندر بقلوا

§

برده بولسه‌ك ای کرسنه چشم و معده طورمه یوط (١)
ایتدیکی دمدنبری تا حضرت آدم هبوط
دیدهٔ اهل شکمدن ایتمه‌مشدر هیچ سقوط
بشقه شیدر ، نو بهار بی‌خزاندر بقلوا

§

(١) بابا یاور بو بیتنده قافیه‌یی پك طار انتخاب ایتمش اولدیغندن تربیعیله اکتفا اولندی . ـ لمخمسه نائل ـ

اختفا ایلرسه‌ده ذاتی کمون معده‌ده
حکمی نافذدر ظهورات شئون معده‌ده
حاصلی غایتله ماهردر فنون معده‌ده
حائز فضل ریاستدر درون معده‌ده
حکمی جاریدر یمان بر پهلواندر بقلوا

§

نرده کیم عرض القای الطف ومشهور ایدر
خاطر ارباب جوعی شاد ایدر . مسرور ایدر
سینه‌لردن محنت و اندوهی هپ مهجور ایدر
روح و فکری لذتیله مست ایدر، مسحور ایدر
کوییا بر سنبولیك شعر رواندر بقلوا

§

لذتیله کوثر جناته اولمشدر بدل
ایله‌مز بر طاتلی ذاتیله بو مبحثده جدل
الویرر ای مادح چای رشید انصافه کل
بر سماندر سفرهٔ اهل شکم کیم فی‌المثل
آنده غایت دلربا بر کهکشاندر بقلوا

§

ایله‌مم عطف نظر باغ جهانك جوینه
وقف کوش ایتمم رشیدك غیری های و هوینه
شمدی بن دلبسته‌یم بر بقلوانك بوینه
بر نظرده قلبی تسخیر ایلیکده رویینه
غبطه بخشای جمال مهرشاندر بقلوا

§

آلتنی قیماقدن ای اولاد ! تجویف ایسته‌مز
یوقسه صیت و شانی تعریف و توصیف ایسته‌مز
ذاتی خوشاب ایله کلاجه تردیف ایسته‌مز
بشقه‌در خاصیت جانبخشی تعریف ایسته‌مز
اهل درده بر مفرح کلستاندر بقلوا

§

اوستنه آدم کلیر ایچدکجه غایت خوش توتون
قولمی تسلیم ایدر ظن ایلرم عالم بتون
بر حقیقتدر سوزم مشربجه زیرا کیف ایچون
سفره‌مزدن بر زمان اکسکلکن کوستره‌مسون
آشنای حال دلدر ، مهرباندر بقلوا

§

بقلوا کافی دل غمناکی اسعاف ایچون
ویردی رخصت بقلوا دردی بکا فریاد ایچون
بیروم ارباب ذوقه آندن استمداد ایچون
آدمی تا منتهای لذته اصعاد ایچون
قات قات اولمش کوییا بر نردباندر بقلوا

§

طاتلیلودن بقلوادر سودیکم : جانپرورم
منحصردر وصفنه شمدنکرو هپ سوزلرم
همزباندر مخلصك نائل‌ده سنله یاورم
سفرهٔ خلق جهانه یاورا ظن ایلرم
جنت الفردوسدن بر ارمغاندر بقلوا

§ نائل بكك شوخمش دلپذيرينى كرسنكان شعرايه عرض وتقديم ايتمكلكمزه سبب محضا مومى اليهك وادئ مدح واطراده نفعئ ثانى وحاجى رشيدكامران ايله بابا ياور ترزبان كبى بى مدانى اولديغنى اعلام ايچوندر .

حتى ثقات ارباب شكمدن مروى اولديغى اوزره بابا ياور اطعمهٔ نفيسه ومأكولات نادره ايله مزين بر دوكون سفره سنه دعوت ايدلديكى بر زمانده اك صكره زرده كلمكله طبع خروشان سوداويى نصلسه مزاجه ميل ورغبت ايتمش ومشهور عالم اولان

(زعفران نوع نباتك خواجه نصرالدينيدر)

مصراع برجسته سنى تلاوتله وبر نشئهٔ خنداخند تهالكله كاسه يى نخودلى پلاو اوزرينه بوجا ايلمش اولمغله حاضر فى المجلس اولان: مير نائل مرتجل دخى :

ياور واسع شكم هر سفره نك مفتونيدر

مصراعيله قاشيق آتمق خصوصنده سربست قافيه استعمالنى تجويز ايلمشدر . حضرت نائلك بو كبى دها نيجه نيجه اصلاحات ادبيه سى وار ايسه ده شمدبلك تذكارندن صرف نظر ايدلدى .

اعلان — اوكمزده كى پازاركونى آقشامى يعنى پازارايرتسى كيجه سى شهزاده باشنده شمس قرائخانه سى مستأجرى جمال افندى محتاجين اعانهٔ خصوصيه قوميسيونه بركيجه لك حاصلات صافيه يى اعانةً تقديم وواسيل افندى طاقمى دخى مجاناً اجراى آهنك ايده رك اثبات فتوت ايه جكلرى حسبيله نائل بكك دخى برغزل اوقويه جغى وبابا ياورك بعدالافطار هضم طعامه دائر

کوزل بر اویقو کسدیره‌جکی وحاجی رشید فریدك دخی مزیت چایه دائر تشمیر ساق ایلیه‌رك غوطه خوار مقال اولمه‌جغی شمدیدن اعلان اولنور .

١٢٤

بوسنه کومورجیلره یارادی والسلام (Revieu m Coic) محررینك استانبولده برقیش عنوانیله یازدیغی تاریخچهٔ تحسساته کوره قار ، او سترهٔ بیضای برد ، هوالر سرد اولوبده قره یلی اوغراغی اوزرندن کریلمکه باشلانجه شهرك مناظر عمومیه‌سی بشقه بر شکل آلمقده ایمش. حتی قاضی کوینك بش نومروسنه بر نظیرهٔ مدنیه اولان روم ایلی شمندوفرلرینك واغونلرینه ، درت نومروسنه رقابت ایدن (آقسرای ـ صماتیه) ترامواییلرینك داخلی قار ایله طوله‌رق مشتریلر کویا قیزاق قایلر کبی سیر وسفر ایتمکده ایمشلر . فقط مبالغه‌نك‌ده بو درجه‌سی چکیلمز. چونکه ترامواییلرده اوشومك قابل اولسه بیله واغونلرك خنجا خنج طولو اولمسی واوکده آتشلی بر ماکنه بولنمسی وتکرلکلرك دمیر چبوقلره دلك وتماس ایله حصول حرارته یاد ردیم ایتمسی انسانی صیقنتی ایچنده بورام بورام ترلتمکده‌در.

محرر مومی الیه مقری کوی و آیاستفانوس خطنه آمدوشد ایدن (بخارلی آرابه‌لر) سرلوحه‌لی استطرادنده دیورکه :

اوروپاده شمدیلر (اوطوموبیل) یعنی بخارلی آرابه‌لر نامی

آلتنده ذکر اولنان آلات جدیده ترکیده بوندن بکرمی بش اوتوز سنه اول بارون هیرش نامنده برمعدن مهندسی طرفندن ایجاد ایدلمشدر . بو آرابه‌لر کوچك کوچك درت تکرلکلی اولوب قوق کوموری یاقار ، یاغمور صولریله ایستیم آلیر وکندینه مخصوص اعوجاجلی ، طولامباج ؛ ییلان قاوی قبارتمه بر یول اوزرندن یورور عزیمت ومواصلتنده دودوك چالار ، رهکذارنده بولنانلری چیکنر . دویریر ، سرکه‌جیدن حرکتندن بر چاریك صکره قومقپویه ، سکز دقیقه صکره یکی قپویه ، اون دقیقه صکره صماتیه‌یه ، یدی دقیقه صکره نارلی قپویه ، آندن صکره دخی یارلر ، بایرلر ، دوزلکلر ، کوپریلر ، نهرلر کچه‌رك ، یوقوش چیقه‌رق ویولده‌برنوع آه وواهه‌بکزه‌ین ایچ صیقینتلریله بر ساعتدن اون اوچ دقیقه اکسیك بر زمانده مقری کوینه واریر . بوسیر وسیاحت اثناسنده عظیم تزلزلات ، درینلدن کورلتیلر ، قفا قارانبوللری ، اوشومه تیتره‌مه ، صالینتی ، یازلرده بوغونتی حس اولندیغی کبی آره‌ده صیره‌ده دخی اوطوماتیك یعنی ماکنه‌یه مربوط اشخاص جامده‌دن شابقه‌لی ، شیق ، برانی روش بری قپویی آچه‌رق (متکلم من البطن) لری تنظیر ایدر صورتده :

— بیلت : دیر ، الندەکی زیمبا ایله دلر .

بو اشخاص جامده ، فرانسزجه ، آلمانجه‌دن ماعدا لسان بیلمزلر .

§ مقری کوی ، درسعادتك سل الرئه ، استسقا ، ستمه ،

دیسانتریا علتلرندن مضطرب اولانلره مخصوص قریه شکلنده بر خسته خانه‌سیدر. متوفا بارون هیرش‌سیم وزردردینه مبتلا اولدیغی زمان بورانك هواسیله امتزاج ایتدیکی جهتله قریه‌یی رهکذاره دوشورمشدر . فقط کویك هر نه‌دن ایسه مضمرنده طوران بعض سیئات حالی شو کونلرده دخی بوز کوسترمکه باشلامشدر.

مثلا بر قاچ هفته‌دن بریدر سرقت وقوعه کلمکده اولدیغی سویله‌نیور . هله بو مناسبتله ایشیدیلن مضحکاتك حد وحسابی بولنمیور .

آمریقالی یادکارك تدقیقاتنه کوره مقری کوینده اوچ درلو سرقت اجرا اولنورمش. بونوعك برنجیسی عادی سرقت اولوب بش اون سنه‌ده بر قوندیره ، پالطو ، شمسیه ، صحن کبی شیلرك آشیرلمسندن ، ایکنجیسی عشق وعلاقه حسبیله خدمتجی وسائرلرك اوه اوته بری آلمرندن ، اوچنجیسی خیالات اوهامك استیلاسندن عبارتدر .

نوع اول محتاج ایضاح دکلدر . نوع ثانی قورته عالمرینك اجتماع حبیبین امرنده کوستردیکی روی مساعده‌دن متحصل اولوب کیجه مطبخ آلتلری ، یر اوطه‌لری ، قپو اوکلری ، باغچه اورته‌لری ، کیلار ، چماشیراق . صندوق اوطه‌سی کبی ظروف ممکنه داخلنده قوپان کورلتیلره علم اولمشدر .

نوع ثالثی ایدن ایی‌یه ایضاح ایتمك ایچون وقعهٔ آتیه‌یی یازمم: سرقت سوزینی طویان اوده‌کلردن بری غازینودن یواشجه قالقار . کیجه اورته‌لق نیم مهتاب وسوقاقلر تنها ، اوزاقلرده

بر سس، روزکار اسدکجه بر اوغولتی وار حیزلی حیزلی یوریور، تلاش، قورقو نفسنی طیقیور. اوه بر وارسه، قپولری سورمه‌لیوب یتاغه سریلسه راحت ایده‌جك. عجبا چولق چوجغی نه حالده؟ یا اوه خیرسز کیرمش ایسه آمان یاربی! یا شمدی اوکنه چیقارسه! (اوفاق بر قارالتی کورینور) هول جان ایله!

— کیمدر او؟

— بکجی!

— کل. کل. بنی اوه قدر کوتور.

اوح! اوك قپوسی! دارالامان! (بکجی صوپاسنی اوره‌رق اوزاقلاشیر). چات! سس یوق! بر دها چات! (یوقاری پنجره‌لردن بری آچیلیر).

— کیمدر او؟

— نم.

— آمان بك! آل آناختاری! آچ قپویی.

— نه وار؟

— بیلمم قورقدق.

آناختار، رعشه‌دار اللرك یاردمیله کلیده کچر. غیرچ! دونمیور! بر غیرت دها! غیرچ! دونیور! فقط او ولوله نه؟ (یوقاریدن قادینلر):

— خیرسز وار.

بك خلقه‌لره آصیلمش اولدیغی حالده:

سوقاق. خنجا خنج. بکجی عودت ایتمش خیرسز وار فریادی آشاغیلی، یوقاریلی دوام ایدییور. صوریبورلر.

— نرده ؟

— ایچری قپونك آرقه‌سنده . قپویی ایتیور . ایچلرندن بر بابا یکیت ایلری کچه‌رك دیره‌نیور . فی‌الواقع قپونك آرقه‌سنده بر شی وار . براز دها غیرت ! قپو آچیلور . خیرسز اوراده. قوجه (ولوسپید) قیشین‌طوره طوره جانی‌صیقلمش، طیشاری‌یه چیقمق اوزره قپو اوکنه قدر کلمش .

بر قهقهه ! مکر خدمتجی‌تلاشله قپونك آرقه‌سنه وه‌لوسپیدی طیامش . روزکار اورنجه دیویرلمش .کوراتی‌ی طویان اوخلقی اوطه‌یه قپانمشلر .

§ مع‌مافیه ضابطه‌نك قیدسزلغی‌ده دوران ایدیور . قائمقامه‌لقجه اجراآت شدیده‌یه توسل ایدلمسی استرحام اولنیور. مقری کوی کوچك ومضبوط بر کوی اولدیغی حالده اوراده بویله وقایع متأسفه‌نك ظهورینه آلدیرلمامسی تأسفلرله سویله‌نیور. طاش مسئله‌سی هنوز خاطرلرده طوریور، بو قورقوده آیلرجه سوررسه امنیت شخصیه‌نك فقدانندن طولایی کیملر مسئول اوله‌جغی دوشونیلور .

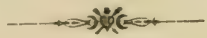

٢٢٥

چوجقلر بر دها سویلیورم . سوزمه دقت ایدك . بنی دیکله‌یك . بایرام کلیور .

روبا ایسترز . دیه صیزلانك ، سویله‌نك ، میریل میریل میرلدانك . صومورتك ، خومورداتك، کفایت ایتمزسه صیجاق

اوطه‌دن چیقوب حولیده کیزلی کیزلی آغلایك ، سفره‌یه اوطورمیك . یمکی هر کسه زهر ایدك. بابا کز قیزسون . سزه طیاق آتسون . سزینه آلدیرمیك . فقط طیاق آجیسی ایله آغلایك . بیوك آنا کز مراقلانسون ، کوچك قرداشکز سزه باقه‌رق اوده باشلاسون ، آره‌ده قومشونك اوغلانی‌ده آزدیرك . آنالرکز بوینلرینی بوکسونلر .

— افندی ! بك! چوجغی محزون ایدییورز ، دیسونلرده اوده غوغا چیقسون . بابا کز :

— آلمیه‌جغم دیه باغیرسون . قادین والده آتیلسون :

— بزم داماد قدر جیمری کورمدم دیه سویلنسون . بر پاتیردی‌ده بویله قوپسون . فقط اونوتمیك ها ! ینه سز تپینك . صیزلانك . اوی چین چین اوتدیرك . معهود بایرق سسلرله :

— روبا ایسترم دیه وارقوتکزله باغیرك . فریاد ایدك، آغلرکن تبدیل مقام‌ایده‌رك، دیواره طوغری دونه‌رك اولویك، کوزکزدن یاشلر اینسون ، خنجقرقلر ، (هیغ هیغ) لرله قامتی آزدیرك . یوقسه بشقه درلو روبا آلنماز . کچن بایرامکی البسه ایله قالیرسکز . اللی آلتمش پاره کونده‌لکه قولاق آصمایك . آنلر کلیجی ، کچیجی شیلردر . چابوق بیتر . یکرمی پاره‌لك بیلیا ، اوتوز پاره‌یه لاستیك طوپ، اون پاره‌لق بوغاچه والسلام. ینه سزتهی دست، صیرتی جبلاق یالین آیاق قالیرسکز. صکره قاریشمام . شمدیلر اولنکی زمانلرده اولدیغی کبی مکتب

قپامه‌لری‌ده یوق . بایرامده بر یره چیقامازسکز . دونمه دولاب صالنجاق، اجل بشیکی، آتلی قره‌جه، فلیکك مرکبی ، مرجانك آتی ، طوپ سلیمانك آرابه‌سی ، معجونجی فیرلداغی ، سزك ایچون حاضرلانیور. شکرجیلر، فستقجی حاجیلر، قوزحلواجیسی، کتن حلواجیسی، کوشه‌ده‌کی عطار، قارشوسرده‌کی بقال قدومکزه انتظار ایدیورلر . ها کوره‌یم سزی تپینك . صکره خاله کزه تیزه‌کزه ، بیوك بابا کزه کیدوب ال اوپوب مندیل و پاره آله‌مازسکز . اوته‌کی محله‌نك چوجقلری سزکله اکله‌نیرلر . پدرکزه آکلاتك فلسفه‌ده بوکا (رقابت حیاتیه) دیرلرمش دییك. سعیکزك مشکور اولمسنی ایسترسه‌کز امسا کدن صکره صباحه قارشی اویانوب ینه آغلایك. اوروچ بابا کزك باشنه اورسون. دیوانه کبی اودن فیرلاسون. فقط بوقدرده کافی دکل. اوفیرلار فیرلاماز سزده آرقه‌سندن ترلکلرله فیرلایوب :

ئه ! . . ئه ! . . دییه آغلایه‌رق آرقه‌سندن یوریك . سزی قوغالارسه قاچك. محله قهوه‌سی اوکنه قدر آردی صیره کیدك . بکجی‌یی کوزتله‌یك . یاقالار ها ! صقادن حذر ایدك، طوتارها ! زیرا او سزدن صولودر. بقالی‌یبانه آتیمك قورنازدر. مناوی نصل اولسه آلدادیرسکز . قوشار کبی یاپوب الما کوفه‌سنه کندیکزی ویرك . بر قاچ دانه آلنیرسه مباحدر . هم دماغه چاشنی ویریر . امام افندی طوتمغه قالقیشیرسه هم قاچك هم‌ده ایکی یومروغکزی بربرینه اوره‌رق :

— (ا ب ت ث . جیم دالی کوسه) بی اوقویك . او سزه یاناشه‌مز .

قیم ، ایشه قاریشه‌جق اولورسه :

— قیم باشی، قاییق باشی! نغمهٔ پرده بیرونانه‌سنی طوتدیرك. اوده مندفع اولور .

مؤذن یوبازدر . آنکله خوش کچینك . او قوشارسه یالوارك .

ان‌شاه امام اولورسك. طوتمه بنی دییه رجالرده بولونك . لکن بو عربده‌یی آشیریر آشیرماز اوده طور سکونی اختیار ایده‌رك ، محزون محزون کزینه‌رك ، نه دیرلرسه آنی یاپارق ، کوندوزدن ایچه قارنکزی طویوره‌رق ، اکتساب قوت ایده‌رك آقشامه حاضرلانك . طوپه بش قاله ینه باشلایك . اوده چوملك حسابنه کوره بایرامه سکز ، بیوك والده‌نك دوکومنه نظراً طقوز ، منجم باشی تقویمنده سکز، مینی مینی تقویمده طقوز کون وار. نه یاپیله‌جق ایسه بو اثناده یاپیلور . صکره آرالق آینده کومه کیدرسکز. قربان بایرامنه قلیرسکز. بابا کزه بیوك توبه‌یی کوچك توبه‌یی شمدیدن ایتدیرك .

§ چوجقلق حقیقةً لطیفدر . سویملیدر . آغلامه‌لر جان صیقار اما او هوس معصومانه‌یی قیرمغه کوکل رضا کوسترمز . نصل چوجقلر ، بنم قدر سزه یول کوسترن وارمی ؟ فقط شوکاده دقت ایدك که بابا کز :

— یارین کیده‌لمده آله‌لم . دیر دیمز صوصبك . متبسمانه یانه اوطورك. بوینه صاریلك. شاپور شوپوراوپك. کونده‌لك ایسته‌ییك. آقشامه افطارده اوصلی طورك. بر شی ایستیورمی

دیه کوزینك ایچنه باقك . ایلك اشارتده آلستابولنك . یالکز صباحلین ایرکنجه قالقوب کندرکاهده طورك . بلکه اوروج کیفیله اونوتور . یوزیکزی . کوزیکزی ، سیلك . کندیکزه براز چکی دوزن ویرك .

هایدی دیر دیمز لاستیکی کیوب فیرلایك . یانده تین تین یوریه‌رك ، بر شی ایستمه‌میه‌رك ، اوته‌یه بری‌یه طالمیه‌رق اثوانجی دکاننه قدر کیدك . نه آلیرسه بکننه ، بونچه‌یی قولتوقلادیکزمی؟ آرتق میدان سزکدر، خروس شکرینه‌بایلیرم! قوز حلواسنی سورم. بروسه‌نك کستانه‌سی طاتلیدر، طاتلی لیمون، ده‌نوبده امدکمی جانه جان. قاتار . پورتقالی نصل بولورسکز ؟ وای بابام ! آرناوود الماسنه باقك. قوری اوزوم ایله فندق‌سزه حسرت چکیور . شام فستیقی حسرت دندانکزدن چاك چاك اولمش یاتیور ، نارلر نارکبی قیزارمش ، آییقلایوبده قهوه قاشیغیله قارشیسنه کچدکمی ، صفاسنه طویولماز ، بیلمم سز نه دیرسکز ؟ بر ایچیشده ، ییشده بیتن شیلری بن سوم . مثلا لیمو ناطه . پورتقالاته دیل ایله غرتلاق آره‌سندن آقان بر سلسبیله بکزر . باللی بابا طاتلیسی ایکی لقمه‌ده بیتر ، سمید ، شمدیلر هر آقشام سفره‌یه قونیور ، جانم قاییصی خوشابی‌هم صوبی ایچ ، هم اتنی یی ، هم‌ده چکردکی قیر ، کوودیه آت. ایکی کوزوم ماندارین اوفاق دیللرینه قربان اولسونلر ، کوچك اولدیغی ایچون اویونه‌ده کاپر . لکن چوق خیرپالامغه کلمز . ناز کدر . ایوا بولورسه‌کز نه اعلا ، آغیز بوزرسه‌ده مع‌مافیه

ینه ینیر ، شکر آلمیك ، زیرا قریباً قاووشـه‌جقسکز . آمان بابیلدم . مدینـه خرماسی ، پارل پارل پارلایور . نه‌ده کوزل استیف ایتمش به ! انسان قوطوسیله آلوب کتورمك ایستیور. قاوورلمش فندق‌ده مسك کبی قوقدی آرتق طیانیلمز .

— ویر اون پاره‌لق !

— اوزوم‌ده ویره‌یم‌می ؟

— ویر . بابا اوزوم‌ده آلدم اون پاره‌ویر .

ایسـته‌یك آرتق کیسـه‌نك آغزی آچیلدی . اوفاقدن کیدرسه‌کز ضرری یوق . یوقسه بقلایی چیقارتیرسکز . نه او؟ اندیشه ایچنده‌سکز . بایرام کونـنه حق کریم ! پدردن چاریك، بیوك آنادن ایکیلك، والده‌دن غروش، بابا کزك آناسندن ایکی یوزلك آله‌جقسکز. تیزه ، خاله ، دایی و عموجه‌نـکـکیلرده‌فضله. هـا کوره‌یم سزی چوجقلر . سزك ایچـون ترتیب ایتدیکم پروغرامدن خارجه چیقمیکز .

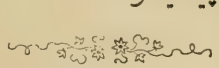

١٢٦

بزم آمریقالی یادکار استانبولده بولندیغی اثناده السنهٔ شرقیه‌یه وقوفی حسبیله کتبخانه، کتبخانه کزه‌رك مطالعات آثاره‌موفق اولدیغی کبی شهرك (تقسیمات جغرافیه) یه کوره برده اجناس اهالینك اقامتکاهلرینی تعیین ایتمشدر . بو غریب اجنبی بردن پك چوق حظ ایتمش اولمالی‌که عثمانلیلرك شکل و صورته کوره

تمیز طبایع امرنده‌کی مهارت قیافت شناسانه‌لرینی دخی بر آوردهٔ زبان تقدیر ایلیور . بو آمریقادن استانبولده و سائر یرلرده توطن ایتمك ارزوسنده بولنانلردن :

کوسه‌لره : قبا صقال .

قرقندن صکره آزان خوواردەلره : آق بیق .

زوکورت قالوبده تسأل ایتمك اوزره بولنانلره : احسانیه .

مانیفوطره و اشیای تجاریه مبادلاتندن قاشقاریقاجیلق ایدنلره : طوپجیلر .

لورد ، میلورد ، (قونت ، قونتس ، مارکی ، مارکیز) واندربیلت، ژان‌غولد فاملیاسی افرادینه : آقسرای .

آرابه و آت حیوانلریله اینك و سائرەلر ایچون: آخور قپو .

قاطر بسله‌ینلره: صمانلق ، فنجانجیلر یوقوشی،اوزون‌چایر. بینیجیلر وفارسانه : آت پازاری ، کملیك ، سراجخانه .

قارباز و ایسقانبیل مراقلیلرینه : قوزیتاغی .

حکام وهیئات عدول ارکاننه : قاضی کوی .

اعمالرله سئله‌یه : کوز تپه .

امور حسابیه‌ده بهره‌ور عرفان اولانلره : دفتردار .

صنوف بریه‌یه منسوب متقاعدین عسکریه‌یه : قلیج علی .

یاغنك بیق وسائره بیوتمکده‌ده اهمیت مجربه‌سنه مبنی چارابروانه : فندقلی .

بابا یاور بچمنده اولانلره : هندیلر تکیه‌سی .

عناب وایکده مراقلیلرینه : نیکده .

ذبح حیواناتده التزام غدر واعتساف ایدنلره عبرت اولمق اوزره : طاش قصاب .

طوپال ، اوطوراق ، منزول ، کوتوروملره : نردبان کوی .

محرر ، مخبرلره : مرکبجیلر ؛ باصماخانه .

آثار عتیقه تحریسیله استخراجات تاریخیه ده بولنه جقلره : مالتپه .

چکمسی دوشوك اولانلره : ساقیز .

داح داح ایسترم دییه اوده کیلرینی تعجیز ایدن چوجقلره : مدیللی .

آیاق حماللغی ایدوبده کوندملك چیقارمه جقلره : بوغچه آطه .

صیواجی ، مالاجی ، بویاجی اصنافنه : کیرچ بورنی ، بویاجی کوی .

قویون قوزی بیوده جکلره : قوچ حصار .

او ، دکان صاحبی اولمغه اوزه نلره : یکی قپو ، یکی باغچه .

پودره یه متعلق انواع تحافیه صاتانلره : اون قپانی .

قایماقجی وسودجیلره : لوله جیلر . سودلیجه ، یوغورتجی .

طریق رهبانی سالکینه : قره باش ، پاپاس کوی ، قرق کلیسا ، مناستر .

طولاندیریجلغه هوس ایدنلره : دولاب درهسی .

اعمال اربعه دن جمع ، طرح وضرب بیلنلره توسیع معلومات ایلری ایچون : تقسیم .

سرسری ، دربدر ، صباحجیلره : آیاس پاشا .

قارمانیولاجی اصنافنه : بوغاز کسان .

آرابجی، طرابجی، قیوجی اصنافنه: چنکل کوی .
بورجلیلره : اودەمش، طومروق دائرەسی .
حیوانات اهلیه مراقلیلرینه: قزلی چشمه، طاووق پازاری، قیون بابا.
بالجی ، بکمزجیلره : سینکلی بقال.
طوللر ایله راهبەلره : عورت پازاری . زنەجیلر ایجی .
قصه خرسزلریله سارقلره . یان کسیجی یادکارلرینه : آچچه آباد ، بانق آلتی . مجیدیه .
فائضله پاره ویرنلره : امین اوکی .
سلاح قوللانمه اوزەننلره: قالقندلن، تپەدلن. اوق میدانی.
آلا آنغله ات بیەجکلره : قانلیجه .
تنویرات الکلتریقیەدن حظ ایدنلره : قندیللی .
ایش بولمق ایستەینلره : امور یری .
خروس دوکوشدیرنلره : حاجی قادین .
اوستم باشم چامور اور دیبه زیپزیپ یوریینلرله زیفوس قاچقینلرینه : یوکسك قالدیرم .
اوتەکیته بریکنه اطالهٔ لسان ایدنلره : دیل اسکلەسی .
رنك آشنایان زمانەدن اولنلره : صاری شعبان ، قیزیل ایرماق ، قره کوی ، آق حصار ، یشیل مناره ، آلاجه حمام.
اعشار التزامنده بولنەجقلره : زیتونلك ، جوزلك ، آنبارلی ، ابوالق .
رژی مأموریتنده استخدامی جانه منت بیلنلره : توتون چفتلك ، طوزله .

رندان و آزاده مشربانه : قلندر، شراب اسکله‌سی پیاله‌پاشا.

اهل لسانه : قوش دیلی .

مورتوجیلره : مصلا ، تخته‌لی کوی ، سرویلر .

کـکـه‌زار اویونجیلرینه: طاطاوله .

قوشجیلق ایدوب کچینه‌جکلره : قرتال، قمریلی مسـجد ، بلبل دره‌سی، قفسلی، فلوریا، آق باباء داربجه .

ترشیجیلق ایده‌جکلره : سیرکه‌جی .

استحقاقی اولمدیغی حالده مأموریت طلبیله اوغراشه‌جقلره: حصیر اسکله‌سی .

فنون بحریه‌یه وقوفی اولانلره: دکیزلی ، پاشا لیمانی ، فنار.

عاشقلره : اوف .

تحصیلدار اوله‌جقلره : وزنه‌جیلر .

ارباب زراعته : خرمنلی ، تارلا باشی ، یایلا ، صبـانجه ، اوکوزدره ، چفتلك کوی .

باغچوانلره : لاله‌لی .

باشی طارده اولانلره : بول سوقاق .

قویوجیلره : آلتون اولوق .

شاعرلره : سازلی دره ، خوبیار .

اوسته‌لره: قالفه کوی، چراقجی چشمه .

طاتلیجیلره : آجی بادم ، روانی چلبی .

مناولره: نارلی‌قپو، الماطاغی، یمش، کستانه‌صویی، آرمودلی.

راعیلره : قورد دره ، چوبان چشمه‌سی ، طوموز طامی.

دولکر وقالفه‌لره : معمار سنان .

طبیب واوپراتورلره : جراح پاشا ، حکیم پاشا .

طوپجیلره : خمباره‌جی یوقوشی ، قورشونلی مغازه ، تخته قلعه ، حصار .

دوریشلره : ولی افندی ، ارن کوی .

ادبیات جدیده طرافدارانه: یکی کوی، یکی محله، یکیجه.

ادبیات عتیقه طرفدارانه : کاتب مصلح‌الدین ، عاشق پاشا، اسکی حمام .

کمورجیلره : قار یاغدی بابا .

طرفلرینی توصیه ایلیور .

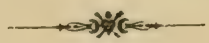

١٢٧

(اوده‌کی پازار چارشویه اویماز) دیرلر ایدی‌ده اینانماز ایدم. مکر اینانمق ایچون کیجه اوده حساب وتخمین ایله اوغراشمق، کوندوز چارشویه چیقمق ایجاب ایدییورمش . چکه چالمق . ایسته‌ینلر تشریف ایتسونلر . آمان ! بونه دهشت ! یوریمك احتمالی یوق . غلبه‌لك ، پوطورلی ، شالوارلی ، فراجه‌لی ، یلدیرمه‌لی ، چارشافلی ، پالطولی ، چیکنلی ، سالطه‌لی ، طبله‌لی، اسپورتلی ، صیرتی کوفه‌لی، باشی سمیدلی ، سهپالی، چوجقلی، بوغچه‌لی ، پاکتلی ، چانطه‌لی ، شمسیه‌لی ، باستونلی ، ایری ، قیصه ، شیشمان ، ضعیف نه قدر جنس وار ایسه جمله‌سی سویلیور . هر دکانك اوکنده کنج ، اختیار برر پتالیه‌جی

طورمش ، ییللانمش قوشجی چیغیرتانی کبی باغیرییـورلر ، بو ندای عمومی آره‌سنده ایچه قلین ، نزله‌لی ، اوکسـوروکلی ، پس ، تیز ، طاتلی ، سرت ، آغیر ، حوپپا الحاصـل درجات تصوتك جمله‌سنه موافق صدالر ایشیدیلیور :

— نه اعلا ! پوتینلر ، چورابلر ، مندیللر !

— نه کوزل ، ایپکلی ، هدیه‌لك قماشلر !

— خانم افندی ! نه شیق مندیللرم وار .

— بیوك خانم ! ایکی غروش دها ویررمیسك ؟

— بك افندی ! ! کورکلی بك افندی ! اون غروش دها ویردکمی ؟ (کورکلی بك اولماز دییه باش صاللایجه) هایدی کیز !

— کوچك خانم ! بیورك .

— خانم ! خانم ! اولادك باشی ایچون قرق پاره دها ویر !

— اه ! اه ! اما طمعکار اولدك کوزم .

— پیازم ! پیازم !

— یاندی کباب !

— فرانجلاس.

— پیده‌لر ! خاص !!

— کولر یوز ، طاتلی دیل ، کل یناق ، سوکوشجی .

— هانیا ! هانیا باربونیانك طاواسی .

— بغوس! آرتینه‌ن مجیدیه‌می آرپر.

— طامیس طومه‌ریدیوصو قونیسه طونا .

(سکا ایچندن خانود چیقه‌جق. شومالی حریفه چاق) .

— بیورك بكم ! كوچك بك! اه عشقنه كیتمه!

— خنزیر حریف ! یاقه‌می چكمه! آلمیه‌جغم.

— آمان آننه‌جكم ! آمان آیاغمه باصدیلر .

— اوغلان نرده‌سك؟ آ دوستلر ! اوغلان غائب.

— قیزم ! قیزم ! بورایه كل.

— واردا ! دستور طوقونمسون !

— باجی قالفه ! دادی خانم ! دوزیونلی آللیلرم وار .

— هانیا ایپكلی چارشافلر ، قوردەلالر ، باصمالار .

— (چشمه‌نك اوكنده‌كی بوغاچه‌جی) طاق! طاق! بویورك غوزوم !

— (قالین سسله) سبیل !

— طاواسی ! طاواسی ! وای شكرم وای !!!

— خرروب ! خرروب !

— (راست اوستندن) یوزكلر ، بیله‌زیكلر . ایكنه‌لر ! مقاره‌لر ! تیره‌لر!

§ بوراسی چارشو دكل بابل قله‌سی. طورمق احتمالی یوق. اوموز اوموزه ! تام یان كسیجی یتاغی اوله‌جق یر ! آمان قورتوله‌یم دیه نورعثمانیه قپوسنه طوغری یوریدم. ماحشراه! فقط بو ازدحام آلوب صاتجیلردن عبارت اولمسه كرك . كوزلكلی باستونلی، الدیونلكی شیق بكلرمزده پیاسه‌ده، سورت اه كریمدر دینلرده وار .

§ بو تلاش ، بو صیقینتی ایله مطبعه‌یه قپـاغی آتجه‌یه قدر چکدیکیمی بن بیلیرم . بر پارچه راحت ایده‌یم دیرکن اله بر مکتوب طوتوشدیردیلر . اهمیتی حسبیله عیناً درج ایدیورم .

مقری کوی ۲ شباط

قامك قیریلسون شهر مکتوبجیسی ! نهایت پیه‌جغکی یاپدك دکلمی ؟ به آدم یازه‌جقسك بری طوغری یاز . بن غازینودن اوه بکجی ایله کله‌جك قدر قورققیم ! کیم خرسز وار دییه آوازی چیقدیغی قدر باغردی‌ده خلقی قیونك اوکنه طوپلادی .

بن آوجی‌یم آوجی ، آ کلادکمی ؟ ویله قورقق دکلم المدن سلاح دوشمیور . بنم قارشومه چیقه‌جق خرسزك وای حاله ! (بوراسی بر آز شبهه‌لی)

آبابام ؟ قپویی آچان بنم ، اوی آرایان‌ده بن !

(اویله ایسه سزی خرسز صانمشلردر .) قوت بخشنده‌ده اوقدر شایان‌افتخار بردرجه‌ده‌یم هانیاسنك مطبعه‌ده طوتوشدیغك قره احمد پهلوان بکا ویز کلیر . (سن‌ده بزه ویز کلیرسك) . بردها بزم خرسزدن ، جسارتسزلکمدن فلان بحث ایتمه . صکره اینه‌رم بینکه یومروغی !

لطیفه بر طرف . کوی خرسزلری حقنده قائمقـامك نظر دقتنی جلب ایدرز .

۱۲۸

آوجیلر ! ظالم آوجیلر ! آه ! آوجیلر ! توکالی سزه شرقی چیقارمامشلر :

ایکی یوهو بر دره‌ده صو ایچر
دردلی‌یوهو دردسزینه‌درد آچار
بوکا قره سودا دیرلر تیز کچر
ظالم آوجی‌نچون قییدك جانمه.

یازمه‌یم دییورم . ینه یازییورم . اونه قیافت ! باشده سیاه تویلی قیوبرجیق قالپاق ، اوستده شیاق ، اکلی یاقه ، آرقه‌سی طرقه ، یانلر یازیق ، یوقاریدن آشاغی جیب بر جا کت، چفت صیره دوکمه‌لی ژیله (جیکن) . فشکلك، آلك آلتنده طرابلس قوشاق ، عباپانطالون ، اوستی چاریق طولوم ، چاریغك آلتنده قالین تویلی بروسه چورابی ، الرده ، اوموزلرده آدمنه کوره سانترال ، باکه ، لیقوشه تفنك .

آمان آوجیلر ! اونه طور! قاشلر چاتیق، صورت مهیب، بیقلر طوکدن نمناك ، قولنوقلر شیشکین ، قولر بندن براز آچیقده صالانیور . بونلره قیر قباد ایلری دیزمش . فقط طرز مکالمه دخی شیق !

— احمد بك ، چکمجه‌یه کلیورز بن فرقنه واردم آ . بر دانمی‌شویله هانیا یوقاریکی‌صیرت یوقمی . تا آنك حذاسندن آیقیری کچدی .

— یشیل باشمی ایدی ؟

— یوق .. (قیل قویروق) . بکله‌دم . آ کلادم‌که وار . براز دها کز یندم. یوقاریدن بر (مجار) سوکدی . طوردم. طوردم اما (ایچه بیندیردم) .

— صکره ؟

— صکره‌سی طوقونجه (چکدم آلدم) .

— دوبله‌می ؟

— (دوبله) چکدم اما صاچمه‌لر پاتیر پاتیر طوقوندی .

— بن‌ده بر (پانقا) اوردم . خبرك وارمی ؟

— نه‌دن ؟

— کچن کون بزمکیلر بر یبان قارغه‌سی اورمشلر یولده کوزلجه یولمشلر، بدروس ایله میغیری‌ده چاغیرمشلر (چامورجین) دییه یدیرمشلر .

قاه ! قاه !

— کچن کون آنلر نه اورمشلر؟

— نه اوره‌جقلر؛ ایکی کون طوره‌مشلر ایکی اوچ (سه کرمکی) ایله بر تکر . موسیو بودووا بر دانه (ژیللی پانقا) بانجی پترو ، اوچ (یشیل باش)، شیق بکی، درت‌دانه قادین اوردکی، آیاستفا - نوسده‌کی خروات بر ایکی (الماباش) نمسه‌لی فرنك‌ده ایکی مجارله بر دیشی (سودلانی) .

ایشته بزم کویك آوجیلری! آنلرك روایتنه کوره شمدیلك آو اتی نامنه چوللق نوعندن :

به‌قاچا ـ سلطانی به‌قاچین ـ به‌قاچینیا ـ دیکر قوشلردن یالی چاپقینی ، ترلا قوشی ، قره طاووق ، صیغیرجق ، طوی ، قوغو ، یبان قازی ، (چوبان آلداتان) وار ایمش .

§ مقری کوینده ایشتدیکمه اینانیله‌جق اولورسه کوی

آوجیلری برای صید وشکار چکمجه طرفلرینه کیتدکلری زمان کندیلرینی سفری ظن ایدرك اوروج بوزییورلرمش کناهی دیینلرله یینلرك بوینه ؟

§ تحقیقاتمه کوره آوجیلرك‌ده طاوجیلری وار ایمش . بونلرده آوجی ایسه‌ده باوت ، فشنك مسئله‌سنده براز فقیرجه اولدقلرندن شویله اوردك اورمشلر . بویله قوش دوشمش دیه دیکرلرینی قیشقیردوب بو صورتله آوه کیدییورلرمش .

§ اوردك آوینه کیدن صیاداندن بری (الصید منلث ولوکان مثنی) مثلنه اتباعاً آوده صاتون آلدیغی براوردکی اوچلشدیرمك ایچون کومسده‌کی اوردکی کسمش ، اورته‌قتده‌کنی‌ده قیرمش ایمش .

§ اوردك بحثنك اهمیتنه بناءً اجرا ایلدیکمز تحقیقاتده تعداد ایلدیکمز نوعلردن ماعدا بوغرتلاق . چیقریقجین ، چین اوردکی . قاچیقجین . قره‌جه . وزنه بوشالدان نامنده بر قاچ جنس دها وارمش .

§ اوردك دیینجه (پاپتق) کلمه‌سنی خاطرلامامق قابل

قوس ایچنده بولنان اسملردن یشیل باش ، مجار ، الما باش ! قیل قویروق ، پاتقا ، سه‌کرمکی (نام دیکر قره اوردك) چامور چین ، هواده اوته‌اوته کیدن زیللی پاتقا ، تکر ، انواعندن‌در .

چوبان آلداماق : ینه آنلرك روایتنه کوره سوریلر ایچنده کزن وآغزی قیرلانفیچ یاوروسی آغزینك بیوکنه بکزه‌ین بر نوع قوش ایمش که قیون آره‌سنه کیزلنوب ممه‌لرینی امرمش .

دوبله : چفته تفنکك ایکیسنی بردن چکمه .

چکوب آلمق : اوروب دوشورمك .

اوله‌ماز . بادی بادی یورومك بو حیوانك مخترعات ماشیانه‌سندندر . فقط او صوت کریه دیکله‌نیر صدالردن دکلدر . شایان صید اولمیوبده مائل انکسار اولان نوعی‌اوتمکه بدل سس چیقارمقده‌در. علم‌حیوانات علماسنجه ایکیسی‌ده صوده‌یشامقده یعنی‌ذوالمعاشین‌ایسه‌ده‌بری‌صوده‌یوزدیکی‌حالده‌دیکرنده صوومواد مائیه یوزمکده ایمش . طوغری اولوب اولمدیغنی بیلنلردن سؤال ایده‌رز .

§ (اوردك کبی‌صودن چیقماز) لسانمزده فرط استحمامه مبتلا اولانلر حقنده ضرب اولنور حد معروفدر .

§ بعض تعبیرات لسانیه متکلم ومخاطبی توجیه وتوجیهده متحیر براقه‌جق درجه‌ده غلیظ ویا خفیف اولور . مثلا اوردك کبی صودن چیقماز بشقه ماندا کبی صویه یاییلدی ینه بشقه‌در . کذا (چام دویردی) تعبیرینك ناطق اولدیغی معنا آیری . (تل‌قیردی)نك مأل ناز کانه‌سی دها آیریدر . آره‌لرنده‌کی فرق موشکافان ادبه عیاندر .

وقایع مضحکه‌دن اولدیغی اوزره بری تندخو ، دیکری حلیم‌الطبع ایکی آرقداش برای زیارت ایوبه کیدییورلرمش . قایغه بینمشلر . دره‌دن تپه‌دن سوز آچیلمش . فقط حلیم‌جه اولانی صودن قورقار طاقندن اولدیغی کبی تندخو اولان‌ده آره‌ده صیره‌ده یرندن اویناديغندن بی‌چاره‌نك فنا حالده یورکی حوپلار ایمش. بر آره‌لق سرتی قایقبی‌یه صورار .

— بو قایقلری هانکی تخته‌دن یاپارلر .

— چامدن !

— چامدن می؟ (بو آرالق قیمیلدار. قاییقده برازاوینار).

زواللی قورقاق تلاش و تهالك ایله :

— آمان دویرمه ! بو او چامدن دکل . دیبه استرحاماتده بولنور .

١٢٩

(Comic-Review) مقاله‌نویسنك آمریقادن اختیار هجرتله درسعادت و ممالك سائره‌ده توطن ایتمك آرزوسنده بولنان آمریقالیلره تعیین ایتدیکی محللرله مأموریتلرك محرر مومی‌الیهك معلومات جزئیه‌سنه بناءً او درجه‌ده شایان اهمیت اولمدیغنی درك و اذعان ایدن یرلی مقاله نویساندن بری اکمال نواقص مقصدیله‌اولیا چلبی سیاحت‌نامه‌سندن بالانتخاب مطبعه‌مزه آتیده‌کی جدولی ارساله مسارعت ایلمشدر :

شعرادن بقیة‌السلف دنیلن قسمه : دیوان یولی.

باغچوانلره : چیچکجی سوقاغی .

ملیونرلر کاتبلرینه : بیوك چکمجه .

قاصه‌دارلره : کوچك چکمجه .

اوکسوزلره : والده خانی .

یتیملره : بابا طاغی .

تأهل آرزوسنده بولنانلره : بیکار سوقاغی .

متمردین ارباب قلمه : عنادیه .

مشهور ادیسون و اخلاق و اقاربنه : ایجادیه .

هوا اوینایانلره : بورسه خانی.

ترزیلره : روم ایلی شمندوفرلرنده مقاصدارلق .

اسکی تیریاکیلره : چبوقلی .

یورك آتمسنه اوغرایانلره : سلانیك .

شکر علتی مصابیننه : شام .

آق صودن معلول اولانلره : قردصو .

حماجی اصنافنه : قورنه .

بورجنی انکار ایدنلره : صالمه طومروق .

چنکی و کوچکلره: چیق صالین .

دیلنجیلرله آج کوزلیلره : صورمه کیر .

رمضان مناسبتیله راقیدن کسلوب بنك معجون ایله جلب تشئه‌یه چالیشانلره : آفیون حصاری.

استانبول شهرینی تنویر شرکتی بوریلرینك ایکیده برده سونوب یانمسنی سیر ایتمکدن محظوظ اولانلره : کون طوغدی.

یوزك مراقلیلرینه : نجف.

بل آغریسی اولانلره : طرابلس ، چاملی بل .

بایرام ایرتسی کیجه ساعت ایکیدن صکره سوقاقده کزینه‌جکلره : فنار .

فسده پوسکول طاشیمامق شیقلغنی التزام ایدنلره: قالپاقچیلر.

دوکون آصقیجیلرینه : نخلبند .

مال بکنمه‌ینلره : بیك بر چشید .

استانبول سوقاقلرنده برنجی دفعه کزه جکاره: آطلامه طاشی.
صغوقدن بیزار اولان درماندکانه . شمس قرائخانه‌سی.
ساز اهلنه : عشاق .
آنتیقه مراقلیلرینه : قیزل طاش .
فی سائرالمنام اولانلره : تونل .
بردن بره زنکین اولمنی قورانلره : شمندوفر وارداجیلغی.
طارغین اولانلره : آیریلق چشمه‌سی .
عیش مدام اربابنه : لباده .

§ بن دیمدم‌می ؟ بو (٥) نومرولی ایله (٤) نومرولی بر ایش چیقـاره‌جقلر . بونلری تعمیره کوندرماملی . آلتلرینی تمیزله‌ماملی . دیدکلرم چیقدی کوپری‌یه چارپه چارپه آقندیلرله دوشه دوشه . استراحت ایچون یاصلانه یاصلانه ، صولرله اوره اوره دوبابی دلمشلرصو آلمغه باشلامش کوپری‌ده بر کورولتی:

— قاضی کوی اسکله‌سی باتیور .

— قاضی کوی واپوری‌ده ده‌لنمش ، دکزه کیدیـور .

صدالریله قاریشیق بر هیجان پیدا اولدی . دقت ایتدم . قهوه دکانی فلان یاصلانمش . کولدم ! هیجان ایچنده قالانلردن بری صوردی . دیدم‌که :

— هوا لدوس‌ده آندن .

— فقط بورایه لدوس اورورمی ؟

— سرپینتیسی کلیر آ .

— فقط هر زمان كليردى . بويله اولمازدى . دوبا ده‌لنمش دييورلر .

— سزلر باقى . بو هر كون اولاغانشى . اسكى اسكدار غازينوسنى خاطرلاميورميسكز؟ سزدعاايدك كه‌مرمره آچيقلرنده واپورلرك آلتى دلينميور .

كيم بيلير ؟ آمريقالى محرر بونى كورسه ايدى نه ديردى ؟ مطلقا :

طالغيچلره : قاضى كوى اسكله‌سنى محل آرام اولمق اوزره كوسترردى .

§ شركت خيريه وادارهٔ مخصوصه واپورلرينه بينه‌جكلردن .

قوشبازلر : شاهين ايله طيارى .

ده‌كزدن قورقانلر : سلامتى ، آسايشى .

افطاره يتشمك ايسته‌ينلر : سرعتى .

آطه‌يه قدر آغير آغير كيتمك اوزره بولنانلر : نزهته‌يى .

شركت خيريه مأمورلرى : انتظامى .

قواقده اوطورانلر : عزيمت ايله عودتى .

غزته مخبرلرى : سيارى .

واپور كورمينلر : نو اثرى .

سلامتله اسكله‌يه وارانلر : شكرانى .

قاضى كوينه كيده‌جكلر : قاضى كوينى .

قدمدن تفأل ايدنلر : ميمنتى .

چالیشمه‌دن اوصانانلر : غیرتی .

شرکت خیریه و قاضی کوی طرفلرینه ایشله‌ین قپودانلر : آجیق هوالرده ، رهبری .

ایام شتادن بیقانلر : بهاریه‌یی .

استانبول سوقاقلرنده لانغور لونغور کیدرك اوقی یایی قیریلان آرابه‌لرك برای تعمیر اسکداره‌کچیرلمسی فکرنده‌بولنانلر : سهولتی .

انتخاب ایدرلرسه اصابت ایلیه‌جکلری ادارتین طرفندن نشر اولنان اعلانامه‌لرده منظورمز اولمشدر .

§ مخابرینك روایتنه کوره .

— افطارلرك ختامه ایرمسندن طولایی: بابا یاور متأسف.

— بایرامك تقربندن ناشی : عیشتاین ، مایر ، ویقتور تیرینغ ، غولدنبرغ ، بولقه ایله مشغول.

— چایجی حاجی‌رشید بی‌نوا : اوفاقلق صایمقله دمکدار ینه‌شکرجیلر ، طاتلی تبسملرنده بر دوام ایمش .

١٣٠

§ بایرامك قارناواله تصادفی قیافت نقطهٔ نظرندن کوزل بر مطابقت تشکیل ایده‌جکدر . برده کونش آچار عیشتاین ، مایر ، ویقتور تیرینغ کلرینه بها یتشمز . بزم جوجه حیاتی‌ایله نائل بکلك ، آصمانیدینك بر آراده کزیندکلرینی تخیل ایتمك قدر لطیف بر شی اوله‌ماز . بونلرك آراسنه بابا یاوری ؛ حاجی

رشیدی‌ده صیقیشدیرك . ایریلی ، اوفاقلی بر قارناوال سوریسی میدانه کلیرکه چشم جهان بر مثلنی کوره‌مز .

یا بوبش فردنادری‌قاضی کویك(٥) نومروسنه‌بیندیررایسه‌ك بحراً سیاحتلرنده‌کی اکلنجه‌یی‌نه ایله‌تصویر ایده‌بیلیرز؟ دوشونك اوکده حیاتی آرقه‌سندن نائل . آنك آرقه‌سندن حاجی رشید ، آنك آرقه‌سندن بابا یاور ، دها آرقه‌دن آصمانیدی بر طورنه قطاری‌که دکمه کیتسون . بوی بوی ، دنك دنك . (سیناویتا - غراف) بونلرك طرز محاورات ومکالماتی ضبط ایتسه اك‌قومیق بر لوحه وجوده کتیرمش اولور .

§ بزم کومورجی‌ایله چراقلرنده‌کی غیرت مساعی پرورانه‌یه دییه‌جك یوق الله بره الله ! برنجی قیمی یتمش پاره ، الله‌مسی طقسان پاره‌یه ! هله شکرجیلرك بو فرق فیئاتی کورر کورمز اوقه‌ده قرق، قطائفجیلرك ، یکرمی پاره ، کورکجیلرك طاومنده بش غروش ضم ایده‌جکلری خبری شایع اولور اولماز کومورجیلرك‌ده ترقیٔ فیئاته قالقیشدقلری سویله‌نیور .

§ بابا یاور صوك افطاریه اولمق اوزره آتیده‌کی لیسته‌یی یوللامشدر :

طیغان شهریه چورباسی .

ازمیر یومورطه‌سندن او مات .

قارنباط قیویرجیغندن علی‌بك کویندن یغورتلی کباب .

بابا هندینك آلا بابا یاور طولمه‌سی .

انکنار باصدی .

طوماتس اوتورتمه‌سی .

نمسه بورکی .

شام بقلواسی .

قباق طولمه‌سی .

کشکول فقرا .

قوری مهلیه‌لی بامیه .

ایس قوقولی سافیزلی محابی .

یاپراق طولمه‌سی (قاشیقلق) .

هندی طولمه‌سی ایچنده پیلاو .

قایصی ـ عربانی اریکی ـ اوزوم خوشابلری .

چرز :

خاویار ازمه‌سی ـ ساردلیا ـ بالق یمورطه‌سی ـ ازمه پتاتس صلاطه‌سی.

شربتلر :

پورتقال ـ آهوطودودی ـ فرنك اوزومی.

رچللر :

ویشنه ـ عناب ـ قایصی ـ رنده ـ ایجیر ـ جوز .

مفتحلر :

قیزارمش بالقان قاشاری ـ تیریلیا زیتونی ـ سله زیتونی ـ پاصدیرمه ـ او صوجوغی .

بعدالطعام :

سیغاره ـ ساده قهوه ـ برسیغاره دها ـ بردهاساده قهوه ـ

لیموناطه ـ پورتقالاته ـ بر چاریك اویقو ـ بعدالنوم بردیلیم قیزارمش اتمکله میلان تره‌یاغی .

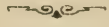

١٣١

یارین ، یارین اولمازسه صالی کونی بایرام ! ینه کیردك آرالق آینه ! رجب ، شعبان ، رمضان دیرکن بایرام کلدی . کیسه‌لرك آغزی آچیلدی .

شو اثناده دوران ایدن روایات موثوقه‌یه کوره ارباب ذوق وصفا کندیلرینه مخصوص برر پروغرام ترتیب ایله‌مشلرایمش . بو پروغرام مألفه نظراً :

حسرت‌می کلکون ایله ازیلوب بوزیلنلر .
هلال عید براوج فلك هوید اشد
کلیدمیکده‌کم کشته بود پیدا شد

ترانه‌سیله طاووق پازاری ، بالق پازاری ، لانغه ، غلطه ، بك اوغلی ، یکی محله ، آرناوود کوی طرفلرینه .

قپو قپو طولاشمق وبومناسبتله خلوص صمیمت پروزانه‌ده بولنمق آرزوسنده اولانلر :

تراموای ، شمندوفر ، آرابه ، شرکت خیریه ٥ و ٤ نومرو دخی داخل اولدیغی حالده قاضی کوی ، خلیج واپورلرینه .

طبان‌وایلره :

بابا یاور ، قاوورمه‌لی پیلاو ترتیبنه قوت ویرمك ایچون فاتح قصابخانه‌لری سایحخانه‌لریله جوارینه .

چایجی حاجی رشید بی نوا دستاری باشده ، شالی بوننده جبه صیرتده ، شالوار آیاقده ، کچمه کوستك پیریول ساعت بلده، چدیك بابوش آیاقده تسبیح الده دیوان یولنه .

میر بلاهت شمائل نائل بك کفته الده ، بسته‌سی دیلده ، رزاقی زاده بیچیم بیوك تیزه‌سنی کورمکه .

غزته موزعلرینك کافه‌سی آژانس فورنیه ، آژانس دوقسطنطینوپل ، آژانس ناسیونال ، اسمی وار جسمی یوق (آژانس صباح) ، کیده‌رك (بایرامکز مبارك اوله) دیمکه.

ارباب مساعیدن حمالر ایله بارکیر سوریجیلری : طاوول زورنا عالمنه کشایش ویرمك املیله اون قپانی ، چقور چشمه طرفلرینه طوپلانمغه .

غزته‌مخابرلرینك جمله‌سی: سوسلنوب صاحب امتیازلرله اداره مأمورلرینك خانه‌لرینه کیتمکه .

غزته صاحب امتیازلریله‌اداره‌مأمورلری: محررین‌ومخابرینك ایشلری باشنده بولنملری ایچون مطبعه‌ده بولنمغه .

اطفال شهر: اجرای سرور وسور مقصدیله سلطان‌محمد ، سلطان احمد، شهزاده باشی، یکی بانچه، جنجی میدانی سمتلرنده داح داح سوار اولمغه.

کوپری‌مأمورلری: بیاض‌پروستلالرنی طاقوب اوچ ساعتده بر نوبته چیقمغه.

ادارهٔ مخصوصه‌نك ٥ و ٤ نومرولی واپورلری؛ یالی کوشکی اوکنده شماندیره‌یه باغلانوب کیف ایتمکه.

تراموای بارکیرلری: مجتمعاً کیشنه‌یه‌رك برر کون استراحت اوزره‌اولملری ایچون مدیر نزدنده توسطه‌دکنکجیلردن برینی ارساله.

هم عاشق، هم شاعر اولوبده فرقت زده اولانلرك همان کافه‌سی: رقابتدن شکایت وحزن و غم و هجر و جفا وازادن رفع ندای ملالتله بر رقارت ویزیت یاپدیروب اوزرلرینه ستم، کنایه، آه و فریاد یرینه:

عاشق شوریده‌کنز

چشم علیلی حسرت ایله پرنم ایلدم
ایل عید اکبر ایلدی بن ماتم ایلدم

آدرس وبیتنی یازدیرمغه.

باشده بزم کومورجی اولمق اوزره فخم فروشان‌شهر: ال اله طوتوشه‌رق ولی افندی صحراسنده مبارك بایرام حرمتنه قار دعاسنه چیقمغه.

سبیلی تخلیه ایدیلن بورجلیلر: آله‌جقلیلرك نزدینه کیده‌رك استقراض سندلرینك تجدیدی مذاکراتنه کیریشمکه.

« صباح » ایله « اقدام » غزته‌لری: (آژانس) بحثنك اوزایوب کیتمسی حسبیله تبدیل لسان ایده‌رك لغت کتابنی مشترکاً طبع ونشره.

« معلومات » غزته‌سی سیار محرری: طبانلرینی قالدیروب آقشام وکیجه دونوشلرینی سیر ایتمك ایچون کوپری باشنده پیاسه ایتمکه.

آشجی دادیلر: رمضاندن بقیه شروب ورچللری قاینادوب شیشه‌لره اقطارمه ایتمکه.

پروکارلر: ایلك کونی ساعت طقوزدن صکره‌للرینی یانلرینه اوزاده‌رق ، باجاقدرینی کره‌رك خورول خورول اویومغه .

یکی جامع قالیبجیلری: کلن کچنلری زورله‌چویروب فسلرینی قالبلامغه .

کل حسن ایله عبدالرزاق اضحوکه اخلاق : بك اوغلنه عزیمتله صاچلرینی (آلابروس) فورچه بچمنده کسدیرمکه .

اوروج طوتیانلرك جمله‌سی: الارنده‌کی تسبیحی دولابه‌فیرلاته‌رق کله‌جك رمضانه قدر سجده کذار اولمامغه .

رمضانده شهزاده باشنه کچن چالغیجیلردن ممدوح جوار اولمق حسبیله فنارده : واسیل کلستان باغچه‌سنده اجرای آهنك ایتمکه .

سلامسز سکنه‌سی : محله‌لرینه اسناد ایدیلن بو عنوان غیر مناسبی رد ایتمك مقصدیله اوکلرینه کلنه سلام ویروب مصافحه ایله‌مکه .

بایرام پاشا باغچوانلری: بقله‌لر له انکنارلره طوك اورمسون دییه کومورجیلره رغماً هوالرك آچیلمسی ایچون باش آچوب یاش دوکمکه .

بن : شهر مکتوبلرینه برمدت فاصله ویرمکه قرارویردك.

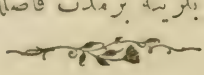

١٣٢

وای قارناوال وای ! نه بینم قالدی ، نه عقلم ! مسخره

سیر ایدەلم دیرکن مسخره اولدق . بن نردەیم ، ایش نرده ؟ مطبعه نرەده ؟ دیرکتور شهر مکتوبی ایستر. قیزار، حدتلەنیر، هر غزته یازییور ، بز یازمیورز دییه تأسفلر ایدر . فقط دیکلەین کیم ؟ بن چفته تللی ایله :

(انتاریسی صالقم صاچاق) ك مفتونی اولمشم ، کز بره کز ! طولاش بره طولاش ! بك اوغلنك قومرسندن اعتباراً قالیونجی قوللغی ، پاپاس کوپریسی، دولاب درەسی ، طاطاوله، فری کویی ، شیشلی، کلستان باغچەسی ، تقسیم بتون پامل دور و قرارم اولیوردی . لکن نه ذوق، نه اکلنجه :

نزله ، اوکسوروك ، باش آغریسی ، باش دونمەسی ، کوز صولانمسی، سس قیصیقلغی ، اضطراب، وجع ، بولانتی ، اوموز باشی آغریلری ، کوکس خیرلامسی ، دیزلرده کسیکلك ، طبانلرده یانمه، وجودده حرارت، اوشومه، اورپرمه، آقصریق، طیقصیریق، قارین شیشمەسی ، دیز تیترەمسی ، اویقوسزلق ، خمار، دوشوکلك،دوشکونلك، اویوشوقلق، یوریرکن سندەلەمه، دوشمه بو اکلنجەنك متممات حیات فرساسندندر. فقط نەذوق، نه اکلنجه! نەطات. نه نشئه! حالا بیدیکمك لذتنی طویەمیورم. آغز دکل قاوورلمش قوووق !

یا قیافته نه دیەجکسکز؟ فس قالبسز، پالطو توز ، طوپراق لکه ایچنده . کوملك پریشان ، لاستیکلر دلیك ، پانطولونك دیزلری چیقیق، مشهور اولدیغی اوزره جیب دلیك چانطه یوق.

هله آجلق تعریفه کلمز . فقط نصل یمەلی ؟ هانکی معدەده هضم ایتملی؟

§ قارناوال مسخره‌لقلری اولور مسخره‌لقلردنمیدر ؟ او بالولر ، چالغیلی قهوه‌لر ، غازینولر ، بیره‌خانه‌لر خنجاخنج طولو . وقوعاتمی دیدیکز ؟ بربری آردنجه کیمسه کیمسه‌یی طانمیور . یان کسیجیلك ، سرقت ، حجامت ، توقات ، سیله . شامار ، باستون غیرلا . هله خلقی ازعاجدن لذت آلان بر قاچ بکك هرکسك اکسه‌سندن آشاغی سرپدیکی بیره توزی اویله قاشیمه‌لر وجوده کتیردی که کوله‌مك الده دکل . انسان بر سوزی اویوز آلایی کیدییور ظن ایدردی .

§ قارناوال مناسبتیله بزم قاضی کوینك معهود (٤) و (٥) نومرولی واپورلرینی اونوتدم . کفته خوارلری کورمك آرزوسیله دون زیارتلرینه شتاب ایتدم . آنلرده یورولمش ، اوکسوروکلی ، آقصیریقلی اولمشلر ، اولکی قدر یوریه‌میورلر .

§ روایته نظراً غزته‌لرك برنده (فکرادب) دییه بر مقاله درج ایدیله‌رك بونده (قصور مقرر) ایله (قصور مقدر) مباحث فلسفیه‌سنك صورت ظهور و انتشاری شرح و ایضاح ایدیله‌جکمش .

§ یاهو ! بابا یاوری اونوتدق . عجبا نه حالددر ؟ آجیدر ، طوقیدر ؟ مطبعه‌مزه کوندریلن بر ورقه‌ده بو پیر شکم پرور شمدیلك هرصباح عمارت چورباسنه دوام ایدرك اکمال ریاضت ایتمکده ایمش . مولا شفای عاجل احسان ایلسون .

١٣٣

نصل قهوه‌ده پیکه اوستنده اسکمله‌ده یان کله‌رك چبوغی سیغاره‌یی تللندیره‌رك ، نارکیله‌یی قوره‌رق ، فنجانلری هوپورته‌رك دوشدیمی دوشمدیمی ، دوشدی ، یارین هوایه ، فلان کون دکیزه ، صکره طوپراغه دوشه‌جك . آرتق بهار کلدی ، کمور قاچه چیقارسه چیقسون‌دیه کوکه‌یه‌یه اوکسوره آقصیره کمورجی ایله آلای ایدرمیسکز؟ حریفی آزقالدی جمره علتنه اوغراده‌جق ایدیکز ؟ ایشته دوشدی. بیاض بیاض ! باغ باقالم ! باغ مبارك ! تیتره‌یك باقه‌لم ! براوو قره‌یل ؟ محصولك نه بیوك ایمش! اس! اس ! کمورجی هواسی بو !

§ شباطده مارتدن آشاغی‌یه قالمیور ، بر قاچ کون اول خلقی فولیه ترلالرینه یوللایه‌جق درجه‌ده آثار بهار کوستروب طورورکن بردن‌بره باصدیردی . برکت ویرسون یاغدیغی کیجه سوقاقده دکل ایدم . صباحلین قالقه‌بده سوقاقلری او حالده کورنجه مشهور اولدیغی اوزره اوه بهارده کلوب قیشده چیقمشه دوندم . اونه‌صغوق؟ مکر قره‌یل قارناوالك اندفاعنی بکلیورمش! آکلایشمه کوره مارتده بزه بر اویون ایده‌جك .

§ اویله دکلمی ؟ بردارالعجوزپك یوصمه کلدی . قحبه‌جك بن سکا تموزده دییه‌جکمی دیرم! آمان نه‌قوجه قاری ایمش بو! او نه صورت ! اونه اکشیمش چهره ! اونه جانه‌یقین برودت! بزم کمورجی‌بیله انصاف کلدی. طینمیور اما غوجوغك یاقه‌لرینی چکمش اوطوریور . اطرافی دیکلیور . مایسك برنده‌بیله قار

یاغدیغنی روایت ایدنلره ویره‌سی‌یه کمور ویره‌جك درجه‌ده سوینیور .

قورد دومانلی هوانی سور دیرلر . او قارناواجیلر شیمدی نره‌ده ؟ قافه‌قومرسده ، قونقوردیا ، اوده‌ئون‌ده شاقیر شاقیر اوینایانلر نه اولدیلر ؟ آرتق پرهیزده‌میز ؟ فقط آلایك‌ده هواسی : صیجاجق اوطه ، پرده‌لر اینیك طاتلی برصحبت بو هوایه مخصوص اکلنجه‌لردندر .

صیجاق یتاقدن فیرلامه‌یی سورمیسکز ؟ بن بابیلیرم اما تیتره‌مه‌دن ! او نه راحت شی؟ یورغان چکه‌ده ، آیاقلراوزانمش اللر شویله بویله آتیق، قالقه‌جغکزی حس ایدر ایتمز کورککزی کتیرییورلر ، بر فائیله چوراب ، بر دها ! اوح ! مسك ! سودلی چای ! صیجاق صیجاق ایچیلیر ! بر دانه دها اقبال بیوریلیرمی ؟ های های ! بکا باق ! آشجی‌یه سویله کچن سفر یاپدیغی کبی بر طرخانه چورباسی‌یاپسون ! شیش کبابی‌اونوتمه، نخودلی‌پلاو ، اوشاغه سویله‌یك، شورادن تل قطائفی آلسون ! نیتم یمکی یر یمز بر اویقو دها کسدیرمك ! بو هواده ایشه کوجه کیدیلیرمی ، توء دیسه‌ك طوکه‌جق ! بووو ! وای! وای! روزکار اوی ییقه‌جق ! امان الله سن فقرایه صبر ویر ! شی ! بکا باق آشاغی‌اوطه‌یه برمانغال یاقسونلر ! تپه‌له‌مه‌طولدورسونلر! برازدن اینرم بلکه !

نه‌خولیا ! بونلر هپ کوپرینك اورته‌سنده خاطرمه‌کلیور. تیتریییورم ، زانغیر زانغیر تیتریییورم ، براز دها زانغیرده‌سه

دیشلرم دوکوله‌جك ! طاغیله‌جغم ! اعضای بدنم بربرندن آیریله‌جق ! خاطرده ذات‌الرئه ، ذات‌الجنب . باصور کبی قورقولرده وار ؟

عجبا قارشی صباحجیلری نه حالده ؟ اویقوسزلق اوشومکه بره‌بردر . وای اونه قفادر ! یوزه باقك ! مورارمش ، دوداغه باقك چاتلامش . بیقلر طوکمش ، کوزلر فیرلاق، چکه قیصیق ، شمسیه قولتوقده ، اللر ادارةً جیبده ! یوری بکم ، خوارده بکم ! آه ! نه‌لر دوشونیور ، بربچق صاری دها اولسه ایدی طیشاری‌یه کیم چیقاردی؟ جانه‌یاندیغمك صرافی کباردرده! بو هواده کویدن آشاغی‌یه اینمز ! اورتاغنی قاندیره‌بیلیرسهم ایشیم ایش !

شوقرائخانه‌لری کیم ایجاد ایتمش ایسه باباسنه رحمت! یکرملکی ویردکمی بر چای ایچ ! بوزول کوشه‌یه ! کلن کیدن ایله‌ا کلن. فقط محبوس ! طیشاری‌یه چیقمغه کلز . [روایته نظراً بزم باش محرر اوطه‌سی ینه صوغوق ایمش ! اه آ کاده صبر جزیل احسان ایلسون !]

موثوقاً بیان ایدلدیکنه کوره ایام برودتده انسانك خاطرینه کلن شیلر بروجه آتیدر :

پاره ـ مانقال کناری ـ صیجاق یتاق ـ اشکمبه‌چوربامی ـ فرون ـ حمام ـ اوده‌کی کوچوك اوطه ـ طاندیر ـ دستکاه باشی ـ ینه باشدن پاره ـ کورك ـ پاموقلی ـ بکنمدیکمز کمورجی قوجوغی ـ یوك چوراب ـ کمورجی دکانی.

باشه کلن شیلرده بروجه آتیدر :

تیتره‌مه ـ نزله ـ شدتلی نزله ـ روماتیزمه آغریلری ـ شدتلی باصور .

بیلمیوردم . مکر صقالرده قار دعاسنه چیقارلرمش حتی شهر مکتوبجیسنك کندیلرینی اونوتمه‌سی حقنده استرحامات مخصوصه‌ده بولندقلری قویاً خبر آلندی .

§ بابا یاورك دونکی کون ایری بر تبسی تاتار بورکی اکل وهضم ایلدیکی مطبعه‌مزه بیلدیریلیور .

دونکی کون نشر اولنان اسبوعی مصور « معلومات » جریده‌سندن عیناً نقل واقتباس اولنمشدر .

عثمانلی قومپانیاسنك اوینادیغی قومدیالرایچنده برده « قارناوال قوقوزلری » واردرکه موضوعی اعتباریله بنم وبزم شمدیکی حالمزه بکزه‌مزسه‌ده حاوی اولدیغی نکات ومضامین شعریه‌دن :

قارنوال قوقوزلری بزلره دیرلر
آج ، صوسز ، برپاره‌سز کزرلر

بیت پرجسته‌سی تمامیله موافق حال حوواردکاندر . بوحاله رژی اداره‌سنجه بیله دقت ایدلمش اولمسه کرك . زیرا روایته نظراً قارناوال آراسنده سورولمه‌ین آلتمشلق پاکتلر بو آره‌لق ترقی‌یه باشلامش وبرنجی ، ایکنجی نوع سیغاره‌لرله یوزلك ایکیلك توتون رواجدن قالمشدر .

بیانه حاجت اولمدیغی اوزره رژی توتون چچاقچیلغنی منع

ایچون بونجه مصارفه کرفتار اولمقده‌در. ادارهٔ مذکوره‌یه طرفدن برابیلك اولمق اوزره اخطاره مسارعت ایدرمکه شهرمزده برده توتون طوپلایجیلری پیدا اوله‌رق اوره‌مش وبونلر یردن طوپلادقلری توتونلری بر رقابت اولمق اوزره پاکت پاکت یاپه‌رق یکرمی، اون پاره‌یه قدر صاتمقده بولنمشلردر.

خلق آره‌سنده شایع اولان روایته کوره یوزلك توتونلردن یوقاری جنس توتون پاکتلرندن بری درونده عمله قیزلردن برینك یوزوکی دوشمش ایمش . کیم بولورسه بختیاردر.

« معلومات » غزته‌سنك کویا رژی علیهنه یازدیغی مقالاتدن بشقه بتون « معلومات » ارکان تحریریه واداریه‌سنك توتوندن فراغت و انك یرینه حاجی بکردن بادم شکری جلبیله طاتلی طاتلی ایشلرینه مداومت ایلدکلرینی رأی‌العین مشاهده ایلدم. آره‌ده‌کی ضدیته نه دیرسکز ؟

آلتمشلق توتون ایچنلردن اکثری ایکیلك ، یوزلك توتون ایچوبده طبقه‌یه مالك اولانلرك پاکتلری آته‌جقلری اثناده :

— آمان آتمه ! بکا ویر. دیه‌رك اللرندن آلدقلری و آنك ایچنه آلتمشلق املا ایلدکلری اکثر کوریلور احوالدندر. بوکره یوزلکه ابتلاسی اولوبده پاکت باشنه غروش قازانمق هوسنه طوتولان یادکارلردن بعضلری بو اصوله رعایتله یوزلك پاکته طولدیردقلری آلتمشلغی مصاحبه ، مضاربه ، مجاوبه آره‌سنده سوره‌رك دیکرك یوزلك پاکتنی قاعدهٔ تشابهه استناداً درجیب ایتدکلری سویله‌نیور یوزلکجیلر پاکتلره نشان قویك !

بر زمانلر قبا دایی، جواز پرچمی، کالی باغچه دیبه معروف اولان آلتمشلق پاکتلرك بعدما (طون طون) دیه یاد ایدلمسنه لغت غریبه ادباسنجه قرار ویرلدیکی غزتهلرك روایاتندندر . نه سویملی آد ! طون طون !

بر روایته کوره صاچاق، بر روایته کوره کوبك، برروایته کوره بوغچه، دیکر برروایته کوره توز چیقمقده هر زمان ممتاز اولان آلتمشلق پاکتلرك ایچنده علی الاکثر ظهور ایدن ایری قییملری بعض ارباب احتکار طوپلایهرق تنباکو دیبهاوجوزجه صاتمقدهلر ایمش .

§ عالم ذوق ومصاحبت آرهسنده اك اوزون سورن مدتلر: ایکی سرمست نشئهنك، ایکی کوهزهنك، یکدیکرندن سیغاره یاقهلری ، حاضر سیغارهلرك شمعهلی کبریت ایله اشعالری ، آلتمشلغك توزنی صاچاغندن آییرمایشی. بو حقیقت طاطاوله پنایرندن صکره الآن توتونسز کزن اخواندن بری طرفندن تصدیق اولنیور .

§ سیغارهلقلرك زفیرینی آییقلامق و سیغارهلنی اسکی حالنه اعاده ایتمك ایچون بو آنه قدر استعمال ایدیلن اصول خلافنه اولهرق بعدما سیغارهلقلرك تمیزلنمهسی و چونکه تمیزلنهجك اولورسه توتون صرفیاتنجه ترقی حاصل اولهجغی « معلومات » محررلرندن بری طرفندن نظر دقته آلنهرق بوبابده دیرکتورلغه بر مقاله یازدیغی سویلنیور .

§ عثمانلی تیاتروسیله ، خندهخانه وکولنجخانه تیاترولری

آلافرانقه تیاترولرده جاری اولدیغی اوزره اویون اثناسنده توتون ایچمکی منع ایده‌جکلرمش !

§ عبدالرزاق اضحوکه اخلاقك توتوندن نفس بوریلری طیقانه‌رق بورون دلیکلرینك قپانمه درجه‌لرینه کلدیکی جهتله هم هضمه مدار اولمق وهم‌ده قروم وزفیری سیلکوب دوشورمك اوزره (توتون) نامیله برحورا تپه‌جکی مطبعه‌مزه کل حسن طرفندن یوللانیلان براخبارنامه‌ده بیلدیریلیور. مذکور اویونه رژی مأمورلرندن کیمسه قبول ایدلیه‌جکمش .

[بایرامك برنجی کونی اقشامی]

دالیا بر ! واران ایکی !

هم بایرام ، هم قارناوال . مسخره‌لق طپوقده یوزییور . آمان کوپری‌یه کیدك. (٤) نومروده دولمش (٥) نومروده آمان بر غوغا وار . ینه‌می کوپریجیلر ! نصلسه بوسفر حقلری وار . او ! او ! ایش بیودی. ! باشی یازمه‌لی ، ماوی کوملکلی سالطه‌لی بری باغیرییور. سرخوش. حریفك کوزلری شاشی‌شاشی‌باقیور، غالبا یکی کلکمه‌اولمش. پپه‌کبی لاف‌ایدییور. یاییق یاییق .

— وه‌ی‌میه‌جکم باقه‌یم !! نه یاپه‌جقسك! دییور. اکلادم . بیقلری توکروك دونامش ، سرخوش .

کوپریجی‌ده فرقنده: یاقه‌سندن طوتمش هم‌سوریییور، هم‌ده:

— یارم شیشه آز ایچه ایدك.. دییه سویله‌نیور .

§ بر خووارده دها ! بونك‌ده كوزلری شـاشی ، بوینی بوكوك ـ اوفوریيور. توكوریيور. فقط بوپاره‌لی صوبی .

— بوز !

دییه برانكلیز لیراسی چیقارمش دیره‌نیور .

— اولماز .

— اولمازمی؟ بن‌ده كچرم .

— اولماز .

— نه یاپه‌جغز؟ بلایه‌می كیره‌جكز ؟

— كیررسه‌ك نه اولور .

— آل اویله ایسه : (یاننده‌كی ارقداشی طوتیور)

§ دقت ایدك . اورته‌اق قاراریيـور كوپرینـك اوزرنده اوفاقدن بر نغمه پیدا اولدی :

عرض ایدن یوقمی عجب احوالمی جانانمه

های! های! یانیورم قرداشم! اولیورم اناجغم! آه! بوسودا!

§ بوكلن كومه دها قاریشیق. كورولتیلی!

— چوپور به ؟

— نه وار اولان !

— مانكیزلری اوجلان !

معهود بونجوقلی كیسـه آچیلیور. كوپریجی ممنون . اكر بونلر چینغار چیقاریرلرسه ایشلر آینه‌سز اولور ها !

تارا رای رام تارا ری ری رام

تارا رای رام تارا ری ری رام

آدام! آمان! آ .. مان ! آمان بووو. کوزك کور اولسون صوفی !

— چوپور به! واه ایچریبورم. آز قالدی !

— سن‌ده خجامتجی‌میسك نه‌سك؟

آدام! آما...ن! دەمدم، دەمدم

نه ایتدم ایسه یار کوکلن ایدەمدم. اوف! آمان اه! اه ! یا قتلمی،یا دوستمی! بووو! ایسترم. بورنی شیق‌افندیدن ذاتلر.

— بیادر! ایکی... ایکی... ایکی... قاشیق...چور... چوی... چور...چوی با ایچه.. ایچه ایدك..

— ایچه...ریز. ایچه‌ریز اما معدەم ... (کوپرینك قورقولغنه)

(تا اوزاقلردن چپاریز آلایندن طوغری) هی!هی
یانیورم بن ، اولیورم بن
آج قپویی کلیورم بن

اه !

زواللی کنج ! خسته‌می نه‌در ؟ آرابه‌نك پنجره‌سندن باشنی صارقیتمش ، باشنده فس یوق . بویون باغی چوزوك کوزلر سوزوك! آغیر آغیر نفس آلیور . کندینی ویره‌جك. ایقینیور ، بوشانه‌جق . دیدیکم اولدی یا ! ها بکم ها ! غیرت ! فقط آرابه طوریبورمی ، اوچیور ، واردا ! بولاشیر صاولك.

وای ! بو اختیارده نشئه‌لی ! آق صقال ، آق بیق ، اسکی پرنججی خوواردەسی ! ایکی طرفه طالغه‌لانیور ! طوربه یوغوردی کبی .

— اوغورلر اولسون افندی بابا !

— ای . . ای واه ! اولاد !

بونلر حقیقةً شیق ! نیم نشئه‌دار . خنده‌لری دوداقلرنده . هپسی‌ده کنج ! آرابه بوله‌ماه‌شلر ! کوپری‌دن کچیلیرمی‌یا ! الا بویله کیجه‌لرده ! دنیانك چاپقینی آیاقده ! لکن ینه قورقولغه دیزلدیلر . ها ! بیرا ایچمشلر ! نه‌ده مزعج ایچکیدر ! انسانی ایکی آدیم یوروتمز .

— سن نه ایچدك ؟

— ایکی شیشه ، بر غازوز .

— درتده سنك طقوز . درت شیشه بیراده بن ایچدم ... افندیجغزمه سویلیه‌یم . ایتـدی طقوز ، سکز دها اون یدی . قرق پاره‌ده فستقجی‌یه ، اون سکز اون غروشـده چالغیجی‌یه یکرمی سکز ، بر آلتمشـلق پاکت یکرمی طقوز بچق . سن بکا نه ویردك ایکی مجیدیه آل اوستنی . . !

١٣٤

قارئین کرامه !

شو آشاغیده‌کی شیلره اینانمیکز :

اداره مأمورلرینك قاصه‌ده پاره یوق دییشلرینه ،

غزته‌لرك بربرلرینه آتوب طوتملرینه ،

کوپری مأمورلرینك کورمه‌مزلکه کلملرینه ،

تراموایلرك یارم ساعتده شیشلی‌یه کیده‌جکلرینه ،
روم ایلی شمندوفرلرینك حد وسطیٔ سرعتنی اوتوز کیلو متروبه ابلاغ ایده‌جکلرینه ،
شرکت خیریه‌نك وأپور تعرفه‌لرینه ،
کمورجیلرك بو سنه‌ده پاره قازانه‌مدق دیملرینه ،
ترقوس قومپانیاسنك اهون صو صاتدیغنه .
استانبول شهری شرکت تنویریه‌سنك غاز ساعتلرینه ،
دوقتور فلانك بوغاز خسته‌لقلرنده صاحب اختصاص اولدیغنه ،
قار ومزخرفاتك بلدیه آرابه‌لری طرفندن قالدیرلدیغنه ،
فرونلرك تمام اوقه اتمك چیقاردقلرینه ،
بابا یاورك سفره‌دن قالقارکن طویدم دییه الحمدلله دیمسنه .
یکی نائلیٔ جدیدك اقوال خوش آیندهٔ بلاهت نماسنه ،
رژینك ایی توتون چیقاره‌جغنه ،
تنبا کو رژیسنك اصفهاندر دییه سردیکی سوپرنتیلره ،
عندلیب خوش الحانك بهاردن اول شقشقه انداز اطراف اولمیه‌جغنه ،
بو کیدیشله ادبیات عثمانیه‌ده ترقی حاصل اوله‌جغنه ،
ادبیات عتیقه طرفدارانك فکرلرندن دونوب ادبیات جدیده‌یه وادبیات جدیده پیرولرینك مسلکلرندن آیریلوب یکی ادبیات جدیده‌یه میل ایده‌جکلرینه ،
تراموای وارداجیلرینك واردا ، صاوول معناسنه اولان بورولرینی اوتدورمیه‌جکلرینه ،

آرابه‌جیلرك یوقوش آشاغی‌یه قوشدیرمیوب یوقوش یوقاری سهولتله چیقاجقلرینه ،

« صباح » منقدینك « معلومات » نامنی ستون انتقادانی آره‌سنده ذکر ایده‌رك مجموعهٔ موثوقه‌دیمیوب « معلومات» غزته‌سی دییه‌جکنه ،

بزده بر لغت عثمانیه‌نك یاپیلوب اکمال ایله‌یله‌جکنه بنم یازدیغم شهر مکتوبلرینه اینانمیکز .

§ آتش کناری قیش کوننك لاله‌زاریدر .

یورغان درونی جمله‌مزك آلقا زاریدر .

دیه فریاد ایدن محروم فحم ومنقال بر شاعر فقیرالحال کچنکی قارلر اثناسنده دوشونه دوشونه بولدیغی اصول تسخن موجبنجه پالطونك فروختیله کمور آلنمق اهون دوشدیکی متواتر اولمشدر .

غزته اداره‌خانه‌لرنده نه وقت تلاش کوررسه‌کز آکلا - ییکزکه ایرتسی صباح بر دوزمه مکتوب نشر اولنه‌جقدر . مثلا عربجه غزته‌لرك بعضیلری دیرکتورك النده . پر تلاش عربجه مترجمی آرایور . امانه تلاش فسنی اونوتمش، جاکتنی ترس کیمش ، بویون باغی آصیلی ، کوزلر دونوك ، بوروندن صولومه‌نك نهایتی یوق . قدیم ساعیلر کبی قوشه قوشه اوطه‌یه کیرر برکره غزته‌لری آتار ، قاشلری چاته‌رق !

— یارینه بر مکتوب یازك دیر . هایدی بقالم ! ای شاعر محرر مناظر بدیعه‌ن‌د باشلا !

ایجه املا اوکرنه‌مامش محررلردن بری عربجه ، فارسی وترکجه کلماتك صور املائیه‌سنجه فوق‌العاده صیقندی چکدیکی جهتله بواوچ املانك توحیدینی ناطق بر مقاله قلمه آلدیرمقده اولدیغی سویله‌نیور . تشکر اولنور .

بایرامك برنجی آقشامی کوپریده عربده چیقاران عیاش بی انتعاشك

— شهر مکتوبجیسی نه حق ایله بنی غزته‌یه یازمش ، حقوقمه تعرض ایلمش.

دیه‌رك بردها کوپریدن کچمامکه عزم ایلدیکی روایت اولنیور .

§ عیشتاین بروخ بیره‌خانه‌سی البسه‌جی عیشتاین ایله التباس حاصل اولمامسی مقصدینه بناءً تپوسنك اوکنه :

— بوراده البسه صاتیلمازلوحه‌سنی تعلیق ایلدیکی مع الاستغراب کورلمشدر .

§ قدیم میکده‌لردن سراج خاننده نصلسه بر ترزی ایله برقوندره‌جی آره‌سنده رشتهٔ مصافات قویه‌رق یکدیکرینی سوزن مشت ایله یاره‌لرکن پولیسك ورودینی حس ایتمزی اوزرینه دیکیش طوتدیره‌میه‌رق اورادن ایپی چوزدکلری دائما طاسی ، طراغی طوپلو کزن سرسریلردن بری طرفندن بیلدیریلیور . حاجی بکك نظر دقتنی جلب ایدرز .

١٣٥

تا اوته‌کی کوشه‌ده اوطورانی کوریپوره‌میسکز ؟ اونه اندام

ظریف ؟ بیقلی بیك . نه‌قدر یاقیشیقلی ، نه قدر شیق ! عجبا او صاحبلر قاچنجی سنهٔ تزینك تربیت کرده‌سی ؟ او نه منتظم کسیلمش کیسو ؟ اکسه‌ده ، یانلرده منظور اولان او نسبت مطرده ، کوچك ، فقط عنادینه او سیمای صبیحه یاراشان، بیلمم هانکی قالبلی فس آلتنده محبوس قالمامالی ، یازیقدر ، او قدر طارانمش، صو، لاوانطه ، یاغ، فورچه سورلمش ! هم او آچیق بیاض ناصیه اوزرینه‌ده زیاده دوشمه‌ملی ، او اینجه ، بیق فور - چه‌سیله کیزلی کیزلی طارانان ابرولر میدانه‌چیقمالی ، اوکوزلر، ینبوع وجد و استغراق اولان او دیده‌لردن چیقان شعاع حیات ، آزقیویرجیق مژه‌لر آره‌سندن فیرلایان نکاه جاذبه‌دار تفکر نه قدر مونس جان ، درین ، حسی ، کندیسنه خاص بدسونکلك ایچنده تابدار ، کاملاً تراشیده کورینن او رخسار نه‌دن آغارمش ؟ او انف تناسب نه‌دن ایکیده برده شدت تهاجم افکار ایله قیملدایور ، آمان ! او دوداقلردن کلمه‌لرمی چیقیور؟ بر شیمی اوقیور ، زیرا او لب نوشین تأثیرك حرکتی مطرد ، آهنکدار ، بکا اویله کلیورکه .

مفاعلن ، فعلاتن ، مفاعلن . فعلن .

کبی برشیلر ، بوکا بکزر هجالرك جوش وخروشیله اهتزاز ایدییور، هجالرقانون سقوطه تبعاً فیرلایور، مثلا (فعلاتن)(فعلن) دن اول دوشیور. فقط بر حرکت منتظمه‌یی تعقیب ایدییور. آغیز دکل، (آت وود)ك آلت دوداقلری. نه‌یه بکزه‌تسه‌م. بالون سوار دماغ

اولان افکارمز دحمه‌نك آغیر آغیر نزولنه خادم برر (پاراشوت) آلت سقوط، اوهجالر بردن بره‌چیقه‌جق اما دوداقلر براقیور. برر کره اوقومینجه سبیللرنی تخلیه ایتمیور.

آی بولدی! باقك، قورشـون قلمنی، کاغـدی نه قدر سرعتله چیقاریور، باقك، باقك یازییور، ای‌مصراع پرجسته، ای سهل ممتنع موزون، ای سانحهٔ جدیده، ای الهـام عشق آفرین، الك نهایت سنی بولدی‌یا!

نه‌در بو خانه شو میخانه‌نك یسارنده

هایدی! ینه طـالدی. سرچه پارماغنده پیکمالیونك یکی یالدیزلی یوزوکی بولنان صول النك ایکی پارماغنی صـول شقاقی اوزرینه طیادی. دوشونیور، آمان! دقت ایدك، نظرکزدن قاچیرمیك، کوزلرینی قیرپیور، آه او دوداقلر، آرام وراحت بیلمه‌ین او لبـلر، او شفتان شعر خوان، ینه قیملدایور، سسلر چیقاریور، کویا آغزی بر چشمه سـار طبیعی ایمش کبی هانیا یازین صـولر چکیلیرده موصلق بردن بره آچیلنجه بر سس چیقار. طبقی بویله، طبقی اویله، طبقی آنك مثالی تصوت ایدییور!

بر چشمه‌در دهانی‌که طورماز آقار همان
بو سلسبیل عشقه دینیر شعر بی زمان

سانحه‌نك کلدیکنی کورمك ایسترمیسکز، قولاق ویرك. او اینجه سسلر غور عمیق خیالنده طمله طمله بریکن تأثراتدن

كيتدكجه كسب شدت ايديور . بوكا تغلغل سانحات اوحالەده غلغله ديرلر . هاكليور . زيرا صول باجاغى صاغ باجاغى اوزرينه وزنه تابع اولەرق .

(فعلاتن ، فعلاتن ، فعلاتن ، فعلن)

آهنكيله ، هانيا بزم (٥) و (٤) نومرونك كوپريه يناشيركن صولرك آقيشيله آهسته آهسته يناشديغى كبى يناشوب بينيور . فقط طورنستان ايتدى غالب ! زيرا او صول باجاق ، غلاسەمى ، غلانسەمى نەدينير او مشيندن معمول بوتيلى آياق ينه او آهنكله اينيور . بو حركت رجعەيى آكلامديكزمى ؟ ايضاح ايدەيم . بو باجاغك بردها مأواى قديمنه رجعتى ايجاب ايدن سبب ايكيدر . بونلردن برى اوتولى پانطولونك ديز قپاغنى تضييقدن قورتارمق ديكرى ده :

فعلاتن فعلاتن . . .

وزنى بيلمم نەبحردن اولان :

مفاعلن ، فعلاتن . . . .

وزنه ارجاع ايتمكدر . افندم ! تأثر ، او حس مادر زاد تفكردركه بوكا متأثر اولانلر حالت تفكرده ومتفكر اولانلردخى حالت تأثرده مالك اولورلر . اوت . .

نەدر بو خانه شو ميخانەنك يسارنده ؟

باقك . آياغكزى اوپەيم بردها باقك . قوزوم ، يانواريرم ، دقت ايدك . او وجه صبيح منصه آراى طلوع اولان مصراع

ثانی‌یی نه درلو براهتمام شـاعرانه ایله اوته‌کی مصراعـك زیر طلاقتنه دفن ایدییور:

کوروندی فکرمه بر آن شوحال زارنده

آمان نه دلنشین مطلع ! نه کوزل شعر پارچه‌سی! آه! ینه دوشونیور. ذهنندن ، سمای پرتاب خیالندن کچن اوصحاب مظلم اندیشه نه‌در؟ اوطمطراق توارد نه‌دن انبعاث ایدییور ؟بوبدیعهٔ نوین کدرناك نه‌دن بویله سوزناك بر هوای اصطبار ایله دماغ دنیلن او لب آتشـین تحسس اوزرنده قرار ایدییور ؟ آمان ای پسیقولوژی ! مدد ای فیزیولوژی فریاد ای فونولوژی ! امداد ای لنکیستیك ! ایواه ! بیتیورم فیلولوژی ! ای موسه ! هوغو ، لامارتین ، بووالو ، بالزاق ، مه‌لارمه ، لیل ، ورلن ، رودنباخ ؛ هه‌ره‌دیبا نره‌ده‌سکز ؟ بر مصراع دها الهام ایدك . آه ! فضولی نه قدر غیرت شکنسـك ، اوقونماز اولدك . ای ندیم آرتق صحبتك چکیلمز ؛ ای نفعی نه ثقلت افزا بیانك‌وار؟ نره‌ده‌سکز ؟ بتون اساطیر وخرافات ؟ نره‌ده‌سکز ؟ ای شعر پریلری ، ای رنك سحر ، ای حزن غریبانه ، ای‌ظلام شب، ای نیر بطون ! نره‌ده‌سکز ؟ ها ؛ ! کلیور . فقط سانحه‌دکل! کندی‌کبی کنج . کندی کبی‌حساس ؛ کندی‌کبی متأثر، کندی کبی سیویلیزه ، کندی کبی شاعر ، کندی‌کبی نائر بری‌کلیور . کلدی . آمان ! دقت ایدك .

— بونژور ! ی متعاقب او باش اکیشلر ؛ شهادت پارماقلرینك شقاقلره طوغری قالقیشلری ، یوز بوروشدیرمقدن عبارت اولان تبسملر نه قدر لطیف ، بزه یاپسه‌لر استهزا ظن ایدرز اما بزم قبالغمزدن آنلره نه؟ قندیللی تمنالریمزده‌کی تکلفلره کیم کیرر ؟ بزده‌کی‌ده فنادر آ . بل قیریلیر ، صاغ ال یره قدر اینر ؛ پارماقلر سنبللی بر اهتزاز ایله تیترر ، نهایت چکه بودر دیه بر تماس خفیفدن صکره آلتنه واروب کلیر . بوده رذالت! یا کری کری کیدیشلر ! ینه‌می طورنستان ؟

باقك ینه یالواریرم دقت ایدك . قونوشیورلر . هرکسی دیکله‌مك عیبدر اما بزم ایشمزه یارادیغی ایچون وقف صماخ ایلیه‌لم:

— بو کیجه بر شی یاپدکمی ؟

— خیر . زیاده‌سیله اوکوپه ایدم .

— نه اوقودك ؟

— رونیدن بر پارچه !

— سن نه یاپدك ؟

— بر بیت سویلدم .

— ایمی ؟

— اویله ظن ایدرم .

— اوقو باقه‌یم !

« نه در شو خانه شو میخانه‌نك یسارنده »
« کورندی چشمه بر آن شو حال زارنده »

— صوص !

— نه‌دن ؟

— آ کلامدکمی ؟

— نه وار مون‌شر !

— اوکا نظیره سویله‌مشسك .

— صحیح می ؟

— اونك یوقمی یا :

(نه‌در او نوحه شو ویرانه‌نك کنارنده)

— صحیح ! آمان نه یاپدم‌بن ؟ مون‌شر! بن به تیز یاپمشم !
یا اوته‌کی طویه ایدی ؟

— معاذاه !

دقت بیوریلیورمی؟ شاعر قیزاردی. منحوس بیت! ملعون سانجه ! یره باته‌سی بین ! پارچالانه‌سی قفا !

هیچ اوکا نظیره سویله‌نیرمی !

§ خفت هر یرده مقبول دکلدر . خفیف الروح اولانلره بر شی دنیله‌مزسه‌ده خفیف الجسم اولانلری دوقتورلر قبول ایتمیورلرمش. حتی رفقادن خفیف‌الجسم اولان بری شهرمزده بولنان حیات سیغورطه‌لرندن برینه مراجعت ایله تحت تأمینه آلنمسنی بیلدیرر. درحال بو زواللی‌یی طبیبك اوطه‌سنه ادخال ایدرلر . بزم بایزید میدانندەکی قنطارلردن برینك اوستنه اوطورتورلر . قنطارجی چکر . اشارته باقار اوتوز کیلو کلنجه دوقتور قاشلرینی چاته‌رق :

— اوله‌ماز ! دیر .

بی چاره ملول ومحزون دونر. غریب دکلمی؟ اوقه‌ده‌خفیف اولانلری سیغورطه قبول‌ایتمیورمش عجبا عقله‌ده‌خفیف اولانلری قبول ایدرلرمی ؟

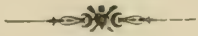

١٣٦

یکی بر علامت استفسار : کیمی آدم بورننی بوزر قاشنی چاتار ، کورور کورمز باشنی چویرر ، کورمه‌مزلکه کچر . بو حاللرله مقابلنده‌کنی استخفاف ایدر . شمدی بوعادتك دکیشوب بشقه شکله کیردیکنی خبر ویرنلر دییورلرکه :

یکی علامت استفهار؛ تا اوزاقلردن شخص ثانی‌یه طوغری استقامت آلنه‌جق وکوزلری ایچنه دیکیله‌جك ، بو وضعیتده یوریتیله‌یوریتیله تام تمنا وقتنه کلنجه باش‌کردن اوستندن یارم صاغ ویا یارم صول اوله‌رق خیزله دوندیریله‌جك پك‌ده فنا دکل !

§ براز یاغمور یاغمسون . کوپرینك اوزرنده قایان قایانه ! ینه کچن کون برینك راکب اولدیغی عربه بارکیرلرندن بری قپانه‌رق بیوجك بر تهلکه اوفاق بر یاره ایله کچیشدیرلدی. کوپری اداره‌سی عجبا برپارچه قومی نردن ایستسه بوله‌ماز.

§ فقط یایالرك ظیرت ! دییه قایوب بر (آقسان غراو) جویردکدن‌صکره دوشمه‌لر اوزرینه سریلیویرمه‌لری کولنمه‌جك شیلردن دکل. غالبا بوندن کوپری مأمورلری‌ده حظ ایدییورلرکه کمور قورومه‌لرینی اولسون سرپمکده امساك ایدییورلر . هله‌یان

کوپری پارچه‌لرینه اینیلن مردیونلر دائمی بر تهلکه ! ینه کچن کون کوچك بر چوجغك باجاغی اثر سقوط اوله‌رق خردخاش اولدیغنی خبر آلدم . یازیقدر ، کناهدر .

§ « صباح » منتقدینك (معلومات) نامنی یازه‌جغنه اینانمیکز دیرکن « صباح » ك « معلومات » ی یازمسی بنی تکذیبه هوسکار اولدیغنی اثبات ایتدی . بن‌ده البته آنك بر یالانی بولور تکذیب ایدرم . مادامکه بنم دیدکلرمی تکذیب ایدییورلر اویله ایسه آشه‌غیده‌کی شیلره اینانك :

— شرکت خیره و ادارهٔ مخصوصه واپورلری باجه‌لرندن کوندیزین دومان چیقدیغنه .

— ترامواپلرك یوقوش آشاغی کندی کندیلرینه ایندیکنه ،

— غزته‌لرك دردنجی صحیفه‌ده‌کی اعلانلرینك مندرجاتنه ،

— عیشتاین بروخ بیره‌خانه‌سنده البسه صاتیلمدیغنه .

— رژینك خالص سچمه‌سی بافره توتوتنك آلتمشلغك سچمه‌سی اولدیغنه ،

— معلومات محررلرینك ترك‌دخان ایتمیوب فوصورفوصور ایچدکلرینه ،

— میراث یدیلرك غازینوده پاره ویریرکن مجیدیه‌یی جاقه‌لی بر صورتده شیررق دییه مرمر ماصه‌نك اوزرینه آتدقلرینه ،

— قبا دایی مشرب اولانلرك هر اوطوروشده قدح ، صراحی ، بارداق قیردقلرینه ،

§ آمان ! صولومی صولو ! مسینا لیمونی مبارك ! بر از

صیقیشدیر چشمه کبی یاش دوکسون! یکی بر کبریتجی یادکاری! بیره‌خانه‌ده نه راحت وار نه حضور! مطلقا صاته‌جق! یا کیلوبده بر آز ایتیکز! او ایکی کوز درحال :

(اشك دیدم بر کوچك موصاق کبی شیرشیر آقار)

مصراعنه ماصدق اوله‌جق درجه‌ده چاغلایور، اغلایور، یوزی برنك حزین باغلایور، شعرانك دیدیکی کبی آتش سوز وکدازی یورکلر داغلایور.

١٣٧

شعر وادبیات ایله هیچ برمناسبتی اولمدیغی غیرمنکر اولان بر فن واردرکه آدینه حکمت طبیعیه‌می ، قوزموغرافیسامی نه دییورلر ایشته آنك ایچنده جاذبه قانونندن آزمه بر حرکت دورانیه بحثی وار ایمش. هانیا کونش اورنجه اوطه‌لرك ایچنده هوایه قالقان ذراتك بربری اطرافنده‌ده دوندکارینی اثبات‌ایدن بر حزمهٔ دورانیه حاصل اولورمش. ایشته اوبحث ایمش ! بزم معهود Review Comic مجموعه‌سنك قومیق محرری بو کره‌ده شعر سویلیه‌جکم دییه اوزولن قفالرك ایچنده برحرکت دورانیهٔ کلمات موجود اولدیغنی یازییور. آمان بو آمریقالیلر. آمان بو یکی دنیا آدملری ! اللرندن یاندق ! ما کنه‌لره لاقیردی سویله‌تیورلر! جانلی فوطوغرافلریاپیورلر! دها بیلمم نه‌لرچیقاره‌جقلر! نه شاقلبانلقلر ایده‌جکلر ؟ شمدی‌ده بری انکلیزجه یازار، فرانسزجه دوشونور، آلمانجه‌ایچر، اسپانیولجه یاتار، روسجه قالقار،

لهجه قازانیر، ایتالیـانجه شرقی سـویلر، عربجه موال اوقور، عجمجه مبالغاته دوشر، ترکجه ترجمه ایدر، پورتکیزجه یمش‌یر، اسوچلی کبی اوشور، دانیمارقه‌لی کبی اوشـه‌نیر، بر شـاعرك بیننده‌کی فورطنه‌یی تصویر ایدییور. کوله‌مك قابل دکل. باقك قومیك محرر نه دییور :

باشی آچیق، صاچلری پریشان، کوزلری تعب اندیشه‌دن یورغون، صقـاللری دیکیلمش، یناقلری شـیشمش، آغزی کوپورمش، دوداقلری یانمش، غرتلاغی جانباز ببکلی ساعتلرده‌کی قولان اوران قیز کبی بر چیقوب بر اینمکه باشـلامش، ناحیهٔ صدریه‌سی بیوجك برکوروك کبی فوصور فوصور اوتن، قولا- قلری سنتاماریا کلیساسی چاکنك عکس طنینی ایله پر آواز، یومروقلری مدهش برصورتده بوکوك، ماصه باشنده‌اوطوران شو شاعری کوریورمیسکز ؟

ـــ اوت، کوریورز.

ـــ ایشته بو (اضطراب) کله‌سنه بر چفت آرایور.

ـــ قولای !

ـــ قولای ! ایسه سویله‌یك.

ـــ اکتراب !

ـــ آفرین. غالبا سن‌ده شاعرسك ؟

ـــ ماشاءاه ! هم آنك کبی دکل. فرانسزجه دوشونور. فرانسزجه یازارم.

ـــ نره‌لیسکز ؟

— استانبوللی.

— جنسکز ؟

— ترك.

— براوو! فرانسزجه‌یی بو درجه‌ده ایلریلتمش، بر ترك نادر بولنور.

— خیر، سزك آکلادیغکز کبی دکل، فرانسز اصولنده دوشونور فرانسز اصولنده یازارم اما کلمه‌لر ترکجه‌در.

— بو دها اعلی!

— صحیح‌می ؟

— ناموسمله یمین ایدرم.

— اوح! اویله ایسه! غراس آدییو! موفق اولدم.

— نه‌یه ؟

— مجدد اولمغه!

— هم بللی افندم! اضطرابه بردن بره اکتراب کلمه‌سنی چفت اوله‌رق بولمق اولور اولماز دهائرك کاری دکلدر. هم شو قوجه شاعر هزار مشربی اوزونتیدن قورتاردیکز. باقك دماغنه!

(محرر بوراده بر دماغ عرض ایدییور)

آمان! اوکوچك، بوروشوق، لوپ لوپ، صیویشیق شی ایچنده نه‌لر وار ؟ بر دها بیره‌خانه‌لرده، بین طاواسی یمیه‌جکم. آی! آی! کنج بر قیز کوله‌رك کچیور. وای! بقاله بورجی وار ایمش، دفترك قوپیه‌سنی کتیرییورلر آمان! یکرمی سنه اول آز

قالدی ترامواىك آلتنده قالیورمش ! اما غریب ها ! چاملیجه تصویرینك مفرز پارچه‌لرینك بوراده ایشی نه ؟ دهشتلی شی ! هوغونك سفیللری بوراده نه کزییورلر؟ آل برسوری سودا! علاقه ! نه قدر آغلامش! زواللی شاعر ! چاله‌جغم دیه اون اون بش یکی کتاب اوقیور، باقك باقك کلمه، ترکیب سچیور ! واه بیچاره! معده سفدن مضطرب اولمش، اولورمی دوشونیور،

(بوراده محرر نظر دقتمزی سیاه بر اثر کدر اوزرینه جلب ایدییور .)

ـــ عجبا بو نه‌در ؟

ـــ انحال ایتدیکی پارچه‌لری شدید القلم بر مؤاخذ یوزینه اورایم ، دیرکن بیننه اورمش ، اوراسنی چوروتمش آمان باقك باقك ! نورس قدیمدن بر مصراع آشیرییور ، اوراده‌کی آزار کلمه‌سنی دکیشدیرییور . ایشته بو منظره شیق ! کوزلك کوزنده ، شمندوفردن صارقمش ، یان حجره‌ده‌کی قادینله قورته ایدییور ، سوییور ، آنك ایچون اولیور، درحال آغلایور ! جانم ! شرکت خیریه تعرفه‌سنك بوراده نه لزومی‌وار؟ فلاکت! کرهٔ دماغیه‌سنك قطب شمالندن بربوز کتله‌سی قوپمش، دیوریلیور، اورالری طوکدیره‌جق ! صاووللك ؛ فقط یان جریانلری براقمیور ، خط استوا قسمی براز باصیق، پارس رصدخانه‌سندن کچن نصف‌النهار ، دکیشمش ، پول‌ورلنك مزاری اوزرندن کچیور، اوزان ومساحات شعریه‌ده تبدل ! فکرلری قبل کبی. مرقد پول ورلنه باتمش ، اعشار شعریه ایجاباتندن اوله‌رق

ایچریده بولنان اوزلر آغیر آغیر یوقاری‌یه یعنی بینه آقیور . ینه‌می بقالك دفتری نه بیتمز توکنمز اندیشه ! اوح ! شویله ! کز بکم ، کز شاعرم ، براز آچیل ! کندینه کل ! ذوق‌ایت! باق قلندره دربدر اول ، کیت کوکصویه یشیللن ، چیق بوغازه کووجی‌یی ، قواقلره طوغری سوزول ، ایخیری ، یوغوردی مشهوردر ، اورالردن صیقیلیرسه‌ك دون آطه‌لره . شو چاملرك آلتنـه کیزلن ، اوته‌کنی‌ده چاغـیر ، محرمانه قونوش ! قاضی کویی، فنار، کوزتپه، قرتال، پندك، مالتپه‌دن حظ ایدرسه‌ك اورالرده‌ده صالین ؟ شمدی کاغدخانه موسمیدر ، آچیق ، خفیف‌روبالرله آرابه‌یه ، ترامواید ، قاییغه ، صنداله قورول ، حرف اندازلق ایله. شیشلی‌یی سورمیسـکز ؟ اورالرده‌ده خرامان اول، براز دها این ، تقسیمده قرار ایت! دها دها این، سوقاق لوحه‌لرینه دقت ایت . بیره‌خانه‌لره اوغرا ، یورولدکمی دون کری اوینه . ایشته سکا ایکی قافیه! آرتق آزادهٔ قیودسك. بر بیت برجسته‌یاب. ایسـترسه‌ك ، او بر مکتوبه یتیشدیره‌بیلیرسـه‌ك ، آلافرانغه بر منظومه انشاد ایله . بکا ویر . بن معلوماته درج ایده‌رم .

١٣٨

هرکسك دوشوندیکی بردن آسودکی ، هرکسك ایستدیکی بر نوع بختیارلق واردر آ . ایشـته بن بونه مراق ایدییورم ، کندی کندیمه :

— هیچ اولمازسه اون بش کشینك اندیشهٔ روزمردسنه واقف اولسهم بکا بر شهر مکتوبی چیقاردییوردم. سعی وغیرته نهلر مغلوب اولمازکه بن ده بو اندیشهٔ وجدانمه نائل اولمیهیم ؟ ایشته مطلع اوله بیلدکلرمی بروجه آتی یازییورم :

ترامواجیلر: صوك پوسته‌یی بیتیریر بیتیرمز اوزون اوطه‌لرده بر قاچ دانه چاقوب اوده بریتاعه سرینسهم .

ترامواى وارداجیلری: اوتدیردیکم شو بوری‌یی دکیشدیرسه‌لرده بر چیغیرتمه ویا بویولی ویرسه‌لر .

کوپری مأمورلری : بر کونلك حاصلاتی بکا ویرسه‌لر راحت راحث صایه‌کیتسهم.

منفصل بر محرر: اوته‌کی مطبعه‌دن بنی آلسه‌لرده بومطبعه‌نك نه قدر اسراری وار ایسه جمله‌سنی فاش ایتسهم .

غزته دیرکتورلری : نضل ایتسهمده شو محررلری صاوسهم، غزته کندی کندینه چیقسه ، آیده یوزلرجه لیرایی بن آلسهم.

غزته مخابرلری : آه ! برکاخن بکی چیقوب‌ده برینی ازسه ، یاره‌لاسه، اولدورسه‌ده ساده بن طویسهم، ساده بزم غزته‌یازسه.

عشاق : آه ! او یاردلارام . او نورسیدهٔ باغ امل، اونخل بی نیاز ، او یوصمه اندام ، اوپریده رنك فتور ، سقوطیله او سنکین دلپسندی کوکلمی خرد خاش ایدن ، او یرده‌کی سمالرده، کوکده‌کی ترابلرده کزینه‌جك قدر وقورو خفیف اولان دلبر بنم اولسه .

شعرای عتیقه : کاشکه فضولی بن طوغه‌یدم .

شعرای نیم عتیق : های ملعون سنوحات ! بکا بر (یرده اولایدم) ردیفلی غزل سویلتمه‌دن کلدی کچدی .

شعرای جدیده : قوجه لامارتین اوموج دریای بی کرانی نصل سویلتمش ! آه بن‌ده کلزار خیالمده نه درلو شبنملر اولدیغنی تصویر ایتسه‌م .

یکی شعرای جدیده : اوخ ! هانکی‌دست ضربه‌دار بوزوق دیدیکمز اوقه‌یی، آهنك دنیلن ظیریلتی‌یی ، قافیه دنیلن بابندی اوزره‌زدن قالدیره‌جق . سنمی ؟ یشا ! چوق یشا ای بکر حس ناشنیده !

سارقین : نصل ؟ نصل ؟ بر ماکنه بولسه‌مده ، بر کلاه اله کچیرسه‌مده کیمسه‌یه سزدیره‌مه‌دن ، کورونه‌دن ، یقایی ضابطه‌یه ویره‌مه‌دن ایسته‌دیکم یره کیروب چیقسه‌م .

مبتدیان ادب : آه ! بر کره ، نه اولور بر کره ادبی غزته‌لردن بری بنی ادیب مشهور دیه یازسه .

معلمین ادب: شو جهله‌ٔ معارضین‌و کهله‌ٔ مؤاخذین نه‌وقت دفع اولوب کیده‌جکلرده کندی المزله آچدیغمز شو باغزار شعر وادبده یالکز بز ترانه‌ساز اوله‌جغز ؟

حلواجیلر : آشاغیده بوش طوران شکر چوالری کندی کندینه طولسه .

قایقجیلر : کاغدخانه موسمی بر کلسه .

ایوب واپورلری : قارلی هوالر اسسه‌ده ایوانسرای اوکنده استراحت ایتسه‌ك .

٤ و ٥ نومرولر : عجبا بزم نومرولری دکیشدیرسه‌لر سرعتلی کیده‌بیلیرمی‌یز ؟

بابا یاور : آلتی اوقه‌لغی بر شی دکل اما اون اوقه‌لق بر قوزی ییسه‌مه‌می یمسه‌مه‌می ؟

قزیلجق شروبنه قانه‌مدم
بنی سودیکنه اینانه‌مدم
ظالم نه اولدی اوصانه‌مدم
کچن یانغینده بن یانه‌مدم

محله بکلرندن شاعر کچینلر ، آلك جوابنی :

پنجره‌سندن آبانه‌مدم
دردیکه دلدار طیانه‌مدم
ایچم یانیور مثال حمام
ایچنده فقط ییقانه‌مدم

حسی و اینجه و رقیق ویکی و فیلسوف شاعرلر ، سزده آلك جوابکزی :

آه قانه‌مدم
قیزیلجق دیدیکك اوزونجه سنبول
اینرسه ، طورورسه اولور قارانبول
بن اینانه‌مدم
عشق دیرلر ـ او حس که بیلمم
آغلارم اما یاشیمی سیلمم
اوف اوصانه‌مدم

قلبی حمامه ایلك نسبت
اولورسه‌ده‌پك‌دوشوك‌نه‌حاجت
ایچنده بن بیقانه‌مدم

اشقای دهر : کیمسه‌نك عقلنه کله‌ین بررنك ایجادایتسه‌مده بربیون باغی یاپدیرسه‌م !

یکی علاقه‌یه دوشنلر : بن آنی سویورم آه بر کره‌ده او بنی سوسه بتون ... بتون ... جانمی ویریردم اما هجران مؤبد اولمسه .

اوده طیاق بیه‌جکی ملحوظ اولان یارامازلر : بو کیجه موروق اوه کلمسه ، قوجه قاری‌ده خسته‌لانسه .

چالغیجیلر : بوکیجه بری دوشسه‌ده مانکیزچکسه‌ك .

ادبای غریبه : پاپل مانکیزی اوجلانان اولسه اوجاقلی‌ماینله طالغینه کیتسه‌م .

یکی نائلی جدید : المانی آرموده، آرمودی المایه اورسه‌م عجبا هانکیسنك چکیردکی بادم اولور ؟

صیره بکا کلدی . عجبا بن نه دوشونیورم ؟ کشف ایدك باقه‌یم . آنی بر دیرکتور برده بن بیلیرم . فقط سزده بیلك :

بن — بر آیلغی پیشین آلسه‌مده او دیدیکم طرفلره برسو- زولسه‌م ، ایکی هفته قدر طولاشسه‌م .

۱۳۹

—طفل ادب ولالای ارب —

مکر بنی آرایورلر ، بنی استیورلرمش ! فقط غزته‌دن ، اون دکل . بزم ادیت افندی طرفندن بنم شهر مکتوبجیلغنده کوستردیکم اقتدار فوق العادهٔ ادبیات شناسی ادیب افندینك نظر دقطنی جلب ایتمش و بنی مخدومی ادیب بکه لالا تعیین ایتمك آرزوسنده بولنمش ایمش . کیتدك . قونوشدق . سوز ویردم . اوده میرابجدخوان ادبك تربیه‌سنی عهدهٔ کفایتمزه تودیع ایلدی.

لکن نه غریب الشکل چوجق ! قفاسی بولوك بولوك . ایچنده متوفا شارقونك معاینهٔ نتیجه‌سنده قطعیاً حکم ایتدیکنه کوره فلسفه ، ادبیات ، فنون ، علوم ، تاریخ ، قوزموغرافیا حجره‌لری وار ایمش . صاچلری مور ، عنادینه قیویرجیق ، نه بزم فسه ، نه‌ده شابقه‌یه ، نه کلاهه ، نه‌ده قاووغه بکزر بر سرپوشی وار . آلنی آچیق . کوزلرینك بری آل ، دیکری یشیل ، یناغنك بر طرفی کولکه‌لی کبی اسمر ، دیکر طرفی لاجورد اوزرینه بسمارق رنکنی آکدیرر صورتده بولانیق ، قولاقلری ترسنه قیویریق ویاخود دونوك . ابه‌نك دقتسزلکی اثری اوله‌رق آغزی بیوك ، دیلی اوزون ، چکه‌سی چقوره قاچمش جوز کبی کورینور کورونمز. اللرده‌کی اصابع خاصه‌دن یالکز باش پارمق ایله سرچه پارمق وار. سبابه وسطی ، بنصر نامله‌ریله مشهور اولان پارمقلردن اثریوق. کوکسی کنیش بزم کبی

چفت آیاقلی ، مستقیم القامه ، فقط پك خیرچین . فرانسزجه، انکلیزجه و آلمانجه لغات غربیه‌سنه واقف و آنلرك لسانلرنه عینی عینه ترجمه‌سنه مقتدر کورینیور . نه‌چاره‌که پك خیرچین ! اما پك خیرچین! صغر سنی دوشونمیه‌رك بزم (عیشتاین بروخ) بیره‌خانه‌سی صاحبنك آلمانیادن تازه تازه جلب ایتدیکی وقدحنه یتمش پاره ایسته‌دیکی اعلا ونفیس (ساوآتور) بیره‌سنه مبتلا اولمش . حقنده آلمانجه بر منظومه یاپمغه قالقیشمش! لیقیر لیقیر ایچیور . حتی بکا بیله ایچیردی . نشئه‌لندیمی :

تومه‌م لیدی ؟ یس ! [۱]

آه ! بورنك آل هوس

آمان آمان سسکی کس

نقرات

آه ! بو رنك آل هوس

دیه فادیه‌ز اوزرندن بسته‌لدیکی صول ماژورلی عربان شرقی‌یی اوقویور . دیکله‌نیلسه بو غریبهٔ نغماتك بر اثر حسی اولدیغی آکلاشیله‌جق .

قوشیور . فقط نه‌دن ایسه اوك اوکنده‌کی چناره قدر کیدرك ینه دونیور حدتله‌نیرسه آل کوزیله . صولانیرسه یشیل کوزیله باقیور . آه ! آه ! هزار آه ! اویومق ایچون مطلقا ماصال ، هم ادبیاته متعلق ماصال ایستیور . بن بونی ایلك آقشامی آکلادم حتی سر بالینه اوطوره‌رق (بر وارمش .

[۱] سن بنی سوییورمیسك ای دلبر ؟ اوت معناسنه‌در .

بریوقمش اول زمان ایچنده قالبور صمان ایچنده بر ادبیات عتیقه وار ایمش) دیر دیمز:

— بن بونی دادیمدن طویدم ایدی! بیلیورم سویله‌مه‌دیدی. ینه باشلادم !

(وقت اوائلده استانبول دیارنده برادبیات جدیده وار ایمش.)

دییه ماصاله کیرکن سوزمی کسدی . قیزدم . هانیا بر زمانلر بری وار ایدی‌ده او بر غزل سویله‌مش ایدی آنك مطلعنی اوقوییوردم .

(آتیلمه طور سخن اهل حالی آکلامه‌دن) دیدم . بکا :

— آنی‌ده اوته‌کی لالام سویله‌دی ایدی !

زمینده جواب ویردی. بو چوجوق دکل! آفت، یارامز، ازت. چوجوق دکل، هانیا سخرلرك کیجه‌یه دوندیکی ساعتلرده ویا شفقلرك آقشام اوستی سوکدیکی دملرده شو قارشیده‌کی طاغك پیرامن موجا موجنده ویا شو دریای خیالك سطح چمن پیراسنده ، کوکلرك یان درینلکلرنده پیدا وناپیدا منظور اولان پریٔ وحشت کش مفتور !

بومأل ذهنمه کلدیکی آنده ینه آکا خطاب ایده‌رك دیدم که:

(سن ادبیات جدیده‌نك اوز اوغلی اولمق اوزره طانیلان وطانیتدیرلمق آرزوسیله میدانه چیقان یکی ادبیات جدیده‌یی بیلیورمیسك؟)

کولدی . سویله‌ده دیکلیه‌یم دیدی . نه‌یاپه‌یم ! بلکه اویور بن‌ده راحت ایدرم فکریله باشلادم :

(ادبیات جدیده زاده بك بركون سوقاقده اوینارکن طولو بركیسه بولمش ! (خفیفجه اسنه‌دی) درحال جیبنه آتەرق قوشه قوشه اوه کلەرك بك پدرینه :

— بك بابا ! بركیسه پاره بولدم . دیمش (بر از خیزلیجه وصیحه‌لی اولمق اوزره‌ینه اسنه‌دی)

— بك بابامی‌ده باقەلم دیمش ! (چکلری آیریله‌جق ظن ایتدم . او قدر اسنه‌دی)

دوکمشلر . برده باقمشلرکه انکلیزك ، فرانسزك ، آلمانك ، برمانك ، عربك ، فرسك ، هندك ، ژاپونیانك ، چینك ، آمریقانك ، آوسترالیانك ، جاوانك ، آفریقانك ، هوطانطونك ، قاپ مستملکەسنك ، چال آبادك (بوراده برایکی دفعه خورلدار کبی اولدی) هیچستانك (بتون بتون خورولدامغه باشلادی) مم دیکر نیستك (غالبا رؤیا کوریورردی یناغنك اسمر طرفندن بر خنده فیرلادی) نەقدر یانیق باقیر آچەلری وار ایسه آنلر دکلمی ایمش ! (درین ، درین طالدی . میشل میشل اویومغه باشلادی . بن‌ده نزدندن حیرتله قالقەرق اوقودیغم شو افسون بی مألك قدرت منومانەسنی دوشونه دوشونه مطبعه‌یه کلەرك بك باباسنه ، لالالق ایده‌میه‌جکمی تحریراً بیلدیردم .)

١٤٥

مکر بن طبیب ایمیشم . اویله یا ! لالالق ایده‌جك کشیلره برازده طبابته انتساب ایتمك شرطدر . بکك سوقاقده باشی

آغریر ، قولاغی چینلار ، الی کسیلیر باجاغی اینجینیر ، بوغازی غیجیقلانیر ، بردن بره انفلوانزه‌یه ، دنقه‌یه ، پاچاورا خسته ـ لکنه طوتولور ، تیترر ، اوشـور . ایصینیر ، ترلر ، صفوق صو ایچر ، هیچ مناوبتی اولمدیغی حالده تپینر . آغلار ، کولر ، خویسزلق ایدر . ایشته بوکبی اعراضی طبیب بولنجه‌یه‌قدر تداوی ایتمك لالالری عهدهٔ تربیتنه مفوض بر کار متکلدر .

فقط بن طبـابته انتسـابمدن خبردار دکل ایدم . بلکه‌ده حس تصادفدر . افسون بیلمم . اوقویه‌مم . آنك ایچون مطلقا تصادفدر . باقك وقعه‌نك نه‌دن عبارت اولدیغنی آکلاده‌یم :

مطبعه‌ده اوطوریپور ، سزه بر شاعرك حسیاتنی یازیپوردم تام (اوح ! شویله بر آز کز ، آچیل ، کندینه کل شاعرم ، باق قلندره دربدر اول) جمـله‌لرینی قوپیه ایدرکن اوطه‌مك قپوسی بردن بره آچیلدی .

شعرای جدیده‌دن ورفقـادن بری پالدیر کولدور ایچرویه کیردی . فس النده ، کوزلر دونوك ، یوزی پریده رنك فتور ، آغزی کوپورمش ، اللری تیترر برحالده ، وهلهٔ چیلدیرمش ظن ایتدم . فقط بیچـاره رفیقم یاقلاشـدقجه تعدیل هیجان ایدرك قارشـمه اوطوردی . بن هنوز شبهه‌لی بولندیغم ایچون عجبا قالی ، حالنی کوردیکم درجه‌ده‌میدر دیه بحث آچدم دیدم که :

— نه اولدك ، یورغونمیسك ؟

آجینه‌جق بر وضع استرحام ایله دیدی که :

— خـير لكن بكا آجى . مرحمت ايله . اه عشـقنه بنى تداوى ايت .

— تداويمى ؟ آيول ! بن طبيب مى يم ؟

— طبيب دكلسك اما بنم دردمك درمانى بيليرسك .

ايش فنا ! عجبا برينه علاقه‌سى ، عشقيمى‌وار ؟ اكر بويله بر درد ايسه بنى كيم تداوى ايتسون ؟ هله بر كره صوره‌يم‌ديدم:

— دردك نه ؟

زواللى! بر آه سرد كشيده ايدرك وكنديسنه خاص بر طور ايله: (دردمك درمانى سنسك دردمك درمانى سن) مصرعنى اوقودى . آندن صكره‌ده ديدى‌كه :

— بن ده‌قادانمى، سنبوليست‌مى‌نه ديبورلر غالبا اوكروهدن اولمغه باشلايورم .

— واى! نه‌دن ؟

— اوچ كوندر دقت ايديبورم . كوزلرمده‌بر اسمريت حاصل اولدى !

— نه اولدى ؟

— كوزلرمده بر اسمريت . مثلا كيجه‌يى صـارى صباحى يشيل ، دكيزى بياناتى پيشروى نوطه‌سى ، صحرايى بحيرهٔ كدر، طاغى موجـه‌دار يأس ، باغى قوزى قولاغى تارلاسى ، اوى عمان سياه كوريبورم . شعره ابتلامى بيليرسك . او سنبوليزم نظريه‌سنى اوقويه‌ليدن برى بر مصراع سويله‌مك آرزوسـنده بولندقجه مطلقا ذهنمده بر نغمه پيدا اوليور . ايصلق چاله چاله

(معلوم اولدیغی اوزره بوراده سرقت معناسنه دکلدر. دقت !)
بر شیلر یازییورم . بو درد پك مدهش قرداشم !

براز کندی کندیمه دوشوندم . حقیقةً مدهش ! اوت !
آه ! اوف ! اوح ! براز بن‌ده آچیله‌یم باقه‌لم ! سیکیرلرم نه قدر
کوشه‌دی ،

سنبولیزمك توصیفاتنه باقیله‌جق اولورسه او نوع شعرلرك
اعصاب ایله زیاده مناسبتی وار ایمش ! بن بویله اویوشورکن
رفیقم ایصیلغه باشلادی . آ کلادم . سانجه کلیور! نه دیرسکز؟
دیدیکم چیقدی . شاعر غالبا ره‌به‌مول اوزرندن واوچ درتلك
اصول ایله (فا دو سی لا صول صول ره) نغمه‌سنی یاپار یاپماز
شو بیتی اوقودی .

(شو بحار یأس ایچنده بادبان اولمش کوکل)
(بادبانی اولمش دکل بر موجه‌دان اولمش کوکل)

آرتق بتون آ کلادم ، بو سنبولیست بیتی . چونکه بحار یأس
ایچنده بادبان اولماق سنبولیستجه بتون نغمات کدرك کوکلنه
طولدیغنی ، موجه‌داندن مقصد ایسه ینه سنبولیستجه یلکنلرك
بوچالادقجه سطحی متلاطم کوروندیکنی ناطق اولدیغندن شاعر
فقیری نه درلو بر ستمه طوتدیغنی درحال کشف ایتدم .

دیدم‌که :

برازدن کل. سکا بر نسخه ویره‌یم. درحال قورتولورسك.
مراق ایتمه قرداشم !

شاعر بیك تشكرله قالقدی . او قالقار قالقماز بن ده قلمی اله آلدم . فضولیدن ، باقیدن ، نفعیدن ، نابیدن ، نوعیدن ، بلیغدن ، فصیحدن . اسراردده‌دن ، شیخ غالبدن ، سروری مرحومدن ، ثابتدن . ندیمدن تازمانمز شعراسنه وارنجه‌یه قدر جمله‌سندن وحتی سیاقت واوی مشق ایدن تاثرین شعرادن وشعرای تاثریندن کیمك بر مصراع وارد خاطر اولدیسه جمله‌سندن برر دانه یازه‌رق اوچ کوشه بوکدم . مشمعله‌دم. دیکدم. اوزرینه بر مشین کچیردم کلیر کلز کردن افاقتنه تعلیق ایلدم .

— دها بشقه بر شی دییه‌جکمیسکز ؟

— ها ! ایی خاطرمه کتیردك . شمدی بورادن قالق اسکداره کچ ، مسکینلر تکیه‌سی یانده یاتان نابی‌یی . یارین غلطه مولویخانه‌سنه کیت حضرت غالبی ، آقشامه طوغری شوراده یاتان نفعی‌یی . صباحلین ، مرقد ناجی‌یی ، اوکله‌یه طوغری ادرنه قپوسندن چیق مزار باقی‌یی دون طولاش . زیارت ایله . ایسترسك بر کره‌ده طوقاقلی دده‌یه اوغرا . بر شیئك قلماز . فقط موسیقینك بو علت اوزرینه پك زیاده تأثیری اولدیغی جهتله کلستان باغچه‌سنه ، قیل برونی غازینوسنه، کاغدخانه‌یه کیتمه ! سنی کمان، کمانچه، رباب . زورنا ، دنبلك ، چفته نقاره بوزار .

§ شمدی بو تداوی‌یه نه دیرسکز ؟ صاچه‌در . دکلی ؟ بالعکس . بزم رفیق او سنبولیزم اعراض مسلطه‌سندن تماماً قورتلدی . فقط دییه‌جسکزکه آره‌ده صیره‌ده ایکی ایصلیق

فیرلادیور . بونك سببنی آکلامق ایسترمیسکز ؟ بو علت حمای تیفوئیدی کبی بر تأثیر دائمی براقیر . انسان تماماً افاقت یاب اولسه‌ده ینه علتك تأثیرات جزئیه‌سندن آزاده قاله‌ماز . بوکاده علاج اوله‌رق آره‌ده صیره‌ده استعارهٔ مکنیه بحثی ایله مجاز مرسل تعریفنی اوقومغی توصیه ایده بیلیرم .

١٤١

آرتق لیلا فریده خانم ایستدیکی قدر :

— بهار ! بهار! آغز طولوسی بهار ، کوکلر ییغینی بهار، کوز کورومی بهار ، دیبه فریاد ایده طورسون .

فقط احتیاط ایله‌سونده طیشاریه چیقه‌یم دیمسون . چونکه شعرای عتیقه‌نك نسیم بی‌قرار ربیع ، یکی شعرای جدیده‌نك نفحهٔ پران‌دیدکلری اواوفاق روزکارلر یوقمی برکره سوقاغك باشندن دونوب آرالقلرندن سوزولوبده برده قیامه انتظار ایدن توزلری قالدیردیمی حقیقةً مرام نفرته یکی بهار ، بیك بهار قوقولرینی ، غبارنی طیقیور. کرچه بو روزکارلر بابا یاورك قارنی اوزرینه اصابت ایدن سینه‌سنده‌کی کانون اشتهایی اشعال ایدر ، بزم (٤) و (٥) نومرولی واپورلرمزك کوپریدن حین حرکتلرنده دومنه یاردم اولمق اوزره باش دیرکلرینه آچیلان هزارپاره یلکنلری طولدورور ، خلیج واپورلرینی اوته‌یه بری‌یه ایتوب سورر ، ترامواپلری یوریتور ایسه‌ده علت‌ژاژ خائی‌یی دخی ایلرویه کوتورر .

§ بن ظن ایدییور ایدمکه بهار دنیاسیر دنیلمز ترقوس قومپانیاسی سوققلرمزده آچدیغی دیدهٔ آب فشانی (تعبیره دقت ایسترم . بونی سنبولیستلر بکنه‌جکلردر . چونکه دیدهٔ آب فشان آنلرجه صو موصلغی معناسنه‌در) زحم درونك کیتدکجه توسع ایتمسی وغبار اکدار وآلامك علی ملاء الناس کزیتمسی حسبیله بتکرار کریان وخیوط مائیه‌سی اعتبارنده بولنان خرطومله‌ریله اوته‌یه بری‌یه ریزان ایدمرك نظر اشتیاقه قطرات سریعه‌دن مرکب اولاً پران ثانیاً پریشان بر ستون تیزنهان انزال ایده‌جکدر . نه کزر ! مکر بزینه صندوقلی آرابه‌لرله قیصه خرطومله‌ی سوزکجه‌لره محتاج قاله‌جق ایمشز . دون بزم جاده مدنیت بلدیه‌نك آثار عتیقه‌سندن اولان بطی المشی کردونه‌لرله صولاندی .

§ بو نوع آرابه‌لرله صولانان جاده‌لره دقتلیجه باقدیکزمی ؟ صندوق‌نشین استراحت اولان آب راکد فتحه‌نك بر طرفه دونمسنی متعاقب خرطومك ملاصق اولدیغی نقطه‌دن تا سرفرجه‌زار معدنی‌یه قدر بیرتیق اولان یرلردن آغیر آغیر سقوط ایدرك زمینی قانوچه کولکه‌لری کبی لکه لکه ایدییور . بو غریبهٔ اسقایه حکمت طبیعیه‌ده صودن موزائیك دیرلرمش . حکمتی‌ده سریع الطیران اولدیغی ایمش .

§ (ماجرامز بزم ای دل دها چوق‌صوکوتورر)حسبحال دریادلانه‌سنه قائل اولان ترقوس قومپانیه‌سی عجبا آبیاریٔ لطفی ایله نه وقت شو بزم چنتیك چونتوك سوققلرمزده پارچه

پارچه کوللر ، سیللر حاصل ایده‌جك و آشاغی‌یه اینمش برسمادن یاغمورلر یاغدیره‌جق . عجبا بو سنه‌ده ینه اویله‌می صولانه‌جق ؟ یوقسه بشقه یولده‌می یوللرمزی ایصلاته‌جق؟ بونی کشف ایدنه بر بارداق قره‌قولاق هدیه‌سی وار ایمش !

§ بالجمله بدایع مدنیه‌یی اوروپادن اخذ واستراقه آلیشمش ایکن ترقوس قومپانیاسنك بزم یانغین طاومبه‌لرینك بوری وخرطومنی قبول ایتمسی شایان‌دقت حوادث محلیه‌دن عدایدلسه سزادر . آره‌لرنده‌کی فرق تعدیلات اخیره‌دن اولوب یالکز ترقوسك خرطوماری تکرلکلیدر.

§ صولر ایچنده طش دانی اونوتمیك . بوندرك طورولمش ترقوس ایله‌طولدیرلمش اولانلرك حقیقةً معده دلن اولوب هر یرده فیأت مقرره‌سی ایله صاتلقده‌در. قره قولاغی‌ده بویایوب، اوجنه، بر چنقراق طاقوب صاته‌جقلر ایمش .

§ اسکدار شرکت مباهیه‌سی نه حالده‌در؟ هیچ صوریبور-میسکز ؟ روایته نظراً بوسنه یاغمور و قارك کثرتی حسبیله آبونه‌لرینه قارشی تنزیل فیأت ایده‌جکمش .

§ صولو عیاشیندن بری کچن آقشام ایکی ایکی بچق صولرنده منسوب اولدیغی عالم آبدن قالقه‌رق برحرکت متموجه ومعوجه ایله یوریرکن نصلسه کوزینه بر دیواره یاصلادلمش بر دمت آغاج ایلیشیر . درحال بو اشجار طریقه‌به کندیسنك نه درجه‌یه قدر لزومی اولدیغنی حس ایده‌رك طاقیله دوش غیرتنه آلیرسه‌ده بری طرفده آلودهٔ خواب نواشین اولان

باغچوان شبروان اویانه‌رق وایچلرندن برینی چکدرك سرخوشی برکوزل ایصلادیر . بی چاره راقی صوینی چکوبده بویله بر بادره‌یه اوغرادیغنی تخطر ایتدکجه بر دها آغاجلره تسلط ایتمه‌مکی قوره قوره کیجه‌یی کاه اویانیق، کاه اویقوده کچیرمش.

١٤٢

مکر سنبولیزم پك اسکی بر شعبهٔ ادبیه ایمش. هانیا موسیو (هانری هاز) بیله مشهور قونفرانسنده سنبولیزمك قدمی حقنده تفصیلات مقنعه ویرمش ایدی ، خاطرلایورمیسکز ؟ فقط بنم عنادجی قفام اولور اولماز تفصیلاته قانارمی ؟

بن اولا بر شیئی دائرهٔ خیال ایچنده یوریدوب طبیعته بالتطبیق آکلایوب کوردیکمه قانع اولورم . آنك ایچون هانری هانزك قونفرانسندهکی قدم بحثنه قولای قولای اینانمامش ایدم . مکر سنبولیزمی بی ایدن ایی‌یه آکلامق ایچون قونفرانسلره دکل کاغدخانه‌یه کیتمکلکم ایجاب ایدیورمش . بخت وقدر بوسفرده بنی بیلمدیکم برمنظره قارشیستده بولندیره‌جق ایمش . شویله‌که : آل آشاغی ویریوقاری اوچ مجیدیه‌یه بر آرابه پازارلق ایتدك . بارکیرلزك رنکی قولا جنسنه ورنکك کونشدن آتمش قسمنه منسوب ایدی . آرابه‌جینك فسی بر آز قیرمزی ، جاکتی صاری ، پانطالونی سیاه ، بنم روبالرم یعنی البسهٔ عتیقه‌م سیاهمی، آرقداشمکی نخودی ایله قهوه رنکنك

بربرینه قاریشدیرلمسندن حصوله کلمش ایدی . کوپریدن کچدك. دکیزمائی ، سما پارلاق مائی فقط رفیقم پر تلاش ایدی . یول اوزادقجه صیقیلیوردی . آ کلادم . برینی کوره‌جك! زواللی عاشق ، هم اسکی یولده عاشق ، شوریده‌دل (مجنونه دوندم یرم طاع اولدی) دینلردن ، بر (باغری یانیق عاشقکم جانمه قییمه) شرقیسنه اوریلانلردن (نرده اولسه عاشق بیچاره‌جانانك آرار) غزلنی اوقویانلردن . بقیة السلف عشاق . تتریبور . تام‌کاغدخانه‌تپه‌لرینه وارنجه جیبلرندن برشیلر چیقارمغه باشلادی دقت ایتدم . آ ل مور ، کناری یشیللی ، اورتاسی بیاض ، سیم سیاج بنکلی ، اورته‌سی قیزیل ، یانلری بیاض مندیللر ، آمان نه اولیورم ؟ خاطریمه نه‌لر کلیور. آ ل مندیل ها ؟ توکلی یانغین اولنجه قله‌یه قیرمزی سپت آصمازلر ؟

زواللی اوغلان یانیور . اشارت چکه‌جك. لکن نره‌سندن یانیور . دوداغندن دکل آ . مطلقا یورکندن بونی نصل بیلدیر-سون ؟ حاضر الده اورته‌سی قیزیل منديل وار ، او کچرکن باندیره کبی کوستریر . ایش آ کلاشیلیر ! اویله‌یا سیاه مندیلك نه‌لزومی وار ؟ چاقدم .

بن‌ده قورناز عاشقلردنم ها ! اویله اولور اولماز ما کنه‌لری یوتمام . قاچ کشی اوغراشدی‌ده کیمی سودیکمی بوله‌مدی... بولدم دینلرده اولدی اماخطالرنی صفوت قلبیه‌لرینه باغشلایوب کولدم . هرنه ایسه کله‌لم بحثه : اکر بو سیاه مندیلی آغلار کبی کوزلرینه طوتارسه کیجه‌لری دردکله آه ایدوب کریان کریان

ویادها طوغریسی خورول خورول اویویورم دیمکدر . پك اعلا مور منـدیل نه‌جی دییه‌جکسکز . دکلمی ؟ بو خصوصـده حالا متردد اما (آه ! انسان سنبولیست اولمالی ایمش) دییه بیلیرم‌که اکر مور کلمه‌سنی قلب ایده‌جك اولورسـه‌ق (ورم) چیقار . ایشته بو مندیل‌ده سـنك نار حسرتکله ورم اولیورم اولدم ، اوله‌جغم معناسنی احساسه آلتدر . نصل ؟ ای قرئین! بولوشلرم معقول دکلمی ؟ طورك . دها دیکله‌یك ! بنکلی منـدیلی جیبمه صوقه‌یم! بوندن نه چیقار؟ حقیقةً چتین جوز! آرتق‌دوشوندم طاشیندم. تام یوقوشدن اینرکن بردن بره خاطرمه کلن برنکته اوزره دیدم‌که بنکلی مندیل غربال سنبولیدر یعنی بو منـدیل کوستریلنجه اوته‌کی (جکرم دلیك دلیك‌اولدی، الـکه دوندی) مضمون بدیهی آکلایه‌جق. او آکلایه‌جق اما بن‌ده آکلایه‌یم دییه ایجه یورولدم .

کناری یشیل اورته‌سی بیاض مندیلی هپمز آکلایه‌بیلیرز: سکا تسلیم اولدم . امیدم برکالدر . لطف ایت .

آرتق وقوع حاله کوز اوجیـله منتظر اولمق زمانی حلول ایلدی . آرابه دریای بی کران غبـار ایچنـده اوچیور . آمان اوچیور دیشمدن بشقه بر شی آکلامیك . کاغدخانه‌یه اینن قورقولقلی یولك صاغ طرفی اوچوروم کبیدر مناسبتی اولدیغی ایچون سویله‌دم ، پیاسـه میدانی کچدك . دره‌نك کنـارینه طوغری سـوزولدك . بن دیمدمی ؟ درحال رفیقم بر الیـله آل مندیلی چیقـاردی . دیکر الیله‌ده سیاه مندیلی کوزلرینـه

یاپیشدیردی . قارشیدن چاقدیلر . بر اشارت قوپدی . بر رمز عاشقانه ! نصل بیلیورمیسکز ؟ ایکی کوزینی بردن قیرپدی . بو یکی معناسنه دکلدر . قره‌کوزلی اولدیغی ایچون ایکی کیجه صکره دیمکدر .

آرتق بو جواب خیر اوزرینه اطرافی یشیللی اورته‌سی بیاض‌مندیل پیرایهٔ بخش دست امید اولدی . کزدك . طولاشدق . توزلره باتدق . نه یوزمز قالدی ، نه روبامز . بتون کیجه‌چامور توکوردم . ایشته کاغدخانه‌یی تتبعدن حاصل اولان مطالعه‌م بوندن عبارتدر .

١٤٣

شمدی‌ده بر (مش) موداسی چیقدی . بو اداتك حکایه فعللرینی تشکیلده کوستردیکی همت لسانمزی عادتا اك کنیش لسانلر صره‌سنه کچیرمشدر . مثلا کاغدخانه‌یه کیدنلر توزایچنده بوغولیورلرمش . یوللر جمعه کونی صولانمیوب پازار کونی صولانیورمش دینیلنجه بوراده‌کی (مشلر) عادتا ترقوس صو بوریلرینه طاقیلان خرطوملرك بوریلری‌کبی نظر دقت اوکنده بر غبار اشتباه حاصل ایدر . فقط بو اشتباه نه قدر طاتلیدر ، آرام کذازدر . ایشته بوادات (سنبولیزم) ده یوقدر . چونکه اوته‌دن بریدن ایشیتدیکمه کوره انسانلرك قطع ایتدیکی شهراه ترقی بردائره‌نك محیطنه مشابه اولدیغی ایچون کمال مدنیت بر نقطه‌ده بولنمقده وانسان او نقطه‌یه کلنجه اوراده توقف ایده‌میوب

یوریدیکنـدن درکه درکه اسـکی حاله عودت ایتمکده ایمش .
حتی بو تکامل ترقی‌یه برعلامت ثابته اولمق اوزره (سنبولیزم)ی
کوسترلمکده‌در ، چونکه موسیو هانرك تعریفنه کوره مسـلك
مذکور بر ماده ایله دیکر ماده آره‌سنده‌کی مشـابهت نتیجه‌سی
اوله‌رق بولنان بر سنبولی حس ویا سـائر بر شی ایچون اقامه
ایتمکدن عبـارت اولدیغندن شـاعر ویا ناثر رمورکور واپور
دیه‌جکنه دکز لوقوموتیفی دیمکده‌در. شو حالده اسکی مصرلیلرك
قوللاندقلری هیه‌روغلیف خطی ایله آثوریلرك خط مسماریسی
وچین ایله ژاپونك یازیلری بو مسـلکك باباسی عـد ایدلمکده
وبو آنه قدر بشرك بولدیغی اصول تحریردخی اولادی طانیلمقده‌در.
بو اعتباردن مقصد (الولدسرابیه) مضمونی اثبات ایتمکدر .
آرتق برسنه صکره اوراق مطبوعه اوزرنده نه‌رسملر، نه‌تصویرلر
کوره‌جکز ! ساز شاعرلرینك معما لوحه‌لری خلط ایتسون !
بن بیله کاغدخانه‌ده یکی یکی سنبوللر کشـف ایتدم . ایچلرندن
الك زیاده بکندکلرم شونلردر :

یانار دونر دنیلن چارشاف کینلر ایچون : سـمندرپوش .
آقشام کونشی دنیلن فراجه ایچون : شعلهٔ سائره .
یاشماق ایچون : فانوس .
کوکسلره کریلن پونژه ویا سـائر درلو قباریق زینتلر :
ایشله‌ملی پوف بورکی .
قیویرجیق سیاه ، قمر آل صاری کاکللر: (سنبل یرینه)شبو.

آرابه : تذكرهٔ جديده .

آت : بخار ذی‌روح .

كوز اشارتی : (كوزينه كوره . قاره‌كوز ايسه : مضحكهٔ عينيه، الاكوز ايسه: جنبش نرمين ، يشيل كوز ايسه : اهتزاز اميد، مائی كوز ايسه: كبودیٔ درون) .

ادبيات حاضره : فرنك صاچی .

ادبيات حاضره عليهنده بولنانلر: پروكار ادبی .

ادبيات حاضره لهنده بولنانلر : مشتریٔ نو ظهور.

عشق : شهيق .

علاقه : شهقه .

سودا : شهاق .

§ دقتله باقيله‌جق اولورسه انسان هر يرده كوله‌جك برشی كوره‌بيلير . بين‌العوام جاقـه دنيلن صاتيش اكثريا مضحكلر ايجـاد ايدر . شمدی بر كره بر جاقه‌لی سواری فرض ايدك . آلتنده‌كی باركيری آلابيلديكنه سورييور : توزی دومانه قاتمش كليور . فقط بو كايش عربده جويانه دكل . اوته‌كنه، آه‌اوته‌كنه بر كوسـتريش ! تا كاغـدخانه‌نك اورته يرندن اوچيور . هر كس ماشاء الله ديه‌جـك ، اوته‌كيده افتخار ايليه‌جـك . برده باشده‌كی فس اوچوب ، حيوانك اوك آياقلری توكسه‌يوب عصرلردن بری بريكمش كبی‌طوران توزلرك آراسنه‌يوارلانيرسه

سز بوکا کولمز میسکز؟ افندم او نه صورت ! اونه اوست باش! او نه خرد خاش اولمش وجود ! او نه رزالت !

§ اوته‌دن بر آرابه کلیور . وای ! طبقی آنك آرابه‌سی آتلری او . او هو ! فسه دوزن . چاکتك یاقه‌لرینی چکیش. بیقلره بر ایکی طوقونش . منـدیل الده ، کوزلر دیم دیك . آزیجق غیرتلاق اوینـاق، اوفاق بر چارپینتی، یاقلاشیور. عجبا نه دیسون ؟ کوزیله بر اشـارت ویرسـونده جندره بوغازینه طوغری کیتسونلرمی ؟ های های ! یاقلاشیورها ! درحال باش چیقاریلوب اشـارت ویریله‌جك آمان ! نه مدهش ! قوجه قیر صقاللی بر افندی! یانده‌کی قیز چوجغنه شام فستیغی ویرییور! بکده بر صورت ! بر محزونلق ! بر کدر ! بر صیقنتی! بر تر!

§ شقا دکل ، انسان بویله سیر یرلرنده آرابه ایچنده عادتا قاپلونبغه‌یه بکزه‌یور . آمدشد خلقی تماشـا ایچـون پنجره‌لردن چیقوب چکیلن قفالر بر حرکت متتابعه‌یی آکدیرییور. ایشته اوزمان خارجده طوروبده باقیله‌جق اولسه اوقفالرك یوزلرندن حاصـل اولان عـلائمدن نه‌درلو شیلرك کچدیکی درحال آشکار اولور . بعضاً کوزلر قیرپیلیور . بعضاً صورتلر اکشیور، بعضاً بر تبسم خفی ایله چهره‌لره صباحت کلیور .

§ زورنا چفته نقاره ! کوبك ! ال شاقلامه‌لری ! نره‌ده‌یز؟ بو نه عالم؟ طاغلر دومتك اوریور. آمان چال! باقك شو قبطیه چالقیور ! اوح ! یشا یبانی سنبل ! فقط بزه نه اولیور ؟

آرابه‌دن آتلادم بن
کوله کوله چاتلادم بن

نغمه‌سی عکس ایتدکچه بتون آرابه‌ایچنده وضعیت سا کنه‌ده بولنان اوموزلر ایکی طرفه خفیفجه کیدوب کلیور . حریفلر خلقی اویناديورلر والسلام !

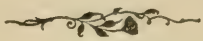

١٤٤

آرقداشلر! دیرکتوره خبرویرك. بن آرتق شهرمکتوبجیلغندن استعفا ایده‌جکم . چونکه اوغرادیغم شیلره تحمل ایده‌جك طاقتم قالمادی . روم ایلی شمندوفرلرندن علیهمزده یازدك دییه بیلت ویرمیورلر. آناطولی قومپانیاسی انشا ایده‌جکی ریختمدن هر کسی مجاناً کچیره‌جك بندن رسم آله‌جقمش . قارشی ترامواییجیلری بنی کورر کورمز (طولمشدر) لوحه‌سنی آصیور ، تونل قبول ایتمیور ، کوپری مأمورلری دیك دیك باقیورلر ، (٤)، (٥) نومرولرده بوراده یر یوق دیه سومو - ریورلر ، شرکت خیریه واپورلرنده یاکیلوبده برقهوه ایچسه‌م زیاده پاره آلیورلر ، چایجی رشید بی نوا دکاننه یناشدیرمیور، عبدالرزاق اضحوکه اخلاقك نشئه‌سی قاچیور ، کل حسن بك قاشینیور ، عثمانلی تیاتروسی بادهوا لوجه ویرمیور ، عیشتاین مغازه‌سی مادیك ایدوب نه قدر کهنه ، بر شهیق غرام آره‌سنده چاتیر چاتیر دوکمه‌لری دوشن، اموز باشی دیکیشلری سوکولن،

درحال دیزقپاغی چیقان، پارچه‌لری پروزله‌ن روبالر ویریبور، اولدن ویره‌سی امنیت ایدرکن شمدی ویقتور ترینغ ترینغ! پاره دیبور. قارلمان بلومبرغ علیهنده افترا دعواسی آچه‌جغم دیه باغیریبور، صراف اجرایه‌مراجعتله پاره‌لری تحصیل ایده‌جکم دیه‌قورقوتیور، بقال فتیلی آلمش، ذمم دفتری قولتوغنده بنی آرایور، قصاب پوصله الده سوقاق سوقاق آردمده کزیبور، کومورجی رزقه مانع اولدی دیه‌رك انکسارده بردوام، صوجی بولسه بریودم صوده بوغه‌جق، اتمکجی تعیینی کسدی، سنبولیستلر سلام ویرمیورلر. شاعرلر صومورتمش هجویه یاپیورلر. ناثرلر چاله قلم تزییف ایله مشغول، ایوب‌واپورلرینه دیوریلیرلر قورقوسیله بن بنمیورم. آراباجیلر ضعف اجرتله کاغدخانه‌یه طاشیورلر، کلستان باغچه‌سنده بر پورتقاله ایکی غروش آلیورلر. قونقوردیاده یانمه برپالیقاریا اوطوردیه‌رلر، قیریستالده فویه‌لرنی چیقاریریم زعمیله فویه‌یه آلمیورلر، قافه قومرسده تجارت ایده‌مدك بهانه‌سیله خراج ویرمیورلر، توقاتلیانده طیاق خوفیله اوطوره‌میورم. استرازبورغ منازعه‌لی بر یر اولدیغی ایچون طرفینك خاطری قالمسون فکریله بی‌طرف قالیورم. یانی پك آلافرانغه جانم صیقیلیور، حیاتی بیله اسوچ خروسی کبی اوزریمه قباریبور. یکی نائلئ جدید آثار شعریه‌سنی کوندرمیور، بابا یاور المده‌کی اتمکی قاپوب برلقمه‌ده کوچیریبور، غزته محررلری دیرکتورلرله آرامزی بوزدك یانمزه کلمه حریف! دیه ستملر ایدییورلر، مخابرلر قولاقده قورشون قلم جیبنده کاغد اوفاجیجق شاشا -

لاسهم یازه‌جقلر ، بتون دیرکتورلر اتفـاق ایتمشـلر مطبعه‌دن چیقارسهم آلمیه‌جقلر ، اداره مأمورلری عنود ایش پاره‌یه‌انتقال ایدنجه اوغراشدیرییور ، کوی مکتوبجیسی صیقیشدیرییور ، آوجی سوزلرمه صاچمه نظریله باقیور ، ایشتاین بروخده اعتبارم قالمادی ، سوریجیلر دوشه‌یمده بر طرفم قیریاسون فکر اهانتکـارانه‌سیله نره‌ده خویسز حیوان وارسه اونی چکیور ، ترقوس بوریجیلری ایصـلاتیور ، بلدیه تنظیفـات مأمورلری توزلری اوستمه سوپوریییور ، کتابجیلر یازیلرمی آلمیورلر ، دوستلرم کیجه یاتیسنه چاغیرمیور .

ترامواى وارداجیـلری کورر کورمز یوف ! بوریسـنی چالمورلر ، سـوقاق کوپکلری صـالدیرییور ، صیریق حماللری هر کسـه واردا ! دییورلر بکا دیمیورلر . کلخن بکلری یولده راست کلنجه :

آدام آمان زارم وای

نه آتدمسه هپیك کلدی بو کون قیریق زارم وای

چوق سویله‌مه کچیور غزته‌یه یازارم وای

دییه مانی اوقیورلر ؛ آلینسهم ماریزلیه‌جکلر ! کبـابجیلر کچی اتی سـوریورلر ، غلطـه سرایی حمامنده اوستمی ایجه اورتمیورلر ، پاسقوده (تابل‌دوت) ه دعوت ایتمیورلر ، غامبرینوزده بیات بیرا ویرییورلر ، احبادن بعضلری میخانه‌لرده ذم ایدییورلر ، بیره‌خانه‌لرده آلدیرمیورلر . شهر مکتوبی یازه‌جغم دییه سوروم سوروم سورونیورم ، انصاف ایدك بن بو قدر شیئه نصل تحمل

ایده‌یم ؟ اتم نه ؟ بودم نه ؟ ضعف حال ، ضعف عصب، ضعف بصر، ضعف نقد. یوق افندم یوق بن آرتق شهر مکتوبجیلغی ایده‌میه‌جکم. دیرکتوره خبر ویرك. مکتوب کتیریرم ایکی کون صوکره دیزرلر . بن آرتق صبردن یانه صفری توکتدم . بر هفته دها یازارم . آرتق دها یازمام .

§ کوی مکتوبجیسنك مکتوبنده‌کی اشك فقره‌سنی اوقو - دیکزمی ؟ بن اوقور اوقوماز خاطرمه کانی مرحومك بر قاچ بیت بر جسته‌سی خطور ایتدی . فقط نصل یازه‌یم ؟ آنك یرینه بن‌ده بر اشك فقره‌سنی یازه‌یم . بو حیوان بر زمان غریب‌الدیار ایکن صکره‌دن احمال خفیفه‌ده قوللانلق اوزره شهرلره قدر کیرمشدر . کچن کون برر طرفنده اونر اون بشر طوغله یوکلی اولانلردن بری بزم سوقاغك باشنده بر دینلدی یورومیور. اشکجی اورور ،اوباشنی صاللار. قویروغنی صاووریر. قولاقلرینی قیصوب دیکر. ده! کیم دیکلر . قوجه قصیر الذیل مخلی کبی طوریبور . اك نهایت اشکجی قیزدی. ده! دییه کفرله قاریشیق بر تکمه آتدی . آرتق طیانه‌مدی بوحقارته تحمل ایده‌مدی مقابلهٔ بالمثل قاعده‌سنه مراجعتله نعللی آیاغیله بر چفته صاللادی . حریف بر طرفه ، اشك بر طرفه ، طوغله‌لر هر طرفه دیویریلدیلر. آکلادمکه هراشکك قویروغنه یاپیشلمیه‌جق!

١٤٥

قاییق ایله کاغدخانه نصل اولوردیرسکز؟هم شیق، هم اوجوز،

هم‌ده توز یوق . او اوفاق اوفاق موجه‌لر، بهاریه اوکندن (فیرلایان) نسیم بهار، فولیا ترلالرندن آقوب کلن بوی لطیف، او عصر دیده مزارلقدن طاشوب کوزلری بشقه طرفه چویرن سکون مدهش ، او قره آغاج اوکنك غلبه‌لکی ، آره‌ده صیره‌ده اوقویانلردن برینك :

سودا زده‌سك سن دیدیلر زلفکه سویله
چکسون بنی زنجیره‌که مجنون ایمشم بن

دیه غزل خوان اولمسی، ساز آطه‌لرینك منظره‌سی، بیقیق سنت کوپریسنك ویردیکی خلجان .

— آناطولی کل !

— اوروم ایلی کل !

— فندق حمله‌جی آچ !

— آلمه !

— اوکنکه باقسه‌ك آ. سکا کلیورم دیورم .

— ایکی چفته !

کبی (ده‌قادانجه اولدی اما نه ایسه) سسلر ایشیدلمسی ، قییده‌کی زورنالرله، چنکانه قاریلرینك کوبك آتیشی کوریله‌جك شیلردندر .

§ بو آمد شدتنزهکارانه‌ده اك زیاده نظر دقتی جلب ایده‌جك اولان بزم تنته‌لی، چفته صندالردر. بو تماشا همان دنیانك برطرفنده بولنه‌ماز. خفیف مائی رنکلی ، باشنده تونجدن بر ره‌لق یاپیشدیرلمش، تنته‌سی کرکین ، قیرمزی پوسکوللی، اوك

طرفده بر دمت فولیا دیکیلی ، قیچی صولر ایچنده کیدن شو صنداله باقك. هله ایچنده‌کی طقم آچانلره بر نظر ایدك. تاباشده طوران. کله‌طراش کچه کلاهلی، صرتده حریری کوملك، قوللر صیوانیق . بیلکلره قدر دوکمه ، قره اسمر صورتلی‌یی کور- دیکزمی ؟ ایشته هم محله‌ده بوریجی ، هم‌ده چقور چشمه‌ده یورغانجیدر. آدینه بر آز خسیس اولدیغی ایچون (چوملك)... دیرلر. کلك صیویریایه! اونه قیویرجیق ، یاغنی صاچ به! آندریا صلاطه کبی خم بخم! کوزلر سورمه‌لی کبی سوزوك ، صندوقدن صاغ اوموز براز آشاغیده بیاض مندیل باغلامش ، فانیله‌سی تیر تیر، بلنده بیاض قوشاق، بکم اوچیور. بوکاده آتاق اولدیغی ایچون (خروس) ... دیرلر. حمله‌ده‌کی حبشی‌یی یبانه آتمك . بلالیدر ها ! دقتله باقیك صولانیر . کالی آل منتانك آره‌سنده برشی کیزلیدر، قییار ها! آدینی بیلیورمیسکز؟ طورك سویلیه‌یم ایکی دفعه یانغینده اولومدن قورتلمش ، اوشاقلر بوکا (ایکی قاورلمش) ... دیرلر. آمان باقك ، اللهی سورسه‌کز باقك ، اورته‌ده کوبك آتان سیاهی‌یه باقك (بونشانه تاریك رقصان، نه‌لر یاپیور؟ منی ایپکلی مندیل قدرتدن قیویرجیق صاچارینی یاری قپامش ، یالکز کوزلرنده بر سویهٔ متحرکهٔ سفید وار. فانیله‌سی اویغون، قیرمزی قوشاغك براوجی صارقمش چالقانوب طوریپور. یشا مانغیر! اوله مانغیر! دیکلیورمیسکز؟ زیللی ماشا، چیغیرتمه، داربوقه اورالری اوتدیریپور، هپسی بردن :

— مانغیره حامپیر ! حامپیر ! حامپیر دییه ال چیرپیورلر .

فقط بونلرك یاننده کچمکه کلمز . کچرسه کز شو شیق بکی کبی انسانی تاریزه (قیریتیك ، تکامل تنقید، انتقاد، مؤاخذه ، اعتراض معنالرینه‌در) آلیرلر . بك قیزاردی. ایکی قاورلمش فنا حالده سوزدی. سویله‌نیور، هپسی بردن چالوب اوقیورلر :

آفتوسی بکلرم بکلرم
دریا دریا کزه‌رم
اوف! اوف! اوشیق شیق اوغلان
اوغلان او شیق شیق اوغلان !

آفرین! مانغیره! نعره‌یی صالیوردی! آه ! آنام! مانغیرسه بوراده‌یم .

§ بن دیدم آ. خواجه افندی لاف آکلامیور. بو صندالك یاننده کیتمه، چاتارلر. خیر. الا که صیریته‌رق کچه‌جك کوردکمی شمدی! زیللی ماشا ایشی دکیشدیردی .

آشاغیکی محله‌نك قوجه امامی (مکرر)
یوقاریکی محله‌نك کوچك حمامی (مکرر)
آمان یاللی ، جانم یاللی
یار یاللی یاللی .

§ شو ظریف، شو متناسب خانمده قایقجی‌یه بریدن چك دیسه‌ده بونلرك دیلنه دوشمسه اولمازمی؟ نه احتیاطسز قادین ایمش! آلك افندم. بیورك : بو سفرده دومن طوتان پیرغیچ باشلادی . ینه مقامی دکیشدیردیلر . مانغیر حالا کوبك آتیور.

محزون محزون کزه‌رم
بن یاری سزه‌رم
یارم بکا واریرسه
دنیالری ازه‌رم
یاندم آمان یاندم آمان
آچ یوزیکی کلیورم بن

براوو! دوکمه محمده! حرف آتیور:

- آه! آه! کوزلرك کور اولسون سن‌ده بودرددن افلاح بولمازسك. ان‌شاللاخ!

§ افندی بابا قورناز، هیچ یناشیرمی؟ آمان نه اولدی! نظرم دکدی. اوده یناشیور. هایدی بقالم! مانغیر برایش چیقار! چیقاردی یا! موروغك دیزغالنه کلك دییور. بو آلای بکلری آدم می کچیریرلر:

صقاللم آمان آمان
نه دیسه‌م یاپار بکا
چارشیلر یقین اولسه
فستانلر آلیر بکا
میرناو میرناو کدیلر
طام اوستنده دیدیلر،
محله نك قیزلری
صقاللیمی یدیلر.

١٤٦

(سودایه، علاقه‌یه، عشق) ه مراقکز وارمیدر؟ یوقسه خواجه مرحومك علاقه بخشه‌می امنیت ایدییورسکز! بنم باشمدن برقاچ سودا، ایکی اوچ علاقه، بر سوری عشق کلوب کچدی‌ده بیلیورم . مطلقا سزده برینك تعبیری وجهله بو آلدانیشلره اوغرامشکزدر. دقت ایتدیکزمی، انسان نه قومیق اولیور؟ اکر شاعر ایسه اولا فرقت ردیفلی، هجران پارچه‌لی، وصلت سرنامه‌لی، دردلی امضالی، مبتلا مخلصلی، غزل، قصیده، منظومه، بیت، شرقی ، صونه، فلان یازییور . درحال اندام دکیشیور. صاچلر فیض تابدار سودادن قوت آله‌رق اوزایور، ناصیه اندیشهٔ درون ایله پرچین اوله‌رق قولاقلر هرفریاددن، ناله‌دن، آهدن، فغاندن، نغمه‌دن فشافش اسراردن حسله‌نیور، کوزلر، آه او دیده‌لر، او سوز هجران ایله کیجه یاریلری یاشلر دوکن، دنیایی تار، رقیبی مار، اخوانی اغیار، اغیاری طعنه‌کار، آره‌ده بقالی مختار ، امامی زاروزار، یازیلرده نونی باو مثلا فطرت نادره‌یی صورت بادره کورن عیون سودا نثار بی‌فروتاب قالیور، یناقلر خط برآورده ایسه خزان آلود، دکل ایسه صفر انمود اوله‌رق برونلره شهیق جان خراش حسرتدن شدتلی نغمه‌لر چیقوب کیرییور. دوداقلر قورومش، دهان تأثردن متصل بیتلر صدور ایدییور. واه بابیلیرم؟ آدم بویله سویله‌نیش اولورمی؟ انسانك کوزی قدح کورور آغزی :

(شاهبازمی پرستم آشیانمدر قدح)

دیر، جاناننك (؟!..) یادکار (!) ویردیکی مثلا ایپکلی افلاطون مندیلی اوپر ،

(بوی جاناندن خبر ویردك یشا ای دستمال)

شکلنده برمصراع سویلر! طاغلره چیقار :

(بوطاغلردر اسیر عشق دلدار اوله‌یغم طاغلر)

اورمانه کیرر :

(بو اورماندر آنکله شاد وخندان اولدیغم اورمان)

کولده کزر :

(بوکوللردر اوکوللرکه ایچنده عکس ایدر جانان)

دکزده یوزر :

(شاهم اول مهك نار غمیله قعره اینمکدر)

اولور آ . انسان بعض کره هواده‌ده اوچار :

(سر در هوای عشق اوله‌لی بویله طائرم)

تونله بینر ، یر دیبنه کیردم ظن ایدر :

(عشقکله سنك یر دیبنه کیردیکم آنده)

(کردونه کبی سس ویریور ناله‌ٔ آهم)

تحف ! نه‌دن اولمسون ! کندیسنی طالغیج ظن ایدر :

(مقدم باب لطفکده طورورکن هم چودل قواص)

(کچن کون بحرعشقکده طولاشدی صانکه برغواص)

حقیقةً غریب ! باشه کلن چکیلیر. یاغمورلی بر کیجه‌ده سوقاقده قالیر . صباحه قدر تیریل تیریل تیترر ! اسلاف شعرادن برینك:

(کوز یاشلی کوکل زلف پریشانلر ایچنده)
(قالدم قرا کو کیجه‌ده بارانلر ایچنده)
محققدرکه اکثریا بر پاره‌سز سورتر طورور :
(شمدی بنده آه جانکاهك بیکی بر پاره‌یه)
افندم ! انسانك باشنه نه‌لر کلمز؟ انسان اویله بر بادرهٔ نادره‌یه تصادف ایدرکه سویلیه‌مزده . او زمان :
ضربهٔ تیغ ستمله چاك چاك اولدم یتر
یوقمی امداد ایله‌ین غیری هلاك اولدم یتر
عشقك طیاغی بولدر . آره‌صیره‌ده آندن‌ده طادار :
سیلیٔ دهر دنی اکسه‌مدن اکسیك اولمیور
طولمیور بو چلهٔ سودای جانان طولمیور
علاقه‌نك باصقینی طاتلی قاچار :
اورت باص ایتمك اوزره طاورانمش ایکن دلدار ایله
شحنهٔ شهر فلك باصدیردی دون آقشام بنی
کیجه‌لری درد عشقدن اویومیور ، اویله دکلمی ؟ کاتب صالحك اویونه کیدر :
(پردهٔ عشق درونده حسبحال ایتدم بو شب)
(صانکه کیتدم صالحه سیر خیال ایتدم بوشب)
هر کون آغلانماز آ . بر کونده یولی عبدالرزاقه دوشر :
(نافه‌سی انفنه اولدقجه خروشان کولرم)
(بابیلیر قهقهه‌دن کوزلری کریان کولرم)
برده کل حسنی کوره‌یم‌دیر :

دوك زلفكى ، صاچ پرچمك ای نخل ملاحت
كيسولرك اولسون سكا پوشيده سوقاقده

كبى مصراعلر ، بيتلر طلوع ايدر . آنك ايچون عشقى شعرايله تفسير ايدنلر اصابت ايتمشلردر .

§ فقط بوراده صوريله‌جق بر شى وار . انسان شاعر اولدقدن صكره مى عاشق اولور عاشق اولدقدن صكره‌مى شاعر اولور ؟

بومسئله‌يى حل‌ايدنه براوو! كوره‌يم سنى كوى مكتوبجيسى! اوته‌كنك بريكنك اشكيله اوغراشه‌جغكه برازده حكمت بدايع شعريه و عتيقه ايله اوغراش ! صاقين بو سؤالى كوريرسكورمز چوش! ديمه‌صكره طوران طورانه‌در ها !

١٤٧

املا مسئله‌سى

استعفامك ديركتوراق طرفندن قبول ايدلميوب اوغراديغم مشقتلره بدل تزييد معاشم جهتنه كيديله‌جكى تبشير ايدلديكى كوندن برى مباحث عميقهٔ لسانيه ايله اشتغال ايتمكده اولديغم معلومدر. باخصوص مكتوبىٔ معلومات اولمق صفتى بنده‌لرينى اول امرده املا مسئله‌سيله اوغراشمغه مجبور ايديور . زمانمز تحكمات ادبيه‌سندن‌اولديغى اوزره (اسلوب بيان‌عينيله انساندر) فكر حكيمانه‌سى هركسك بكنديكى . ياپديغى ، ميدانه قويديغى

اسلوبه ایسترسه سراپا غلط ، خطالی ، معقد ، مبهم ، مشـوش ، ضعیف ، شیوه‌یه مغایر اولسون ینه انسان نظریله باقیلمقده‌در. یعنی انسان یازار ، یازدیغی شیده انساندر دینلمکده‌در . ایشـته شو برقاچ سنه ایچنده حریت تحریرده قطع ایتدیکمز مرحلهٔ هیچ‌ا هیـچ ترقی بودر . فقط بو اسلوب یعنی او انسـان نه‌دن ایسـه بر درلو املایه کلیور . بنم فکرمجه آغزدن چیقدیغی کبی یازلمق انسانك حیوان ناطق اولدیغی قضیهٔ غیر مجهولم سنی دهـا زیاده اثباته مدار اولور . چونکه اسلوب عینیله انسـان و انسان دخی عینیله اسلوب دکلمی؟ او حالده املا عینیله اسلوب و اسـلوب دخی عینیله املادر . دییه‌بیلیرز . بو سوزم مصون عن‌اعتراضدر . زیرا بنم اسلوبم بودر . فقط پاسقالیا مناسبتیله سوقاقلرده چین چین اوتن (یومورطه‌یی) نصل یازه‌جغز ؟ یومورطه‌یی بویایانلر وار . سنبولیسـت یومورطه‌جیلر آره‌ده ادات تشـبیه ارلان (غالیاردا) یه مراجعتله قیرمزی ، قویو قیرمزی . مور ، کیرلی صاری‌یه بویامقده و بونکله درلو درلو معنایی محتوی هدیه‌لرله‌اسلوب لسان حال رنکدار قیلمقده‌درلر. مسئله‌نك اهمیتی بدنده دکل. نصل یازه‌جغز ؟

سوقاقده باغیرانلردن بری :

— یی‌میرطا !

دیکری :

— یومیرطه .

بر دیکری :

— یومورطا.

بر دیکری‌ده :

— یوم‌مورطه .

بزم بیوك والده‌نك بر آز دیلی چتره‌فیل اولدیغی ایچون یا مفتوح و میم ضمهٔ مبسوطهٔ خفیفه ایله :

— یمرته .

دییورلر .

اشتقاقه مراجعت ایتسه‌ك تظاهر ایدییورکه یمورطه (اسکی املا) اصلنده و(یومری اورته) اولوب قدیم ترکجه‌ده (اورته) طاووق‌معناسنه یومری‌اورته‌وصف ترکیبی مقامنده‌در. بو حالده طاووغك یومریسی یعنی یووارلاق میوه‌سی دیمکدر . حتی لسانمزده‌یوارلاق‌یالانلره(یومورطلامق)تعبیراولندیغی ایشیدلمشدر. یومروق دخی بو صنفدندر . یالکز کوزلری یومق ترکیبنده یومق مصدری مجازاً مستعملدر . مثلا اسلوب حاضر ادبایه کوز یومق آنلری درلو درلو یومورطلامغه سوق ایتمکدر دینلنجه بوراده‌یومق مشتزن اعتراض اولمامق معناسنی مفیددر.

§ چوجقلرك (یومورطه‌لی طاووق یومورطه‌سی نره‌ده فوللقده‌در فوللقده) اویونلری بزم املامزایچون قابل تطبیقدر. اولورکه اسلوب بیان عینیله انساندر فکر حکیمانه‌سنك صورت مؤوله‌سنه قائل اولانلردن بری‌ده قالقار بوعباره‌یی (یی‌میرطالی طاووخ یی‌میرطاسی نره‌ده فوللوخده‌در فوللوخده) یازار ،

اکر عباره وزن جدید اوزره مترتب اولمیوب یعنی شعر منثور شکلنده بولنمسنه معناده بر نوع غرابت وضوح حاصل اولورکه بونی ترقیات ادبیه‌مز صیره‌سنده هیچ کورلمه‌ین و فکر ایجاد دخی میدانده اولمیان برشیئی چیقارمق ویاخود اولانی دکیشدیر- مکدن عبارت بولندیغی جهتله ترقیات املائیه‌دن عد ایتمه‌مك قابل اوله‌ماز .

§ رأیمه قالیرسه یوقاریده تعداد ایتدیکم وشکلرینی کوستردیکم یومورطه صور املائیه‌سنی ینه طبیعته مراجعتله قبول ایتمه‌لیدر. (اویله حسلر واردرکه بو درلو یازمقدن بشقه بر درلو آکلا- دیله‌ماز) دینلمیورمی ؟ دیکر طرفدن‌ده ایجاز مفرط و ابهام و اغلاق ، صنایع مقبولهٔ ادبیه‌دن عد ایدیلیورمی ؟ حاضر فرصت الده ایکن شو یومورطه املاسنی تقرر ایتدیره‌لم . شکل املائینك و قرائتك قبالغنه کوره دوه قوشی یومورطه‌سنه اشارت اوله‌رق :

— یوم‌مورطه.

قرتالك کنه :

— یی‌میرطا .

حاجی قادین نوعنك محصولاتنه :

— یومورطا .

هند و آزمانلرینکنه :

— یومیرطه ،

بزم او طاووقلرینکنه بنم املام اولان :

— یومورطه ،

بقالك، آرپه‌جینك طاووقلرینککنه :

— یمورطه .

اسوچ جنسنککنه بیوك والده‌نك صورت تلفظی اولان :

— یمرته .

تخصیص ایدلملیدر . اما دیه‌جکسکزکه قیرمزی یومورطه‌یی تحصل یازملم. آنك‌ده قولایی وار . ایشته برصورتی :

— کیرمزی یمرته .

— قارموزی یوم‌مورطه .

— غیرمزی یی‌میرطا .

— قیرمیزی یومیرطه .

— فرمزی یومورطه .

— غرمزی یمورطه .

ثبت املاده بو طرز قبول ایدیله‌جك و بو صورت تعمیم اولنه‌جق اولورسه اشکال واسالیب وقوالیب واملاجه اودرجه‌ده نامحدود ونامعدود (واریاسیون) یعنی تنوعات وجوده کلیرکه بالآخره کیمسه کیمسه‌نك یازدیغنی اوقویه‌ماز واوزمان هرکسك آیری آیری املاسی دخی اوله‌رق (کندی‌اوقور کندی‌دیکلر)لره دونرز. اوته‌کنی بریکنی استماع ایتمك ، آثار جدیده‌یی مطالعه ایله‌مکدن قورتیله‌رق برسکون مدید ایچنده ترقیات لسانیه‌یه‌دائر (قولوچقه‌لره) استخاره‌لره یاتارز .

بومطالعه‌تمزه‌طوقونمق ایسته‌ینلر یومورطه‌طوقوشدرانلردن

عبرت آمالیدرلر. چونکه لسانی نوعی بو قدر چوق یومورطه ایله تربیه ایده‌مزسه‌ك بشقه درلو تربیه ممکن اوله‌ماز. مطلقا بو نوع املا مایونز کبی بزم اسالیب بیانمز اوزرینه سرپیلملیدر که آلتنده نه اولدیغی بیلنمسون.

١٤٨

هرکسك بر دوشونجه‌سی واردر آ. بن‌ده:

— عجبا بوجمعه هوا آچیق اوله‌جقمی؟ دیه دوشونیورم. کاغدخانه موسمنده قپالی هوا ایی قاچمیور والسلام! انسان‌ساده هوا آلمق، چیچك قوقلامق ایله دکل برازده توز یوتمق، اوته‌کنی بریکنی کوروب اکلنمك ایله یشار.

بن کندی کندیمه دوشوندیکم کبی هرکس وهر شی‌ده کندی کندیسنه دوشونه‌بیلیر؟ حتی کچن کون نوبت‌دکیشدیرن برترامواى بارکیری قولاقلری دوشوك، بوینی‌بوکوك طوره‌رق مشغول تفکر اولدیغی برزمانده:

— شهرمزده بخارلی ترامواىلر چیقارسه عجبا یزی نه یاپارلر؟ دیه،

ترلی ترلی قاضی‌کویندن عودت‌ایدن (٥) نومرو کوپری‌یه یانلایوبده صرتندن دومانلر چنقدیغی اثناده:

— یکی واپور آلینیورمش، عجبا بنی تعمیر ایدوب ینه قوللانه‌جقلرمی؟ زمینده،

تونلك برنجی موقع واغونی اینوب چیقمه‌دن بیقدیغی ایچون:

— امتیاز دکیشدی دییورلر. غالبا بنی بوزدیروب توتونجی کلبه‌سی یاپه‌جقلرمش . اندیشه‌سیله ،

ایوب واپورلرینك کافه‌سی آیوانسرایه یقلاشدقلرنده :

— شـاید بزم معده‌لرمز مثابه‌سـنده اولان قزغانلرمزی چیقاره‌جق اولورلرسه کیمه صاته‌جقلر ؟ خلیاسی ایله ،

شهرك بر قسم ساحلنی بر چیزکی کبی چویرن ریختیملر :

— حیدر پاشایه‌ده بزدن یاپیله‌جق اولورسـه آنلرده بزم کبی برقاچ دفعه چوکوب دکیزه دوکوله‌جکلرمی؟ واهمه‌سی ایله،

روم ایلی شـمندوفرلرینك ٢٣، ٢٤، ١١ والخ نومرولی لوقوموتیفلری یدی قله‌دن مقری کوینه طوغری طیرماندقلری اثناده :

— بز آقره‌مایر (تکرلکلری دیشلی) لوقوموتیفلی‌یز ؟ شبهه‌سیله، دوشونیورلردی. کیم بیلیر حسب حاللری نه صورتده‌در؟

§ کوپریدن کچرکن آیاق کاغدجیسنك :

— اون پاره‌یه بر دفتر ! هم دفتر هم قلم !

فریادی ایله اورالری چین چین اوتدیردیکی اثنـاده صاقین طالمیك. زیرا باجاغکزك بری اوراده‌کی دلیکلردن برینه کیرر ، سزده آنکله برابر :

داد بر فریاد ایکی

دییه باغیریرسکز !

§ فکر ایجاد ، ساده ادبیاتمزده دکل محله قهوه‌لرنده بیله حکم فرما اولمقده‌در . اینانمزسـه‌کز ایوبه کیدك . اوراده بر

قهوه وار . قارشیسنده قوجه بر چینار دیکیلی . او چینارك‌ده تپه‌سنده قوجه بر چاك آصیلی . بونك سبی اورالرده کوکرجین چوق . قوشلر کلوب آغاجه قوندیلرمی طونلرینه صالیویر - ییورلر . صالیویردیلرمی ؟ هایدی مشترینك فسنه ، پالطوسنه ، بیاض ، صیویشیق بر بنك قوندیرییورلر. قهوه‌جی بو محذوری دفع ایتمك ایچـون اورایه چاکی آصمش . حدی وارسـه بر قوش قونسون بر چانغیردیدر کیدییور . بن بردن ترن‌قالقیور ظن ایتدم . فقط حرکت ایدن قافلهٔ کبوتران ایمش .

اکر قهوه‌جی چینغراغی یتیشدیره‌مزسه عجبا تجنیس واقع اولورمی دیرسکز ؟

§ یاهو بونه ترقی؟ سنبولیزم دیرکن‌شمدی‌ده (بن‌بولیزم)ی چیقمش . بوده آنك کبی اسکی. فقط طرز افاده متحد. یالکز مسلك اخیر قومیق ، اکلنجـه‌لی . حتی بن بولیستلردن بری فصول اربعه‌یی تصویراً اوفاق بر فقره یازمش وایچنده‌بنبوللرله کذارش ایامی پك کوزل تعریف ایله‌مشـدر . دقت ایدك . یالکز کندیکزی پك قاپدیرمیك :

افندیلر ، محرر بکلر .

« باقك بز سزك یازدقلرکزدن برشی، آ کلامیورز. بعضکز نه قدر کوزل شیلر یازییور . والله بایلیورز . هانی کچن سنه قباق باصدیسی انکنار اوطورتمه‌سی علیهنده اقامهٔ دعوی ایتمش ایدی‌ده غلطه قوله‌سنی‌شاهد صفتیله‌محکمه‌یه جلب‌ایتمك ایستیه‌رك کشیش طاغنـك حـدتی آرتیرمش ایدی . برکت ویرسون

او صره‌ده پطلیجان لاحنه‌یه اعلان خصومت ایدرك یدی قوله بوستانلرینه بامیه دوکمش وهر نصلسه عایشه قادین فصولیه‌سی بر تبسم پران ومائی ایله آره‌یه کیروب استانکوی چنارینك داللری قیرلمقله ایشه ختام ویرلمشدی . دها تحفی شوکه صرف تصادفك نفحهٔ ترتیبیله او صره‌ده ظهور ایدن ارن کوی باغلری اوزومی سیاحته چیقمق ایسته‌مش ایسه‌ده کیفیت بولی اورمانلرینه عکس ایدر ایتمزنه قدر اشجار ونهالان وار ایسه جمله‌سی اوزرینه هجوم ایتمکله کاغدخانه مسیره‌سی آره‌یه کیرمش وبال قباغی دال قلیچ میدانه آتیلوب خیار ترشیسی خاووج ایله بوغاز بوغازه کلمشدر . »

شو فقره‌نك صورت تحریرندن دخی آشکار اولدیغی اوزره (بن بولیزم) می ترقیات ادبیهٔ مفروضه‌مز آراسنده خیلیدن خیلی‌یه اجرای تأثیر ایده‌جکدر .

جناب حق اخلافی محافظه بیورسون .

١٤٩

انسان اولا شاعر اولورده صکره‌می عاشق اولور ویا اوکجه عاشق اولورده صکره‌می تشاعر ایدر؟ سؤالنی نه کوی مکتوبجیسی، نه اسمی وار جسمی یوق طیار محرر، نه روماتیزمه‌دن کوتوروم کبی اونده بوزولوپ یاتان سیار مخابر ، نه‌ده اك حسی، اك نازك، اك یکی ، رومان ، قونت ، نوول ، مکتوب یازان دهات شعروادب حل ایتدیلر . بنده‌کز اوائلده بر ایکی دفعه عاشق،

شمدیلر ایکی اوچ دفعه شاعر اولیوردیکم ایچون بو ایکی حسك صورت ظهور وزوالنی بیلیرم . آنك ایچون بر دهـا تشریح مقصده ابتدار ایله بو مکتوبمده انسـانك نصل عاشق اولدیغنی درجاتیله توضیح ایلیه‌جکم .

تحقیقات عمیقه وتجارب ذاتیه‌مه اسـتناداً سویلیه‌بیلیرم که عاشق اولمق ایچون اوچ قیافت ، آلتی وضعیت ، طقوز لغت لازمدر .

اوچ قیافتدن بری باشده کچه‌کلاه ، صاچـلری اوزون ، قاشلر دوشوك ، صیرتده یامه‌لی عبـا ، کوکس آچیق ، کوزلر دونوك ، صقال بیق کالنده ، آغیز دوز ، ماستیقه ، روم، آمر، قوقولریله معطرا ، الده عصا ، بلده کمر ، آیاقده نه بولنورسه اولمالیدر . فقط بوقیافت خراسانده بردلبره، بغدادده برمهوشه، زوردە برمکاره‌یه، اورفه‌ده بر محبوبه‌یه، اسکندرونده برجیلانك کوزینه ، بیابانده بر آته . دکیزده بر مالکهٔ مخیـله‌یه ، سماده نجم سحره ، کوندوزین غروبه ، کیجه‌لین طلوعه، آهه، فریاده، ماواله ، داستانه ، استانبولده حاجی بکك میخانه‌سـنده ساعت اون ایکیدن صوکره بانغیر بانغیر باغرمغه، ایواه‌دیمکه، کاغد خانه‌ده عصایه طیانه‌رق آرابه‌لر آره‌سنده غزل اوقومغه متوقفدر .

دیکری ایچون آلتی آی اول ایشتایندن آلنمه رنکی اوچوق بر جاکت ، جیبلری دلیك بریلك، دیزلری چیقیق برپانطالون، آلتی پاطـلاق بر پوتین ، قالبسز بر فس ، کیرلی بر قولالی کوملك ، لازم ایسه‌ده ینه صاچلر اوزون ، آلن چاتیق، کوزلر

مخور ، بیقلر بربری اوستنه ییغیلی ، یناقلر قیل ایچنده ، اکسه کوکی کپکلی ، صاغ الك پارمقـاری مائی مرکبلی اولمالیـدر . وضعیت بو درلو برقیافت عاشـقانه‌دن باشلار : بیره‌خانه‌ده فس چیقه‌جق ، صاچلر شاخلانه‌جق ، صاغ ال اوستنه قفا یاته‌جق، کوزلر سوزکون بر کوشـه‌یه طوغری (انصباب) ایده‌جك ، دوداقلر متحرك ، وجود ساکن ، پاره محذوف ، وجود معلل بالعرق . بناسی مجهول . ثلاثی مجردی قاموسده، مصدری مزه؛ اسم مکانی میخانه ، اسم آلتی قورشون قلمی ، جحد مطلق مطلق مصراع ، جحد مستغرقی نظیره ، اسم تفضیلی منم دیکر نیست ، فعل تعجب اولی محبوبه‌سـنه ناز ، فعل تعجب ثانیسی آغلایه آغلایه علناً نیاز ، ماضیسی سودم ، حالی سوییورم ، استقبالی سوه‌جکم ، بشقه صیغه‌دن عاری (حکمت بدایع) ی :

بنده مجنوندن افزون عاشقلق استعدادی وار

مؤاخذه‌سی: زمانه‌ده شاعر یوق ، التفاتی: برقدح ایچرمیسك، غضبی : هجویه ، فکری ، مشـوش ، ذهنی غم آلود ، قلبی سودالی ، کوزلری یاشلی ، دوداقلری پرخنده . شرقیسی :

عاشق اولدر کیمه قیلار جانك فدا جانانه

یورکی صوك درجه‌ده قورقاق، املی اولوم اولمیه‌جق متصل ایچه‌جك . امیدی آه ! آه ! کونه کوره یشـیل ،قیرمزی ، مور ، ترنجی، لاجورد، بیاض، سیاه، خیالی طیف اندیشه‌سی فضولینك صو قصیده‌سنی تخمیس .

اوچنجی قیافت : بونده بر آز کوجلك چکه‌جکم اما ینـه

بیلدیکم قدر آ کلاته‌یم : نه ضعیف ، نه شیشمان وجود : بالق اتی . ایپکلی شکر رنك فانیله . اوتولی پاتسقه طون : دوکمه‌لری یاندن . پاچه‌لری باغلی . یاقه‌سی ایکی دفعه بوکوکده ینه قالقیق ، کوکسی صو بورکی سطحی کبی منویشلی. یانار دونر قراواتلی، آلتونه بکزر دوکمه‌لی ، قوللقلری پارمقلره قدر اوزون ، زنجیر دوکمه‌لی (فرنك) کوملکی ، ایشتایندن آلنمش فقط محمود پاشا- ده‌کی برونسز اوغلنه دوزلتدیرلمش سنطرنجلی دوز ، اوتولی ، مندر باصقیلی ، شیلته آلتنده کونلرجه طورمش بر پانطولون ، کون طوغدیدن دوه‌دیکنی ایپکندن یاپیلمه سیاه اوستنه صاری چیچکلی ، آصقیلی چوراب ، قوندوروبولوسك غازه‌سندن آلنوب یافته‌سی پدرینك پوتیندن اسکیجی معرفتیله نقل ایدلمش، ماسقاراته‌سز، دوز ، باغلری آلا آنغله صالقم صاچاق اسقارپین. حاجی بکدن اشترا ایدلمش اوکی آچیق بیاض یلك ، اینجه، یالدیز اورولمش ، ایکی طرفلی ، اوجنده ازمیرنوفك اوتوز غروشلق سیاه ظرفلی مینی مینی ساعتی آصیلی بر قوردون ، تیرینغك دوز تویلی چاکتی یان جیبنده خفیف مائی ، بیوك همشیره- سندن بایرامده آلدیغی مندیل ، بر آز دها اوستنده تیرینغك دوه تویی پارده‌سوسی ، آنك‌ده یان جیبنده حسن انتخاب مغا- زه‌سنك موستره‌لغنده‌کی قیرمزی مندیل ، اللر کیك دریسی ایله غانته ، صورت ترتمیز، بیقلر ماشه‌لی ، قاشلر فورچه ایله یوقاری‌یه ایتیلمش ، قولاقلر کیجه اوروپادن کلمه باصقیلرله- آرقه‌یه چکیلك ، صاچلر کیلندیرولی ، ایکی‌یه یاریق ، قولونیا ،

ليلاق ، منكشه قاريشيق لوانطه وصو ايله معطر ؛ فس مشهور ناصبدن آلنمش ، نه سياه نه‌ده آل . (٩) نومرو قالبلى . آز صاغه ميال ، پوسكول (دوبرين) . قامش ، تپه‌سى كوموش باستون . مارقه‌لى منديل ، ترجمه‌سى آز ؛ فرانسزجه‌سى قيت، آلمانجه ساده اوقويه‌بيلير ، ايتاليانجه (بونه‌سرا) روجه (دمبرو)، انكليزجه (اورايت) ديرعربجه‌دن متنفر ؛ فارسيدن روكردان، رؤياسنده پارسده ، مونته‌قارلوده . زوريخ كولنده ، لاقلرده ، ويس بادنده ، ١٩٠٠ سركيسنده ، قومه‌دى فرانسزده ، لوور موزه‌سنده ، آيقلغنده قريستالده ، شكرلمه‌جيده ، قونقورديا اوكنده ، رووايالده ، اوده‌ئونده ، تپه باشنده ، پاره‌لى وقتنده ماري‌ده ، قاميلده كزر ، پاره‌سز وقتلرنده ايشتاين بروخده ، فيليپده بربيرا ايچر. آمورو! پوورآنفان! مونشر! ماپى‌تيت!

O! ma bleue — Ah! ça—! O! mon idol—Parbleu!

دير ،

Il pleure dans mon cœur,
Comme il pleut dans la ville,

پول ورلنك شو بيتنى تربيع ايتمش اوقور :

Mais ce n'est pas comme une sœur
Il pleure dans mon cœur
J'entends les gouttes qui trillent
Comme il pleut dans la ville.

١٥٠

واى ! . . . دكيزك اورته‌سنده بوم! بوم! هيچ خوشمه

کیتمز ، اسپانیا ایله آمریقا مخاصماته باشلامش . فقط مسئله‌نك تصادف ایتدیکی اسملر مقفا : کوبا ، آمریقا، اسپانیا .

روایته نظراً آمریقا اسپانیایه کوبادن چیق دیمش . اوده چیقمام دیمش . بونك اوزرینه آمریقا قیزمش . بن آدمی چیقاریررم دیمش. بو سوز اسپانیانك کوجنه کیتمش. دیمش که چیقارته‌مزسك . بوسفر اوته‌کی دها زیاده قیزمش . اویله ایسه محاربه ایده‌لم دیمش . بریکی‌ده پکی دیمش . حاضر اولك بالقلر! سزه آمریقادن اسپانیادن ات کلیور ، باته‌جق سفینه‌لره بیورك.

§ اون طقوزنجی عصر بو ! مدنیت ترقی ایتدی . صلح امیدلری چوغالدی . محاربه اولدقجه آسایشه امنیت حاصل اولیور ! آدام اولدکجه قان دوکولدکجه مملکتلر حراب اولدقجه لوندره ، پارس ، برلین پیاسه‌لرنده استقراضلر عقد ایدیلیور . اورتاده پاره اوینایور ، بوندن ایی تجارت اولورمی ؟ اتفاقلر قویلشیور . بزم آمریقالی (Review comic) مخابرینك سویلدیکنه اینانیله‌جق اولورسه آمریقا انکلتره ایله اتفاق ایتمش انکلتره‌ده ایتالیا ایله بحراً متفق ایمش، ایتالیا اتفاق مثلث ارکانیله متحد اولدیغندن آمریقا قوتلی بردونمایه مالك ایمش. اسپانیایه کلنجه فرانسه‌نك نظر توجهنی قازانمش ایمش !

§ مخابر مرقومك تخمینات وتدقیقاتنه نظراً بو محاربه ایکی طرفك یازدقلری نوطه‌لرده کلمات غیر مأنوسه استعمالندن نشأت ایتمش ایمش . (یکی ادبیات جدیده‌یه برضربهٔ بی‌انصاف دها !) آمریقالیلر بو یولده قاشقاریقا ایده‌رك و (آمریقا

آمریقالیلر کدر) دیه‌رك کوبایی کندیلرینه قلب ایله ایسته‌دکلری کبی اکوب بچمك ایسته‌مشلر . فقط یغمامی وار؟ بوکا اوروپا موازنهٔ دولیه‌سی راضی اولورمی ؟ محاربه‌سز یرمی ویریلیرمش افندم! حرب ایتملی. بوندن مهم سبب نزاع اوله‌ماز. اوروشمالی، قیریشمالی ، قیزیشمالی ، باریشمالی، اوروپایه طانیشمالی ، علاقه‌دار اولان حکومتلر یالاندن آتیشمالی . مثلا اسپانیا مغلوب اولورسه آمریقاده نه قدر مستملکه‌سی وارسه محافظهٔ بی طرفی مکافاتی اوله‌رق کندیلرینه ویرلمك شرطیله جمله‌سی یاتیشمالی، هله انکلتره هر مسئله‌یه اولدیغی کبی بو بحثده قاتیشمالی ، کاه اسپانیا ایله کاه آمریقا ایله چاتیشمالی ، آرالقده روسیه‌یه آفغان حدودنده‌ایش آچمالی ، اقصای شرقی سوروب زرع ایدرك تخم صاچمالی ، ایشی قیزیشدیرنجه اورته‌دن قاچمالی .

§ قرانسه‌ده بو سنه نطق سنه‌سی دییه مشهوردر . کیم بیلیر صول جناح ، صاغ طرف، اورته‌لق ، رادیقال، قونسرواتور ، لیبه‌رال ، بولانژیست ، رووایالیست، امپریالیست، مورالیست، سنبولیست ، روآلیست ایده‌آلیست ، ناتورالیست کبی لیسته‌لر آلمیان مسالك غیر معدوده اربابی نه‌لر دییه‌جکلردر ؟

§ آز قالدی ادیسونی اونوتیوردم! بن آمریقالیلرك یرنده اولسه‌م عموم دونانما قوماندانلغنه ادیسونی تعیین ایدردم. ایستر- میسکز ؟ ادیسون صناعی طالغه‌لر ایجاد ایتسون‌ده اسپانیا زرهلیلرینك یالپا زاویه‌لرینی بوزوب حریفلری بربرینه اولدیرتسون.

§ اینانیرمیسکز. نصرالدین خواجه‌نك پاره‌یی ویرن دودوکی

چالار دیدیکی حکمت اجتماعیه بو کره آمریقا زرهلیلرنده موقع تجربه‌یه قونیلمق اوزره‌در . قوجه ادیسونك قرداشلری آمریقالیلر زرهلیلره بر نوع دودوك یرلشدیرمشلرکه دشمنك سفائن حربیه‌سی اللی میل اوته‌ده ایکن کندی کندیسنه اوتیورمش بودودوك غلبه حالنده اسپانیالیلره یوف ! بوریسی مقامنده‌کچر.

§ تحف! بیلمم قاج یوزسنه اول اسپانیا دونانماسی آمریقایی بولیور ، اورالری ضبط ایدییور . آلتونلری چکیورده شمدی ینه آمریقالیلرله غوغا ایدییور ای ! دنیا بو ! هم یکی دنیا ! خریستوف قولوب باشنی مزارندن چیقارسونده باقسون ! عالم مدنیته تقدیم ایتدیکی وحشیلر نه درلو اطاعتسزلك کوستریيورلر.

§ اك صوك آلنان برتلغرافنامه‌یه نظراً معهود غاریبالدیلرله انکلتره‌ده نه قدرچین مبتلاسی. آلمانیاده بیرا رسواسی، روسیه‌ده ووتقا بدلاسی ، یونانستانده طاغ اشقیاسی ، فرانسه‌ده شراب کتخداسی، ژاپونیاده قاش کوز مفتونی. چینده‌زلف یارمجنونی، آوستراليادە طبقات عوام مادونی وارسه جمله‌سی کوکللی یازیلوب دکیزده محاربه ایتمه‌مك شرطیله ایکی طرفدن برینه التحاق ایتمکه قرار ویرمشلردر .

١٥١

بنم اوزاقدن بر باجم وار ایدی . باجی دیه چاغیرمز ایدمده (قره آننه) دیر ایدم . آره‌مزده‌کی محبتی صورمیك. آغزمدن بر قره آننه چیقار چیقماز آنك آغزندن‌ده :

— یاوروم دیه بر خطاب عاشقانه فیرلاردی زواللی قره آننه‌جکم ! شمدی قره طوپراقلر آلتنده . هر نه ایسه ! کلهلم مقصده . قاره آننه‌مك حوتوزه پك زیاده مراقی وار ایدی . حوتوز دیدیلرمی ؟ قاره آننه‌م تجره‌یی ، کفچه‌یی ، قاشینی ، طباغی، ماشه‌یی ، اوجاغی ترك ایدر ، اوطه‌سنه قوشار اوزمانك اك موده رنکلرندن اولان آل بر غاز بویامه‌سی چیقاریر ، آیینه‌نك قارشوسنه کچر . کلسون آرتق تووالت ! فقط او وقت تووالت کلمه‌سی نره‌ده ؟ شیق ، شیللق بیله مشهور دکل . هم بو کلمه‌لر نره‌دن کله‌جك ؟ النصاق شمندوفرلری یوق . مساژری ماریتیم ، فره‌سینه واپورلری جانلری ایستدکلری زمان اوغرار ، اسکی ادبیات جدیده شویله بویله میدانده ، سنبولك آدی دکل خیالی بیله پیرامن کرد خاطر ادبا اولمامش . هی کیدی وقتلرهی؟

قاره آننه‌م بر ، بر بچق ساعتده آیینه‌نك اوکندن آیریلیر. آشاغیده ات تجره‌یه یاپیشمش ، پلاوك آلتی طوتمش ، چوربا طاشمش ، کدی کیلاره کیرمش ، قوری کوفته‌لری دویرمش، رچل قاوانوزنی چویرمش، محلبی طباقلری اوزرندن یوریمش، خمیر تخته‌سنك آلتنده کمیکاری کمیرمش، کیمك اومورنده. قاره آننه‌م آل حوتوزی قیویرجق صاچاری اوزرینه قوندورمش آ. ایشك لطافتی بوراده .

§ انسان چوجقلق خاطراتی اونوده‌میور . کچن کون کاغدخانه‌ده حوتوز کورور کورمز قاره آننه‌م یادمه کلدی . آه ! صاغ اولا یدی‌ده شمدیکی حوتوزلری کوره ایدی ؟ آه !

صد هزار آه ! بن او شوق تحسر ایله او قدر طـالمشم که حتی قادینك بری باشنده بر شی وار ظنیله ال آینه‌سنی چیقـاروب باقیندی . بن بو حالی کورور کورمز قاره آننه‌می بتون بتون خاطرلادم . آینه ، حوتوز بنم قاره آننهم دیمکدر . شـمدی بو ایکی قیافتی، بو ایکی تووالتی قریتیك ایده‌جکم !

قاره آننـه‌مك حوتوزی یوکسـك ، ایکی اوچ بوکوملی تپه‌سـنك اورته‌سی مخروطی بر چیقندی ایله مزین ، باشـك مساحهٔ سطحیه‌سندن براز اوفاق ، صاغه زیاده‌سیله میال ایدی. کویا حوتوزك لسان حالی مطبخده آتشك قارشیسنده آل آل اولدم ، آینه‌یه باقیورم کنده‌مده سویله‌جك بر شی کوره‌یورم ، کرچه صاچلرم قیویرجق سنبلی (سنبلی دکل) پچیده ، قیویر قیویر ، کوزلرم قاره ، رنکم سیاه ، فقط آل که آل مخففیدر صوغان ، سبزوات آیقلامقدن شرحه شرحه . ساده اللرمی؟ کوکلمده اویله . آنك ایچون بکا باقـه شو آل حوتوزمه باقده بنی آل . دیر ایدی .

کوردیکم حوتوز بویله دکل . کستانه قاره‌سی صاچلر بغه ، دمیر ، کمیك ، فیل دیشی ، طوپلو ، ایری طوپلو ، منـکشه‌کلی، ایکنه‌لرله فیرکه‌ته ، اوچ دیشلی ، طراقلرله طوپلانمش ، چیره دستیٔ نزاکتـله ترتیب ایدیله‌رك اکسـه‌نك یووارلاقلنی غائب ایدلمه‌مك شرطیله بر نصف کره چویریله‌رك اوجاری متساویاً هر طرفه طاغیدلمش ، یالکز طره ، زلف نامنه اوك پارچه ـ لردن بر پارچه آیریله‌رق آلنه طوغری صارقیلدیغی حالده ینـه

قیویریله‌رق بوکولمش . آرتق بو سرلطیفه نه درلو بر حوتوز ایستر ؟ قادین بونی پك کوزل بولمش . فقط قاره آننه‌مك حوتوزی کبی آل دکل ، قیرمزی‌ده دکل ، قویو آتشی دییه‌جکم کلیور . ایشته بویله ایپکلی بر شی . آنی انکلیزلرك باصیق ، یانسز ، تپه‌سز شابقه‌لری کبی دیلیم دیلیم برلشدیرمش اویله بر حسن امتزاج وجوده کتیرمش که باش بو سریوش لطیفی یوزده‌کی حسن عبار آلودی (پودره‌لی کوزللك معناسنه‌در) بوزمه‌دن قبول ایده‌رك ناصیه‌نك آچیقلق اوزرنده بلیرن قاش ، کوز ، کیرپیك ، برون ، آغز کبی متممات جمال او رنکه او بیچیمه خاص بر تناسب ایچنده قلمش ، لسان حالی‌ده قاره آننه‌مك کی بنی آل دیمیوردی . دییور ایدی که (بن اویله ایچریسی بوش ، پوف بوره‌کی کبی دکلم . کرچه یاشماغك دلالتیله ظاهراً اویله کورینیرم . لکن ... برکره‌ده بکا صورك . بتون رشتهٔ سرائر بنم آلنمده مجتمعدر . اکر بوباشا بن باصقی اولمسه‌م اوصاچلر پریشان اولور . طاغیلیر ، دوکولور ، صیقی فیقی طورماز ، بنم اولمدیغم زمانلرده آنك نه‌حاله کیردیکنی کوزملیسکز . رنکی آتشیدر ، مزاج دل آواره‌سی دائما بنی انتخاب ایدر ، یاقوب قاووررمام . یانیلوب قاووررلمق ایسترم . باق یانده‌کی خانمه ، بهار کبی ، صاری کوللی فیونغه‌لی ، صاغدن صوله طوغری قباره قباره تنزل ایدن یان زلفلری اره‌سنده کیزلی قریزانیم تقلیدلری اوراسنی باغچه‌یه دوندیرمش ، باقدقجه کوکل آچیلیر . اوته‌کی آرابه‌ده‌کی خفیف هوائی ، برابرنده‌کی آچیق قیر ، فراجه‌لی جیبلره باقك . باشلرنده‌کی

حوتوز دكل ، برر هواى متكاثف ظريف، افلاطونى. مهتز ، برر بالون ، صاحبهم حسجه آنلره بكزه‌مز . بر كره سومسون درحال يانار محو اولور . آه ! عشـق وسودادن پك قورقار . نمايشلرندن بيله تيترر ، انك ايچون انظارنده‌كى شعاع استخفاف سزى رنجيده ايدر . ناز كدر . دقتلى باقيك ، شبهه‌لنير، كوكلى بيوكدر ؛ سوه‌جك برينى كورسه بيله عجبا دها كوزلى بولنمازمى ديه مراقه دوشه‌ر ؛ مشكل‌پسنددر . مطلقا كندى‌كبى بر نادرهٔ جمال آرار . هيـچ بر قيافت ، تووالت لسـان مؤاخذه‌سـندن قورتوله‌ماز ؛ وفا آشنادر؛ هر بهارده بورالره كلير ؛ ستمكاردر؛ تبسملره چين جبين ايله مقـابله ايدر ؛ دولاشوبده ؛ هركسـه كنديسنى سوديرر . شاعره‌در ؛ لسان اهل دلى بيلير؛ اداليدر؛ قاچار كبى كورينه‌رك ياقلاشير ؛ دوداقلرنده كزينن خندهٔ استهزا اك بيوك التفـاتيدر ؛ مروتمنددر ؛ فقط رحم وشـفقتندن خبردار ايتمز .)

ايشـته قاره آننه‌مك موده‌سيله شمديكى موده آره‌سـنده فرق. برحوتوز اما ناطقهٔ ذى‌مأنى انسانى كونلرجه دوشونديرر.

١٥٢

برى چيق ديمش ، اوته‌كى چيقمام ديمشدن آزان اسـپانيا ـ آمريقا محاربه‌سندن هنوز بردومان چيقمادى‌امابرده چيقه‌جق اولورسه ميدانه ايچه ايش‌چيقه‌جق ! حتى سياسيون متقاعده‌دن برينك دستور مؤبد اطلاقنه شايان اولان :

— محاربه ایکی طرف بربرینی آکلامامقدن چیقار. سوزی ایچه طولغون سوزلردندر .

§ شهر مکتوبجیسی صفتیله (آژانس رویتر) ه آبونه یازیلدم. بناءً علیه محاربه حقنده آله‌جغم تلغرافنامه‌لری (معلومات)ه کونی کونه یازه‌جغم . نیتم ، غزته ایچنده غزته بولدیرمقدر . فقط تلغرافنامه‌لر علی العجله یازلدیغی ایچون بعض یرلری اوقونمیور . حتی دونکی کون آلدیغم بر تلغرافنامه‌ده بیلمم هانکی حکومتك خارجیه نظارتی مستشار معاون ثانی وکیلی باش کاتبی موسیو (یاندیخ برایت)ك آغزندن بر نطق محرر ایدی. بو نطقده اوروپا موازنهٔ سیاسیه‌سی موضوع بحث اولوب دینیلیورکه !

[اسپانیانك آمریقا ایله محاربه ایتمسندن طولایی صلح ومسالمت عمومیه‌یه خلل کلمش نظریله باقیله‌ماز . چونکه محاربه میدانی دکزدر . اکر انسانلر ذو المعاشین یعنی هم قره‌ده، هم‌ده دکزده یشایان مخلوقاتدن اولایدیلر محاربات بحریه‌دن طولایی صلح ومسالمت عمومیه مختل اولمشدر دنیله‌بیلیردی . کرچه طوپ ، تفنك پاتلایه‌جق ، قلیچ چکیله‌جك ، طورپیدو آتیله‌جق، کمیلر باته‌جق. نفر، اونباشی، چاوش، ملازم، حتی آمیرال بیله اوله‌جك ، پك چوق کشی اورته‌ده قاینایه‌جق ایسه‌ده بو اولولری خروش جریان حادثات اوکنه قاتوب کوتوره‌جکدر . کوبا ، توتونیله ، پاپراق سیغاره‌سیله مشهور اولان هاوانا شهری طوپلرله ازیله‌جك ، فقط اوروپا لاقید بر سیرجی کبی بونلری تماشا ایده‌جکدر .

[اسپانیا ، اوروپانك اوز اولادی اولان بوقوم آمریقانك ملز چوجقلریله چارپیشاجق . اوز اولاد باباسنه چکر دیرلر . طوغریدر . انك ایچون اسپانیا ینه‌اوروپایه چکیله‌جك . آمریقاده کوبایی یوکلنه‌رك آمریقایه چکوب کوتوره‌جکدر .]

§ شایان دقت حوادث حربیه‌دندرکه دومانسز باروتلرك سبب ایجادی اولان دومان بولنمامسی مسئله‌سی آمریقا زرهلیلرنجه دخی نظر دقته آلنه‌رق هاوانانك طوپه طوتلدیغی زمان توتون هاوانلرینه دانه اصابت ایتدیرلمامسی قرارکیر اولمشدر . چونکه دخان او زمان زیاده‌سیله دومان ویره‌رك اورته‌لغی زیفیری قراکلق ایچنده براقه‌جغندن توتونه مبتلا اولان عسکرلرله تیریاکی قوماندانلر کیفلرینه طالوب ایش کوره‌مزلر .

(هاوانا طوپه طوتیلور و رژی توتونلری فیئاتنی تزیید ایده‌جك اولورسه بزم تیریاکیلر قفا قفایه قارانبول ایتمه‌دن غیری چاره بوله‌مازلر) .

§ آمریقالیلر تحفدر و السلام ! اثنای محاربه‌ده کشف قوللری قوماندانلغنه کیمی تعیین ایتسه‌لر بکنیرسکز ؟ مشهور جانباز (بوفالوبیل) یوقمی ؟ آنی . عجبا برده حقه‌باز طابوری ترتیب ایدرك اسپانیوللرك کوزلرینی باغلایه‌بیلیرلرمی ؟ اما سز دیه‌جکسکزکه اسپانیوللرده ترس کوملك کیبرلر . آرتق اوراسنی ادیسون ایله‌بزم قرنفیل اوغلی ، لیمونجی اوغلی صالامون دوشونسون .

§ دها تحفی وار . سیوقس قبائلندن طوپلانان طابورك

قوماندانلری کیم بیلیورمیسکز ؟ اکر بو قوماندانلرك اسمی ترجمه ترجمه ایدیلهجك اولورسه برینك اسمی طاووق. قاز اوچمسی کبی پروازلره علم اولان (طیران ناقص) ، دیکری بزم طودیلرك اکلیه اکلیه سویلدکلری شرقیلرله اویناتدقلری. (دب قائه) در . اینانمزسه‌کز (تان) غزته‌سنك دونکی پوسته ایله کلن نسخه‌سنه باقك .

— آژانس انترناسیونال تلغرافنامه‌لری —

§ [قبل الترتیب] : (مقری کوی: ١٤ نیسان) موناقو وآندور حکومتلری اسپانیا و آمریقا محاربه‌سی حسبیله بی طرفلقلرینی اعلان ایده‌رك آمریقا صولرینه سفینه یوللامیه‌جقلرینی بیلدیرمشلردر .

[فی وسط الترتیب] : (قاضی کوی : ١٤ نیسان، آمریقا حکومتی (هاوانا) یه آلتمش بیك عمله چیقاره‌رق مخالفت ایده‌جکلری قیم‌قیم قییه‌جق وصکره پیپولره طولدیروب فوصور فوصور ایچه‌جکمش .

[فی خاتمة الترتیب] (تختهلی کوی: ١٤ نیسان) (صباح): « صباح » غزته‌سنك اوروپا مخبرلری بوصباح بورایه مواصلتله یارین صباح نیورقه متوجهاً حرکت وایرتسی صباح کوبایه توجیه وجههٔ عزیمت ایده‌جکلری متواتراً ثابت اولمشدر . بونلرك اکثری یاپراق سیغاره ایچمکی مشق ایتمکده‌در .

[بعد الترتیب] حاصکوی (سلانیك قربنده): (١٤نیسان) بومباردماندن قورقان نیورقلی آمریقالیلر بورایه هجرت ایتمکده‌درلر .

١٥٣

— آژانس انترناسیونال تلغرافنامه‌لری —

آق طاغ : (اسویچره) ١٦ نیسان — اسپانیوللره معاونت ایچون کوکلی یازیلان یونانیلرله غاریبالدیلر وبرمتفرنج بوراده قرانتنه‌یه قونولمشدر . بونلرده خوف ازرق وخلجان قلب علل ساریه‌سی وار ایمش .

قره طاغ : ١٦ نیسان — اسمی وار جسمی یوق اون ایکی مخابرك بوصباح بورادن کچرکن کویلیلر طرفندن کورلدیکی خبر ویریلیور .

یشیل ایرمق : ١٦ نیسان — آمریقا حکومتی ایله اسپانیا حرکات عسکریه‌یه دائر قطعیاً معلومات ویرمیه‌جکلرینی بیلدیردکلری جهتله بتون اوروپا مخابرلری عودت ایتمشلردر .

— شهر مکتوبجیسی —

عجبا « صباح »ك مخبرلری‌ده عودت ایتدیلرمی ؟

کوکصو ١٦ نیسان — مشهور جانباز بوفالوبیلك قوماندانسنده بولنان حقه‌باز طابوری بوریزنلرینك ایلك اوفله‌یشده یوزلری بم بیاض اولدیغی جهتله غاریبالدیلر مقابلهٔ دوزکون سورمکه قرار ویرمشلردر .

§ مکر بن ساده طبیب ، لالا دکلشم . عالم ادبیاتده مهم بر قریتیك ایمشم . نظر نقاد استادانه‌مدن کچمك اوزره بر غزل یوللامشلر . امضاسی یوق . آرتق مؤاخذه قلمنی اله آلدم . دیکله‌یك :

زوکوردلك عالمنده بر نیجه ویرانه‌لر کوردم
فنونك ثروتنده صورمیك اما نه‌لر کوردم
سحربازلق ویا جنت ایمش طرز ادب شمدی
ملون نغمه طویدم ، ذی صدا پیمانه‌لر کوردم
حجاز فصلنده اسدی دون صباح روزکاری نوروزك
مشمس موجه‌سنده لاله رنکی دانه‌لر کوردم .
طولاشدم خیلی بیلدرکوی مطبوعاتی بن کرچه
نه معتوهلر، نه‌مجنونلر، نه تیمارخانه‌لر کوردم
تماشا ایتدم انجامی جهان فکرتی ای دل
فلاطونی بکنمز آنده چوق دیوانه‌لر کوردم .

— شهر مکتوبجیسی —

مطلع حسن مطلع پکی اما ایکنجی بیت پك معنیدار ری صدا پیمانه دیدیکی غالبا بللور باردقلر اوله‌جق ملون نغمه بر ترکیب رنکین . نغمه شفافك بویانمشی اوله‌جق‌که بوندن نغمهٔ کثیف مقصود در . زیرا جام اصلاً شفاف اولدیغی حالده اوزری بویانجه کثافت پیدا ایدر . سحربازلق برفعل مکروه اولدیغندن طرزادبه مناسبتی اوله‌مازسه‌ده حضرت شاعر بوراده جنق تردیف ایلیه‌رك کندیسنی تزییفدن قورتارمشدر . اوچنجی بیتنده‌کی حجاز ایله صباح چکیلمیور. نوروزك‌روزکاری عجبا مارتك اونجی کیجه‌سی اسن پویرازمی ؟ مشمس موجه نه‌قدر پارلاق ! کونشلی موجه‌لر دیمکدرکه مقصد قوزیلرك آلنه طاقدقلری آیینه‌لره تعریضدر . لاله رنکی دانه‌لره دها

وقت وار . اسپانیا ـ امریقا محاربات بحریه‌سنده بونلردن پك چوغی بر نغمهٔ پران ایله سفینه‌دن سفینه‌یه ، سفینه‌دن هاوانایه قونه‌جقدر .

دردنجی بیتده‌کی معتوه هیچ چکیلمیور . بوراده‌کی تیمارخانه بیمارخانه وزننده‌در . تیماره باقیله‌جق اولورسه آخور معناسنه کله‌جك .

§ مژده ! آمان! آز قالدی اونوده‌جق ایدم . (٤) نومرو تعمیردن چیقمش . آرتق کورك . ماشاءاه په‌په تکنهٔ ظریفی سیاه بویانه‌رق دکزدن بیاض بر خط ایله آیرلمش. آلتی قیرمزی آشی بویاسنی آکدیرر صورتده ملون، باجه‌سی قورلمش، داخلاً تفریشاتنجه اصلاحات اجرا ایدیله‌رك اولکی کلیملرك یرینه اوزری مشمع قیتیقلر سریلمش، فقط تورنهاتی زیاده‌لشدیریلوب ینه طورنستانی آزالدلمش . اویله‌یا ! ترقی دیه ایلری‌یه کیتمکه دینیر. البته طورنستان آز اوله‌جق. هم بونلر قالامش واپوری کبی ایکی یوزلی دکل که طورنستانه محتاج اولسونلر . بونلر ٤و٥ نومرو دیه شهرت بولان طوره‌مانلردر . آه ! افندم ! کوپریدن بادبان کشا اوله‌رق آیریلوبده لیمانك ایچنده چاپ ! چاپ ! دیه سوزولیورمی بنمده یورکم اوزولیور ، معونه‌لر چارپه‌جق دیه قورقیورم . مرمره حوضه‌سنه آتیلدیمی آرتق براقك کیفنه . ینه سلیمیه پیشکاهنی ٦ دقیقه‌ده کچیور . اوزاقده طوران آطه‌لر آغیر آغیر بلیریور . قاضی کویی یواش یواش یاقلاشیور . حیدر پاشا اوکنده بر منحنیٔ

ناقص چویره‌رك اسكله‌یه توجه ایتدیمی صندال ، قایق ، معونه ، بریق ، اسقونه ، یلكنلی ، استمبوط زاویه‌سی جمله‌سی صولرله اوستمزه دوشر دیه قاچیور ، قپودانه نیه حیزلی یوریمیور دیدم . عجله ایشه شیطان قاریشیر دیه بنی اسكات ایتمسونمی ؟ یانده برده دوقتور وار ایمش . اوده آتیلوبده دكیز هواسی ایپودلیدر ، قاضی كوینه بر كیدوب كله ایكی آی تبدیل هوا ایتمكدر . دییه بنی آزارلامسونمی ؟ پكی یا ! هركس آندن طرفه چیقیور .

١٥٤

دون یولده كیدركن بركلین آلاینه تصادف ایتدم . بیلسه‌كز نه قدر سویندم ؛ نه قدر سویندم . عادتا كلین اوله‌جغم كلدی . كوكی اولدم باشمه بیوك بر غائله آچیلدی . آنك ایچون كوزم ییلدی .

بن دوكونی‌ده سوه‌رم . حتی بابیلیرم . قینه كیجه‌سنه جان آتارم . چالغی ؛ ایچكی ؛ یینتی ، صیزینتی بر درلو بیقه‌مدیغم شیلردندر . هله داماده صاراقه ایتمكدن پك حظ ایدرم . هانیا بعض صوفی مجاز مسافرلر واردر . داماد بك اوطه‌یه كیروب چیقدقجه :

— یارین آقشام یاتسو ساعت بشده اوقونه‌جق‌مش دییه سوز آتارلر . بویله‌لرینی سومم . بر آز قباجه‌در . فقط بزم اوراق مدیرینك مخدومنك باشنه كلنی‌ده هیچ ایسته‌مم . بر كره

دوشونك: یاتسو اوقونمش ، نماز قیلینمش ، ایواز اوکده اوچ مومل فناری یاقمش ، دامادی اقربا واخوانی وکلین طرفی صارمش ، اوه کیدییورلر . داماد پر خلجان ؛ قلبی اوریپور ؛ تمکینلی ؛ وقور ، غایت نازك ، اك اوفاق بر نظر التفاتدن ؛ کنایه‌لی سوزلردن حسلنیور . اوتانغاج ، قیزارمش ، نه پدرینه باقه‌بیلیور ، نه قاین پدرینی کوره‌جك حالی وار . بو آرالقده آشجی بخشیش قوپاره‌جغم دییه فسنی قاپوب قاچه‌جق اولورسه سز آنك یرنده اولسه‌کز قیزمازمیسکز ؟ حریف حیزله پنچه‌سنی آتدیغی ایچون صاچلر موطوشك توالتنی بوزمش او قوشار او قوشار. شوحال فی‌الواقع پك قومیق فقط پك معیوب .

§ معلوم آ . بزده دامادلر اکثریا قاین پدرلرینی پاچه صباحی ال اوپرکن کوررلر . بن‌ده اویله اولدم . قینه کیجه‌سی. قیامت قوپیور . چالغی بر طرفدن ، آرقداشلر بر طرفدن باغیروب چاغیریشیورلر . اویون ، کندی کندینه کوچك اولانلر غیرلا، بر هی هی‌که یاهی ! خدمت ایده ایده یورلدم . جانم بر قدح ایسته‌دی . فقط نره‌ده ایچه‌یم ؟ کوررلرسه عیب اوله‌جق ! باغچه اوستنده‌کی اوطه‌یه قوشدم . باقدم بری اوطورمش چاقیور . درحال یناشدم :

— آمان برادر ! راقیسزلقدن اولدم . دیینجه بیورك دییه بر دانه صوندی . شکر کبی یوارلادم . برآز معده‌م ایصندی . ینه‌طیشاری‌یه فیرلادم. ایکی اوچ چرخه ایتدکدن صکره تکرار کیره‌رك :

— بو دامادلق نه کوتی شی ایمش . هر کس اکلنسون سن بر قدح ایچمه !

دیدم . بر دانه دها صوندی . یا مدد ! انسان چاقدقجه اوتانمه‌سی کیدییور . بر دها دوندم . ایچری‌یه کیردم . بو سفر بیلدکلرمدن بری‌ده اوطورمش ، اولمکی ذات ایله آتیشدیرییورلر . درحال :

— آمان برادر! بر دانه‌ده سن ویر . دیر دیمز آرقداش بر قهقهه قوپاره‌رق :

— قاین پدر داماد ! چاقنتی ها ! دیمسونمی ؟ بتون نشئه‌م قاچدی . طوکه قالدم .

§ دوکونده قاین والده اولمازسه طادی طوزی قالماز . هله قولتوقدن صکره ایشیدیلن روایات بر آنده ایکی اوك سکاننه انتقال ایدر . حاجی باجی آغلار ؛ بکك دادیسی ایچنی چکر . کلینك دایه‌سی صیزلانیر . آشجی قادین حیفلانیر ، بیوك قاین والده مراقلانیر . کوچك قاین والده :

— قیزه یازیق اولدی دوستلر ! بو زیبیدی حریفی نره‌ده بولدق . دییه سویله‌نیر . اوته‌کی طرف بیوك قاین والده‌سی:

— طاغ کبی اوغلمه بویله جیلیزی مناسب کوردکده ایمی ایتدك .

کوچك قاین والده‌سی :

— بن‌ده دوکون صاحبی‌یم . انسانك هیچ اولمازسه چار-

شافنی آلیرلر . دییه سرزنشلرده بولنور. ایش دها دوکونده ضدیته بینر .

§ قاین والده ! دیردیمز بکزی آتان دامادلردن بری‌ده بن ایدم . آمان اه ! نه‌لر چکدم ! دییه آرقداشمله حسب حال ایدرکن رفیقم دیدی‌که :

— طور بنم قدر چکمه‌مشکدر . بر منقبه‌سنی آکلاته‌یم‌ده قیاس ایله : برصباح قهوه ایچمك ایچون عائله‌جه معتاد اولدیغی اوززه اوطه‌سنه کیردم . کیرر کیرمز قهوه جزوه‌سی طاشدی . پوف ! دیه کوللر آیاغه قالقنجه بزمکی بردوندی . آچدی آغزینی یومدی کوزینی بره مدد! بره آمان! بنم ایچون‌صایوب تعداد ایتدیکی اوصافك صوکی کلمیور .

ترس یوزینه دوندم . علی‌العجله کیندم . سوقاغه قپاغی طار آتدم . برآز اوته‌ده برنده کزینـدم . قلمه کیتدم ، باش ممیزك یاننده مسوده مقابله ایدییورم. اوطه‌نك قپوسی آچیلدی. ینه‌بزمکی! تسکین حدت ایده‌مامش، تاقلمك اورته‌سنه دیکیلدی. زانغیر زانغیر تیتریییورم . بابیله‌جغم . او باغیرر :

— زوپپه‌بك ! قیزمی بوشامینجه شورادن بر آیاق آتمام. دییه حایقیرر . نصل ؟ سزکککنده بو جسارت وارمی ایدی؟

١٥٥

محسن بکی طـانیرمیسکز؟ شو یقینـده هیـچ کوردیککز وارمی ؟ عجبا نره‌ده‌در ؟ قوش دیلنده‌می ؟ یل دکرمننده‌می ؟

مودایه چیقیورمی ؟ یوقسه قالامشدن سوزوله‌رك کیجه ساعت بیلمم قاچه قدر فناردەمی پارلاتیور؟ آطه‌یی پك سور ، بهاری شیشلیده کچیرر . تنزهی لطیفدر . قلندره بابیلیر . صاری یاردن پك حظ ایتمز. فندق صوینده قوردینی قیرار ، کستانه صوینه تلوەدن آزمه قهوه نظریله باقار ، قیزیلجق صوینه طیانه‌مز . بیوکدره آنك نه شناور هواپرست اولدیغنی اخطار ایدر . طرابیه‌ده‌اکشیق انکلیز جنتلمننی آکدیرر. کویده اسکی زماندرنی یاد ایده‌رك بخت ونصیبك انسانی خیرپالایه خیرپالایه ازدیکنی لسان حال ایله آکلاتیر . بکقوزه کووەنیر . پاشا باغچه‌سنده کزر، جیوقلیده کیف چاتار. قوروده بلبل کبی اوتر . میرکونده شیقلغه اوزەنیر . کدرندن آغلادیغی زمان شیطان آقندیسنی باصدیرر . قواقده چاقار ، ایخیر کوینده کوفه‌یه بینر . بی تاب کوکصویه دوشر ، آرتق قندیللی قرارکاهیدر .

چوجق مراقلیسیدر . ببکده اکله‌نیر . ارناود کوینده قوزی‌جکریله پیازه یاتار. چنکل کوینده کونه کوره آصیلیر. بکلر بکنده احسان ومروته منتظر قالیر . قوزغنجقده قایش طاغی مناقبنی آکلادر. چاملیجه‌ده غائب اولور . بولغورلیده دودورلینك یغوردیله قارنی طویورر ، علم طاغی اسپنوزی کبی اوته اوته قاضی کوینده دهن شکایتنی آچار. حیدر پاشایه سلام بیله‌ویرمز . آجی بادمده حاجی بکر قرابیه‌سنه باشلایه‌رق قوشو اوغلندن آهسته آهسته اینر ، ارن کوینده سیرت درویشانه‌سی بشقه برحالتله وجده کلیر ، قرتالی قوش. داریجه‌یی یملك ظن

ایدر . بك اوغلی ندیم خاصیدر . کاغدخانه‌ده کاغـد حلواسی مراقیله طولاشیر ، سلحدار اغاده ایچنی چکر. جندره بوغازنده صیقیلیر ، ترلر ، قره آغاجدن قره طوت هوسیله خاص کویه قدر یایا یوریر ، قشله آلتنده اکلنه‌مز ، لونجه‌یه کچر ، تکفور سراینده بر آز دیکله‌نیر. تقیه‌جی‌ده اوته‌کنه بریکنه‌کلاه کیدیرر. یکی باغچه‌دن قوپاردینی طـاتلی لیمونی سلوکلیده امر ، طـاش قصابدن بر ، ایکی بوبرك آله‌رق معجونجیدن محله چوجقلریله فیریلداق چویرر ، چاپا چشمه‌سنده بلله‌مدیکی یریوقدر ، ثنـا یوقوشنده مدحیه‌لر اوقور . آره‌ده سودلیجه‌یه اوغـرار، قایمق یر ، خوبیارده قایار . جراح پاشـاده یاره‌سنی صارار ، جلاد چشمه‌سندن پرسلاح کچر ، لانغه‌ده :

هر کسك مقصودی بر اما روایت مختلف

مصراعیله دمسـاز اوله‌رق ایخیرلیـدن قواغه کیدیله‌جك یولی صورار ، یکی قپو چلماز ، صندوق برونده اوطورماز ، نارلی قپوده شربتلنه‌رك قوم قپوده (چاله ایلك‌قپوسنی چالارلر قپوکی) فحواسنجه نشانجه‌دن کوکس کره کره مرور ایدر ، ات یمز ، صـالمه طومروقده مدیه پلاکیسی دردیله یاغ قپـانه قدر فوچیجی سوقاغی هواسیله چنبرلی طاشه دوشر، قبا صقال ویز کلیر . آق بیقده بویاجی کویی دوزینه حسرت چکر، قدر کیجه‌سی آیا صوفیه‌ده طوپ قندیل آلتنده‌در . معتادی صغوق چشـمه‌دن بر طاس ایچمکدر . صالقم سکودده خرامان نازان پر اندام ایله کزینه‌رك ابوالسعود جاده‌سندن کفش ودسـتاره

اوزه‌نیر، سرکه‌جیده شراب ایچر خواجه پاشایه خبر ویررلرسه دمیر قپوده خوانده قره قاش ایله برابر فلقه‌یه یاته‌رق بیوك مسلمك آبیاری همتیله قوغه‌جیلر حامنه دوشر، شکر بایرامنده سینکجیل قوشلرینی چفته‌خانه‌یه صالیویره‌رك عیداضحی‌ده قربان اوسبله برابر ماندیره پولقه‌سنی اوینار .

بو نادرهٔ روزکار، بویله برمحسندر. فن تقلیددهسنبولیلرك استادی و شعر و انشاده زمانك یکتابر اضحوکه معتاد اولوب السنهٔعمومیه‌دن ترکجه‌یه، فرانسزجه‌یه؛ فارسی‌یه، روجه‌یه، عربجه‌یه، ارمنیجه‌یه ، چرکسجه‌یه ، انکلیزجه و آرناوودجه‌یه ، بالخاصه زبان عذب البیان طودیانه و فنون نفیسه‌دن موسیقی‌یه و علوم مدنیه‌دن اقتصاده و مالیه‌یه وپاره‌سنی سوء اداره‌یه شدت انتسابی واردر ، حسیات عاشقانه‌دن شمدیلك بی نصیب ایسه‌ده بو خسته‌لقدن‌ده عن قریب افاقت بوله‌جغی و عاطفت روزکار ایله بر دها بویله بر حالت مرضیه‌یه دوشمیه‌جکی مأمولدر. پك رعنا معلومدرکه آرتیست اولانلر عصرك ترانهٔ دل و جنانی اولان اشعاردن صوك درجه‌ده ممنون قاله‌رق هر مصراعنی ایچی دیزینه بکزتمکده و ثروت و اقبالی الماس ، پرلانطه کبی شینرده آرامیوب قصائد برکزیده و ادبیات نادیده ومصارع پسندیده تنظیمنده آرامقده‌درلر. کرچه عشق معهود آفته بکزه‌مزسه‌ده کمانهٔ آهندن چیقان الحان مؤثره جهانی یاقر و بر کره یاندیمی انسانه بر عنایت محضه اولان آرام دل قاچار . آندن صکره آرتیست یتیشیر . هنر ثانیه‌ده آرته‌رق صفوت فکر و ادایی اخلال ایدن بشقه دوشونجه‌لره میدان ویرمز .

§ محسن بك حقيقةً فن تقليدده بيوك برطبيعت صاحبيدر. ارتجال اك لطيف ، اك ماهرانه سنوح ايدن مضحكاتنه بشقه بر شوق ويرر . اكر بزده قومدى ايادئ نا اهله دوشوبده بو درجه‌ده ترزيل ايدلميه ايدى و بزده‌ده تياترولره آرتيست يتشديرن مكتبلر بولنه ايدى بو كون محسن بك ايكنجى بر قوكلن اولوردى ، مشرب اضحوكه پردازى زمانانه كوره خارقه كوستريرر . تقليد اصواتده نزاكت فوق العاده‌سى واردر . اك كوچ بر تقليدى سهل ممتنع دينه‌جك صورتده بلا تكليف اجرا ايدر. خوش، رند قلندردر. كيتديكى يره شوق وشطارت ويرر.

١٥٦

اولا وظيفه‌مى ايفا ايده‌يم .

اى قارئين كرام

عيديكز سعيد اولسون. جناب حق امت اسلاميه‌يى دائما برعيد سعادت اشتمال ايچنده بولوندورسون آمين.

§ كلهلم شمدى بحثه :

بايرامده هر كسك جيبنده پاره بولنور آ . بنم عنادينه بولنماز . دون ديركتوره يازدم. آلديرمادى . آقشامه طوغرى قپودن كنايه‌لى بر چهره ايله كيردم. چاقادى. يواش يواش يانه

صوقولدم . درحال بر ایش بولدی یارم ساعت قدر باشندن صاودی. اك نهایت ایش آمانه بیندی . محاوره‌یه کیریشدك .

— آمان دیرکتور بك . یارین بایرام !

— یا !

— اوت .

— اویله ایسه ایرکن کل .

— پکی افندم فقط . . .

— فقطی فلان یوق . سن یاشلی باشلی آدمسك . نمازی قیلار ، قربانی کسر. برپارچه قاوورمه چیکنر، ترنه بینرکلیرسك.

— پکی اما بن دها قربان آلمادم .

— الله ! الله ! آل افندم .

— پاره‌م یوق .

دیرکتور صورتی آصدی . فنا حالده ایچنی چکدرك:

— بنم‌ده .

— اویله ایسه بن‌ده قربان کسه‌م .

— دها ایی‌یا ! اویله ایسه ایرکن کلیرسك .

— اوت . ایرکن کله‌یم . شو پاره‌یی ویرسه‌کزده بن کیجه‌ده بوراده قالسه‌م اولمازمی ؟

— پاره‌م یوق دیمدم‌می ؟

دوندم . (جیبده بر مجیدیه ، اوچ چاریك یوز اون پاره وار) مصراع بر جسته‌سنی اوقویه اوقویه اوه کلدم .

§ شعرادن بری قربان بایرامی یاقلاشنجه اغنیادن برینه بر قصیده‌جك یازه‌رق :

سکا قربان اوله‌یم نرده بنم قربانم

دیمش‌ده اوینك حولیسی ماندیره‌یه دونمش . بن او قدر یالواردم‌ده بر اویوز کچی بیله آله‌مدم .

§ بایرمك سویلزی اولماز اما بن شکر بایرامنی دها زیاده سورم . مندیل آلمق ، هله اوجی دوکوملی اولورسه بایلیرم . قربان بایرامنده بوعادت یوق، انسانك آغزینه‌طوزلی برقاوورمه ویریبورلر . قره‌مان اولورسه واریا ! چکیشدیر طور !

وای ! اونوتدم . . . بو آقشام ینه کوپریده طوروب بك اوغلی، غلطه دوکونتیلرینی کوزتله‌ملی . یا مدد! آصورجی آلانی سوکر . بکری مصطفایه رحمت ! قوجه حریف ! نام براقمش !

شهرت عیاشانه‌سی دواوین شعراده بیله مذکور، فقط یکی شاعرلر ایچمدکلری ایچون آندن نفرت ایدرلر .

§ عجبا بایرامده کاغدخانه‌یه کیدنلر بولنورمی ؟ دردنجی کونی‌ده خضر الیاس . سیر ایدك قوزی طوله‌لرینی . اتییلی ! آمان خضر الیاس ! بزم جوجه حیاتی بیله یشیللنیور . بو بهارده برپارمق دها بویودی. باشنه برقیرمزی فس قوندیرمش. باقلا تارلاسنده‌کی کلنجکی آکدیریبور .

§ دون ایکندی وقتی فنا حالده قورقدم. اسپانیا ـ آمریقا محاربه‌سنی اوقویوردم. برده بوم! دپمسونمی ؟ کندیمی هاواناده

فلان ظن ایتدم . فیرلادم . دفع ذهاب ایتدکدن صکره بزم « صباح » مخابرلری خاطرمه کلدی . بیچاره مسلکداشلرم (ماتانزاس) بومباردمانده نه‌یاپدیلر دییه دوشونورکن آژانس آنترناسیونالدن آتیده‌کی تلغرافنامه‌لری آلدم :

ماتانزاس : ١٩ نیسان ـ « صباح » هیئت مخابرینی شهرك طوپه طوتلدیغی مدتجه اویومشلردر .

هاوانا : ١٩ نیسان ـ اهالی محاربه حوادثی آلمق ایچون صباح پوسته‌سنه شدتله انتظار ایلکده‌در .

کی‌وست: ١٨ نیسان ـ (بوتلغرافنامه براز کجیکمشدر) بو صباح بر طالغیچ بامکی تحت البحر بورادن کوبایه کیتمشدر.

نیویورق : ١٩ نیسان ـ دکزدن قولایجه قاچمق ایچون ادیسونك اختراع ایتدیکی نعلینلر غاریبالدی و یونان کوکللولری ایله متفرنجین سائره طرفلرندن فوق العاده مظهر تقدیر اولمشدر.

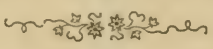

١٥٧

درد دیکلرمیکز ؟ دیکلرسه‌کز آکلاده‌یم :

مکر بن علاقه‌لی ایمشم . ترکجه‌سی برینه عبایی یاقشم . اما نصل یاقیش ؟ فنا . ایچم ، طیشم چایر چایر یانیور . کوکلده آجی براملی وار. قلبم چارپیور، بینم دونیور، کوزلرم آغلیور. بتون حیاتم آنك اولسون ، سوییورم والسلام . توکلی عاشق غریب سازینی آلوب فیرلامامش . کرمك اصلی اغورنده کول اولدیغنی کوروب عبرت آلك .

یانیورم افندم . عاشقلق آرابه‌جیلق دکل. بونده دیزکین ، کم، چول ، یولار فلان یوق . آله‌بیلدیکنه کیدییـور . کیجه رؤیاده ، کوندوز خلیاده ! آنك سودای زلف پریشـانی ایله تارومار اولدم .

بلایه باقك که صوك درجه‌ده قیصقانجم. انسـان سودیکنی مطلقا قیصقانیر . فقط بنم‌کی‌ده بندن قورناز. آمان! اوف! آه! فریاد ! داد ! استمداد ! اولیورم . عشقیله جکرم کباب‌اولدی. بن دها یانیورم . کاه بر منظومه یاپه‌یم دییـورم . خاطر فاتر مانع اولیور ، کاه مکتوب یازه‌یم دییه هوسلنیورم ، امل قاصر براقمیور . شمدی بن نه یاپه‌یم ؟ جانانمه نصل شرح راز ایده‌یم؟ چونکه ایشك مستثنا طرفی وار . دلبرم بنم علاقه‌مدن خبردار دکل . عجبا نه یاپسه‌م ؟

هر کسك بر روشی ، هرروشك برکسی وار، کاغدخانه‌ده آرابه‌سنه مکتوبمی آتسه‌م ؟ های های! پك ایی اما او مکتوبی نصل یازه‌یم ؟ هم شیق ، هم آجیقلی اولمالی . عقلمه کلدیکی کبی یازارم کیدر :

[جانا

ای دلبر ممدوح ادا ، ای عشـوه‌باز یکتا ، جلوهٔ انظارك بوبختسز، بوشوریده افتاده‌کزی مفتون ایدییور. یمین ایدرم که سزی سوییورم . شایان مرحمت بر بنده‌کزم . تماشـای جمال باکمالکزه موفق اولدیغم زمان قلب چاکرانه‌م اولوم درجه‌سنده چارپیور. قپوکزده کوله ، قول اوله‌یم. التفاتکز حیات ویره‌جکدر . جوابه منتظرم روحم ، ملکم .]

مکتوب شیق دکلمی ؟ هله ظرفی پك شیق! برقوش آغزنده برمکتوب اولدیغی حالده اوچیور. بونی جانانم کورور کورمز:

ای نامه سن اول ماه لقادنمی کلیرسك

ای هد هد امید صبادنمی کلیرسك

دییه‌رك آچه‌جق. آرتق فرصت بکله‌ملی . هله آرابه‌سی کچسون. فقط بوکون کاغدخانه‌یه کلامشمی دیرسکز ؟ کلمزسه حالم خراب. مکتوبی مطلقا ویرملی‌یم. آمان ! طورك ! او ... اوت .. تا کندیسی . الله ! تیتریییورم . کوزلرم دونیور . مکتوب نره‌ده؟ یان جیبمده دکلمی ؟ یوق ... پارده‌سوده‌ده یوق . آمان ! هله بوله‌بیلدم. اوده شمدی دونر. بیاض بارکیرلی آرابه. هاکلیور . لکن پیاسه‌ده غلبه‌لك . نصل اتمیم ؟ نصل اوله‌جق ؟ خیزله صالیویریرم. اوف! یورکم چارپیور! او دیدهٔ سیاه نه ؟ آمان ! یان زلفلره باقك . آدام ! پك طون طون ! کاغد حلواسی کبی یاشماق. آی، آی! بکا باقیور. شمدی صیرمسی کلدی! کریلوب آتمیم . یاللاه ! ایواه ! بزم مکتوب اوچیور. هواده اوجورتمه اولدی. رذالت ! بتون فایتونده‌کیلر کوردی ! بیتدم. اوسبیلجی حافظ طوتمغه چالیشیور. ملعون کاغد ! ترلیورم. غالبا قیزارمشم. حافظ کاغدی نره‌یه کوتوریپور . آق صقاللی بر افندی‌یه . آرابه‌جی. طورمه. چك. آرتق کیده‌لم.

§ نه انابی نه خنبیل ایمشم. کاغد بو ! البته اوچار. ایچنه بر چاقل طاشی قویمق خاطرمه کله‌دی . تو ، بکا ! قادینك بیانندده رذیل اولدم.

شمدی کیم بیلیر نه دیرلر ؟ نه دییه‌جکلر ؟ ده‌قادن زنپاره!

§ كچن كون بزم (٥) نومرودە بوحالى دوشونوركن بردن بره شاشـالادم. يوقاريده ، ماكنەلرك يانندە اوطورمشـيدم. آشـاغيدن بر سس : قاپتان چابوق اول! آمان! ماكنەلر لاف سويليور. قولاق ويردم. بويله دكل ايمش : قاپتان چارەبول. مكر استيم چوغالمش . دليكلردن فيرلايەجقمش . برده افندم. فيص ! شيرر ديه بر شيلر چيقمسونمى؟ انسـان ياكيلوبده براز دها طورسه بوغو كبابى اولەجق.

١٥٨

(استەتيك) نەدر بيليورميسكز؟ خير دكلمى ؟ احتمالكه نصل اوقونور آنىده بيلمزسكز؟ اسـتەتيك (اسنەمك) مصدرينك فعل ماضى جمع متكلمى اولان (اسـنەدك) وزننـده بر كلمهٔ افرنجيەدر . (بوراده‌كى افرنجية قيدى سيفليزه يعنى فرنـكى علتنه اوغرامش كلمه دكلدر. دقت ايدك !) ايشته بوكلمه بوكون اقصاى غرب ادباسنك نظر دقتنى جلب ايتمكدەدر. موضوعى كوزللكدر. يعنى اشيا و مرئياتده تحرىٔ حسن ايتمن ايتمكله برابر اوصاف حسنى كندى روحكزك احوال انبساطيەسنه اويدورمقدر. حتى كرسى نشـينان ادبادن برينك بو بابده ايراد ايتديكى بر نطقده مذكوردركه :

— دالرى باصدى كراز !

ديه سوقاقلرده نعرەزن اولان مهاجر چوجغنك صداسى ايله بر شاعرك شب زندەدار حسرت اولديغى اثناده باغه ناظر

پنجره اوکنده طوره‌رق کراز آغاجارینه دوشن شبنمی سیر ایدرکن :

بو کرازلر کوریکز سز نه کرازلر اوله‌جق
بوچیچکلر صوله‌جق هپ بوچیچکلر صوله‌جق

دیه آتدیغی فریاد متلاطم پریده رنکانه آره‌سنده حسن نقطهٔ نظرندن کراز ایله ویشنه آره‌سنده‌کی فرق قدردر. چونکه کراز طاتلی، ویشنه اکشیدر. حتی بو طاتلیلق، بو حموضت کرازده، ویشنه‌ده دکلدر. سزك روحکزده‌در. ایشته بزم اسنه‌دك وزننده اولان استه‌تیك بو کبی اثمار ادبیه‌یی بولوب چیقاران فندر.

§ استه‌تیك احوال عمومیه‌ده‌ده کوزللك آرار. مثلا قوجه‌مان بر ادیب مینی‌مینی برراقی قدحنك قیریق، پیس، مردار صورتده ویرانه کوشه‌سنه آتیلمش اولدیغنی کورور. دوشونور. بو بر منظره‌در. برمنظرهٔ خاطر فریبدر، انسانلرك نه‌بی‌وفا اولدیغنی تصویر ایدر. دوشونور، امادرین دوشونور، کندی کندینه‌دیرکه:

— بو قدح عجبا نه قدر کوزل دوداقلره جای تماس اولمشدر؟ کیم بیلیر قاچ بیك دهن لطیف بونی کندیسنه سلسبیل حسن اتخاذ ایله‌مشدر! یازیق بزه! اوف! اوح! فقط بو حاله نه دیه‌یم؟ رنکنه باقیلیرسه بیاض ایمش. هله بر ترکیب ایجاد ایده‌یم! آمان بومهاجر آرابه‌لرینك کورلتیسندن وقت یوق‌که. بوصاتیجیلردن بیقدم. خرخرهٔ کلاب مدهش. طورك. طورك. بولیورم. ها بولدم هاه. اوح! بونی معترضلر بکنمیه‌جك اما

آنلر ادبای متوسطیندن اولدقلری ایچون بوحسی آکلایه‌مازلر. بن آکلادم. هم آکلامق بکا دوشر. حریفلر ایسته‌دکلری (استه‌تیکلری دکل) قدر:

شو بروسه‌نك کستانه‌سی
اوقه چکر بش دانه‌سی

دیسونلر. یشاسون. سن بولیزم! بولدم. بولدم. شکسته رنك سفالت! آمان. یازه‌یم! قید ایده‌یم، البته برمنظومه‌یه‌درج ایدرم.

دییه‌رك سویلنمسی ایله میخانه ماصه‌لرنده باشنه اسکمله بیدیکی حالده باغیره باغیره، قانلری آقه‌آقه کیدن بر سرخوشك آواز استمدادی آره‌سنده فرق واردر. چونکه برینك رنکی، دیکرینك سربی‌درنکی قیریقدر. حتی بوقیریقلق نه پیمانه‌ده، نه مستانه‌ده‌در. سزك روحکزده‌در.

قره کوی: ٣٠ نیسان — قارشی ترامواینرینك مجدداً تلوین‌ایدیلن بردانه‌سی بوکون بورایه مواصلت ایتمشدر. ازدحام فوق‌العاده ایدی، بر ایکی کوپك یاره‌لنمشدر، شایان اشعار بشقه وقوعات یوقدر.

شیشلی: ٣٠ نیسان — بوراده آلنان خبرلره کوره یکی بویالی آرابه کیمه طوقونمش ایسه جمله‌سی بویانمشدر. مشتریلردن بری جلانك یاپیشمه‌سی اوزرینه یرندن قالقه‌مامش و ایکی اوچ دفعه سیر وسفردن صکره انجق یوزدیریله‌بیلمشدر.

§ دونکی کون نشر اولنان (ثروت فنون) رفیقمزك ١٥٦ نجی صحیفه‌سنده رسمی درج ایدیلن عبدالرزاق اضحوکه

اخلاق اوراده بیله کوزل برقومدی اوینامشدر. اکر صحیفه‌ده مسطور اولان سوزلری برسوفلوره سویله‌ده‌جك اولور ایسه‌ك شویله برمنظره اوله‌جق.

— اثار جدیده‌یی اوقویانلر کندی مطالعه‌لرندن آزمیدر؟ وحتی چوق دکلیدر؟ وکیتدکجه چوغالیه‌جقمیدر؟

(بوارالق عبدالرزاقك ارقه‌سنده‌کی اقتریس ایشی غیدیقلیور. ایش برکوبك اته‌رق قارشوسنده‌کی اختیاره :)

— چوغالیه‌جقدر افندم. دییور.

١٥٩

شو ترقوس بوریجیلری چوق شقاجی شیلر! یوزلرینه‌باقوب صیرتمیه کلیور. درحال خرطومك اوجنی انسانك باشندن، آیاقلرندن کچمك اوزره بردائره رسم ایدرجه‌سنه چویریور. کوزلجه ایصلاتجه کولیورلر. دنیاده‌ده بوندن لطیف لطیفه اولماز.

§ وای.. یکی برکشف دها! بن ترامواییلری واسطهٔ نقلیه اولمق اوزره طانیردم. مکر بونلرك تربیهٔ اطفالده‌ده خدمتلری وار ایمش. مکر بو آرابه‌لرك چولق چوجق چیکنه‌مکده‌دهشتلیجه طاوراندقلری بوکون فناً ثابت اوله‌رق ادباً تعمم ایتمش ایمش. حتی ترامواى کذرکاهنده اوطوران عائله‌لر چوجقلری یارامازلق ایدر ایتمز اوماجی کلیور. قیو آناسی چیقیور دیمکی اونوده‌رق :

— امان! یاوروم! ترامواى کلیور. صوص! دییورلرمش.

فنا کشف دکل؟ فقط بزم چوجقلره ترامواى دکل آشمندوفر کلیور دیسه‌ك ینه آنلر تونل کچرلر ظن ایدرم.

— اژانس انترناسیونال —

کاغدخانه : ۱ مایس — (صباح) مخبرلری بوراده بر فصل زورنادیکله دکدن صکره جندره بوغازی طریقیله کوبایه کیتمشلردر. (معلومات)ك دیرکتوری برطوپ چکرله بونلری تعقیب ایتمکده‌در.

تقسیم باغچه‌سی : کذا — هر کس علی السحر بوراده قسمتنی آلوب طاغیلمشلردر.

تیریاکی چارشوسی : کذا — رژینك اوتوزلق توتون فیئاتنی تنزیله قراروبرمسی بوراجه کمال احتیاط ایله تلقی اولندی. غرته‌لر قچاقچیلغك لغو اولدیغنی یازییورلر.

اقدام مطبعه‌سنك یاننده‌کی دائره : کذا — عندلیك یوواسی مسوده کاغدلری طغیانیله خساردیده اولمش وامر تخلیه‌سنه ابتدار قلنمشدر.

اقصای غرب : کذا — بوراده بر مباحثهٔ جدیده باشلادی :

بجدا دوشسه سودیکندن برآدم
پریشـاندر آنك عقلی دمادم
کیجه‌کوندوز روامی‌طوتسه‌ماتم

شرقیسنده‌کی آدم ایله دمادمك قافیهٔ مقیده اولدیغنده اتفاق آرا حاصل اولمشـدر. شـعرا ۱۱۳ رأیه قارشی ۲۳۲ رأی ایله ماتمك‌ده قافیهٔ مقیده اعتبار ایدیله‌بیله‌جکنه حکم ایله‌مشدر.

فری کوی : کذا — شهر مکتبوبجیسی بر پاره‌سز اولدیغی حالده کاغدخانه‌یه متوجهاً بورادن مرور ایلدی.

§ روایات :

کراز دوداق تعبیرینه عقلی ایرمین متشاعرینندن بری دکان دکان کزه‌رك دوداقلی کراز آرامقده ایمش. یمشجیلرده تلاش! دوداقلی نره‌سیدر دیه‌صوران صورانه. باق بوکابن‌ده فیزارم. تعبیر دکیشیر اما بوقدر دکیشمز. فقط نه تحف حال! برینه کراز دوداقلی دیسه‌ك قیزمازسه‌ده چیلك صورتلی دیسه‌ك کندیسنی چوپور ظن ایده‌رك حدتله نیره عجبا امریقاده اولدیغی کبی یمشدن برآدم هیکلی یاپه‌جق اولسه‌ق نصل اولور ؟

§ بنم خاطرمه بر ترکیب عجیب کلدی. مثلا کله برینه بر بال قباغی آلنوب اوستنه صاچ دیه پراصه پوسکوللری قویمالی. قولاقلر ایچون الما قوروسی، قاشلر ایچون برر کچی بوینوزی، کوز ایچون تربه اریکی، برونه آقچه آرمودی، آغزه برر کراز، کوکس ایچون یافه قارپوزی، ممه‌لره ترنج، کوبکه آیوا، قوللره آصمه قباغی، باجاقلره صلاطه‌لق، نه تحف‌شی! کیم بیلیر بونی کورنلر نه دیرلر ؟

§ محمود امضاسیله آلدیغم شو ورقه‌یی بی‌طرفلغم حسبیله عیناً درج ایلیورم :

برچوق زمانلر التفات جاناندن محرومیتله جانندن بزمش، وفاسزلقدن، اغیار ستمندن، مجنونه کبی طاغلرده کزمش، سودای دلسوزیله حاصل ایتدیکی اضطراب معنویتك اینجه‌سنی،

ایپلکه ، قالینی چوپه دیزمش آکلاته‌مامش ، بلکه ترحم ایدر دیه‌رك سینه‌سنی خنجرلرله چیزمش ! ! « پژمرده نکاهك » کند زلفندن تخلیص ایچون کندیسنی دکزلره آتمش ، نه‌یاپاجغنی شاشرمش بر عاشق شوریده دل عید مبارکی وسیله ایده‌رك کوی یاره سفر ایتمکی قورار ، بیرامه حرمهٔ آره‌ده‌کی برودتك سخونته تبدل ایده‌جکنه قانع اولور ! نصل کیتسون ؟ بونجه سنه‌لك ستمدیده معشوقهٔ جانی قوللرینی صاللایه صاللایه زیارت ایده‌مزیا ! ! مناسب بر هدیه لازم . نه کتورسك دوشونور طاشنور . اویله یا هم شاعرانه هم عاشقانه اوله‌جق . عامیانه بر هدیه‌نك نه تأثیری اولور .!! دوغریسی انسان عاشق اولدقدن صکره یالکز شاعر اولمسی‌ده کافی دکلمش عاشقه حسن انتخاب کبی برمزیت‌ده لازم ایمش ! ! بریرده‌یللنمش بربلبل بولندیغنی خبر آلیر . نصل ؟ حسن انتخابنه آفرین‌یا ! ! بزم عاشق آناچ ، دمکش ، حاصلی تکمیل اوصافیله بر عندلیب بولورده جاناننه هدیه اوله‌رق تقدیمده تردد ایدرمی ؟ قوجه عاشق عیدك ایکنجی کونی عندلیبنی آله‌رق سمت یاره واریر . یوره‌جکی دتره‌یه‌رك بیك خلجان ایله قپونك طوقماغنی اله الیر . بیك ترددله چات چات چالار ، پرستشکاری استغنا ایله استقبال ایدر . دیرکن افندم بلبل شاقر شاقر اوتمکه باشلار . اغزی قولاقلرینه واردیغی حالده صیریته صیریته پرستشکارینه تقدیم ایدر . کمال ناز ایله قبول اولنور . بردها قیصقانجلق ایتمیه‌جکنه یمین ایتمسنی امر ایدر . عاشق‌ده منتلرله او امری ایفا ایدر (لکن براز صکره

بنه قیصقانجلق بلیه‌سیله بوزوشمیه‌جقلرینه اینانیله‌مز) ستملره نهایت ویرلدکدن صکره عندلیب معهود نغمهٔ روحنوازله بو بزم عاشقانه‌یه قارشی دم چکر، بریکیلرده تحسرلرندن ظن ایدرسه‌م ایچلرینی چکمشلردر . او جوارده بولنان بری صباحه قدر بلبل سسندن اویویه‌مدیغنی سویله‌دی . عاشق اولدقدن صکره شاعر اولمق شاعر اولدقدن صکره‌ده موسمه موافق بر هدیه بوله‌رق سوکیلیسی ایله تجدید محبت ایتمك از موفقیت دکلدر . بوکون عاشقان زمانك سودکلرینه تقدیم ایتدکلری هدیه میانده بوقدر شاعرانه‌سی کورلمامشدر صانیرم. عشاقه مژده‌لر اولسون. بوندن صکره بلبل آولامق ایچون سیر ایدك آوجیلری !!

١٦٥

شو کونلرده غلطه سرایی اوکندن ترامواید بینوبده شیشلی‌یه طوغری کیتدیکزمی ؟ منظره پك قومیق ! ارابه آغا حامنی براز کچرکچمز طوریور. ارابه‌جیده برتلاش: قوندوکتور حیرتده . اوکنده برقلاغوز بارکیرلری یولارینه‌یاپیشمش چکیور شاشدم . سببنی سؤال ایتدم . مکر اوراده‌کی اولردن برنده خسته وارمش . کورلتی اولمسون ، ارابه پاتیردیلرندن بیزار اوله‌رق اینجنمسون دییه سوقاغه صمان دوکمشلر . بی چاره بارکیرلر اکیلوب بر لقمه آلمدن کچمیورلر . ارتق صورمیك . ارابه‌جی اصیلیر . آصیلنجه بارکیرلر طورور ، براقینجه حیوانلر اکیلیر .

§ خاطرمه بزم محسنك بر سرگذشتی کلدی. برکون مشهور عیشتایندن برقات روبا آلیر. پروکار ایسته‌ماطه‌اوغرار. تووالتنی یاپار. باستونه طیانه طیانه غلطه‌یه کچر. قره‌کویده ترامواپلرك طوردیغی یرده احباسندن بریله قونوشورکن قولنی بر شیئك کیرمکده اولدیغنی حس ایدر. برده نه باقسون ایری بر آغز روباسنی یه‌جك. درحال کندینی قارشی قالدیرمه آتار. مکر ترامواى بارکیری شدت جوعدن عیشتایندن الدیغی اوتدن یاپیلمه روباسنك قوقوسنی المش ایمش!

§ آمان! شیشلیده (بیك برچیچك) دینیلن برغازینو وار. ایچنده الاتورقه چالغی چالیور. فقط نه‌بیك برچیچك! نرکس، شبوی، اوندن بشقه بر شی یوق. یالکز اقشامه طوغری بك اوغلنك، غلطه‌نك نوادر ازهاری دوشیور. ارتق یشیللکی سیر ایدك. دمت دمت بلبل دره‌سندن کل، طاطاوله‌دن سنبل یکی شهردن منکشه، چیچکجی سوقاغندن قرنفیل، وندیك سوقاغندن لاله، درویش سوقاغندن مینه، تیمونی سوقاغندن قاملیا، فوچیجیدن صارماشیق، قالیونجی قوللغندن یاسمین، فری کویندن طوپ صلاطه، کمرالتندن یدی ویرن، طوغری یولدن کوندوز صفا، قله‌دیبندن یاپیشقان، آرناوود کویندن کیجه صفا، دولاب دره‌سندن هندبا، صماتیه‌دن پاپاتیه، یدی قله‌دن مارول، پاپاس کوپریسندن مانولیا، لیناردی سوقاغندن اورتانجه، تقسیمدن صالقم، بویاجی کویندن زنباق، فقط قوقولرندن انسانك برونی دوشر.

§ انسانلر هر شـیدن عبرت بین اولمالیدرلر ، کچن کون بزم مشهور دمیر افندی ایله وقوع بولان ملاقاتمزده بر حکمت جدیده‌یه تصادف ایتدم . حکیم مومی‌الیه بزه وعظ و نصیحت ایتدیکی اثناده :

— بن انسانلغی اشـك صپاسندن اوکرندم . دیدی . بردن بره شاشالادق . ایضاح ایدرك دیدی‌که :

— بر کون برقبطی برصپانك یولارندن طوتوب غازینونك اوکنه کتیردی . بزه بوصپانك برهنری وار . شمدی کوزلرینی باغلایه‌جغم . ایچکزدن بری دیکرینه اون پاره ویرسـون ، بو حیوان او آدمی بولاجقدر دیدی . فی‌الحقیقه حیوانك کوزلری باغلی اوله‌رق بولدی. شمدی انسـان بویله‌حیوانی تربیه ایدرسه بن‌نه‌دن تربیه اولمیه‌یم دیدم . چالیشدم . [دمیرافندی اوقویوب یازمامقده مهارت فوق‌العاده صاحبیدر]

— آژانس انترناسیونال —

آت پازاری : ٢ مایس — اسپانیالیلر بوغا دوکوشدیررلر ایکن قهر اولسون آمریقا ! دیه باغیرمشـلردر . حیوانلر بو کورولتیدن اورکه‌رك اهالی اوزرینـه هجوم ایتمش و اورته‌لغی طارمه طاغین ایلمشلردر .

بوردو: کذا — قیپی‌دوشن برفوق‌بالغی آمریقایونوزلرینك اسقومرینك فرانسزجه اسمنی Maquereau طویارطویماز منع رذالت‌مقصدیله جمله‌سنی محوایتمکه قرارویردکلرینی بیلدیرمشدر .

واشينغتون : كذا — ميس ويليه‌س، آدمسك قوماندا سنده بولنان قادين آلاينده بر اونباشى بر اوغلان طوغورمشدر . چوجق : مستر (in the way) يعنى (يولده كيدركن بك) تسميه ايدلمشدر .

١٦١

يردن كوكه كوپ ديزسه‌لر
بر برينه پركيتسه‌لر
آلتنده كينى چكسه‌لر
سير ايليك كومبورتوبى

مأنه قائل اولان شعراى دوران فكرمجه خطا ايتميورلر . زيرا كرك عندليبك روايتنه، كرك متوسطينك دقتنه كوره بر برينه ايچه پرچين ايدلمه‌مش اولان تراكيب معهودهٔ جديده‌يى مثلا (آهنك)ك شهرمكتوبجيسى كبى برى چيقوبده اورته‌دن چكسه قوجه‌قوجه حسيات جديده، خيالات نوشنيده، افكار تراشيده‌نك كافه‌سى بر انهدام فوق التصوره اوغرايه‌رق بويوك بر كومبورتى ايله جنجى ميدانه دوكوله‌جكمش. العهدة على الراوى .

§ بو هفته اك زياده اشتغال ايتديكم ماده (آهنك) شهر مكتوبجيسنك كورديكى رؤيايى تعبير ايتديرمك اولدى . ابو الحميسى آرادم . كوچدى ديديلر . زندان قپوسنه كيتدم . آنك موداسى كچدى ديديلر . اك نهايت قاسم پاشاده‌كى پابوشى بيوكه قدر

کیتدم. یاننه‌اوطوردم . پیرفانی بر آدم. دیدم‌که بزم آرقداشلردن بری بر رؤیا کورمش . بورؤیانك بکاده‌تعاقی وار. چونکه‌بن، کوی ، قصبه، غرب‌مکتوبجیسیله آهنك شهرمکتوبجیسی رؤیاده بر خسته‌نك نزدینه کیتمز . بنم دوقتورلغمده واردر . مکر بو خسته ده‌قادان اولمش ایمش . خسته‌لکی آ کلامشم . فقط مریض‌تشخیصی آ کلاینجه مداواتدن واز کچه‌رك:

— علاج فلان ایسته‌م . بویله شیق اولورم . اوله‌جکم دیمش .

او پیر روشن ضمیر دوشوندی ، دوشوندی، دیدی‌که :

— بو رؤیا شیطانی . اوخسته اولمیه‌جك . اولسه بیله ترسنه اوله‌جك !

§ شیشلیده‌کی (بیك‌برچیچك) غازینوسنه مداوم اولانلر یازدیغمز فقره اوزرینه هیجانه کلشلر . بك اوغلی قزغان آنلر کهجه بنی آرایورلرمش . فقط بن اویله کوستریشلره کلیرمیم ؟ شمدی ایشم کوجم بوغاز ایچنده جولان ایتمك .

کوکصویی‌نصل تعریف ایده‌یم ؟ هر طرفی یم یشیل . یالکز بوستانلر ایچنده ایکی دانه لیلك کزینیور . البت بونك بری دیشی ، دیکری ارککدر . کفته‌خوارلری کورملی . اکثریا متوازیاً یوریورلر . آقشام اوستی کونش غروبه حاضرلاندیمی انظار عاشقانه‌ایله لوحهٔ افولی سیرایدیورلر ، آنی‌متعاقب منظومه یرینه کچه‌جك برلقلقهٔ مدیده‌ده بولندقدن صکره‌یاقینده برباجه‌نك

اوستنده یاپدقلری لانهٔ جدید عاشقانه‌یه طوغری سوزولوب صارماش طولاش یاتیورلر. قریباً (پروازلیلك) دییه برصونه یازه‌جغم . زیرا کائنات اشیایی مطالعه‌یه قویولدیغم زماندن بریدر لیلك اوچوشنه هیچ دقت ایتمدم ایدی . بویکی حس بنی فنا حالده حسلندیردی .

غزته لرده کی اعلانلرك شاتافنه قاپیلان می‌نوشان زمانه‌دن بری نصلسه (اردك) دوزینه آغزینك صوبی آقمش و بر شیشه آله‌رق ایچنه‌ده صو قاندیغی حالده چاقمش ایسه‌ده طبع آبداری غلیانه کلهرك استفراغات مدهشه‌یه اوغرامشدر . بی‌چاره ملابسهٔ املا ایله اردك اوردك دییه‌رك صفدلری بولامش وفقط بر درلو درخلایی بولامامش ! مذکور دوزی بن‌ده توصیه ایدرم .

— آژانس انترناسیونال —

هونغ‌قونغ : ٦ مایس — عبدالرزاق اضحوکه اخلاق بو هفته (چینلی چنای) اویونی اوینایه‌جقدر .

بیك‌بر دیرك : ٦ مایس — درینـدن صدالر کلیور . نیویورق هرالد مخبرینك روایتنه کوره آمریقانك قاریلر آلایی حمامه کیرمشلر ایمش .

یوقوهاما : ٦ مایس — آمریقا واسپانیا آره‌سنده اشتعال ایدن آتش حرب سببیله بر انکلیز تاجری ژاپونیایه آلتی‌ملیون یلپازه ایصمارلامشدر . بو یلپازه‌لر بش اون کونه قدر احضار ایدیله‌جك وایرلاندانك دوبلن بلده‌سنده ناسیونالیستلره مجاناً

توزیع اولنه‌جقمش ! ناسیونالیستلر بویلپازه‌لر اللرنده اولدیغی حالده ساحله‌طوپلانه‌رق صاللایوب فورطنه چیقاره‌جقلرایمش.

١٦٢

باقه‌لم بیله‌بیله‌جکمیسکز؟ الك زیاده تربیه‌لی تربیه‌لی کزدیکم، کوزلرمی‌اوکمه اکدرك کچدیکم‌یر نره‌سیدر؟.. نه‌او؟ صوصدیکز! دیمك‌که بیله‌مدیکز . اویله ایسه سویلیه‌یم . کوپری باشی! آمان آرقداشلر اورادن کچرکن اطرافه باقینه‌رق کزمیك . زیرا نه‌قدر آرابه‌جی، سوریجی وارسه جمله‌سی‌سزی تعقیب ایدییورلر. فقط او قدر مدهش بر تعقیب‌که ازیلك، چارپوب تپه‌سی اوستی کیتمك. چفته یمك کبی تهلکه‌لر برآنده تجسم ایدییور. موقعك اهمیتی ومرور وعبورك کثرتی جهتیله بلدیه‌نك وضابطهٔ محلیه‌نك نظر دقتنی جلب ایدرم . زیرا بر قضا وقوعندن صکره تدابیره توسل ایتمکده بر فائده یوقدر .

§ حاجیوادك (الی یوزی دوزکون ، مصاحبتی طاتلی بر قفادارم اولسه) دییه بانغیر بانغیر باغیردیغی مضمونه رعایتله کندیسنه بر یار وفادار آرایان شیقلردن بری کچن کون کاغد - خانه‌یه کیدر . مسیره‌ده علاقه ایدرك کیجه کوندوز سوقاق سوقاق کزدیکم اکثر واقع اولدیغی ایچون ایجه حال آشنالغم واردر . فقط شیق‌ده شیق ! اویله ظن ایدرم‌که امثالنه تصادف ایدیلمز. حتی‌جا کتنك‌صول‌طرفنده‌کی‌روزت‌ایلیکنه ایلیشدیرلمش غنجه‌سی بیله وار . هله فس اویله قوندرلمش کبی صاچك

نه صورتله طراندینی نفوذ نظر اربانجه بردن بره کوریله بیلیر. هیچ برشیئی اکسیك دکل. آمان مساعده بیورك ده مفرداتیله تعریف ایدهیم :

فس : سیاهه مائل ، اسکی طار بك اوغلنك یکیسی، صول قاش اوزرینه آزمتوجه. پوسکول دوبلن. یاری پارماغك یاریسی قدر فسدن اوزون صاچلر : یاندن یاریق فقط شقاق طرفنه دوکوله‌جکی طرفدن چویریلوب پوسکورتلمش ، یالکز صول طرفك کی بوکوله‌رك فسك جدارینه صورت منتظمه‌ده حواله ایدلمش . منکشه ، لیلاق ، برازده ژاپونه ایله ایصلادیلوب طارانمش. آلنی: دوز، بیاض، روش حاله کوره براز آچیق اوله‌جق.

قاشلر: سیاه ، او انحنای لطیف ایله بچیملی . اوجلرینه طوغری طاغنیق دکل . سوزولور کبی اینجه‌لشمش . خفیف آلافرانغه راستیق بللیسز. کوزلر: الادن زیاده قاره . سوزکون اندیشه‌لی ، متجسس ، علم الروح علماسنك تعریفنه باقیله‌جق اولورسه نظری سوداوی . هم سومکه هم‌ده سویلمکه مشتاق. شدت ابتلادن آغلایه‌جق اولورسه طاری اوله‌جق حمرت او نکاه مستانه‌یی دها زیاده بایلته‌جق . اکر هجرانه طوتوله‌جق . اولورسه ساده بایله‌جق دکل آییلوب بایله‌جق . یان باقیشلری اولدقجه معنیدار. دوز باقیشی نافذ، کوکلرکسیجی، خنجر ابرانك چکیلیشنه کوره تیز. انعطاف سریع حالنده بیکلری قورولی بیکلر کبی مهتز ، سوزکن پارلایجی ، کیرپیکلر: اوزون، ساپه‌لی غالبا آلافرانغه سورمه‌سی براز چوقجه . چونکه کوزلر آق

پیشمش یومورطه آقی کبی بم بیاض کورینیور. برون: چکمه‌ه قنادلری یاییق انسانك حسیات نفسانیه‌نك بو قنادلرله چیرپیندیغنه. اوچوب بر داله قونه‌جغه اینانه‌جغی کلیر. لکن اصل لطافت بیقلرده! موطوشك روایتنه کوره برچاریك. پروکار ویچنك تخمینه نظراً اون یدی دقیقه. استه‌ماتك مطالعه‌سنه باقیله‌جق اولورسه یکرمی دقیقه ایکی ثانیه قدر ماشه ایله‌برپارچه بکدن، قیلدن خالی. مطلقا خفیف دوزکونلی ینه‌قلرینه طوغری متمایل. دوداقلر: کرازیمه‌دن قیپ قیرمزی. اینجه. فرانسزلرك Charmu دیدکلری وعادتا کرازك اتی کبی اتلی. اغیز: ادبیات جدیدهٔ حاضره‌نك صحائف تصویردن نفی ایدوب صحائف غلط تی تسویده یارایان حتمه کبی. دیشلر اینجی دیزیسی. دیل: ایشته بوراسی مشکل! هانیا! نصل تعریف ایده‌یم. قرداش باشمزه برده تقلید طبیعت موداسی چیقاردیلر، بکنمیه‌جکلر دیه قورقیورم، لسان ثور دنیلن یاپراق کبی آز تورپولی فقط اینجه. او جهته طوغری یاییق، غدد لعابیه‌سی آبدار، دماغنی صورمیك، هر آقشام فرتکك اعلا اوزومدن معمول دوزیله. قره‌قولاق صویله، مارول صلاطه‌سی، چیروز، جیلك، قالقان بالغی مزه‌لری. اکثریا دیل پنیری وقتنده صحنده آزیجق ایصینمشیله نادراً قیرمزی طورپ، خویار ایله صباحلین رافادان، سود، تره‌یاغی، اوکله وقتی قوزی طولمه‌سی فلانله لذتیاب آرتق غیر تلاغنی کوره‌مم آ. کچه‌لم چکدیه یووارلاق، غبغبی سیمین دکل. مطروش، های شیطان های بکا قولاقلرینی اونوتدیردی.

اوفاق ، شفاف دینه‌جك راده‌ده متناسب ، اللری ، قلم طوتان پارمقلری ظریف ، ایکی اوچ خانم زرین ایله پیرایه‌دار .

شمدی ا کلادیکز دکلی ! قیافتی‌ده سز تخیل ایدك . یکی مودانك موداسی . آرابه‌ده تصادف ایتدیکنه اکیلوب باقیور ، قاشیله، کوزیله پارولا ویریور . حتی تلاشله بنی قادین ظن ایتدی‌ده یانمزدن کچرکن :

— آه ! جانم!دییه صولاندی. فقط بن‌قاری‌اولسه‌م بویله آبیاریٔ عشقه دوشکون اولانلری سومم . بی‌چاره صالیور ! بکا آه ! جانم دینجه خاطرمه کلن بر فکر اوزرینه تعقیب ایتدم ، تا ایلری‌یه قدر کیتدك. کوشکه طوغری بر آرابه‌وار. طوغریجه یانه طوغری چکدیردی کندی کندیمه :

— یاقالادی ! دیدم . شکاری کوره‌یم مراقیله بن‌ده‌سور- دیردم . معاذاه! صقاللی، سرت برادم! بکی آزارلیور. دییورکه:

— سنی چاپقین سنی! ساعتی کوتورر صاتارسك، پاره‌سیله آرابه‌یه بینرسك . زنپاره‌اق آردنده کزرسك ها ! صاقین اوه کلمه !

بن بیله فنا حالده بوزولدوم ! او شیقلغه مقابل آرابه‌جیلرك یاننده تکدیر ایشتمك، ساعت پاره‌سیله کزلدیکنی خلقه قارشی ادعا ایتمك موافق دکل! بك عجمی ؟ بن آنك یرنده اولسه‌م کاغدخانه‌یه‌می‌کلیردم . بابامك بوقدر سرت اولدیغنی بیلمنجه . . . کندی ایشمی کیزلی قپاقلی کوریرم والسلام !

— آژانس انترناسیونال —

قعر بحر : ١١ مایس — ایلاریا وکفال بالقلرینك روایتنه کوره امین اوکنده عظیم برانهدام وقوعه کلهرك تلفات وخسارات عظیمه‌یی موجب اولمشدر . مقدار تلفات هنوز معلوم دکلدر . فقط قیا ، چیروز ، ایلاریا ، کفال ، چورچور ، خروس بنادن و مدیه ، استریدیه‌دن خیلیسی انقاض التنده قالمشدر . ایکی لورك آغیرجه مجروح اولدیغندن برای تداوی قیز قله‌سی طرفلرینه یوللانمشدر .

یدی قرداش : ١١ مایس — یوالری بلیهٔ انهدام ایله خراب اولان بیچارکان اسماك بوراده بروولی چویردکدن صکره آقین آقین مهاجرت ایتمکده‌در .

خیرسز آطه : ١١ مایس قضازده اولان بالقلرك ورثه‌سی ریختیم قومپانیاسندن تضمینات طلب ایتمکه قرار ویرمشلردر .

١٦٣

کل یناق ، کراز دوداق ، قلم پارمق، قرنفیل طیرناق، اللری صیجاق فقط انتاریسی صالقم صاچاق ، تیر ابروسی عادتا بیچاق، بر باقیشده انسانی اوره‌جق ، هوپپا ، زوپپه ، یوصمه ، دلبر ، حاصبه ، جلوه‌لی، عشوه‌لی، شیوه‌لی ، ادالی ، وفالی ، حقه‌دهن ، تنی یاسمن ، صاچلری سنبل ، لبلری مل، دیلی بلبل، کول بره کول ، پر خنده آزبجق خوانده ، دلپسند ، زلفی کمند ، سر

و حرامان ، آفت دوران ، مشهور جهان ، تنده جان ، روح روان ، آمانك آمان ، غبغبی سیمین ، وجودی نرمین ، نخل ناز ، شوخ بی نیاز ، مکاره آواره ، بی پاره ، نه چاره ، آیغین ، بایغین ، شو کونلرده طارغین ، بی بدل ، قاچمه کل ، آتش میجاز ، فندباز ، فندقجی ، فستیقجی ، لطیف ، ظریف ، قره قولاق قدر خفیف ، دلنواز ، فتنه‌ساز ، مومیان ، مژکانی یمان ، غمزه‌سی خونخوار ، یورکی طار ، کوز نوری ، کوکل سروری بر آرام جانه افتاده ، مبتلا ، عاشق ، سودالی ، بلالی ، قضالی ، مفتون ، طوتغون ، اویغون ، اورغون ، یورغون ، یانغین ، متحسر ، متکبر ، متکدر ، حضرت بالطه ، صولی . قوقولی ، شاعر ، ماهر ، ظاهره ! بری طرفندن بر نامه یوللانیله‌جغی غلطه ، بك اوغلی . معجونجی ؛ چارشی ایچی ؛ کوپری اوستی ، کاغدخانه ؛ کوکصو ؛ قلندر ؛ قوش دیلی ؛ فنار ؛ صاری یار ؛ بیوك دره ؛ بندلر ؛ چبوقلی ؛ باغلر باشی ؛ چاملیجه ؛ حیدر پاشا ؛ کوز تپه ؛ ماما ؛ اوزون چایر ؛ هکبه‌لی آطه ؛ پرنکیپو ؛ مقری کوی ؛ قازلی چشمه ؛ فلوریه ؛ ولی افندی ؛ چیرپجی ؛ بایرام پاشا ؛ اکری قپو ؛ فولیا تارلاسی ؛ جندره بوغازی ؛ شیشلی تپه‌سی ؛ بیك بر چیچك ؛ شفق ؛ کلستان باغچه‌شی ؛ فری کوی ؛ طاطاوله ؛ چیچك‌جی سوقاغی ؛ قالامش ؛ جاده بوستانی ؛ قرتال ؛ مالتپه ؛ پندك ؛ بیتلی کاغدخانه ؛ صله‌جق ؛ حرم اسکله‌سی ، خادم کوی ؛ عورت پازاری محافلنده سویلنمکده اولدیغی خبر ویریلیور . نامه الله کچمسون ! قیریتیك ایده‌جکم .

§ ای عشق نه یاقدك بنی دیوانه‌می‌یم بن
ای نشوه نه کلدك بکا میخانه‌می‌یم بن

دیه‌رك دره کنـارنده غروبه قدر چاقان بر عاشـق دریا دلك تسکین حرارت مقصدیله صویه آتیله‌رق ایچه ایصـلاندیغی خبر ویریلیور. اوقدر صولانماملی !

§ قره کوزده (یالوه صفاسی) دیه بر اویون واردر. هانیا آزناقا بانونك کاینمی ، قیزیمی نه‌در . زنپـاره دعوت ایدرده اورته‌یه بر کوپ کتیریلیر. تیریاکی، همت طایی، بکری‌مصطفی ، رزاقی زاده تارچین بك ، باصدیرناجی ، یدی بلا ، حاجیواد ، قره کوز ایچنه کیرلر ؛ صکره باصقین اولوزده بر بر چیقارلر. ها او اویون، ها شرکت خیریه واپورلرندن کوپری‌یه چیقیش . بر کورولتی بر پاتیردی .

— واردا .

— صاوولك .

— آمان ناصورم .

— اوغلان کیتمه ازیلیرسك .

— نه ایتیورسك به !

— هیشت ! بکا باق .

— عجله‌ك نه پاتلادکمی ؟

— قادینلر ! عجله ایتمیك .

— حمال ! حمال !

— آننه ! آمان آننه‌جکم ، آننه‌جکم .

— خانم ! نه اینوب قاقیشدیرییورسك ، عیبدر .

— عیب سکا ! طوربه قدرده صقالی وار .

— شمدی . . . اینه‌جکم . . .

— اولور ر ر . . .

— بوم ! یدی ایسه یانغیندر .

— بك افندی ! اولور رذالت دکل ! تأسف اولنور .

— هو ! ارککلر . طورك باقه‌یم. کچه‌جکم .

— سکا سویلیورم. قازیق کبی اوکمده نه طوریورسك.

— احمد ! باص !

— الله ویره ! صرافی قاچیرمیه ایدك .

— انکناریمی صوریورسك . اون ایکی پاره .

— وای ! حریفك آیاغی آیاق دکل طوقماق . سرچه پارماغم کیتدی .

— ها کوره‌یم سنی ! براز دها قاقیشدیر . قاقیشدیرده برابر دوشه‌لم .

— برادر! اوکنی ایلیکله چارپارلر .

— افندم ! آ کلامیورلر . یکی حسلری آ کلایه‌میورلر والسلام .

— اما تحف ها ! قوجه ریختیم یقیلسونده برکشینك بورنی قانامسون شاشیله‌جق شی !

— بر پاره ویرمم . قازانسون یسون .

— نه دیمك ! آرتق غزل یازمیه‌جقمی‌یز ؟ ادبیاتده‌می شیقلاشدی .

— اوتوز ایکی سنه‌در شونك شوراسنده‌یم . بکا برکیمسه کوزك اوستنده قاشك وار دیمدی .

— آیول ! آیول ! ماما دادی‌یه پول ویرك .

— خیر قابل دکل . مطلقا آمریقا غالب کله‌جك .

— آقشام اولدیمی ؟ ایکی دانه چاقالی‌یم .

— اوه . آوالده‌ده‌کی بویا باق !

— قپومی افندم ! بش بچقده !

— استغفراه افندم ! قولکزی . محجوب بیوریورسکز؟

— آه! کچن کون کوردم.واه!بن بویله سودایه‌اوغرامدمدی!

— دون صباح قندیللیلری کچدك . بزم احمد رئیس اه ایچون رئیسدر !

— میان اوچ دکل . مخیر . صکره تیز کردانیه...بولوب..

— ایکنجی مصرعنی :

لبالب یاسمندر باغزار عشقکز جانا

— او قالبلر بزه کلز. اون ایکی اوقه‌لق ...

— یازمه‌لر کچمیور ... دوز یمنی ایستیورلر .

— بری بر چفت قلوش ایصمارلادی ... حالا آلمادی .

— کنعان بك مرحومك منشأتنده واردر ...

— سابقا آیدین قپو کتخداسی ... رأفت افندی زاده ...

— مطولاته باقالی افندم .

— اوح ! وای جانمه یاندیغم ! هله قورتولدم .

١٦٤

ایکی مکتوب آلدم. ایکیسنده‌ده عندلیب ایله آره‌مز آچیق اولدیغی سویله‌نیور اوت. موسم کلدر . عندلیبه طاریلق اولماز. آنك خاطری شاد اولملیدر . عجبا نه یاپسه‌مده باریشسه‌م ! بتون کلمری بر یره طوپلاسه‌م می؟ مثلاقدیفه کلندن بر یتاق ، قایصی کلندن خوشاب ، قاووقجی اوغلی صاریسندن بر تقیه، شقایقدن حقایق، انکنار کلندن پنجارکلی ترشیسیله برابر بر زیتون‌یاغلی، آقشام کونشندن بر انتاری ، حکیم یاشی صاریسندن علاج ، بیاض فندق کلندن‌تراطور، آتش کلندن برشمسیه، سرنکوندن بر حاجی یاتماز، منکشه‌دن یاصدق، قاردونیا بیاضندن چارشاف، قاملیا کلندن بر حکایه ، فانوس کلندن بر شمعدان ، قناریا صاریسندن بر چفت خانه ، یدی ویرندن صباح ، آقشام برر طبله یمك ابروی حیدریدن بر حیدری . بلان موری دنیلن یوصونلی نوعدن بر خالی ، ویقتوریادن بر سفینه ، قپودان قریستودن بر میچو، لافرانس‌کلندن بر مدنیت جدیده، جرمانیا صاریسندن بر قوشاق یاپسه‌مده صکره‌ده غراندوشس ماتیلددن مادام هاردی کلندن ،رن ماری هانریتدن ، مارشال نی‌یلدن ، مادام براردن برر سلام صارقیتسه‌م باریشه بیلیر می‌یز؟

آمان! دیکله‌یك . جنس سویلیه‌جکم ! عجبا بو قدر کله قارشی کولمزمی ؟ کولنجه‌ده بریشمش اولورز . ایش بیتر. هم عندلیب شاعر اولدیغی ایچون آره‌مزده نفاق قویلره قارشی سویلیه‌جکم شو بیتك مألنی آ کلار .

کلمز دیکنسز اولماز
کوکلمده سنسز اولماز

ظن ایدرمکه عندلیب « کل ایله طوقونلسه ایخینمز » فقط شو آرالق «کلستان» باغچه‌سنه کیتمسون .

§ ملشاه‌ه بزم دیرکتور دیرلدی. مطبعه‌یه بیله کلدی. آرتق «کچمش اوله» نك بیکی برپارده‌یه ! درحال برر شربت ایچدك اعتقادمجه اصل کچمش اوله. بزه‌در. اوته‌ده مانکیز دلاوه‌راسی وار . بردن بره‌ده ایسته‌نیلمز اما سوز آره‌سنده مناسبت دوشوریلور. او آجی‌یی کچیردی. فقط بزدن آجیسی چیقارسه فنا!

§ «صباح» غزته‌سنده کورلمشدر :

(ادارهٔ مخصوصه‌نك قاضی‌کوی وحیدر پاشاخطلری حسابنه اوله‌رق اوروپا دستکاهلرندن شهرمز لیماننده معاملهٔ تسلمیه‌سی اجرا قلنمق اوزره اشترا ایدیلن ایکی قطعه مکمل سفینه‌نك قریباً شهرمزه ورودینه انتظار ایدیلیور .

آفرین (صباح)ه بو مژده‌سی دکدی ! ها شویله!

§ حوادث محلیه :

بو کره روم ایلی شمندوفرلری دیرکتورلغندن عموم

مأمورینه تبلیغ ایدیلن بربیاننامه‌ده مأذون اولانلرك خارجده‌ده شابقه کیملری بیلدیرلمشدر .

§ تراموای قومپانیاسی ایله آرابه‌جیلر آره‌سنده عقد ایدیلن مقاوله موجبنجه بعدما هیچ بر کیرا آرابه‌سی تراموای آرابه‌لرینی کچه‌میه‌جکدر .

§ کچن کون چیمایی آلمنی اونوتمش اولان آطه واپوری آطه قهوه‌سنی‌ده سوروکله‌مکه چالیشمش ایسه‌ده ایکی واپورك بر آنده قالقمسی لیمانك طارلغنه بناءاً اویه‌میه‌جغندن آطه‌قهوه‌سی طورنستان ایله‌مشدر .

§ ریختیم قومپانیاسی مهندسلری طرفندن ویریلن بر راپورده انهدامك معونه‌جیلرك اوجی چنکللی صیریقلرله ریختیمی جر ایتملرندن ایلرو کلدیکی بیلدیرلمشدر . معونه‌جیلر درحال پروتستو ایتمشلردر .

§ بر زمان سیغاره طبقه‌لرنده کورلدیکی وجهله بعدما دخی (سعادت)، (طریق) غزته‌لرندن اوچورتمه یاپیلمغه عموم بقال زادکان طرفلرندن قرار ویرلمشدر . فقط قویروغنك (ارتقا) دن‌می ، یوفسه (ترقی) دنمی یاپیلمسی هنوز قرارکیر اولمامشدر .

§ صیریقلامق تعبیرینك اوموزه اوروب چالمق مغناسنه کلدیکنی آکلایان امین اوکی حمالری لغت صاحبلرینه بربیاننامه کوندره‌رك کندیلرینك بو معنادن اسقاط ایدلمسنی طلب ایتمشلردر .

§ بون مارشه ایله پازار آلمان اره‌سنده‌کی رقابتك کسب اشتداد ایتمسی حسبیله پیکمالیونك حکم تعیین ایدلدیکی ویپقیلان

خانه‌نك بی‌طرف قالمسنه قرار ویرلدیکی بك اوغلی محافلنده سویله‌نیور .

— اژانس انترسیونال —

شفق باغچه‌سی : ١٤مایس — فرتك دوزیله اردك دوزینك مقفا دوشمه‌سی حسبیله قوافئ جدیده تحریسنده بولنان شعرادن بری دون علی السحریلکن کورك بورایه کله‌رك بر قصیده تنظیمنه باشلامشدر .

بکقوز : ١٤ مایس — التی قول اسقانبیله کیمسه رغبت ایتمدیکی جهتله پیاسه دوشمشدر .

شیشلی :١٤ مایس — کبابجی اصنافی لونجه‌نك بورایه‌نقلنی تذکر ایتمکده‌در .

چاتلادی قپو:١٤ مایس— سور اوزرنده کزینن برقوزی هر نصلسه اشاغی‌یه اتلامش وقارننده‌ن پاتلامشدر .

کی‌وه‌ست : ١٤ مایس — لاشه قارغه‌لریله کوپك بالقلری اره‌سنده برآ وبحراً بر محاربه اولدیغی تکذیب ایدیلیور . امریقانك قنادلی قرتال الاییله اسپانیانك آق‌بابا طابورلری بر محاربهٔ سمائیه ایده‌جکلردر .

١٦٥

نه اولدیلر دییوردم ! سوقاقلرده الهی . غزل ، قصیده اوقویه‌رق ، قپولری چاله‌رق ، اوته‌کینك بریکنك یاقه‌سنی

یاقه‌لایه‌رق خلقی بی حضور ایدن فقرای غیر صابرین نره‌ده قالدیلر دیه دوشونیوردم. مکر هر بری بر تاجر اولمش! پولیس بزی یاقالار ، دارلعجزه‌یه کوتورر قورقوسیله اوفاق برموم قوطیسنه اون اون بش شمعه‌لی کبریت قویمشلر . فقط سوقاق باشلرینی کسمشلر طوریبورلر. کوردیکزمی ؟ فکر تجارتی! حریفلری بر از دها صیقیشدیره‌جق اولورلرسه بلکه هربری برر کوشه صرافی اولور !

§ وای ! . . شو انسانلر نه عقللی مخلوقدرلر ! شو عصره دور ایجادی دیمکدن بشقه چاره یوق. شیمدی‌ده بری‌چیقمش، النده بر دمث قوپون . کیم یکی یولده ، سقط ، غریب افاده‌لی، اوروپا کتابلرندن جندره ایله آقیدلمش عصاره‌لی ، هربری بر حرکت ادبیه‌نك محصولی ، منهوف ، بر منظومه ، برمقاله یازارسه درحال یکی ادیب‌جدید ، امتیازنامه‌سی ویره‌رك‌مؤسسلر میانه ادخال ایتمکده‌در ! ای اطفال صغیره ! قوشك ؛ قوپون بیترسه آچیقده قالیرسکز .

— آژانس انترناسیونال —

سرکه‌جی: ١٦ مایس — ادبیات جدیده منشأ واساسلری دیه یازیلان مقاله بورا محافلنده فوق‌العاده حسن تأثیر ایده‌رك اصنافك کمال خواهشله ترشی قورمغه باشلادیغی ومحصولده‌فیض وبرکت آثاری کوروندیکی شایع اولمشدر .

یایلا : ١٦ مایس — بتون ادبا بر حرکت ادبیه ومشیت قلمیه ایله رسم کچیداجرا ایتمشلردر. «اقدام» غزته‌سی ایچلرندن

بری ایله ایکی ستون قدر ملاقات ایده‌رك احتساساتی صحیفه‌لرینه درج ایلمشدر .

طرابیه : ١٦ مایس — ادبیات جدیده منشأ واساسلری مقاله‌سنده یکی ادبیات جدیده‌نك مأخذلری درج ایدلیوب یالکز مترجملری درج ایدلدیکی ایچون مقاله‌یه ناتمام نظریله باقیلیور. « اقدام » یکرمی درت ساعت ظرفنده جواب اعطاسی شرطیله بر اولتیماتوم ویرمشدر. محافل ادبیه‌ده هیجان . تلاش بر کالدر . مناسبات ادبیه‌نك انقطاعندن قورقولیور . کاغد پیاسه‌سی اوچ قاپیك فیرلادی .

بابا عتیق: ١٦ مایس — «اقدام» غزته‌سی افکار جاهدانه‌یی افکار جاهلانه دیه تفسیر ایلدیکی ایچون بوراده (د) ایله (ل) آره‌سنده‌کی مناسبات قدیمه‌نك منشأ واساسی آرانیلمقده‌در .

قره‌کمرك: ١٦ مایس — یکی ادبیات جدیده کمرك رسمندن عفو اولنمشدر .

معلومات

[رسم مذکور یوزده بش دوشونمکدن عبارت ایدی] .

اسکیدن (کلدی ـ کیتدی) تختـه‌لری وار ایدی . بیلمم خاطرلیورمیسکز ؟ عقلای ادبادن بری عجبا بو تختـه شمدیکی حالده نه‌یه سنبول اتخاذ ایدیله‌بیلیر دیه دوشونمش، طاشینمش، بوله‌مامش نهایت ظرفادن برینه دردینی آچمش ، بونك ایچون

بر محل استعمال بولك دیمش • ظریف بر خندهٔ التفات کوستردکدن صکره :

— اکر هرایکی کلمه‌نك اورته‌سنه برواو علاوه ایدوبده (کلدی وکیتدی) دیرسکز آثار جدیدهٔ ادبیه مجموعه‌لری قپاغنه بکزه‌دیرم • دیمش !

— بعدالترتیب —

— آژانس انترناسیونال —

نیویورق: ١٦ مایس — اسپانیول قرووازور وزرهلیلری بورایه قولرا یعنی قورقو میقروبی جلب ایله نشر ایتدکلرندن خسته‌لق شهرك محال مختلفه‌سنده باش کوسترمشدر •

قادیقس : ١٦ مایس — نیویورقده قولرادن اثر یوقدر • بومباردماندن قورقوبده عار فراری قبول ایتمیانلر بویله برشایعه نشریله سیویشمشلردر •

نیویورق : ١٦ مایس — شهرك ایچنده برغورولتی پیدا اولمشدر. غورولتینك طوپ کورلتیلرینه‌دونه‌جکندن قورقولیور •

قوزغنجق: ١٦ مایس — بوصباح بر آلای قارغه کچدی • بونلر بحر محیطه مغروقین تحریسنه مأمور اولمشلردر •

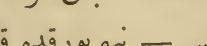

١٦٦

وای ! افندم وای ! یکی جامعدن کوپریه اونلمی طوقه ایدنجه‌یه قدر انسانده نه قفا قالیور ، نه‌بین • بو صاتجیلرله

نه یاپه‌جغز ؟ حریفلر قولاق بلاسی، باش آغریسی، آوازی چیقدیغی قدر باغیریور.

— هایدی بیش هایدی بیش !

— قاری‌ده بیش بوزی‌ده بیش .

باغچه‌لرده بال قباق
کتیردم طباق طباق
اینانمز سه‌ك یه‌ده‌باق
اون‌پاره‌یه برطباق

— بیورك کوزم !

— بوززز . . .

— بوز ! ! . . اوتوز ایکی دیشنه کووه‌نن . . .

— بوز دریاسی . . . .

— «اقدام» ، «صباح» ، « معلومات » . . .

— افندی ! افندی ! . . برغروش دها . . .

— دستور ! . . .

بو سسلر بربری آردنجه عکس ایدییور . ولوله‌ٔ قیامت . . آرابه ، ترامواى ، حمال ، بارکیر ، کوفه، سپت ، دمت، بوغچه اوموز باشی، باستون اوجی، شمسیه کناری، بتون بوکورینور قضا اورالرده دونوب طولاشیور .

§ یولده یوریمکی بیلمك‌ده هنر ! آلیق آلیق یوریینلره قیزمه‌مق ممکنمی ؟ یا برینه چارپار ، یا برینك آیاغنه باصار ،

سورچر، دوشمر، بریکمش صولره طالار، اورتەلغی زیفوسلار، هله النده شمسیه ویا باستون وارسه .. ایش دهشتله نیر. اللرینی آرقەیه چویرر آنی‌ده قویروق کبی صاللار.

برکره امین اوکنی دوشونك، غلبەلکی کوز اوکنه آلك وآرابەجیلرك قیرباجلرینی خاطرلیك، انسان مطلقا دهشت ایچنده قالیر. یا او مهاجر آرابەلری: الله اسیرکسون. ایشك اك رذالت اولان جهتی بزم سوقاق کوپکلرینك یایا قالدیرملرینه سریلەلریدر. کچەبیلیرسك کچ! اویاندیرمغەجسارت ابدەبیلیرسك اویاندیر! بن، اویقو سرساملکندن، هارت! دییه قاپەجغندن قورقدیغم ایچون بر قوس چویرەرك کچرم!

شهرمزده هریرك برشهرتی واردر. مثلا بایزدك توزی، اون قپانك چاموری، امین اوکنك لوقانطەلری. افندم. بواوچ یردن کچەبیلیرسەکز کچك. روزکار پوف! دیدیمی اون قپانی چاموری قباریرصباح اولدیمی امین اوکی لوقانطەجیلری دیزیلیرلر. کوزکز کوزینه ایلیشمسون. معاذاه! قاچ بیك بیورك! حریفلر برکت ویرسون کوزلرینه کسدیرەمیورلر. یوقسەانسانی یاقه پاچه طوتوب ایچریه صوقەجقلر! ظن ایدرمکه آرتق بو عارسزلغه نهایت ویرلمك زمانی کلدی.

§ غالبا ینه بزه اویقو حرام اولەجق! سیوری سینك، تختەبیتی کلیور. پیرەلر دیزلکلری چکمش، تاتارجقلر اویانور، قرەسینکار بیویور. دون صباح بر فریاد ایله اویاندم. ساعت طقوز. قالایجی کچیورمش، براز طالەیم دیدم. سیمدجی

اویله‌دی ، برایکی اسنه‌دم. کوزلرم قپانیرکن سودجی فیرلامش. آرقه اوطه‌یه جوشدم، قیردن آ کیرتی قوپدی ، صفایه آتلادم، مطبخده قیامت ، آشـاغی‌یه ایندم ، جوارده نه قدر خروس وارسه محاوره ایدییور ، نه قدر طاووق وارسه غیدغیداقده. هله براز دها صبر ایده‌یم دیدم. بزم قره اوغلانه صالدیرمشلر، میدانك اورته‌سنده بر خیریلتی پیدا اولدی . بونلر صـوصار کبی اولورکن قومشـونك یاوروسی چینلادی ، اونعرمسـنی بیتیردی ، بزمکیلر پاتیردادی . ای آرتق ! صـوصك دیمکه قالمادی . فوص ! دییه قهوه طشدی ، بن باغیرمغه باشـلادم ، دیرکن باروتخـانه‌نك صـوکی کلمه‌ین دودکی عکس ایتدی . شمندوفر آندن آشـاغی قالیرمی یا ! او مبـارك‌ده اوتدی ، دریندن برسس :

— نه اعلا پانتوفلالر ، باصمه‌لر ، ماقاره‌لر ، دوکمه‌لر دییه طوره طوره بری کچدی . پاطـلایه‌جغم . هایدی ! بر چاك صداسی ! بره آمان ! فنا حالده حرصلاندم . بون بون‌حولی‌یه ایندم . قپویه پات ! دییه دهشتلی برشی ایندی . طیشـاردن اینجه برسس :

— باق ... قا ... ل !

حدتله آنی قوغدم . بر درلو کینه‌میورم . شـاشیردم . آل سکا بر مسـلط دها ! باغچه‌ده‌کی قوزی ! ظیر ظیر اوتر . والله کسرم ! دییه باغیرنجه کوچك طوتدیردی. صوص! قیزم. آره‌سنده قالین بد بر صدا :

— صاقیز قباقلر ! دیه نغمه‌لنسونمی ! ایشته صباحلری بویله. شیمدی کیجه‌لری‌ده طوکدیرمه‌جیلری بکله‌ملی.

— آژانس انترناسیونال —

بیك بر چیچك : ١٩ مایس — خانم‌الی‌ایله قاطیر طیرناغی آره‌سنده برودت حاصل اولمشدر .

تقسیم باغچه‌سی: ١٩ مایس — غارسونلر بومونتی‌بیره‌سنك بیاتی سوره‌رك مشتریلرك باره‌لرینی پای ایتمکده‌درلر .

شیشلی : ١٩ مایس — ترامواى شرکتنك برنجی،ایکنجی صنف یوریمه‌ین آرابه‌لرندن بر قاچی قره‌یه دوشمشدر .

١٦٧

§ ارباب مطالعه‌دن برینه (ارتقا) ایله (ترقی) آره‌سنده‌کی فرق نه‌در دیه صورمشلر . دیمش‌که :

— بری اوقونور چیقاز ، دیکری اوقونماز چیقار .

§ ینه او ذاته (یکی ادبیات جدیده) ایله (اسکی ادبیات جدیده) آره‌سنده فرق نه‌در دیه صورمشلر .

دیمش‌که :

— بری‌اوقونور آکلاشیلماز،دیکری آکلاشیلیراوقونماز.

§ ینه او ذاته صورمشلر :

تونل ایله ترامواى آره‌سنده‌کی فرق نه‌در ؟

دیمش‌که :

— بری قرا کاقده کیدر آدم چیکنه‌مز، دیکری آیدینلقده کیدر کوزی کورمز .

§ روم‌ایلی و آناطولی شمندوفرلری آره‌سنده فرق نه‌در ؟ دیمشلر .

- بری فسلی دیکری شاپقه‌لی قوندوکتور قوللانیر دیمش .

§ دیمشلر که :

رژینك توتونیله تنباکوسی آره‌سنده‌نه فرق وار ؟

دیمش که :

— بری ایچلمز دیکری کچیلمز .

§ دیمشلر که :

— بك اوغلی ایله غلطه آره‌سنده نه فرق وار ؟

دیمش که :

— قرق سکز مردیون !

§ دیمشلر که :

— واپور ایله یلکنلی آره‌سنده نه فرق وار ؟

دیمش که :

— بری نفس الیر، دیکری نفس‌ویرر .

§ دیمشلر که :

قاضی کوی ایله حیدر پاشا آره‌سنده نه فرق وار ؟

دیمش که :

— ییقیق بر ریختیم .

§ دیمشلر که :

— بوغاز ایچی واپورلریله قاضی کوی واپورلری آره‌سنده نه فوق وار ؟

دیمش که :

— بری سریع یورور . دیکری آهسته .

دیمشلر که :

— طریق غزته‌سیله سعادت غزته‌سی آره‌سنده نه فرق وار ؟

دیمش که :

— بری تعمیر ایدلمز ، دیکری بولونماز .

دیمشلر که :

ادبای جدیده ایله ادبای عتیقه آره‌سنده نه فرق وار ؟

دیمش که :

— بری شیق ، دیکری بوزوق دوزن .

« آژانس انترسیونال »

ازمیر : ٢٠ مایس — صول ماژور ، فامینور دیه اوتن بورا شهر مکتوبجیسنك آهنکی فالصولاشمشدر . تعمیرینه چالیشیلیور .

کوبا : ٢٠ مایس — ضعفای اسماك آچلقدن شکایت ایدییور . مرقومان عودت ایتمك نیتنده‌در .

نویورق : ٢٠ مایس — قاریلر آلاینده تولدات جدیده

واردر . طوغانلردن بری (کوکل) دیکری (علاقه) وبر قیز چوجغی‌ده (محصوله) تسمیه اولنمشدر .

§ اولماز شی ! بزم حضرت ولد بیوك بر زیان ایچنده قالمش . لطیفه بر طرف. جداً شایان دقت بر وقعه! آرقداشمز اونده‌کی بر خدمتجینك اثر اهانتی اوله‌رق آلتیوز جلد کتابنی غائب ایتمش! بوقاری قونصولده بولنان سکز یوز لیرا قیمتنده‌کی مجوهراتی آشیرمق واکنی بللی ایتمك ایچون اوی آتشه ویرر . کچلرده دفتردارده وقوعه کلن حریقه سبب بو ایتش . خائنه فکر ملعنتنی بو صورتله ترویج ایدر . پاره‌لری ، الماسلری چالار ، خانمانی یاقار ، حضرت ولدك‌ده کتابلری یانار . باخصوص سنین عدیده‌دن بری اوغراشدیغی ترك لغتی‌ده بو میانده کول اولور . یازیق ! حقیقةً سزاور تأسف ! ملعونه بر حرکت جنایت کارانه‌سی ایله بزی حسن خاتمه‌یه وارمق اوزره بولنان بر کتاب نفیسدن محروم براقدیغی ایچون ارباب جد وهمت نظرنده‌ده لعنت ایدلمکه شایسته‌در .

کرچه حضرت ولدك مساعیٔ واقفاسنه حلل کلمز ، فقط صرف ایدیلن امکاره‌ده آجیمامق بزم المزدن کلمز . عرض تسلیات ایلرز .

§ بزم دیرکتورك روایتنه ، اداره مأمورینك درایتنه ، آرقداشمزك غیرتنه ، مرتبلرك اهلیتنه ، ماکینه‌جینك مهارتنه ، قهوه‌جینك قوتنه ، اوشاقلرك اشاعتنه ، حمالرك متانتنه ، باقیله‌جق اولورسه (ثروت) غزته‌سی حزیران ابتداسندن اعتباراً یکی

ادبیـات جدیده‌یه بر عبرت مؤثره اولمق اوزره فرانسزجه‌دن آیریله‌جق ، هرایکیسی‌ده آیری آیری نشر اولنه‌جقمش ! عجبا بن اوراده‌ده شهر مکتوبجیلغی ایده‌جکمی‌یم؟ روش حاله کوره یازه‌جغم غالبا .

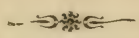

١٦٨

آدملر ! . . . بزم غزته‌لره قربان اولسـونلر ! . . . کفته خوارلر نه قومیق شیلر ! اوقودقجه کولمه‌دن قیریلیورم . هله برر کره اسملرینه دقت ایدك! (اقدام) شرکت خیریه‌نك بیلمم قاچ نومرولی واپوری کبی یاندن چرخلی، کوکرته‌سی بوم بوش، یان قاره‌لری تنها، آلت قماره‌لری قراکلق، ٢٤ ستونلی دمن طرفندن ویشی صویی آقیور ، ضایع بر مهر آصیلی ، چیرچیر صوینك آهنکی ، شفا صویندن عافیت اولسـون دییه بر لوحه معلق ، اوتوز اوتوز بش دانه دوقتور ، صـاتیلق قوجـه بر قوناق ، طحن حلواسی کبی بر طبیب، سفرا اجزاجیسنك بل‌صغوقلغی بیمارخانه مزایداتی ، مطالعـه‌یه مراقلی اولانلره مخصـوص بر سلانیك کتبخانه‌سی ، اولدیغی حالده یر یر طولاشـیور ، البته کتب عربیه‌ده مذکور اولدیغی اوزره (ویلزم للاقدام اقدام).

(صباح) شکرینك خیالی، آرقه‌سنده کون طوغدی مغازه‌سی کبی قاریشیق بر صحیفه ، کویا کیجه‌لین اویقوسز قالمش ده‌کچیور- لرمش کبی قوجه بر درام قومپانیـاسی ، عبدینك قوپیـه‌سی

عاطف ، ایکی بدبخت لوسترەجی ، سلیمانیەده، زوالی بر پدر، طاطاوله ترامواینی. بر جنایت . ٤٠٩٦٩ لیراسی وارکن اولان بر انکلیز آقتوری. قودورمش برکوپك، حیدود آناسطاش، زورنخ کولنك کوچمەسی . آرتق صورمیك کاندرله کیدنلرك حدی حسابی یوق ، اویلەیا : (آمەن آراووت آیس بس) (ترجمان حقیقت) نرەدەیز کوپری باشندەمیز؟ بکن بکندیککی آل ، قوجه بر حسن انتخاب مغازەسی ، ایستەدیکك علاجی ایری ایری بر انکلیز اجزاخانەسی ، آردندن کچن سنه باغلره عارض اولان میلدیو خستەلغی . فورطنەلرك کوپریه اولان تأثیری، استانبول اوتلی . ایکی کوزم بانق عثمانی بناسی ، قلب روسیه قائمەسی سورن بر قلبزنك دردستی ، (هپ کوپری باشنده یاقلانیر) ترامواینلر، آدم چیکنەیور،ساردنیا زرهلیسنك ساقسونیایه مواصلتی کورینیور .

قوجه معلومات! بوم بوش! حالنه برازده شهر مکتوبجیسی، ایلەده اکلنیر. باصمەجی دلالی یورکی یه ٣٠٠٠٠٠ فرانق چیقمش، میر مومی الیه (بوندن صکره آرتق افندی ، بك دیملی نه چاره؟) بکا یوزده یکرمی بش ایله پاره اقراض ایتمەمش ! عادتا قیزدم . نەدن ! نیه ویرمسون ! ویرمزسه دیلدن قوتیلەماز . صکره بتون باصمەلری صایارم. وای افندم وای! اوچیوز بیك فرانق! چارشو قارمه قاریشیق اولمشدر . آل بر تاجر دها ؟ فقط شمدی یورکی باغیرماز . ظریف باصمەلرم دیبەجك ایکی اوچ دانه بولور. دکانه ساعت درتده کلیر. هکبەلی آطەده بر او آلیر ،

فری کوینده بر یر طوتار ، آقشـام غازینوده چاقار ، پازار کونلری صباحلین بر قاچ دانه پارلاتیر ، اوکله یمکنه کیدر، براز شکرلمه یاپار ، اویانیر ، صباح توواللتی بوزار ، آقشام توواللتی ایدر ، باستون الده ، براز بابایانه ، یاز ایسه ساحلده ، غازینو اوکلرنده کزینیر، بلدیه‌یه اعضا انتخاب اولنور ، کلیساده‌سوزی کچر، چوجقلرینی فنارمکتبنه،اورادن طوغری اوروپایه یوللار، پیاسه‌یی کوزتلر ، فوندوتری مراق ایدر ، مطلقا اللی آلتمش دانه تحویل آلیر . امیدوار اولور . هر چکیلیشده بر دانه‌سنه اصابت ایتسه اللی کره اوچیوز بیك نه ایدر دیه دوشونور ، ایچندن چیقه‌ماز ، اویله دکلی : یورغاکی افندی ویا بك !

(ثروت)ه نه‌دیرسکز! هله‌شوزوکورده‌باقك. براز فرانسزجه بیلیورم دیه اوده بنمله استهزا ایدییور . والله سویلرم! رژینك علیهنه یازییور ، ادارهٔ مخصـوصه‌یی ذم ایده‌جك ، مونیتوره ، لوانته‌فیت ویرییور ، یانه خزینهٔ فنـونی آله‌جق ، خزینه‌سنی جیبنه قویوب فنونیله برلشه‌رك (ثروت فنون)ك اسمنی چاله‌جق، رقاسلره کیریشه‌جك ! خیرسز اولسون . بوطریق ایله ایش سوکمز . بویله شیلرله سـعادت چیقماز . ارتقا ایده‌مز ، ترقی بوله‌ماز ، مکتب کبی اولور ، رسملی غزته‌یه دونر ، هانیا پول. دیون عمومیه‌یه خبر ویریرم ، اورادن‌ده پول مجموعه‌سنه یازارم. معرفت سوز بولوب دیکلتمه‌لی. اویله خانملره مخصوص‌شیوه‌لرله بیلمم ثروت ایمش ، یوق بخت ایشی ایمش ترانه‌لرینه کیمسـه قولاق ویرمز . بوراسی اسـتانبول یوتمازلر ، انسـانی پوسته

ایدوب تاخیدیرموسه یوللارلر : لسان عذب البیان عبرانی ایله تلغراف چکوب بتون جرائد شرقیه‌یه یازارلر ، سن آرتق « منظومهٔ افکار » بکه قوافیٔ جدیده بوله‌جغم دییه اوغراش ، نه‌اولورسه اولسون مروتی الدن براقاملی، عبرت آلمالی،غیرت ایتملی . صحت مندرجات ایله مزین اولمغه چالیشمالی .

آژانس انترناسیونال

بالابان : ٢٥ مایس — یاغ قپانی معونه‌لریله کلن غزته نسخه‌لری بورا پیاسه‌سنی ایندیردی . اخذ واعطا طورغوندر. هوا غایت صیجاق . یاپراق بیله قیملدامیور .

فنار : ٢٥ مایس — استانبول تنویر شرکتی مهتاب هوالرده غاز یاقامغه‌قرار ویردیکندن مقری کوی بلدیه‌سی جمله‌سنی اوفلیوب سوندیرمشدر .

جاده بوستانی : ٢٥ مایس — (طریق) چیقمیور اعلانی مأمورین بلدیه کیمسه سوقاغه چیقمیور آکلادقلری ایچون یول تعمیراتی سکتهٔ تعطیله اوغرامشدر .

١٦٩

حوادث محلیه :

(موزع صباح) ایله یاریشه چیقه‌جغی غزته‌لرطرفندن بیان اولنان موزع شهر برای تعمیر آیوانسرایه چکیلمشدر .

§ قفا یاریمی موسمی حلول ایتدیکی جهتله اولرجه تقیداته

باشلانلمشدر . بتون محله چوجقلری طوت دوشوره‌جکنز دیبه طاش طوپلامقله مشغولدرلر . ایکی اوچ جامجی بونره انداخت کیفیتنی اوکرتمکه باشلامشلردر . آنلرك ویردکلری درسلره کوره هر طاش آتیلیر آتیلماز آغاجك داللری آره‌سندن سوزولوپ بر شانغیردی حصوله کتیریرسه طوت داللری قورقولرندن سیلکینیر وحصیر کبی یره دوکولورمش !

§ ثروت غزته‌سنك اداره مأمورلغنه معلومات غزته‌سنك اداره مأموری ومعلومات غزته‌سنك اداره مأمورلغنه ثروت غزته‌سی اداره مأموری تعیین ایدلمشلردر .

— شهر مکتوبجیسی —

معلومات غزته‌سی اداره مأموری بکی تبریك ایدر وتوجهات بنده نوازانه‌لرینی استبقایه مسارعت ایلرم .

§ هفته‌لق معلوماتده شهر مکتوبجیسنك بر مایس تاریخلی بر تلغرافنامه‌ده کیجه ساعت سکزده چنغراقلی آتلی بر آرابه ایله مالتپه‌دن حرکت ایتدیکی بیلدیریلیور ایسه‌ده مومی‌الیهك مالتپه ، کوزتپه ، دره‌تپه ، طبان تپه‌دیکی معلوم اولدیغی ایچون محافل معهوده‌ده جالب اهمیت اولمامشدر .

§ « اقدام » ك آمریقا دونمماسنك اسپانیا دونمماسنی فاره قپانه قاپادیغنی طویان کریه پروران دهرکمی طوتمق هوسیله مذاکراته باشلامشلردر .

§ شاعر شیرین ادا وناظم یکتا ، ادیب لبیب بی همتا وناثر هر دم مقفا بر زوکورت بو کره روم ایلی تحویلات پیانقوسنده

برنجیلکی احراز ایدن باصمه‌جی دلالی یورکی افندی‌یه بر تاریخ لفظی تقدیم ایده‌رك بر قماش انتاریلك آلدیغی وتاریخـك شو یولده اولدیغی قرائت صالونندن بیلدیریلیور :

اخذ ایدنجه آچقه‌یی یورکی دیدی بی‌اختیار
الوداع ای احتیـاج والفراق ای اضطرار .

(اژانس انتر ناسیونال)

مرزیفون : ٢٦ مایس — « اقـدام » ك تقـدیم ایتدیکی اولتیماتومه (ثروت فنون) شدتلی جواب رد ویردیکی ایچـون مناسـبات ادبیه منقطع اولمشـدر . پارسدن کلن بر مکتوبدن شهرت سهیله‌نك یاکلش اولدیغی بیلدیرلدیکندن هیجان آرتمشدر. طرفین تدارکاته باشلامشدر .

مدانیه : کذ — « اقدام » ك صاحب امتیازی مناسـباتك انقطاعنی خبر آلیر آلماز بروسه‌دن عودت ایله‌مشدر .

لونجه : کذا — « اقدام»ك دخولی منع ایدلمشـدر . ادبا عدم قرائتنه قرار ویرمشلردر . ثروت فنون (اوشنمسه‌ك ..) سرنامه‌لی بر غزل یازه‌رق پروتستو ایتمشدر .

§ شرکت خیریه مشتریلری آره‌سنده مهم بر بحث چریان ایتمکده ایمش. حواجه مرحومك پاره‌یی ویره‌ن دودوکی چالار دیه برقاعده وضـع ایلدیکی معلومدر حال بوکه شرکت خیریه واپورلرنده مشـتریلر پاره ویردکلری حالده دودوك چاله‌میور - لرمش ، بالعکس پاره آلان بر مأمور چالیورمش . اویله‌یا ! مشتریلرك حقی وار .

§ ترامواى كذركاهلرنده بولنان كلابك برمرض مستولى يه اوغرايه‌رق اوچر آياق قالدقلرى ومرض دوام ايدر ايسه ايكيشر آياق قاله‌جقلرى خبر ويريليور .

§ قالامش واپورينك كندينى آلامامش وكوپرى يه صاپلانوب قالمش اولديغى حوادثنى اك اول ياقه‌لامش اولان بر غزته‌مخبرينه بيقيلان شكرجى دكاننده بردانه قورابيه ويرلديكى سويله‌نيور .

§ ناصور وترباصدى موسمنك حاولى مناسبتيله ترامواىلرده پوتين چيقارمق تهلكه‌سنك ازاله‌سنه اداره‌جه تشبث ايديله‌جك اولورسه جيادت هوايه خدمت ايديله‌جكى باراپور بيلديرلمشدر .